

Universitat Autònoma de Barcelona

ADVERTIMENT. L'accés als continguts d'aquesta tesi queda condicionat a l'acceptació de les condicions d'ús establertes per la següent llicència Creative Commons: http://cat.creativecommons.org/?page_id=184

ADVERTENCIA. El acceso a los contenidos de esta tesis queda condicionado a la aceptación de las condiciones de uso establecidas por la siguiente licencia Creative Commons: <http://es.creativecommons.org/blog/licencias/>

WARNING. The access to the contents of this doctoral thesis it is limited to the acceptance of the use conditions set by the following Creative Commons license: <https://creativecommons.org/licenses/?lang=en>

**Aspecte i estructura argumental en les
construccions passives del català**

Isabel Crespí Riutort

Tesi doctoral

Directora: Dra. Gemma Rigau Oliver

Programa de doctorat: Ciència Cognitiva i Llenguatge

Centre de Lingüística Teòrica

Departament de Filologia Catalana

Facultat de Filosofia i Lletres

Universitat Autònoma de Barcelona

Juliol de 2020

Ses paraules diuen qui som, com vivim, què valoram i què menyspream. Expliquen es
nostro món i sa nostra esquizofrènia; mos expliquen, a noltros.

Acorar, Toni Gomila

Abstract

This dissertation aims at identifying and analysing different passive constructions in Catalan and providing a unified proposal to analyse passives cross-linguistically. In this respect, following Embick (2004), we identify three different passive constructions in Catalan: eventive, resultative and stative. However, we modify the definition of the so-called stative passive: it is the passive structure created from stative verbs. Specifically, we consider verbs that express Kimian states (Maienborn 2005) to be stative.

We conduct our research from the neoconstructionist view that the internal syntax of the VP determines its formal event structure and the thematic interpretation of its arguments, conceived as entailments from event structure. Consequently, we assume that lexical aspect is configurationally derived from event structure.

The key contribution of this dissertation is a new outlook on the formation of passive structures as lexicalisation patterns of event structure in a nanosyntactic model such as the one presented in Ramchand (2008, 2018). Following Ramchand (2008), we assume that the internal structure of the VP can be decomposed in three heads: Initiation (InitP), Process (ProcP) and Result (ResP). Furthermore, in line with Ramchand (2018), we assume, among others, that the external argument is introduced as a specifier of EvtP (and not in InitP). Hence, InitP is the locus for causation, but not for the external argument anymore.

We have proposed that the formation of an eventive passive is the lexicalisation of the event structure of a predicate up to the projection InitP. Since the eventive passive describes an event, we have proposed that, apart from InitP, the event structure must contain ProcP (ResP may certainly be present in the structure, but it is not necessary). Thus, the formation of an eventive passive involves the exclusion of EvtP and, therefore, the external argument. As for the resultative passive, it can lexicalise the event structure up to ProcP or ResP. If a resultative passive lexicalises the event structure of a verb up to ProcP, the result is the creation of a resultant state (Kratzer 2000). This implies the exclusion of EvtP and InitP. If a resultative passive lexicalises the event structure of a verb up to ResP, the result is the creation of a target state. This involves the exclusion of EvtP, InitP and ProcP. This analysis allows us to predict that only resultant state passives will allow eventive modifiers and *by*-phrases, since they have ProcP. Finally, the stative passive is the lexicalisation of the projection InitP, which implies the exclusion of EvtP.

In short, we show that Aspect and Event structure are the core basis to account for the formation of passive structures as well as the restrictions observed in these constructions.

Resum

En aquesta tesi ens proposem identificar i analitzar les diferents construccions passives del català i fer una proposta formal que permeti analitzar de manera unificada les passives de diferents llengües. Seguint Embick (2004), identifiquem tres tipus de construccions passives en català: eventives, resultatives i estatives. Ara bé, modifiquem la definició de la passiva estativa que proposa Embick i considerem que és la passiva que es forma a partir de verbs estatus. En aquest sentit, considerem estatus els verbs que expressen estats kimians (Maienborn 2005).

Desenvolupem la proposta d'anàlisi des de la perspectiva neoconstruccionista que sosté que la sintaxi interna del SV determina la seva estructura eventiva i la interpretació temàtica dels seus arguments, concebuts com rols eventius que adquireix un argument en funció de la seva posició en l'estructura. D'acord amb aquests supòsits, assumim que l'aspecte lèxic es deriva configuracionalment a partir de l'estructura eventiva. La contribució més important d'aquesta tesi és una nova perspectiva en l'anàlisi de les construccions passives com a patrons de lexicalització de l'estructura eventiva en un model nanosintàctic com el de Ramchand (2008, 2018). Concretament, seguint Ramchand (2008), assumim que l'estructura interna del SV es pot descompondre en tres nuclis: Inici (SInic), Procés (SProc) i Resultat (SRes). I seguint Ramchand (2018), assumim, entre d'altres coses, que l'argument extern s'introdueix com a especificador de la projecció Sintagma Esdeveniment (SEvt). Per tant, SInic expressa causativitat, però ja no és la projecció relacionada amb l'argument extern.

D'acord amb aquest marc, proposem que la formació de la passiva eventiva és la lexicalització de l'estructura eventiva d'un predicat fins a la projecció SInic. Com que aquesta passiva descriu un esdeveniment, proposem que, a més del SInic, el verb ha de tenir SProc (SRes també hi pot ser, però no és necessari). Així, la formació de la passiva eventiva implica l'exclusió del SEvt i, per tant, de l'argument extern. Pel que fa a la passiva resultativa, pot lexicalitzar l'estructura eventiva fins a SProc o SRes. Si la lexicalitza fins a SProc, expressa un estat resultant (*resultant state*, Kratzer 2000). Això implica l'exclusió de SEvt i SInic. Si la lexicalitza fins a SRes, expressa un estat meta (*target state*, Kratzer 2000). Això implica l'exclusió de SEvt, SInic i SProc. Finalment, la passiva estativa és la lexicalització d'una única projecció, SInic, que és l'únic nucli eventiu que tenen els verbs estatus, a banda de SEvt. Evidentment, SEvt queda exclòs amb la passivització. Al llarg de la tesi, determinem les prediccions d'aquesta proposta i n'explorem les conseqüències.

Agraïments

*Es temps inventa àtoms de colorins,
s'univers és una festa que m'omple de joia*
[...]

Gràcies a tots els que m'heu acompanyat en aquesta aventura en què em vaig submergir fa cinc anys. Gràcies per haver-me fet el camí tan amè i enriquidor.

A Gemma Rigau, directora d'aquesta tesi, per haver-me encoratjat sempre. Per haver-me ensenyat el valor de l'esforç, de la constància i de la feina ben feta. Per haver-me sabut orientar en els moments difícils i haver celebrat els bons amb sinceritat i estima. Gràcies.

Gràcies a Avel·lina Suñer, Jaume Mateu i Rafael Marín, així com a Jan Casalicchio i Anna Pineda, per haver acceptat formar part del tribunal d'avaluació d'aquesta tesi. Durant aquests anys, la vostra recerca i la vostra passió per la lingüística m'han inspirat i han estat un referent essencial per al desenvolupament d'aquest estudi.

Gràcies als membres del Departament de Filologia Catalana i del Centre de Lingüística Teòrica de la Universitat Autònoma de Barcelona. Fa deu anys que vaig trepitjar per primer cop la UAB i no recordo un sol dia en què no hi hagi après alguna cosa. Gràcies a tots els professors que, dia a dia, m'heu ajudat a formar-me com a lingüista, com a investigadora i com a persona. Voldria donar les gràcies, especialment, als professors Jaume Mateu, Anna Bartra, Eulàlia Bonet, Joan Mascaró, Teresa Cabré, Anna Gavarró, Maria Teresa Espinal, Xavier Villalba, Maria Lluïsa Hernanz, Josep Maria Brucart. I, és clar, a la nostra estimada Carme Picallo. Allà on siguis, tu vas semblar en mi la curiositat per la sintaxi. Gràcies, de cor.

L'aventura del doctorat no hauria estat el mateix sense les persones que m'han acompanyat i amb qui he compartit tants moments, copes de vi i pastilles de xocolata. Gràcies a tots els companys de doctorat del Centre de Lingüística Teòrica, especialment a la Dària Serés, l'Evripidis Tsiakmakis, l'Alejandra Keidel, l'Alessandro Bigolin, la Celina d'Agostinho, l'Anna Paradís, la Noèlia Sánchez, el Sebastià Salvà, la Silvia Serret; als meus estimats companys de despatx B9-0054, l'Ares Llop, l'Oriol Quintana i el Bernat Castro; i al nostre tècnic (a vegades també psicòleg), l'Elías Gallardo. Gràcies per posar somriures, cafès i converses als nostres dies a la UAB.

Al professor Antonio Fábregas. Per haver esperonat la meva recerca i haver-me acollit tan generosament a Tromsø. I moltes gràcies també a tots els membres del Centre for Advanced Study in Theoretical Linguistics de la Universitat de Tromsø. Per rebre'm entre

vosaltres, tant a la universitat com als sopars (els famosos ‘potlucks’). Especialment, gràcies als professors Gillian Ramchand, Peter Svenonius i Björn Lundquist, i a les companyes Evelina Leivada, Isabel Nadine, Natalia Mitrofanova i Marta Velnić. Tusen takk! No podria tancar l’agraïment noruec sense adreçar un gran “gràcies” a la meua família tromsiana-malaguenya. A les persones que em van acollir a casa seva i em van fer sentir com si fos casa meua: Trini, Amara, Milena (i Lily!). Mi estancia en Tromsø no habría sido lo mismo sin vosotras. Gracias por hacerme sentir la calidez de un hogar y la complicidad de la amistad.

Com sol passar en totes les aventures, la recerca m’ha portat a conèixer persones d’altres universitats, a intercanviar-hi idees i impressions i, també, a fer-hi bones amistats. Gràcies als companys de la Universitat Pompeu Fabra, amb qui hem fet xarxa i pinya tan sovint: als professors Josep Maria Fontana, Louise McNally, Gemma Barberà, Josep Quer i Laia Mayol, i a les companyes Alexandra Navarrete, Sara Cañas i Raquel Veiga. Estic especialment en deute amb el Josep Ausensi. Per compartir sempre idees i opinions, per llegir les meves dèries i ensenyar-me tantes coses. Gràcies.

A les companyes de la Universitat de Girona. Especialment a les professores Avel·lina Suñer, Montserrat Batllori i Isabel Pujol, i a les companyes Elisabeth Gibert i Begoña Ramos. Encara recordo les discussions sobre les possibles interpretacions de “un hombre alemán con bigote” durant el curs de l’Antonio Fábregas i el fart de riure que ens fèiem. Gràcies a la professora Isabel Oltra, de la Universitat Rovira i Virgili de Tarragona, per rebre’ns sempre amb un somriure. A la Maria del Mar Vanrell, de la Universitat de les Illes Balears, gràcies per recordar-me que, a vegades, hem de veure les coses amb perspectiva. Anant cap al nord, gràcies als companys de la Universitat del País Basc. Especialment, als professors Myriam Uribe-Etxebarria i Javier Ormazábal, i als companys Laura Vela, Aitor Lizardi i Haizea Sánchez. I, baixant una mica, cap a Madrid, gràcies a Manuel Leonetti, Ignacio Bosque i Silvia Gumiel, perquè, sempre que hem coincidit, m’han sabut fer observacions i comentaris valuosos.

A tots els companys i amics que vaig fer a la Crete Summer School of Linguistics 2017 i a la Eastern Generative Grammar 2018 a Banja Luka. Mereixen un particular agraïment la Jennifer, la Laura, la Sara, el Jed, el Marek, la Svenja, el Sebastian i el Johannes, amb qui vaig coincidir a la EGG. For having given me two great weeks of learning and fun experiences. I will never forget our trip to Sarajevo and the adventure of rafting to the beat of Chomsky-inspired melodies.

El meu camí en la recerca comença en la curiositat dels primers dies de la carrera. I aquests records tenen dos noms: Soledad Rotger i María Mirón. Gràcies per seguir al meu costat. Des de Menorca i des de València, sempre us he sentit a prop.

A les amigues de Mallorca, les de sempre. A la Laura Escandell, la Xisca Castell, la Carlota Tutor i la Marina Florit. Gràcies immenses per tants anys d'amistat. Per la confiança, la lleialtat i el suport des de l'altre costat del Mediterrani.

Finalment, l'agraïment més important. A la família, la de sang i la de cor. Al meu pare. Perquè el seu suport no m'ha faltat mai. Per la vida que m'ha donat, els valors que m'ha inculcat i per tenir la virtut de saber trobar les paraules adequades en el moment adequat. A la meva germana. Per ser germana, amiga i confident. Per aportar serenor, alegria i somriures a la meva vida. Perquè essent la petita és la major. És còmplice de cada fita que he aconseguit i que aconseguiré. Gràcies.

A la meva padrina Joana, per fer-me arribar sempre paraules d'ànim i d'alè des de la meva estimada Mallorca. Perquè sempre em sap donar bons consells, bones receptes i, no sé com, em sap salvar totes les plantes de casa (incloses les orquídies). Al meu padrí Martí, en el record. En el record de qui et porta sempre al cor i de qui no oblida tantes lliçons. Per la confiança que sempre vas dipositar en mi, per l'amor incondicional i pel temps que sempre vas saber trobar per dedicar-me. Gràcies.

A la Coral i el Jesús, per ser els meus pares adoptius a Mollet del Vallès. Per l'estima i la confiança.

A la família Gil. Al Luis, que recordaré sempre. Perquè, tot i que ja no el veiem, sé que ens cuida i ens guia. Perquè tot el que ens va ensenyar encara és aquí amb nosaltres. A l'Óscar, l'Eli, la Paula i l'Alejandro, per ser segona família.

I sempre, sempre, al Jordi, per ser llum en la foscor i calma en la tempesta. Per cuidar-me i no deixar-me defallir. Per veure sempre la part positiva de les coses, per confiar en mi fins i tot quan jo no ho feia, i per tenir sempre el somriure preparat. Per ser casa, per ser llar. No hi ha res que pugui dir que basti per agrair tot el que fas, tot el que ets. Gràcies.
Come il sole a mezzogiorno.

[...]

*cada finestra obre un nou matí
ple de llums i ple d'orquestrés,
ple d'enigmes submarins.*

Antònia Font

Al meu padrí, Martí Riutort,
en memòria de la seva vida.

Índex

Capítol 1. Introducció i marc teòric	1
1.1. Descripció de l'objecte d'estudi	1
1.1.1. Objectius	2
1.1.2. Interès de la recerca	2
1.1.3. Preguntes de recerca i hipòtesis de partida	7
1.2. Model de gramàtica: gramàtica generativa	8
1.2.1. Supòsits teòrics	8
1.2.2. El lèxic	11
1.2.3. Interfície lèxic-sintaxi	12
1.2.3.1. Els models lexicistes	12
1.2.3.2. Els models neoconstruccionistes	14
1.3. Nanosintaxi	16
1.3.1. Els principis teòrics	19
1.3.2. Avantatges del model nanosintàctic	25
1.3.3. Nanosintaxi de l'estructura argumental i de l'estructura eventiva: Ramchand (2008)	27
1.3.4. Canvis introduïts a Ramchand (2018): SINici i argument extern	33
1.3.5. Nota sobre les arrels en nanosintaxi	35
1.4. Repensant les classes aspectuals i la seva derivació estructural	39
1.4.1. Estats	47
1.4.2. Processos	48
1.4.3. Culminacions	50
1.5. Adaptant el model de Ramchand a la proposta actual	60
1.5.1. Procés	60
1.5.2. Resultat	61
1.6. Els dominis estructurals	64
1.6.1. Ramchand (2018)	65
1.6.2. Els dominis estructurals en aquesta tesi	67
1.7. Passives	69
1.7.1. Presentació de la proposta	69
1.7.2. Estructura de la tesi	72

Capítol 2. Els participis en català	75
2.1. Introducció	75
2.2. Les formes del participi en llatí	76
2.2.1. Algunes notes sobre el participi de passat passiu	78
2.3. Del llatí al català antic	82
2.3.1. El participi de passat en català antic	83
2.4. Els participis en català contemporani: quatre tipus	87
2.5. Els participis de perfet	90
2.5.1. Sintaxi	90
2.5.2. Semàntica	91
2.6. Els participis passius	93
2.6.1. Verbals i adjectivals	94
2.6.2. Els diagnòstics	95
2.6.2.1. Posició prenominal	96
2.6.2.2. Prefix <i>iN-</i>	98
2.6.2.3. Verbs del tipus <i>tornar-se</i>	100
2.6.2.4. Complement agent	101
2.6.2.5. Altres diagnòstics	103
2.7. Els participis actius	106
2.7.1. Caracterització i propietats sintàctiques	107
2.7.2. Tipus	110
2.8. Els participis deponents	113
2.8.1. Ni passius ni actius	113
2.8.2. Tipus	114
2.9. Fixant l'objecte d'estudi: les construccions passives en català	115
2.9.1. Nota sobre el concepte de "veu"	115
2.9.2. Passivitat, passivització i construcció passiva	119
2.9.3. Punt de partida: Embick (2004)	120
2.9.4. Tipus de construccions passives en català	122
2.10. Recapitulació	124
Capítol 3. La passiva eventiva en català	127
3.1. Introducció	127
3.2. Propietats semàntiques	127

3.3. Propietats sintàctiques	131
3.3.1. Participi verbal	132
3.3.2. Restriccions de formació	132
3.3.3. Aspecte	135
3.4. Construccions que poden constituir una passiva eventiva	136
3.4.1. El participi en funció de modificador nominal	136
3.4.2. Clàusules perifèriques de participi	137
3.4.3. El participi en combinació amb verbs quasicopulatiu	139
3.4.4. <i>Ser</i> + participi en català: entre passivitat i atribució	141
3.5. Preguntes centrals de l'anàlisi de la passiva eventiva	144
3.6. Algunes propostes prèvies	146
3.6.1. La proposta transformacional	146
3.6.2. Principis i Paràmetres	148
3.6.3. Smuggling	152
3.6.4. Dels arguments als esdeveniments: Gehrke i Grillo (2009)	156
3.7. Cap a una proposta unificadora	162
3.7.1. Punt de partida: Ramchand (2018)	162
3.7.2. El participi de la passiva eventiva	165
3.8. Aplicació de l'anàlisi	168
3.8.1. Els verbs inergatiu	168
3.8.2. Els verbs estatiu	170
3.8.3. La passiva dels complements indirectes	171
3.8.3.1. Dades i caracterització	173
3.8.3.2. Possible anàlisi	178
3.8.3.3. Una proposta alternativa	180
3.8.4. Domini situacional en la passiva eventiva	186
3.8.4.1. El verb <i>ser</i> no és un auxiliar: és T	187
3.8.4.2. Projeccions del domini situacional	190
3.8.4.3. Projeccions situacionals en la passiva eventiva	195
3.8.5. El sintagma- <i>per</i>	197
3.8.5.1. Complement agent?	197
3.8.5.2. Anàlisi	198
3.8.6. Els participis deponents eventiu	199
3.8.6.1. Construccions en què apareixen.....	199

3.8.6.2. Els participis de verbs inacusatius a Ramchand (2018)	202
3.8.6.3. Els participis deponents: proposta d'anàlisi	204
3.8.6.4. Nota sobre els verbs inacusatius de moviment local	208
3.9. El participi de perfet	210
3.10. Recapitulació	212
Capítol 4. La passiva resultativa en català: característiques	
semàntiques i sintàctiques	213
4.1. Introducció	213
4.2. Denotació semàntica: tipus d'estats	214
4.2.1. Estats resultatius	214
4.2.1.1. Estats meta i estats resultants (Kratzer 2000)	218
4.2.1.2. Nota sobre els conceptes “resultat”, “resultatiu” i “resultant”	224
4.2.2. Iniciador implícit?	228
4.2.2.1. Modificadors agentius	229
4.2.2.2. Efectes de referència disjunta	235
4.2.2.3. El cas del català	238
4.3. Propietats sintàctiques	240
4.3.1. Participi adjectival	240
4.3.1.1. La proposta de Bosque (2014)	241
4.3.1.2. Consideracions crítiques	244
4.3.2. Ascens del tema	245
4.3.2.1. El tema no ascendeix: McIntyre (2013) i Bruening (2014)	246
4.3.2.2. Consideracions crítiques	249
4.3.3. Alteració de l'aspecte lèxic i modificadors eventius	250
4.3.4. Restriccions de formació	255
4.4. Construccions que constitueixen una passiva resultativa	256
4.4.1. El participi en funció de modificador nominal	256
4.4.2. Clàusules perifèriques de participi	257
4.4.3. El participi predicatiu	259
4.4.4. El participi en combinació amb verbs quasicopulatius	260
4.4.5. <i>Estar</i> + participi	263
4.4.5.1. Estat pur i estat resultatiu	264

4.4.5.2. Aspecte i propietats de selecció	266
4.4.5.3. <i>Ser o estar?</i>	267
4.5. L'expressió de l'iniciador i el sintagma- <i>per</i>	270
4.6. Els participis deponents resultatius	271
4.7. Adjectius estatus i adjectius resultatius	275
4.8. Recapitulació	279
Capítol 5. La passiva resultativa en català: proposta d'anàlisi	281
5.1. Introducció	281
5.1.1. Preguntes centrals de l'anàlisi de la passiva resultativa	282
5.2. Algunes propostes prèvies	283
5.2.1. Embick (2004)	283
5.2.2. McIntyre (2013)	286
5.2.3. Bruening (2014)	291
5.2.4. Anagnostopoulou (2017)	293
5.3. Cap a una proposta unificadora	298
5.3.1. Punt de partida: Ramchand (2018)	298
5.3.2. Els participis de la passiva resultativa	303
5.3.2.1. Estat meta i estat resultant	303
5.3.2.2. Nota sobre els adverbis <i>encara</i> i <i>ja</i>	305
5.4. Aplicació de l'anàlisi:	308
5.4.1. Els verbs inergatius	312
5.4.2. Els verbs estatus	313
5.4.3. Restriccions sobre els verbs transitius	313
5.4.3.1. Processos	314
5.4.3.2. Culminacions	315
5.4.3.3. Algunes alternances	318
5.4.4. La passiva resultativa dels complements indirectes	324
5.5. De l'esdeveniment a l'estat: projectant P	328
5.5.1. Evidència de la presència de P	329
5.5.1.1. Diagnòstics tradicionals	329
5.5.1.2. Participis de verbs preposicionals	332
5.5.1.2.1. Dades i generalitzacions	334
5.5.1.2.2. Proposta d'anàlisi i aportació teòrica	340

5.5.2. Tipus de P	344
5.5.3. Efectes de la presència de P: creació d'un predicat d'estadi.....	350
5.6. Domini situacional de la passiva resultativa	357
5.6.1. <i>Estar</i> = <i>ser</i> + P	358
5.6.2. Quan <i>ser</i> equival a <i>estar</i> en català	361
5.6.3. Projeccions situacionals en la passiva resultativa	366
5.7. Els adjectius resultatius	369
5.7.1. Els adjectius estatus i resultatius i l'alternança <i>ser/estar</i>	373
5.8. El sintagma- <i>per</i>	376
5.8.1. Causa directa i causa indirecta	377
5.8.2. Prediccions	379
5.9. Participis resultatius no passius	383
5.9.1. Els participis deponents resultatius	384
5.9.2. Els participis actius resultatius	388
5.10. Recapitulació	391
Capítol 6. La passiva estativa en català	393
6.1. Introducció	393
6.1.1. La passiva estativa d'Embick (2004) no és passiva.....	394
6.1.2. La passiva estativa en aquesta tesi	397
6.1.2.1. Estats i esdeveniments	397
6.1.2.2. Estats-D i estats-K	400
6.1.3. Els verbs estatus en aquesta tesi	403
6.2. Denotació semàntica	404
6.2.1. La passiva dels verbs estatus no és eventiva	405
6.2.2. La passiva estativa denota predicats d'individu	406
6.3. Propietats sintàctiques	408
6.3.1. Participi adjectival	409
6.3.2. Ascens de l'argument intern	411
6.3.3. La frontera entre passiva estativa i copulativa atributiva	413
6.4. Proposta d'anàlisi	415
6.4.1. El participi de la passiva estativa	416
6.4.2. El domini situacional de la passiva estativa	417
6.5. Aplicació de l'anàlisi	418

6.5.1. Els verbs psicològics	419
6.5.1.1. D'experimentador subjecte	421
6.5.1.2. D'experimentador datiu	422
6.5.2. Els verbs locatius	425
6.5.3. Els verbs de mesura	429
6.5.4. Predicats no estatus	432
6.5.4.1. Del tipus <i>ofendre('s)</i> i <i>empipar(-se)</i>	433
6.5.4.2. Del tipus <i>governar</i>	441
6.6. El sintagma preposicional	450
6.6.1. Adjunt estructural	451
6.6.2. La preposició <i>de</i> i altres complements excepcionals	453
6.7. Recapitulació	457
Chapter 7. Conclusions	459
7.1. Summary of findings	461
7.2. Main contributions	470
7.3. Future research	472
8. Bibliografia	477

Índex de taules

Taula 1. Les classes aspectuals de Vendler (1957)	41
Taula 2. Algunes de les proves aspectuals de Dowty (1979)	43
Taula 3. Derivació estructural de les eventualitats (Ramchand 2008)	44
Taula 4. Els paràmetres aspectuals (adaptat de Marín 2000)	46
Taula 5. Classificació dels esdeveniments tèlics	58
Taula 6. Estructura que lexicalitza cada construcció passiva	72
Taula 7. Sufixos dels quatre tipus de participis llatins	76
Taula 8. Exemples de cada tipus de participi llatí	78
Taula 9. Diagnòstics per diferenciar participis verbals i adjectivals	103
Taula 10. Classificació dels participis (adaptat de Berro 2019: 8).....	227
Taula 11. Diagnòstics sintàctics per identificar els participis d'estat meta i d'estat resultant	311
Taula 12. Diferència entre participi resultatiu, adjectiu resultatiu i adjectiu estatiu	372
Table 13. Summary of the structural properties of each passive construction	469
Table 14. Structural properties of perfect participles, active participles and gerunds	469
Table 15. Structural properties of resultative participles, resultative adjectives and stative adjectives.....	470

Índex de figures

Figura 1. Arquitectura del llenguatge (adaptat de Gallego 2007: 4)	10
Figura 2. Arquitectura del llenguatge en nanosintaxi (adaptat de Fábregas 2016a: 46)	16
Figura 3. Classificació dels participis amb la seva categoria gramatical	124
Figura 4. Tipus de construccions passives en català	223
Figura 5. Tipus de participis en català: classificació final	224
Figura 6. Classificació dels participis verbals de Bosque (2014)	241

Abreviacions

Abl – ablatiu

Ac – acusatiu

c.c. – coincidència central

CD – complement directe

CI – complement indirecte

FEM – femení

FL – Facultat del Llenguatge

GEN – genitiu

GU – Gramàtica Universal

HUAT – Hipòtesi de la Uniformitat en l'Assignació Temàtica (UTAH en anglès)

Inic – Inici

INSTR – instrumental

LOC – locatiu

MD – Morfologia Distribuïda

NEUT – neutre

NOM – nominatiu

P – preposició

PART – participi

PASS – passat

PPA – Principi de Projecció Ampliat (EPP en anglès)

PR – pronom

Proc – Procés

REFLEX – reflexiu

Res – Resultat

SD – Sintagma Determinant

SG – singular

SInic – Sintagma Inici

SN – Sintagma Nominal

SP – Sintagma Preposicional

Spec – especificador

SProc – Sintagma Procés

SRes – Sintagma Resultat

SV – Sintagma verbal

V – verb

Capítol 1. Introducció i marc teòric

Colorless green ideas sleep furiously
Noam Chomsky

1.1. Descripció de l'objecte d'estudi

En aquesta tesi ens proposem descriure i analitzar les construccions passives en català. Segons la GIEC (2016: §23.1), una construcció passiva és un recurs gramatical que permet ometre l'agent d'una acció. Així, quan es parla de “passiva”, normalment es fa referència a una construcció en què s'ha suprimit l'agent o en què l'agent apareix en forma d'adjunt, i no d'argument. Si comparem l'oració activa de (1a) amb l'oració passiva de (1b), observem que només la primera expressa l'agent que ha dut a terme l'acció d'aprovar els pressupostos. La supressió de l'agent provoca que el tema o pacient del predicat acabi funcionant com a subjecte gramatical, com és el cas de l'argument *els pressupostos generals* a l'oració de (1b).

- (1) a. Tots els partits han aprovat els pressupostos generals
- b. Els pressupostos generals han estat aprovats

Ara bé, la formació d'una construcció passiva imposa un conjunt de restriccions sobre el verb primigeni a partir del qual es pot formar i sobre els modificadors amb què es pot combinar que fan pensar que, de fet, és una operació sintàctica complexa que va més enllà de la simple supressió de l'agent i del moviment del tema. En aquest sentit, doncs, sembla interessant analitzar quants tipus de construccions passives hi ha en català i examinar la interacció de la passivització amb l'aspecte lèxic del verb base.

Malgrat que la descripció i l'anàlisi formal de les construccions passives ha constituït un eix d'estudi i de debat constant en llengües com l'anglès, l'alemany o el castellà, el cert és que en català no ha rebut tanta atenció. A banda de les descripcions clàssiques d'autors com Par (1923), Griera (1931) o Coromines (1971), destaquen els treballs de Bartra (1984, 2002, 2016), Cuenca (1996) i Ramos (2000, 2004), i l'estudi de Gavarró i Parramon (2017) en l'àmbit de l'adquisició del llenguatge. Aquesta tesi s'ha desenvolupat amb l'objectiu d'avançar en el camí de la caracterització de les construccions passives en català i de fer una contribució teòrica a l'estudi interlingüístic de la passiva.

1.1.1. Objectius

L'objectiu d'aquesta tesi es desglossa en dues parts. D'una banda, volem fer una proposta de classificació i anàlisi de les construccions passives del català. Concretament, ens proposem dur a terme una caracterització descriptiva i formal de la sintaxi i la semàntica de les construccions passives en català contemporani, la qual cosa sembla que no s'havia fet de manera global en el marc de la lingüística formal. En el procés de descriure i analitzar la passiva en català, examinarem de manera detallada el comportament dels participis amb interpretació passiva, però també revisarem els participis de perfet, els participis actius i els participis deponents (participis de verbs inacusatius).

D'altra banda, arran d'aquest estudi de la passiva en català, ens proposem fer una aportació teòrica nova a l'estudi interlingüístic de la passiva. Com dèiem, existeixen moltes propostes d'anàlisi de les construccions passives en diferents llengües, com ara el castellà, l'anglès, el grec o l'hebreu. La idea és fer una aportació nova a l'estudi formal d'aquestes construccions que ens permeti homogeneïtzar el tractament i l'anàlisi de la passiva en l'àmbit interlingüístic.

1.1.2. Interès de la recerca

It is customary in English to speak about the active and passive voice. William James, in his Talks to Teachers, relates how one of his relatives was trying to explain to a little girl what passive means, "Suppose that you kill me: you who do the killing are in the active voice, and I, who am killed, am in the passive voice." "But how can you speak if you're killed?" said the child. "Oh, well, you may suppose that I am not yet quite dead!" The next day the child was asked, in class, to explain the passive voice, and said, "It's the kind of voice you speak with when you ain't quite dead."

(Jespersen 1924: 164)

La sintaxi de les construccions passives, juntament amb el procés de reducció de l'estructura argumental que implica la passivització, han constituït un important eix de recerca durant les últimes dècades i han tingut un fort impacte en els estudis de lingüística formal en diverses llengües. L'anàlisi de les construccions passives constitueix un objecte d'estudi complex per diversos motius.

El primer és que no hi ha un acord pel que fa a la definició de “construcció passiva” o “passivització”. En altres paraules, a la pregunta de *què és una oració passiva*, no hi ha una resposta única, clara i definida. Tot i que, de manera general, s’assumeix que la passivització és una operació sintàctica, no és clar en què consisteix exactament aquesta operació. A l’hora de caracteritzar-la, alguns autors posen l’èmfasi en la supressió de l’agent del predicat (Jaeggli 1986; Bartra 2002), d’altres en la promoció de l’argument intern del verb (Chomsky 1965, 1981; Brucart 1990; Collins 2005; Bosque i Gutiérrez Rexach 2009), també s’ha defensat que es tracta d’una estratègia per estativitzar o impersonalitzar un predicat (Gehrke i Grillo 2009; GIEC 2016) o que la propietat principal d’aquestes construccions és l’aspecte gramatical, és a dir, el fet que fan esdevenir perfectiva l’acció que es descriu (Fábregas i Putnam 2020). Aquesta dificultat per definir què és exactament una passiva genera molts problemes.

D’una banda, la manca d’una definició clara provoca que les classificacions de les construccions passives siguin molt heterogènies. Així, si s’entén que una passiva és una construcció que implica la supressió de l’agent i el moviment de l’argument intern a la posició prototípica del subjecte gramatical, podrem assumir que, almenys, hi ha dos tipus de construccions passives: la passiva pronominal (2a) i la passiva perifràstica (2b) (GIEC 2016: §23.2, §23.3)

- (2) a. Es van vendre totes les cases
- b. Totes les cases van ser venudes

Ara bé, si assumim que la passiva implica necessàriament la formació d’un participi, aleshores la construcció pronominal queda exclosa de la consideració de passiva. Tot depèn de l’aproximació que es triï. En aquesta tesi, assumirem que tant la construcció pronominal com la perifràstica constitueixen construccions passives, però ens centrarem en l’estudi de la passiva perifràstica, això és, de la passiva que implica la formació d’un participi.

D’altra banda, aquesta dificultat per definir què és exactament una passiva provoca que sovint resulti difícil establir la frontera entre les construccions que realment constitueixen estructures passives i les construccions que conformen algun altre tipus d’estructura semblant, com ara les copulatives atributives, les construccions inacusatives o les anticausatives. És especialment difusa la línia que separa determinades construccions passives, sobretot si estan formades a partir de verbs estatus (3a),

d'estructures copulatives atributives simples (3b). Ambdues construccions són molt semblants:

- (3) a. El cantant valencià és molt {conegut/admirat}
- b. El cantant valencià és molt {famós/ric}

En aquest sentit, en castellà, va tenir un fort impacte el debat en què es qüestionava si una construcció passiva és el mateix que una oració atributiva. Autors com Lenz (1920), Gili Gaya (1961) o Alarcos Llorach (1966) sostenien que, en efecte, una passiva és un atributiva simple i, per tant, un participi és, senzillament, un adjectiu. En canvi, altres autors com Carrasco (1973), Lázaro Carreter (1980), Brucart (1990) o Bosque (1999) proposaven una distinció entre passivitat i atribució i defensaven que un participi no és un adjectiu, almenys en el cas de la passiva verbal o eventiva.

Un segon aspecte relacionat amb la complexitat de l'estudi de la passiva és que, fins i tot si restringim aquest estudi a les construccions passives amb participi, existeixen diferents tipus de participis passius. La classificació dels diferents tipus de participis passius ha generat molt de debat en la bibliografia perquè no és fàcil identificar i definir les propietats sintàctiques i semàntiques de cada tipus, de manera que es puguin distingir inequívocament de les propietats dels altres tipus, i, a més, hi ha força variació lingüística pel que fa a les construccions passives que existeixen en diferents llengües. Per a llengües com l'anglès, el català o el castellà, s'han diferenciat, com a mínim, dos tipus d'estructures passives. Una és la passiva eventiva¹, també anomenada passiva verbal o sintàctica. En català i en castellà, es forma amb el verb *ser* i denota un esdeveniment (4a). L'altra és la passiva estativa, també anomenada passiva adjectival, lèxica o resultativa. Aquesta es forma amb el verb *estar* i expressa un estat (4b). Com veurem al llarg d'aquesta tesi, darrerament s'ha optat per distingir la passiva estativa de la passiva resultativa (Embick 2004) (vg. Capítols 5 i 6).

- (4) a. El document va ser signat (pel rector de la universitat)
- b. El document està signat (pel rector de la universitat)

¹ Sabem que l'adjectiu "eventiu/eventiva" no és normatiu en català i que la forma normativa és "esdevenimental". No obstant això, farem servir "eventiu" per motius d'agilitat expositiva, tot seguint la traducció del terme llatí "eventum" (esdeveniment).

El tercer factor són les restriccions que desplega la formació d'una construcció passiva. En aquest sentit, és important notar que les restriccions es donen en dos nivells. D'una banda, hi ha les restriccions que imposa el verb primigeni pel que fa a la possibilitat de formar cada tipus de passiva. Per exemple, els verbs inacusatius no permeten la formació de cap tipus d'estructura passiva (5a) i els verbs estatus no permeten la formació d'una passiva resultativa (5b).

- (5) a. *El nen {va ser / està} nascut (per la seva mare)
 b. En Joan {és / *està} admirat (per tothom)

Així mateix, hi ha molta variació interlingüística que afecta les restriccions sintàctiques de la formació de la passiva. Per exemple, en algunes llengües germàniques, com ara l'anglès, és possible passivitzar el complement indirecte d'un verb ditransitiu (6a) o d'un complement preposicional (6b). Totes dues opcions són impossibles en llengües romàniques, com ara el català (7).

- (6) a. Mary was given a present
 b. This bed was slept in
 (7) a. *La Maria fou donada un regal
 b. *Aquest llit va ser dormit en

També és interessant el cas dels verbs inergatius. En algunes llengües nòrdiques, com el noruec, els verbs inergatius permeten la formació d'una construcció passiva (Ramchand 2018) (8), la qual cosa és, de nou, impossible en llengües romàniques (9). Segons Ramchand, aquestes passives noruegues equivalen a passives pronominals. Segurament, en aquestes construccions hi ha més estructura en el verb de la que veiem.

- (8) a. Det vart sunge
 PR.NEUT. fou cantats
 Hi va haver coses cantades
 'Es va cantar'

- b. Det vart gestikulert
PR.NEUT. fou desticulats
Hi va haver coses gesticulades
Es va gesticular

(Ramchand 2018: 96)

- (9) a. *El nen va ser tossit
b. *El gos va ser bordat

D'altra banda, hi ha les restriccions que imposa la construcció passiva en si mateixa. De fet, molts treballs sobre passives es basen, en bona mesura, en l'anàlisi dels complements i adjunts que accepta o rebutja cada tipus de passiva, amb especial atenció a la possibilitat d'introduir com a adjunt el sintagma-*per* que identifica l'agent. Per exemple, de manera general, la passiva eventiva accepta modificadors eventius, com ara locatius, beneficiaris, instrumentals, adverbis de manera i el complement agent (10a). En canvi, s'assumeix que la passiva estativa o resultativa rebutja aquest tipus de modificació o, si més no, presenta més restriccions pel que fa a la combinació amb aquests adjunts eventius (10b).

- (10) a. La tesi va ser escrita {a Barcelona / per al departament / amb un ordinador nou / amb molt d'esforç / per la doctoranda de lingüística}
b. La tesi està escrita {a Barcelona / ^{??}per al departament / ^{??}amb un ordinador nou / [?]amb molt d'esforç / [?]per la doctoranda de lingüística}

Finalment, el quart factor que explica la complexitat de l'estudi de la passiva és que, com vèiem, la possibilitat de formar cada tipus de construcció passiva està estretament lligada a la caracterització aspectual del predicat base, de manera que l'estudi de la passiva exigeix un estudi profund de l'aspecte i l'estructura argumental dels diferents tipus de predicats que existeixen en una llengua. Així, per exemple, s'assumeix que els predicats atèlics, com ara les activitats, no permeten la formació d'una passiva resultativa, mentre que els predicats tèlics sí que la permeten (Bartra 2002; García-Pardo 2018).

- (11) a. ^{??}El bressol està gronxat
b. El document està signat

En definitiva, desenvolupar una anàlisi de la passiva suposa parlar esment a molts aspectes de la predicació i establir ponts amb l'anàlisi d'altres predicats i d'altres construccions.

1.1.3. Preguntes de recerca i hipòtesis de partida

L'estudi que es presenta en aquesta tesi es desenvolupa a partir de tres preguntes de recerca:

- (i) Quines operacions formals implica la formació d'una construcció passiva?
- (ii) Com condicionen l'aspecte lèxic i l'estructura argumental d'un predicat la possibilitat de formar una estructura passiva determinada?
- (iii) Quants tipus de construccions passives existeixen en català i quins primitius sintàctico-aspectuals conté cada tipus?

Per a cada pregunta, proposem una hipòtesi inicial, de manera que les tres hipòtesis que constitueixen el punt de partida d'aquest estudi són les següents:

- A. La formació d'una construcció passiva implica la reducció de l'estructura eventiva (en el sentit de Ramchand 2008, 2018) i l'estructura argumental d'un predicat.
- B. L'aspecte lèxic i l'estructura argumental determinen la possibilitat de formació de cada tipus d'estructura passiva perquè la passivització és una operació de reducció de l'estructura eventiva d'un predicat i, per tant, opera sobre les projeccions subeventives que el predicat lexicalitza i els arguments que selecciona.
- C. En català existeixen, almenys, tres tipus de construccions passives: l'eventiva, la resultativa i l'estativa (seguint Embick 2004). Pel que fa als primitius sintàctico-aspectuals que lexicalitza cada tipus, la nostra hipòtesi és que cadascuna d'aquestes construccions passives lexicalitza un determinat nombre de projeccions de l'estructura eventiva que proposa Ramchand (2008, 2018). En aquest sentit, determinar quins nuclis exactament conté cada passiva constitueix la proposta d'anàlisi d'aquesta tesi i el fil conductor de tot l'estudi.

Per tant, aquestes hipòtesis conformen el punt de partida de la nostra recerca. Com dèiem, l'interès de l'estudi rau en el fet que donar resposta a les tres preguntes inicials no només implica explorar en detall les propietats semàntiques i sintàctiques de les

construccions passives, sinó també analitzar l'estructura i el comportament de molts altres predicats i construccions. Per exemple, entre d'altres coses, haurem de revisar la caracterització i l'estructura eventiva de les classes aspectuals de Vendler (1957, 1967), analitzar curiosament els verbs inacusatius, examinar el concepte de verb estatiu, revisar l'estructura dels gerundis, descriure els participis actius, etc.

1.2. Model de gramàtica: gramàtica generativa

L'estudi científic del llenguatge s'ha dut a terme a partir de diferents aproximacions o, més precisament, a partir de diferents models, com ara l'estructuralisme, el generativisme o el cognitivisme. Cadascun d'aquests models ha adoptat una visió particular del que és l'essència definitòria del llenguatge, de manera que els estudis que s'han desenvolupat dins de cada marc teòric s'han centrat o han incidit en diferents aspectes del llenguatge. Els estudis generativistes se centren a caracteritzar la facultat del llenguatge com a competència lingüística.

En aquesta tesi, adoptem una derivació minimalista de l'estructura argumental (Chomsky 1995). Per tant, seguim el marc teòric generativista i, més concretament, del Programa Minimalista (vg. Chomsky 1992, 1995, 2000, 2001). Així doncs, assumim que el llenguatge s'identifica amb la capacitat innata d'un parlant d'entendre i produir un nombre infinit de cadenes lingüístiques a partir d'un nombre finit d'elements i de regles de combinació.

1.2.1. Supòsits teòrics

En el marc de la gramàtica generativa, s'assumeix que el llenguatge és un component del cervell dels éssers humans, per tant, constitueix un domini mental específic, conegut com el sistema cognitiu lingüístic, un component de tipus computacional. És per això que parlem del llenguatge com a una facultat, la Facultat del Llenguatge (FL), que és innata dels éssers humans.

La FL es concep com una capacitat computacional abstracta, un procediment generatiu en si mateix, i no únicament un conjunt de fórmules per crear oracions ben formades, com s'havia assumit en les concepcions més clàssiques. Aquesta capacitat del llenguatge en els humans funciona a partir d'unes lleis computacionals senzilles i generals que sovint s'han relacionat amb el concepte de Gramàtica Universal (GU). Així doncs, la GU és el conjunt de principis que comparteixen totes les llengües. Aquest concepte constitueix el nucli de la gramàtica generativa amb què Chomsky tracta d'explicar el procés

d'adquisició de la llengua i que ha regit els estudis que s'han desenvolupat en aquest marc teòric. La GU s'ha concebut com un conjunt format per principis universals, innats i comuns a totes les llengües, alguns dels quals permeten paràmetres de variació que expliquen les diferències interlingüístiques. Segons Chomsky (2005: 6), la FL està regulada per tres factors: l'herència genètica, l'experiència i altres factors no específics a la FL, com ara l'arquitectura estructural o els principis de computació eficient.

El Programa Minimista és una línia d'investigació de la gramàtica generativa. Es parla de *programa*, i no de *teoria*, perquè es tracta d'una manera concreta d'investigar i d'estudiar científicament el llenguatge, més que no d'una fórmula o un estudi. Així, el Programa Minimista es presenta com un programa d'investigació que explora la hipòtesi que la FL és un sistema òptim i no redundant. En altres paraules, es treballa sobre la hipòtesi que la GU constitueix un disseny perfecte, en el sentit que només conté el que és imprescindible per cobrir les necessitats conceptuals, físiques i biològiques. Per tant, la GU és caracteritzable en termes de simplicitat, economia i optimitat. Això implica la idea que el sistema cognitiu lingüístic es comunica amb els sistemes externs de la biologia humana d'una manera òptima (Gallego 2007: 3). És a dir, que existeix una interrelació òptima entre el component computacional, que és específic del llenguatge, i altres components de la ment, que són sistemes de la biologia humana, però que tenen propietats i funcions independents de la FL. Aquests components biològics són, bàsicament, dos: el sistema articuladori-perceptiu, relacionat amb la fonologia i la morfologia; i el sistema d'actuació conceptual-intensional, relacionat amb els components conceptual i semàntic de les oracions. Així, les expressions que es formen en el component computacional han de poder ser interpretades per aquests sistemes externs al llenguatge. En altres paraules, els components fonològic i semàntic imposen a les expressions derivades del component lingüístic una sèrie de condicions de llegibilitat.

The basic principle of language (BP) is that each language yields an infinite array of hierarchically structured expressions, each interpreted at two interfaces, conceptual-intentional (C-I) and sensorimotor (SM) —the former yielding a “language of thought” (LOT), perhaps the only such LOT; the latter in large part modality-independent, though there are preferences. The two interfaces provide external conditions that BP must satisfy [...]. If FL is perfect, then UG should reduce to the simplest possible computational operation satisfying the external conditions, along with principles of minimal computation (MC) that are language independent.

(Chomsky 2015: Prefaci, ix).

Per tant, el sistema articulatori-perceptiu i conceptual-intensional imposen unes condicions que el llenguatge ha de complir per ser llegible, és a dir, per poder ser processat correctament. Si la interacció entre el llenguatge o el component computacional i els altres dos components (fonològic i semàntic) no és efectiva, l'expressió lingüística no es podrà processar a tots els nivells de llegibilitat. Així, l'esquema de l'arquitectura del llenguatge que es proposa en el Programa Minimalista és el següent:

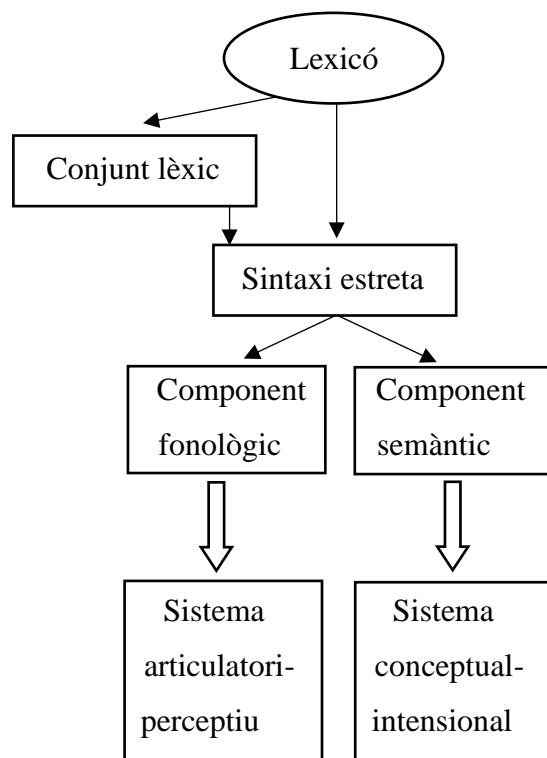

Figura 1. Arquitectura del llenguatge (adaptat de Gallego 2007: 4)

El component computacional, és a dir, el que és específicament lingüístic, correspon a la sintaxi o, més concretament, al que s'ha anomenat "Sintaxi Estreta" (*Narrow Syntax*), és a dir, la sintaxi en sentit restringit, que fa referència als mecanismes computacionals del llenguatge humà. Entesa com a sistema computacional, s'assumeix que la gramàtica, la GU, aprofita al màxim els recursos disponibles i, per tant, redueix al mínim possible les operacions que s'han d'aplicar al llenguatge per tal que sigui llegible pels sistemes externs. En altres paraules, com diu Chomsky, s'espera que la GU sigui un sistema computacional "perfecte".

Pel que fa a aquesta tesi, és especialment important la idea que els components fonològic i semàntic constitueixen dos nivells d'interfície de la gramàtica. En aquest

sentit, podem postular l'existència d'almenys tres nivells d'interfície: la interfície sintaxi-fonologia, la interfície sintaxi-semàntica i, finalment, prèvia a aquestes dues, la interfície lèxic-sintaxi, que és la que més ens interessa en aquest estudi. Així doncs, és essencial revisar quina és la concepció del lèxic (o lexicó) que es presenta en el marc del Programa Minimista i com ha evolucionat la idea de la relació que s'estableix entre el lèxic i la sintaxi.

1.2.2. El lèxic

Segons Chomsky (1965), totes les llengües naturals tenen un lexicó, que és el conjunt de les peces lèxiques d'una llengua. Dit d'una manera senzilla, el lexicó és un diccionari mental. Ara bé, aquestes peces lèxiques estan formades per trets. Per tant, tècnicament, el lexicó és un conjunt no ordenat d'entrades lèxiques que contenen informació sintàctica, semàntica i fonològica codificada en forma de diferents trets lingüístics. Concretament, Chomsky (1995) distingeix tres tipus de trets: els fonològics, els semàntics i els formals. Així, els trets fonològics s'interpreten al component fonològic, per accedir al sistema articulari-perceptiu; els trets semàntics s'interpreten al component semàntic, per accedir al sistema intensional-conceptual; finalment, els trets formals són els que s'interpreten a la sintaxi, al component computacional.

Així, d'acord amb la gramàtica generativa, les entrades lèxiques corresponen, en rigor, a matrius de trets sintàctics, semàntics i fonològics que es poden associar a diferents paraules en diferents idiomes. D'això se segueix que les matrius de trets han d'existir amb anterioritat a l'adquisició dels termes que les contenen, és a dir, que els trets existeixen abans de la seva associació amb qualsevol paraula. Això implica que el lexicó està format per conceptes i no per termes, i que aquests conceptes, és a dir, aquests trets, són innats. Parlem, per exemple, de trets de l'estil de "sonoritat", "N" o "agent". Del conjunt de trets disponibles de la GU, la FL en determina uns de concrets per a cada llengua i és així com s'obtenen els trets de cada gramàtica particular. Segons Chomsky, la informació relativa a aquests trets la trobem especificada a l'entrada lèxica de cada peça mitjançant una mena de seqüència binària de + i -, que indica la presència o absència de cada tret.

Així doncs, la Sintaxi Estreta percep les peces lèxiques com unitats atòmiques amb diferents trets associats. Per tant, en el sistema cognitiu trobem tres classes d'elements: els trets (fonètics, sintàctics i semàntics), els conjunts de trets (les peces lèxiques o elements lèxics) i els conjunts de conjunts de trets (les expressions lingüístiques complexes, és a dir, sintagmes, oracions i cadenes) (*apud* Pineda 2014: 20). Dit això, el

cert és que, en les propostes de Chomsky, queda poc clar quina és l'extensió exacta d'aquest lexicó mental i quin tipus d'informació recull exactament, la qual cosa ha generat molt de debat en el camp de la gramàtica generativa.

1.2.3. Interfície lèxic-sintaxi

Com dèiem, des de les propostes de Chomsky (1965, 1981, 1986) sobre la concepció del lexicó, el seu paper en la gramàtica ha ocupat un lloc prominent en el debat generativista. Els lingüistes s'han plantejat quina és exactament la informació codificada en el lèxic i quina és la relació entre el significat de les peces lèxiques i el context en què apareixen. La pregunta, doncs, és com s'articula la relació entre el lèxic i la sintaxi, és a dir, com funciona la interfície lèxic-sintaxi.

La resposta a aquesta pregunta s'ha abordat des de dues orientacions diferents: l'orientació lexicista (Jackendoff 1990; Levin 1993; Levin i Rappaport Hovav 1995; Ackema i Neeleman 2004, 2007; *i.a.*) i l'orientació sintactista o neoconstruccionista (Harley 1995; Marantz 1997, 2001; Alexiadou 2001; Borer 2003, 2005a,b; Ramchand 2008; *i.a.*). Ambdós models reconeixen l'existència d'un lèxic o vocabulari, que llista els ítems lèxics i funcionals d'una llengua, i un sistema computacional o sintaxi, que els combina i els processa. Ara bé, difereixen en una qüestió essencial: segons el model lexicista, el significat lèxic determina l'estructura sintàctica, és a dir, el lèxic va abans de la sintaxi; en canvi, segons el model neoconstruccionista, l'estructura sintàctica no està determinada pel lèxic, sinó justament al contrari, ja que la sintaxi és anterior al significat lèxic.

1.2.3.1. Els models lexicistes

Els models lexicistes es coneixen tradicionalment com models projeccionistes, ja que parteixen del Principi de Projecció chomskià (Chomsky 1981), que estableix que les propietats lèxiques (concretament, les propietats d'assignació temàtica) d'un element s'han de representar categorialment en tots els nivells de representació sintàctics². Així,

² Bàsicament, aquest principi respon a una idea molt intuïtiva: un element, en virtut del seu significat, selecciona quins elements el poden acompanyar i aquests elements han d'aparèixer amb ell al llarg de tota la derivació. Per exemple, si el verb *agafar* selecciona un SN com a complement amb el paper temàtic de tema, aleshores aquest complement l'ha d'acompanyar al llarg de tota la derivació. En poques paraules, el Principi de Projecció imposa que els requisits categorials de les peces lèxiques s'han de satisfer en tots els nivells de representació de l'oració.

aquests models assumeixen que les entrades lèxiques contenen pràcticament tota la informació necessària per derivar-ne les representacions sintàctiques.

Per tant, l'estructura en què apareix un ítem lèxic es projecta a partir de la informació codificada en l'entrada lèxica d'aquest ítem: aquesta informació inclou, essencialment, la categoria sintàctica, el significat semàntic bàsic i alguna representació de la seva estructura argumental. En aquest sentit, doncs, es tracta de models "endoesquelètics" (Borer 2003), ja que construeixen les propietats de les estructures sintàctiques (com ara quants arguments tenen) a partir de l'entrada lèxica d'un element, que constitueix el nucli sintàctic de la construcció que se'n projecta. En altres paraules, l'element lèxic és la base a partir de la qual es construeix l'esquelet sintàctic.

En l'aproximació lexicista, s'accepta, doncs, que el lèxic és un component autònom i estructurat, que compta amb unes unitats (trets o primitius) i unes regles de formació de paraules independents de la sintaxi (Halle 1973; Aronoff 1976; Scalise 1984; *i.a.*). Des d'aquest punt de vista, el lèxic és un mòdul anterior a la sintaxi que té les seves pròpies regles i primitius. És al lèxic, doncs, on es formen les paraules, que després es projecten a la sintaxi amb la seva pròpia estructura ja especificada. Per tant, per aquests models és essencial determinar el nombre i el tipus de primitius (és a dir, de trets) que formen les estructures lèxiques relacionades amb cada peça lèxica. En aquest sentit, la majoria d'autors assumeixen que els primitius lèxics que conformen les entrades lèxiques de les paraules tenen una naturalesa semàntica, més que no sintàctica (Jackendoff 1990; Levin i Rappaport Hovav 1995; Rappaport Hovav i Levin 1998; *i.a.*). Per exemple, si ens fixem en els verbs, que són els elements més estudiats quan s'aborda l'estudi de la interfície lèxic-sintaxi, la idea és que apareixen llistats al lèxic amb una representació lèxico-semàntica del seu significat, que constitueix el que s'ha conegut com l'estructura argumental i l'estructura eventiva. Així, l'estructura argumental d'un verb com *trencar*, seria:

(12) *trencar*: agent, <tema>³

Per la seva banda, l'estructura eventiva es construeix a partir de la combinació dels arguments del verb amb determinades funcions eventives, com ara CAUSAR o

³ En les propostes de Levin i Rappaport (1986), els corxets marquen que l'argument és intern al SV.

ESDEVENIR, que recullen nocions, com dèiem, de tipus semàntic. Així, l'estructura eventiva de *trencar* seria la següent:

(13) *trencar*: [X CAUSAR Y ESDEVENIR <TRENCA>]

Així, segons els models lexicistes, diríem que, ja en el lexicó, el verb *trencar* té associades aquestes dues estructures: l'argumental i l'eventiva. Per tant, les estructures lèxiques del verbs en determinen el comportament sintàctic.

En aquests models projeccionistes també és essencial determinar quines regles regulen la projecció de les estructures lèxiques en el mòdul sintàctic. S'assumeix que aquest mapatge (*mapping*) de les estructures lèxiques a la sintaxi està regulat pel Principi de Projecció esmentat anteriorment, i restringit, essencialment, per la Hipòtesi de la Uniformitat en l'Assignació Temàtica (UTAH en anglès, HUAT en català, vg. Baker 1988). Aquesta hipòtesi estableix que les relacions temàtiques idèntiques tenen una representació estructural idèntica a la sintaxi, de manera que garanteix un mapatge uniforme dels diferents papers temàtics en posicions sintàctiques específiques.

Entre els models lexicistes, destaquen especialment les propostes de Jackendoff (1990), Rappaport Hovav i Levin (1988, 1998), i Levin i Rappaport Hovav (1995).

1.2.3.2. Els models neoconstruccionistes

D'altra banda, els models neoconstruccionistes⁴, a diferència dels projeccionistes, consideren que les propietats formals no s'associen a elements lèxics, sinó a estructures sintàctiques, de manera que cada argument rep el seu paper temàtic en funció de la posició en què es troba, i no a la inversa. És per això que aquests models es coneixen com models "exoesquelètics" (Borer 2003): aquí és l'estructura sintàctica, és a dir, l'esquelet de l'oració, el que en determina l'estructura argumental i l'estructura eventiva. Els predicats i els arguments, doncs, no tenen propietats gramaticals o formals, sinó que les adquireixen quan són inserits en una determinada configuració, i és per això que no poden imposar cap condició respecte de la seva distribució en la sintaxi. Dit d'una altra manera, les

⁴ No són el mateix els models neoconstruccionistes i el construccionisme, representat per la Gramàtica de Construccions (Goldberg 1995, 2006; Kay i Fillmore 1999). El construccionisme pren les construccions com a primitius lèxics, mentre que els models neoconstruccionistes conceben les construccions com a elements construïts a partir d'elements funcionals.

propietats argumentals i aspectuals d'una construcció es deriven configuracionalment de l'estructura sintàctica i no estan especificades en la peça lèxica.

La hipòtesi essencial d'aquestes aproximacions és que el sistema computacional, és a dir, la sintaxi, és l'únic sistema generatiu disponible a la gramàtica i, per tant, el significat estructural es genera sintàcticament i no lèxicament. Des d'aquest punt de vista, doncs, els elements lèxics no determinen l'estructura en què apareixen, sinó que és l'estructura sintàctica la que genera la posició que un element lèxic ocupa en un context sintàctic concret. Les estructures per si soles tenen significat independentment del verb que hi hagi, independentment dels elements lèxics que continguin. Per tant, d'alguna manera, els elements lèxics actuen com a simples modificadors d'aquesta estructura (Cano 2014: 10). S'entén, doncs, que els elements lèxics, bàsicament, aporten el seu significat enciclopèdic.

El fet que un verb no contingui, en la seva entrada lèxica, informació específica sobre el comportament dels seus arguments fa que pugui entrar en estructures sintàctiques diferents i tenir distintes interpretacions. Per tant, la configuració sintàctica és la responsable de l'estructura argumental i de l'estructura eventiva. Així, per exemple, un verb com *carregar* pot entrar en dues estructures diferents:

- (14) a. En Joan va carregar patates al carro
 b. En Joan va carregar el carro {de/amb} patates (Mateu 2000b: 282)

A (14a), el SN *patates* apareix en la posició d'argument intern, per la qual cosa s'interpreta com a tema, i *el carro* apareix com a complement regit i s'interpreta com a locatiu. En canvi, a (14b) és el SD *el carro* el que s'interpreta com a tema, perquè apareix en la posició d'argument intern, i *les patates* apareixen ara en una posició sintàctica d'adjunt i s'interpreten com a locatiu⁵. Així, aquesta flexibilitat que mostra el verb *carregar* s'explica assumint que el verb es pot inserir en diferents estructures i, depenent del lloc que ocupi un argument, s'interpretarà d'una manera o d'una altra. Per tant, el que és essencial en els models neoconstruccionistes és la relació que s'estableix entre el verb i els arguments.

⁵ Més específicament, Mateu es refereix a *les patates* com el 'locatum' i al *carro* com el 'locatiu' (vg. §5.4.3.3).

El màxim exponent dels models neoconstruccionistes és el treball de Borer (2005a,b), però, de fet, hi ha tres línies de recerca que s'emmarquen en els models neoconstruccionistes: el model borerià de l'exoesquelet (Borer 1994, 2005a, 2005b, 2013), la Morfologia Distribuïda (Halle i Marantz 1993, 1994; Marantz 1997; Harley i Noyer 1999), i la Nanosintaxi (Fábregas 2007, 2008, 2009; Ramchand 2008, 2018; Starke 2009; Caha 2009).

1.3. Nanosintaxi

La nanosintaxi (Starke 2005; Fábregas 2008, 2009; Ramchand 2008; Svenonius et al. 2009; Caha 2009) és un model que té com a base la idea que els exponents morfofonològics es relacionen directament amb l'estructura sintàctica, sense intermediació de nivells morfològics o d'adaptació –a diferència de la Morfologia Distribuïda. Per tant, la relació entre el lèxic –entès com un conjunt d'exponents– i la sintaxi és directa i no té com a intermediari un conjunt d'operacions morfològiques. Els exponents tradueixen l'estructura sintàctica a un format que pot ser processable per la fonologia i que conté informació completa per la semàntica (Fábregas 2016a).

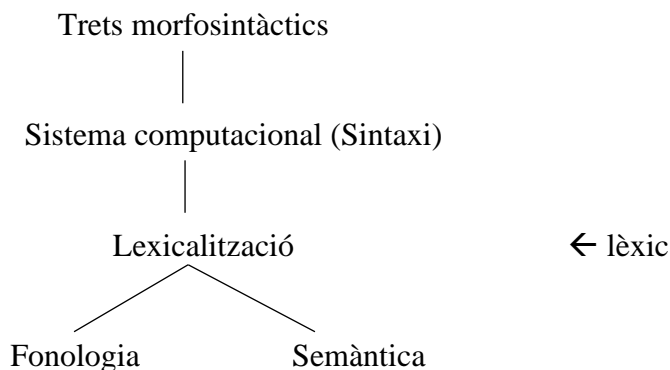

Figura 2. Arquitectura del llenguatge en nanosintaxi (adaptat de Fábregas 2016a: 46)

Sobre l'esquema presentat a la Figura 2, Fábregas (2016a: 47) nota que és important tenir en compte diverses observacions. La primera és que, com la MD, la nanosintaxi accepta la Inserció Tardana (*Late Insertion*), i pren la sintaxi com l'únic nivell en què és possible combinar trets morfosintàctics, de manera que no hi ha, en aquest sistema, un lèxic generatiu. La Inserció Tardana sorgeix en el marc de la MD (Halle i Marantz 1994; Harley i Noyer 1999; Marantz 2001; *i.a.*) i és la idea que el material morfofonològic només entra en una derivació específica de manera postsintàctica.

La sintaxis opera sobre rasgos formales y sobre esas estructuras se produce inserción léxica, una vez formadas; la inserción léxica puede verse como un nivel de interfaz entre la sintaxis y la fonología/semántica. Es, de hecho, el nivel donde los tres niveles se encuentran.

(Fábregas 2016a: 404)

Per tant, els ítems de vocabulari s'insereixen en els nuclis que contenen conglomeracions de trets creats a la sintaxi (Haugen 2009: 248). Ara bé, a diferència del que s'assumeix en MD, en nanosintaxi no hi ha un nivell postsintàctic en què l'arbre experimenti canvis abans que es produeixi la inserció lèxica. De fet, la inserció lèxica no es dona en la branca fonològica, sinó just en el punt en què la derivació sintàctica està completa i encara no s'ha dividit en dues branques. El que caracteritza la nanosintaxi, doncs, és que es proposa que no existeix un nivell morfològic independent, ni postsintàctic ni presintàctic. Per tant, el mateix conjunt de regles que construeix sintagmes, també construeix paraules.

Com assenyala Gibert-Sotelo (2017: §2.3.1), l'essència d'aquest model connecta amb els supòsits teòrics del model cartogràfic (Cinque 1999; Rizzi 1997; Belletti 2004; *i.a.*). L'objectiu del model cartogràfic és la descripció d'una jerarquia universal que conté tots els trets morfosintàctics que formen la base de l'estructura sintàctica: la seqüència funcional. A partir del seu axioma fundacional “un tret morfosintàctic – un nucli” (Pollock 1989), l'aproximació cartogràfica ha impulsat el creixement de les estructures sintàctiques, cada vegada més grans, amb més projeccions (*apud* Gibert-Sotelo 2017: 18). En aquestes estructures, els nuclis sintàctics terminals, cadascun corresponent a un únic tret, han tornat cada vegada més petits, fins al punt que són més petits, fins i tot, que els morfemes. Això ha arribat a provocar que es qüestionï l'estatus “lèxic” o “morfèmic” d'aquests nuclis terminals. De fet, no només és que hagi crescut la mida de les estructures sintàctiques, és que s'han arribat a proposar projeccions sintàctiques que no corresponen a un morfema ple, sinó a alguna cosa més petita.

En aquest punt, com a conseqüència de la consideració que els nuclis terminals són cada vegada elements més petits, ja no es pot mantenir que els morfemes o els ítems lèxics corresponen a un únic terminal sintàctic, sinó que es consideren elements que lexicalitzen diferents terminals. Una conseqüència immediata d'assumir que els nuclis terminals de l'estructura poden ser elements més petits que un morfema, és que, aleshores, s'ha d'assumir també que els morfemes i les paraules ja no constitueixen la materialització

d'un únic nucli terminal. Ben al contrari, un mateix morfema lexicalitza diferents terminals sintàctics i, per tant, corresponen a sintagmes sintàctics complets: "A single morpheme must 'span' several syntactic terminals, and therefore corresponds to an entire syntactic phrase." (<http://nanosyntax.auf.net/whatis.html>, consultat: 10.03.2020). A partir d'aquesta idea neix l'aproximació nanosintàctica, que sosté que els arbres sintàctics operen amb elements submorfèmics:

The essential building block of nanosyntax is the simple observation that the terminal nodes of syntactic structures have become very small as syntactic trees grew, and at some point they crossed the line to become smaller than a morpheme --terminals have become "submorphemic". This simple fact, noted many times, leads to profound and wide-ranging consequences once it is taken seriously.

(<http://nanosyntax.auf.net/whatis.html>, consultat: 10.03.2020)

Per tant, la nanosintaxi proposa una nova arquitectura gramatical, en què s'assumeix que la sintaxi ja no opera amb morfemes, sinó que els crea. Això implica una nova concepció del lèxic i de la morfologia tal com s'havien entès tradicionalment, ja que ara, en aquest model, lèxic i morfologia no són components diferents de la sintaxi, sinó que són sintaxi.

Single features are merged together into the familiar binary branching trees, eventually attaining the size of a morpheme, a word and a phrase. Syntax doesn't build on morphemes, it builds morphemes.

Starke (2009: 6)

Així, en nanosintaxi, la sintaxi forma una estructura per mitjà de fusió de nuclis abstractes amb informació morfosintàctica i, un cop creada, el repertori lèxic materialitza aquestes estructures. Per tant, en aquest model, no hi ha un lèxic previ a la sintaxi, ja que el material emmagatzemat al lèxic es genera sintàcticament. En altres paraules: el lèxic és sintàctic. Així doncs, el lèxic és tractat com un conjunt d'entrades lèxiques que contenen parts d'estructures sintàctiques relacionades amb informació fonològica i significat conceptual.

There cannot be a lexicon before syntax and hence syntax does not "project from the lexicon", syntax rather "creates" lexical items by assembling the trees which will constitute lexical items.

(<http://nanosyntax.auf.net/whatis.html>, consultat: 14.03.2020)

La materialització o lexicalització (*Spell-out*) consisteix a proveir l'estructura sintàctica universal amb entrades lèxiques l'estructura sintàctica de les quals coincideixi amb una part de l'estructura sintàctica en qüestió. Per tant, encara que la nanosintaxi constitueix un model no-projeccionista, el lèxic que es formula conté informació sintàctica rellevant i, d'alguna manera, determina l'output final de la derivació.

1.3.1. Els principis teòrics

A banda de l'absència de nivells morfològics d'anàlisi, la nanosintaxi es caracteritza per dues propietats. La primera és la Materialització de Sintagma o Materialització Sintagmàtica (*Phrasal Spell-out*, Starke 2009, 2011; Caha 2009; Fábregas 2009; Pancheva 2011)⁶: les entrades lèxiques relacionen estructures sintagmàtiques amb exponents morfofonològics (i la seva semàntica conceptual).

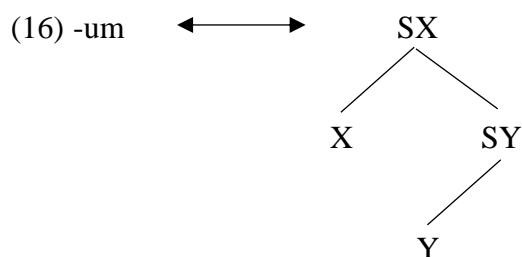
Un cop que s'assumeix que les entrades lèxiques lexicalitzen parts de l'estructura sintàctica, és necessari regular la manera com la materialització té lloc. En altres paraules, regular la manera com l'estructura sintàctica és substituïda per les parts de l'estructura emmagatzemada en el lèxic. Donat el supòsit inicial que els morfemes i els ítems lèxics són constructes sintàctics que lexicalitzen diferents nodes terminals, se segueix, com a conseqüència natural, que els ítems lèxics poden ser inserits no només en nodes terminals, sinó també (i sobretot) en nodes sintagmàtics. Aquest mecanisme és, justament, la Materialització Sintagmàtica.

(15) *Phrasal Spell-out*

Lexical items can be inserted into phrasal nodes and spell-out multiple terminals.

Fábregas (2016b) ho il·lustra amb l'exemple del sufix *-um* del llatí. Segons Fábregas, l'entrada de l'exponent *-um* (com a *bellum*, que és el nominatiu i l'acusatiu de 'guerra') indica que es fa servir per lexicalitzar una configuració arbòria de trets morfosintàctics, i no una matriu plana, de l'estil [X, Y]. Aquests trets abstractes formarien la representació sintàctica de l'acusatiu.

⁶ El *Phrasal spell-out* el va proposar per primer cop McCawley (1968) en el programa de semàntica generativa.

Per tant, el lèxic decideix que s'insereixi *-um* quan troba l'estructura situada a la dreta de la fletxa, la qual cosa implica la inserció d'aquest exponent en el nucli no terminal SX, que correspon exactament al constituent sintàctic que expressa la seva entrada lèxica. Si la configuració fos diferent o hi hagués altres trets en la representació, *-um* no es podria inserir.

El segon principi que defineix la nanosintaxi és el Principi de Lexicalització Exhaustiva (*Exhaustive Lexicalization Principle*, Fábregas 2007; Ramchand 2008; Pantcheva 2011), segons el qual tots els trets sintàctics han de ser lexicalitzats. Així, enfront de la Morfologia Distribuïda i altres teories en què el lèxic pot deixar de lexicalitzar un tret sintàctic (per exemple, mitjançant l'empobriment, Bonet 1991), en nanosintaxi tots els trets sintàctics d'una estructura han d'estar identificats per una peça lèxica, encara que aquesta peça no tingui representació fonològica. Deixar de lexicalitzar un tret sintàctic produeix agramaticalitat.

(17) *Exhaustive Lexicalization Principle* (Fábregas 2007: 167)

Every syntactic feature must be lexicalized.

Per exemple, Fábregas (2007) apel·la a aquest principi en la seva anàlisi de la preposició *a* del castellà com a preposició locativa i no direccional. Així, segons Fábregas, la preposició *a* només es legitima en configuracions direccionals quan la projecció Trajectòria (*Path*) ja està lexicalitzada per un verb de moviment amb direcció, però no amb verbs de moviment que no lexicalitzen la projecció Trajectòria.

(18) a. Dos horas más tarde volaba a Panamá en un avión militar

b. Michel corre al molino y destruye el cementerio

(19) a. *Juan bailó a la oficina

b. *El barco flotó a la costa

(Fábregas 2007: 168 -169)

Segons Fábregas, la preposició *a* no lexicalitza cap component de trajectòria. Per tant, la combinació d'*a* amb verbs que tampoc contenen un tret de trajectòria provoca una agramaticalitat perquè aquesta configuració deixa la projecció Trajectòria sense lexicalitzar, de manera que es viola el Principi de Lexicalització Exhaustiva. Evidentment, els verbs de moviment no són l'objecte del nostre estudi, de manera que no aprofundirem en aquesta anàlisi. La fem servir per il·lustrar el principi en l'anàlisi de Fábregas.

Donat aquest escenari, es pot donar el cas que hi hagi una estructura que no es correspongui amb l'estructura de cap ítem lèxic. És a dir, de manera general, la forma que s'usa per materialitzar una estructura ha de ser un exponent que codifiqui tots els trets que es troben presents en aquesta estructura. No obstant això, és possible que no hi hagi cap correspondència exacta. En aquest cas, l'estructura pot ser materialitzada per un exponent que tingui més trets o més nuclis, però mai per un exponent que en tingui menys, ja que, com dèiem, no pot quedar cap tret de l'arbre sense materialitzar. La intuïció de base és que el lèxic no pot ignorar la informació sintàctica, però pot introduir més informació; això és, de fet, el que s'assumeix en totes les teories d'Inserció Tardana. Com a mínim, el lèxic introdueix informació fonològica i conceptual que l'arbre no tenia representada.

Aquesta forma de regular el procés de materialització dona lloc al Principi del Superconjunt (*The Superset Principle*)⁷, presentat i desenvolupat a Caha (2009).

(20) *The Superset Principle* (Starke 2009; Caha 2009; Pantcheva 2011)

A lexical item matches a syntactic node if its stored tree contains, at least, that syntactic node.

Per tant, un exponent lèxic s'insereix en un nucli si la seva entrada lèxica té, almenys, un (sub)constituent que correspongui a aquest nucli. Per exemple, tornant al cas del sufix

⁷ Com assenyala Gibert-Sotelo (2017: 21, nota 10), el Principi Superconjunt és la contrapartida del Principi del Subconjunt que es recull a la Morfologia Distribuïda (Halle 1997).

According to the Subset Principle, the phonological exponent of a vocabulary item gets inserted in a terminal node only if the item contains the same or a subset of the features specified in the terminal node. By this principle, insertion is blocked when the vocabulary item is specified for more features than those contained in the syntactic node, thus predicting exactly the opposite of the Superset Principle. Notwithstanding the extremely opposite predictions of these two principles, both of them are implemented to account for the same sort of phenomena —basically, to deal with syncretism.

-um que analitza Fábregas, com dèiem, en llatí *bellum* és tant acusatiu com nominatiu. Això vol dir que es fa servir per realitzar dos arbres sintàcticament diferents: el que dona lloc a nominatiu (21a) i el que produeix acusatiu, que s'obté afegint un nucli més a la versió nominativa (21b).

Com explica Fábregas, per realitzar l'acusatiu, no hi ha cap problema: la gramàtica examina el lèxic i troba en el seu repertori un element que encaixa perfectament amb l'acusatiu de (21b). Suposem que per als neutres, com *bellum*, en llatí falta un exponent per expressar l'arbre corresponent al nominatiu. En aquest cas, la gramàtica examina el lèxic i, en no trobar cap correspondència perfecta, usa una forma que conté com a part de la seva entrada lèxica l'arbre nominatiu –tècnicament, una entrada que s'associï a un arbre amb un subconstituent que correspongui al nominatiu. Aquesta forma és, novament, *-um*.

El Principi del Superconjunt prediu que un ítem lèxic pot deixar alguns dels trets expressats en el seu arbre sense verificar, un fenomen que Ramchand (2008) anomena 'subespecificació' (*underassociation*), que vol dir que es poden subassociar trets. La subespecificació presenta restriccions, de manera que es regula mitjançant certes condicions.

(22) *Underassociation* (Ramchand 2008: 98)

If a lexical item contains an underassociated category feature,

- (i) that feature must be independently identified within the phase and linked to the underassociated feature, by Agree;
- (ii) the two category features so linked must unify their lexical encyclopedic content.

Evidentment, el Principi del Superconjunt és massa poderós i s'ha de limitar només als casos en què falta una peça lèxica determinada; per exemple, tornant a l'exemple del sufix *-um*, volem evitar que *-um* es faci servir en el nominatiu d'un substantiu no neutre,

com *amicus* ('amic'). Això ho obtenim introduint el que s'ha anomenat el Principi del Panini (Romeu 2014; Fábregas 2016a), conegut també com l'*Elsewhere Principle*, segons el qual, per lexicalitzar un nucli, la gramàtica utilitza la forma lèxica més específica continguda en el seu lèxic. En altres paraules, quan dos ítems lèxics competeixen per la inserció, s'insereix l'ítem més específic, és a dir, el que presenta una correspondència més exacta amb l'estructura que s'ha de lexicalitzar i deixa menys nodes propis sense materialitzar.

(23) *The Elsewhere Principle* (Pantcheva 2011: 125)

When two lexical entries meet the conditions for insertion in a given node, the item with the fewest features not contained in the node gets inserted.

Ser més específic equival a tenir menys trets sobrants. Així, si hi ha una entrada com la de (24a), el principi del Panini força que s'utilitzi per a un arbre nominatiu, perquè és la més pròxima –de fet, és idèntica a ella. Si aquesta forma no hi és i haguessin de competir dues formes com (24b) i (24c), faríem servir (24b), ja que només té un tret més que l'arbre nominatiu, mentre que (24c) en té dos més.

- (24) a. $us \longleftrightarrow [s_Y Y]$
 b. $um \longleftrightarrow [s_X X [s_Y Y]]$
 c. $i \longleftrightarrow [s_Z Z [s_X X [s_Y Y]]]$

Com explica Fábregas, si l'entrada de (24a) no està disponible per a un nom neutre, aleshores s'entén que es faci servir *-um* per al nominatiu de *bellum*, i no *-i*. Si està disponible per a un masculí, expliquem que es faci servir *-us*, i no *-um*, de manera que es genera *amicus*, i no *amicum*.

Una altra situació que es pot donar en la competició per la inserció és que la mateixa part d'una estructura pugui ser lexicalitzada per un únic ítem associat a tots els trets sintàctics que conté l'estructura, però també pugui ser lexicalitzada per una seqüència d'ítems, de manera que cadascun coincideixi amb una subpart de l'estructura sintàctica. La nanosintaxi prediu que quan un únic morfema és capaç de lexicalitzar tota una estructura sintàctica, és preferible utilitzar aquest morfema abans que utilitzar múltiples ítems per lexicalitzar exactament la mateixa estructura sintàctica. En altres paraules, es

prefereix fer servir un morfema gran abans que fer servir molts morfemes petits. Per tant, guanya l'ítem lèxic que té l'estructura “més gran”.

(25) *Biggest wins theorem* (Starke 2009; Caha 2009; Taraldsen 2010; Pantcheva 2011)

When several items compete for insertion, the lexical item that stores a bigger tree gets inserted.

Gibert-Sotelo (2017: 24), seguint Starke (2009), ho il·lustra amb un exemple paradigmàtic: l'ús de *mice* en anglès per formar el plural de *mouse*, en lloc de formar el plural de forma regular mitjançant l'addició del sufix *-s* a la forma singular *mouse*. La preferència de la forma *mice* en lloc de **mouses* és una implementació d'aquest teorema: *mice* és un ítem lèxic amb els trets “nom” i “plural” especificats, mentre que, en canvi, **mouses* és la suma de dos elements, l'ítem lèxic *mouse*, que té especificat el tret “nom”, i el morfema *-s*, que té el tret “plural”. Com que *mice* és l'ítem que té més informació especificada, aleshores *mice* guanya la competició per la inserció⁸. Altres exemples que es fan servir per il·lustrar aquest teorema són les competicions entre les formes de plural *went* i *spoke* en lloc de **go-ed* i **speak-ed*, o l'ús dels comparatius irregulars *better* o *worse* en lloc de **good-er* o **bad-er*.

En aquest sentit, Starke (2009) i Pantcheva (2011) noten que el teorema “the Biggest win” se segueix d'una concepció de la materialització cíclica i ascendent, és a dir, de baix cap a dalt (*bottom-up*). D'acord amb aquests autors, després de cada operació de Fusió Externa (*External Merge*)⁹ s'intenta fer una materialització i cada operació de Fusió Externa defineix un cicle. Tenint en compte que cada operació de Fusió desencadena un nou intent de materialització, la materialització es considera una operació cíclica i que es dona de baix a dalt. Cada cop que la materialització té èxit i es pot dur a terme, anul·la les materialitzacions anteriors. En conseqüència, els ítems més grans que lexicalitzen un nucli sintagmàtic són inserits en una posició superior que els ítems lèxics més petits que

⁸ Segons Gibert-Sotelo (2017: 24, nota 12), aquests fenòmens han estat tractats anteriorment com a casos de bloqueig (*blocking*) en què una forma és bloquejada per l'existència d'una altra forma més adequada (Aronoff 1976; Andrews 1990; Poser 1992; Kiparsky 2005). Aquesta idea també la recupera Ramchand (2018) i serà important en la nostra proposta.

⁹ Chomsky (2001) defineix la Fusió Externa (*External Merge*) com la unió de dos objectes sintàctics per crear-ne un de nou (*apud* Gibert-Sotelo 2017: 24, nota 13). En el procés de derivació, la Fusió Externa es produeix cada vegada que s'introdueix un nou component a l'estructura.

només lexicalitzen una subpart del nucli sintagmàtic, i com que la materialització continua cap amunt en l'arbre sintàctic, els ítems lèxics més petits seran anul·lats pels ítems lèxics més grans.

1.3.2. Avantatges del model nanosintàctic

Com nota Gibert-Sotelo (2017: §2.3.2.2), el model d'anàlisi nanosintàctic presenta, bàsicament, tres grans avantatges: la consideració del sistema lingüístic com un únic sistema generatiu, la possibilitat d'evitar operacions postsintàctiques i l'aproximació estructural a la variació lingüística.

Com vèiem en l'apartat §1.2.3, en les aproximacions a la interfície lèxico-sintàctica, hi ha dos grans models: els projeccionistes i els neoconstruccionistes. Els neoconstruccionistes, basats en el Programa Minimista, consideren que el sistema computacional és l'únic component generatiu de la Facultat del Llenguatge, la qual cosa és preferible a la idea defensada per les aproximacions projeccionistes, que postulen dos components generatius, el lèxic i la sintaxi, de manera que constitueix un supòsit molt menys òptim.

La nanosintaxi és un model neoconstruccionista que considera que l'estructura sintàctica és universal i no està predeterminada pel lèxic. Així, com dèiem, es proposa una relació directa entre la sintaxi i el lèxic segons la qual la sintaxi crea estructures que el lèxic interpreta, de manera que es postula un lèxic estrictament postsintàctic. En aquesta aproximació, doncs, les entrades lèxiques no contenen només representacions fonètiques i significat conceptual, sinó que també contenen estructures sintàctiques lexicalitzades amb informació sintàctica important.

Aquesta idea del lèxic postsintàctic s'oposa a la concepció del lèxic presintàctic de la Morfologia Distribuïda (el *Narrow Lexicon*), que constitueix l'input per al sistema computacional i que té com a funció generar els conjunts de trets gramaticals amb els quals treballa la sintaxi. Aquesta idea contradiu la premissa d'una gramàtica òptima que funciona a partir d'un únic component generatiu, ja que l'arquitectura que proposa la MD condueix a postular l'existència de dos components generatius, un lèxic generatiu i una sintaxi generativa (Marantz 1995).

En canvi, la nanosintaxi no presenta aquest problema, ja que en el seu sistema, la sintaxi no opera amb conjunts de trets gramaticals, sinó amb trets individuals que es combinen via Fusió en la sintaxi (*apud* Gibert-Sotelo 2017: 26-27). En aquest sentit, doncs, és un model més òptim. A més, la nanosintaxi postula un lèxic únic i postsintàctic

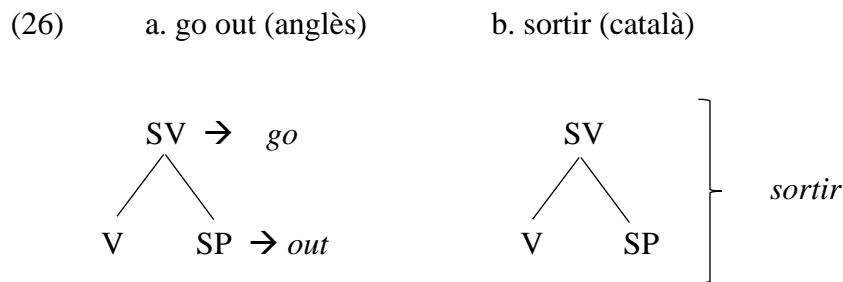
sense poder generatiu, però amb una gran quantitat d'informació sintàctica emmagatzemada.

Un altre avantatge de la nanosintaxi és l'adopció de la Materialització Sintagmàtica. En Morfologia Distribuïda, la inserció lèxica es restringeix als nodes terminals, la qual cosa força aquest model a assumir la subespecificació dels ítems lèxics a partir del Principi del Subconjunt (*Subset Principle*), ja que, si no, la MD no podria donar compte dels casos de sincretisme (*apud* Gibert-Sotelo 2017: 27). La inconveniència d'aquest principi és que permet que trets sintàctics presents en una estructura sintàctica quedin sense lexicalitzar. Per tal que això sigui possible, la teoria ha d'assumir moltes operacions postsintàctiques que suprimeixin els nodes no lexicalitzats, i es permeti, així, que les operacions morfològiques accedeixin a l'estructura sintàctica un cop que ja ha estat lexicalitzada. En canvi, la nanosintaxi, a partir de la Materialització de Sintagma, prediu una sobreespecificació dels ítems lèxics, justificada pel Principi del Superconjunt, i evita les operacions postsintàctiques que permeten que el lèxic interfereixi en la representació sintàctica.

Finalment, la nanosintaxi permet donar una explicació adequada a la variació lingüística. Des del model de Principis i Paràmetres (Chomsky 1981), molts models i propostes generativistes han mirat d'explicar, sense gran èxit, com és que existeix tanta variació lingüística si hi ha principis universals que regeixen la gramàtica. En aquestes propostes, sovint és fàcil demostrar l'existència de principis universals (la part invariable del llenguatge), però costa molt més d'explicar el funcionament dels paràmetres (la variació lingüística).

Starke (2011) proposa que la clau per explicar la variació lingüística està implícita en la Materialització Sintagmàtica. Segons aquest autor, la variació lingüística és, senzillament, la manera que tenen les diferents llengües de lexicalitzar una mateixa estructura sintàctica (*apud* Gibert-Sotelo 2017: 27). En altres paraules, el que varia d'una llengua a una altra és la mida dels arbres emmagatzemats o expressats en els ítems lèxics. Com assenyala Gibert-Sotelo (2017), a partir d'aquesta idea, per exemple, podem explicar els diferents patrons de lexicalització de les llengües d'emmarcament en el satèl·lit i les llengües d'emmarcament en el verb (Talmy 1985): la mateixa estructura és lexicalitzada de maneres diferents. Així, una mateixa estructura d'un verb de moviment, com ara *sortir*, en anglès, que és una llengua d'emmarcament en el satèl·lit, es lexicalitza en dos ítems lèxics, un verb i una partícula, mentre que, en canvi, en català, que és una llengua d'emmarcament en el verb, es lexicalitza tota l'estructura en un únic ítem lèxic, que és el

verb. Per tant, les dues llengües lexicalitzen exactament la mateixa estructura, però de manera diferent.

(adaptat de Gibert-Sotelo 2017: 28)

Per tant, la nanosintaxi permet concebre els paràmetres com una diferència en la mida de les estructures sintàctiques emmagatzemades lèxicament.

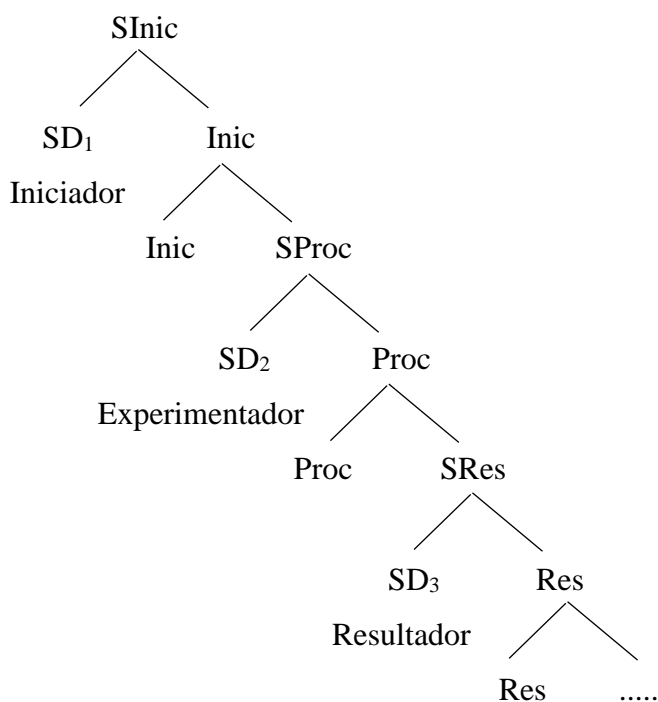
En aquest sentit, alguns autors han proposat que la mida de l'estructura sintàctica que s'emmagatzema en el lèxic no és totalment idiosincràtica, sinó que depèn d'on fixa o estableix el domini de fase una llengua determinada (Real-Puigdollers 2013; Gibert-Sotelo 2017). Per exemple, Real-Puigdollers (2013) proposa que els límits de fase no estan fixats per la Gramàtica Universal, sinó que són parametrizables. Per tant, el fet que una llengua materialitzi una part específica d'una estructura en un únic ítem mentre que una altra llengua materialitzi la mateixa part en diversos ítems està marcat per la fase, que determina els punts de transferència a les interfícies (Chomsky 2000, 2001, 2005).

1.3.3. Nanosintaxi de l'estructura argumental i de l'estructura eventiva: Ramchand (2008)

Un dels models nanosintàctics més coneguts és el que proposa Ramchand (2008). Concretament, l'autora proposa una descomposició del SV en el que anomena Sintaxi de Primera Fase (*First Phase Syntax*). D'acord amb Ramchand (2008), un predicat verbal es pot descompondre en un màxim de tres subesdeveniments: un estat (l'estat inicial), un procés (la part dinàmica) i un altre estat (l'estat resultat). Aquests subesdeveniments s'expressen en forma de tres projeccions funcionals que es combinen en la sintaxi, de manera que cadascuna representa un subesdeveniment de l'esdeveniment complet. Així mateix, cadascuna d'aquestes tres projeccions introdueix el seu propi argument, situat en la posició d'especificador.

El Sintagma Inici (SInic) representa el subesdeveniment causatiu i introdueix l'argument extern. El Sintagma Procés (SProc) correspon al component dinàmic del predicat i introdueix l'experimentador, i el Sintagma Resultat (SRes) expressa l'estat resultat i llicencia l'entitat que l'experimenta¹⁰. Per tant, cada projecció correspon a un subesdeveniment en la descomposició semàntica del SV.

(27) La sintaxi de primera fase (Ramchand 2008)

Així doncs, el que normalment s'entén com a verb, es concep aquí com un predicat compost per aquestes projeccions subeventives. En aquest sistema, no hi ha una projecció que codifiqui específicament el nucli verbal o una posició en què s'insereixi l'arrel, perquè l'arrel és l'estructura. Així, la materialització de tota l'estructura funcional ens dona el verb. L'entrada lèxica del verb només està especificada respecte dels nuclis que conté. Per exemple, l'entrada d'un verb com *conduir* està lèxicament especificada com [*inic, proc*].

¹⁰ Com explica Gibert-Sotelo (2017: 29, nota 15), el SInic de Ramchand (2008) equival en molts aspectes (encara que no totalment) al S_{VEU} (*VoiceP*) (Kratzer 1996) o al Sv (*vP*) (Chomsky 1995); el seu SProc correspon aproximadament al Sv d'altres teories (per exemple, Harley 2013; Acedo-Matellán 2016) o al Sv baix de Larson (1988); i el seu SRes sol estar representat per projeccions adposicionals en altres propostes (per exemple, Acedo-Matellán 2010, 2016; Real Puigdollers 2013).

Els subesdeveniments es relacionen entre ells a partir d'una relació consecutiva (*leads-to relation*), de manera que el SInic representa un estat que provoca o que condueix a un procés, SProc, i aquest procés, alhora, condueix a un altre estat, SRes. Per tant, la interpretació dels dos estats de l'estructura eventiva depèn de la seva posició en la jerarquia: si l'estat s'adjunta per sobre de SProc, s'interpreta com a estat iniciador, i s'adjunta per sota, com a estat resultant. Per tant, encara que un predicat verbal es pugui descompondre en tres projeccions subeventives, de fet, Ramchand només distingeix dos tipus de subesdeveniments: estat i procés. Així, en el seu sistema, tant SInic com SRes són estats. S'interpreten, respectivament, com a estat causatiu i estat resultat a partir de la seva posició per sobre o per sota del SProc. En canvi, SProc és el subesdeveniment eventiu.

La idea és que quan un subesdeveniment pren un altre subesdeveniment com a complement, s'estableix una relació d'implicació causal entre els dos subesdeveniments, de manera que el primer s'interpreta com el que implica causalment el segon.

(28) *Event Composition Rule*

$E = e1 \rightarrow e2$: e consists of two subevents, $e1$, $e2$ such that $e1$ causally implicates $e2$.

(Ramchand 2008: 44)

Així, una estructura amb les projeccions Inic i Proc s'interpretarà com un "macro-esdeveniment" en què l'estat introduït per Inic causa l'esdeveniment introduït per Proc. En canvi, si tenim Proc i Res, el subesdeveniment de Proc s'interpreta com el causant de l'estat introduït per Res.

Com dèiem, cada subesdeveniment es representa amb una projecció funcional i cadascuna d'aquestes projeccions pot introduir, en la posició d'especificador, un argument propi. Així, el SD situat a l'especificador de SInic rep la interpretació d'Iniciador (*Initiator*), és a dir, és el subjecte del subesdeveniment causatiu; el SD a l'especificador de SProc s'interpreta com a Experimentador (*Undergoer*), això és, és l'argument que experimenta el canvi associat al procés; finalment, el SD del SRes s'interpreta com a Resultador (*Resultee*), és l'argument del subesdeveniment estatiu resultant. En aquest sentit, doncs, els papers argumentals són configuracionals, ja que es relacionen amb posicions específiques en la configuració sintàctica. De fet, podem afirmar que els arguments no reben paper temàtic, sinó rols eventius que deriven directament de la seva posició sintàctica. Per tant, en la línia de Hale i Keyser (1993), la

interpretació dels participants de l'esdeveniment es dedueix a partir de l'estructura eventiva.

Un mateix SD pot aparèixer en diverses d'aquestes posicions, ja que un ítem lèxic verbal pot estar associat amb més d'una posició de manera simultània, identificant diversos nuclis subeventius al mateix temps. En aquest punt, Ramchand segueix Starke (2010), en la idea que un ítem lèxic no s'insereix necessàriament a sota d'un únic nucli terminal, sinó que els elements “may Merge and project and then [...] at a later stage of the derivation.” (Ramchand 2008: 59). El que és important és que, en aquest model, no hi pot haver cap especificador buit, per tant, l'especificador de cada projecció subeventiva ha d'estar ocupat.

A més d'aquests tres subesdeveniments bàsics, Ramchand (2008) proposa que els predicats verbals poden contenir altres components. Per exemple, proposa que un predicat pot tenir un Rema (*Rheme*), que és el material que apareix com a complement d'una projecció subeventiva per contribuir a la descripció del predicat o per mesurar-lo. Un Rema pot ser un SD, SAdj, SP, i apareix sempre com a complement d'una projecció subeventiva. Així, mentre que si un subesdeveniment s'ajunta amb un altre subesdeveniment, la relació que s'estableix entre ells és d'implicació causal, en canvi, si un subesdeveniment pren com a complement un Rema, la relació que s'estableix entre els dos components no és d'implicació, sinó d'identificació o homomorfisme (Ramchand 2008: 66). Per tant, la projecció remàtica coincideix amb les propietats del subesdeveniment.

Un exemple paradigmàtic d'una relació homomòrfica és el cas dels verbs de creació i de consum, en què la composició aspectual del predicat està determinada pel SD objecte, tradicionalment conegut com a tema incremental (Dowty 1991). Ramchand (2008: 29) ho il·lustra amb el verb *menjar* de l'anglès.

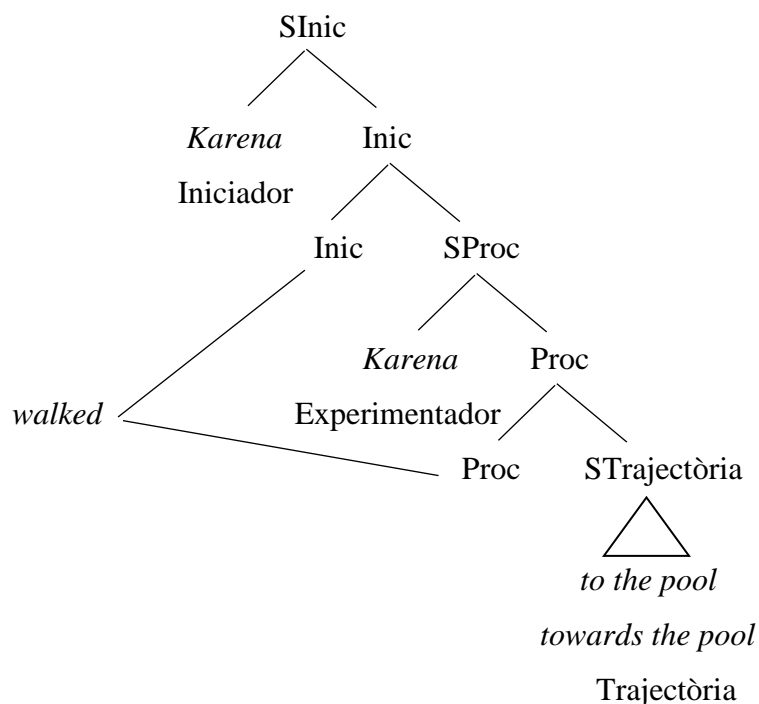
(29) a. Michael ate apples/ice cream {for an hour/*in an hour}

b. Michael ate the apple/five apples {for an hour/in an hour}

A (29a), com que el SD objecte és un plural escarrit o un nom de massa, denota una referència homogènia sense límits, de manera que el predicat és atèlic. En canvi, a (29b), com que el SD objecte denota una referència no homogènia, és a dir, és una entitat amb uns límits definits, aleshores el predicat s'interpreta com a tèlic. Segons Ramchand, aquests SD objectes que estableixen una relació homomòrfica amb la projecció

Novament, la telicitat dels predicats de (31) depèn de la delimitació del Sintagma Trajectòria, que és el complement de Proc.

(32) Estructura amb Trajectòria

(adaptat de Gibert-Sotelo 2017: 33)

Al llarg de la seva anàlisi, Ramchand estén la noció de trajectòria més enllà dels verbs de moviment. Així, proposa que una Trajectòria és un subtipus de Rema que mesura l'esdeveniment, concretament, el Procés. Per tant, sempre que el Sintagma Procés té un complement remàtic (és a dir, en exclusió d'un Resultat), s'entén que aquest Rema és una Trajectòria, perquè descriu una escala que mesura aquest Procés. En altres paraules, la Trajectòria és, específicament, el Rema seleccionat per la projecció eventiva Procés. És, doncs, un subtipus de Rema que es caracteritza per ser dinàmic: "The path objects [...] seem actually to be the dynamic version of rhemes" (Ramchand 2008: 35). Així, Ramchand usa el terme Rema per fer referència al complement remàtic de projeccions estatives, com ara Inici i Resultat, i el terme Trajectòria per fer referència al complement remàtic de la projecció dinàmica Procés.

The intuition is that a rhematic projection (in complement position) must unify with the topological properties of the event: if the event head is dynamic *proc*, the complement must also provide a topologically extended structure. In the case of directed paths that can be measured, the measure of the *path* increases monotonically with the change expressed by the verb; in the case of (complement) *rhemes* to stative projections, that *rheme* must crucially *not* involve a path structure.

(Ramchand 2008: 35)

Finalment, una observació interessant és que, en el sistema de Ramchand, la telicitat es pot obtenir de dues maneres: amb la presència del subesdeveniment Resultat, o amb la combinació de Procés amb un complement que sigui una Trajectòria delimitada. Com veurem en l'apartat següent, els predicats que contenen Res són, necessàriament, tèlics, mentre que els predicats que contenen Trajectòria poden ser tèlics o no, depenent de si el Sintagma Trajectòria és delimitat o no. Com expliquem a continuació, de manera general, els verbs que expressen Res corresponen als assoliments de Vendler (1957), mentre que els verbs la telicitat dels quals depèn de la delimitació de la Trajectòria corresponen a les realitzacions quan la trajectòria és delimitada i a les activitats quan la trajectòria és no delimitada (les activitats, de fet, no solen tenir Trajectòria, sinó únicament Inici i Procés).

En aquesta tesi seguim el model proposat per Ramchand (2008), però amb algunes modificacions (§1.5) i amb les esmenes que introdueix a Ramchand (2018) (§1.3.4).

1.3.4. Canvis introduïts a Ramchand (2018): SInici i argument extern

Ramchand (2018) proposa alguns canvis respecte de la proposta de Ramchand (2008). Concretament, ens interessa un supòsit teòric nou: la idea que l'argument extern no s'introdueix a la mateixa projecció que expressa causativitat. Com dèiem, a Ramchand (2008), totes les projeccions subeventives tenen un especificador i no hi pot haver cap especificador buit. Ara, a Ramchand (2018), l'autora proposa que l'argument extern es genera en una posició superior, diferent de SInic; concretament, com a especificador del SEvt (sobre aquest sintagma, en parlem a §1.6.1).

Differently from Ramchand (2008), the argument introduced in the specifier of *init* is now introduced in the specifier of *Evt*. [...] I will assume following that work (and against the assumptions made in Ramchand 2008) that the *init* head introduces the causal subevent but not an external argument, while *Evt* is the head that introduces the external argument when it exists (following original proposals in Pytkänen 1999).

(Ramchand 2018: 87-86)

Per tant, a Ramchand (2018), l'autora assumeix la dissociació de la introducció de l'argument extern (per exemple, Spec S_{Ve}) i la semàntica causativa (v_{causa} o S_{Inic}) (vg. Alexiadou et al. 2006; Pylkkänen 2008).

Que sigui el sintagma SE_{vt} el que introdueixi l'argument extern suposa un canvi important respecte del model presentat a Ramchand (2008) i planteja una pregunta molt important: què passa amb l'especificador d'_{Inic} si assumim que l'argument extern ja no s'introdueix en aquesta posició? Ramchand no especifica la resposta. Per tant, hi ha dues possibilitats: o bé l'argument extern es genera igualment a Spec, S_{Inic} i després es mou o es copia a Spec, SE_{vt}, o bé en el nou model hi pot haver especificadors buits¹¹ i l'argument extern es genera directament com a especificador de SE_{vt}. Ramchand sembla decantar-se per aquesta última opció quan analitza la passiva d'un verb inergatiu com *dance*:

Under the assumption that the lone argument of dance **is base generated as a specifier of EvtP**, this argument will be existentially bound off at the Event domain and effectively removed from the further syntax, and this will leave no argument at all to raise to subject position.

(Ramchand 2018: 99, la negreta és meva)

García-Pardo (2018), de fet, ja adapta el model de Ramchand proposant que S_{Inic} no introdueix sintàcticament l'argument extern i que aquest argument s'introdueix en una projecció funcional superior, que l'autor anomena "Voice", d'acord amb propostes com les de Pylkkänen (2002) i Harley (2013). Per tant S_{Inic} codifica semànticament l'agentivitat o la causativitat, però no introdueix l'argument extern, la qual cosa implica que no projecta la posició d'especificador.

initP could be posited **not to project a specifier in the syntax, and hence not to be able to project an external argument by itself** (like Harley's causative vP). It must, however, introduce an external argument semantically, as well as introduce a stative subevent. [...] The external argument would be introduced syntactically by VoiceP, as in Harley's work.

(García-Pardo 2018: 94, la negreta és meva)

¹¹ Altres autors ja havien adaptat el model de Ramchand proposant que hi podia haver especificadors buits, vg. Berro (2015), García-Pardo (2018), *i.a.*

En la línia de García-Pardo, en aquest estudi assumim que les projeccions subeventives poden no projectar un especificador, la qual cosa suposa un canvi important respecte del model de Ramchand (2008). Així, el que proposem és que l'argument extern ja no es genera a *Inic*, sinó que es genera directament al *SEvt*. *SInic*, doncs, no té especificador. Per tant, *SInic* expressa semànticament el subesdeveniment causatiu, però no projecta especificador.

1.3.5. Nota sobre les arrels en nanosintaxi

Com hem vist, en el model de Ramchand no hi ha un nucli específic en què s'insereixi l'arrel verbal. Això és perquè en nanosintaxi i, per extensió, en el sistema de Ramchand, no hi ha arrels; tota l'estructura forma l'arrel del verb, és a dir, forma el verb. Ara bé, és necessari fer un matís important.

Com explica Fábregas (2016a), en els models neoconstruccionistes conviuen sovint dues concepcions diferents del terme “arrel”: l'arrel entesa com a categoria sintàctica i l'arrel entesa com a exponent lèxic. Així, s'assumeix que les arrels sintàctiques són les que s'insereixen en la sintaxi i amb els quals la sintaxi opera (així s'assumeix, per exemple, en MD). En canvi, les arrels enteses com a exponents lèxics són, senzillament, el material lèxic que permet materialitzar una estructura.

The former [les arrels], are early merged in syntax as abstract indexes that allow selecting a unique lexical exponent when there is a choice of multiple exponents to spell out the same configuration (see Borer 2005a, Harley 2014, Acedo-Matellán 2016a, Fábregas 2016, among others). The latter [els exponents lèxics], are inserted post-syntactically to spell out the configuration they match.

(Gibert-Sotelo 2017: 41)

Com explica Fábregas, en nanosintaxi es fa servir el terme “arrel” com a sinònim d'“exponent lèxic”. Per tant, un cop que l'estructura és formada, després s'hi insereix l'exponent lèxic (Inserció Tardana) que permet materialitzar-la. També Ramchand, quan parla d'arrels, assumeix aquesta concepció. De fet, prefereix usar el terme “ítem lèxic” en lloc d'arrel.

Com que l'autora assumeix que hi ha arrels (enteses com a exponents o ítems lèxics), és necessari especificar quina mena d'informació tenen exactament aquests exponents. Ramchand (2008: 11) explica que hi ha dues maneres de concebre les arrels:

(i) **The Naked Roots View**

The root contains no syntactically relevant information, not even category features (cf. Marantz 1997, 2001, 2005, Borer 2005a).

(ii) **Well-Dressed Roots View**

The root may contain some syntactic information, ranging from category information to syntactic selectional information and degrees of argument structure information, depending on the particular theory. This information is mapped in a systematic way onto the syntactic representation which directly encodes it.¹²

Ramchand opta per una teoria propera a l'aproximació de les arrels “ben vestides” i proposa que les arrels, a més de codificar contingut fonològic i conceptual, també inclouen informació seleccional que regula la manera com un exponent lèxic s'associa amb una estructura determinada. La raó principal per la qual l'autora ha d'assumir que una arrel pot codificar informació sintàctica és per explicar la manca de flexibilitat d'alguns verbs, com il·lustrem a (33).

- (33) a. *John slept the baby
b. *John watched Mary bored/to boredom

To the extent that these differences are grounded in genuine linguistic behaviour, and not simply a difference in real world understanding, it seems as if they need to be represented in the lexical entry of the predicates involved.

(Ramchand 2008: 18)

Per tant, l'autora proposa que els exponents lèxics tenen trets sintàctics, que són únicament els trets sobre la categoria: “Encoding the structure in the syntax means that the only syntactic encoding necessary on the lexical item will be the category features themselves” (Ramchand 2008: 58). Aquests trets sobre la categoria representen informació seleccional i són responsables d'associar l'ítem lèxic amb una estructura concreta: “I will assume that the lexical item contains category features, and that this performs the ‘selectional’ work that gives the verb its partial rigidities of usage.” (Ramchand 2008: 58). Es tracta, precisament, dels trets *inic*, *proc* i *res* que es relacionen

¹² Segons Ramchand, aquesta aproximació s'assembla molt a la que ella anomena “the static lexicon view”, que és l'aproximació en què s'assumeix que el lexicó conté informació sobre l'estructura argumental que es correlaciona de manera sistemàtica amb l'estructura sintàctica (vg. Baker 1988 per a una aproximació d'aquest tipus.)

amb les projeccions subeventives que hem presentat prèviament. Així, l'única informació sintàctica que té codificada un exponent lèxic són els trets *inic*, *proc* o *res*, que determinaran en quina estructura es pot inserir aquest ítem. Per exemple, si un exponent conté els nuclis *inic* i *proc* es podrà introduir en una estructura que tingui les projeccions *inic* i *proc*, però no en una estructura que contingui *inic*, *proc* i *res*. Per tant, la connexió entre una entrada lèxica i l'estructura sintàctica és regulada o “negociada” a partir d'aquests trets.

Specifically, a lexical item with a *res* feature can project the *res* feature to form a *res*P predication, but it also carries lexical-encyclopedic content which can identify the content of the state in question; a lexical item with a *proc* feature can Merge as *proc* and has the nature of the process specified by its encyclopedic content; a lexical item with an *init* feature can Merge as *init* and identify the nature of initiational conditions involved.

(Ramchand 2008: 58)

Ramchand assumeix, doncs, que l'entrada lèxica d'un ítem lèxic té especificats els nuclis eventius que aquest ítem materialitza en la sintaxi. Com vèiem, un ítem lèxic sol estar especificat amb més d'un tret categorial. En aquest cas, els ítems lèxics que contenen més d'un tret categorial estan associats a més d'un nucli sintàctic de manera simultània i d'aquesta manera és com es construeix la configuració de primera fase. Per formalitzar aquesta operació, Ramchand (2008) recorre al “Remerge” i proposa que, un cop que dos elements s'han ajuntat (*Merge*), es poden tornar a ajuntar (*Remerge*) (Starke 2001), en un estadi posterior de la derivació. Bàsicament, el que proposa l'autora és que si ajuntar dos elements es concep com la formació d'un conjunt, no hi ha res que predigui que un ítem no pugui ser creat per més d'un conjunt.

Remerge of ‘heads’ as argued for by those authors becomes a necessity in this system because lexical items have more than one category label. Intuitively, this is the technique by which a single item can be associated to more than one position simultaneously.

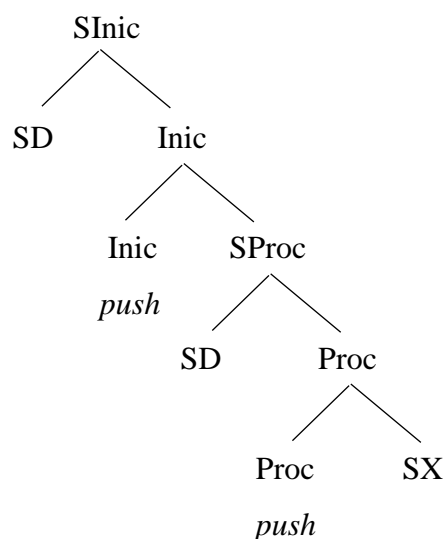
(Ramchand 2008: 59)

Més endavant, Ramchand (2011) adopta una aproximació basada en la Inserció Tardana, que, com dèiem, és la idea que l'ítem lèxic lexicalitza els nuclis d'una estructura sintàctica preconstruïda d'acord amb la categoria d'aquests nuclis. Així, un cop s'ha construït una estructura a la sintaxi, si els nuclis d'aquesta estructura coincideixen amb els nuclis especificats a l'entrada d'un ítem lèxic, aleshores aquest ítem es pot inserir en l'estructura i materialitzar-la. Aquest mecanisme es coneix com *spanning*, que és la idea

que un únic morfema pot lexicalitzar diferents nuclis sintàctics adjacents (vg. Starke 2009; Svenonius 2012, 2016). Aquest és el mecanisme de materialització que assumirem en aquesta tesi.

Com a exemple, analitzem el verb *push* en anglès. Segons Ramchand (2008: 61), *push* conté els nuclis *inic* i *proc*.

(34) Push [*inic*, *proc*]

Com es pot veure, l'ítem lèxic s'insereix en els nuclis de les dues projeccions: *inic* i *proc*. En tenir múltiples insercions simultànies, Ramchand elimina el supòsit que l'ítem lèxic o l'arrel s'insereix a sota d'un nucli terminal únic i específic sense haver de recórrer tampoc a una operació de còpia.

En aquest sentit, també els arguments, en la teoria de Ramchand, es poden inserir en diverses posicions, és a dir, poden ser especificadors de més d'un nucli. En el sistema que proposa Ramchand (2008), totes les projeccions de la primera fase requereixen un especificador. Si un argument s'insereix en més d'una posició d'especificador o si, per contra, es necessiten arguments diferents per a cada especificador és una altra cosa que també està especificada a l'entrada de cada ítem lèxic: “lexical items appear to impose a requirement concerning whether the specifier positions made available by the subevental heads are filled by distinct nominal projections, or by the same nominal projection” (Ramchand 2008: 60). L'autora ho formula coindeixant les categories:

(35) Dance [*inic_i*, *proc_i*, N]

La coindexació indica que les posicions d'especificador de les dues projeccions estan ocupades pel mateix SD. Així, l'argument que es troba en la posició d'especificador d'*inic* i l'argument que es troba en la posició d'especificador de *proc* han de ser el mateix. Aquesta teoria permet donar compte dels contrastos següents:

- (36) a. John saw the lizard/ *John saw
 b. *John dined the tortellini/ John dined

(Ramchand 2008: 18)

Així, a (36a) l'oració **John saw* és agramatical perquè l'entrada del verb *see* precisa que els especificadors dels nuclis *proc* i *res* han de ser diferents, i, en aquest cas, *John* és l'especificador dels dos. Així mateix, a (36b) l'oració **John dined the tortellini* és agramatical perquè l'entrada de *dine* precisa que els especificadors dels nuclis *proc* i *res* han d'estar ocupats pel mateix SD i, en canvi, hi ha dos SD diferents: *John* i *the tortellini*.

Per tant, tot i que el sistema de Ramchand és essencialment exoesquelètic, sí que hi ha alguns trets que, en efecte, codifiquen nocions sintàctiques, com ara transitivitat, i que poden donar compte de les restriccions d'ús d'alguns predicats.

1.4. Repensant les classes aspectuals i la seva derivació estructural

De manera general, s'entén que l'aspecte lèxic, també anomenat *Aktionsart* o modalitat d'acció, fa referència als diferents tipus de situacions que poden ser expressades pels predicats verbals (GIEC 2016: §24.2). L'aspecte lèxic, doncs, està relacionat amb les propietats de les situacions, concretament, amb el seu caràcter eventiu o estatiu, duratiu o no duratiu, delimitat temporalment (tèlic) o no delimitat (atèlic), etc. Vendler (1957, 1967) classifica els predicats segons la modalitat de l'acció verbal, és a dir, a partir de les nocions d'eventivitat, duració i telicitat.

- L'eventivitat, també anomenada dinamicitat, fa referència a la idea de progressió interna. Com explica Bartra (2002), els predicats estatus no tenen una progressió interna (*En Pau sap xinès*) i contrasten amb els predicats d'acció o dinàmics, que sí que tenen progressió interna (*En Pau ha pintat la paret*).
- La duració és la noció d'extensió en el temps. Així, els predicats duratius s'estenen en el temps (*estimar, caminar, construir una casa*), i contrasten amb els predicats no duratius o puntuals (*arribar al cim, trobar un tresor*) (Bartra 2002).

- La telicitat és la implicació d'una culminació o punt final de l'acció que es descriu, és a dir, una meta intrínseca (GIEC 2016: §24.2). Així, els predicats tèlics suposen l'existència d'un punt final en el desenvolupament de l'acció o procés a partir del qual l'acció no pot continuar (*escriure un llibre, menjar-se una poma*), a diferència del que passa amb els predicats atèlics (*empènyer una cadira, córrer*) (Bartra 2002).

A partir d'aquests tres criteris, Vendler (1957, 1967) identifica quatre tipus d'eventualitats¹³: realitzacions, assoliments, activitats i estats. Les realitzacions, els assoliments i les activitats són esdeveniments, és a dir, eventualitats amb progressió interna, i s'oposen als estats, que són eventualitats sense progressió interna.

- Les realitzacions són situacions que consten d'un procés que s'estén en el temps i que necessàriament ha de tenir un punt de culminació o una meta intrínseca (Bartra 2002); per tant, són eventives, tèliques i duratives. Ex.: *La Marta escriu una carta a l'ordinador.*
- Els assoliments són situacions puntuals de caràcter culminatiu i s'associen generalment a canvis d'estat (o de localització) que solen pressuposar l'existència d'una fase prèvia a la realització (Bartra 2002); per tant, són eventius, tèlics però puntuals (no duratius). Ex.: *En Lluís va arribar a quarts de deu.*
- Les activitats són processos que s'estenen en el temps sense necessitat d'arribar a un punt final que completi la situació; per tant, són eventives, atèliques i duratives. Ex.: *La Joana menja crispetes.*
- Els estats són predicats estatus, atèlics i duratius; designen situacions homogènies o no dinàmiques (sense canvi intern) que es mantenen estables en períodes limitats o il·limitats de temps. Prototípicament, no poden ser controlats per un agent. Ex.: *La Maria sap anglès.*

¹³ Emprem el terme *eventualitat* per fer referència tant als estats com als esdeveniments. Així, un estat és un subtipus d'eventualitat, però no és un esdeveniment. En aquesta tesi, només les eventualitats que inclouen una variable eventiva es consideren predicats eventius.

	Eventivitat	Duració	Telicitat
Estats	–	+	–
Activitats	+	+	–
Realitzacions	+	+	+
Assoliments	+	–	+

Taula 1: Les classes aspectuals de Vendler (1957)

Existeixen diferents diagnòstics que permeten diferenciar unes eventualitats d'unes altres (Leech 1970; Comrie 1976; Verkuyl 1989; Levin i Rappaport-Hovav 1995, *i.a.*). Aquí n'exposarem alguns –per examinar els diagnòstics en detall, vegeu, per exemple, Marín (2000), De Miguel (2004), Silvagni (2017), García-Pardo (2018) per al castellà, i Bartra (2002), Coll-Florit (2009) i Royo (2015) per al català.

Així, pel que fa a la diferència entre eventivitat i estativitat, s'assumeix que els verbs que expressen estats no poden anar en temps progressiu, mentre que els verbs que denoten esdeveniments l'accepten sense problema (Marín 2000, 2016).

- (37) a. *En Joan està sabent la resposta (estat)
 b. En Joan està escrivint una carta (esdeveniment)

Així mateix, en català o en castellà, els estats no són compatibles amb la perífrasi *parar de* (De Miguel 1999; Marín i McNally 2011; Marín 2011, 2018)¹⁴ –per a més diagnòstics que permetin distingir estativitat d'eventivitat, vg. Capítol 6, §6.1.2.1.

- (38) a. *La Maria ha parat d'estimar en Jordi (estat)
 b. La Maria ha parat de saltar (esdeveniment)

D'altra banda, l'adjunt *en X temps* permet identificar els predicats tèlics, és a dir, els predicats que expressen una meta intrínseca, la culminació de l'acció (Vendler 1967).

¹⁴ Tot i que Dowty (1979) considera que en anglès els estats són compatibles amb *to stop*, en català només són compatibles amb *deixar*, però no amb *parar*: *La Maria {ha deixat/*ha parat} d'estimar en Jordi*.

Així, les realitzacions i els assoliments admeten aquest adjunt, però els estats i les activitats no.

- (39) a. L'Ares va escriure la tesi en quatre anys (realització)
- b. En Joan va trobar les claus en cinc minuts (assoliment)
- c. *La Marta odia les verdures en cinc minuts (estat)
- d. *La parella va passejar en vint minuts (activitat)

De manera general, l'adjunt *durant X temps* constitueix el diagnòstic oposat al diagnòstic *en X temps*. Per tant, *durant X temps* es combina amb els predicats atèlics i sol ser rebutjat pels tèlics.

- (40) a. A la Maria li van agradar els homes durant vint anys (estat)
- b. En Jordi va passejar durant vint minuts (activitat)
- c. *En Pere va arribar a la meta durant tres minuts (assoliment)
- d. ??L'Ares va escriure la tesi durant quatre anys (realització)

En el cas dels predicats que típicament s'identifiquen com a realitzacions, és cert que a vegades admeten aquest adjunt. Ara bé, quan això passa, el predicat ja no constitueix una realització sinó una activitat, perquè esdevé atèlic, això és, ja no implica l'expressió del punt final de l'esdeveniment. Per exemple, en les oracions següents, el predicat sense l'adjunt denotaria una realització, però amb l'adjunt expressa una activitat, ja que no s'implica la culminació de l'esdeveniment. Una prova que ho demostra és que es pot negar la culminació sense que això provoqui cap contradicció.

- (41) a. L'Ares va escriure la tesi durant quatre anys (però no la va acabar)
- b. Van construir la casa durant dos anys (però no la van acabar)
- c. La Mònica va pintar la tanca durant dues hores (però no va acabar)

	Estats	Activitats	Realitzacions	Assoliments
progressiu	no	sí	sí	sí
“parar de...”	no	sí	sí	sí
“en x temps”	no	no	sí	sí
“durant x temps”	sí	sí	no	no

Taula 2: Algunes de les proves aspectuals de Dowty (1979)

Seguint Ramchand (2008), en aquesta tesi assumim que l'aspecte lèxic d'un predicat es deriva configuracionalment, és a dir, depèn de l'estructura eventiva que lexicalitza i, per tant, de l'aportació que fa cada nucli subeventiu. En aquest sentit, és important notar que l'aspecte lèxic, en la mesura que es correspon a l'estructura eventiva del predicat, determinarà la possibilitat de formar els diferents tipus de construccions passives.

Per a Ramchand, la derivació estructural de cada classe aspectual es fa a partir de la lexicalització d'una sèrie de nuclis eventius. De manera general, els assoliments poden lexicalitzar Inici, Procés i Resultat o únicament Procés i Resultat, si són inacusatius; les realitzacions lexicalitzen Inici i Procés, i aquest procés sol tenir, com a complement, una Trajectòria, que representa un tema incremental; les activitats lexicalitzen Inici i Procés, o només Procés, si són inacusatives; i, finalment, els estats només lexicalitzen Inici.

As far as the connection to traditional aspectual classes goes, the following appears to be the case: 'activities' correspond to either [*init*, *proc*] or [*proc*] verbs; 'accomplishments' are [*init*, *proc*] verbs with incremental theme or PATH complements; 'achievements' are [*init*, *proc*, *res*], or [*proc*, *res*];

(Ramchand 2008: 109)

I assume that stative verbs arise when an *init* head selects rhematic material instead of a 'process' complement.

(Ramchand 2008: 106)

Tipus d'eventualitat	Projeccions eventives
Assoliments	(Inic)-Proc-Res
Realitzacions	Inic-Proc (+Trajectòria)
Activitats	(Inic)-Proc
Estats	Inic

Taula 3: Derivació estructural de les eventualitats (Ramchand 2008)

Ara bé, en aquesta tesi volem fer algunes consideracions respecte de les quatre classes aspectuals que s'assumeixen tradicionalment. De manera general, la idea que volem reflectir és que la noció de “duració” no és un paràmetre aspectual que permeti diferenciar entre classes de predicats, sinó que és una interpretació que el predicat adquireix depenent del context en què apareix i, més concretament, de la interpretació lèxico-semàntica de l'argument intern. No neguem l'existència dels esdeveniments puntuals, sinó que assumim, com han fet altres autors (Kenny 1963; Mourelatos 1978; Pustejovsky 1991, 1995; Marín 2000; *i.a.*), que la duració és un epifenomen interpretatiu i que, per tant, depèn del context pragmàtic en què apareix un verb.

Molts autors han notat que el criteri de “duració” no és un criteri aspectual o estructural, sinó que correspon més aviat a una informació semàntica o pragmàtica. Així, si eliminem el criteri “duració” dels tres criteris proposats per Vendler per diferenciar les classes aspectuals, s'esdevé que no hi ha cap diferència entre assoliments i realitzacions. Aquesta idea ja ha estat proposada per altres autors. Mourelatos (1978) i Verkuyl (1989, 1993) ja defensen que la distinció entre assoliments i realitzacions respon a una qüestió pragmàtica. Verkuyl il·lustra aquesta idea amb l'exemple del verb *type* ('teclejar') en anglès. La duració de l'esdeveniment de “teclejar” depèn de la naturalesa de l'objecte teclejat. Concretament, depèn de la interpretació lèxico-semàntica de l'objecte.

(42) a. Now John types the letter p (no duratiu)

b. Now John types that (business) letter (duratiu)

Levin (2009: 4) aporta un exemple semblant (43). De nou, la duració de l'esdeveniment de “menjar” depèn de la naturalesa de l'objecte menjat.

- (43) a. Taylor ate a grape (no duratiu)
 b. Taylor ate a peach (duratiu)

En la teoria de Vendler, els predicats “teclejar un lletra” i “menjar un gra de raïm” són assoliments mentre que “teclejar una carta” i “menjar un préssec” són realitzacions. Verkuyl argumenta que aquestes diferències no són estructurals, sinó lèxiques.

From the point of view of Language, the length of a (time unit involved in) an event does not qualify as a meaning element that distinguishes certain verbs from others. Thus there is no reason to distinguish *to walk a mile* from *to walk a yard* linguistically on the grounds that one can walk a foot in a split moment. [...] Given these considerations, there appear to be no grounds for distinguishing Achievement terms from Accomplishments terms.

(Verkuyl 1993: 49)

Així mateix, una altra prova que se sol aportar per demostrar que els assoliments són no duratius mentre que predicats com les realitzacions són duratius és que els assoliments no poden aparèixer en temps progressiu. Això no és totalment cert, ja que, donat el context adequat, un assoliment pot aparèixer en temps progressiu i, per tant, adquirir una interpretació durativa (44). De nou, això demostra que la duració és un fenomen interpretatiu i no una diferència aspectual.

- (44) a. Estic trobant totes les pistes que m’havia deixat el pare
 b. Estic arribant al cim
 c. Les bombes estan explotant

Per tant, en la línia d’aquests autors, i seguint també Marín (2000), proposem que no hi ha una diferència estructural entre assoliments i realitzacions. El concepte de duració és una noció pragmàtica. Un predicat adquireix la interpretació de duratiu o no duratiu a partir del context i, més concretament, depenent de la interpretació lèxico-semàntica del seu argument intern (*menjar un gra de raïm* vs. *menjar un préssec* / *veure el cim* vs. *veure una pel·lícula*). Per tant, si un predicat és duratiu o no, no és un tret estructural.

Així, seguint Mourelatos (1978) i Verkuyl (1993) diferenciem tres tipus d’eventualitats: estats, processos o activitats, i esdeveniments (que inclouen assoliments i realitzacions). Ara bé, modificarem la terminologia per evitar possibles confusions. Concretament, per evitar confusions amb el terme “esdeveniment”, anomenarem

“culminacions” la classe aspectual formada per les eventualitats tèliques, i farem servir “esdeveniment” per referir-nos, de manera general, a les eventualitats no estatives (processos i culminacions). Per tant, en la nostra teoria, tant els processos com les culminacions són eventius, en la mesura que expressen esdeveniments, però només les culminacions són tèliques. En aquest sentit, per caracteritzar aquestes tres classes aspectuals, basta utilitzar dos dels criteris abans esmentats: eventivitat (o dinamicitat) i telicitat (o delimitació).

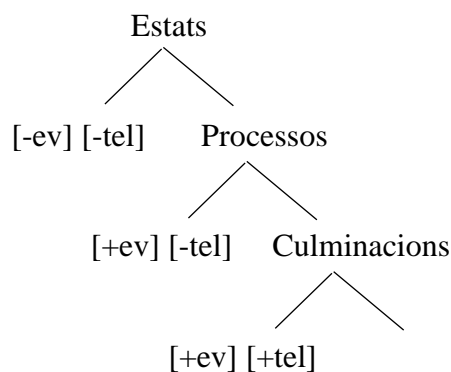
	Eventivitat	Telicitat
Estats	–	–
Processos	+	–
Culminacions	+	+

Taula 4: Els paràmetres aspectuals (adaptat de Marín 2000)

Com es mostra a la Taula 4, l’eventivitat o dinamicitat ens permetrà diferenciar els estats (no dinàmics) dels esdeveniments (dinàmics). I la telicitat ens permetrà diferenciar els processos i els estats (atèlics) de les culminacions (tèliques).

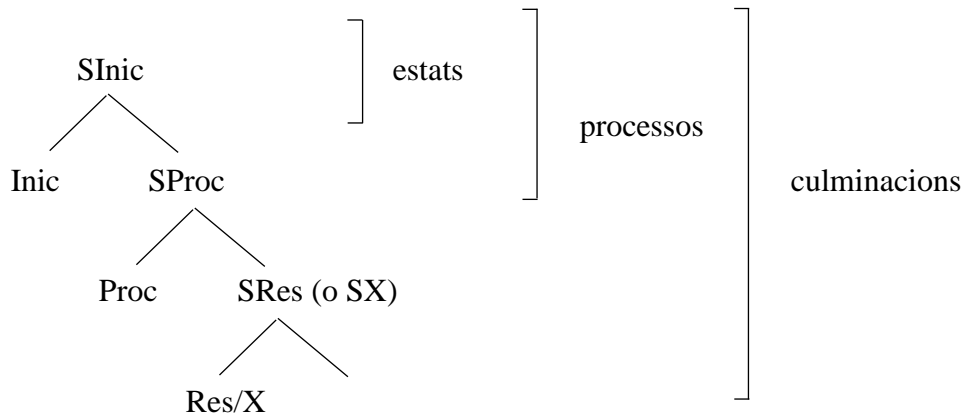
Pel que fa a la derivació estructural d’aquestes tres eventualitats, de manera general, seguirem el model de Ramchand (2008, 2018), però adaptat a les tres classes aspectuals que hem distingit aquí. Si ens fixem en la Taula 4, veurem que la caracterització d’aquestes tres eventualitats és jeràrquica (Mourelatos 1978; Verkuyl 1993). Concretament, proposarem que segueix una estructura de jerarquia invertida, de manera que les eventualitats es poden classificar de menys complexes a més complexes.

(45) Jerarquia de les eventualitats

Si traslладem aquesta jerarquia al model de Ramchand (2008), la jerarquia es tradueix en una estructura progressivament més complexa, segons si el predicat és un estat, un procés o una culminació.

(46) Jerarquia de les eventualitats amb els nuclis de Ramchand (2008)

Així, els estats només lexicalitzen una projecció estativa, que és Inici (en la línia del que proposa la mateixa Ramchand); no tenen ni Procés, perquè no són eventius, ni cap projecció que es relacioni amb un resultat o una culminació, ja que tampoc són tèlics. Els processos són una mica més complexos que els estats, ja que són eventius, però menys que les culminacions, ja que no són tèlics. Així, a més del nucli Inici, lexicalitzen el nucli Procés, que es relaciona amb l’eventivitat (poden lexicalitzar només Procés, si són inacusatius), però no lexicalitzen cap altre nucli eventiu. I, en la nostra proposta, les culminacions són les eventualitats més complexes. Així, a més d’Inici, tenen Procés perquè són eventives, i sempre inclouen la transició cap a un nucli que delimita el Procés, perquè són tèliques. Ara bé, com veurem a l’apartat §1.4.3, les culminacions poden ser resultatives o no resultatives. Així, si la culminació és resultativa, a més de Procés, lexicalitza un nucli Resultat. En canvi, si és no resultativa, tot i ser tèlica, no lexicalitza un resultat. En aquest cas, proposarem que el Procés selecciona un complement remàtic que mesura l’esdeveniment i n’expressa el punt final.

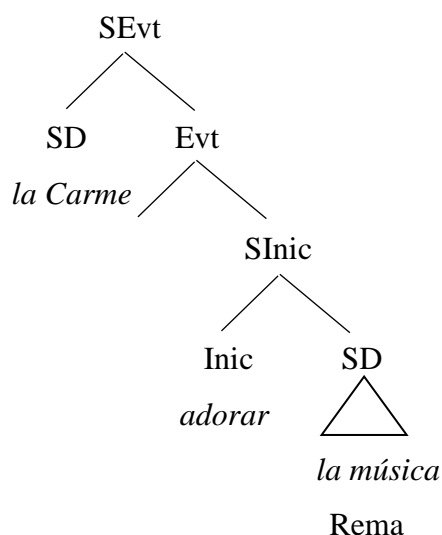
1.4.1. Estats

Pel que fa als estats, assumim la proposta d’anàlisi de Ramchand (2008). L’autora proposa que els estats es construeixen a la sintaxi a partir, únicament, de la projecció del

nucli Inici. Així, els estats no projecten un nucli Procés, a diferència dels esdeveniments, ja que no són eventius i, segons l'autora, Procés introdueix semànticament la variable eventiva o dinàmica. Així doncs, un estat es compon únicament del nucli Inici. D'altra banda, seguint Ramchand (2018), el subjecte de l'estat, en la mesura que és la causa externa (vg. §6.4), no es genera com a especificador de SInici, sinó com a especificador de SEvt.

Així mateix, un estat pot tenir un Rema. Com vèiem a l'apartat §1.3.3, el Rema és un complement d'una projecció subeventiva que contribueix a la descripció del predicat. Com dèiem, quan un subesdeveniment pren com a complement un Rema, la relació que s'estableix entre els dos components no és d'implicació, sinó d'identificació o homomorfisme (Ramchand 2008).

(47) La Carme adora la música

En aquest model, una estructura que només té Inici (sense Procés) serà, per força, estativa. Per a l'anàlisi d'altres tipus de verbs estatus, vegeu el Capítol 6.

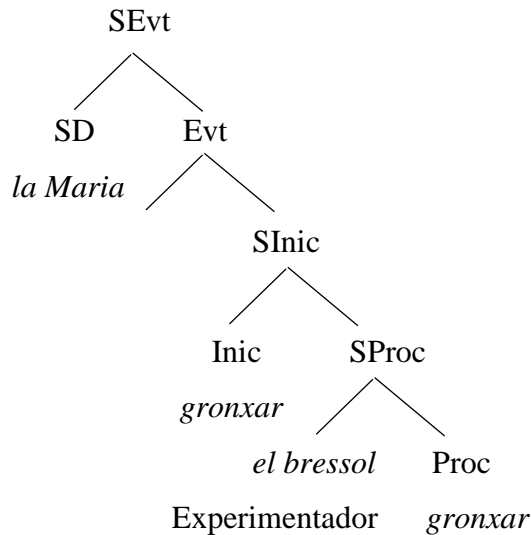
1.4.2. Processos

Els processos són, essencialment, les activitats. Per a Ramchand (2008), les activitats lexicalitzen Inici i Procés, si són transitives o inergatives, o només Procés, si són inacusatives. No lexicalitzen mai un Resultat, perquè són sempre atèliques.

En les activitats transitives, el complement directe no és un complement de Procés, ja que no mesura l'esdeveniment. El complement directe és un Experimentador i, per tant,

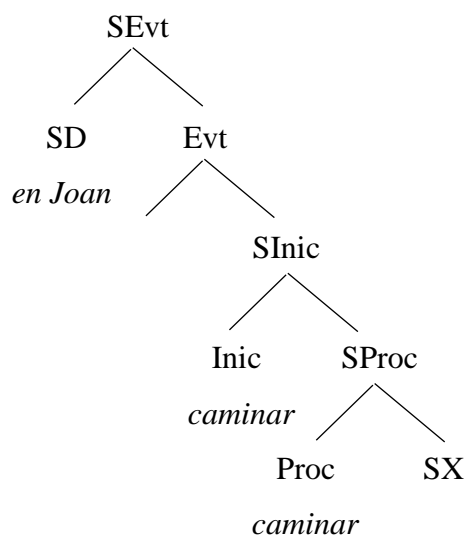
es genera a l'especificador de SProc. Així, *el bressol* a (48) s'interpreta com el participant que experimenta l'acció de l'esdeveniment, i no com el que el mesura.

(48) La Maria gronxa el bressol

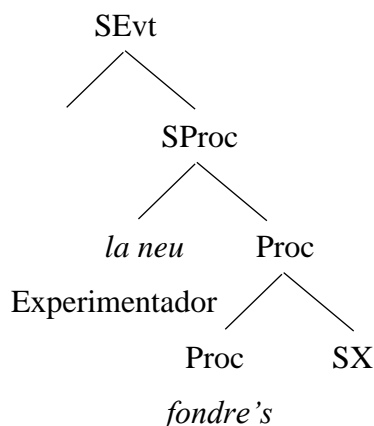
Segons Ramchand (2008), en el cas de les activitats inergatives, el subjecte de l'oració ocupa les posicions tant d'Iniciador com d'Experimentador. Ara bé, seguint Ramchand (2018), donat que l'argument extern es genera com a especificador de SEvt, en aquests casos, haurem d'assumir que Inici i Procés no projecten especificador.

(49) En Joan va caminar

D'altra banda, pel que fa a les activitats inacusatives, només lexicalitzen el nucli Procés. Segons Ramchand, es tracta de verbs com ara *melt* (fondre's), *roll* ('rodolar') o *freeze* ('congelar-se')¹⁵. En aquest cas, com que el subjecte no és un argument extern, sinó un argument intern, es genera com a especificador de SProc.

(50) La neu es va fondre

De manera general, assumim la derivació estructural que proposa Ramchand per als processos. Així mateix, en proposarem una extensió per al cas dels verbs del tipus *governar* o *vigilar* (vg. Capítol 6, §6.5.4.2).

1.4.3. Culminacions

En el cas de l'anàlisi estructural de les culminacions és on proposem un canvi més significatiu respecte de la proposta de Ramchand (2008). La nostra anàlisi es basa en dues observacions:

- (i) Si suprimim la duració com a propietat aspectual, assoliments i realitzacions conformen una mateixa classe

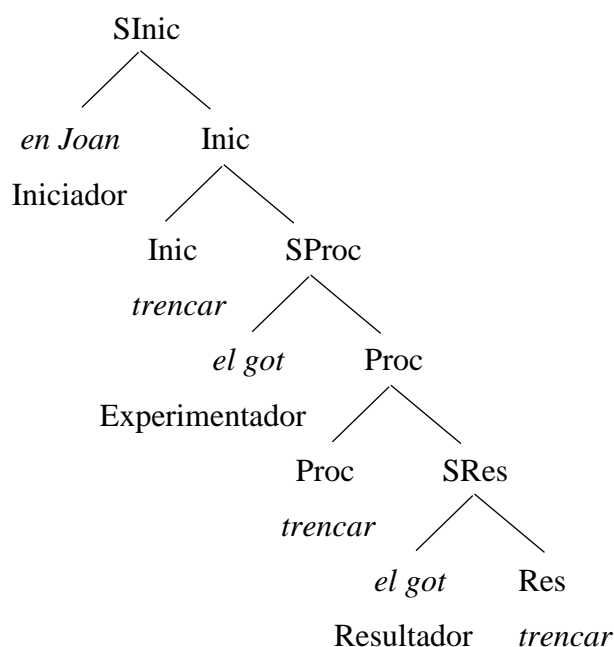
¹⁵ Aquests verbs alternen versió causativa i anticausativa. Podem dir que *El sol va fondre la neu* o que *La neu es va fondre*. Segons Ramchand, això s'explica perquè aquests verbs estan especificats com a [*proc*], però, contenen un nucli [*inic*] opcional que es pot projectar o no en l'estructura, la qual cosa explica per què poden alternar la versió causativa i l'anticausativa: [*inic*], [*proc*]. La versió causativa d'aquests verbs sempre conté aquest nucli *inic*, i la versió anticausativa no. En parlem amb més detall al Capítol 3, §3.8.6.2.

- (ii) Tant els assoliments com les realitzacions poden ser resultatius o no resultatius, en el sentit que poden lexicalitzar un estat consecutiu o no

Revisarem primer la proposta d'anàlisi que fa Ramchand (2008) per a les culminacions, és a dir, per als assoliments i les realitzacions.

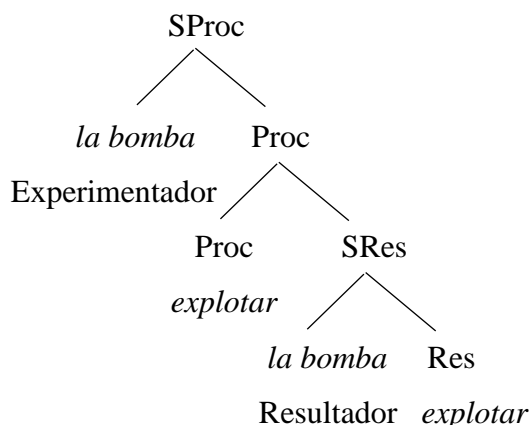
Segons Ramchand, els assoliments tenen una estructura amb els nuclis Inici, Procés i Resultat, si són inergatius o transitius, i amb els nuclis Procés i Resultat, si són inacusatius. Així, una estructura amb (Inici), Procés i Resultat s'interpreta com un predicat tèlic i instantani, és a dir, com un canvi d'estat puntual¹⁶ i sense progressió temporal interna. L'argument intern (en el sentit tradicional) tindrà dos rols eventius, el d'Experimentador i el de Resultador, ja que experimenta el subesdeveniment eventiu i alhora obté l'estat resultat. Si Inici no es projecta, el verb serà inacusatiu, és a dir, sense argument extern. Si, en canvi, Inici es projecta, aleshores serà un verb transitiu. Per exemple, a (51) tenim un assoliment constituït per un verb transitiu, mentre que a (52) tenim un assoliment constituït per un verb inacusatiu, en el sentit que no té Iniciador.

(51) En Joan va trencar el got (Ramchand 2008)

¹⁶ Segons Ramchand, la interpretació puntual s'obté perquè un mateix ítem lèxic materialitza els tres nuclis eventius (Inici, Procés i Resultat). D'acord amb l'autora, es tracta de predicats com ara *arribar*.

(52) La bomba va explotar (Ramchand 2008)

En el cas de les realitzacions, Ramchand proposa que lexicalitzen els nuclis Inici i Procés. Ara bé, segons Ramchand, la telicitat d'aquests predicats es deriva a partir de la combinació del nucli Procés amb un complement remàtic que denota una trajectòria, és a dir, una escala que mesura l'avançament del procés. Aquesta trajectòria pot ser física, representada per un SP espacial (53a), o abstracta. La trajectòria abstracta pot estar expressada en forma d'un SN/SD (53b), i en aquest cas el verb sol ser un verb de creació o consumició, o d'un SAdj/SDeg (53c), que serà superficialment un verb de adjectival.

- (53) a. En Joan va córrer dos quilòmetres
 b. La Maria va escriure una carta
 c. En Carles va eixugar la tovallola

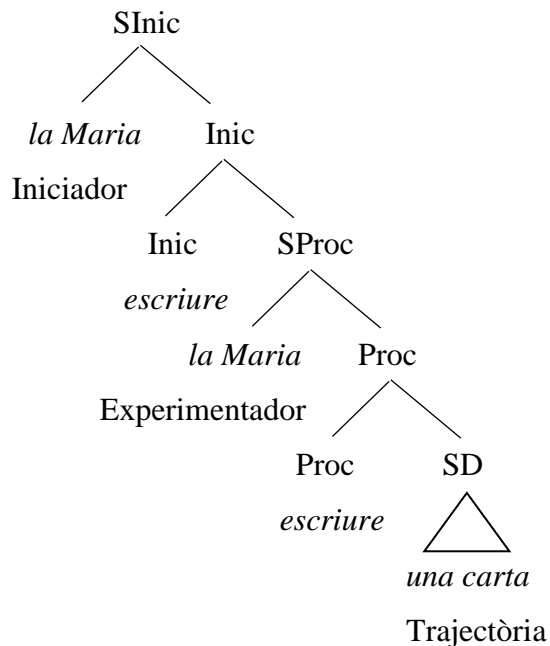
Com dèiem, la idea de Ramchand, inspirada en Krifka (1992), és que el Sintagma Trajectòria denota una escala. Aquesta escala pot estar formada per punts espacials, com a (53a), per parts contextualment rellevants d'una entitat (un tema incremental), com a (53b), o per mides abstractes d'una propietat denotada per un adjectiu, com a (53c).

Donat que el complement Trajectòria és un Rema, en combinació amb Procés, té una interpretació homomòrfica, de manera que les subparts de l'esdeveniment dinàmic introduït per Procés entren en una relació homomòrfica amb les del seu complement escalar Trajectòria. És per això que, en el model de Ramchand (2008), els verbs que tenen Trajectòria solen ser verbs de moviment, de creació i de consum.

Així mateix, segons Ramchand, la trajectòria pot ser delimitada (*bounded*) o no delimitada (*unbounded*). Quan el complement Trajectòria denota semànticament un límit,

com en els casos de (53), el predicat és tèlic, ja que l'esdeveniment no pot progressar més enllà del límit imposat pel seu complement. Per exemple, l'esdeveniment d'escriure una carta no pot continuar un cop que la carta està acabada. Representem l'estructura d'aquest predicat a continuació:

(54) La Maria va escriure una carta (Ramchand 2008)

Per tant, com vèiem, en el model de Ramchand (2008), la telicitat es deriva de dues maneres diferents: mitjançant un Sintagma Resultat o mitjançant un Sintagma Trajectòria delimitat. Així, els assoliments lexicalitzen un Sintagma Resultat mentre que les realitzacions seleccionen un argument que s'interpreta com una trajectòria delimitada.

Si, com proposem, eliminem el criteri de la duració com a paràmetre aspectual, s'esdevé que els assoliments i les realitzacions conformen un mateix tipus de classe aspectual. Però aquestes dues classes de predicats encara tenen una altra cosa en comú: poden ser resultatives o no resultatives. En aquesta tesi considerem que “resultatiu” vol dir que el verb lexicalitza un estat resultat o consecutiu, la qual cosa es reflecteix en l'estructura en el fet que el verb lexicalitza un Resultat (SRes) (vg. §1.5.2). Per tant, la idea és que el grup de les culminacions, format per assoliments i realitzacions, es divideix en dos tipus: les resultatives i les no resultatives. De fet, aquesta proposta sorgeix a partir de l'observació que tant els assoliments com les realitzacions poden ser resultatius o no resultatius. Aquesta idea no queda reflectida a la proposta de Ramchand, ja que, segons

l'autora, els assoliments sempre tenen Res, de manera que no es contempla que puguin ser no resultatius, i les realitzacions mai tenen Res, la qual cosa vol dir que no haurien de ser resultatives. En canvi, en aquesta tesi justament proposem que tant uns com els altres poden lexicalitzar un resultat o no lexicalitzar-lo.

Pel que fa als assoliments, de manera intuïtiva, ja es pot veure que un predicat com *trencar el got* no és igual que *trobar les claus*. Mentre que en el primer cas, el verb lexicalitza un estat resultat, en el segon el verb no lexicalitza un resultat, tot i ser un predicat tèlic. Una prova que demostra la diferència i que explorarem en detall en el Capítol 5 és que *trencar el got* permet formar una passiva resultativa que expressa un estat temporal, però *trobar les claus* no.

- (55) a. El got encara està trencat
- b. *Les claus encara estan trobades

En aquest sentit, molts autors ja han observat que els verbs que tradicionalment s'agrupen en el conjunt del assoliments tenen, en realitat, un comportament força heterogeni (Moens i Steedman 1988; Smith 1991; De Miguel i Fernández Lagunilla 2000; De Miguel 2004; Truswell 2011, *i.a.*).

Moens i Steedman (1988) ja diferencien cinc tipus aspectuals. De manera general, es corresponen als cinc tipus de Vendler (1967), més un tipus addicional: els punts. Segons els autors, els “punts” es distingeixen dels assoliments perquè no impliquen un estat resultat, com és el cas dels esdeveniments com *singlotar* o *tossir*. Amb aquesta distinció, Moens i Steedman esdevenen els precursors d'un nou tipus aspectual: els predicats semelfactius (Comrie 1976; Smith 1991; Engelbelg 1999, 2000). Els predicats semelfactius són esdeveniments dinàmics instantanis i mancats de conseqüència. D'acord amb Smith (1991), hi ha dues proves sintàctiques que permeten identificar els predicats semelfactius. La primera és que quan es combinen amb adverbis duratius com ara *durant X temps*, presenten una lectura iterativa, és a dir, no s'interpreta que l'esdeveniment duri o s'allargui en el temps, sinó que es repeteix diverses vegades durant aquest temps.

- (56) a. En Joan va guanyar la cursa durant tres anys
- b. He trobat humitat a la paret durant dues setmanes
- c. La Maria va assolir el cim durant dos mesos consecutius

D'altra banda, quan es combinen amb modificadors adverbials de delimitació, com ara *en X temps*, l'adjunt sembla modificar l'estadi preliminar, més que no l'esdeveniment que denota el predicat:

- (57) a. Va guanyar la cursa en mitja hora
 b. Va trobar les claus en cinc minuts

Així, a (57a), mitja hora és el temps que el subjecte inverteix en l'estadi preliminar a guanyar la cursa, que és córrer la cursa. Per tant, el subjecte corre la cursa i, al cap de mitja hora d'estar corrents, es dona l'esdeveniment puntual de guanyar la cursa. De manera semblant, a (57b), cinc minuts és el temps que el subjecte busca les claus; després d'haver buscat les claus durant cinc minuts, aleshores les troba. Per tant, aquests verbs solen tenir un estadi preliminar que no forma part de la denotació lèxica del mateix verb, sinó que s'expressa amb un altre verb: *cercar – trobar*, *buscar – descobrir*, *viure – morir(-se)*, etc.

[...] in order for someone to win a race it is necessary for them to run in a race. However, the act of running in the race is not a part of the actual achievement of winning, but rather just a necessary precursor to it.

(Nelson 2018: 19)

De Miguel i Fernández Lagunilla (2000) noten que verbs com *llegar*, en castellà, no sembla que siguin la materialització de la segona fase d'un esdeveniment complex (transició), sinó que sembla més plausible dir que es tracta d'un esdeveniment simple, que es dona en un moment concret i puntual. També Pérez Saldanya (2002), inspirat en el treball de Moens i Steedman (1988), distingeix dos tipus d'esdeveniments puntuals: els no culminatius (esdeveniments puntuals) i els culminatius (assoliments). Per tant, també distingeix els assoliments dels esdeveniments puntuals.

El que ens interessa de totes aquestes propostes és la idea que existeixen diferents tipus d'assoliments i, especialment, volem destacar la distinció entre assoliments complexos, que tenen un estat consecutiu, i els simples, que no tenen estat consecutiu. Per tant, els assoliments complexos i els simples han de tenir, necessàriament, estructures diferents: els assoliments complexos tenen una fase de transició cap a un resultat, i, en canvi, els assoliments simples denoten esdeveniments individuals, és a dir, no expressen cap

transició cap a un estat consecutiu. En la proposta de Ramchand no és clar com s'expressa la diferència entre assoliments resultatius i no resultatius.

D'altra banda, l'escenari amb les realitzacions és exactament el mateix. Tot i que això no queda reflectit en l'anàlisi de Ramchand (2008), hi ha realitzacions que són resultatives, perquè lexicalitzen un estat consecutiu, com ara *cobrir els mobles* o *congelar la solució química*, i hi ha realitzacions no consecutives, és a dir, que tot i ser tèliques, no lexicalitzen un estat resultat, com és el cas de *llegir el llibre* o *treballar l'escultura*. De nou, així ho demostra el contrast entre (58) i (59).

- (58) a. Els mobles encara estan coberts
- b. La solució química encara està congelada
- (59) a. *El llibre encara està llegit
- b. *L'escultura encara està treballada

Per tant, donat que, un cop exclòs el paràmetre de la duració, assoliments i realitzacions conformen la mateixa classe aspectual i observant, a més, que els dos presenten dues possibilitats estructurals (resultatiu i no resultatiu), la nostra proposta és la següent. Assoliments i realitzacions formen una única classe aspectual, que són les culminacions. Ara bé, hi ha dos tipus de culminacions: resultatives i no resultatives. Les resultatives denoten una transició d'un procés cap a un estat. Per tant, lexicalitzen un estat resultat o consecutiu, és a dir, un estat que s'obté com a conseqüència del procés. Estructuralment, això vol dir que lexicalitzen un Sintagma Resultat. En canvi, les culminacions no resultatives no lexicalitzen aquest resultat, perquè no expressen la conseqüència del procés. No denoten, doncs, la transició cap a un estat consecutiu. Per tant, no inclouen un Sintagma Resultat.

No obstant això, les culminacions no resultatives són tèliques. Proponem que, estructuralment, això s'explica perquè, en la línia de Ramchand, en aquests casos, Procés selecciona un complement remàtic que expressa la culminació de l'esdeveniment. En aquest sentit, proposem que aquest Rema pot tenir diferents interpretacions. Es pot interpretar com una escala que inclou una culminació o, directament, com una culminació, un punt final (sense incloure cap escala).

Inspirats en l'ús dels termes Rema i Trajectòria de Ramchand, en proposem la següent reformulació. Tant Rema com Trajectòria poden ser complements remàtics de Procés (en exclusió del Resultat). Ara bé, una trajectòria té estructura interna, en el sentit que denota

una escala (això és, un conjunt de fases que se succeeixen) que és homomòrfica respecte del procés que expressa l'esdeveniment. En canvi, un rema és estàtic, no té cap estructura interna i únicament denota el punt final del procés, és a dir, la culminació. Per tant, en aquesta tesi assumim que si un complement que es genera com a Rema denota una escala, és una Trajectòria; si, en canvi, no denota cap escala, és un Rema.

Que un argument constitueixi un Rema (simple) o una Trajectòria en un predicat concret depèn de la seva interpretació lèxico-semàntica, és a dir, es relaciona amb una informació enciclopèdica o amb el nostre coneixement del món. Així, al predicat *veure una pel·lícula* entenem que *una pel·lícula* denota una escala que mesura l'avançament del procés de *veure*, en canvi, a *veure el cim*, *el cim* no denota cap escala, sinó que, senzillament, expressa el punt final de l'esdeveniment. De nou, és important tenir present que la diferència entre Rema i Trajectòria és interpretativa, i no estructural (ambdós elements es generen com a Rema del nucli Procés), és a dir, depèn del nostre coneixement del món.

- (60) a. Veure una pel·lícula → *una pel·lícula*: [.....●]
 b. Veure el cim → *el cim*: [●]

Així, la interpretació durativa o no durativa del predicat depèn de la interpretació que fem de l'argument intern com a Rema o com a Trajectòria, la qual cosa implica que, en últim terme, la interpretació durativa o no durativa d'un predicat depèn del nostre coneixement del món, tal com havíem assenyalat prèviament.

En el cas de les culminacions resultatives, proposem que són inherentment tèliques, ja que si lexicalitzen un resultat, han de lexicalitzar, necessàriament, la culminació del procés que genera aquest resultat. “La configuración [...] es obligatoriamente télica, porque el complemento de Proc es Res, y sin una culminación no puede alcanzarse un resultado.” (Fábregas 2016a: 121). Pel que fa a la duració, normalment la interpretació durativa o no durativa del predicat depèn directament de la interpretació lèxico-semàntica del Procés, i no de l'argument intern. Això s'explica perquè aquests verbs no tenen un Rema o una Trajectòria que els mesuri, sinó que tenen un “Resultador” és a dir, un argument que es genera com a especificador del Sintagma Resultat i, per tant, no és material remàtic, sinó l'argument que experimenta l'estat resultat. Per tant, la interpretació del predicat com a duratiu o no és una informació lèxico-semàntica del verb i es relaciona amb el nostre coneixement del món. Així, sabem que *inflar* és un predicat

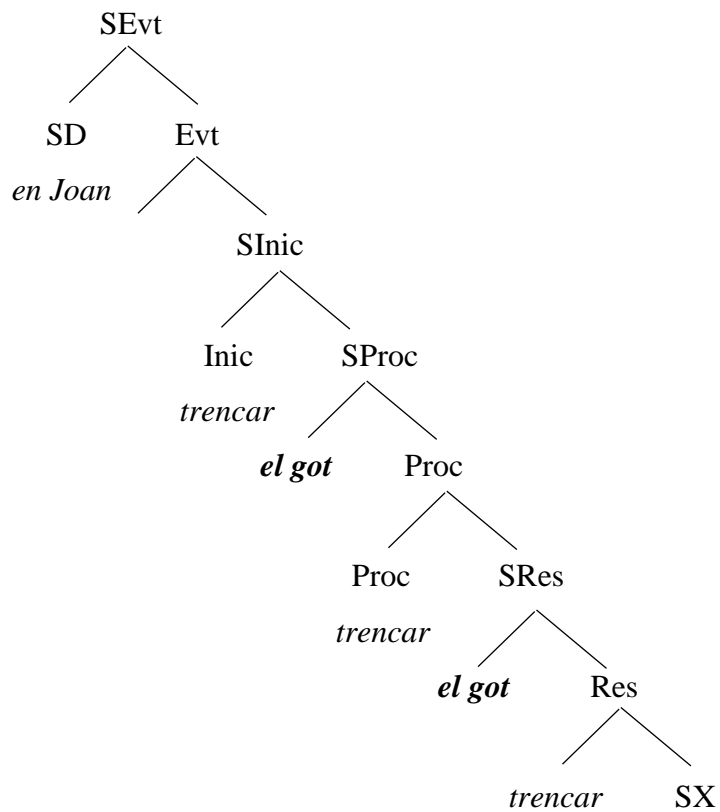
més duratiu que *trencar*, però, de nou, es tracta d'una diferència interpretativa, ja que, estructuralment, aquests dos predicats són iguals.

Noteu que la nostra proposta inclou dos canvis importants respecte de la proposta de Ramchand: les realitzacions poden lexicalitzar un Sintagma Resultat i els assoliments poden no lexicalitzar un Sintagma Resultat. La proposta de Ramchand no reflecteix el fet que els assoliments poden no ser resultatius (*trobar les claus*, *assolir el cim*), ni tampoc el fet que les realitzacions poden ser resultatives, en el sentit que poden lexicalitzar un estat consecutiu (*pintar la paret*, *cobrir els mobles*).

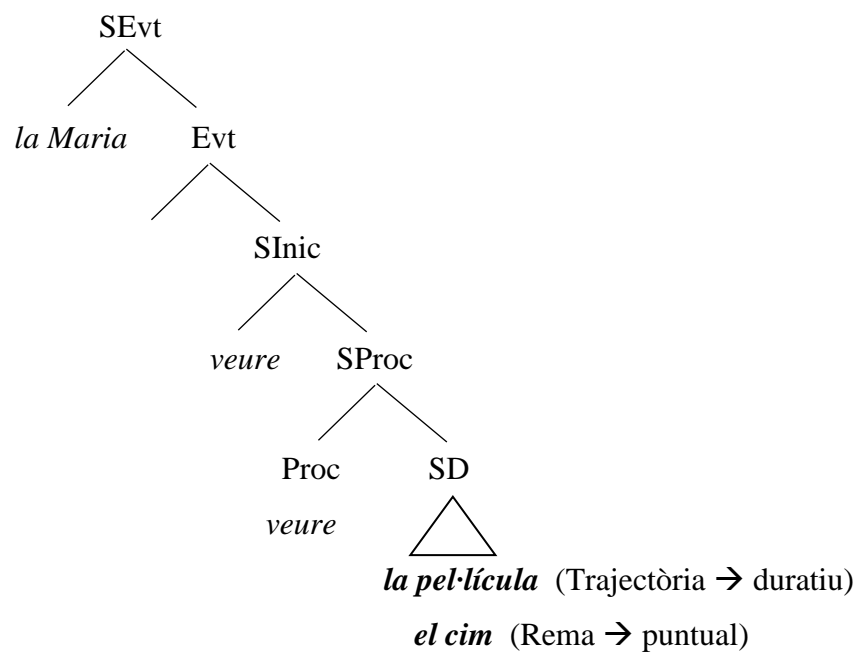
Ramchand (2008)		Proposta alternativa	
Assoliments	Realitzacions	Culminacions (assoliments + realitzacions)	
(Inici) > Procés > Resultat <i>Trencar el got</i>	Inici > Procés (+Trajectòria) <i>Llegir el llibre</i>	Resultatives	No resultatives
Assoliments no resultatius? <i>Trobar les claus</i>	Realitzacions resultatives? <i>Pintar la paret</i>	(Inici) > Procés > Resultat <i>Trencar el got</i> <i>Pintar la paret</i> <i>Inflar un globus</i>	(Inici) > Procés > (+Rema/Trajectòria delimitat) <i>Llegir el llibre</i> <i>Trobar les claus</i> <i>Menjar una poma</i>

Taula 5: Classificació dels esdeveniments tèlics

(61) Culminació resultativa: *En Joan va trencar el got*

(62) Culminació no resultativa: *La Maria va veure {la pel·lícula / el cim}*

Com es reflecteix en les estructures, l'argument intern del predicat és diferent en cada cas. Si la culminació és resultativa, l'argument intern es genera com un "resultador", és a dir, com a especificador del Sintagma Resultat. En canvi, si la culminació és no resultativa, l'argument intern és material remàtic. Es genera com un complement seleccionat per Procés, i no com a un resultador (és a dir, no com un especificador d'una projecció eventiva).

D'altra banda, com passava en la proposta de Ramchand, és possible que hi hagi culminacions que tinguin dues versions: causativa i inacusativa. I això passa tant amb les culminacions resultatives com amb les no resultatives. En la nostra proposta, *la bomba va detonar* és una culminació no resultativa i no causativa, mentre que *el terrorista va detonar la bomba* és una culminació no resultativa causativa. Així mateix, *el got es va trencar* seria una culminació resultativa no causativa, i, en canvi, *en Joan va trencar el got* és una culminació resultativa causativa.

- (63) a. La bomba va detonar (no resultatiu i no causatiu)
- b. El terrorista va detonar la bomba (no resultatiu causatiu)
- (64) a. El got es va trencar (resultatiu no causatiu)
- b. En Joan va trencar el got (resultatiu causatiu)

1.5. Adaptant el model de Ramchand a la proposta actual

De manera general, en aquesta tesi assumim el model de Ramchand (2008), però en proposem alguna modificació.

1.5.1. Procés

Segons Ramchand (2008) el nucli subeventiu Procés expressa eventivitat. Per tant, és un nucli que es relaciona amb el canvi, amb la dinamicitat. Ara bé, volem deixar clar que Procés no reflecteix el caràcter duratiu d'un predicat. Com hem argumentat, considerem que la duració no és un paràmetre aspectual o estructural, sinó que és una informació semàntica relacionada amb la interpretació del verb i dels seus arguments. Per tant, la duració no es correspon amb cap nucli de l'estructura eventiva d'un predicat.

Així, el nucli Procés podrà denotar un esdeveniment duratiu o no duratiu. Procés es relaciona només amb el concepte d'eventivitat, és a dir, introdueix la variable eventiva del predicat i, en conseqüència, permet diferenciar els esdeveniments dels estats.

1.5.2. Resultat

En les propostes d'anàlisi de l'aspecte lèxic basades en l'estructura eventiva, sovint es fa servir el concepte de resultat. També Ramchand (2008) proposa l'existència d'un Sintagma Resultat. Nogensmenys, el terme "resultat" es pot relacionar amb dos conceptes diferents, segons l'autor o la teoria. Així, es pot referir a un estat consecutiu, és a dir, a l'estat obtingut com a resultat d'un esdeveniment, o es pot referir a la culminació d'un esdeveniment, és a dir, al punt final (*endpoint*) d'un procés.

En aquest sentit, un verb resultatiu (o de resultat) sol sempre tèlic, ja que l'expressió d'un resultat implica, per força, l'expressió de la culminació del procés que dona, com a conseqüència, aquest resultat. Ara bé, no tots els verbs tèlics són resultatius. És el cas, com vèiem, de molts assoliments i realitzacions que no expressen un estat consecutiu.

Tot i que Ramchand (2008) defineix "resultat" com l'estat que s'obté a causa del procés, el cert és que en l'aplicació de la seva proposta a vegades es barreja aquest concepte de resultat com a estat consecutiu amb la definició de resultat que equival a "punt final". Així, com vèiem, en la teoria de Ramchand, els assoliments sempre tenen Resultat. Ara bé, en aquesta proposta, un assoliment no lexicalitza un Resultat perquè expressi un estat consecutiu, sinó perquè és tèlic i, per tant, expressa el punt final del procés que descriu. De fet, com vèiem, hi ha molts predicats que són assoliments però que no expressen cap resultat. Per tant, en aquesta proposta es barregen els dos conceptes.

En aquesta tesi assumim que el Sintagma Resultat es relaciona amb la lexicalització d'un estat consecutiu, és a dir, un estat que s'obté com a resultat o conseqüència d'un procés. Així, només els verbs de resultat tenen SRes. Segons Rappaport Hovav i Levin (1998) i Rappaport Hovav (2008), els verbs de resultat descriuen esdeveniments amb conseqüències concretes (*trencar, transformar, cobrir*), és a dir, amb un estat consecutiu clarament identificable. En aquest sentit, com dèiem, un verb resultatiu és sempre tèlic, però un verb tèlic pot no ser resultatiu i, en aquest cas, proposem que la telicitat s'obté a partir d'un Sintagma Trajectòria o un Rema delimitats.

Hi ha una sèrie de diagnòstics que permeten identificar si un verb lexicalitza un resultat. El primer és que no es pot negar l'assoliment d'aquest resultat (Rappaport Hovav i Levin 1998; Kratzer 2000; Beavers 2011)¹⁷.

¹⁷ Aquest diagnòstic està molt relacionat amb la noció d'afectació. Per a un estudi detallat de l'afectació, vg. Beavers (2011) i les referències allà citades.

- (65) a. La Maria va trencar el got, #però el got no està trencat
b. La Maria va destruir la casa, #però la casa no està destruïda

Beavers (2011) nota que fer la prova amb la passiva resultativa pot ser problemàtic, donat que aquest diagnòstic no mostra que tots aquests verbs impliquin la mateixa noció de resultat. Beavers proposa, com a prova, negar l'estat resultat a partir de la seqüència *nothing is different about it* ('res és diferent en ell/això'). De nou, aquesta seqüència genera una contradicció si segueix una predicació amb un verb de resultat.

- (66) a. La Maria va trencar el got, #però res és diferent en ell
b. La Maria va destruir la casa, #però res és diferent en la casa

Els verbs que no lexicalitzen un resultat, no generen cap contradicció quan es combinen amb la negació d'un resultat.

- (67) a. La Maria va fregar la taula, però res és diferent en la taula
b. En Joan va llegir el llibre, però res és diferent en ell
c. La Carme va trobar les claus, però res és diferent en elles

Un altre diagnòstic és la possibilitat d'ometre l'objecte del verb. Així, els verbs que no lexicalitzen un resultat solen permetre més fàcilment l'omissió de l'objecte, mentre que, en canvi, en el cas dels verbs de resultat, el predicat esdevé agramatical si l'objecte s'omet (Beavers i Koontz Garboden 2019: 168).

- (68) a. Ahir vaig llegir
b. Si busques, trobes (o Qui busca, troba)
c. La Maria menja molt
(69) a. *Ahir vaig trencar
b. *La Maria va destruir
c. *Si bufes, infles

Finalment, un últim diagnòstic que se sol aportar per identificar els verbs de resultat és la possibilitat d'admetre una construcció resultativa. Així, un verb que no lexicalitza un resultat admetrà fàcilment una construcció resultativa, ja que aquesta construcció

aporta al predicat un resultat que el verb no expressa. En canvi, en el cas dels verbs de resultat, tot i que és possible tenir una construcció resultativa, hi ha moltes més restriccions, ja que el resultat que denota aquesta construcció ha de ser compatible amb el resultat que lexicalitza el verb (Rappaport Hovav 2008; Beavers i Koontz-Garboden 2019). Així, per exemple, en anglès es pot observar el contrast entre els verbs de manera (70), que permeten la resultativa, i els verbs de resultat (71), que la rebutgen.

- (70) a. Cinderella scrubbed the table clean/shiny/bare
 b. Cinderella scrubbed her knees sore
 c. Cinderella scrubbed the dirt off the table

(Beavers i Koontz-Garboden 2019: 169)

- (71) a. Then the biologists dimmed the room to the level of starlight... (Beavers i Koontz Garboden 2019: 170)
 b. *Kim dimmed her eyes sore (Rappaport Hovav 2008: 23)

Aquest diagnòstic connecta amb un dels diagnòstics que aporta Ramchand per determinar si un predicat té SRes a la seva estructura eventiva. Segons l'autora, es pot demostrar que un verb té Res en anglès perquè pot tenir un sintagma preposicional que funciona com a rema de Res i que ajuda a descriure el resultat final del predicat.

- (72) a. Katherine broke the stick in pieces
 b. Alex stuck the picture on the wall

Aquests diagnòstics relacionats amb la modificació del resultat són fàcils d'il·lustrar en anglès, ja que aquesta llengua permet la formació de construccions resultatives d'una manera molt habitual i flexible. En canvi, costa més trobar exemples en català, ja que en les llengües romàniques les construccions resultatives són molt restringides (Mateu 2002). Ara bé, en català, tindríem exemples com ara *trencar el got en mil bocins* o *enganxar la foto a la paret*, que il·lustren que, en efecte, el verb lexicalitza un resultat que pot ser modificat per un Rema. En canvi, amb verbs com *trobar* o *descobrir*, el verb no admet aquests elements remàtics que modifiquen el resultat, perquè, de fet, no lexicalitza cap resultat. Quan aquests predicats es combinen amb sintagmes

preposicionals, sempre s'interpreten com a elements que modifiquen el Procés, però mai el Resultat.

- (73) a. Vaig trobar les claus del cotxe a la bossa del gimnàs
b. Van descobrir les restes fòssils a l'illa de Flores

Per tant, proposem que, si un verb no es comporta com a resultatiu en cap d'aquests diagnòstics, aleshores no lexicalitza un resultat. Pot expressar la culminació d'un esdeveniment, és a dir, el punt final de l'acció que es descriu, però no un estat que sigui el resultat d'aquesta culminació.

Per acabar, és important notar que la noció de resultat lèxic no sempre coincideix amb la noció de resultat conceptual. Així, ens pot semblar que predicats com *llegir un llibre* o *trobar les claus* expressen un resultat, però, de fet, si hi apliquem els diagnòstics que hem descrit, veurem que no és així. En aquest sentit, com desenvoluparem al Capítol 5, un altre diagnòstic que ens ajudarà a determinar si un verb lexicalitza un resultat és la possibilitat de formar una passiva resultativa que expressi un estat meta (*target state*).

1.6. Els dominis estructurals

L'esdeveniment complex format al nivell de la sintaxi de primera fase i integrat per Inici, Procés i Resultat en el model de Ramchand (2008) constitueix un esdeveniment atemporal. Això vol dir que en aquest domini de primera fase, l'estructura sintàctica del verb representa simbòlicament les propietats lèxiques d'aquest predicat.

Crucially however, the lexical conceptual content of verbs cannot and does not include temporal information, since these are cognitive abstractions over time and space. [...] This means that the LI (ítem lèxic) itself invokes only those properties that are independent of instantiation, by definition.

(Ramchand 2018: 16-18)

És per això que, més endavant, a Ramchand (2018), l'autora proposa distingir diferents dominis en la derivació d'un predicat.

1.6.1. Ramchand (2018)

Segons Ramchand (2018), existeixen tres dominis estructurals. Hi ha un primer domini, que és el domini eventiu, en què es forma l'estructura eventiva del verb i es constitueix l'estructura argumental (aquest domini és el de la sintaxi de primera fase; és el domini més baix). Després hi ha el domini de les propietats espaciotemporals, en què aquest esdeveniment s'ubica en un temps i un lloc determinats. En altres paraules, en aquest domini, l'esdeveniment es transforma en situació; és per això que l'anomenarem domini situacional. I, finalment, hi ha un tercer domini, que és el domini de les propietats de l'assertió. Aquest domini és el que conté tots els trets relacionats amb el significat orientat al parlant.

First, we have a symbolic, conceptual zone where memorized elements of the system are deployed and composed. The idea here was that these lexical items are stored as < phon, syn, sem > triples and that the semantic part of this triple is confined by definition to partial event properties that are independent of temporal and worldly information. [...] The second zone, [...], is the domain of spatiotemporal event properties. The idea is that spatiotemporal properties are only statable in a context, where there is an anchoring eventuality [...] to construct such meanings. [...] Finally, [...] we are left with properties of assertions. [...] I also assume that this is the zone of the clause where speaker oriented meanings reside more generally.

(Ramchand 2018: 216)

Pel que fa a la relació entre el domini eventiu i el situacional, com la mateixa autora il·lustra, el domini de l'esdeveniment es correspon a l'essència del predicat, mentre que el domini situacional es correspon a l'existència d'aquest esdeveniment. “We need here in the representation of events is similar in that essence must precede existence in the cumulative building up of a natural language proposition.” (Ramchand 2018: 10). Per tant, al domini eventiu es crea l'estructura de l'esdeveniment, però en un nivell abstracte, sense trets temporals. Amb el pas del domini eventiu al domini situacional, l'esdeveniment adquireix els trets espaciotemporals.

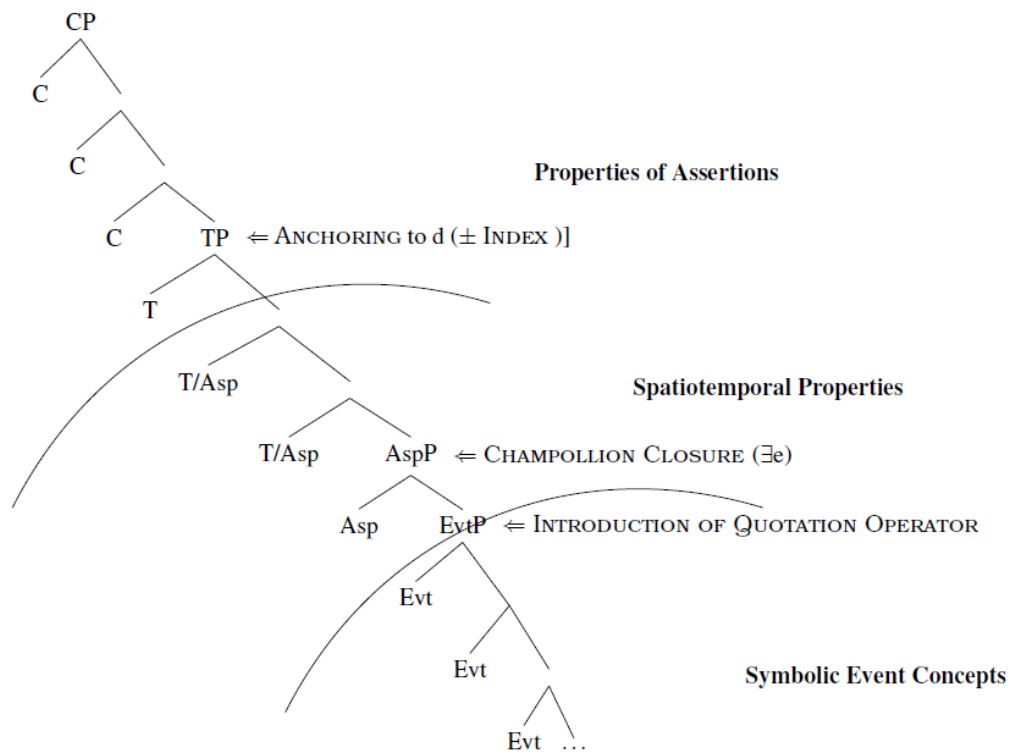
Així, Ramchand proposa l'existència d'un nucli funcional anomenat Evt (Sintagma Esdeveniment, SEvt), que tanca el domini de la sintaxi de primera fase i fa de transició entre aquest domini, atemporal, i el domini següent, que ja conté informació temporal i aspectual. “For concreteness, I define the Evt head at the edge of the first phase as introducing the utterance situation *d*, with linguistic content *u* in order to convey event *e*.” (Ramchand 2018: 17). Per tant, el nucli Evt pren com a complement tota la representació lèxica de l'esdeveniment i la transforma en l'expressió d'un esdeveniment

temporal. En altres paraules, Evt transforma l'esdeveniment en una situació. Com vèiem, també és el lloc on s'introdueix l'argument extern.

Després del sintagma SEvt, ja en el domini situacional, es projecta un nucli Asp, que, segons l'autora, representa tots els nuclis del domini situacional que introdueixen informació temporal i aspectual. "I will use Asp a general category label for all syntactic heads within the situational domain and it will be my name for the domain in which temporal and locational information is added to the conceptual event description." (Ramchand 2018: 88).

Finalment, l'autora encara distingeix un tercer domini, que és el de les propietats de l'assertió. Aquest domini es relaciona amb el significat que depèn del parlant o que està orientat al parlant, com ara la modalitat de l'acte de parla. Per exemple, és en aquest domini on es codifica la lectura epistèmica d'una oració. La transició del domini situacional al domini de les propietats de l'assertió està representada pel Sintagma Temps (ST). Així, per a Ramchand, el temps constitueix el canvi o el pas de les propietats situacionals a les propietats de l'assertió: "Temporal information such as PAST, or PRES in English perform the shift from properties of situational properties, to properties of the utterance." (Ramchand 2018: 192). L'estructura completa final que proposa l'autora a l'estudi de Ramchand (2018) és la següent:

(74) Zones semàntiques i dominis sintàctics de Ramchand (2018)

En aquesta tesi també assumim la divisió estructural d'un predicat en els tres dominis que identifica Ramchand (2018): el domini eventiu, el domini situacional i el domini de les propietats de l'assertió. Ara bé, ens centrarem únicament en dos dominis, l'eventiu i el situacional i, tot i que la nostra proposta s'inspira en la de Ramchand (2018), en proposem algunes modificacions.

1.6.2. Els dominis estructurals en aquesta tesi

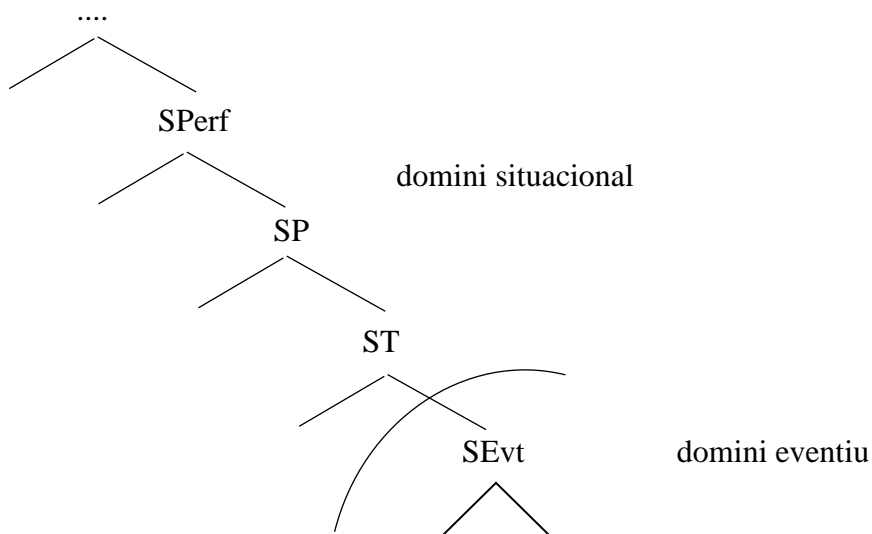
Pel que fa a la proposta de Ramchand (2018), tot i que no neguem l'existència dels tres dominis que proposa l'autora, en aquesta tesi ens centrarem en l'anàlisi i el funcionament de només dos d'aquests tres dominis: el domini eventiu i el domini situacional.

D'entrada, d'acord amb Ramchand, assumim que SEvt és la projecció de transició dels esdeveniments a les situacions, és a dir, del domini eventiu al domini situacional. Així, en la nostra teoria, el domini eventiu pot estar format per quatre projeccions funcionals, SInic, SProc i SRes, i la projecció de transició, que és SEvt.

Ara bé, a diferència del que proposa Ramchand, proposem que és ST/SAsp la projecció que inaugura el domini situacional amb l'aportació de trets de temps, aspecte i concordança. Seguint Demirdache i Uribe-Etxebarria (2000), assumim que les projeccions ST i SAsp són instàncies d'una mateixa macrocategoria denominada "relators", és a dir, nuclis que prenen arguments i estableixen entre ells una relació funcional. Per tant, assumim que temps i aspecte formen una única projecció, ST/SAsp, on es codifiquen tant els trets de temps com els trets d'aspecte gramatical o aspecte extern (*Viewpoint Aspect*). De fet, en llengües com el català o el castellà, aquests trets s'expressen conjuntament. Així, els trets temporals fan referència a les nocions de present, passat i futur, mentre que els trets aspectuals recullen les nocions d'aspecte perfectiu o imperfectiu. Com dèiem, assumim que aquesta projecció també codifica els trets de concordança. Podríem dir que és un Sintagma Flexió (SFLex) en sentit ampli. Per motius d'agilitat expositiva, anomenarem aquest sintagma ST, però assumirem que és un sintagma de temps i aspecte gramatical.

En aquest sentit, proposem que el domini situacional pot estar format per, almenys, tres projeccions: un Sintagma Temps/Aspecte (ST), un Sintagma Preposicional (SP), que té trets relacionats amb l'estativitat, i un Sintagma de Perfet (SPerf), present en les construccions de perfet (seguint Iatridou et al. 2001; Pancheva 2003; Pancheva i von Stechow 2004). Assumim que hi pot haver més projeccions en el domini situacional, però ens centrem en aquestes, que són les rellevants per a l'estudi de les construccions passives. Tampoc no entrem en detalls sobre quina seria la projecció de transició cap al domini de les propietats de l'assertió –tal vegada alguna projecció relacionada amb la modalitat de l'acte de parla i/o amb els verbs modals.

(75) Domini eventiu i domini situacional

1.7. Passives

A continuació presentem una avançament de l'anàlisi formal que proposem en aquesta tesi. Per fer-ho, partim de les preguntes de recerca que constitueixen el punt de partida de l'estudi i de les hipòtesis a partir de les quals desenvolupem la proposta d'anàlisi.

1.7.1. Presentació de la proposta

En aquesta tesi seguim la classificació d'Embick (2004) en tres tipus de construccions passives, però modifiquem la definició i caracterització de la passiva estativa. La classificació que proposem és la següent:

(76) Tipus de construccions passives en català

- Passiva eventiva: denota un esdeveniment. Correspon a la passiva eventiva d'Embick: *El document va ser signat*.
- Passiva resultativa: denota un estat resultat d'un esdeveniment previ, sintàcticament present en l'estructura. Correspon a la passiva resultativa d'Embick: *El document està signat*.
- Passiva estativa: denota un estat. És la passiva d'un verb estatiu: *En Joan és temut*. No es correspon amb la passiva estativa d'Embick. És passiva, perquè hi ha una reducció eventiva i argumental que té com a conseqüència el moviment del tema a la posició de subjecte. Ara bé, no és eventiva, perquè

no denota un esdeveniment; és estativa, perquè denota un estat. El que per a Embick és una passiva estativa és, en realitat, una estructura copulativa: *La porta és/està oberta* (tot i que ningú l'ha oberta).

Així mateix, proposem que, en realitat, es poden distingir dos tipus de construccions passives resultatives, segons si expressen un estat resultant (*resultant state*) o un estat meta (*target state*) (Kratzer 2000). Com veurem, la nostra hipòtesi és que tots els verbs eventius poden formar una passiva resultativa d'estat resultant, però només alguns permeten la formació d'una passiva resultativa d'estat meta. En aquest sentit, es pot determinar si una construcció passiva expressa o pot expressar un estat meta si admet la combinació amb l'adverbi *encara* (Kratzer 2000).

(77) a. Els diners (encara) estan amagats

- Dues possibles interpretacions: estat resultant i estat meta

b. La hipòtesi (*encara) està demostrada

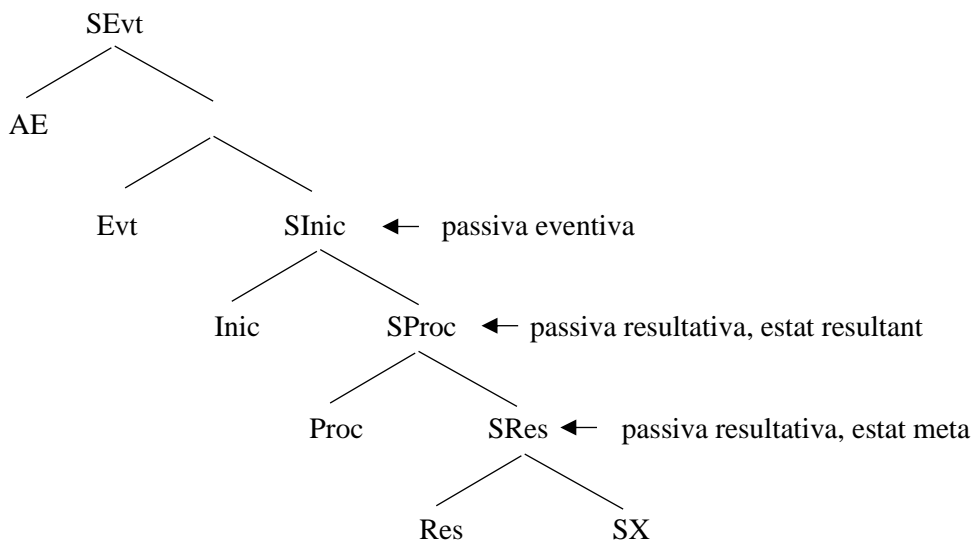
- Una única interpretació: estat resultant

Seguint Ramchand (2018), assumim que l'argument extern s'introdueix com a especificador de SEvt i que les projeccions subeventives poden no projectar especificador. A partir d'aquest escenari, la nostra proposta és que la passivització és una operació de reducció de l'estructura eventiva i argumental del predicat. En aquest sentit, sempre implica l'exclusió de la projecció eventiva SEvt de l'estructura, la qual cosa té, com a conseqüència, l'exclusió de l'argument extern (l'Iniciador). Per tant, SEvt és una projecció que sempre queda exclosa amb la formació d'una passiva. Ara bé, segons el tipus de passiva que es formi, es poden excloure més nuclis eventius. La nostra proposta és la següent:

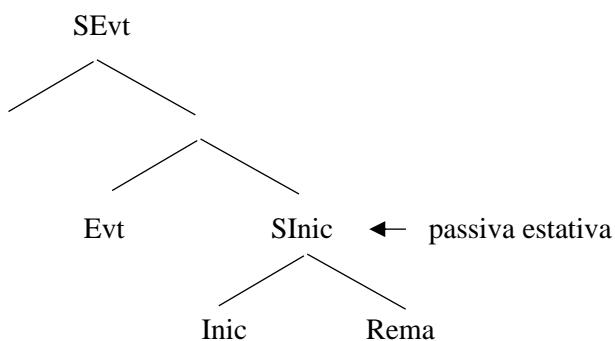
- La passiva eventiva és la construcció que s'obté si es lexicalitzen, almenys, els nuclis Inici i Procés d'un predicat. El nucli Resultat pot ser-hi o no, però no és necessari. El nucli Evt queda exclòs de l'estructura.
- La passiva resultativa que expressa un estat resultant és la construcció que s'obté si es lexicalitza, almenys, el nucli Procés d'un predicat. El nucli Resultat pot ser-hi o no, però no és necessari. Els nuclis Evt i Inici queden exclosos de l'estructura.

- La passiva resultativa que expressa un estat meta és la construcció que s'obté si es lexicalitza únicament el nucli Resultat d'un predicat. Els nuclis Evt, Inici i Procés queden exclosos de l'estructura.
- La passiva estativa és la construcció que s'obté si es lexicalitza el nucli Inici d'un verb estatiu, que és l'única projecció eventiva que tenen aquests verbs, a banda de la projecció de transició Evt. El nucli Evt queda exclòs de l'estructura.

(78) Estructura eventiva que lexicalitzen la passiva eventiva i la passiva resultativa

(79) Estructura eventiva que lexicalitza la passiva estativa

La passiva estativa és diferent de les altres construccions passives perquè només es pot formar a partir d'un tipus de verbs, els estatius. Per tant, sempre lexicalitza una estructura que conté el nucli Inici, sense cap altra projecció subeventiva. És especialment important que no lexicalitza mai un nucli Procés, amb la qual cosa es diferencia de les altres construccions passives.

A continuació presentem un quadre que mostra, de manera esquemàtica, les diferents construccions passives que identificarem per al català, i l'estructura que proposem que lexicalitza cada una. Al Capítol 7 (al final de l'apartat §7.1.) tornem a repetir aquest quadre, en anglès, més complet i comparat amb l'anàlisi d'altres construccions (gerundis, participis actius, adjectius resultatius, adjectius estatius, etc.).

Passiva eventiva		ST > SInic > SProc > (SRes)	<i>El got va ser trencat per en Joan</i>
Passiva resultativa	Estat resultant	SP > ST > SProc > (SRes)	<i>El got (*encara) està trencat per en Joan</i>
	Estat meta	SP > ST > SRes	<i>El got encara està trencat (*per en Joan)</i>
Passiva estativa		ST > SInic	<i>En Joan és admirat (pels seus estudiants)</i>

Taula 6: Estructura que lexicalitza cada construcció passiva

Com reflecteix aquesta proposta, en la línia de Bruening (2014), assumim que la formació d'un participi o d'una construcció passiva és sempre sintàctica, i, per tant, no hi ha participis ni passives creats al lèxic (cf. Wasow 1977; Kratzer 1994; Alexiadou i Anagnostopoulou 2008, *i.a.*). La passivització és una operació purament sintàctica, basada en la reducció de l'estructura eventiva i argumental d'un predicat.

1.7.2. Estructura de la tesi

Donat que l'anàlisi de la passiva perifràstica implica fer un estudi acurat dels participis, el Capítol 2 d'aquesta tesi recull una classificació dels diferents tipus de participis que existeixen en català. De manera general, distingim quatre tipus de participis: els de perfet, els passius, els actius i els deponents (participis no passius que es formen a partir de verbs

inacusatus). Al llarg del capítol, revisem les principals característiques de cada tipus i ens centrem, especialment, en el cas dels participis passius, ja que constitueixen l'objecte d'estudi d'aquesta tesi. Com que els participis passius poden aparèixer en construccions diferents i, precisament, la configuració en què apareixen determina les seves propietats sintàctiques, determinarem que és més adequat parlar de construccions passives, més que no de participis passius. En aquest sentit, seguint Embick (2004) proposem distingir tres construccions passives en català: l'eventiva, la resultativa i l'estativa.

En el Capítol 3 descrivim les propietats semàntiques i sintàctiques de la construcció passiva eventiva en català, i en presentem una proposta d'anàlisi formal. Semànticament, la passiva eventiva es caracteritza per expressar un esdeveniment i denotar causativitat, és a dir, malgrat la supressió de l'argument extern, expressa un esdeveniment que s'interpreta com un esdeveniment causat (per un agent o iniciador). Entre les propietats sintàctiques, destaca especialment que el participi és verbal, que només es pot formar a partir de verbs transitius eventius i que la formació de la passiva eventiva no altera l'aspecte lèxic del predicat. Així mateix, presentem una proposta d'anàlisi formal seguint el model de Ramchand (2008, 2018), amb les modificacions i els canvis que hem descrit als apartats §1.4 i §1.5.

L'estudi de la passiva resultativa en aquesta tesi es divideix en dos capítols, ja que presenta moltes propietats que s'han de descriure i analitzar amb cura. En termes generals, el Capítol 4 està dedicat a la descripció de la passiva resultativa en català i el Capítol 5 recull l'anàlisi formal.

Així, en el Capítol 4 descrivim les propietats semàntiques i sintàctiques de la construcció passiva resultativa en català. En aquest cas, és especialment important la discussió sobre els diferents tipus d'estat que es poden distingir: purs i resultatius (Embick 2004), estats meta i estats resultant (Kratzer 2000).

El Capítol 5 recull la proposta d'anàlisi de la passiva resultativa. En aquest sentit, proposem que, a més de la reducció de l'estructura eventiva i argumental del verb primigeni, la formació de la passiva resultativa implica un procés d'estativització del predicat. La nostra anàlisi sosté que aquesta estativització es produeix a partir de la projecció d'una preposició de coincidència central (Hale 1984).

Al llarg del Capítol 6 definim la passiva estativa i en proposem una anàlisi formal. És important notar que el concepte de passiva estativa assumit en aquesta tesi és diferent del concepte de passiva estativa d'Embick (2004), com s'explica al llarg d'aquest capítol. Pel

que fa a l'anàlisi formal, proposem que la passiva estativa és la passiva que es forma a partir dels verbs estatus.

Finalment, al Capítol 7 presentem les conclusions generals d'aquesta tesi i assenyalem possibles línies de recerca relacionades amb l'estudi de la passiva. Les conclusions, que estan escrites en anglès, inclouen un resum de les aportacions teòriques més importants de cada capítol, així com diversos quadres que sintetitzen de manera esquemàtica les diferents estructures que hem proposat.

Capítol 2. Els participis en català

*Treballeu, i treballeu cada dia, perquè el conreu d'una llengua
no es pot abandonar mai.*

Pompeu Fabra

2.1. Introducció

En aquest capítol revisarem l'origen llatí dels participis del català (§2.2) i ressenyarem breument la seva evolució, passant pel català antic (§2.3), fins al català contemporani. A continuació, oferirem una proposta de classificació dels participis del català contemporani en quatre tipus (§2.4):

- (i) de perfet (§2.5)
- (ii) passius (§2.6)
- (iii) actius (§2.7)
- (iv) deponents (participis de verbs inacusatius) (§2.8)

Revisarem les principals característiques de cada tipus i ens centrarem, especialment, en el cas dels participis passius, ja que constitueixen l'objecte d'estudi d'aquesta tesi.

Pel que fa als participis passius, veurem que, depenent de la construcció en què apareixen, poden tenir categoria verbal o adjectival. En aquest sentit, repassarem els principals diagnòstics que permeten determinar la categoria gramatical en cada cas (§2.6.2). Com que els participis passius poden ser verbals o adjectivals depenent de la construcció en què apareixen, ens centrarem a determinar, precisament, en quin tipus de construccions passives poden aparèixer o, dit d'una altra manera, quantes construccions passives es poden identificar en català contemporani.

A la secció §2.9, seguint Embick (2004), proposarem que en català hi ha tres tipus de construccions passives: eventives, resultatives i estatives. No obstant això, redefinirem la noció de passiva estativa, ja que, en aquest punt, la nostra proposta no coincideix amb la d'Embick.

Finalment, defensarem una aproximació configuracional a l'anàlisi de la passiva en català.

2.2. Les formes del participi en llatí

D'acord amb els gramàtics, les formes no personals¹ del verb llatí són “antiguos nombres verbales que fueron incorporados tardíamente al sistema de la conjugación” (Tarrío 2009: 470), la qual cosa explica que la seva classificació i el seu funcionament sigui diferent en cadascuna de les llengües indoeuropees. Pel que fa als participis llatins, es considera que són adjectius verbals. En aquest sentit, els participis han atret la curiositat de molts lingüistes, precisament perquè presenten un comportament híbrid a mig camí entre el verb i l'adjectiu. El seu mateix nom, *participium* (del grec μετοχή), ja fa referència a aquesta doble “participació” en les característiques verbals i nominals.

D'una banda, el participi llatí presenta un caràcter adjectival perquè concorda en cas, gènere i nombre amb el substantiu al qual modifica, i pot desenvolupar funcions pròpies de l'adjectiu, com ara la de modificador nominal o predicat nominal d'un verb copulatiu. D'altra banda, el caràcter verbal del participi es reflecteix en el fet que pot prendre complements, com ara un complement agent o un complement directe, i codifica temps (present, passat, futur) i veu (activa i passiva).

El participi és una forma molt utilitzada en llatí i apareix en construccions molt variades: “participio atributivo, *Participium Coniunctum*, Ablativo Absoluto, Participio Dominante o *ab urbe condita*) y perífrasis” (Tarrío 2009: 469). Tot i que no totes aquestes construccions han arribat al català, algunes, com el participi atributiu o l'ablatiu absolut, encara perduren en la nostra llengua.

Si passem a examinar les formes que pot tenir el participi en llatí, descobrirem que els verbs tenen quatre participis distints i tots funcionen com a adjectius (Tarrío 2009; Oniga 2014; Bosch 2018). Així, hi ha dos participis passius –el de passat i el de futur– i dos participis actius –el de present i el de futur.

	Present	Passat	Futur
Actius	<i>-ns, -ntis</i>		<i>-urus, -ura, -urum</i>
Passius		<i>-us, -a, -um</i>	<i>-ndus, -nda, -ndum</i>

Taula 7. Suffixos dels quatre tipus de participis llatins

¹ Anomenades també *verboides* (Lenz 1920: 244), *formas nominales* (RAE 1931) i *formas no personales* (Gili Gaya 1961).

El participi actiu de present llatí acaba en *-ns*, *-ntis*: *scribens*, *-tis* (que escriu, escriptent); *tremens*, *-tis* (que tremola, tremolós).

Lo participi llatí actiu ‘scribens, tis’, denotava duració actual respecte al verb principal. Sa valua era adjectiva: ‘juvenem scribentem video’ (‘veig un home escriptent, qui te la qualitat d’estar *ara* escriptent, un escriptent’).

(Par 1923: §828)

Aquest participi va donar el participi de present que va arribar al català antic (*dients*, *sostinent*, §2.3), però que ha desaparegut en el català contemporani, a excepció, com afirma Bosch, del dialecte rossellonès, que encara el manté. Així, en rossellonès, *una persona reconeixent* és una persona que reconeix i agraeix allò que han fet per ella, *una caixa pesant* és una caixa que pesa i *un llibre plaent* és un llibre que plau. En català antic, aquests participis funcionaven com a adjectius verbals, equivalents a oracions de relatiu, per exemple, *l’home entrant* (l’home que entra) o *la dona guardant* (la dona que guarda). Avui, els que queden en català contemporani es troben totalment lexicalitzats en altres categories gramaticals, especialment adjectius (*agonitzant*, *aspirant*, *semblant*) i substantius (*cantant*, *creient*, *escriptent*, *suplent*, *estudiant*, *servent*) (GIEC 2016: §15.7.2), tot i que trobem casos d’alguna preposició (*durant*), adverbi (*bastant*, *mentrestant*) i locució conjuntiva (*no obstant*). En qualsevol dels casos, però, han perdut totalment la seva càrrega verbal. Així mateix, mantenen el seu caràcter actiu:

El caràcter actiu d’aquest participi es veu clarament en les traduccions literals: *estudiant* (que estudia), *influent* (que influeix)... Un *estudiant* (participi actiu de present) és el subjecte del verb *estudiar*. L’objecte del seu estudi és la lliçó estudiada (participi passiu de passat).

(Bosch 2018: 2)

Els dos participis de futur han desaparegut de les llengües romàniques. Així, els participis de futur van desaparèixer amb el pas del llatí al català antic i, en català contemporani, en queda molt poca evidència. El participi de futur passiu, també anomenat “gerundiu”, acaba en *-ndus*, *-nda*, *-ndum* i en llatí se sol fer servir amb el verb *sum* per expressar obligació: per exemple, *Delenda est Cartago* vol dir, en realitat, “Cal destruir Cartago”. Aquest participi ha donat *agenda* (‘coses que han de ser fetes’) i *cloenda* (‘coses que han de ser tancades’) (Bosch 2018: 2). També ha deixat un rastre en paraules com

doctorand ('algú que s'ha de doctorar'), *examinand* ('algú que s'ha d'examinar'), *graduand*, *adoptand*, *llicenciand*, etc.²

D'altra banda, el participi de futur actiu acaba en *-urus*, *-ura*, *-urum*. Un dels exemples més coneguts d'aquest tipus de participi el trobem en la famosa frase que els gladiadors pronunciaven abans del combat: *Ave Caesar, morituri te salutant* ('Ave Cèsar, els qui moriran et saluden'). Com explica Bosch (2018: 3), aquest participi també ens ha donat el mot *futur* (el que ha de ser).

Finalment, el participi de passat passiu acaba en *-us*, *-a*, *-um*: *obscuratas* ('enfosquides'), *amatus* ('estimat'). Aquest és, clarament, l'origen del participi passiu que fem servir actualment en llengües romàniques.

El caràcter passiu d'aquest participi es veu clarament en les traduccions literals. Una persona estimada no és pas una persona que n'estima una altra (veu activa), sinó una persona que és estimada per alguna altra (veu passiva).

(Bosch 2018 : 3)

A més del participi passiu actual, aquest participi llatí també ha donat lloc, en català, a substantius (*resposta*) i adjectius (*estimat*).

	Present	Passat	Futur
Actius	<i>Delirium tremens</i>		<i>Aue Caesar, morituri te salutant!</i>
Passius		<i>Stellas non videmus Solis luce obscuratas</i>	<i>Delenda est Cartago</i>

Taula 8. Exemples de cada tipus de participi llatí

2.2.1. Algunes notes sobre el participi de passat passiu

El participi de passat llatí, a més de poder ser emprat amb valor adjectival, també s'utilitza en combinació amb el verb *sum* per formar els temps de perfet de la veu passiva.

² Xavier Brotons (2017) recull també el cas d'*escuranda*: "Tornant als rastres que ens arriben del nostre origen lingüístic, *escuranda* és una joia autèntica. Si consulteu el DCVB, llegireu que aquest nom es forma a partir del verb *escurar* i el sufix *-anda*, 'que representa la terminació del participi de futur llatí'". Concretament, és la terminació del participi de futur passiu i, per tant, té un significat d'obligació. Així, el sentit literal d'aquesta paraula seria "els objectes que han de ser *escurats*". <https://blocs.mesvilaweb.cat/ttort/?p=269457>

Així, en llatí, la passiva presenta un doble sistema morfosintàctic: un sistema sintètic i un sistema analític o perifràstic. D'una banda, els temps que es formen sobre el tema de present fan la veu passiva afegint sufixos específics a l'arrel del verb (sufixos passius); es tracta, doncs, d'una passiva sintètica. Així, per exemple, *amor* significa “soc estimat”, *amaris* vol dir “ets estimat”, *amatur* significa “és estimat”, etc.

D'altra banda, els temps del tema de perfet formen la passiva de forma perifràstica. Així, en aquest cas, la veu passiva es forma a partir de la combinació del participi de passat en cas nominatiu amb el verb *sum* en el temps que correspongui; en aquest cas, doncs, es tracta d'una passiva analítica o perifràstica, ja que està integrada per dos elements. En aquesta estructura, el subjecte concorda amb el verb *sum* en nombre i persona, i amb el participi en gènere, nombre i cas. La combinació dels dos elements té una interpretació passiva³, és a dir, el subjecte de l'estructura és el pacient o tema del verb. Una de les curiositats d'aquesta combinació és que, quan el verb *sum* apareix en present, s'interpreta com a pretèrit. Així, la combinació *amatus sum* es tradueix com “vaig ser estimat” o “he estat estimat”⁴.

- (1) a. *Gallorum duces a Caesare in Gallia victi sunt*
 gals.GEN líders.NOM per Cèsar.ABL a Gàlia.ABL vençuts foren
 ‘Els líders dels gals van ser vençuts per Cèsar a la Gàlia’
- b. *Pons tempestate deletus erat*
 pont.NOM tempesta.ABL destruït fou
 ‘El pont havia estat destruït per la tempesta’

Com esmentàvem a l'apartat anterior, el participi pot tenir un ús adjectival. Per tant, hi ha alguns casos en llatí en què la combinació del verb *sum* amb el participi té una interpretació atributiva, és a dir, l'estructura constitueix una oració copulativa i el participi s'utilitza com un adjectiu, de manera que no forma una perífrasi passiva.

³ No discutirem aquí el comportament dels verbs deponents. Per a més informació sobre el funcionament, la interpretació i l'evolució dels verbs deponents i les seves formes passives en llatí, vegeu Bassols de Climent (1971: §277, §278), Flobert (1975), Baños Baños (2009: 397), Oniga (2014: §14.9), Ramos (2005a).

⁴ Per a la diferència entre les estructures *amatus est* i *amatus fuit*, vegeu Haverling (2010) i Burton (2016).

- (2) *Gladius Goliath Philisthei... est involutus pallio post ephod*
espasa.NOM Goliat Filisteu.GEN està embolicada llençol.ABL darrere Ephod
'L'espasa de Goliat... està embolicada amb un llençol darrere de l'Ephod'

En aquest sentit, és interessant notar que, ja en llatí, l'estructura <sum + participi de passat> genera sovint una ambigüïtat d'interpretació. De fet, una oració com la de (3) té tres possibles lectures (Jaume Mateu, c.p.):

- (3) *Porta clausa est*
porta.NOM tancada és/està
'La porta és/està tancada'

D'entrada, es pot interpretar com una oració atributiva, en què *clausa* funciona com un adjectiu i conforma el predicat nominal (o atribut) de l'oració. En aquest cas, el predicat no té implicacions eventives, de manera que es tracta d'una oració copulativa simple. Amb aquesta interpretació, l'oració es traduiria com *La porta és/està tancada*. En segon lloc, es pot interpretar com una oració passiva en què *clausa* és un participi que forma una perífrasi amb el verb *est* i, conjuntament, prediquen de *porta*; en aquest sentit, la traduiríem com *La porta va ser tancada (per algú)*. En aquest cas, la passiva implica eventivitat i agentivitat, és a dir, es pressuposa un esdeveniment i hi ha un agent implícit, que és el responsable de causar o desencadenar aquest esdeveniment. Finalment, aquesta oració pot expressar també una lectura anticausativa en què, novament, el participi forma una unitat amb el verb *sum*, amb la diferència que aquesta vegada no hi ha un agent extern implícit, sinó que s'entén que la porta es tanca sola. Així, amb aquest sentit, es traduiria com *La porta es va tancar*.

Finalment, la combinació <ser + participi passat> encara té un altre ús en llatí. Es fa servir per formar els temps de perfet dels verbs deponents. Els verbs deponents se solen definir com verbs que es conjuguen en veu passiva però que tenen un significat actiu⁵.

⁵ Segons Vincent (1982: 86), "etimologically deponents go back to the medio-passives", i, en paraules d'Ernout i Thomas (1951: 173), expressaven "une activité qui émane du sujet ou qui le concerne", en lloc d'una acció purament agentiva.

Alguns exemples els trobem en verbs com *loquor* ('parlar'), *sequor* ('seguir'), *nascor* ('néixer') o *morior* ('morir')⁶.

(4) a. *Linguam latinam loquor*

llengua.AC llatina.AC parlo

'Parlo la llengua llatina'

b. *Servi dominum sequuntur*

criats.NOM amos.AC segueixen

'Els criats segueixen els amos'

Aquests verbs, com que es conjuguen en forma passiva, fan els temps de present amb els sufixos passius, i els temps de perfet amb l'estructura <sum + participi passat>. Així, aquest és el primer ús del participi de passat amb sentit de perfet actiu. Per tant, la seqüència *nati sunt* es traduiria, en català, com *Van néixer* o *Han nascut*.

(5) a. *Epicureos locutus est*

Epicuri.NOM va parlar

b. *Crassus cum omnibus copiis in Galliam profectus est*

Cras.NOM amb totes.ABL tropes.ABL a Gàlia.AC va sortir

'Cras va sortir cap a la Gàlia amb totes les tropes'

En definitiva, com es desprèn d'aquest apartat, el participi, i més concretament el participi de passat passiu, té un alt rendiment sintàctic en llatí. Així, apareix en moltes

⁶ És important notar que, com es pot percebre en els exemples, la definició que estableix que els verbs deponents són verbs que tenen "forma passiva i significat actiu" no és del tot acurada, ja que no sembla encertat afirmar que verbs com *néixer* o *morir* tenen un significat actiu. Segurament, es poden diferenciar dos tipus de verbs deponents: els que tenen un subjecte vertaderament agentiu, com *loquor* ('parlar') i que, per tant, expressen un significat actiu, i els que tenen un subjecte més aviat temàtic, com ara *nascor* ('néixer') o *morior* ('morir'), que denoten una acció passiva en la mesura que tenen un subjecte no agentiu. En tot cas, la definició de "verb deponent" s'hauria de reformular i substituir per "verb el significat del qual s'expressa en forma activa en les llengües europees modernes" (Jaume Mateu, c.p.). Això és important perquè, en el pas del llatí al català antic, els verbs deponents amb subjecte temàtic (*néixer*, *morir*, *arribar*, *sortir*) són els que es coneixen com a "verbs inacusatius", la qual cosa té importants conseqüències tant en l'ús i la interpretació dels seus participis, com en la formació dels temps de perfet (selecció d'auxiliar).

estructures diferents i amb usos molt diversos, des de l'ús purament atributiu fins a l'ús purament verbal, com quan es fa servir per formar els temps de perfet actiu dels verbs deponents. Això és important perquè els participis del català contemporani hereten algunes de les característiques que aquests elements ja tenen en els seus orígens llatins.

2.3. Del llatí al català antic

De les quatre formes del participi llatí (present actiu, passat passiu, futur actiu i futur passiu), només dues van passar al català antic⁷ mantenint encara el valor participial, és a dir, el caràcter híbrid entre verb i adjectiu. Es tracta del participi de present actiu i del participi de passat passiu.

Pel que fa al participi de present, en català medieval encara podem trobar construccions que el contenen. Per exemple, en trobem exemples en les obres de Ramon Llull (*apud* Badia i Margarit 2004: 229).

- (6) a. Beneïen Déu, e son poder, *dients* que hora era d'amar (Ramon Llull, *Llibre de Blanquerna*)
- b. Anaven por lo món pobretat *sostinent* (Ramon Llull, *Llibre de Blanquerna*)

I també en l'obra de Bernat Metge (*apud* Par 1923: §831).

- (7) a. E ab aquestes coses e moltes altres *semblants* e *pus cohents*
- b. Dones vergens, vidues e *continents*
- c. ulls *flameiants*
- d. riu *fogueiant*
- e. persona *vivent*

En aquestes estructures, el participi es comporta com en llatí: és un adjectiu verbal. És un adjectiu perquè modifica un nom i hi concorda, però és també un verb perquè pot prendre complements. Ara bé, en català antic el participi de present va acabar desapareixent com a barreja de verb i d'adjectiu i es va conservar únicament com a adjectiu substantivable (*els amants, els oints*).

⁷ Quan parlem de català antic, ens referim al període que comprèn la llengua des dels seus inicis entorn del segle XI o XII fins català del segle XV.

Per tant, en català antic desapareix el participi de present actiu i les seves funcions són adquirides pel gerundi: “El valor verbal del participi va ser assumit plenament pel gerundi, mancat de flexió (*amant Déu, oint la missa*)” (Badia i Margarit 2004: 229). Així, en català antic només van quedar algunes formes de participi de present, però lexicalitzades en altres categories, sobretot adjectius i substantius. Par (1923: 304), entre els “adjectius catalans derivats de participis actius llatins”, hi inclou casos com *absents, fervent, olentes, seients* i *resents*; i entre els “participis devinguts substantius” hi llista, entre d’altres, *amant, bevent, pacients* i *responent*.

Un cop desaparegut el participi de present, en català antic va quedar només una forma participial: el participi de passat passiu.

2.3.1. El participi de passat en català antic

En català antic trobem moltes estructures amb el participi de passat passiu. Aquest participi també concorda en gènere i nombre amb el nom al qual modifica –en cas ja no, el català no té marques morfològiques de cas (excepte en alguns pronoms personals, vg. GIEC 2016: §8.2.1).

- (8) a. en la forma *acostumada*
 b. coses *animades*
 c. avis *morts*
 d. *continuat* moviment

(exemples de Bernat Metge, *apud* Par 1923: §846)

Com en llatí, el participi de passat s'utilitza en diverses estructures. De forma general, podem dir que el participi de passat passa del llatí al català antic conservant gairebé tots els usos i funcions que ja tenia en llatí: modificador nominal⁸ (9a), atribut del verb *ser* i

⁸ En aquest cas, el participi té un clar valor passiu, segons Par (1923: §845), ja que:

Expressa l'acció soferta pel nom [...] com una qualitat inherent al mateix, [...] ‘roba descolorida’ significa que té la característica contrària a la de ‘lluhenta, colorada’, sens voler fer esment en l'acció de ‘descolorida’. Ara bé: originàriament totes les qualitats qu'un nom hagi pogut rebre per mitjà del participi pressuposen qu'aquell sigui estat règim directe d'aquest: al dependre lo participi de son auxiliar y aplegarlo sols ab lo nom, no fem als sinó una construcció passiva: ‘roba descolorida = roba qui es estada descolorida.’

altres verbs quasicopulatiu⁹ (9b), clàusules absolutes¹⁰ (9c) i la formació de la passiva (9d).

- (9) a. E així la *enamorada dona*, tota ansiosa, sperava nova que consolar o matar la degué (CICA: *Curial e Güelfa*, p. 79)
- b. tota substancia intellectual per tal com *es separada...* del cors (Bernat Metge, *apud* Par 1924: §853)
- c. E, ca *la vila presa*, ca *açò feyt*, ajustaren-se los bisbes e ·ls rics hòmens e dixeren que volien parlar ab nós. (CICA: Jaume I, *Llibre dels fets del rei en Jaume*, 1349, f. 51r., l. 10, *apud* Suñer 2016: 260)
- d. Li sia apparallat ·i· siti reyal en alt, en guisa que per tots estants en lo dit palau *sia vist* (*Ordinacions con los reys e reynas d'Aragó...*, 265, 23, *apud* Bartra 2016: 304)

Pel que fa a la passiva, mentre que en el llatí més clàssic l'estructura <ser + participi> només s'utilitzava per fer la passiva dels temps de perfet, en llatí tardà es va estenenent i es comença a utilitzar per fer la passiva de tots els temps verbals. Aquesta productivitat de l'estructura perifràstica de la passiva, conjuntament amb el fet que el català no disposa de sufixos passius per formar la passiva sintètica, provoca que, també en català, l'estructura <ser + participi> es faci servir per formar la passiva de tots els temps verbals. “Lo català, com ses llengües germanes, no té flexions passives. Ha copiat lo baix llatí, afaysonantse aytal veu mitjançant un verb auxiliar, en general, ‘ésser’ y'l participi passat” (Par 1923: §462).

Així, en català antic, a excepció d'alguns casos molt puntuals que nota Par (1923: §463), de manera general, <ser en present (llatí: *sum*) + participi> ja no té un valor de passat, sinó de present.

⁹ Segons Par (1924: §853), es tracta del participi predicatiu:

Participis predicatius. – Com a vers adjectius los participis poden ésser predicats. Quan ho són ab ‘ésser’ no tenen naturalment un sentit passiu, sinó que expressen una característica estable del subjecte,[...]: ‘no molt menys que si encara *era* (jo) *ajustat* a la carn’ [ço es, no que ‘si hom m’ajustés a la carn’, sinó que ‘si encara estava ajustat (havia la propietat de restar ajustat) a la carn’].

¹⁰ Pel que fa a les clàusules absolutes, Par (1923: §194) diu:

“Hem heretat del llatí l'ablatiu absolut, ço es, la combinació d'un substantiu y un participi passat, qui formant un incís dins l'oració, designa usualment una circumstancia adverbial de temps.”

- (10) a. Totes coses corporals per tres linees *son contingudes*
 b. (La anima) *turmentada es* fort ment per ses dolors
 c. Altres jauen dejús grans roques o *son* greument *premut*s per aquelles
 (Par 1923: §464)

En aquest punt, és interessant notar que, com passava en llatí, l'estructura <ser + participi> pot tenir dos valors, atributiu i passiu, de manera que aquesta combinació segueix generant casos d'ambigüitat interpretativa en català antic que, de fet, han arribat fins al català contemporani. Normalment, l'ambigüitat es desfà a partir del context.

A més, però, en el pas del llatí als primers estadis de les llengües romàniques, el participi de passat adquireix alguns usos nous. Una de les novetats que experimenta el participi de passat en català antic és que es comença a utilitzar en combinació amb el verb *estar*, que no existia com a verb copulatiu en llatí¹¹. Per tant, el participi adquireix un nou context d'ús predicatiu. Així, quan es combina amb *estar*, el participi expressa un estat.

- (11) a. cridà a Tirant i dix-li com *stava tota cansada* e que la prengué de braç e així.s passejarien per l'ort (T, II, 582, 25, *apud* Ramos 2000: 274)
 b. e Tirant, qui *stava agenollat*, posà les mans sobre lo libre e féu principi a semblants paraules (T, I, 213, 37, *apud* Ramos 2000: 274)
 c. e nos erem tant poch que no gosavem enprendre la batalla, ans tots *staven mig glaçats* (BA2, 225, 30, *apud* Ramos 2000: 274)

Segons Ramos (2000, 2002), l'ús d'*estar* en contextos atributius ja es documenta de manera significativa en la segona meitat del segle XV i a principis del segle XVI.

D'altra banda, la novetat més important que presenta el participi passat en els primers estadis de les llengües romàniques i el diferencia completament del participi del llatí clàssic és que es comença a combinar amb *ser* o amb *haver* per formar els temps perfectius del paradigma verbal¹². Per tant, la gran innovació del català antic és l'ús del participi de passat passiu per formar els temps de perfet actiu. Tot i que en aquesta tesi no aprofundim

¹¹ Existia com a verb de posició, concretament, indicava posició vertical.

¹² Els verbs inacusatius formaven el perfet amb *ser*, mentre que la resta el formaven amb *haver*. Per a més detalls sobre la selecció d'auxiliar en català antic, vegeu Mateu (2005), Ramos (2005a), Massanell i Mateu (2018), Salvà (2018), *i.a.*

en l'estudi del participi de perfet, no volíem concloure aquest apartat sense ressenyar aquesta innovació.

Així, en català antic, també trobem la combinació <*haver* + participi passat> per expressar els temps de perfet del paradigma verbal¹³.

(12) a. Jo bé tinc una medalla de bronzo de Cèsar Augusto [...] y *se n'han trobades* moltas en diversas parts de la ciutat (L. Ponç d'Icard: 195, *apud* Mateu 2005: 219)

b. Lo matín les monges demanaren al dit baron si neguna res *avia esdevengut* al emfant (*Diàlegs*, vol. 1: 245, *apud* Mateu 2005: 219).

c. no·m *ha res romàs* de dubte (*Diàlegs*, vol. 1: 64, *apud* Mateu 2005: 219)

La construcció de perfet amb participi té el seu origen en els últims estadis del llatí (llatí vulgar), quan ja es poden trobar alguns casos de perfet expressats com <*habere* + participi passat>. Aquest ús perfectiu actiu de l'estructura té el seu origen en l'estructura <*habere* + objecte + complement predicatiu> en llatí. Par (1923: §854), a propòsit de l'oració *hunc hominem cognitum habeo* ('he conegut aquest home'), explica:

Cal remarcar bé que la significança d'aquesta darrera frase no es la que li donem avuy-en-dia, en que auxiliar y participi formen una sola locució verbal, un temps compost del verb. No: en llatí 'habeo' servava tota sa valua possessiva, y 'cognitum' era un adjectiu qui qualificava lo règim en directe, en guisa que la traducció més exacte seria 'tinch aquest home conegut'

Aquesta estructura va experimentar un procés de gramaticalització que va convertir el verb lèxic *habere* ('tenir') en un auxiliar (Meillet 1912; Pinkster 1985), ja equivalent al verb *haver* del català contemporani. Així, *haver* i el participi passen a funcionar com una unitat perifràstica que expressa un únic significat: l'aspecte perfet.

Ara bé, no tots els verbs formen els temps de perfet amb el verb auxiliar *haver*. Com ja havíem vist, en llatí, l'estructura <*sum* + participi> es feia servir per formar els temps de perfet dels verbs deponents. Dels verbs deponents, els que tenien un subjecte temàtic, com ara *nascor* ("néixer") o *morior* ("morir"), són els que a partir de l'estadi del català antic s'anomenen verbs inacusatius, la principal característica dels quals és, precisament,

¹³ Per a un estudi detallat de l'origen i evolució de l'estructura <*habere* + participi> en llatí, vegeu Vincent (1982).

que tenen un subjecte que, semànticament, correspon al tema del verb. Així, són aquests verbs inacusatius els que en català antic formen els temps de perfet amb el verb *ser*.

- (13) a. ¿Per que *sots vengut* en aquesta preso? (Bernat Metge 1127, *apud* Mateu 2005: 213)
 b. A elles jo *fora aparegut* (Bernat Metge 1660, *apud* Mateu 2005: 213)

Com es mostra a (13a) i (13b), es tracta de verbs com *venir*, *aparèixer*, *néixer*, *morir*, *arribar*, *créixer*, etc. Seguint la caracterització de Par (1923: §857), es tracta de verbs que denoten moviment, estat o repòs. En termes de Ramos (2005a: 56), bàsicament, són verbs d'estat, de canvi d'estat, verbs de moviment i verbs pronominals.

La resta de verbs que no són inacusatius, és a dir, la resta de transitius i els inergatius, formen el perfet amb el verb *haver* i tenen una interpretació activa, amb un subjecte agentiu. Així, mentre que el subjecte de l'estructura <*haver* + participi> sol ser un agent, el subjecte de <*ser* + participi> sol ser un subjecte afectat, és a dir, s'assembla més a un tema.

2.4. Els participis en català contemporani: quatre tipus

De les quatre formes participials del llatí, només una ha arribat al català contemporani amb un valor vertaderament participial, és a dir, com a element amb trets verbals i adjectivals. Es tracta del participi de passat passiu. Aquesta forma ens ha donat l'actual participi del català, que es forma amb el morfema *-d-* (o *-t* en posició de coda sil·làbica): *tancat* – *tancada* – *tancats* – *tancades*. Aquest participi pot aparèixer en diverses construccions en català contemporani. Així, depenent de la construcció en què apareix, té unes propietats o unes altres. Això ha motivat que s'hagin proposat diverses classificacions dels participis (Bosque 1999, 2014; Bartra 2002; GIEC 2016; Gil 2019, *i.a.*).

En aquest estudi distingim quatre tipus de participis: els participis de perfet, els participis passius, els participis actius i els participis deponents. Aquesta classificació és de caire configuracional, és a dir, entenem que un participi adquireix la caracterització de “perfet” o “passiu”, per exemple, a partir de l'oració o el context en què es fa servir. Per tant, un participi no té especificat un tret com “passiu”, sinó que adquireix un ús i una lectura “passiu” a partir de la construcció en què apareix.

D'entrada, seguint els treballs de Bresnan (1982), Borgonovo (1999), i Anagnostopoulou (2003), entre d'altres, assumim que els participis de perfet formen un grup propi i independent de la resta, ja que són els únics que formen una unitat completament perifràstica amb un verb auxiliar, el verb *haver*. Així, el participi depèn totalment del verb i la unió dels dos elements expressa un únic significat. Es tracta dels participis que formen els temps compostos de perfet del paradigma verbal: *he menjat, has viatjat, ha patit, hem vist*.

- (14) a. En Joan *ha menjat* dos plats d'arròs
- b. La Maria ha *acabat* la tesi doctoral

D'altra banda, el grup dels participis passius engloba tots els participis que tenen un valor passiu, és a dir, que modifiquen un subjecte que correspon al tema o pacient del verb. Aquests participis gaudeixen d'una determinada independència, és a dir, no necessiten un verb auxiliar per tenir significat propi. Aquests participis els podem trobar en construccions perifèriques (15a), dins del sintagma nominal (15b), en combinació amb els verbs *ser* (15c), *estar* (15d) i altres verbs quasicopulatius (15e) i també poden funcionar com a complements predicatius (15f).

- (15) a. Un cop *aprovat*s els pressupostos, ja podrem iniciar les reformes
- b. L'home *arrestat* ahir era el meu veí
- c. El lladre *va ser detingut* ahir a la nit
- d. El document ja *està signat*
- e. Aquest quadre *sembla pintat* per un nen petit
- f. En Joan va arribar *cansat*

En tercer lloc, els participis actius són els participis el subjecte dels quals s'interpreta com agent o iniciador del predicat, és a dir, és qui fa l'acció del verb, i no qui la rep. En aquest sentit, és important notar que, en aquesta tesi, considerem actius aquells participis que són agentius, és a dir, que tenen un subjecte agentiu. Això és important perquè és el tret que els diferencia dels deponents (vg. §2.8). El comportament sintàctic dels participis actius s'assembla més al dels participis passius que no al dels participis de perfet, però a banda de la diferència semàntica que els separa, el fet que tinguin una interpretació activa també afecta la seva sintaxi, de manera que presenten unes característiques pròpies, que

no sempre coincideixen amb les que presenten els participis passius, com veurem a l'apartat §2.7.

- (16) a. En Joan està *begut*
 b. La Maria és molt *viatjada*

Finalment, els participis deponents són els participis de verbs inacusatius. Aquests participis no són passius, en el sentit que la seva formació no comporta l'operació de reducció argumental pròpia de la passivització: amb la formació del participi no se suprimeix cap argument del predicat. Per tant, tot i que els verbs inacusatius permeten la formació d'un participi amb morfologia passiva, aquest participi no és passiu, en la mesura que no implica l'operació de passivització. Així mateix, tampoc els considerem participis actius perquè no són agentius, és a dir, el seu subjecte no es correspon amb l'argument extern del verb, sinó amb l'argument intern. Com que no són ni passius ni actius, considerem que formen un grup propi i independent.

- (17) a. Els infants *nascuts* l'any 2000 no van rebre vacuna
 b. Un gos *mort* ahir a la nit

Per tant, la classificació que proposem és la següent:

- (18) Tipus de participis en català
- a. Perfet: En Joan ha signat el document
 - b. Passius: El document {ha estat/està} signat
 - c. Actius: En Joan està begut
 - d. Deponents: Els nens nascuts l'any 2000

Al llarg d'aquest capítol mirem d'explicar i justificar aquesta classificació, descriure les propietats de cada tipus de participis i establir les diferències sintàctiques que permeten destriar-los els uns dels altres. Ens centrarem sobretot en els participis passius, ja que conformen l'objecte d'estudi d'aquesta tesi.

2.5. Els participis de perfet

Com explicàvem, el participi de perfet és el que es combina amb l'auxiliar *haver* per formar els temps compostos de perfet del paradigma verbal. Ambdós elements formen una única unitat, de manera que és a partir de la combinació dels dos elements que s'expressa el valor de perfet.

2.5.1. Sintaxi

Hi ha algunes proves sintàctiques que demostren el caràcter unitari d'aquesta combinació. D'entrada, el participi no es pot moure sol, és a dir, no es pot separar del verb principal i funcionar com un constituent independent. Per exemple, no es pot focalitzar:

- (19) a. *MENJAT he quatre plats de paella
b. *BEGUT cinc litres de vi en Joan ha

La combinació <*haver* + participi> no es pot constituir com una estructura clivellada:

- (20) a. *És menjat quatre plats de paella que la Maria ha
b. *És begut cinc litres de vi que en Joan ha

I és impossible negar únicament el participi:

- (21) a. *He no pensat a comprar el llibre d'exercicis
b. *Has no fet els deures, de manera que estàs castigat

Per tant, sembla clar que els dos elements tenen un caràcter clarament perifràstic i funcionen junts. En aquest sentit, el participi forma part del verb, és a dir, en aquesta combinació el participi té una categoria verbal¹⁴. Així, per exemple, el participi no admet prefixos que s'adjunten típicament a elements adjectivals, com ara *in-* (en tornem a parlar a l'apartat §2.6.2.2), ni pot ser substituït per un adjectiu.

¹⁴ Josep M. Fontana proposa, en alguns treballs, que aquests participis es podrien concebre com a participis adjectivals (2015).

- (22) a. *He inacabat els deures
 b. *He maco el llibre

Així mateix, com que tota la combinació <*haver* + participi> és de caràcter verbal, pot aparèixer amb complements del verb, com ara el complement directe o l'indirecte.

- (23) a. En Marcel ha escrit molts llibres
 b. La mare ha donat cinc euros a en Joan per anar a comprar caramels

Per tant, pel que fa a la sintaxi del participi de perfet, es constata que és un participi verbal, és a dir, que funciona com un verb. En aquest sentit, forma part d'una perífrasi amb el verb auxiliar *haver*, de manera que és a partir de la combinació dels dos elements que s'expressa el valor de perfet (per a l'anàlisi del participi de perfet, vg. Capítol 3, §3.9).

A més, pel que fa al participi, encara en podem descriure algunes altres propietats. Segons Ramchand (2018: 114), el participi de perfet presenta tres característiques que el diferencien del participi passiu:

- El participi de perfet no es pot adjectivitzar
- El participi de perfet no implica mai la reducció de l'estructura argumental, és a dir, no implica la supressió de cap argument (o paper temàtic)
- El participi de perfet sempre és possible, és a dir, qualsevol verb en permet la formació

Al Capítol 3 (§3.9), mirarem de donar compte de totes aquestes propietats a partir de la nostra proposta d'anàlisi.

2.5.2. Semàntica

Pel que fa a la semàntica de la noció "perfet", s'assumeix que és un tipus d'aspecte gramatical. Així, hi ha tres tipus d'aspecte: perfectiu, imperfectiu i perfet. Segons la GIEC (2016: §24.3.2.1.), els predicats d'aspecte imperfectiu "fan referència a situacions que es presenten com a obertes o no limitades", mentre que els d'aspecte perfectiu "fan referència a situacions limitades, que es presenten d'una manera global, sense fer referència al seu desenvolupament". Així, per exemple, una oració com la de (24a) és perfectiva, i una com la de (24b) és imperfectiva:

- (24) a. Ahir vaig parlar amb la Gemma
b. El professor parlava de la seva infantesa

A (24a) la situació es presenta com un tot perfectament delimitat, que inclou tant el seu inici com el seu final. En canvi, a (24b) la situació es presenta com una situació oberta, en procés de realització.

A més, com apuntàvem, encara es pot distingir l'aspecte perfectiu. La GEIEC (2018: §20.3.) el defineix com “aspecte verbal que designa situacions tancades o limitades, anteriors a un moment de referència i vinculades al moment de l'acte de parla”. Un bon exemple seria el de (25):

- (25) La Lluïsa s'ha trencat el braç

La GIEC (2016: §24.3.2.2.) explica la diferència entre el perfectiu i el perfect¹⁵ a partir de l'exemple següent:

- (26) La Teresa s'ha trencat el braç: se'l va trencar ahir a les deu del matí

En aquesta oració, es fa referència a una mateixa situació passada de dues maneres diferents. Amb el perfectiu (*s'ha trencat*), la situació es vincula al moment de l'acte de parla, en la mesura que allò que es focalitza no és la situació passada pròpiament dita, sinó l'estat de coses present que se'n deriva: el fet de tenir el braç trencat a hores d'ara. En canvi, amb *se'l va trencar*, que està en perfectiu, s'expressa que la situació no manté cap vinculació amb el moment de l'acte de parla, com mostra el fet que pugui ser localitzada d'una manera precisa per mitjà d'adjunts temporals que exclouen aquest moment (*ahir a les deu del matí*).

D'acord amb això, l'aspecte perfectiu i el perfect tenen en comú el fet que expressen situacions delimitades i anteriors a un punt de referència, però es diferencien en el fet que amb el primer la situació no manté cap vinculació amb el moment de referència, mentre que amb el segon sí que manté algun tipus de vinculació amb aquest moment (GIEC 2016: §24.3.2.2.)

¹⁵ Vegeu també *perfectivity vs. perfect*, a Brucart i Xiqués (2018).

Des d'un punt de vista formal, la semàntica del perfet s'ha abordat des de la teoria dels intervals. Així, en el marc d'aquesta teoria, existeixen tres intervals temporals: el moment de l'enunciació o de l'acte de parla (*Speech Time*, S), el moment de referència (*Reference Time*, R) i el moment de l'esdeveniment (*Event Time*, E) (Reichenbach 1947; Hornstein 1990; Klein 1994).

Segons Reichenbach (1947), el moment de l'enunciació (S) és el moment en què l'oració és formulada. És un element díctic el significat del qual depèn del context discursiu en què té lloc. El moment de l'esdeveniment (E) és el moment en què té lloc l'acció expressada pel verb. Finalment, el moment de referència (R) és el punt temporal sobre el qual es fa l'assertió que expressa el verb, és a dir, és el moment rellevant en el discurs. "The reference point mediates the relationship between S and E" (Hornstein 1990: 12). Per tant, dependent de la relació que s'estableixi entre aquests intervals, s'obtenen un temps i un aspecte o uns altres. Per exemple, analitzem una oració com la de (27):

(27) Jo ja havia comprat la fruita quan tu vas arribar

En aquesta oració, el predicat que està en plusquamperfet (*past perfect*) conté un esdeveniment E, que és "comprar la fruita", que té lloc en un moment passat en relació a un altre moment temporal R, que és "quan tu vas arribar", que, al seu torn, també se situa en un moment passat en relació al moment S, que és el moment en què es fa l'enunciació. En altres paraules: vaig comprar la fruita (E) abans que tu arribessis (R), i tu vas arribar (R) abans que aquesta oració fos enunciació (S).

Generalment es considera que el temps és la relació entre S i R, i l'aspecte és la relació entre R i E. El perfet és un aspecte que codifica que l'acció de l'esdeveniment (E) es dona abans del moment de referència (R): "encodes a relation of precedence between the event time and the reference time (Reichenbach 1947; Comrie 1985; Hornstein 1990; Klein 1992, 1994, among others)" (Brucart i Xiqués 2018: 6). Tornant a l'exemple de (27), efectivament, el perfet expressa que el moment de l'esdeveniment (comprar la fruita) es dona abans que el moment de referència (quan tu vas arribar).

2.6. Els participis passius

Si ens centrem en els participis passius, s'anomenen "passius" perquè constitueixen construccions passives, és a dir, es formen a partir d'una operació de reducció de

l'estructura eventiva i argumental que té, com a conseqüència, que el tema del verb acabi funcionant com a subjecte gramatical. Per tant, tenen una interpretació passiva, en la mesura que el seu subjecte no és agentiu, és a dir, no “fa” l'acció descrita pel participi, sinó que la “rep” o l' “experimenta”.

- (28) a. Una ciutat destruïda
b. Un autor criticat

2.6.1. Verbals i adjectivals

Pel que fa a la categoria dels participis passius, en la tradició gramatical hi ha hagut sempre molt de debat. Alguns autors els han considerat adjectivals, perquè tenen trets de concordança, poden desenvolupar funcions adjectivals –com ara la de modificador nominal (29a)– i es poden graduar (29b); mentre que d'altres han considerat que els participis són elements verbals, perquè poden denotar esdeveniments (30a) i combinar-se amb complements verbals –com ara el complement agent, els adjunts instrumentals i els de manera (30b).

- (29) a. Les dones casades no podran competir
b. La Maria és una dona molt estimada en aquesta comunitat
(30) a. Les cases van ser venudes l'any passat
b. Una ciutat construïda fa vint segles {pels romans / amb roca massissa / amb molt d'esforç}

Aquesta discussió teòrica va tenir especial impacte entre els gramàtics de la llengua castellana. Destaca particularment el debat entre Alarcos Llorach (1966), que, seguint Lenz (1920), defensava la categoria adjectival dels participis¹⁶, i Lázaro Carreter (1980), seguit per Bosque (1999), que els considerava verbals¹⁷.

Ara bé, des de Wasow (1977) s'assumeix que existeixen dos tipus de participis passius: verbals i adjectivals.

¹⁶ Aquesta mateixa postura va ser defensada posteriorment per Gili Gaya (1961), Gutiérrez Araus (1978), Marcos Marín (1980), Hernández Alonso (1982) i Gutiérrez Ordóñez (1986), *i.a.*, que també van defensar la categoria adjectival dels participis.

¹⁷ També es van posicionar a favor de la categorització verbal dels participis Manacorda de Rosetti (1971), Carrasco (1973), Lázaro Carreter (1980), Trujillo (1988), Brucart (1990) i Bosque (1999).

2.6.2. Els diagnòstics

Segons el context, un participi pot constituir un element de categoria verbal o de categoria adjectival. En anglès, s'han proposat diversos diagnòstics per identificar els participis adjectivals i distingir-los, així, dels verbals. En reproduïm alguns dels que esmenta, per exemple, McIntyre (2013).

- (31) a. Els participis adjectivals admeten modificadors de grau: *It is very {neglected / damaged / overrated}*
- b. Els participis adjectivals admeten el prefix de negació *un-*: *unopened presents; unattended-to matters*
- c. Poden ser seleccionats per verbs que, normalment, seleccionen adjectius, com ara *to seem*: *It {seemed / remained / became} very damaged*
- d. Es poden coordinar amb altres adjectius o sintagmes adjectivals: *They are {dressed and ready / dead and buried}*
- e. Són incompatibles amb les construccions de doble objecte: **It remained given scant attention*

En castellà, la majoria d'autors reproduïen els diagnòstics de Wasow o bé els que ja havien proposat i discutit Alarcos Llorach, Lázaro Carreter i els autors que els seguien. Tot i que hi ha moltes proves sintàctiques i morfològiques, els tres criteris que, de manera més general, s'han aplicat a diferents llengües per identificar els participis adjectivals i distingir-los, així, dels verbals són: (i) la possibilitat dels participis adjectivals d'aparèixer en posició prenominal, (ii) la possibilitat de combinar-se amb el prefix *un-* en anglès i *in-* en llengües com el català o el castellà, i (iii) la possibilitat de ser seleccionats per verbs que, típicament, seleccionen adjectius, com ara *tornar-se*¹⁸.

Abans, però, volem fer notar que la majoria d'autors que han discutit aquests criteris, ho han fet des de la perspectiva de llengües com l'anglès o el castellà (vg. per exemple, Bosque 1999; Marín 2004b; Gibert-Sotelo 2017 per al castellà, i Wasow 1977; McIntyre 2013; Bruening 2014 per a l'anglès). Com que aquest estudi se centra en els participis del català, mirem d'aplicar aquests diagnòstics a les dades de la llengua catalana en la mesura

¹⁸ Molts autors aporten i discuteixen criteris per diferenciar adjectius de participis o, en els termes que fem servir, participis verbals de participis adjectivals, especialment en castellà: Luján (1981), Demonte (1983), Marín (1997, 2000, 2009), Di Tullio (2008), *i.a.*

que és possible, a partir de la modificació o traducció dels exemples que estudien els autors que citem.

També cal advertir que tots els diagnòstics presenten algun contraexemple. És per això que considerem que aquestes proves s'han de prendre com a indicadors generals del comportament dels participis, i no com a diagnòstics infal·libles. Així, si un participi admet diversos tests que apunten cap a un comportament o una naturalesa adjectival, el podrem considerar un participi adjectival. En canvi, si no n'admet cap, segurament és un participi verbal.

Aquests diagnòstics ens serviran per poder determinar la categoria gramatical del participi en les construccions passives que analitzarem en els capítols posteriors (vg. Capítol 3 per la passiva eventiva, Capítol 4 per la passiva resultativa, i Capítol 6 per la passiva estativa).

2.6.2.1. Posició prenominal

El primer diagnòstic que revisem és la possibilitat d'aparèixer en posició prenominal. Aquesta és una propietat característica dels adjectius, de manera que si un participi pot aparèixer davant del nom al qual modifica, és un participi adjectival (32).

- (32) a. L'*admirat* / *aclamat* / *premiat* director
- b. L'*anhelat* / *desitjat* / *ambicionat* guardó
- c. El seu *detallat* / *encertat* / *esperat* informe

(traduïts i adaptats de Marín 2004b: 449)

Ara bé, és important notar que no tots els participis adjectivals poden aparèixer en posició prenominal.

- (33) a. *El *trencat* got era de la Maria
- b. *El *signat* document explica les fases del confinament
- c. *L'*empresonat* polític va escriure moltes cartes

De fet, també amb els adjectius hi ha certes restriccions, de manera que no tots els adjectius poden aparèixer davant del nom (vg. GIEC 2016: §15.3.2).

- (34) a. *La *civil* arquitectura

- b. *El municipal càrrec
- c. *El distintiu tret
- d. *El penjant pont

Per tant, la idea és que si un participi apareix o pot aparèixer en posició prenominal, aleshores sabem que és adjectival, com passava a (32). Nogensmenys, això no vol dir que tots els participis adjectivals puguin aparèixer en posició pronominal, tal com passa amb els adjectius.

D'altra banda, com apunta Marín (2004b: 450), en algunes ocasions, s'aporta com a prova del caràcter adjectival d'aquests participis prenominals la impossibilitat de coaparèixer amb un complement agent.

- (35) a. *L'admirat *per tots* director
- b. *El desitjat guardó *per tots*

Ara bé, Marín (2004b: 449) ja nota que “el motivo de este comportamiento parece tener un alcance más general ya que, de hecho, también para los adjetivos está vetada la posición prenominal si van complementados, como en **la difícil solución de prever* (Demonte 1983)”. Comprovem que, en efecte, de manera general, els adjectius en posició prenominal no poden tenir complements.

- (36) a. L'amable (*amb els seus clients) cambrer ens va atendre
- b. L'orgullós (*dels seus fills) pare va arribar a l'acte

Per tant, l'aparent restricció sobre el complement agent és, en realitat, una restricció més general, vinculada a la posició prenominal. Així, en aquesta posició, ni els adjectius ni els participis adjectivals poden portar cap mena de complement. El que sí que poden portar són modificadors de grau, que, de fet, remarquen el caràcter adjectival del participi (sobre els modificadors de grau, en tornem a parlar més endavant, §2.6.2.5).

- (37) a. *El molt aclamat* director
- b. *El tan desitjat* ascens

2.6.2.2. Prefix *iN-*

Una altra prova que s'ha aportat per a llengües com l'anglès és la impossibilitat d'adjuntar el prefix *un-* a un participi verbal. Aquest prefix, típicament adjectival, només es pot adjuntar a un participi adjectival, però mai al verb o forma verbal amb què es relaciona (Siegel 1973; Wasow 1977; *apud* Marín 2004b: 449). Així, en anglès podem tenir *untouched*, *unsupported* o *unknown* com a elements adjectivals, però aquestes formes no existeixen com a verbs: **to untouch*, **to unsupported*, **to unknow*. Marín reproduceix els exemples aportats per Wasow (1977):

- (38) a. Our products are untouched by human hands
 a'. *Human hands untouch our products
 b. All his claims have been unsupported by data
 b'. *Data have unsupported all his claims
 c. Her whereabouts may be unknown
 c'. *They may unknow her whereabouts

Així, aquestes dades posen de manifest que, tot i que es poden relacionar amb verbs, les formes *untouched*, *unsupported* i *unknown* són adjectius. En llengües com el castellà o el català passa una cosa semblant, però amb el prefix *iN-*¹⁹: quan *iN-* s'adjunta a un element nominal, aquest element és sempre un adjectiu. De nou, això no vol dir que tots els adjectius es puguin negar amb aquest prefix, perquè hi ha adjectius que no permeten l'adjunció d'*iN-* (**inverd*, **ingran*, **imprim*), però si un element nominal apareix amb el prefix *iN-*, podem afirmar que es tracta d'un adjectiu, com ara *incorrecte*, *incapaç*, *il·legal* o *impur*, o d'un element amb una arrel adjectival; per exemple, podem crear *impossibilitat* perquè tenim *impossible* (Gibert-Sotelo 2017). Per tant, quan aquest prefix s'adjunta a un participi, el participi és adjectival (Varela 1990, 1993; Bosque 1999; Marín 2004b; Gibert-Sotelo 2017).

- (39) a. La notícia va ser molt inesperada
 b. És una expulsió injustificada
 c. El poder que té sobre l'empresa és il·limitat

¹⁹ Seguint Gibert-Sotelo (2017), fem servir la forma *iN-* per incloure tots els al·lomorfs d'aquest prefix (*i-*, *il-*, *im-*, *in-*).

d. Aquesta música em fa sentir sensacions insospitades

Com passava en anglès, els verbs **inesperar*, **injustificar*, **il·limitar* o **insospitar* no existeixen en català.

(40) a. *Han il·limitat les hores d'aparcament en zona verda

b. *En Joan ha injustificat la seva falta d'assistència

Per tant, els participis verbals rebutgen l'adjunció d'*iN-*. És el cas, per exemple, de les construccions passives de (41).

(41) a. *Les despeses van ser injustificades pel director del centre

b. *El president va ser incriticat pels opositors

c. *El país serà inconquerit per les màquines

Gibert-Sotelo (2017: 217) dona una extensa llista dels participis adjectivals que admeten el prefix *iN-* en espanyol, que és fàcilment aplicable al català: *il·limitat*, *impagat*, *impensat*, *imprevist*, *inacabat*, *inadaptat*, *inadvertit*, *inarticulat*, *incontrolat*, *inesperat*, *inexplicat*, *inexplorat*, etc.

Curiosament, un participi adjectival amb el prefix *iN-* es pot combinar amb un verb copulatiu i el seu caràcter adjectival segueix essent clar, de manera que no dona peu a l'ambigüitat que pot donar un participi sense el prefix entre una estructura atributiva i una passiva, tal com observa Alarcos Llorach (1966). Així, un participi adjectival amb el prefix *iN-* mai forma una oració passiva (eventiva); només pot tenir una lectura atributiva. Ho il·lustrem amb les següents dades de Marín (2004b) adaptades al català:

(42) a. La notícia era esperada

b. La notícia era (molt) esperada per la intriga que havia generat

c. La notícia era (molt) esperada pels empresaris

(43) a. La notícia era inesperada

b. La notícia era inesperada per l'informe que havia escrit la policia

c. *La notícia era inesperada pels empresaris

Per tant, quan el participi adjectival apareix amb aquest prefix, no es pot combinar amb cap indicador d'eventivitat. Un participi amb *iN-*, doncs, no es pot combinar ni amb un complement agent (44), ni amb cap adjunt orientat a l'agent, com el d'instrument o el de manera (45)²⁰.

- (44) a. *Injustificat pel ministeri
- b. *Il·limitat per les autoritats
- c. *Inesperat pels ciutadans
- (45) a. Un deute impagat (*amb més de 1000 euros)
- b. Un examen inacabat (*meticulosament)

2.6.2.3. Verbs del tipus *tornar-se*

El tercer diagnòstic que permet identificar els participis adjectivals és que poden funcionar com a complements de verbs del tipus *tornar-se*. Wasow (1977) ja mostra que hi ha una sèrie de participis que poden complementar verbs com ara *remain* ('quedar'), *become* ('esdevenir'), *act* ('actuar') o *look* ('semblar'). Aquests verbs sempre seleccionen adjectius, de manera que els participis amb què es puguin combinar han de ser, per força, adjectivals. Marín (2000, 2004b) dona la versió d'aquests verbs en castellà i els equipara a verbs com ara *volverse*, *ponerse* o *mostrarse*, que només són compatibles amb adjectius.

²⁰ És interessant notar que hi ha participis que són verbals i poden aparèixer amb el prefix *iN*: *inhabilitat*, *immobilitzat*, *incapacitat*. Ara bé, aquests casos són diferents dels que analitzem aquí (*inesperat*, *insospitat*) perquè els verbs *incapacitar*, *inhabilitar*, *inutilitzar* i *immobilitzar* sí que existeixen, de manera que es crea primer el verb amb el sufix *iN-* i després es forma el participi d'aquest verb.

- (1) a. El govern ha il·legalitzat aquest partit polític
- b. El jutge ha incapacitat el meu pare per administrar els seus bens
- (2) a. Un partit polític il·legalitzat
- b. Un home incapacitat

En aquest cas, sabem que el participi és verbal, perquè es pot combinar amb un complement agent (Bosque 1999).

- (3) a. Incapacitat / Inhabilitat pels seus superiors
- b. Inutilitzat / Immobilitzat per la policia

- (46) a. David se volvió distraído
 b. Diana se puso indignada / sonrojada
 c. Daniel se mostró preocupado

En català, podríem aplicar la mateixa prova amb verbs com ara *tornar(-se)*, *mostrar-se*, *restar*, *quedar*, *romandre* o *semblar*.

- (47) a. En Joan es va tornar *distret*
 b. En Miquel es va mostrar *preocupat*
 c. La Maria va {*restar / quedar*} *callada*
 d. La casa *sembla ocupada*

Amb el verb *posar-se*, curiosament, en català és més difícil trobar-hi participis. Així, construccions com *es va posar preocupat* o *es va posar indignat* no se solen utilitzar, i els parlants prefereixen dir directament *es va preocupar* o *es va indignar*. Això és perquè el verb *posar-se* assenyala la fase inicial d'un procés, o sigui que és un verb incoatiu, mentre que el participi sol denotar el resultat d'un esdeveniment. Segurament, aquesta divergència aspectual és la raó per la qual aquests dos elements són, en certa manera, incompatibles.

- (48) a. L'edifici ha quedat *destruït*
 b. *L'edifici s'ha posat *destruït* (Ramos 2002: §14.1.3.2.)

En canvi, sí que són molt naturals les combinacions de *posar-se* amb elements d'arrel adjectival: *posar-se content / malalt / trist / nerviós*. En tot cas, és interessant notar que no podríem combinar un participi verbal amb cap d'aquests verbs:

- (49) a. *En Joan es va tornar *atropellat per una bicicleta*
 b. *En Miquel es va mostrar *criticat pels assistents*
 c. *El director *semblava aplaudit pel públic*

2.6.2.4. Complement agent

A banda d'aquests tres diagnòstics generals, l'agentivitat i, més concretament, la possibilitat de combinar-se amb un complement agent, també s'ha fer servir sovint com

a prova per diferenciar participis verbals i adjectivals. Donat que l'agentivitat és una propietat de caràcter verbal, la impossibilitat de combinar-se amb un agent s'ha fet servir com a criteri per demostrar la naturalesa adjectival dels participis (Levin i Rappaport 1986; Kratzer 2000; Embick 2004; *i.a.*). Per tant, es considera que els participis de (50) són verbals, perquè accepten el complement agent, mentre que els de (51) són adjectivals, perquè el rebutgen.

- (50) a. El tractat de pau va ser signat pels dos bàndols
b. La ciutat va ser construïda pels romans
c. L'exposició fou inaugurada pel rector de la universitat
- (51) a. *La resposta és sabuda per la Maria
b. *En Joan és conegut per la seva àvia
c. *El gerro encara està trencat per en Pau

Nogensmenys, molts autors han notat que alguns participis adjectivals permeten la combinació amb complements agents i adverbis orientats a l'agent (McIntyre 2013; Bruening 2014; Gibert-Sotelo 2017; García-Pardo 2018; *i.a.*)

- (52) a. ser eliminado en primera ronda del Open de Australia está pagado con más de 45.000 euros
b. los trajes están acabados meticulosamente
c. Este mercado está explorado por las pymes del país

(Gibert-Sotelo 2017: 230)

En català també podem trobar exemples de participis adjectivals en combinació amb un complement agent.

- (53) a. aquest edifici ja està pagat *per* la Generalitat (www.ara.cat, consultat: 25.10.2017)
b. El text està signat *per* intel·lectuals i artistes que es defineixen d'esquerres (www.eixdiari.cat, consultat: 17.09.2017)
c. Actualment el temple està restaurat *per* Ramon Puig (www.jaumeprat.com consultat: 12.09.2019)

Per tant, el cert és que és difícil mantenir la generalització que tots els participis adjectivals rebutgen els complements agentius; segurament seria escaient fer-hi alguna matisació (vg. §4.2.2).

En definitiva, aquests quatre diagnòstics són els més utilitzats a la bibliografia i són els que, de manera general, funcionen millor per distingir els participis verbals dels adjectivals en diferents llengües.

	Participi verbal	Participi adjectival
1. Posició prenominal	no	sí
2. Prefix <i>iN-</i>	no	sí
3. Verbs del tipus <i>tornar-se</i>	no	sí
4. Complement agent	sí	no/amb restriccions

Taula 9. Diagnòstics per diferenciar participis verbals i adjectivals

2.6.2.5. Altres diagnòstics

A banda d'aquests criteris més generals, alguns autors han proposat altres diagnòstics per mirar de distingir els participis verbals dels adjectivals. Per exemple, els participis adjectivals admeten modificadors de grau anteposats (Bosque 1999; McIntyre 2013) (54) i es poden coordinar amb altres adjectius (McIntyre 2013) (55). De nou, això no vol dir que tots els participis adjectivals permetin aquestes estructures, però si trobem un participi amb un modificador de grau o bé coordinat amb un adjectiu, podem afirmar que es tracta d'un participi adjectival.

(54) a. Una persona molt respectada

b. Un terreny completament explorat

(55) a. Un ordinador trencat i completament inservible

b. Un vestit modern i ben elaborat

Noteu que els participis verbals rebutgen aquestes proves:

(56) a. *La víctima va ser molt assassinada

b. *La víctima va ser assassinada i barcelonina

Finalment, volem recollir un últim diagnòstic sintàctic²¹ que s'ha aplicat als participis del castellà: la combinació amb *recién*. Bosque (1999: 167) explica que els participis verbals admeten la modificació de l'adverbi *recién* en castellà, però els adjectivals no:

La capacidad para admitir el adverbio *recién* es una propiedad de los participios (también de los verbos con flexión temporal en el español americano: *recién llegué*) pero los adjetivos no admiten dicho adverbio. Consecuentemente, no hay ambigüedad posible en *recursos recién limitados* (frente a *recursos limitados*) o *edición recién reducida*. La interpretación verbal es la única posible en esos sintagmas puesto que *recién* sólo incide sobre formas verbales, y los participios pasivos lo son.

Com explica Marín (2004b: 459), la compatibilitat amb adverbis de l'estil de *recién* o *recientemente* s'ha fer servir, en castellà, com a prova del caràcter verbal d'un ítem lèxic. Així, els elements de caràcter verbal es poden combinar amb aquests adverbis, però els elements de caràcter adjectival no.

(57) a. Edición recién limitada

b. *Edición recién corta

²¹ En llengües com el català o el castellà, a diferència de l'anglès, tenim també criteris morfològics que ens permeten diferenciar els participis verbals dels adjectivals. Així, per exemple, els participis adjectivals permeten l'adjunció d'un sufix superlatiu, la qual cosa no és possible amb els verbals (Bosque 1999; Marín 2004b): *conocidísimo*, *queridísimo*, *preocupadísimo*, *enfadadísimo*.

(4) a. Kennedy va ser conegudíssim

b. *Kennedy va ser assassinadíssim

Així mateix, Marín (2004b) nota que, en general, el superlatiu només funciona amb els participis adjectivals que provenen de verbs estatus: *conegudíssim*, *respectadíssim*, *estimadíssim*, *preocupadíssim*, *enfadadíssim*, etc. En canvi, no sol funcionar amb verbs processius o eventius: **conduidíssim*, **corregudíssim*, **creuadíssim*, **obertíssim*, etc. En tot cas, el que sembla clar és que si un participi pot aparèixer en la forma superlativa, és un participi adjectival. De manera semblant, un participi adjectival també pot aparèixer en diminutiu (*Caminaven ben aferradets*), però els verbals no (**He aferradet el quadre a la paret / *El quadre fou aferradet a la paret*). I Bosque (1999) encara nota que alguns participis adjectivals, igual que els adjectius, permeten la formació d'un derivat en *-ment*, mentre que els verbals no: *civilitzadament*, *confiadament*, però no **construidament*, **pintadament*, etc.

Per tant, s'entén que, si un participi pot aparèixer acompanyat o modificat per *recién*, és un participi verbal. Heus aquí la part conflictiva del diagnòstic: hi ha participis que es combinen amb *recién*, la qual cosa posa de manifest el seu caràcter verbal, però apareixen en posició prenominal, que, en principi, està restringida als participis adjectivals. Reproduïm alguns exemples de Marín (2004b: 459):

- (58) a. El *recién* inaugurado local
- b. Su *recién* ampliado estadio
- c. Con su *recién* estrenada película

En català, *recent* és un adjectiu i no es pot utilitzar com a adverbi en seqüències com les del castellà. Ara bé, tenim exemples equivalents als del castellà amb l'adverbi *recentment*.

- (59) a. *El recentment* constituït grup de biomecànica i tecnologia GRABITECH
(www.tecnocampus.cat › notícies-ca, consultat: 10.11.2019)
- b. Desenvolupar i consolidar *el recentment estrenat* Punt del Voluntariat
(www.palauplegamans.cat › seguiment-pla-de-govern, consultat: 10.11.2019)
- c. El Museu de la Música inaugura el Vè cicle “La música al Museu” aquest diumenge amb una audició amb *el recentment restaurat* clavicordi (www.auditori.cat, consultat: 10.11.2019)
- d. En compliment de *la recentment aprovada* Llei de farmàcia 1/2015
(www.caib.es, consultat: 10.11.2019)

Com passava en castellà, en principi, l'adverbi *recentment* apunta la naturalesa verbal del participi, però la posició prenominal assenyala un caràcter adjectival. En aquest escenari contradictori, Marín recull les observacions de Lynam (1989). D'acord amb Lynam, aquests participis són verbals. Una de les proves que aporta per demostrar-ho és la interpretació dinàmica que reben alguns participis prenominals en anglès:

- (60) The recently loaded truck

Seguint Lynam, el significat d'aquesta oració correspon al significat de (61), més que no als de (62).

- (61) The truck which somebody loaded recently
(62) a. The truck which was recently in a state of having been loaded
b. The truck which was recently full

Així, si aquest plantejament és encertat, en efecte, hauríem d'admetre que aquests participis són verbals, ja que la interpretació eventiva és incompatible amb els participis adjectivals. Per tant, podríem dir que l'adverbi *recentment* (i els seus equivalents en castellà *recién* i *recientemente*) funciona com un operador que legitima un participi verbal en posició prenominal. De fet Rigau (1999: 353) nota que, en algunes ocasions, els participis prenominals requereixen “la presencia de un modificador aspectual (*recién, ya, etc.*) que refuerce el aspecto delimitado de la situación que expresan.” Tal vegada, en lloc de reforçar l'aspecte delimitat, la funció de l'adverbi va més enllà i legitima la presència d'un participi verbal en una posició que, en principi, li és vetada: davant del nom. En aquest sentit, noteu que, ben sovint, la presència d'aquest adverbi determina la gramaticalitat de l'estructura.

- (63) a. Los recién aprobados presupuestos
b. El por fin estrenado teatro municipal
(64) a. *Los aprobados presupuestos
b. *El estrenado teatro municipal

2.7. Els participis actius

Hi ha participis que tenen una interpretació passiva (65a), en el sentit que el seu subjecte gramatical s'interpreta com l'argument intern del verb base, i, d'altra banda, hi ha participis que tenen interpretació activa, ja que el subjecte gramatical s'interpreta com l'argument extern del verb (65b). En aquest sentit, els participis amb interpretació activa s'han anomenat participis actius²² (Borgonovo 1999; Pena 2005; Di Tullio 2008; Felú 2008; Armstrong 2017). En aquesta tesi, com dèiem, assumim que els participis actius són agentius, és a dir, que el seu subjecte gramatical s'interpreta com l'agent o l'iniciador

²² Aquest ús del terme “participi actiu” no es correspon amb el concepte de “participi actiu” del llatí. En llatí, els participis actius eren els participis de present (acabat en *-ns, -ntis*) i de futur (acabat en *-urus, -ura, -urum*). Ara bé, en els dos casos, el terme es fa servir per fer referència als participis el subjecte dels quals no és un tema, sinó un agent.

del verb. Això és important perquè aquest tret permetrà diferenciar-los dels participis deponents, el subjecte dels quals s'interpreta com el tema de l'acció descrita (vg. §2.8).

(65) a. La cinquena dona *assassinada*

b. Els joves *beguts*

2.7.1. Caracterització i propietats sintàctiques

La característica principal d'aquests participis és que modifiquen l'argument extern del verb primigeni, i no l'argument intern. Així, mentre que una dona *assassinada* és una dona que *ha estat* assassinada, en canvi, els joves *beguts* són joves que *han* begut. En algunes ocasions, el mateix participi pot tenir les dues interpretacions, l'activa i la passiva, segons el context. Així, si interpretem el participi de (66) com a passiu, entenem que hi ha molta gent que llegeix els llibres de Jaume Cabré; en canvi, si interpretem el participi com a actiu, entenem que Jaume Cabré és un autor que ha llegit molts llibres²³.

(66) Jaume Cabré és un autor molt *llegit*

Per tant, els participis actius i els passius són formalment idèntics, en el sentit que tenen el mateix sufix *-d*. La diferència és, doncs, interpretativa: en un participi passiu interpretem que l'argument modificat és l'intern, mentre que en un participi actiu interpretem que l'argument modificat és l'extern. Seguint les formulacions semàntiques de Gehrke (2015), la diferència es podria reflectir de la manera següent:

²³ Quino té, en castellà, una vinyeta que presenta una ambigüitat molt semblant a aquesta, però amb el participi *necesitada*. La vinyeta presenta el monòleg següent:

- Debo decirles que, como hombre con sensibilidad social, muy a menudo pienso en ustedes, la así llamada *gente necesitada*.
- Pero les confieso que los miro, los miroo... ¡Y no entiendo! ¿Por qué necesitada? ¿Quién diablos puede necesitar gente así, digo yo?

De nou, el participi es pot interpretar com a actiu, i aleshores s'entén que la gent necessitada és la que necessita alguna cosa (recursos, generalment), o com a passiu, i en aquest cas s'entén que hi ha algú que necessita aquesta gent. Voldria donar les gràcies a la professora Maria Lluïsa Hernanz per haver-me descobert aquesta vinyeta, fa uns quants anys, a una assignatura de llengua de la carrera.

(67) El noi està arrestat

$\lambda x \lambda s \lambda e$ [arrestar(e) \wedge ESDEVENIR(s)(e) \wedge arrestat(**el noi**, s) \wedge Iniciador(x,e)]

(68) El noi està begut

$\lambda x \lambda s \lambda e$ [beure(e) \wedge ESDEVENIR (s)(e) \wedge begut(x,s) \wedge **Iniciador**(**el noi**,e)]

Evidentment, aquesta diferència en la interpretació s'ha d'explicar a partir d'una diferència en l'estructura interna de cada tipus de participi (vg. §5.9.2).

De manera general, els participis actius es formen a partir de verbs inergatius (*suat*, *presumit*) i de verbs transitius que puguin ser usats intransitivament (*begut*, *llegit*).

Com assenyala Borgonovo (1999: 282), alguns autors inclouen entre els participis actius els participis de verbs inacusatius com ara *nascut* o *mort*, perquè “la interpretación de participios como *nacido* y *presumido* no es pasiva, ya que el participio se predica del sujeto activo del verbo”. Ara bé, tampoc podem dir que el subjecte d'aquests verbs sigui un agent, ja que, per definició, un verb inacusatiu no té agent. En aquesta tesi, com dèiem, adoptem la consideració d'Andrés Bello (1847: 170), que va anomenar els participis de verbs inacusatius “participis deponents” ja que, sense tenir un subjecte agentiu, expressen una acció activa. En parlem amb detall a l'apartat §2.8.

El que és curiós, però, és que hi ha moltes restriccions pel que fa a la creació de participis actius, ja que, com podem veure en el contrast entre les oracions de (69) i (70), no qualsevol verb transitiu o inergatiu en permet la formació.

(69) a. El meu marit és un home molt *llegit*

b. La Maria està tota *suada*

(70) a. *El meu marit és un home molt *dibuixat* (en el sentit: que dibuixa molt)

b. *La Maria està (ben) *riguda*

De fet, de moment encara no hi ha cap autor que hagi pogut explicar quin és el tret que fa que un verb permeti la creació d'un participi actiu i un altre verb no. Borgonovo (1999: 303) ho expressa de manera clara: “En cuanto a la [...] pregunta ¿es posible predecir qué verbos forman participios sin externalización?, la respuesta es no, dado el carácter irregular, no productivo y lexicalizante de dicha formación.”

També Armstrong (2017: 14) nota que no hi ha manera de predir la formació d'aquests participis, que ell considera antipassives adjectivals. L'autor acaba assumint que el criteri

que permet que alguns verbs puguin tenir un participi actiu, i altres verbs no, es deu a alguna raó (potser diacrònica) que els parlants desconeixen.

There must be an additional condition imposed, perhaps related to idiosyncratic semantic features of groups of lexical items or certain diachronic aspects of lexical items that are not obviously accessible to modern speakers, in order to account for which resultative AAs [adjectival antipassives] are actually acceptable and which ones are not.

Per tant, de moment, no hi ha un criteri clar per definir quins verbs transitius i inergatius permeten la formació d'un participi actiu.

Pel que fa a la sintaxi dels participis actius, és difícil trobar diagnòstics que demostrin exclusivament que el subjecte d'aquests participis és un argument extern, però en podem descriure alguns. Per exemple, segons Armstrong (2017), els participis actius es poden combinar amb sintagmes preposicionals que expressen l'argument intern del verb.

- (71) a. La profesora es muy leída en historia romana
 b. Él es muy confiado en las personas (Armstrong 2017: 10)

Evidentment, introduir l'argument intern per via d'un sintagma preposicional és possible perquè el subjecte del participi no és l'argument intern del predicat: si ho fos, no el podríem introduir de nou a l'oració com a adjunt (vg. HUAT, Baker 1988) . Per tant, si el subjecte del participi no és l'argument intern, ha de ser l'argument extern.

En aquesta mateixa línia, els participis actius rebutgen sistemàticament la combinació amb un complement agent.

- (72) a. En Joan està begut { *pels seus amics }
 b. La Maria és molt viatjada { *per en Pere }

A banda d'aquests diagnòstics, hi ha un conjunt de proves sintàctiques que mostren que els participis actius són adjectivals. Així, per exemple, el participi pot ser l'atribut d'una clàusula copulativa amb *ser* o *estar* (segons si expressa una propietat o un estat, vg. §5.5.3), així com amb altres verbs quasicopulatius (GIEC 2016: §22.2), com ara *semblar*:

- (73) a. En Joan {és molt presumit / està begut}
 b. En Joan *sembla* {presumit/begut}

Així mateix, el participi es pot graduar i, per tant, també permet l'adjunció de sufixos superlatius (Borgonovo 1999):

- (74) a. En Joan és {*molt / bastant / una mica*} presumit
b. En Joan està {*molt / bastant / una mica*} begut
- (75) a. En Joan és *presumidíssim*
b. La Maria està *begudíssima*

2.7.2. Tipus

Armstrong (2017) distingeix tres tipus de construccions amb participi actiu en castellà: les resultatives, les perfectives habituals i les que expressen propietats de tendència (*tend-to-properties*).

- (76) a. Estamos bien comidos / Juan está bebido (resultativa)
b. La profesora es muy leída / El correspondiente es muy viajado (perfectiva habitual)
c. Juana es confiada / Pedro es presumido (propietat de tendència)

Les estructures resultatives expressen l'estat resultant de l'esdeveniment descrit pel verb. Així, una persona es troba en l'estat de *beguda* o *fumada* perquè ha dut a terme l'acció de beure o fumar alguna cosa (normalment, ens referim a l'acció de beure alcohol i de fumar porros, respectivament). Les perfectives habituals descriuen una propietat que s'ha aconseguit a partir de realitzar una determinada acció moltes vegades, és a dir, de manera habitual; per exemple, un *home viatjat* és el que ha fet molts viatges, especialment a destinacions llunyanes (Di Tullio 2008: 118), i una *dona llegida* és una dona que ha llegit molts llibres, sovint d'un àmbit científic o literari determinat (Armstrong 2017: 7). Finalment, les de propietats de tendència expressen propietats que el subjecte adquireix per tenir la tendència de fer una determinada acció. Una *persona confiada* és una persona que tendeix a confiar fàcilment en els altres i una *persona presumida* és algú que tendeix a presumir sovint.

Seguint Carlson (1977) i Kratzer (1995), els participis actius resultatius expressen estats i formen predicats d'estadi ('stage-level predicates'), mentre que els participis perfectius habituals i els de propietat de tendència expressen propietats i formen predicats

d'individu ('individual-level predicates'), la qual cosa explica que els primers es combinin amb *estar* en les oracions copulatives, i els segons amb *ser*.

De fet, si ens ho mirem bé, tot i que Armstrong distingeix les estructures perfectives habituals de les de propietat de tendència, en realitat les podríem ajuntar en un mateix grup, ja que ambdues construccions expressen la mateixa modificació: el subjecte adquireix una propietat a partir de fer o repetir una mateixa acció de manera habitual. Així, en aquesta tesi distingim únicament dos tipus de participis actius: els resultatius i els habituals.

En aquest sentit, és important notar que els participis actius habituals expressen un significat lleugerament diferent del significat original del verb base, perquè hi afegeixen alguna noció addicional, com ara l'habitualitat o la manera de realitzar l'acció²⁴. En altres paraules, aquests participis experimenten un procés de lexicalització que allunya el seu significat del significat del verb base (Di Tullio 2008: 117). La noció d'habitualitat la veïem en els casos de *llegit*, *viatjat*, *confiat* i *presumit*. I la noció de manera de realitzar l'acció la trobem en participis com *sofert* i *decidit*. Així, una persona és *soferta* perquè “aguanta bé, pacientment, els sofriments” (DIEC2, s.v. “sofert”). De la mateixa manera, una persona és *decidida* perquè “no s’hi pensa gaire a prendre una resolució, [ho fa] exempt de dubte o vacil·lació (DIEC2, s.v. “decidit”).

Com que la formació dels participis actius habituals implica un procés de lexicalització, entenem que no es tracta d'una operació estrictament sintàctica, sinó que implica un procés de canvi de significat. És per això que no els analitzarem en aquesta tesi. Pel que fa als participis actius resultatius, aquests sí que es formen a partir d'un procés sintàctic, ja que no impliquen cap procés de lexicalització ni canvi semàntic.

En català, els participis actius resultatius se solen formar, sobretot, a partir de verbs de consumició²⁵, com *berenar*, *sopar* o *beure* (77), però sembla que la formació de participis

²⁴ De fet, en molts casos, el participi està completament lexicalitzat i és ja un adjectiu –la qual cosa explica que tingui entrada pròpia al diccionari. És el cas, per exemple, dels participis *llegit*, *sofert*, *decidit*.

²⁵ Pineda i Berro (2020) expliquen que alguns verbs de l'estil d'*esmorzar* o *dinar*, originàriament, eren verbs de canvi d'estat en algunes llengües romàniques, com ara el francès medieval o l'occità antic. N'aportem un exemple:

- (3) Segle XIV; DMF, s.v. déjeuner, dîner (Pineda i Berro 2020: 24)
<i>Et encores en</i>	<i>i</i>	<i>avoit</i>	<i>biaucop</i>	
i encara	PART	LOC	ser.IPFV.3SG	molts
<i>en la ville</i>	<i>qui se</i>	<i>desjunoient</i>	<i>et</i>	
en la ciutat	qui REFL	esmorzar.IPFV.3PL	<i>i</i>	

resultatius actius és un fenomen emergent, ja que cada vegada són més habituals, especialment en la premsa (78).

(77) a. Ja estan *sopats* i han fet tots els tallers de cuina!

b. A les 7:30 estic *esmorzat* i començo a caminar

c. El Marc està *begut* i no sap què ha fet

d. La Joana està *fumada*, així no pot fer l'examen

(78) a. Puigdemont està *fugit* de la justícia

b. Fa dies que estic *reflexionada*

c. Quan estiguen *parlades*, entreu a classe (Elisabeth Gibert-Sotelo, c.p.)

Aquestes construccions, tot i ser actives, també són resultatives: una persona es troba en l'estat de *beguda* o *fumada* perquè ha dut a terme l'acció de beure alcohol i de fumar porros, respectivament. A més, una prova que denoten estats resultatius és que es combinen amb el verb *estar*.

Armstrong (2017) explica que aquestes construccions actives resultatives es poden parafrasejar de la següent manera: "the argument is in a state of having V-ed some x, where x = amount of implicit theme" (Armstrong 2017: 5). Per exemple, el participi *comido* descriu l'estat de l'argument que és el resultat d'haver menjat una determinada quantitat de menjar. Per tant, segons l'autor, la formació dels participis actius resultatius implica la presència d'un objecte implícit en l'estructura verbal. La interpretació d'aquest objecte depèn del verb: "[l'objecte] receives an idiosyncratic interpretation that depends on the verb. In the case of *comer*, it is 'food' and in the case of *beber* it is 'liquid', most typically 'alcohol.'" (Armstrong 2017: 5).

Armstrong ja nota que aquesta característica és un tret que aquests verbs tenen en comú, però no una condició a partir de la qual es puguin fer prediccions. En altres

buvoient par les taverns.

beure.IPFV.3PL en els bars

'I encara eren molts els que esmorzaven i bevien als bars.'

De fet, en castellà, existeix el verb *desayunarse*. Això podria explicar per què, actualment, encara podem formar el participi resultatius d'aquests verbs i dir que *ja estem dinats* o *sopats*. Ara bé, no explica per què és possible formar participis actius a partir d'altres verbs, com ara *reflexionar* o *fugir*.

paraules: no tots els verbs que puguin tenir un tema implícit permeten la formació d'un participi actiu.

- (79) a. *Juan está cantado
 b. *María está bailada

Com dèiem, Armstrong (2017: 14) apel·la a alguna raó diacrònica que els parlants desconeixen per intentar explicar aquesta idiosincràsia. En tot cas, aquests participis es formen, generalment, a partir de verbs que poden tenir una versió intransitiva. És en aquest cas que tindrien un objecte implícit, segons Armstrong. Aquestes observacions, doncs, s'hauran de reflectir en la proposta d'anàlisi (vg. Capítol 5, §5.9.2).

2.8. Els participis deponents

Els verbs inacusatius permeten la formació d'un participi. Ara bé, coincidim amb l'observació que han fet altres gramàtics que els participis de verbs inacusatius no són passius (Bello 1847; Bosque 1999). Per tant, com que tenen morfologia passiva però significat actiu, seguint Bello (1847), els anomenem "participis deponents" (sobre els verbs deponents en llatí, vg. Bassols de Climent 1971: §277, §278; Flobert 1975; Baños Baños 2009: 397; Oniga 2014: §14.9; *i.a.*)

2.8.1. Ni passius ni actius

Bosque (1999: 169) nota que els participis de verbs inacusatius no són passius. L'autor assenyala que: "podemos decir una *persona llegada de lejos* o un *regalo caído del cielo* sin que ello nos obligue a hablar de una persona que «ha sido llegada» ni de un regalo que «ha sido caído»".

Per tant, podríem dir que els participis deponents (els que es formen a partir de verbs inacusatius) no són passius, tot i tenir la morfologia passiva, ja que no permeten la formació d'una construcció passiva.

- (80) a. *La nena va ser nascuda pel metge
 b. *Les fulles van ser caigudes de l'arbre
 c. *Tres cadires són faltades

Ara bé, tampoc són participis actius. A l'apartat anterior hem especificat que els participis actius són agentius, és a dir, el subjecte gramatical d'un participi actiu correspon semànticament a l'argument extern del verb (un iniciador). En canvi, el subjecte d'un participi deponent correspon a l'argument intern (tema). És per això que, tot i que tenen lectura activa, els participis deponents no són participis actius en sentit estricte, perquè no són agentius. Noteu que els participis deponents no poden formar construccions actives, ni de les habituals (81) ni de les resultatives (82).

- (81) a. *Les cadires són molt faltades (en el sentit: que solen faltar molt)
b. *Aquestes flors són molt nascudes a Mallorca (en el sentit: que solen néixer molt a Mallorca)
- (82) a. *La Maria està (ben) caiguda (en el sentit: que ha caigut)
b. *El fill de la Rosa ja està nascut (en el sentit: que ha nascut)

Per tant, els participis deponents no són ni passius ni actius. Andrés Bello (1847: 170) ja assenyala el caràcter no passiu dels participis de verbs inacusatius. Per això, l'autor proposa d'anomenar-los "participis deponents" ja que, sense tenir un subjecte agentiu, expressen una acció activa:

Hay participios adjetivos en que no se invierte la acción del verbo; de manera que siendo pasivos por su forma, por su significado no lo son. Deponen, pues, la significación pasiva, y pueden llamarse *deponentes*. *Nacido, nacida, muerto, muerta*, son participios deponentes. [...] Decimos *nacida la niña, muertos los padres*, siendo la niña la que nació y los padres los que murieron.

Bosque (1999: 169) també segueix Bello en aquesta idea, de manera que anomena aquests participis "inacusatius" o "quasideponents". Seguint Bello (1847), els anomenem "participis deponents" i considerem que formen un conjunt propi i independent de la resta de participis.

2.8.2. Tipus

Com en el cas dels participis passius, els participis deponents poden ser verbals o adjectivals, segons la configuració en què apareixen.

Així, si un participi deponent es pot combinar amb modificadors eventius, com ara adjunts de lloc, de temps o de manera, aleshores sabem que és verbal.

- (83) a. Un nen nascut ahir a Barcelona amb moltes dificultats
 b. Les taques de fuel aparegudes entre Montgat i Vilassar de Mar
 c. Les teules caigudes durant la reforma

Si el participi rebutja els modificadors eventius i, en canvi, accepta altres modificadors, com ara els adverbis de grau, aleshores es tracta d'un participi adjectival. Noteu que, a més, alguns participis deponents es poden combinar amb el verb *estar*, la qual cosa indica que són adjectivals (vg. §5.9.1).

- (84) a. Els nens estan molt crescuts (*a Barcelona)
 b. El servidor ara està completament caigut (*amb moltes dificultats)

Per tant, com en el cas dels participis passius, els participis deponents poden ser verbals o adjectivals, depenent de la construcció en què apareixen.

2.9. Fixant l'objecte d'estudi: les construccions passives en català

En aquesta tesi ens centrem en l'estudi dels participis passius. Per poder acotar l'estudi d'aquests participis, és necessari definir què entenem per "passivitat" i quins conceptes s'associen a termes com ara "veu" o "diàtesi".

2.9.1. Nota sobre el concepte de "veu"

González Calvo (1991) explica que el terme "veu" –o "diàtesi"– sorgeix com a categoria verbal que codifica una distinció semàntica fixada per Dionís de Tràcia per referir-se a dos valors del significat dels verbs. Així, es distingeixen dos tipus de verbs: els verbs d'energia o activitat, que tenen veu activa (*treballar*), i els verbs que indiquen que alguna cosa succeeix, però sense activitat, que tenen veu mitjana (*caure*). Segons González Calvo, de la veu mitjana es deriva històricament la veu passiva: en aquest cas, el subjecte gramatical és afectat per un procés exterior a ell que parteix d'un altre agent (Lázaro Carreter 1968) (*patir, aguantar*). Ara bé, actualment, el terme "veu" és molt ambigu, ja que es pot usar per fer referència almenys, a tres conceptes diferents: un concepte semàntic, un concepte morfològic i un concepte sintagmàtic.

"Veu" pot ser un concepte semàntic, és a dir, que fa referència al significat dels verbs. Amb aquest sentit, el terme es relaciona amb la interpretació semàntica del subjecte

gramatical del verb com a agentiu o no agentiu, de manera que, en termes generals, correspon a la distinció que ja feia Dionís de Tràcia. Verbs com *treballar* o *escriure* són actius, *caure* seria un verb mitjà i verbs com *patir*, *sofrir*, *aguantar* o *suportar* són verbs passius, ja que el seu subjecte experimenta un procés que parteix d'un altre agent.

“Veü” també pot ser un concepte morfològic. En aquest cas, la veü fa referència a marques morfològiques de flexió verbal. En algunes llengües, el verb presenta una forma diferent segons si està en veü activa o passiva. Per exemple, en llatí hi ha uns sufixos específics per expressar la veü passiva. Així, “jo estimo” és *amo*, però “jo soc estimat” és *amor*. És cert que si un verb pren un sufix passiu, el subjecte s'interpreta, típicament, com a tema. Ara bé, aquest no és sempre el cas. Per exemple, en llatí, els verbs deponents tenen forma passiva però significat actiu. Així, verbs com *loquor* ('parlar') o *sequor* ('seguir') es conjuguen en veü passiva, però tenen un significat actiu. Per tant, el terme “veü”, en aquest cas, té un ús purament morfològic.

Finalment, el terme “veü” té també un sentit configuracional, és a dir, s'usa per fer referència a determinades construccions. Així, en la bibliografia es fa servir sovint per fer referència a estructures sintagmàtiques en què el subjecte gramatical correspon semànticament al tema del predicat. Per exemple, les estructures formades per <ser + participi> s'han considerat estructures de veü passiva. Es tracta de casos com: *El llibre va ser editat per primera vegada l'any 1937* o *L'exposició serà inaugurada demà*.

Per tant, el terme “veü” resulta força ambigu. Es tracta d'un terme massa ample que no fa referència a cap concepte concret (González Calvo 1991: 184). El que sembla clar és que no hem de confondre els diferents conceptes als quals pot fer referència el terme “veü”:

No conviene mezclar lo semántico con lo morfosintáctico porque a menudo entre ambos planos hay asimetría [...]. Una estructura podrá tener contenido pasivo, y no ser sintácticamente una oración pasiva.

(González Calvo 1991: 185).

Així, en la línia de González Calvo (1991: 184), assumim el sentit morfològic del terme “veü”, de manera que entenem que és l'expressió morfològica de la passivitat semàntica, és a dir, la veü és una categoria flexional, present només en algunes llengües, com el llatí o el grec clàssic.

Tal vez fuera más útil distinguir entre ‘pasividad’ y «estructura pasiva» y dejar lo de «voz» o «diátesis pasivas» para la manifestación morfológica flexional de la ‘pasividad’. En este sentido, en español no hay «voz pasiva»; más aún, no hay «voces».

(González Calvo 1991: 185).

Per tant, en llengües com el català i el castellà, no hi ha “veu”, ja que la “veu” és l’expressió morfològica d’un significat passiu. És per això que l’autor, considera que “conviene hablar en español de «construcción» pasiva, y no de «voz» pasiva”, ja que en aquestes llengües no disposem de morfemes específics per a expressar la veu.

D’altra banda, l’ús semàntic del terme “veu” correspon al concepte al qual se sol fer referència amb el terme “passivitat”. Així, “passivitat” s’usa per identificar construccions de subjecte no agentiu. Per evitar possibles confusions entre “passivitat”, “passivització” i “construcció passiva”, per fer referència a aquells verbs o construccions que tenen un subjecte afectat, en aquesta tesi farem servir el terme “afectació” (*affectedness*, Anderson 1979; Fiengo 1980; Roberts 1987; Fellbaum i Zribi-Hertz 1989; Beavers 2011; *i.a.*). D’acord amb Fiengo (1980) i Jaeggli (1986), l’afectació és una noció semàntica que permet identificar aquelles construccions en què el subjecte gramatical no és l’agent o l’iniciador de l’acció, sinó que és el tema, és a dir, qui la rep o l’experimenta. L’afectació es pot expressar a partir d’estructures molt diferents, com veurem en l’apartat següent (verbs passius, inacusatius, estructures perifràstiques, etc.). El terme “passivitat” expressa exactament el mateix, per tant, és sinònim d’ “afectació”.

Finalment, seguint Ramchand (2018), entenem “passivització” com una operació sintàctica de reducció de l’estructura eventiva i argumental d’un predicat que provoca el moviment del tema a la posició prototípica de subjecte gramatical. Per tant, una construcció passiva és una construcció obtinguda com a resultat d’una operació de passivització, és a dir, de reducció de l’estructura eventiva i argumental del predicat. Com que el tema es mou a la posició de subjecte gramatical, és una construcció de subjecte afectat. Així, una construcció passiva és una de les estructures sintàctiques que, semànticament, expressen afectació. Ara bé, l’afectació no és una característica exclusiva de les construccions passives. L’afectació és una interpretació que es pot obtenir a partir de diferents tipus de predicats o construccions, no només a partir de les construccions passives.

(85) Construccions amb interpretació afectada

- a) Verbs passius: *patir, aguantar, suportar, sofrir, rebre*
- b) Verbs inacusatius: *caure, morir, néixer*
- c) Passiva perifràstica: *ser arrestat, ser assassinat*
- d) Passiva pronominal: *es van anunciar les noves convocatòries*
- e) Construccions finals d'infinitiu amb interpretació passiva: *carn per a arrebossar* ('carn destinada a ser arrebossada'), *préssecs per a confitar* ('préssecs que han de ser confitats'), *cabrit per a rostir* ('cabrit per a ser rostit') (GIEC 2016: §26.3)
- f) Subordinades d'infinitiu seleccionades per determinats adjectius: *fàcil/difícil de convèncer, bo de fer, car de veure*²⁶ (GIEC 2016: §15.6)
- g) Etc.

Per evitar, doncs, possibles confusions, anomenarem la interpretació de les oracions amb subjecte no agentiu interpretació afectada (o afectació). D'acord amb això, totes les construccions de (85) són estructures de subjecte afectat o que denoten afectació, però no totes són construccions passives. Com veurem a l'apartat següent, només les construccions de (c) i (d) són construccions passives.

Recapitulant, en aquesta tesi assumim que:

- (i) La "passivitat" és un concepte **semàntic** que fa referència a verbs i construccions amb subjectes afectats o no agentius. Proposem anomenar **afectació** aquest ús semàntic del terme, per evitar possibles confusions (*affectedness*, Anderson 1979; Fiengo 1980; Roberts 1987; Fellbaum i Zribi-Hertz 1989; Beavers 2011; *i.a.*).

²⁶ Segons la GIEC (2016: §15.6), aquestes construccions contenen un infinitiu en forma activa, però tenen un significat passiu. D'acord amb aquest significat passiu, un sintagma nominal com *un text fàcil d'entendre* pot ser parafrasejat per 'un text que pot ser entès fàcilment' (amb una passiva eventiva) o per 'un text que s'entén fàcilment' (amb una passiva pronominal). Com passa en les passives perifràstiques, aquestes construccions admeten en certs casos un complement agent amb la preposició *per*: *Van triar un text fàcil d'entendre per qualsevol que conegui mínimament el tema.*

- (ii) La “veu” és la representació **morfològica** d’aquesta afectació semàntica (González Calvo 1991). Per tant, només tenen “veu” les llengües que permeten expressar l’afectació a partir de morfemes específics, com el llatí o el hiaki (Harley 2013).
- (iii) La “passivització” és una operació **sintàctica** de reducció de l’estructura eventiva i argumental d’un predicat (Ramchand 2018) que provoca el moviment del tema a la posició prototípica de subjecte gramatical.

2.9.2. Passivitat, passivització i construcció passiva

Com vèiem, passivitat i passivització no són el mateix. La passivitat, que és sinònim d’afectació, fa referència a una interpretació semàntica específica. Concretament, és la interpretació en què el subjecte gramatical d’una construcció no es correspon amb l’agent/iniciador semàntic del verb, sinó amb el tema. Per tant, és una noció semàntica, a la qual preferim referir-nos com “afectació”.

La passivització, en canvi, és una operació sintàctica de reducció de l’estructura eventiva i argumental d’un predicat. Per tant, proposem una definició de passivització totalment sintàctica, en el sentit que es tracta d’una operació que afecta l’estructura interna d’un predicat.

Proposem que es tracta d’una reducció de l’estructura eventiva i argumental d’un predicat perquè, com veurem, la formació d’una construcció passiva sempre comporta la supressió d’una projecció eventiva del verb: la que introdueix l’agent o iniciador. Com vèiem al Capítol 1, en català, hi ha dos tipus de construccions passives: la pronominal, formada pel pronom *es* i un verb en tercera persona concordant amb el sintagma nominal que en l’activa correspon al complement directe (86a); i la perifràstica o de participi, formada pel verb auxiliar *ser* i un participi (86b). En aquesta tesi ens centrem únicament en la passiva perifràstica o de participi.

- (86) a. S’han retirat tots els productes contaminats
- b. Ha estat nomenada cap d’àrea pel director general

La GIEC (2016: §23.2.) també apunta l’estructura <*ser* + participi> com a exponent de la passiva perifràstica, i no inclou les estructures formades amb el verb *estar* amb participi. Això és perquè es considera que les estructures amb *estar* són resultatives, però no passives. En aquesta tesi considerem que tant les estructures amb <*ser* + participi>

com les estructures amb <estar + participi> poden constituir construccions passives sempre que el seu subjecte es correspongui amb el tema del verb. Així mateix, com veurem, el participi sol, sense l'acompanyament de cap altre verb, també pot constituir una construcció passiva.

Finalment, com que els participis passius poden aparèixer en construccions diferents i, precisament, la configuració en què apareixen determina les seves propietats sintàctiques, trobem més adequat parlar de construccions passives, més que no de participis passius. Per tant, de manera general, parlarem de construccions passives, tot i que en algun cas podem fer servir el terme de “participi passiu” per fer referència al participi que apareix en una construcció passiva. En aquest sentit, es poden distingir, almenys, tres tipus de construccions passives en català: eventiva, resultativa i estativa. La classificació que proposem es basa en la d'Embick (2004), però hi farem alguna modificació.

2.9.3. Punt de partida: Embick (2004)

Segons Embick (2004), la divisió dels participis passius en dos grups, verbals i adjectivals, és massa poc acurada (“too coarse”), ja que no reflecteix bé totes les propietats sintàctico-semàntiques que adquireix un participi en contextos diferents. L'autor proposa que, en lloc de dividir-los en dos grups, els dividim en tres: eventius, resultatius i estatius.²⁷

- (i) Passiva eventiva: descriu un esdeveniment
- (ii) Passiva resultativa: descriu un estat que és el resultat d'un esdeveniment sintàcticament present
- (iii) Passiva estativa: descriu un estat que no es relaciona amb cap esdeveniment, és a dir, no és un estat resultat d'una acció anterior (és un “basic state”, en els seus termes)

Ho il·lustrem amb els seus mateixos exemples (Embick 2004: 355):

- (87) a. Eventiu: The door **was opened** by John
= El John va obrir la porta

²⁷ En aquest estudi, a més de revisar els diferents tipus de participis de l'anglès i analitzar en profunditat els participis resultatius, Embick ofereix també una proposta d'anàlisi dels predicats secundaris resultatius de l'estil de: *John hammered the metal flat*. Nosaltres ens centrarem únicament en l'anàlisi dels participis, i deixarem de banda les construccions resultatives.

b. Resultatiu: The door **is opened**

= La porta està en l'estat d' "haver esdevingut oberta" (estat resultant d'un esdeveniment previ)

c. Estatiu: The door **is open**

= La porta està en l'estat d' "oberta"

Aquests exemples es podrien correspondre a les oracions en català de (88):

(88) a. La sala va ser netejada pels estudiants (eventiva)

b. La sala està netejada pels estudiants (resultativa)

c. La sala és/està neta (estativa)

En aquest cas, el fet de tenir dues formes, *netejada* i *neta* fa que establir el paral·lelisme amb els exemples d'Embick, *opened* i *open*, resulti més fàcil: *netejada* és la forma que conté una variable eventiva i que, per tant, permet formar la passiva eventiva i la resultativa, i *neta* és la forma que no conté variable eventiva i que es fa servir per formar la passiva estativa, és a dir, és la versió adjectival.

Algunes llengües tenen tres verbs diferents per formar la passiva eventiva, resultativa i estativa, respectivament. Per exemple, en portuguès europeu, la passiva eventiva es forma amb *ser*, la resultativa amb *ficar* i l'estativa amb *estar*.

(89) Passiva eventiva

O gato foi machucado pelo cachorro

el gat ser.PASS ferit pel gos

'El gat va ser ferit pel gos'

(90) Passiva resultativa

O gato ficou machucado

el gat esdevenir. PASS ferit

'El gat va esdevenir ferit'

(91) Passiva estativa

O gato está machucado

el gat estar.PRES ferit

'El gat està ferit'

La classificació d'Embick parteix de l'oposició “eventiu” – “estatiu”: “I make a ternary distinction, among eventive passives (which are, as the name indicates, eventive) and two types of stative participles” (Embick 2004: 355). Tanmateix, aquesta classificació també implica fer una distinció entre “verbal” i “adjectival”, de manera que els participis estatus i resultatius són adjectivals, mentre que els eventius són verbals.

Pel que fa a la diferència entre els participis resultatius i els estatus purs²⁸, l'autor explica que “the former type refers to a state that is the result of a grammatically represented event, while the latter type is a simple state, much like a simple ‘adjective.’” (Embick 2004: 355).

La diferència entre estats purs i estats resultatius connecta amb la diferència entre participis i el que s'han anomenat “participis truncats” (“participios trancos”, Bosque 1990, 1999): *secado – seco, llenado – lleno, imprimido – impreso*. En català, alguns participis truncats serien: *net, buit, moll, sec*, etc. Sobre aquests participis en parlarem amb més detall a §4.7. En tot cas, el que sembla és que, en diferents llengües, alguns verbs tendeixen a tenir una forma per a expressar específicament l'estat pur i diferenciar-lo de l'estat relacionat amb un esdeveniment. En la proposta d'Embick, els participis truncats formarien sempre una passiva estativa, és a dir, sense implicacions eventives.

2.9.4. Tipus de construccions passives en català

En aquesta tesi seguim la classificació d'Embick (2004) en tres tipus de construccions passives, però modifiquem la definició i caracterització de la passiva estativa. La classificació que proposem és la següent:

(92) Tipus de construccions passives en català

- Passiva eventiva: denota un esdeveniment. Correspon a la passiva eventiva d'Embick: *El document va ser signat*.

²⁸ La distinció entre estatiu i resultatiu havia estat descrita abans en l'estudi de Kratzer (1994) (vg. §4.2). Kratzer feia servir aquesta distinció per diferenciar els adjectius que es formen al lèxic dels adjectius que es formen a la sintaxi. Embick segueix una línia d'anàlisi diferent, però parteix de la mateixa observació: aquests dos tipus de participis tenen interpretacions diferents.

- Passiva resultativa: denota un estat resultat d'un esdeveniment previ, sintàcticament present en l'estructura. Correspon a la passiva resultativa d'Embick: *El document està signat*.
- Passiva estativa: denota un estat. És la passiva d'un verb estatiu: *En Joan és temut*. No es correspon amb la passiva estativa d'Embick. És passiva, perquè hi ha una reducció de l'estructura eventiva i argumental del participi que té com a conseqüència l'ascens del tema a la posició de subjecte oracional. Ara bé, no és eventiva, perquè no denota un esdeveniment; és estativa, perquè denota un estat.

En aquesta tesi assumim que el que per a Embick és una passiva estativa és, en realitat, una estructura copulativa atributiva que denota una propietat: *La porta és/està oberta (tot i que ningú l'ha oberta)*. Així, proposem que sempre que un "participi truncat" no tingui implicacions eventives, no és un participi, sinó un adjectiu simple i, per això, l'estructura no és passiva, sinó copulativa. No pot ser una construcció passiva perquè no hi ha hagut cap operació de reducció eventiva o argumental, en la mesura que no hi ha hagut cap eventualitat. Sobre els participis truncats, els adjectius resultatius i els adjectius estatius purs, en parlem amb detall a §4.7 i §5.7.

Finalment, cal fer una observació important. No és el mateix el tipus de construcció passiva o de participi passiu que la categoria del participi. La categoria fa referència a la categoria gramatical que acaba tenint el participi un cop se li han aplicat totes les operacions pertinents. En aquest sentit, un participi pot ser verbal o adjectival, d'acord amb els diagnòstics que presentàvem a §2.6.2.

En canvi, quan parlem del tipus específic de construcció passiva (eventiva, resultativa, estativa) o de participi (de perfet, passiu eventiu, passiu resultatiu actiu, deponent, etc.), ens estem referint a l'estructura eventiva i argumental que lexicalitza el participi i que dona compte de les propietats sintàctiques i semàntiques d'aquest ítem.

Així les coses, en cada tipus de construcció passiva, el participi té una categoria gramatical. Com veurem al llarg d'aquesta tesi, en la passiva eventiva el participi és verbal, mentre que en la passiva resultativa i l'estativa el participi és adjectival. Així mateix, el participi de perfet és verbal, els participis actius són adjectivals, i el cas dels participis deponents és força paral·lel al dels passius: els participis deponents també poden aparèixer en construccions eventives (no passives) i resultatives (no passives); per tant, els deponents eventius són verbals i els deponents resultatius són adjectivals.

En aquest estudi ens centrarem més en els diferents tipus de construccions passives que hi ha en català, i no tant en la categoria del participi –tot i que s’especificarà la categoria del participi en el cas de cada construcció–, ja que ens sembla molt més rellevant per a l’anàlisi determinar les projeccions subeventives que lexicalitza cada tipus de construcció passiva, amb les conseqüències sintàctico-semàntiques que això implica.

Recapitulant, la classificació i la caracterització categorial dels participis que hem descrit és la següent:

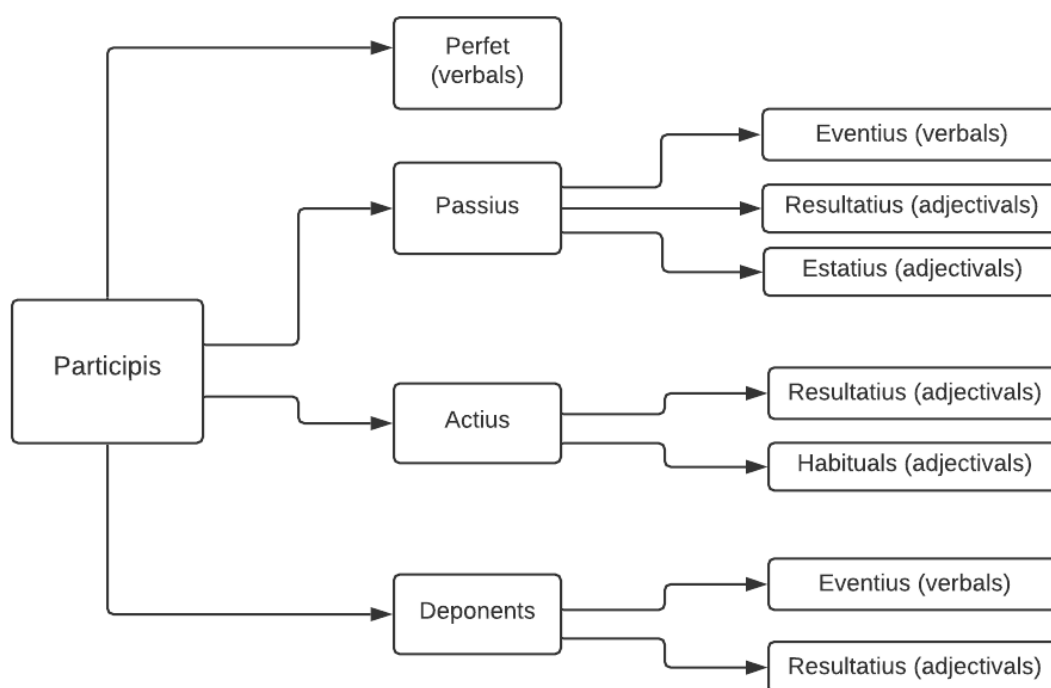

Figura 3. Classificació dels participis amb la seva categoria gramatical

2.10. Recapitulació

En aquest capítol hem revisat els orígens del participi des del llatí i hem vist que, de les quatre formes llatines, només una ha arribat al català contemporani: el participi de passat passiu. Aquest participi es fa servir en diferents construccions, de manera que, en funció de la construcció en què apareix, presenta unes propietats sintàctiques i semàntiques diferents. És per això que diem que es poden distingir diferents tipus de participis en català. Concretament, hem proposat que se’n poden diferenciar quatre tipus: els de perfet, els passius, els actius i els deponents. Hem revisat les principals

característiques de cada tipus de participi i ens hem centrat en la descripció dels participis passius en català, ja que constitueixen l'objecte d'estudi d'aquesta tesi.

Hem vist que, tradicionalment, els participis passius s'han dividit en dos grups, els verbals i els adjectivals, i hem ressenyat els diagnòstics que permeten distingir-los. En aquest sentit, hem trobat més adequat parlar de “construccions” que no pas de “participis”, ja que, com hem vist, un mateix participi pot tenir propietats i interpretacions diferents depenent de la configuració sintàctica en què es trobi. Així, seguint Embick (2004), hem distingit tres tipus de configuracions passives: l'eventiva, la resultativa i l'estativa. La passiva eventiva denota un esdeveniment, la passiva resultativa expressa un estat resultat d'un esdeveniment sintàcticament present a l'estructura i l'estativa denota un estat.

També seguint els treballs d'Embick, hem volgut distingir les estructures que ell anomena “passives estatives” de la resta de passives. Es tracta de les estructures formades amb adjectius del tipus *sec*, *net* o *buit*, tradicionalment anomenats participis truncats. En la nostra teoria, si aquests elements no tenen implicacions eventives, no són participis i, per tant, no formen estructures passives. Així, considerem que formen estructures estatives simples, ja que denoten un estat que no es relaciona amb cap esdeveniment.

Capítol 3. La passiva eventiva en català

Los gramáticos han delirado muchas veces, pero nunca tan extraordinariamente como en sus locas doctrinas sobre los verbos pasivos.

Francisco Sánchez de las Brozas (El Brocense)

Minerva o De Causis Linguae Latinae

3.1. Introducció

Al capítol anterior hem determinat que, seguint Embick (2004), distingim tres tipus de construccions passives: eventives, resultatives i estatives. En aquest capítol ens centrem a descriure les propietats semàntiques i sintàctiques de la construcció passiva eventiva en català i a fer-ne una proposta d'anàlisi.

A l'apartat §3.2 descriurem les propietats semàntiques de la passiva eventiva. Bàsicament, la passiva eventiva es caracteritza per expressar un esdeveniment i denotar causativitat, és a dir, malgrat la supressió de l'argument extern, expressa un esdeveniment que s'interpreta com un esdeveniment causat (per un agent o iniciador). A l'apartat §3.3 ressenyem les propietats sintàctiques de la construcció. A banda del fet que l'estructura implica la supressió de l'argument extern i el moviment de l'argument intern a la posició de subjecte oracional, destaquen tres propietats sintàctiques: que el participi és verbal, que només es pot formar a partir de verbs transitius eventius i que la formació de la passiva eventiva no altera l'aspecte lèxic del predicat. Així mateix, a la secció §3.4 revisarem les diferents estructures que poden constituir una passiva eventiva.

Pel que fa a l'anàlisi formal, a l'apartat §3.5 presentem les preguntes centrals que l'anàlisi de la passiva eventiva ha de respondre. En aquest sentit, existeixen nombroses propostes sintàctiques que miren de donar compte de les propietats d'aquesta construcció. A l'apartat §3.6 en revisarem algunes. A la secció §3.7 presentarem la nostra proposta d'anàlisi, i a l'apartat §3.8 n'explorarem les prediccions i les conseqüències. Finalment, a l'apartat §3.9 presentarem una proposta d'anàlisi per al participi de perfet.

3.2. Propietats semàntiques

Pel que fa a la semàntica d'una construcció passiva eventiva, en podem destacar dues propietats: expressa un esdeveniment i és causativa. Per tant, malgrat la supressió de

l'argument extern, la construcció denota un esdeveniment que s'interpreta com un esdeveniment causat (per un agent o iniciador de l'acció).

Una prova que demostra que aquesta construcció denota un esdeveniment és que es pot construir en temps progressiu (Vendler 1967; Dowty 1979; Marín 2000).

- (1) a. La ciutat va estar essent bombardejada dia i nit
- b. L'epidemiòleg ha estat essent criticat sistemàticament
- c. La publicitat ha estat essent enviada amb plàstics

També pot tenir lectura habitual quan va en present, a diferència de les construccions que denoten estats (Silvagni 2017; Fábregas i Marín 2017).

- (2) a. L'epidemiòleg és criticat (cada dia / sistemàticament)
- b. Les ciutats són bombardejades (cada dia / cada mes)
- c. Les nòmimes són renovades (cada any)

A més, a excepció del complement directe¹, la passiva eventiva es pot combinar amb els mateixos complements i adjunts eventius que admet un predicat eventiu en una oració

¹ En castellà antic hi ha algun cas de participi amb clític acusatiu:

- (1) a. Y *sabídolo* cierto, tovo él aquella contienda con su coraçón [Anónimo, Primaleón, 1512, España, CORDE, *apud* Suñer 2013]
- b. Y *vístolo* todo y bien reconocido, se contará esta tal vista por muestra de su compañía [Isaba, Cuerpo enfermo de la milicia española, 1593, CORDE, *apud* Suñer 2013]

En català antic és possible trobar algun participi passiu amb clític datiu, per exemple, al *Curial*:

- (2) Per què son senyor se n'anà a ell, e, *feta-li* reverència, li demanà com era vengut tot sol (*Curial*: 175) [Tret de la base de dades CICA]

Ara bé, aquests casos es consideren italianismes, és a dir, calcs de l'italià, ja que, en italià, el participi pot aparèixer amb pronom acusatiu i datius (Belletti 1990; Rosen 1997; Loporcaro 2003): *Conosciuta me, hai cominciato ad apprezzare il mare*. Concretament, el participi pot portar un pronom enclític si es tracta d'un pronom àton d'un verb reflexiu, d'un pronom funcional de complement directe o indirecte o bé amb un *si* impersonal (GGIC: 594). Loporcaro (2003) aporta molts exemples del participi amb clític acusatiu.

- (3) a. Arrestati i manifestanti, la polizia poté sedare il tumulto / Arrestatili, la polizia poté sedare il tumulto
- b. Arrestàtine molti, la polizia poté sedare il tumulto
- c. Una volta chiusa la porta, Piero si allontanò. / Una volta chiusala, Piero si allontanò

activa (GIEC 2016: §23.2.1.1e): agentius (3a), de meta (3b), de manera (3c, d), de finalitat (3e), etc.

- (3) a. El *Quixot* va ser escrit *per Cervantes*
- b. Els resultats de la investigació seran enviats *a la revista Science*
- c. El document va ser aprovat *per unanimitat*
- d. El problema va ser plantejat *intel·ligentment*
- e. L'aparell ha estat manipulats *per poder-lo reprogramar*

Per tant, com que denota un esdeveniment, la passiva eventiva només es pot formar a partir de verbs eventius. Els verbs que no expressen esdeveniments, com ara els verbs estatus de l'estil de *pesar* o *costar*, no permeten la formació d'una passiva eventiva (vg. §6.5.3 sobre els verbs de mesura) .

- (4) a. *Tres quilos són pesats per les taronges
- b. *Quatre euros són costats pel bitllet del tren

La particularitat de la passiva eventiva és que, sintàcticament, no és l'argument extern el que s'expressa com a subjecte gramatical, sinó l'argument intern. Com dèiem, això és el resultat d'una operació sintàctica de reducció de l'estructura eventiva del predicat, que té, com a resultat, el moviment de l'argument intern a la posició prototípica de subjecte oracional. Ara bé, tot i que les construccions passives eventives impliquen la supressió de l'agent, són construccions agentives o causatives, és a dir, denoten causació: l'esdeveniment sempre s'interpreta com un esdeveniment causat. És per això que molts autors han proposat que tenen un agent implícit, és a dir, que l'agent és semànticament present a l'estructura (Baker et al. 1989). Per exemple, en anglès, l'argument extern, tot i no ser present de manera explícita en l'oració, pot lligar un pronom reflexiu (5) i pot legitimar un predicat secundari depictiu (6). Són els anomenats efectes lligam (*binding*), que posen de manifest la presència d'un argument extern implícit en la passiva eventiva:

(5) a. Such privileges should be kept to oneself. (Baker, et al. 1989:228)

b. Damaging testimony is always given about oneself in secret trials.

(Roberts 1987)

(6) a. The book was written drunk.

b. At the commune, breakfast is usually eaten nude.

c. This song must not be sung drunk.

(Baker 1988: 318)

Altres diagnòstics provenen dels anomenats “efectes de creuament fort” (*Strong Crossover effects*) o “efectes de referència disjunta” (*Disjoint reference effects*) (vg. Capítol 4, §4.2.2.2). Així, en una oració com la de (7), és impossible interpretar que l’agent i el tema són correferents, la qual cosa s’ha fet servir com a argument per demostrar que la passiva eventiva (o els participis verbals) té un agent implícit, que és un argument diferent del tema.

(7) *They_i were killed by themselves_i

En català també disposem de proves que demostren la presència semàntica d’un agent en les construccions passives eventives. D’entrada, podem aplicar els efectes de referència disjunta, que demostren que, també en les passives eventives del català, l’agent i el tema han de ser, necessàriament, arguments diferents.

(8) a. *El nen_i va ser pentinat per ell mateix_i

b. *La cantant_i va ser aplaudida per ella mateixa_i

A banda d’això, l’oració passiva eventiva admet ser modificada per un adverbí orientat a l’agent, cosa que no és possible si en l’oració no s’hi sobreentén un agent (Bartra 2002: §16.2.1).

(9) a. Aquestes dades han estat silenciades *deliberadament* (per la policia local)

b. *Les patates {bullen / es cremen} *deliberadament*

(Bartra 2002: §16.2.1)

Un altre diagnòstic és que les passives eventives admeten ser complementades per una oració subordinada adverbial final (Bartra 2002: §16.2.1). “Les oracions subordinades adverbials finals en infinitiu tenen un subjecte implícit amb funció semàntica d’agent que està controlat per un agent -encara que sigui sobreentès- en l’oració principal” (Bartra 2002: §16.2.1). Així, per exemple, a l’oració de (10a), l’antecedent o controlador del verb *evitar* és l’agent implícit de la passiva eventiva *han estat amagades*. L’oració de (10b) és agramatical perquè en l’oració principal no hi ha cap agent “ni manifest ni implícit” que pugui controlar el subjecte de l’infinitiu (Bartra 2002: §16.2.1) –es tracta d’un predicat inacusatiu.

- (10) a. Aquestes dades han estat amagades *per evitar l’escàndol*
 b. *La paret ha caigut *per cobrar l’assegurança*

Per tant, podem afirmar que les construccions passives sempre impliquen semànticament un argument extern, encara que no s’expliciti en l’oració. En altres paraules, sempre s’interpreta que l’acció és causada. Això és important perquè l’estructura que proposen per les passives eventives haurà de capturar aquesta causativitat.

En definitiva, el que és important des d’un punt de vista semàntic, és que els dos trets que caracteritzen la passiva eventiva són l’eventivitat i l’agentivitat: “From a semantically interpretive position, passive predicates are formed by two features: [agentivity] and [eventivity]” (de Lima Júnior i Augusto 2017: 53).

3.3. Propietats sintàctiques

La propietat sintàctica més important de la passiva eventiva és la supressió de l’argument extern (sense que la construcció deixi de ser causativa) i el moviment de l’argument intern a la posició prototípica de subjecte oracional. En altres paraules, el subjecte gramatical correspon semànticament al tema del verb: *les dades han estat amagades, el document ha estat signat, el gos va ser atropellat, la carretera va ser tallada, etc.*

A banda d’aquesta propietat, la passiva eventiva presenta altres propietats sintàctiques que la caracteritzen i que, de manera general, es poden resumir en tres (Bartra 2002; Bosque i Gutiérrez-Rexach 2009; GIEC 2016: §23.2.1.1).

- (i) El participi és verbal
- (ii) Només els verbs eventius transitius admeten la passiva eventiva
- (iii) No s'altera l'aspecte lèxic del predicat

3.3.1. Participi verbal

La primera característica sintàctica de la passiva eventiva és que el participi és verbal. Si hi apliquem alguns dels diagnòstics que presentàvem al capítol 2 (vg. §2.6.2), veurem que, de manera general, els diagnòstics assenyalen el caràcter verbal del participi. Per exemple, el participi de la passiva eventiva no pot ser prenominal (11), ni portar el prefix *iN-* (12), ni pot ser el complement de verbs com *tornar-se* (13). Tot això apunta que, en aquesta construcció, el participi és verbal.

- (11) a. *L'atropellat gos pel cotxe
b. *Un dissenyat edifici per arquitectes
c. *Un criticat cantant pel jurat
- (12) a. *El gos inatropellat pel cotxe
b. *Un edifici indissenyat per arquitectes
c. *Un cantant incriticat pel jurat
- (13) a. *El gos es va tornar atropellat pel cotxe
b. *L'edifici es va tornar dissenyat per arquitectes
c. *El cantant es va tornar criticat pel jurat

Així mateix, el participi, tot i que és de caràcter verbal, presenta trets de concordança, de manera que concorda amb el subjecte en gènere i nombre:

- (14) a. Els socis no seran consultats
b. Les advocades no seran consultades

3.3.2. Restriccions de formació

De manera general, en les llengües romàniques i germàniques, només admeten la passiva eventiva els verbs transitius eventius. Així, d'entrada, ni els verbs inergatius ni els verbs inacusatius permeten la formació d'aquesta construcció.

En el cas dels verbs inergatius, això és esperable, ja que la passivització implica el moviment de l'argument intern, de manera que si un verb no té argument intern, no podrà experimentar el procés de passivització².

- (15) a. *El gos va ser bordat
 b. *L'obrer va ser treballat
 c. *El nen va ser tossit

Tampoc admeten la passiva eventiva els predicats inacusatius³. En aquest cas, no és tan evident la raó per la qual els verbs inacusatius no permeten la formació de la passiva eventiva, donat que tenen argument intern. N'oferirem una proposta d'anàlisi a l'apartat §3.8.6.3).

² Això no és així en totes les llengües. Tot i que s'aplica de manera força general a les llengües romàniques i l'anglès, com veiem al Capítol 1 (§1.1.2), algunes llengües germàniques, com ara el noruec, sí que permeten la passivització de verbs inergatius:

In other Germanic languages, notably Norwegian, unergatives can also be passivized (Åfarli 1989, Åfarli 1992), giving rise to an 'impersonal passive' construction as seen in the following examples. This indicates that the agent suppressing function is probably what is more definitional of the passive construction than accusative case suppression.

(Ramchand 2018: 96)

Ramchand ho il·lustra amb alguns exemples, que equivalen a passives pronominals.

- (4) Det vart sunge
 PR.NEUT. fou cantats
 'Hi va haver coses cantades' (es va cantar)

Segurament, en aquestes construccions noruegues hi ha més estructura en el verb de la que veiem.

³ La restricció sobre la passivització dels verbs inacusatius sembla ser més general, i s'aplica a totes les llengües romàniques i germàniques, fins i tot, a llengües com el noruec:

- (5) a. *The train was arrived (anglès)
 b. *Es wurde (rechtzeitig) angekommen (alemany)
 PR.NEUT. fou (a temps) arribat
 '*Va ser arribat (a temps)'
 c. *Det vart falle eit blad (noruec)
 PR.NEUT. fou caiguts una fulla
 '*Una fulla va ser caiguda'

- (16) a. *La fulla fou caiguda pel vent
b. *L'infant fou nascut per la mare

D'altra banda, pel que fa als verbs transitius, com dèiem, la formació de la passiva eventiva només és possible a partir de verbs eventius, això és, “verbs transitius que expressen una acció, és a dir, els que seleccionen un agent com a argument extern i un tema (o pacient) com a argument intern” (GIEC 2016: §23.2.1.1b). Per tant, només admeten la passiva eventiva els verbs transitius que denoten un esdeveniment.

- (17) a. Aquests edificis van ser construïts l'any 1992
b. El vestit de noces va ser dissenyat per Rosa Clarà
c. La carretera ha estat tallada pels CDR

Com vèiem, això vol dir que els verbs estatus, per molt que siguin transitius, no permeten la passiva eventiva. Segons la GIEC (2016: §23.2.1.1b), entre els verbs estatus, hi ha els verbs del tipus *saber*, *tenir* o *posseir*⁴ (18a), i els verbs els de mesura, com *costar*, *valer* o *pesar* (18b). Al Capítol 6 en parlem amb més detall.

- (18) a. *El llibre *és/va ser tingut* per en Jordi
b. *Tres euros *són/van ser costats* pel llibre

Així mateix, segons la GIEC (2016: §23.2.1.1b), hi ha una llista de verbs que no admeten la passiva amb *ser*:

- (i) els verbs que seleccionen com a subjecte un sintagma amb valor d'instrument (GIEC 2016: §23.2.1.1b). Així, per exemple, una oració com *Una gran llosa va tapar el pou durant molts anys* no té un correlat passiu amb *ser*. Com veurem, en el Capítol

⁴ Alguns verbs estatus, com ara *tenir* o *considerar*, admeten la passiva amb *ser* quan seleccionen una oració reduïda. En el cas de (6a), es tracta del predicat *tenir per*, que és sinònim, justament, de *considerar* (6b).

- (6) a. A partir d'aquell fet, el doctor Pi *va ser tingut per* un bon metge
b. El doctor Pi *era considerat* un bon metge per la majoria dels seus pacients

6 proposem que aquests verbs també són estatus (§6.5.2): **El pou va ser tapat per una llosa durant molts anys.*

(ii) els verbs intransitius que poden dur un complement directe (cognat), com ara *plorar llàgrimes de sang* o *córrer els 100 metres llisos*: **Llàgrimes de sang són plorades (per l'Albert).*

(iii) Els verbs lleugers, com *fer* o *donar*, en *fer l'amor*, *fer la migdiada* o *donar l'esquena*: **L'esquena fou donada a la Maria per la Sandra.*

(iv) Predicats lexicalitzats com *picar l'ullet*, *matar l'estona* o *aixecar la sessió*: **L'ullet fou picat per en Jaume.*

En canvi, tot i ser emprats amb un matís lleugerament metafòric, admeten la passiva amb *ser* alguns predicats com ara *posar una cosa en qüestió*, *portar una cosa a les últimes conseqüències*, *reduir quelcom a l'absurd* o *refer els ponts del diàleg*.

(19) a. No sé que *hagi estat posat en qüestió* cap article del reglament

b. Els ponts del diàleg *han de ser refets* urgentment

(GIEC 2016: §23.2.1.1b)

Tret dels verbs d'aquesta llista, de manera general, la resta de verbs transitius eventius del català accepten la passiva eventiva.

3.3.3. Aspecte

La formació de la passiva eventiva no implica cap canvi ni alteració de l'aspecte lèxic del predicat. Així, per exemple, si un predicat constitueix una realització vendleriana, seguirà essent una realització, i si constitueix una activitat, seguirà essent una activitat (Vendler 1967).⁵

(20) a. La Marta va escriure la tesi en un mes

⁵ Com veurem més endavant, en aquest tesi proposem que els estats no permeten la formació d'una passiva eventiva. Només permeten la formació de passives estatives. Vegeu Capítol 6.

b. La tesi va ser escrita en un mes

(21) a. Els guàrdies van vigilar l'edifici durant tres hores

b. L'edifici va ser vigilat durant tres hores

Això és interessant perquè contrastarà amb el cas de la passiva resultativa, que sí que altera l'aspecte lèxic del predicat primigeni (vg. §4.3.3).

3.3.4. Construccions que poden constituir una passiva eventiva

Tot i que l'estructura que s'identifica sovint amb la passiva eventiva és la que es forma a partir de l'esquema <ser + participi>, hi ha altres construccions que també constitueixen passives eventives; per exemple, el participi en funció de modificador nominal, el participi d'una construcció perifèrica o el participi combinat amb altres verbs que no són *ser*.

3.4.1. El participi en funció de modificador nominal

El participi sol, sense verb, en funció de modificador nominal pot formar una passiva eventiva.

(22) a. la ciutat *cremada*, els animals *maltractats* i *abandonats* (GIEC 2016: §23.2.1.2.)

b. Mor l'home *tocat pel llamp*, etc. (GIEC 2016: §23.2.1.2.)

En aquests casos, el participi acompanya i modifica un nom dins un sintagma nominal (SN) o determinat (SD). Amb aquest ús, el participi també s'ha anomenat “bare participle” (participi sol) (Bosque 2014: 44). El participi modifica el nom de la mateixa manera que ho faria una subordinada de relatiu. En aquest sentit, la construcció de participi també pot ser restrictiva o explicativa. Així, per exemple, en una oració com la de (23a), la construcció de participi equival semànticament a una relativa restrictiva de l'estil de *que s'han recaptat durant la campanya*, mentre que a (23b), la construcció de participi equival a una relativa explicativa.

(23) a. Els diners recaptats en la campanya d'unitat de la llengua es destinaran a ajudar les víctimes de discriminació lingüística

- b. Els diners, recaptats en la campanya d'unitat de la llengua, es destinaran a ajudar les víctimes de discriminació lingüística

En alguns casos, el participi és ambigu i es pot interpretar com a passiu eventiu o passiu resultatiu. De manera general, si el verb a partir del qual es forma és transitiu, el participi s'interpreta com a passiu eventiu (24).

- (24) a. Els diners recaptats en la campanya (que han estat recaptats en la campanya)
b. L'home tocat pel llamp (que ha estat tocat pel llamp)

Si el participi prové d'un verb incoatiu pronominal (*avesar-se*, *alterar-se*, *amoïnar-se*), s'interpreta com a passiu resultatiu (25). Si prové d'un verb inacusatiu, pot expressar un esdeveniment, però no és passiu (§3.8.6) (26). I en cap cas pot provenir d'un verb inergatiu, ja que els verbs inergatius no tenen argument intern (27).

- (25) a. Els cavalls avesats a les curses (que estan avesats a les curses)
b. Tots els nens alterats van ser atesos (que estaven alterats)
- (26) a. Un nadó nascut ahir
b. El govern caigut
- (27) a. *El pelegrí rigut
b. *El gos bordat

Una prova que demostra que el participi en funció de modificador nominal pot constituir una passiva eventiva és que admet complements verbals o eventius.

- (28) a. Un poema traduït de l'anglès per Ferrater (GIEC 2016: §15.7.1.)
b. Un pacte signat ahir per tots els partits polítics

3.4.2. Clàusules perifèriques de participi

D'altra banda, una construcció perifèrica de participi o construcció de participi absolut també pot constituir una passiva eventiva⁶.

⁶ Les construccions absolutes són molt habituals en textos amb una limitació d'espai, com ara titulars de premsa o rètols: *Detingut l'autor del robatori a la Llagosta, Prorrograt fins al 16 de febrer.*

- (29) a. *Planxada la roba per la Ventafocs*, no tindrà ni una arruga
b. *Governat el país per aquest home*, ens esperen moltes sorpreses
c. *Regades amb aigua de pluja*, les plantes creixen més bones

De manera general, les clàusules perifèriques de participi es formen a partir de verbs transitius i inacusatius. Quan es formen a partir de verbs transitius tenen sempre un valor passiu⁷. Ara bé, poden ser ambigües entre una interpretació eventiva i una interpretació resultativa. Per exemple, Mateu (2017: 11) nota el cas del participi *controlada* en castellà, en una clàusula com la de (30). Així, la clàusula perifèrica formada per aquest participi es pot interpretar com eventiva (30b) i com resultativa (30c).

- (30) a. Controlada la situación por Luis,
b. (Una vez) controlada la situación por Luis,... (cf. La situación fue controlada por Luis)
c. (Estando) controlada la situación por Luis, ... (cf. La situación estuvo controlada por Luis)

En aquest cas, alguns autors han notat que si el participi va precedit per la preposició *amb*, o *con* en castellà, aleshores la seva interpretació només pot ser resultativa (Marín 2009; Mateu 2017).

- (31) a. Con el jefe preocupado, no se trabaja igual (Marín 2009: 327)
b. Con la situación controlada por Luis, (Mateu 2017: 10)
c. *Con Abel asesinado por Caín, ... (Mateu 2017: 10)

El cert és que normalment l'ambigüitat es desfà a partir del context. Ara bé, en aquest punt voldríem fer una observació. Les clàusules perifèriques de participi poden tenir diversos valors: temporal, causal, condicional o concessiu (GIEC 2016: §32.2.1). De manera general, en la majoria d'aquests valors, si són passives, són ambigües entre la lectura eventiva i la resultativa, però quan tenen valor temporal, la tendència és que la interpretació no marcada sigui la resultativa. Noteu que, segons la GIEC (2016: §32.2.1),

⁷ Per a les que es formen a partir de verbs inacusatius, vg. §3.8.6.1.

quan expressen un valor temporal, tenen un valor perfectiu: “presenten la situació com a finalitzada i anterior a la situació expressada pel predicat de l’oració principal”. Per tant, té sentit que, si presenten l’acció com a finalitzada, la lectura que tinguin de manera menys marcada sigui la resultativa, ja que la noció d’acció finalitzada connecta més amb la idea d’estat resultat que amb la d’esdeveniment.

- (32) a. Plegada tota la roba, la Ventafocs va descansar (quan la roba estava tota plegada, la Ventafocs va descansar)
 b. Recollides les fulles del jardí, vam treure la taula (quan les fulles van estar recollides, vam treure la taula)

Noteu, per exemple, el següent contrast amb el participi *controlada* que revisava Mateu 2017). Si la clàusula absoluta té un valor temporal, com a (33a), la interpretació no marcada és la resultativa, en canvi, si té un valor condicional, com a (33b), aleshores és ambigua, i és més fàcil que pugui tenir la interpretació eventiva. El mateix contrast es pot veure a (34).

- (33) a. Controlada la situació per en Joan, vam poder tornar a casa (temporal – passiva resultativa: quan la situació va estar controlada per en Joan,...)
 b. Controlada la situació per en Joan, tot anirà millor (condicional – ambigua: si la situació és/està controlada per en Joan,...)
- (34) a. Plegada tota la roba, la Ventafocs va descansar (temporal – passiva resultativa: quan tota la roba va estar plegada,...)
 b. Plegada la roba per la Ventafocs, no tindrà cap arruga (condicional – ambigua: si la roba és/està plegada per la Ventafocs,...)

En definitiva, la interpretació del participi d’una construcció perifèrica depèn molt de les propietats que desplega la construcció en si mateixa i dels valors que adquireix. En tot cas, el que volíem assenyalar és que, donat el context adequat, també pot formar una passiva eventiva.

3.4.3. El participi en combinació amb verbs quasicopulatiu

Finalment, a vegades el participi es pot combinar amb altres verbs, a banda del verb *ser*, per formar una passiva eventiva. Es tracta de verbs que, paral·lelament a la versió

lèxica, han desenvolupat una variable gramaticalitzada que els acostava molt als verbs quasicopulatius: *resultar* o *veure's* en són alguns exemples (altres verbs també poden formar construccions passives, però resultatives. vg. §4.4.4). Per exemple, a les oracions de (35) trobem el participi combinat amb el verb *resultar*.

- (35) a. Aquest organisme *ha resultat afectat* per la nova llei (Ramos 2002: §14.1.3.2)
b. Cinc periodistes *han resultat ferits* durant les manifestacions

Com es pot observar, l'estructura s'acosta més a la passiva eventiva que no a la resultativa: *ha resultat ferit* és molt propera a *ha estat/sigut ferit*. Per exemple, s'hi pot afegir fàcilment un complement agent o un adjunt d'instrument.

- (36) a. Cinc periodistes han resultat ferits *per la Guàrdia Civil*
b. L'home que *ha resultat ferit* a l'abdomen *per arma blanca* (larepublica.cat, consultat: 11.07.2019)

El verb *veure's* també pot formar, en alguns casos, una passiva eventiva⁸ (Bartra 2002: §16.2.1.2c)⁹.

- (37) a. El ministre de Defensa va desmentir que el seu govern pugui *veure's perjudicat* pel desclassificament de documents
b. En *veure's afectat* el tradicional circuit del llibre

⁸ Com nota Bartra, cal advertir que algunes d'aquestes combinacions amb *veure's* no són gaire genuïnes i alguns parlants no les accepten en absolut.

⁹ Segons Bartra (2002: §16.2.1.2c), aquestes estructures podrien tenir l'origen en un valor lèxico-semàntic i sintàctic del verb *veure* com a verb estatiu de percepció psíquica que selecciona una predicació.

- (7) a. Us veig molt cansats
b. Ja la veig fent d'astronauta a la NASA
c. Els vaig veure sortir del cinema junts
d. Ja et veig de monitor un altre cop

(Bartra 2002: §16.2.1.2c)

En les oracions amb participi que teníem a (37), el verb *veure* ha perdut part de la significació de verb de percepció i està força gramaticalitzat.

No obstant això, aquests verbs presenten moltes restriccions. Per exemple, el verb *veure's* únicament és compatible amb verbs que prediquen de subjectes amb valor semàntic d'experimentador, i no es combina normalment amb participis de verbs que denoten esdeveniments agentius:

- (38) a. *La pobra dona es veurà operada dijous
 b. *El nen es va veure adoptat per una família siciliana
 c. *La reunió es va veure suspesa

Ara bé, com dèiem, l'estructura que, de forma més habitual, expressa una passiva eventiva és la formada pel verb *ser* en combinació amb un participi. En aquest sentit, és important notar que l'estructura <*ser* + participi> no sempre constitueix una passiva eventiva.

3.4.4. *Ser* + participi en català: entre passivitat i atribució

Com dèiem, l'estructura que es fa servir de manera més freqüent per expressar una passiva eventiva és <*ser* + participi>, en oracions com les de (39):

- (39) a. El culpable va ser denunciat davant les autoritats
 b. La carretera ha estat tallada pels manifestants

Ser (o *ésser*) és el verb copulatiu per excel·lència en català. Un verb copulatiu és un verb “completament desproveït de contingut semàntic i, per tant, es limita a ser portador de la flexió amb els valor de temps, aspecte i mode, indispensables en tota oració, i de persona i nombre, que permeten establir concordança amb el subjecte” (GIEC 2016: §23.2.). Algunes gramàtiques inclouen el verb *estar* com a verb copulatiu; altres gramàtiques consideren *estar* un verb quasicopulatiu aspectual. En aquest estudi considerem que ni una opció ni l'altra són encertades i que, precisament, la peculiaritat del verb *estar* és que se situa enmig d'aquests dos grups, perquè té més contingut semàntic (aspectual) que *ser*, però no imposa tants criteris de selecció com els verbs quasicopulatius de l'estil de *posar-se* o *quedar(-se)*.

Com passa amb el verb *estar* i amb altres verbs quasicopulatius, *ser* té l'origen en un verb amb significat etimològic locatiu. Així, podem establir una distinció entre l'ús

intransitiu de *ser*, quan porta complements locatius (40a), i l'ús copulatiu, quan porta complements que indiquen una propietat o un estat (40b).

(40) a. La teva mare és *a casa*

b. La teva mare és *rossa*

Evidentment, aquí analitzarem el comportament d'aquest verb en el seu ús copulatiu. Com mostrarem més endavant, defensarem que el verb *ser* que apareix en la passiva eventiva és el verb copulatiu. Així, estem en contra de diferenciar dos usos de *ser* com a copulatiu i com a auxiliar, ja que, en tots dos casos, el verb fa la mateixa funció i la diferència entre una estructura passiva i una estructura atributiva es deu a la semàntica i la sintaxi del participi.

Pel que fa a la combinació <*ser* + participi>, en català i en castellà pot constituir tres tipus de construccions diferents: una passiva eventiva (41a), una passiva estativa (41b) o una construcció atributiva (41c)¹⁰.

(41) a. El banc és vigilat dia i nit

b. El professor és admirat pels seus estudiants

c. L'Antàrtida és deshabitada (GIEC 2016: §23.2.2)

Quan té el valor de passiva eventiva, l'estructura té una interpretació semàntica d'esdeveniment. El subjecte de la construcció s'interpreta com el tema o pacient de l'acció que descriu el participi. Quan té el valor de passiva estativa, la construcció és passiva, perquè el subjecte gramatical s'interpreta com el tema del verb, però expressa un estat, no un esdeveniment (vg. Capítol 6). Finalment, quan diem que l'estructura també pot tenir un valor atributiu, ens referim al fet que el participi es pot emprar amb un caràcter purament adjectival, de manera que denota una propietat. Per tant, en aquest cas, el subjecte no és un subjecte mogut des de la posició d'argument intern, sinó que s'origina directament en la posició de subjecte gramatical. Ens centrarem aquí en les diferències entre passiva eventiva i copulativa atributiva. Les diferències entre passiva eventiva i passiva estativa i les diferències entre passiva estativa i copulativa atributiva les recollim al Capítol 6 (§6.2.1 i §6.3.3.).

¹⁰ Com veurem al Capítol 4, alguns parlants també poden construir la passiva resultativa amb *ser*.

Que la combinació <ser + participi> tingui una lectura atributiva o passiva eventiva depèn, essencialment, de tres factors: (i) l'aspecte del verb a partir del qual es forma el participi, (ii) el temps del verb *ser* i (iii) la presència d'adjunts eventius.

D'entrada, com veurem al Capítol 6, pel que fa a l'aspecte del participi, si el participi es forma a partir d'un verb eventiu, la passiva sol ser una passiva eventiva i descriu un esdeveniment (42a); en canvi, si el participi prové d'un verb estatiu, la passiva és una passiva estativa i denota una propietat (42b).

- (42) a. Els presos *eren torturats* pràcticament cada dia
 b. El mestre *era molt admirat* pels seus estudiants

Pel que fa al temps de la còpula, el verb *ser* en present afavoreix una lectura atributiva, mentre que si es troba en un temps marcat, com ara el passat, es més fàcil obtenir la lectura passiva eventiva¹¹.

- (43) a. En Joan *és casat* amb la Maria (lectura atributiva)
 b. En Joan *fou casat* amb la Maria (lectura passiva eventiva)

Noteu que a (43b) podem interpretar, per exemple, que els pares d'en Joan el van casar a la força o per conveniència amb la Maria. Per tant, sembla que el passat afavoreix la lectura eventiva (passiva eventiva). Ara bé, hi ha una certa variació, depenent del predicat. Així, segons la GIEC (2016: §23.2.1.1c), amb verbs duratius com *escoltar*, *conduir* o *comentar*, la passiva es pot construir en qualsevol temps.

- (44) a. Les teves paraules no *són / eren / serien escoltades* en aquest tipus de reunions
 b. El comboi *és / era / fou conduït* amb la màxima precaució

¹¹ Amb el present històric o habitual és més fàcil obtenir una lectura passiva encara que el verb tingui un sentit puntual: *Joan XXIII és elegit papa el 1958; Aquestes comportes només poden ser tancades per personal de l'empresa; Els nostres vestits són dissenyats fins al més petit detall per les cases de costura més prestigioses* (GIEC 2016: §23.2.1.1c).

En canvi, amb verbs de significat puntual, com ara *descobrir*, *disparar*, *trobar*, *obrir*, *tancar*, *deixar*, *interrompre* o *sentir*, generalment no es pot construir amb el verb *ser* en present ni imperfet.

(45) ??La ciutat *és* / *era* descoberta¹²

D'altra banda, un altre factor que té un paper important en la interpretació d'aquesta estructura és la presència d'un adjunt eventiu, especialment si és agentiu. Així, la presència d'un adjunt de temps o de lloc, o bé la d'un adjunt agentiu, instrumental o de manera, sol afavorir la lectura passiva. Ho il·lustrem amb els següents exemples, ja coneguts, d'Alarcos Llorach (1966) i Lázaro Carreter (1980), traduïts al català.

- (46) a. La tirada va ser molt reduïda pel caràcter minoritari de l'edició (atributiva)
b. La tirada va ser molt reduïda per l'editor (passiva eventiva)

Per tant, la lectura que té la combinació <*ser* + participi> depèn normalment del context en què apareix. De manera general, les estructures clarament passives solen tenir el verb *ser* en un temps passat, un participi d'un verb eventiu i solen comptar amb la presència d'algun adjunt agentiu. No obstant això, com bé nota Bartra (2002: §16.2.1.2), “no sempre és fàcil decidir fins a quin punt determinades construccions amb un participi i un verb en forma personal són estructures passives o bé són construccions on el suposat verb auxiliar no és sinó un verb amb un atribut o un complement predicatiu.”

3.5. Preguntes centrals de l'anàlisi de la passiva eventiva

Les propostes d'anàlisi de la passiva eventiva s'han desenvolupat a partir de quatre preguntes centrals sobre aquestes construccions:

- (i) A partir de quins mecanismes formals l'argument intern acaba ocupant la posició de subjecte gramatical?
- (ii) Per què l'iniciador apareix com un adjunt?
- (iii) Per què i com es relacionen la supressió de l'iniciador i l'ascens del tema amb la formació del participi verbal (és a dir, per què només es donen amb la formació

¹² Pot ser bona amb una interpretació de present narratiu o històric.

del participi, però no si el verb està flexionat ni tampoc amb l'infinitiu o el gerundi)?

- (iv) Com s'expliquen les restriccions segons les quals alguns verbs no permeten la formació de la passiva eventiva (verbs inacusatius, inergatius, alguns verbs estatus)?

Les propostes formals per donar resposta a aquestes preguntes han estat moltes i s'han generat a partir de diferents models teòrics: Chomsky (1957, 1965) en el marc del la gramàtica generativa, Kratzer (1994, 2000) en semàntica formal, Levin i Rappaport (1986, 1995) en semàntica lèxica, Bresnan (1982) en el model de la gramàtica lèxico-funcional, Anagnostopoulou (2003, 2017) i Alexiadou i Anagnostopoulou (2008) en Morfologia Distribuïda, Goldberg i Suttle (2010) en la gramàtica de construccions, Collins (2005) en les propostes sobre *smuggling*, Ramchand (2018) i Fábregas i Putnam (2020) en nanosintaxi, etc.

Actualment, a banda de les anàlisis més tradicionals, que assumeixen encara els mecanismes postulats en el model de Principis i Paràmetres, de manera general, hi ha dos tipus d'aproximacions a l'anàlisi sintàctica de la passiva eventiva; concretament, del participi eventiu. D'una banda, hi ha les propostes que sostenen que la morfologia participial no és més que un conjunt de trets no interpretables (per exemple, expressats en una projecció SParticipi o SPart) que s'adjunta a una projecció molt baixa de l'estructura verbal, just per damunt del SV, de manera que només conté el verb primigeni, sense cap projecció funcional extra, i l'argument intern. Això pot explicar per què és l'argument intern el que acaba com a subjecte gramatical de l'estructura. A partir d'aquí, depenent de l'estratègia que s'apliqui durant la derivació per verificar els trets del participi, s'obté un tipus de participi o un altre (participi de perfet, eventiu o resultatiu). Per tant, el participi és sempre el mateix, en el sentit que la seva estructura interna és sempre la mateixa, però segons quin element de l'estructura superior en verifiqui els trets no interpretables, acabarà tenint unes propietats semàntiques i sintàctiques o unes altres. Aquest és el punt de partida de propostes com l'*smuggling* (Collins 2005), el moviment de subparts de l'estructura eventiva (Gehrke i Grillo) o la proposta nanosintàctica de Fábregas i Putnam (2020), inspirada en l'*smuggling*, però amb diferents mecanismes.

D'altra banda, hi ha les propostes que sostenen que la morfologia passiva es pot adjuntar a diferents altures de l'estructura verbal o eventiva, de manera que pot lexicalitzar més estructura o menys. Per tant, segons el punt en què s'adjunti i els nuclis

funcionals que domini (és a dir, que quedin dins el participi), aleshores s'obté un participi o un altre. Com menys estructura lexicalitza, més estatiu i restrictiu és el participi; com més estructura lexicalitza, és més eventiu i admet més adjunts i modificadors eventius. Aquest és el punt de partida de propostes com les d'Embick (2004) o Ramchand (2018), i és l'aproximació que seguirem en aquesta tesi, com es veurà al llarg d'aquest capítol.

A continuació, revisarem algunes propostes d'anàlisi de la passiva eventiva. Concretament, revisarem les que han inspirat alguns dels mecanismes que assumirem en la nostra proposta, com ara la idea que la passiva implica lexicalitzar una subpart de l'estructura eventiva o que l'argument intern s'ha de moure per respectar el Principi de Projectió Ampliat (PPA).

3.6. Algunes propostes prèvies

L'anàlisi de la passiva eventiva va rebre molta atenció en els primers estadis del generativisme (Chomsky 1957, 1965, 1971; Jaeggli 1986, *i.a.*), però, en les darreres dècades s'havia abandonat una mica: l'interès dels gramàtics s'havia centrat, de manera gairebé exclusiva, en les propietats i la sintaxi de la passiva resultativa (també anomenada estativa o adjectival, Wasow 1977; Bosque 1990; Bartra 2002; Conti 2004; *i.a.*). Ara bé, sembla que la passiva eventiva torna a despertar interès entre els lingüistes, ja que darrerament han sorgit propostes d'anàlisi innovadores i originals, especialment en el marc de la nanosintaxi (Svenonius 2005; Ramchand 2018; Fábregas i Putnam 2020).

Les anàlisis que van tenir més impacte des del moment en què es van publicar van ser les propostes formulades a partir del model de la gramàtica generativa. Així doncs, la passiva va rebre especial atenció en les propostes transformacionals (Chomsky 1957, 1965) i, posteriorment, en la teoria de Principis i Paràmetres (Chomsky 1981; Chomsky i Lasnik 1993). Moltes propostes d'anàlisi posteriors es basen o parteixen d'alguns supòsits teòrics que s'havien formulat prèviament en aquests estudis.

3.6.1. La proposta transformacional

En els primers estadis de la gramàtica generativa, Chomsky (1957, 1965) proposa que la millor manera de caracteritzar la gramàtica interioritzada dels parlants és a partir de sistemes de regles, enteses en clau d'instruccions molts precises i explícites sobre la formació i transformació de les estructures específiques d'una determinada llengua. Així, en les primeres obres es formulaven el que es coneixia com "regles d'estructura sintagmàtica" (*phrase structure rules*), que contenien instruccions bàsiques per generar

oracions, SN i SV ben formats, i “regles transformacionals” (*transformational rules*) que, com el seu propi nom indica, transformaven unes estructures concretes en unes altres. Així es donava compte de les relacions profundes que els parlants perceben entre construccions superficialment diferents però semànticament semblants. Evidentment, un dels casos més il·lustratius és la relació entre una oració activa i una oració passiva.

Com que, intuïtivament, una oració activa i una oració passiva són semànticament molt properes, es proposa que l’estructura que genera l’oració activa ha de ser la mateixa que genera l’oració passiva. En altres paraules, ambdues provenen d’una mateixa estructura en un nivell més profund de representació. Així, inicialment, Chomsky (1957: 42f) proposa que la passiva és el resultat de la transformació d’una oració activa. La transformació s’anomena “passiva” i s’aplica sobre una oració activa formada, almenys, per tres elements: SN – V¹³ – SN.

(47) If S_1 is a grammatical sentence of the form

$NP_1 - Aux - V - NP_2$

then the corresponding string of the form

$NP_2 - Aux + be + en - V - by + NP_1$

is also a grammatical sentence.

Per tant, s’entén que una oració passiva es forma a partir de la transformació d’una oració activa, la qual cosa explica per què les dues oracions són semànticament tan semblants, tot i ser sintàcticament (és a dir, superficialment) diferents.

Aquestes intuïcions sobre la identitat estructural d’estructures semànticament properes es formalitza amb la Hipòtesi de Katz i Postal (1964), que estableix que dues oracions amb la mateixa representació semàntica han de compartir una estructura profunda idèntica. Evidentment, aquesta hipòtesi també prediu que si dues oracions no són semànticament idèntiques, aleshores no poden provenir de la mateixa estructura. El corol·lari d’aquesta hipòtesi és que les transformacions no alteren ni aporten res al significat semàntic, que només es pot deduir de l’estructura profunda. En aquest punt, Chomsky (1965) observa que, sovint, activa i passiva no són estructures totalment equivalents pel que fa a la seva semàntica, com es mostra a (48). L’oració de (48a) és

¹³ Chomsky (1957: 26) explica que V es pot reescriure com Aux + V: Verb → Aux + V. L’auxiliar pot ser de diversos tipus: modal, temporal o, senzillament, flexiu.

vertadera si hi havia pocs errors i l'editor els va trobar tots. En canvi, l'oració de (48b) és vertadera si, en efecte, hi havia molts errors i l'editor no els va poder trobar.

- (48) a. L'editor no va trobar molts errors
b. Molts errors no van ser trobats per l'editor

Així, seguint la Hipòtesi de Katz i Postal, Chomsky argumenta que l'activa i la passiva s'han de derivar a partir d'estructures profundes diferents. Amb aquesta nova perspectiva, la regla "passiva" no relaciona la derivació d'una estructura activa amb la seva corresponent passiva. Ben al contrari, les derivacions de l'activa i la passiva són diferents; en cap nivell de representació són idèntiques (també proposat a Katz i Postal 1964: 118). De fet, no hi ha cap regla sintàctica que expressi de manera explícita la relació activa-passiva en el component sintàctic.

Donat que les representacions sintàctiques d'actives i passives no són idèntiques, la relació entre activa i passiva s'ha establir en algun nivell de representació. Chomsky (1965: 22) proposa que aquesta relació s'estableix en el nivell de la interpretació semàntica. A poc a poc, per raons empíriques i de principi, aquesta concepció de la gramàtica com a conjunt de regles es va substituint per un sistema modular de principis i paràmetres.

3.6.2. Principis i Paràmetres

En el model de Principis i Paràmetres (Chomsky 1981; Chomsky i Lasnik 1993), Chomsky proposa que els principis són un conjunt molt reduït i força abstracte de "condicions de bona formació" (*well-formedness conditions*) sobre les oracions. Aquests principis són universals i tenen un caràcter estàtic, declaratiu, al contrari de les regles de formació i transformació d'oracions que s'havien postulat prèviament, que eren de caràcter més dinàmic i procedimental. Ara bé, cadascun d'aquests principis té una sèrie de paràmetres o valors que és necessari fixar en cada llengua particular. Per tant, la gramàtica d'una llengua particular no és sinó el conjunt de valors assignats a aquests paràmetres.

Per tant, en el marc del model de Principis i Paràmetres, s'eliminen les normes per formar construccions específiques i hi ha una voluntat de descompondre els processos com la "passiva" en trets abstractes més bàsics: el Filtre de Cas, els principis de lligam, la regla de trasllat d' α , etc. Per tant, la idea és que l'estatus gramatical d'una oració es

negocia en la base dels principis de la GU i els paràmetres establerts en cada llengua. No hi ha cap principi que sigui totalment responsable de totes les característiques particulars d'una construcció, sinó que els diversos principis postulats actuen simultàniament, de manera que cadascun determina una característica de la construcció.

Així, en el cas de la passiva, el moviment del tema a la posició de subjecte és motivat pel principi del Filtre de Cas. Segons aquest principi, tot sintagma nominal necessita estar en una relació estructural específica amb un assignador de Cas¹⁴, i els participis passius, a diferència dels verbs, no poden assignar Cas. És per això que un participi no pot aparèixer amb un complement directe, perquè no li pot assignar Cas. Com que l'objecte no pot rebre Cas del participi, s'ha de moure a una posició en què en pugui rebre: a la posició de subjecte oracional. Aquest moviment s'ha anomenat "Moviment-A", "Moviment-SN" o "Moviment-SD" i s'aplica en l'anàlisi de construccions diverses, no només en la passiva (Haegeman i Guéron 1999; Carnie 2007).

En aquest punt, la següent pregunta en l'anàlisi de la passiva és per què exactament el participi passiu no pot assignar Cas al SN/SD de l'objecte. En el seu treball inicial sobre passives, Jaeggli (1986) proposa que la sintaxi de la passiva es pot explicar, en gran mesura, a partir dels trets lèxics del morfema passiu. Aquesta proposta sorgeix en un moment en què el focus de la recerca en gramàtica generativa està posat sobre les propietats dels afixos i es comença a considerar la possibilitat que els afixos siguin elements sintàcticament actius, i que, fins i tot, s'adjuntin a les arrels via moviment.

Així, Jaeggli (1986) proposa que la morfologia passiva "absorbeix" el cas acusatiu del verb transitiu. La proposta central de Jaeggli és que els afixos es poden comportar com arguments (aquesta proposta ha estat seguida i assumida posteriorment per altres models de la gramàtica generativa, com el Programa Minimalista, Chomsky 1995). Així, s'assumeix que el sufix *-en* del participi passiu és un argument que absorbeix el Cas del verb, i és per això que el verb no pot assignar Cas al seu complement directe¹⁵. Alguns autors, com ara Baker et al. (1989), interpreten aquest procés d'absorció de Cas com l'assignació de la marca de Cas al sufix del participi passiu, de manera que, seguint Jaeggli (1986), també consideren que el sufix és un argument. De fet, aquests autors, a

¹⁴ Cas, en majúscula, es refereix a la noció abstracta de Cas, tal com es desenvolupa en la Teoria del Cas (Chomsky 1981).

¹⁵ En aquest punt, una de les crítiques que ha rebut aquesta proposta és que no és clar per què es postula que el morfema participial és un argument en una construcció passiva, però no en una estructura de perfet (vg. Gehrke i Grillo 2007: 122).

partir de la proposta de Jaeggli, proposen que el morfema del participi és l'argument extern. Concretament, defensen que aquest morfema és un clíctic que es genera al nucli ST i després, durant la derivació, baixa per adjuntar-se al verb. Aquesta operació és la que, segons els autors, absorbeix la capacitat del verb d'assignar cas, la qual cosa fa necessari que l'argument intern es mogui¹⁶.

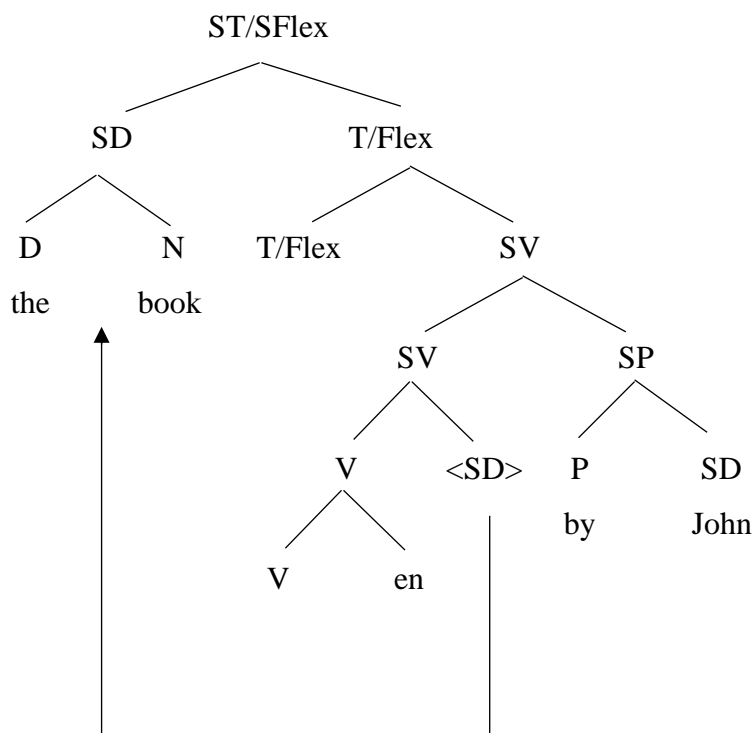
Per tant, en totes aquestes propostes, que el morfema del participi absorbeixi el Cas del verb és el que desencadena la resta d'operacions que expliquen l'estructura d'una construcció passiva. Així, l'objecte és generat en l'estructura sintàctica com a argument intern del verb i rep el paper temàtic de tema o pacient, però no pot rebre cas. Com que, d'acord amb el Filtre de Cas, tot SN ha de rebre Cas per poder ser interpretat, l'objecte s'ha de moure a una posició de l'estructura sintàctica en què en pugui rebre. És per això que es mou a la posició de subjecte, on rep cas nominatiu sense perdre el paper temàtic de tema/pacient.

Al mateix temps, segons l'anomenada Generalització de Burzio (1986), si el verb no pot assignar cas acusatiu al complement directe, no pot assignar paper temàtic a l'argument extern, és a dir, a l'element que es genera en la posició de subjecte. D'acord amb el principi del Criteri Temàtic, cada argument ha de rebre un paper temàtic i cada paper temàtic ha de ser assignat a un argument. Per tant, com que l'argument extern no rep paper temàtic, aquest criteri no se satisfà, amb la qual cosa aquest argument no és legitimat com a argument del predicat i no pot ocupar la posició de subjecte. És per això que només pot ser introduït com a adjunt, en forma de sintagma preposicional. Típicament, doncs, s'assumeix que l'agent s'origina com a complement de la preposició *by*, que és la que encapçala el sintagma preposicional de l'agent en anglès (*by-phrase*).

A continuació representem gràficament el procés:

¹⁶ Més endavant es va demostrar que el moviment és sempre a l'esquerra, de manera que l'element mogut c-comanda la traça (t) que deixa (Kayne 1994).

(49)

(adaptat de Collins 2005: 82)

En aquesta estructura, el sufix *-en* absorbeix el cas acusatiu del verb i el paper temàtic d'agent. Com que el SD *the book* necessita tenir Cas assignat, per poder tenir-lo s'ha de moure a alguna posició on se n'assigni. L'única posició on pot rebre Cas és a l'especificador del ST o SFlex. En aquesta posició, rep cas nominatiu. Així, l'objecte es mou a l'especificador de ST/Flex i l'argument extern queda com a adjunt de la construcció, en forma de sintagma preposicional.

A més del Filtre de Cas i el Criteri Temàtic, encara hi ha un altre principi que intervé en la formació d'una construcció passiva: el Principi de Projecció Ampliat (PPA). Aquest principi requereix que la posició de subjecte estigui ocupada, és a dir, un verb sempre ha de tenir subjecte. Concretament, el principi estableix que la posició d'especificador del Sintagma Flexió (SFlex) o Sintagma Temps (ST) ha d'estar ocupada (Chomsky 1982).

En llengües com el català, aquest subjecte pot ser visible, és a dir, un SN o un SD, o invisible. En el cas que sigui invisible, es diu que l'especificador de SFlex/ST està ocupat per *pro*, que és una categoria buida pronominal i no anafòrica que ocupa una posició regida i que, per tant, rep cas (*Diccionari Ballesta*).

(50) a. [_{SD}La Maria] vindrà demàb. Demà [*pro*] plourà

Aquestes llengües es coneixen com les llengües *pro-drop*, ja que la categoria *pro* pot ocupar la posició d'especificador de SFlex/ST i, per tant, fer respectar el PPA.

En altres llengües, com l'anglès o l'alemany, el subjecte ha de ser sempre visible, és a dir, no pot ser un *pro*. Així, en el cas, per exemple, que un verb no assigni cap paper temàtic (*ploure, nevar*), la posició d'especificador de SFlex/ST s'ocupa amb un pronom expletiu. En anglès, se sol ocupar amb *it* o *there*. En aquestes llengües, deixar el verb sense subjecte fa que l'estructura resultant sigui agramatical, perquè es viola el PPA.

- (51) a. *(It) rains / snows
b. *(There) seems to be a problem with the radiator

Per tant, tornant al cas de la passiva, com que l'argument extern no és legitimat com a argument en la posició de subjecte, el tema es mou a la posició de subjecte per satisfer el Filtre de Cas i el PPA.

En definitiva, en el marc del model de Principis i Paràmetres, tots els canvis sintàctics que comporta la formació d'una oració passiva s'expliquen a partir de la interacció de diferents principis. Cada principi imposa un requeriment específic, de manera que la seva violació comporta unes conseqüències que es reflecteixen a la sintaxi. Concretament, en el cas de les passives, com hem vist, interactuen quatre principis: el Filtre de Cas, la Generalització de Burzio, el Criteri Temàtic i el Principi de Projecció Ampliat.

Moltes propostes posteriors per a l'anàlisi de les passives assumeixen, si no tots, molts d'aquests principis i mecanismes per donar compte de les propietats sintàctiques d'aquestes construccions. Així mateix, aquestes propostes també s'han pres com a punt de partida per desenvolupar propostes semblants, sovint amb algunes modificacions. Un dels exemples paradigmàtics és la teoria anomenada *smuggling* (Collins 2005).

3.6.3. Smuggling

Collins (2005) proposa una anàlisi de les construccions passives basada, en part, en la proposta transformacional i, en part, en les propostes del marc de Principis i Paràmetres. L'autor parteix de la regla de transformació "passiva" de Chomsky (1957) que presentàvem a §3.6.1.

- (52) NP, Aux, V_t, NP', X → NP', Aux + *be* + EN, V_t, *by* + NP, X

Segons això, les estructures profundes d'una activa i una passiva són idèntiques. Per tant, el que proposa l'autor és que l'agent de la passiva s'introdueix a l'estructura de la mateixa manera que ho fa en l'activa. Concretament, proposa que s'introdueix en la posició d'especificador del Sv.

(53) [_{IP} [_{DP} the book] [_{I'} Infl [_{VP} be [_{VP} [_{PP} by John] [_{v'} v VP]]]]]]

A partir d'aquesta estructura, Collins comença a bastir la seva proposta, coneguda com *smuggling*¹⁷. La hipòtesi de partida és que el participi de la passiva eventiva és el mateix que el participi de perfet. En línia amb això, l'autor desestima les anàlisis que basen la formació del participi passiu en operacions d'absorció de Cas o paper temàtic i defensa que ni el participi de perfet ni el passiu –que són la mateixa cosa– absorbeixen cap Cas ni cap paper temàtic.

Collins assumeix que el morfema participial anglès és el nucli d'una projecció funcional PartP i que V ascendeix i s'ajunta amb Part per formar el participi. Concretament, Part es troba situat entre Sv i SV, de manera que s'adjunta a V abans de la projecció del Sv. Aquesta estructura troba el seu fonament en llengües com el francès, en què el participi pot presentar marques de concordança tant si és un participi passiu com si és un participi de perfet, però, curiosament, la concordança es fa sempre amb l'argument intern, mai amb l'argument extern. Per tant, Collins proposa aquesta estructura com a punt partida per a la formació d'una passiva eventiva:

(54) [_{VP} DP [_{v'} v [_{PartP} en [_{VP} V DP]]]]

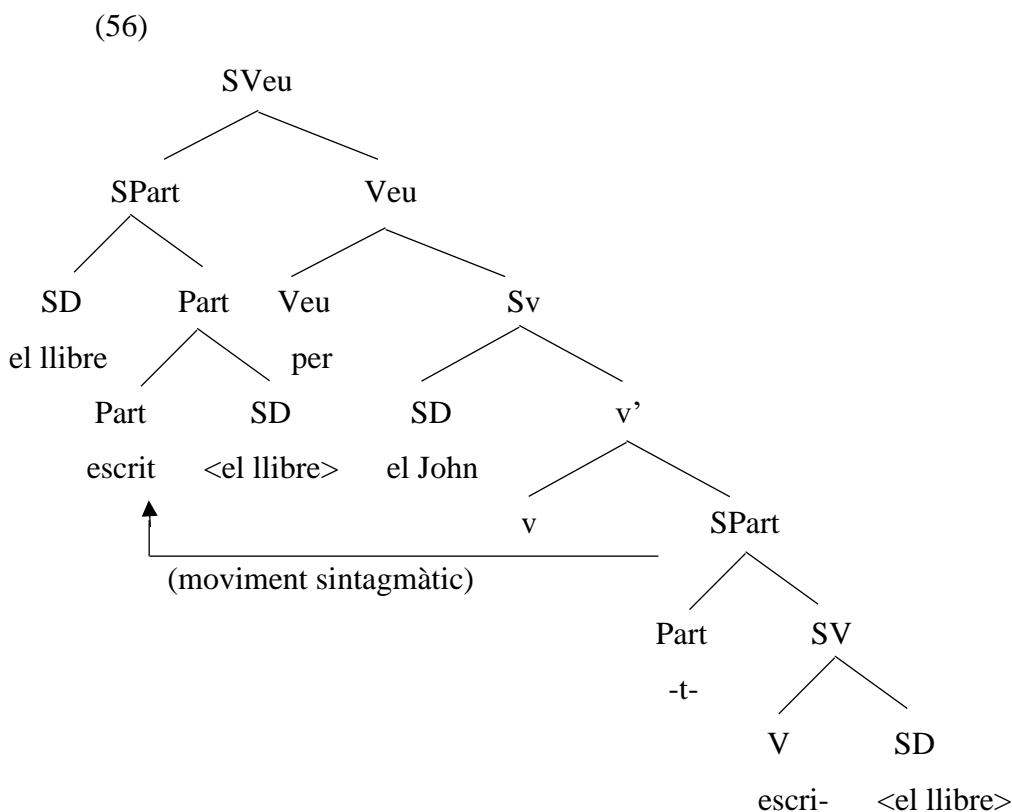
En aquesta estructura, el verb es mou via moviment de nuclis (*head movement*) a Part, de manera que es forma el participi. Tenint en compte la derivació proposada a (53), sembla evident que, un cop s'ha format, el participi s'ha de moure a alguna posició superior, per sobre del SP de l'agent, ja que, si es queda en el seu lloc d'origen, l'ordre oracional resultant és agramatical:

¹⁷ *Smuggling* significa, literalment, “contraban”. És la gràcia que fa l'autor per fer referència al moviment d'un constituent que no hauria de ser possible, però es dona en la sintaxi perquè aquest constituent està dins d'un altre constituent. Per tant, el constituent es mou “d'amagat”, com si fos de “contraban”. Ho podríem traduir al català com “moviment il·lícit de constituents”.

(55) a. *The book was by John written.

b. The book was written by John.

Segons Collins (2005: 87), el participi es mou a una projecció funcional superior que ell anomena VoiceP (S_{Ve}u). En aquest sentit, proposa que, en lloc de moure's mitjançant una operació de moviment de nuclis (*head-movement*), es mou mitjançant una operació de moviment sintagmàtic (*XP-movement*). El que proposa l'autor és que el sintagma del participi, el S_{Part}, es mou sencer a la posició d'especificador del S_{Ve}u: "I will assume that the passive involves phrasal PartP movement and not head movement (namely, V to Part to v to Voice movement)" (Collins 2005: 89).

Així, tot el sintagma S_{Part} es mou a la posició d'especificador del S_{Ve}u. Un dels punts interessants de la proposta és que, d'acord amb Collins, V no puja a v (contra Chomsky 2001). En el seu lloc, V puja a Part i, després tot el S_{Part} puja a la posició d'especificador de S_{Ve}u¹⁸.

¹⁸ Segons Collins, en una estructura amb el verb *haver*, com que no hi ha el nucli Ve_u, el participi no es mou. Així, *have* verifica, a distància, els trets no interpretables del participi. En canvi, quan

inserció del nucli SPart, permet executar aquest moviment, de manera que l'objecte, "camuflat" dins d'un sintagma més gran, es pot moure per damunt del subjecte (l'argument extern). Així, moure el SV per sobre del Sv fa que l'argument intern estigui més a prop de la posició de Spec ST, la qual cosa fa possible que ascendeixi a la posició de subjecte gramatical sense violar la Condició de Minimitat Relativitzada.

Ara bé, la proposta basada en l'*smuggling* dona lloc a algunes qüestions que la teoria no resol. La pregunta principal és quins mecanismes restringeixen quan i com s'aplica el moviment de constituents inesperat, és a dir, com s'evita que aquest moviment es doni en altres contextos. Tot i així, aquesta teoria ha tingut un fort impacte en l'àmbit de l'anàlisi de passives i ha inspirat anàlisis semblants. Un cas conegut és la proposta de Gehrke i Grillo (2007, 2009), que proposen una operació semblant a la de *smuggling* aplicada a l'estructura eventiva.

3.6.4. Dels arguments als esdeveniments: Gehrke i Grillo (2009)

Gehrke i Grillo (2007, 2009) prenen com a punt de partida la proposta de Collins (2005). Concretament, prenen de Collins la idea que es pot moure una subpart de l'estructura del verb a una posició superior i que és possible que aquesta part contingui un argument. La intenció dels autors és fer una proposta semblant a la de l'*smuggling*, però evitant els problemes de localitat d'una manera més natural i menys estipulativa. Així, proposen una aproximació a l'operació de passivització basada en l'estructura eventiva.

En aquesta línia, doncs, Gehrke i Grillo defensen que la passivització és una operació sobre l'estructura eventiva, concretament, sobre una predicació secundària que expressa una transició cap a un estat consecutiu (resultantiu). El que proposen és que hi ha alguna mena de requeriment semàntic, algun tipus de topicalització, que selecciona aquest estat consecutiu i el força a moure's a una posició per sobre del Sv.

Passivisation is an operation on the event structure, more precisely a secondary predication referring to a transition into a consequent (result or inchoative) state. We propose that a semantic requirement, some kind of topicalisation, singles out this consequent state and assigns it a feature that will determine its movement to a discourse-related projection directly above vP.

(Gehrke i Grillo 2007: 121)

Així, proposen que la passivització consisteix en l'ascens d'un subesdeveniment estatiu d'un esdeveniment complex. En la línia de Travis (2000), assumeixen que

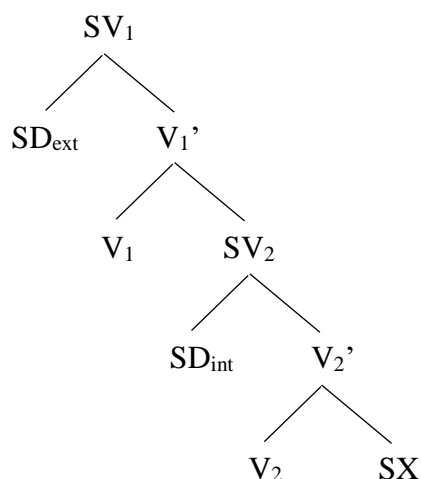
l'estructura eventiva d'un verb es pot explicar a partir de la descomposició del SV en dos nuclis funcionals: SV_1 i SV_2 ²⁰. Cadascun d'aquests nuclis representa un subesdeveniment de l'esdeveniment que descriu el verb. Així, SV_1 expressa un subesdeveniment de causa i introdueix l'argument extern, i SV_2 expressa el punt o moment final de l'esdeveniment (*end-point*) i introdueix l'argument intern²¹.

In the spirit of Travis (2000, and subsequent work), we employ a VP shell account for the syntactic representation of event structure. In Travis' model, V_2 introduces the theme argument (DP_{int}) as well as the endpoint of the event, whereas V_1 corresponds to the causing sub-event and introduces the external argument (DP_{ext}).

(Gehrke i Grillo 2009: 236)

Els autors representen l'estat consecutiu com el SV estructuralment més baix de l'estructura, que introdueix l'argument intern (SV_2).

(57)

Segons Gehrke i Grillo, en la passiva, el SV_2 es mou a una posició superior de l'estructura, a una posició per sobre del Sv. De manera semblant a Collins, la posició que proposen és una projecció funcional S_{Ve} (VoiceP). Gehrke i Grillo assumeixen que l'estructura eventiva és atemporal, és a dir, l'estructura eventiva per si sola no té cap temps associat a cap dels subesdeveniments. Per tant, no hi ha cap enllaç immediat entre

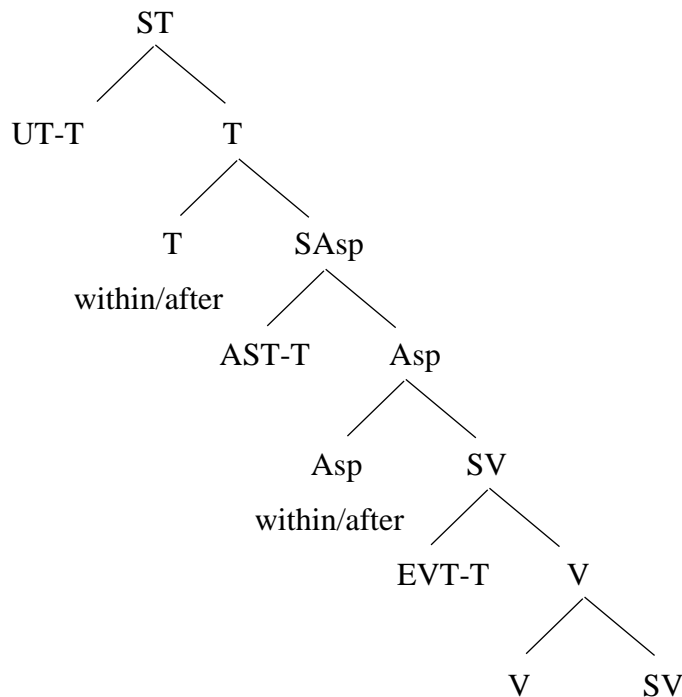
²⁰ En les seves propostes inicials, distingien tres nuclis funcionals, seguint Ramchand (2004): Sv (Iniciador), SV (Procés) i SR (Resultat).

²¹ A Gehrke i Grillo (2009), a diferència de Gehrke i Grillo (2007), relacionen aquest estat consecutiu amb l'operador "become" de Dowty (1979). En tot cas, la proposta general és la mateixa a tots dos treballs.

l'esdeveniment atemporal i el domini temporal de l'oració. El que proposen és que aquest enllaç ha de ser un nucli entre Sv (que tanca l'estructura eventiva atemporal) i el domini temporal ST/SC. Segons els autors, aquesta posició és necessària a l'estructura independentment de si l'oració és activa o passiva, ja que constitueix la base per al temps de l'esdeveniment que, al seu torn, serveix d'argument intern d'Asp (seguint Demirdache i Uribe-Etxebarria 2000).

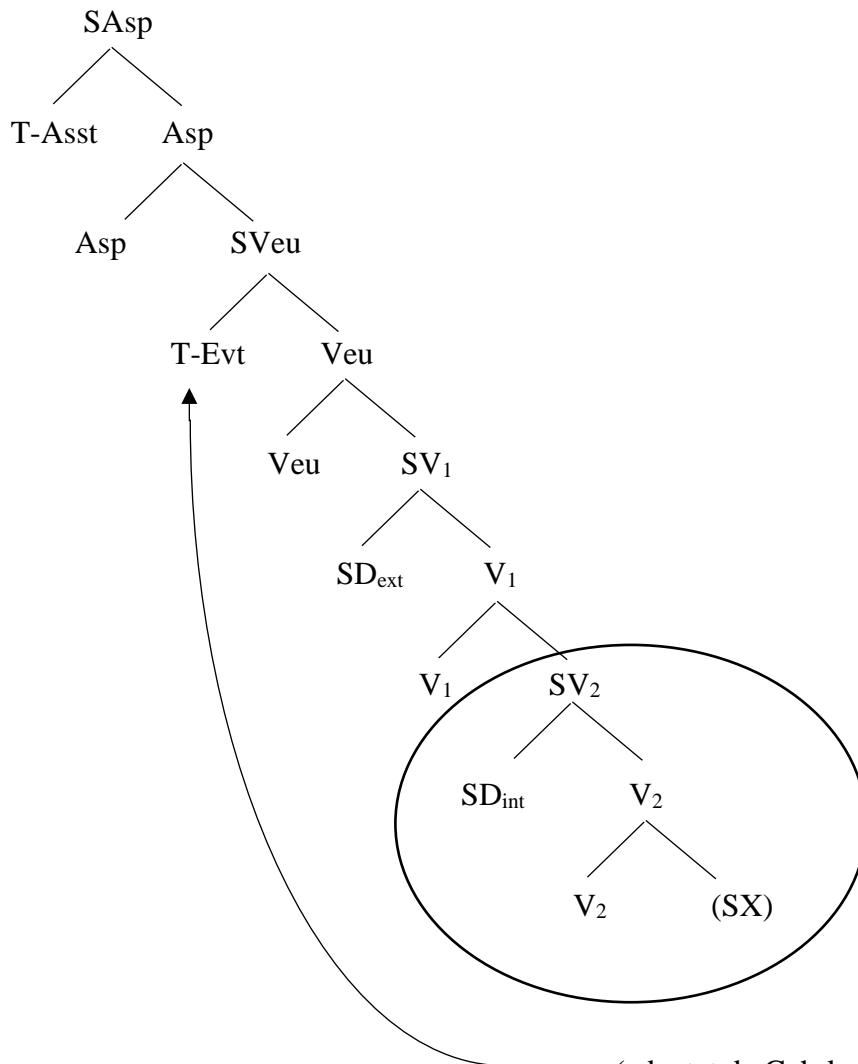
Com vèiem al capítol 2 (§2.5.2), s'ha assumit que la sintaxi i la semàntica del temps i l'aspecte impliquen alguna referència a punts o intervals en el temps (Partee 1984; Zagona 1990; Stowell 1996; Demirdache i Uribe-Etxebarria 2000; *i.a.*). El punt de partida per a aquestes aproximacions és Reichenbach (1947), que diferencia tres punts temporals: temps de l'esdeveniment (E), temps de parla (S) i temps de referència (R). Seguint Reichenbach, Klein (1994) proposa diferenciar intervals, en lloc de punts temporals. Així, Klein distingeix l'interval del temps de l'esdeveniment (*event time*, EV-T), el temps de l'assertió, és a dir, el temps al qual es refereix l'oració (*assertion time*, AST-T) i el temps de l'enunciació (*utterance time*, UTT-T). Demirdache i Uribe-Etxebarria (2000) representen sintàcticament els intervals de Klein.

(58) La sintaxi del Temps i l'Aspecte (Demirdache i Uribe-Etxebarria 2000)

En aquest marc, els diferents temps i aspectes són predicats que prenen arguments temporals, seguint Zagana (1990). D'acord amb Gehrke i Grillo, el temps de l'esdeveniment s'introdueix a partir d'un nucli Veu, que constitueix el punt de transició del domini atemporal de l'estructura eventiva al domini temporal, per la qual cosa també és necessari per a les oracions actives. Concretament, constitueix una projecció a la qual es mou el subesdeveniment en què es focalitza l'oració. Els autors comparen aquesta idea a la proposta d'Arsenijevic (2006), que argumenta que els predicats verbals tenen una projecció funcional que selecciona la part de l'estructura eventiva complexa sobre la qual s'està afirmant o predicant alguna cosa. Per tant, "whatever is asserted about the event has to move up" (Gehrke i Grillo 2007: 131). Així, aquest moviment es concep com una mena de focalització d'un subesdeveniment concret. En el cas de les passives, és l'estat consecutiu el que es focalitza i ascendeix per funcionar com a base per al temps de l'esdeveniment. Ho il·lustrem a (59).

(59)

(adaptat de Gehrke i Grillo 2009: 237)

El SV_2 , que expressa un estat consecutiu de l'esdeveniment, conté el verb en el seu nucli i l'argument intern com a especificador. Aquest SV_2 es mou a la posició d'especificador de $SVEu$, on se li assignen propietats temporals. A diferència de Collins, en la proposta de Gehrke i Grillo, aquesta operació és independent de l'ascens de l'argument intern a la posició de subjecte gramatical (Spec ST).

Aquesta proposta permet fer prediccions interessants. La primera és que permet predir quins verbs transitius permeten formar oracions passives, ja que no tots constitueixen bons inputs per a la passivització (Postal 2001). D'acord amb Gehrke i Grillo, partint d'aquesta anàlisi, es prediu que només els verbs transitius tèlics permetran la formació d'una passiva, ja que contenen un estat consecutiu, mentre que, en canvi, els verbs atèlics no permetran la formació de la passiva.

- (60) a. The lion killed the antilope
 b. The antilope was killed (by the lion)
 c. He put the card on the table
 d. The card was put on the table (by him)

(Gehrke i Grillo 2007: 132)

- (61) a. This laptop weighed two kilos
 b. *Two kilos were weighed (by this laptop)
 c. This chair cost 50 euro
 d. *50 eure were costed (by this chair)

(Gehrke i Grillo 2007: 132)

Segons els autors, els verbs de (61) no permeten formar oracions passives perquè no tenen un estat consecutiu a la seva estructura eventiva, no expressen una transició cap a un estat. Volem subratllar aquesta idea de relacionar la formació d'una estructura passiva amb la lexicalització d'un estat consecutiu, perquè serà especialment important en la nostra anàlisi de la passiva resultativa (vg. §5.3). Ara bé, el contrast entre les oracions de (60) i de (61) sembla correspondre més aviat a un contrast entre verbs que denoten esdeveniments i verbs que denoten estats.

Des d'un punt de vista crític, la proposta de Gehrke i Grillo planteja un problema bàsic: si la passiva és la lexicalització del subesdeveniment estatiu del predicat, com és que és eventiva? Per què no esdevé una construcció estativa? Sembla clar que, tot i que les línies generals de la proposta són prometedores, caldria fer-hi alguna esmena per tal de donar compte de totes les propietats de la passiva.

Tot i que hi ha una certa distància en el marc teòric, la proposta de Gehrke i Grillo (2007, 2009) sembla connectar amb l'essència de l'anàlisi de Ramchand (2018), que també proposa que la passiva –concretament, el participi de la passiva– és la lexicalització d'una part de l'estructura eventiva del predicat i connecta aquesta estructura amb l'existència de diferents dominis estructurals. Per tant, d'alguna manera, la proposta de Ramchand (2018) recupera la intuïció d'aquests autors, segons els quals el participi selecciona i lexicalitza una part de l'estructura eventiva i la connecta amb el domini temporal de l'estructura.

3.7. Cap a una proposta unificadora

Cadascuna de les anàlisis teòriques que hem descrit en els apartats anteriors mira de donar compte d'algunes propietats de la passiva eventiva, però sembla que no hi ha cap proposta que permeti explicar totes les propietats i irregularitats que caracteritzen aquesta construcció. De manera general, hi ha, almenys, tres propietats essencials que caracteritzen la passiva eventiva i que s'han de poder explicar a partir de la proposta d'anàlisi:

- La passiva eventiva expressa eventivitat i causativitat, però no permet expressar l'iniciador com a argument
- Sempre que formem el participi passiu eventiu, l'argument intern s'ha de moure a la posició de subjecte gramatical
- Només els verbs transitius eventius permeten fer la passiva eventiva (els inergatius, els inacusatius i els estatus no)

A més, idealment, la proposta d'anàlisi hauria de poder donar compte de la formació dels diferents tipus de participi (perfet, eventiu, resultatiu i estatiu) i del fet que cada tipus desplega unes propietats semàntiques i sintàctiques diferents. Així, mentre que els mecanismes formals de la sintaxi chomskiana ens permeten explicar, per exemple, per què l'argument intern s'ha de moure a una posició superior (Filtre de Cas, Papers Temàtics, PPA), el cert és que, com noten Gehrke i Grillo, l'estructura eventiva del verb primigeni és essencial per poder entendre les restriccions de formació de participis. En aquest sentit, el model que permet desglossar més l'estructura eventiva del verb i, per tant, filar més prim en la caracterització i prediccions de la passiva és el model de Ramchand (2008, 2018).

3.7.1. Punt de partida: Ramchand (2018)

Segons Ramchand (2018), la morfologia participial (*en/ed* en anglès) és l'externalització d'una subpart de l'estructura codificada en l'especificació verbal d'un element. Ramchand (2018) parteix del model presentat a Ramchand (2008), que és el que hem presentat al Capítol 1 d'aquesta tesi (vg. §1.3.3). Per tant, l'autora segueix assumint que un predicat verbal (és a dir, un SV) es pot descompondre en un màxim de tres subesdeveniments: Inici, Procés i Resultat. Aquests subesdeveniments s'expressen en forma de tres projeccions funcionals que es combinen en la sintaxi, de manera que

cadascuna representa un subesdeveniment de l'esdeveniment complet. Així mateix, cadascuna d'aquestes tres projeccions introdueix el seu propi argument, situat en la posició d'especificador. D'altra banda, com assenyalàvem al Capítol 1 (§1.3.4), Ramchand (2018), proposa que l'argument extern no es genera com a especificador de S_{Inc}, sinó com especificador de SE_{Vt}.

A partir d'aquí, l'autora proposa que la morfologia de participi permet externalitzar una subpart de l'estructura:

The idea is simply that the participle in *en/ed* is the spell out of a subpart of the structure listed in the verbal specification. Instead of existential binding of event variables, we simply drop the non-expressed elements of the syn-sem representation. [...] The participial form for a particular root will be the form that spells out any verbal span that does not contain the Asp feature. The participial form is any non-tense information carrying contiguous *subset* of those features.

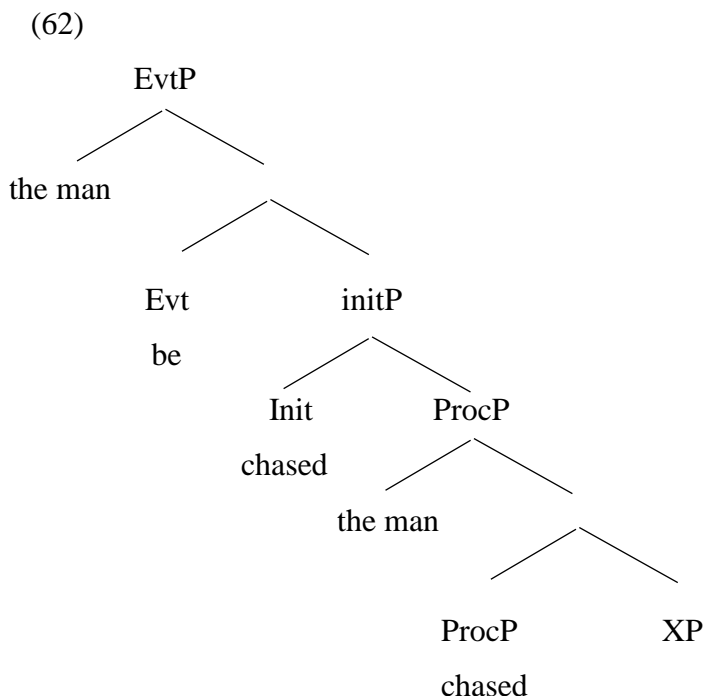
(Ramchand 2018: 86-88)

El que proposa Ramchand, doncs, és que la morfologia participial és l'externalització d'un conjunt de nuclis de la representació lèxica de l'esdeveniment abans de la projecció d'Asp. En altres paraules, la morfologia participial pren alguns nuclis funcionals de l'estructura lèxica i els externalitza abans de l'adjunció d'Asp. Recordem que, en la seva proposta, Asp és el nucli que inaugura el domini situacional, és a dir, el domini de les propietats espaciotemporals. És per això que un participi en anglès no té ni temps, ni concordança, ni aspecte.

Concretament, el que proposa Ramchand és que la formació d'un participi eventiu implica l'externalització de tota l'estructura lèxica del verb, excepte el nucli E_{Vt}. Per tant, la passiva eventiva lexicalitza l'estructura eventiva del predicat fins a S_{Inc} o, si el predicat no té S_{Inc}, fins a S_{Proc}. Així, segons l'autora, el nucli E_{Vt} del predicat, que és el que introdueix l'argument extern, no es projecta. En el seu lloc, es projecta un nucli E_{Vt} diferent, independent, que és el que introdueix el verb *be* a l'estructura. L'especificador d'aquest nucli és buit, i només es pot ocupar mitjançant el moviment d'un SD que es trobi en la posició d'objecte directe del predicat: “an independent E_{Vt} head hosting *be* must be merged whose specifier is filled by internal merged from the direct object position” (Ramchand 2018: 98).

Amb la presència a l'estructura del nucli S_{Inc} es garanteix l'existència d'un component agentiu en la passiva eventiva, sense que això impliqui, necessàriament, l'expressió de l'argument extern, ja que aquest argument s'introdueix a SE_{Vt}. Com que

el participi impedeix que el verb projecti el nucli Evt que permet la introducció d'un SD amb el paper d'argument extern, aleshores l'argument extern queda bloquejat: "the external argument gets bound by default existential closure" (Ramchand 2018: 98).

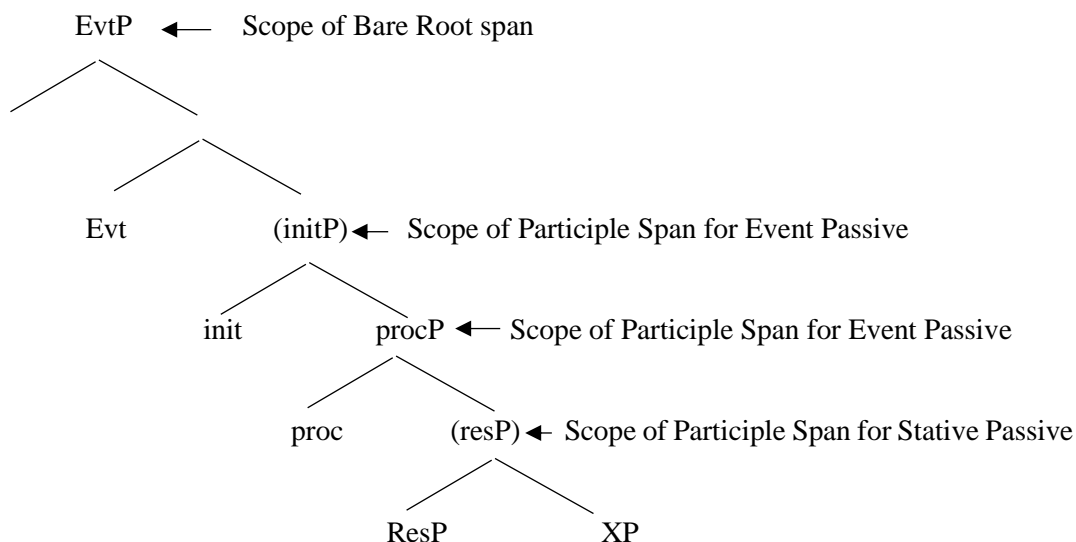
(Ramchand 2018: 98)

Com que el participi en *-en/ed* és únicament l'expressió de l'espina verbal fins a SInic, la formació del participi no afecta l'*aktionsart* del verb a partir del qual es forma.

Per tant, el que proposa l'autora és que si el participi és passiu eventiu, externalitza tota l'estructura del predicat, a excepció del nucli Evt. En cap cas l'estructura final té Asp, de manera que el participi mai té trets temporals ni aspectuals. "Any span of event concept domain heads lacking an Asp specification, and regardless of actual size, can be expressed by the en/ed participial form of the corresponding verb." (Ramchand 2018: 108). Ramchand (2018: 105) ho reproduïx així:

- (a) Inflectable Transitive Verb: < Asp, Evt, Init, Proc, Res >
- (b) Bare Root Form: < Evt, Init, Proc, Res >
- (c) Participle in en/ed: < (((Evt), Init,) Proc,) Res >

(63)

(Ramchand 2018: 105)

Pel que fa a la resta d'operacions relacionades amb la passiva, l'autora segueix les propostes tradicionals de la Teoria del Cas. Així, a Ramchand (2008), l'autora explica que Inic és el nucli responsable d'assignar cas acusatiu a l'argument intern i que un altre nucli funcional situat més amunt en l'estructura assigna cas nominatiu.

3.7.2. El participi de la passiva eventiva

En la línia de Ramchand (2018), considerem que els diferents tipus de participis que existeixen (de perfet, eventius, resultatius, estatus, actius) es poden explicar a partir d'una única estructura de la qual el participi en lexicalitza una part. Per tant, un participi té propietats diferents segons la part de l'estructura que lexicalitzi. En altres paraules, segons la quantitat d'estructura que lexicalitzi, conformarà un tipus de participi o un altre.

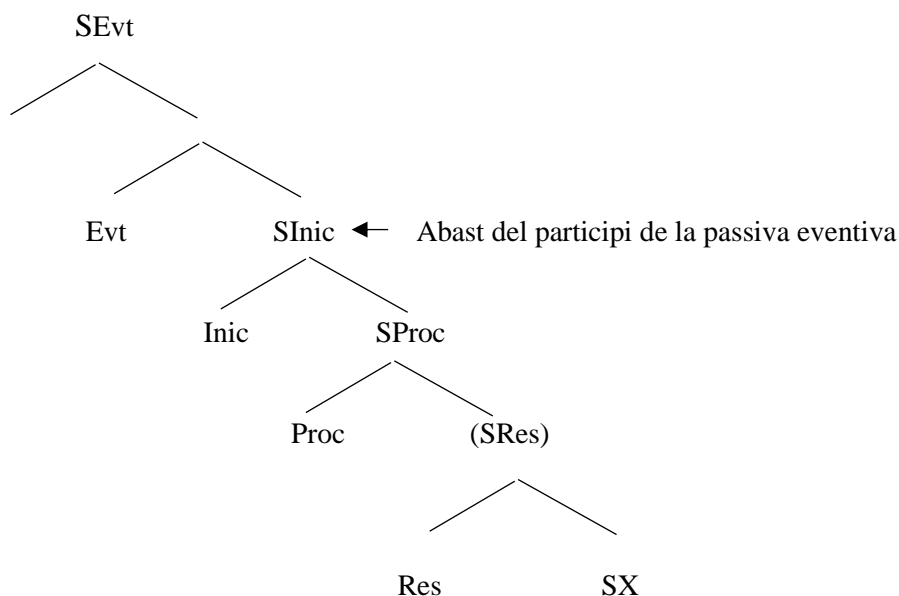
El que proposem és que, excepte en el cas del participi de perfet i del participi actiu, en la formació de tota la resta de participis (tots els passius i els deponents) sempre hi ha un nucli que queda exclòs de l'estructura eventiva: SEvt. Ara bé, a més de SEvt, es poden suprimir altres projeccions de l'estructura eventiva. Així, depenent de quines projeccions s'excloquin, es formarà un tipus de participi o un altre: passiu eventiu, passiu resultatiu, passiu estatiu, deponent, etc. També en la línia de Ramchand (2018), assumim que després del domini eventiu es projecta el domini situacional (vg. §1.6.2). Així, el que fa

el participi és seleccionar una part de l'estructura eventiva i connectar-la directament amb el domini situacional.

Ramchand (2018) proposa que el participi de la passiva eventiva pot lexicalitzar l'estructura eventiva fins a Inic o fins a Proc. En aquesta tesi proposem que, necessàriament, el participi d'una passiva eventiva ha de lexicalitzar una estructura que contingui Inic i Proc. Recordem que les propietats semàntiques de la passiva eventiva són, bàsicament, dues: (i) denota un esdeveniment i (ii) és causativa, tot i que no permet l'expressió de l'agent com un argument. Per tant, proposem que cada propietat es relaciona amb una projecció subeventiva. Perquè la passiva s'interpreti com a eventiva, ha de tenir Proc, i perquè s'interpreti com a causativa (o agentiva), ha de tenir Inic²². Recordem les paraules de Ramchand (2018: 97): “I will assume that the existence of the *init* (causing) projection guarantees the existence of some sort of ‘agent’ for the passive event.” Per tant, la nostra proposta és que només els verbs que tinguin SInic i SProc permetran la formació d'una passiva eventiva.

Com dèiem, seguint el model de Ramchand (2018), assumim que l'argument extern es genera a SEvt, de manera que és possible que un nucli eventiu no projecti especificador.

(64) Estructura subeventiva que lexicalitza el participi passiu eventiu

²² De fet, Ramchand (2008: 97) ja té aquesta mateixa intuïció: “passive [...] does not apply when *init* is not projected and identified.”

El participi, doncs, lexicalitza l'estructura fins a SInic, amb SInic inclòs, i això provoca que no es pugui projectar cap altre nucli del domini eventiu. Així, ja no es pot projectar SEvt, de manera que no es pot introduir l'argument extern com a argument en aquesta estructura. Com que el participi selecciona una part de l'estructura eventiva i la connecta directament amb el domini situacional, a continuació, en la nostra proposta, després del SInic, ja es fa el pas al domini situacional mitjançant la projecció del ST (vg. §3.8.4).

D'altra banda, tot i que seguim la proposta general de Ramchand, no assumim que sigui la inserció del verb *be*, 'ser' en català, el que forci el moviment de l'argument intern en la passiva. Com hem mostrat a l'apartat §3.4, en català, podem tenir una passiva eventiva sense necessitat de tenir explícitament el verb *ser*. Per exemple, podem tenir un participi passiu eventiu funcionant com a modificador nominal, sense cap verb.

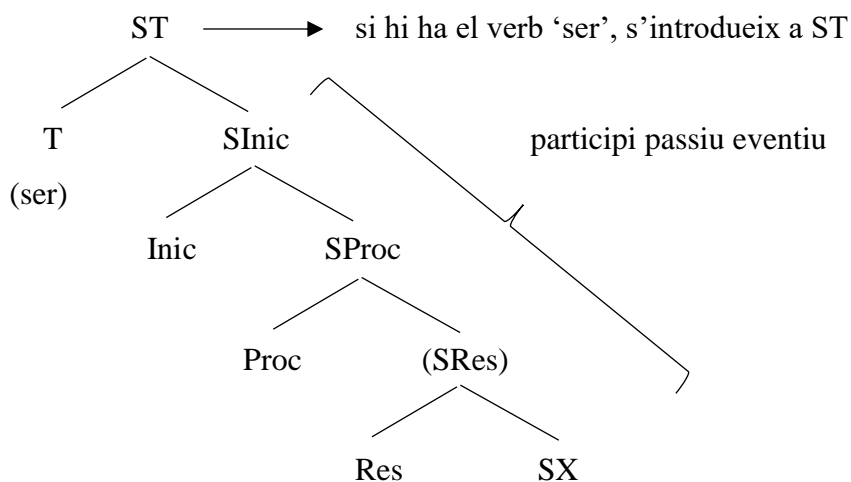
- (65) a. Cinquena dona assassinada aquest any
 b. El tresor trobat al fons del mar

Noteu que els participis de (65) només poden ser participis verbals, és a dir, participis passius eventius. A banda del fet que es poden combinar amb adjunts eventius, una mostra que aquests participis no són adjectivals o resultatius és que no es poden combinar amb el verb *estar*.

- (66) a. *La dona està assassinada
 b. *El tresor està trobat

Per tant, proposem que, en el cas que en la passiva eventiva hi aparegui el verb *ser*, aquest verb s'introdueix o es genera com a nucli del ST. Així, el verb *ser* no fa cap funció predicativa ni expressa cap esdeveniment, per la qual cosa no projecta un SEvt; únicament apareix per materialitzar els trets de temps i concordança (vg. §3.8.4.1). L'estructura que proposem, doncs, és la següent:

(67) Estructura de la passiva eventiva

3.8. Aplicació de l'anàlisi

Aquesta proposta ens permet explicar les restriccions segons les quals els verbs inergatius i estatus no permeten la formació de la passiva eventiva. També analitzarem el cas dels complements indirectes passivitzats i, finalment, explorarem l'estructura del domini situacional en la passiva eventiva.

3.8.1. Els verbs inergatius

Com nota Ramchand (2018: 99), la seva anàlisi permet explicar per què els predicats inergatius no permeten la formació d'una passiva eventiva. El que proposa Ramchand és el següent. Un verb com *dance* només té un argument, l'argument extern, que es genera en la posició d'especificador d'SEvt. Ara bé, en la formació d'una passiva eventiva, el SEvt del predicat no es projecta, de manera que l'argument extern no es pot introduir a l'estructura. Quan s'introdueix el SEvt del verb *be*, com dèiem, la posició d'especificador és buida i necessita que un SD s'hi mogui des d'una posició inferior en l'estructura. El problema és que no hi ha cap altre argument a l'estructura, per tant, no hi ha cap SD que pugui pujar fins a especificador de SEvt. Com que les oracions en anglès necessiten un subjecte (recordem el PPA), l'estructura no és bona i, per tant, no es pot formar la passiva eventiva del verb²³.

²³ A més, l'anglès, a diferència d'altres llengües com el noruec, tampoc permet inserir un subjecte expletiu en aquests casos (8):

- (68) a. *was danced
 b. *was ran

En aquesta tesi, assumim una anàlisi semblant per al català, però amb alguna modificació. Així, com dèiem, no condicionem la passiva a l'aparició del verb *ser*. Per tant, la impossibilitat de fer la passiva del verb inergatiu no depèn de la presència d'aquest verb. La nostra proposta és que els verbs inergatius no permeten la formació de la passiva eventiva perquè el participi d'aquesta construcció lexicalitza l'estructura eventiva fins a SInic. Com que, en aquest punt, encara no s'ha introduït l'argument extern, que s'introdueix a SEvt, no hi ha cap argument que pugui pujar a especificador de ST per satisfer el PPA, de manera que la construcció resultant és agramatical.

- (69) a. *va ser correguda/ballada/treballada
 b. *va ser bordat
 c. *va ser tossit

Recordem que, segons Ramchand (2008: 82), l'entrada lèxica d'un verb com *run* ('córrer') conté els següents trets:

- (70) *run*: [init_i, proc_i]

Si assumim que l'argument extern es genera directament a SEvt, ara haurem d'assumir que en l'estructura del verb *córrer* hi ha dos especificadors buits o, dit d'una altra manera, hi ha dos especificadors que no es projecten: el de SInic i el de SProc.

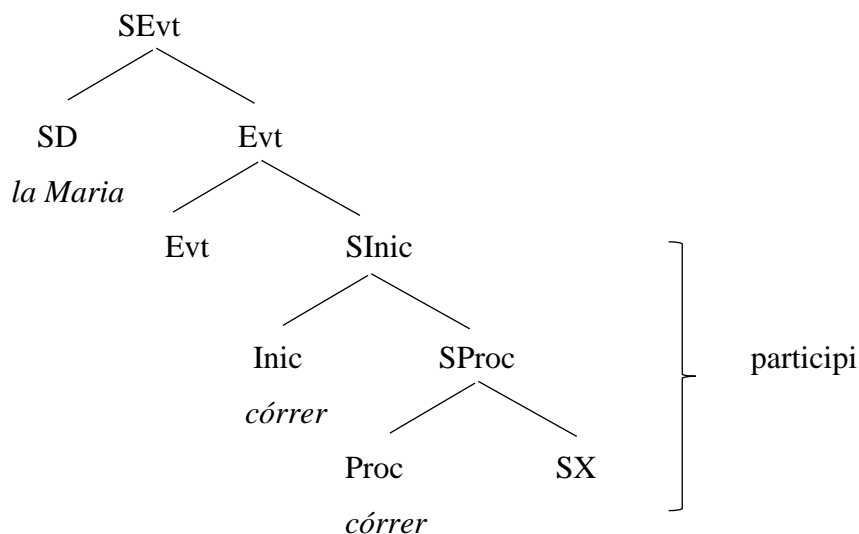
-
- (8) *It was danced / *There was danced.

Per poder explicar l'agramaticalitat de (8b), Ramchand postula que, a més del requeriment que una oració sempre ha de tenir subjecte en anglès (PPA), encara hi ha un altre requeriment que estableix que el SD d'aquest subjecte ha de ser específic (*overt*), i no pot ser un expletiu.

I will make the assumption that in addition to the overt subject requirement, English has an 'EPP requirement' (in the descriptive sense) at the level of the first phase. For us, this means essentially that there must be an overt DP in the specifier of EvtP. In other words, EvtP requires an overt Topic argument in English.

(Ramchand 2018: 99)

(71) Estructura eventiva de ‘córrer’ a Ramchand (2018)

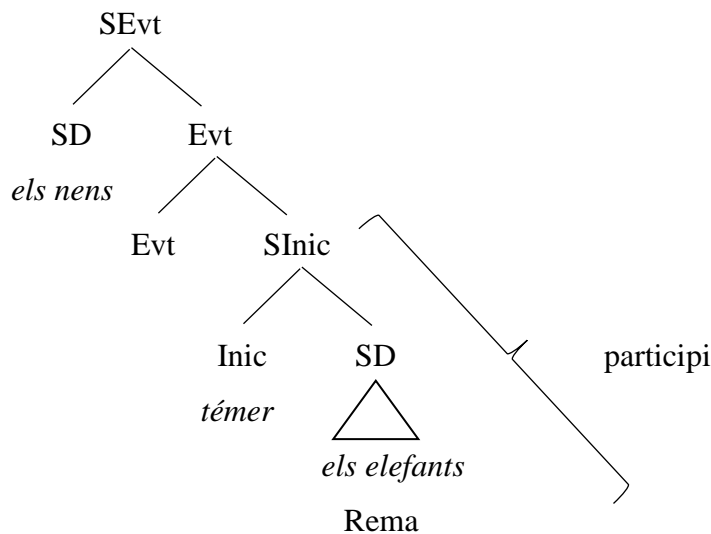

Per tant, el participi lexicalitza l'estructura de (71) fins a SInic. No hi ha cap argument que es pugui moure a Spec, ST, perquè l'argument encara no s'ha introduït.

3.8.2. Els verbs estatus

En el Capítol 6 parlem amb més detall de la passiva estativa. En aquest punt, però, volem assenyalar la línia general de l'anàlisi. Com vèiem al Capítol 1 (§1.4.1), segons Ramchand (2008: 63), un verb estatiu només projecta el SInic, que és un estat. Aquest nucli *inic* no té valor de causa perquè no es projecta el SProc. “Since the *init* does not have *procP* as its complement in this case, it is not interpreted as causational, but simply as a state.” Per tant, el subjecte del verb s'interpreta sempre com un experimentador (*holder*) de l'estat. En aquest cas, tot i que Ramchand (2018) no parla específicament de la passiva dels verbs estatus, si seguim el raonament de la seva anàlisi, podem assumir que, en aquests casos, l'Iniciador, tot i que no és pròpiament un agent, sinó més aviat una causa externa, també es genera com a especificador de SEvt, per la qual cosa queda fora de l'estructura lexicalitzada pel participi. Així mateix, aquesta estructura pot tenir un Rema, que ajuda a descriure l'estat. Per tant, un predicat com *témer els elefants* té l'estructura de (72).

(72) Els nens temen els elefants

Segons la nostra proposta, aquests verbs permeten la formació d'una estructura passiva perquè tenen SInic. Ara bé, l'estructura resultant no és una passiva eventiva, perquè l'estructura eventiva del predicat no té SProc. Com hem assenyalat, perquè es pugui formar una passiva eventiva, el verb ha de tenir SInic i SProc. SInic es relaciona amb l'agentivitat i SProc amb l'eventivitat. Si els verbs estatus no tenen SProc, no poden formar passives eventives. La nostra proposta és que formen passives estatives. En parlem amb més detall al Capítol 6.

Així mateix, hem d'assumir que, per poder formar aquesta construcció passiva, el SD que funciona com a Rema es pot moure a especificador de ST per rebre cas i per respectar la PPA, exactament igual que ho fan els especificadors de les projeccions subeventives, i és així com acaba essent el subjecte gramatical d'una estructura passiva. Per tant, aquesta anàlisi permet explicar per què predicats com *témer els elefants*, *estimar els pares* o *admirar la cantant* permeten la formació d'una estructura passiva.

- (73) a. Els elefants són temuts pels nens
 b. Els pares són estimats pels fills
 c. La cantant és admirada per tots els seus companys de l'acadèmia

3.8.3. La passiva dels complements indirectes

En principi, en català només es pot passivitzar el complement directe del verb o, més concretament, l'argument intern que s'origina com a tema (Borer 1984; Bruening 2014;

Levin i Rappaport Hovav 1986; McIntyre 2013; *apud* Armstrong 2017). D'això se segueix la predicció que no es pot passivitzar el complement indirecte (CI) d'un verb ditransitiu (com ja va observar Demonte 1995)²⁴.

- (74) a. *L'estudiant *donat* amb/dels llibres del professor podrà aprovar l'examen
b. *L'amic *dit* d'un secret ha de ser de plena confiança

No obstant això, sembla que alguns verbs ditransitius permeten la passivització del complement datiu en català.

- (75) a. Barberà, *preguntada* pels periodistes, va assegurar que l'ordre "era claríssima" (CIVAL, consultat: 07.12.2016)
b. El bisbe de Solsona, *contestat* per l'ANC de Berga (*Nació digital*, 07.12.2016)
c. Els nens *hiperregalats* es tornen egoistes i capritxosos (rac1.cat, consultat: 24.12.2019)

Tenint en compte que aquests verbs no participen en l'alternança datiu/acusatiu²⁵ (Solà 1994; Rosselló 2002; Pérez Saldanya 2007; Pineda 2016; *i.a.*), els exemples de (75)

²⁴ En anglès, aquesta passivització del CI és possible perquè en aquesta llengua existeixen les construccions de doble objecte. Així, si el receptor es pot originar com a complement directe i rebre acusatiu, també pot ser passivitzat: *I was given a book, Lily was prescribed a new medicine (by the doctor).*

²⁵ Entre els verbs ditransitius de les llengües romàniques, n'hi ha un grup que participa en el que s'ha anomenat una "alternança de cas datiu/acusatiu" (Solà 1994; Cabré i Mateu 1998; Rosselló 2002; Pérez Saldanya 2007; Ramos 2005b,c; Morant 2008; *apud* Pineda 2016). Com Pineda (2016) il·lustra, es tracta d'una alternança d'ús d'aquests verbs, que poden ser utilitzats com a ditransitius i expressar una entitat transferida i un receptor, com a (9), o bé com a transitius i expressar únicament el receptor. En aquest darrer cas, hi ha dues opcions pel que fa al marcatge de cas del receptor: pot aparèixer en cas datiu, com a (10a), o marcat en acusatiu, com a (10b).

(9) L'empresari paga el sou a l'empleat.

(10) a. L'empresari paga a l'empleat → Li paga

b. L'empresari paga l'empleat → El paga

(Pineda 2016)

La particularitat d'aquests verbs, doncs, és que, en determinats contextos, permeten que el complement indirecte es comporti com a directe.

contradiuen clarament el que prediu la gramàtica. Així, es configuren com a dades “inesperades” en català que, que sapiguem, només han estat analitzades a Crespi (2017). Així mateix, encara que alguns parlants troben aquestes dades poc naturals, el cert és que la seva emergència i el seu ús és cada vegada més freqüent –especialment en els mitjans de comunicació– i es troba en plena expansió. En general, els verbs que permeten la passivització del CI es poden classificar en dos grups: els verbs de comunicació i els verbs de contacte (en sentit ampli).

3.8.3.1. Dades i caracterització

Pel que fa als verbs de comunicació, es tracta d'aquells verbs que es relacionen amb els actes de parla, amb la comunicació d'un missatge. Hi trobem, per exemple, *preguntar*, *contestar*, *respondre* o *replicar*²⁶. Així, tots aquests verbs impliquen dos arguments: un missatge i un receptor. En les dades que exposarem, veurem que aquest receptor pot aparèixer passivitzat.

Un dels casos més paradigmàtics entre aquest grup, com vèiem, és *preguntar*. Així, tant en català com en castellà, *preguntar* selecciona un complement directe i un d'indirecte, i aquest últim no pot aparèixer mai en acusatiu:

- (76) a. *Els periodistes pregunten Barberà sobre l'ordre / *La pregunten
 b. *Preguntan Huertas acerca de cuándo convocará la Mesa / *La preguntan

No obstant això, en les dues llengües és fàcil trobar exemples amb el complement indirecte passivitat, és a dir, modificat per un participi passiu:

- (77) a. El també titular de la Presidència ha insistit, *preguntat* pels periodistes, que “amb totes les conseqüències” (e-Notícies, consultat: 07.12.2016)
 b. La força rau en les emocions d'aquestes persones *preguntades* per xifres de sinistralitat (vilaweb.cat, 13.07.2017)

²⁶ Un cas semblant seria el de *suplicar*. Com apunta la GIEC (2016: §21), *suplicar* pot tenir un ús transitiu, però és molt arcaic i no és el que els parlants prenen com a input per emprar-lo: “*Els acusats supliquen el jutge?*” *El supliquen*. No obstant això, tant en català com en castellà -sobretot en llenguatge administratiu i, a vegades, en premsa escrita- trobem casos com ara: *mare suplicada* (cat.), *amiga suplicada*, *el Juez suplicado decidió no resolver...*, *Tribunal suplicado*, (cast.) etc.

- c. *Preguntats* per si participen en fires professionals, responen majoritàriament que sí (naciodigital.cat, consultat: 07.12.2016)
- (78) a. *Preguntada* acerca de cuándo convocará la Mesa del Parlament, Huertas ha dicho que se "lo tiene que pensar" (El economista, consultat: 09.01.2017)
- b. Todos los expertos *preguntados* destacaron la dificultad de predecir el impacto sobre la inflación del llamado “mal de las vacas locas” (Corpes XXI, consultat: 09.01.2017)
 - c. Tras haber sido *preguntada* sobre si se consideraba feminista, (emisora Los 40 Principales, sentit: 18.01.2018)
 - d. Las autoridades, *preguntadas* por ABC, callan (Corpes XXI, consultat: 09.01.2017)

El participi del verb, a més de fer la funció de modificador nominal, també pot aparèixer en una construcció passiva en la qual apareix explícitament l'auxiliar *ser*:

- (79) a. El 80% dels catalans volen *ser preguntats* i volen poder contestar (Documental 1-O, *Sense ficció*, TV3)
- b. Els processats van *ser preguntats* pel president si havien de dir alguna cosa (Clarà 1939: *Girona, 1939: quatre sentències de mort*)
 - c. Quan les persones *eren preguntades* de nou però en una situació amb més gent present, de manera que tots sentien les respostes (*Manual de psicologia: Fem psicologia. Una orientació per als futurs psicòlegs*)

Pérez Saldanya i Rigau (2018), seguint algunes notes de Joan Solà, ja noten aquest comportament irregular o inesperat de *preguntar*. Els autors expliquen que és possible que aquest ús de *preguntar* sigui un cas d'assimilació sintàctica, concretament de la transitivitat del verb *interrogar*: “els parlants atribueixen a *preguntar* el règim verbal d'un verb semànticament molt proper: el verb *interrogar* (interrogar algú sobre alguna cosa)” (Pérez Saldanya i Rigau 2018: 6). Així, els parlants estarien utilitzant *preguntar* com a transitiu per assimilació del funcionament d'*interrogar*, que, semànticament, se li assembla molt. Aquesta possibilitat és totalment factible, però, com veurem, l'assimilació no pot explicar tots els casos de passivització de complements indirectes, ja que hi ha verbs que no tenen cap equivalent semàntic que sigui transitiu (com, per exemple, el cas de *regalar*).

Contestar i *replicar* també són verbs ditransitius que seleccionen un complement directe i un receptor de persona en datiu:

- (80) a. En Joan va contestar la pregunta a la Maria
 b. En Bernat va replicar a la mare que volia venir

Ara bé, no és clar si aquests verbs admeten o no l'alternança datiu/acusatiu. Segons Pineda (2016: 337), verbs del tipus *contestar* i *respondre* participen en l'alternança, de manera que, quan s'omet el complement directe, el receptor pot aparèixer tant en datiu com en acusatiu. Nogensmenys, el cert és que aquest judici no és compartit per tots els parlants del català, i hi ha molta variació pel que fa a la possibilitat de tenir el receptor en acusatiu²⁷.

- (81) a. Sempre li {contestes / repliques} (a la mare)
 b. ??Sempre la {contestes / repliques} (a la mare)

Per tant, no és clar si dades com les de (82) serien esperables o no. En tot cas, el que és curiós és que, malgrat la variació que existeix respecte del marcatge del receptor amb aquests verbs, la possibilitat de trobar-lo passivitzat és cada vegada més freqüent.

- (82) a. August Armengol, durament *replicat* per l'alcalde Benet Jané (CiU) (Plataforma.cat, consultat: 15.11.2017)
 b. Gallardón defensa la constitucionalitat del matrimoni gai i *és replicat* per altres tres ministres (www.setdies.wordpress, consultat: 15.11.2017)
 c. El bisbe de Solsona, *contestat* per l'ANC de Berga (Nació digital, consultat: 07.12.2016)
 d. El ministre de Justícia *ha estat contestat* pel senador d'ERC (AraBalears, consultat: 07.03.2017)
 e. Saludà molt amablement i *fou contestada* d'igual manera (CIVAL, consultat: 07.12.2016)

²⁷ El que és interessant és que molts parlants que no admeten l'acusatiu en aquests casos, en canvi, admeten la construcció passiva.

Pel que fa als verbs de contacte, la GIEC (2016: §32.2.3) esmenta els casos d'*infiltrar* i *trasplantar*:

El participi derivat del verb pot modificar diferents elements nominals. D'aquesta manera, *infiltrar un líquid a un pacient en una articulació* (en què el complement directe és *un líquid*, i tenim *el líquid infiltrat*) evoluciona cap a *infiltrar un malalt* (que dona *el malalt infiltrat*). Igualment: *trasplantar un òrgan a un malalt* i *trasplantar un malalt* (*l'òrgan trasplantat*, *el malalt trasplantat*, i la nominalització *un trasplantat*).

Per tant, en català és fàcil trobar les combinacions *un pacient trasplantat*, que, de fet, és un pacient a qui li han trasplantat un òrgan, i *un malalt infiltrat*, que vol dir que és un malalt a qui li han infiltrat algun líquid. Pérez Saldanya i Rigau (2018: 7) aporten alguns exemples que havia recollit Joan Solà (notes personals):

- (83) El jugador tal jugarà *infiltrat* (Ràdio, 6.III.2002, repetidament)
- (84) a. ... ja tenim els primers candidats a comprar òvuls i semen a Internet: són els *xenotrasplantats* i els *infartats* sense parella habitual (Joan Oliver, *Avui*, 26.X.1999, pàg. 3)
- b. Yo soy el *trasplantado*. [TVE, 17.I.1995, programa sobre trasplantaments, en boca d'una persona *a qui* havien trasplantat un òrgan.]
- c. XX ha vuelto a casa *trasplantado* de ambos riñones.

També podríem incloure en aquest grup el cas de *pegar*, en l'accepció de verb intransitiu amb el significat de “donar cops a algú” (DIEC2). En aquest cas, segons la normativa, el verb tampoc no permet l'acusativització del receptor datiu, com es mostra a (85)²⁸.

- (85) a. Per què li peguen, a aquesta xicota?
- b. ?Per què la peguen?

Novament, també en aquest cas podem trobar el receptor modificat per un participi passiu, en estructures com les de (86):

²⁸ En el cas del verb *pegar*, tot i que, en la llengua formal i d'acord amb la normativa, és intransitiu, és cert que alguns parlants l'accepten com a transitiu. Respecte d'aquesta possibilitat, hi ha molta variació dialectal.

- (86) a. Quan un article del Codi Penal egipci afirma que una *dona pegada* pel seu marit 'amb bones intencions' no pot reclamar danys i perjudicis (<https://www.elperiodico.cat/ca>, consultat: 17/11/2017)
- b. Hem de defensar el feixista que diu que es pot pegar a una dona i no podem defensar la *dona pegada?*”, ha preguntat. (<https://comunicacio.e-noticies.cat/>, consultat: 17/11/2017)
- c. Dir-li sense cridar ni res que allò no estava bé, que pensés una estona i, o bé anar a consolar al nen "*pegat*" si hi havia confiança o bé quedar-nos al seu costat sense dir res. (<http://www.socpetit.cat/forum>, consultat: 17/11/2017)

D'altra banda, Pineda (2016) inclou *disparar* en el llistat de verbs de contacte que permeten, en català, l'alternança datiu/acusatiu. Així, sembla que aquest verb podria permetre que el receptor del tret aparegués en cas acusatiu, però, de nou, no tots els parlants accepten aquest marcatge²⁹.

- (87) a. ?Van disparar el noi republicà
b. ?Han disparat la Maria
- (88) a. Li van disparar / Li han disparat
b. ?El van disparar / ?L'han disparada

En castellà, semblantment, *disparar* tampoc no pot tenir el receptor marcat amb cas acusatiu³⁰. Per tant, tampoc no esperaríem trobar dades com les de (89):

²⁹ De fet, Rodríguez Mariné, en un article divulgatiu de 2019, escriu:

A Roger Español 'li' van disparar (no 'el' van disparar), i ara, gràcies a la col·laboració ciutadana (i no a qui tocava investigar-ho), ja sabem qui ho va fer (presumptament). [...] Amb la a davant de complement directe (CD) anem insegurs, acostumem a espifiar-la i no ens refiem de nosaltres mateixos. Conseqüència: ens passem de frenada i traiem la a quan no toca. La policia no el va disparar, perquè no es pot disparar a la gent sense preposició. *Li* va disparar. A ell i a les persones que el volien socórrer (no hem reulat 40 anys, no).

https://www.ara.cat/opinio/disparar-impunitat-article-maria-rodriguez-marine_0_2256974474.html

³⁰ Al *Diccionario Panhispánico de Dudas* (s.v. "disparar"), hi diu:

Para expresar el destinatario del disparo, nunca deben usarse los pronombres *lo(s)*, *la(s)*, incluso en el caso de que el complemento directo se omita por sobrentendido [...]: **Si el preso intenta escapar, no LO disparen*; debe decirse *no LE disparen*. Por la misma razón,

- (89) a. Malala Yousafzai va reclamar no ser recordada com la dona *disparada* pels talibans (*Vilaweb*, consultat: 10.10.2017)
- b. Quinta víctima *disparada* dentro de su vehículo (*eldiario.ec*, consultat: 12/01/2018)
- c. Mueren los niños *disparados* por su propia madre en Texas (*actualidad.rt.com*, consultat: 09/12/2017)

Per acabar, darrerament, en la premsa també hem trobat exemples amb *regalar*, tant en català com en castellà. Noteu que, de nou, quan el verb *regalar* està flexionat, el receptor del regal ha d'estar marcat amb cas datiu i no pot aparèixer en cas acusatiu (90). És per això que no esperàriem poder trobar dades com les de (91)³¹.

- (90) a. En Jaume ha regalat una bicicleta *(a) la Maria
- b. En Jaume {li/*1'} ha regalat una bicicleta
- (91) a. Els nens *hiperregalats* es tornen egoistes i capritxosos (*rac1.cat*, consultat: 24.12.2019)
- b. Niños *hiperregalados*, niños frustrados y sin ilusión (*El País*, consultat: 20.12.2017)

3.8.3.2. Possible anàlisi

Des d'un punt de vista semàntic i descriptiu, semblaria que tots els participis que hem descrit fins ara deriven d'una classe de verbs que es podria encabir en una categoria d'abast superior referida "als verbs que denoten processos de transferència, és a dir, processos en virtut dels quals el destinatari (meta/receptor) acaba en possessió o en contacte amb allò transferit" (Pineda 2016: 322). En el cas dels verbs de comunicació, el procés implica la transferència de "quelcom que no es pot transferir físicament, com una resposta (paràfrasi *dirigir una resposta a algú*) o una telefonada (paràfrasi *dirigir una telefonada a algú*)" (Pineda 2016: 323) i del qual el complement indirecte sempre és el destinatari, mentre que en el cas dels verbs de contacte l'entitat transferida sí que es pot

no son aceptables usos en pasiva en los que el sujeto es la persona que recibe el disparo: «Un aficionado fue disparado en la boca» (*Mundo* [Esp.] 15.6.96).

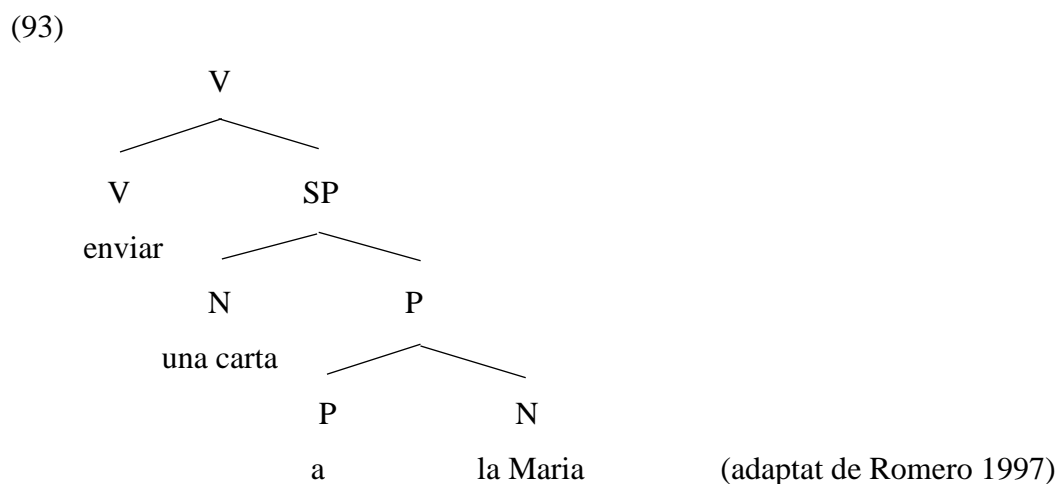
³¹ Segons Pineda (c.p.), podria ser que els parlants assignessin a *regalar* el mateix règim del verb *obsequiar*, que és semànticament proper, tal com proposaven Pérez Saldanya i Rigau (2018) per al cas de *preguntar* i *interrogar*.

concretar físicament: per exemple, *un tret* en el cas de *disparar* o *un regal* en el cas de *regalar*.

Així, i seguint la intuïció de Pineda, si aquests verbs són verbs de transferència, la seva configuració interna ha de ser ditransitiva i incloure un verb més lleuger que seleccioni dos sintagmes: un que expressi l'entitat transferida i un que codifiqui el receptor. Estem parlant, doncs, d'un esquema “verb lleuger + SN + destinatari”, en el qual el verb hauria de ser un verb lleuger de l'estil de ‘fer’ o ‘dirigir’:

- (92) a. Preguntar → fer/dirigir una pregunta a algú
- b. Replicar → fer una rèplica a algú
- c. Regalar → fer/donar un regal a algú

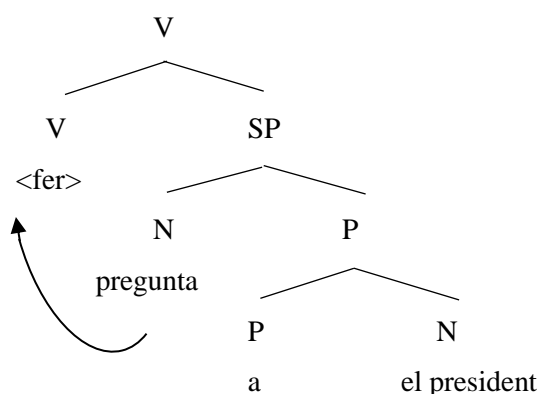
Així, podríem pensar que un verb com *preguntar* té una estructura interna típicament ditransitiva que equival a “fer una pregunta a algú”. Seguint Hale i Keyser (1994), un verb ditransitiu selecciona com a complement un SP, a través del qual s'estableix una relació entre els dos arguments interns del verb. En aquest SP, el tema (CD) ocupa la posició d'especificador i la meta (CI) la de complement, com a (93):

Aleshores, quan es fa servir el verb com a transitiu en lloc de ditransitiu, i el receptor (o meta) queda com a únic argument intern, podríem pensar que el que passa és que el complement acusatiu³² s'ha incorporat al verb:

³² Tot i que fem servir la terminologia “acusatiu” i/o “datiu” per identificar els complements, és convenient recordar que, d'acord amb Hale i Keyser, l'assignació de cas es produeix a la sintaxi oracional, de manera que, en el terreny de la sintaxi lèxica, els elements encara no tenen cas. En

(94)

En una estructura com la de (94), *preguntar* s’hauria de formar a partir de la incorporació del N *pregunta*³³ al verb lleuger <fer>. El problema, però, és que no es pot incorporar un especificador a un nucli, ja que, com apunta Haugen (2009), la incorporació és un moviment de complement a nucli, per tant, els complements poden ser incorporats, però els especificadors no.³⁴ A més, en aquesta configuració, el sintagma nominal del receptor, *el president*, no es pot moure a una posició superior (*promote*), ja que està darrere de preposició i un N que es troba configuracionalment darrere d’un preposició no es pot moure. Adoptant aquesta anàlisi, doncs, no tenim manera d’explicar les dades.

Per tant, el verb lleuger que postulem no pot ser *donar*, *dirigir* o *fer*, ni l’estructura pot ser l’estructura típicament ditransitiva.

3.8.3.3. Una proposta alternativa

Els verbs que hem descrit a l’apartat §3.8.3.1 presenten la possibilitat d’ometre el seu complement directe quan estan flexionats, especialment en l’imperatiu (95), la qual cosa no és possible amb molts verbs ditransitius (96):

- (95) a. Pregunta, pregunta, sense por!
 b. Regala molt i aconseguiràs que tothom t’estimi

aquesta línia, com que assumim que el cas datiu s’assigna posteriorment a la sintaxi oracional, això implica que també assumim que el datiu és un cas estructural.

³³ Seguint l’estudi seminal de Baker, sabem que el procés d’incorporació sempre implica un N escaït (bare noun), però mai una categoria sintagmàtica (SN, SD).

³⁴ Fins i tot si seguim la definició de confluència de Hale i Keyser tenim el mateix problema, ja que: “Conflation from a specifier position is not a possible operation” (cf. Hale i Keyser (1993f), *apud* Mateu (2002: 4, nota).

- (96) a. ?Envia i seràs feliç!
 b. ?Digues molt i aconseguiràs que t'ascendeixin

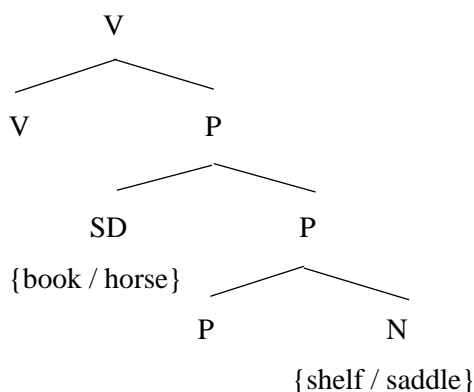
Amb aquests verbs, a més, es pot formar de manera força natural una construcció d'infinitiu amb interpretació passiva (97), la qual cosa no és possible amb tots els verbs ditransitius (98) (Pineda 2016: 316).

- (97) a. És un home fàcil de disparar, perquè no es pot moure gens
 b. Els ancians són fàcils de robar, perquè no tenen força per defensar-se
 (98) a. *És un home fàcil de donar, perquè sempre accepta regals
 b. *És un professor fàcil de demanar, perquè sempre respon amb amabilitat

En aquestes construccions, el complement directe de l'infinitiu dels verbs queda omès i el resultat és gramatical. Per tant, podríem pensar que aquests verbs no segueixen exactament el comportament canònic dels verbs ditransitius. Una de les diferències més significatives és que els verbs (vertaderament) ditransitius no poden ometre el seu complement directe i, en canvi, els verbs que analitzem aquí l'ometen fàcilment. Això podria apuntar que els verbs que estem analitzant (*preguntar, contestar, disparar, robar*) no tenen, en realitat, una estructura ditransitiva. Podrien ser, doncs, un tipus de verb que ja porta el complement directe incorporat lèxicament i que selecciona un únic argument: el receptor. Així, proposem que la passivització del complement indirecte no parteix d'una estructura ditransitiva, sinó d'una estructura idèntica a la dels verbs de *locatum* de Hale i Keyser (1993).

Hale i Keyser (1993, 1998) distingeixen dos tipus de verbs transitius: els verbs de *location* o locatius i els de *locatum*. Els dos tenen la mateixa configuració estructural, que repetim a (99): l'arrel nominal (N) del complement del SP s'incorpora a la preposició (P) i l'element resultant (P + N) s'incorpora a l'arrel verbal (V). Els verbs de *location* i els de *locatum* es diferencien perquè la configuració interna dels verbs de *locatio* inclou una preposició que expressa una relació de coincidència terminal (posar X **en** Y), mentre que la configuració dels verbs de *locatum* inclou una preposició que codifica una relació de coincidència central (posar X **amb** Y) (Mateu 2000b, 2001, 2002):

(99)

(100) a. Ell engabià el seu ocell preferit = posà l'ocell *en* una gàbia

b. Ella ensellà el cavall = posà el cavall *amb* una sella

(Mateu 2001: 2)

Així, mitjançant la “incorporació”, un element es mou d’una posició de complement a una posició de nucli i es “fusiona” amb aquest nucli, en el nostre cas per formar un verb. Aquesta operació de moviment implica també una operació de còpia, és a dir, l’element que s’ha mogut ha deixat una traça a la seva antiga posició, de manera que no pot ser ocupada per cap altre element. Es podria equiparar a l’*Internal Merge* de Chomsky (2001). Com bé apunta Haugen (2009), la incorporació és un moviment de complement a nucli, per tant, els complements poden ser incorporats, però els especificadors no.

Perquè el complement indirecte d’un verb pugui ser passivitzat, necessàriament el complement directe s’ha d’haver incorporat abans al verb. En altres paraules, si un verb arriba a la sintaxi oracional amb el complement directe i l’indirecte, es passivitzarà el directe, mai l’indirecte. Perquè aquest últim pugui ser passivitzat i promogut a la posició de subjecte del participi, el datiu ha d’haver quedat, d’alguna manera, com a únic argument del verb, la qual cosa implica que el complement acusatiu s’hagi incorporat al verb.³⁵

La nostra proposta d’anàlisi sosté que l’estructura lèxica dels verbs que aquí analitzem (*preguntar, disparar, regalar*) és idèntica a l’estructura que Hale i Keyser (1993, 1998) donen als verbs de *locatum*. Es tracta d’una proposta semblant a la Hale i Keyser (1994)

³⁵ De fet, el participi no permet mai la presència d’un complement directe en acusatiu. Per tant, el complement directe no pot aparèixer en l’estructura participial. Així, si volem passivitzar el datiu, abans hem d’incorporar l’acusatiu a l’arrel verbal. Això contrasta amb les dades de l’italià que vèiem a la nota 1.

per a les estructures de doble objecte, concretament, per a la versió en què apareix primer el receptor o meta en llengües com l'anglès:

Para Hale & Keyser (1994), en la construcción básica la preposición *to* expresa una relación en la que una entidad (Tema) se desplaza en una dirección (Meta). En la CDO [construcción de doble objeto] la preposición toma un valor aproximado al de *with*, aunque en realidad se trata de la preposición de coincidencia central, que pone en relación espacio-temporal dos entidades distintas.

(Romero 1997: 136)

(101) a. Construcció bàsica: *I gave a book to Mary*

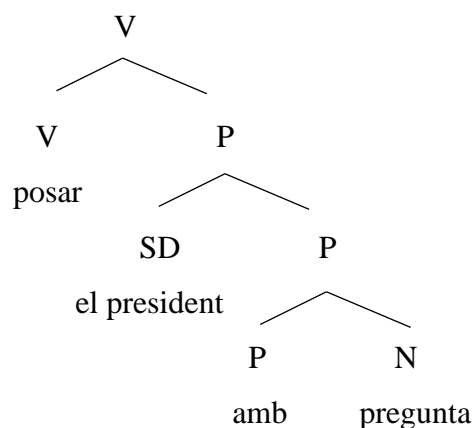
b. CDO: *I gave Mary ("with") a book*

D'acord amb aquests autors, la naturalesa d'aquesta preposició de coincidència central és fonèticament defectiva, la qual cosa força la seva incorporació sobre el verb.

(102) *I gave Mary a book = I gave Mary with a book*

Seguint aquesta proposa, la nostra anàlisi sosté que la passiva eventiva amb ascens de receptor s'ha de formar a partir d'una estructura del verb primigeni que sigui igual que l'estructura dels verbs de *locatum*. Així, un verb com *preguntar* seria alguna cosa com "posar el president amb pregunta":

(103)

Defensem, doncs, que la preposició d'aquests verbs també expressa una relació de coincidència central. En aquesta estructura, el receptor (de la *pregunta*, en aquest cas)

s'origina en la posició del CD. *Pregunta* s'incorpora a la preposició i l'element resultant (P + N) s'incorpora al verb. Com que *el president* no es troba darrere de cap preposició, no té cap obstacle per moure's a la posició de subjecte del participi³⁶.

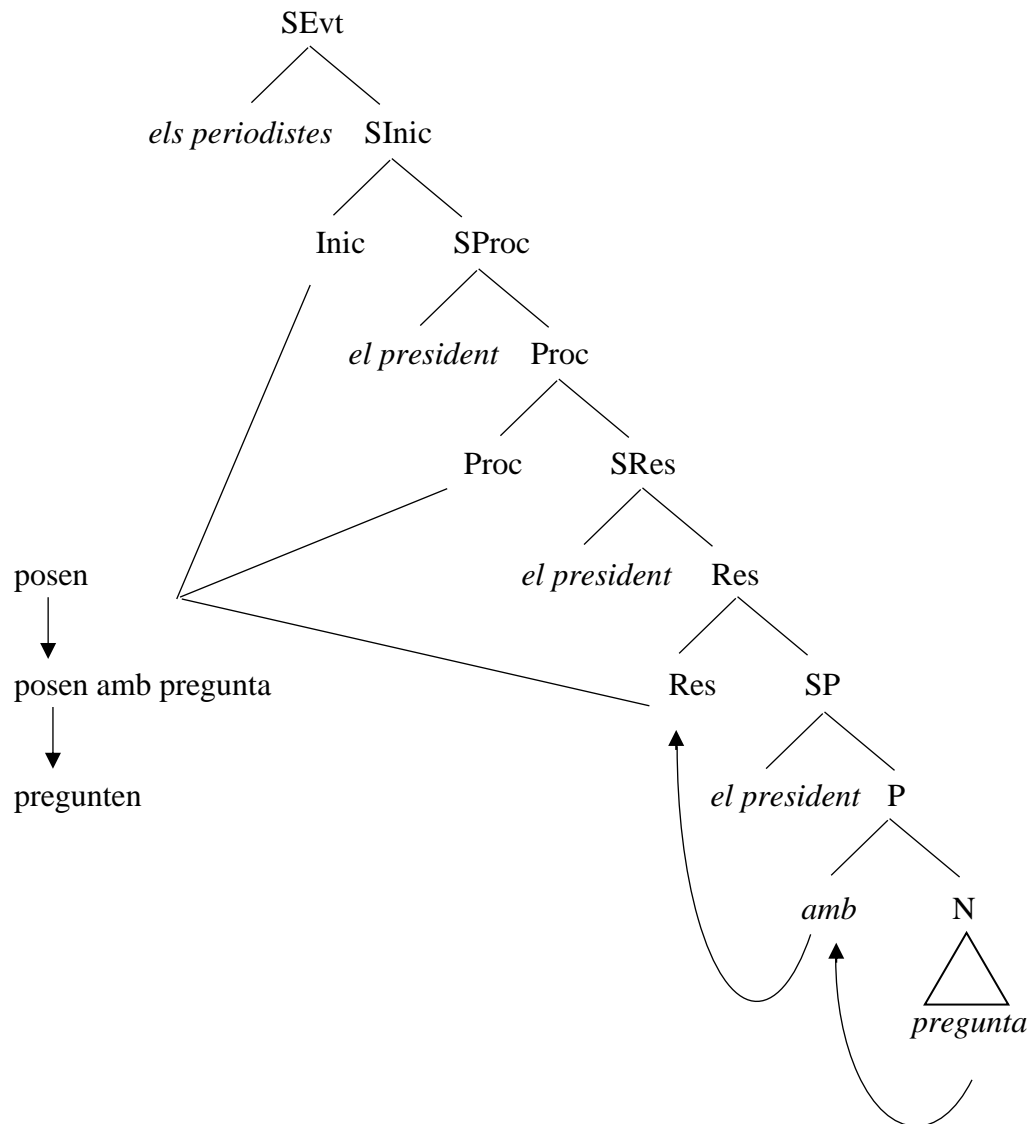
Pel que fa a l'anàlisi dels verbs de *locatum* en el model de Ramchand, la mateixa autora en proposa una adaptació a partir de la proposta de Hale i Keyser. Així, per a un verb com *saddle* ('ensellar'), Ramchand proposa que el SP, *amb sella* és el Rema del resultat. Per tant, *sella* és material remàtic de l'estructura. La incorporació és, també en aquest model, una incorporació des d'una posició de complement, de manera que no genera cap problema. Apliquem, doncs, aquesta anàlisi a les dades que hem presentat. Recordem, *preguntar* seria "posar algú amb pregunta".

³⁶ El mecanisme de formació d'aquests verbs és molt productiu i cada cop es formen més verbs lèxics que parteixen de l'estructura lèxica <posar + algú + amb N>. Ho demostra el següent exemple, podríem dir, anecdòtic:

- (11) Dos madres de compañeras de colegio de la niña **toisonada** me cuentan que ésta les había dicho: "De ahora en adelante, tendréis que hacerme la reverencia". (elnacional.cat, 12.02.2018)

En aquest cas, "toisonar" seria "posar el Toisó d'Or a algú (a la princesa Elionor d'Espanya)" o, com defensem, "posar algú amb el Toisó d'Or".

(104) Els periodistes pregunten al president = posen el president amb pregunta

De nou el participi, que és sempre un participi eventiu, lexicalitza l'estructura fins a SInic, amb Inic inclòs. Així, en l'estructura lexicalitzada pel participi, l'únic argument disponible per moure's a la posició d'especificador de ST és *el president*. En el Capítol 5 explicarem per què aquestes estructures no permeten la formació d'un participi resultatiu i, per tant, rebutgen la combinació formada pel participi amb el verb *estar*: **estar preguntat*, **estar disparat*.

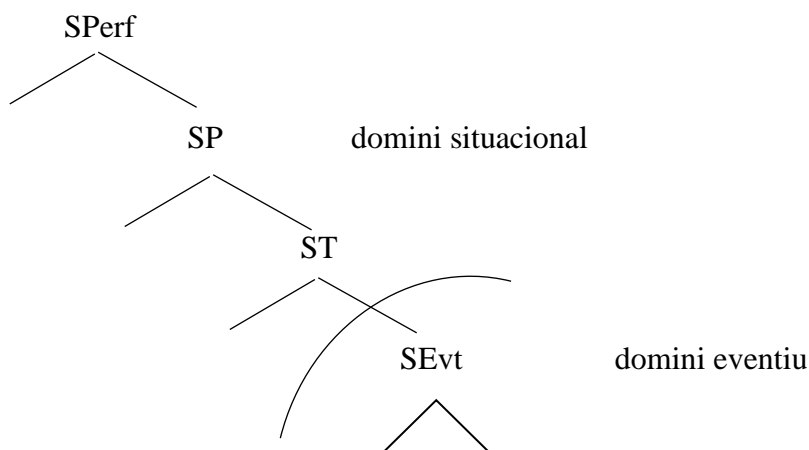
3.8.4. Domini situacional en la passiva eventiva

En aquesta secció passem a analitzar com s'organitza el domini situacional en les construccions passives eventives.

Com explica Ramchand (2018), la projecció SEvt tanca el domini eventiu del predicat, de manera que les projeccions que se situen més amunt del SEvt ja pertanyen al domini situacional. Com hem assenyalat al Capítol 1 (§1.6), en aquest estudi, ens mantenim al marge sobre l'anàlisi i l'estructura del tercer domini de Ramchand, que és el de les propietats de l'assertió, i ens centrem només en els dominis eventiu i situacional.

Així, proposem que el domini situacional està format, almenys, per tres projeccions funcionals més: Sintagma Temps/Sintagma Aspecte (ST), que recull els trets de temps i d'aspecte gramatical, un Sintagma Preposicional (SP), que té trets relacionats amb l'estativitat, i un Sintagma Perfet (SPerf) que es relaciona amb les construccions de perfet.

(105) Domini eventiu i domini situacional

Com dèiem (§1.6), en la nostra proposta, SEvt és la projecció de transició dels esdeveniments a les situacions, és a dir, del domini eventiu al domini situacional, i ST és la projecció que inaugura el domini situacional amb l'aportació de trets de temps, aspecte i concordança. De manera general, proposem una concepció àmplia del ST com a equivalent de SFlex, ja que considerem que és la projecció funcional que acull els trets tant de temps/aspecte com de concordança (de gènere i nombre). Així, en aquesta projecció es codifiquen els trets espaciotemporals del predicat, és a dir, s'ubica o s'ancora el predicat a un temps i un espai determinats i, a més, també s'hi codifiquen els trets de persona, gènere i nombre.

Així, quan el verb *ser* apareix en la passiva eventiva, s'introdueix en aquesta projecció ST, ja que només és un exponent dels trets de temps, aspecte i de concordança del predicat, i no fa cap aportació predicativa.

3.8.4.1. El verb *ser* no és un auxiliar: és T

En aquesta tesi, sostenim que *haver* és un verb auxiliar, però *ser* i *estar* no ho són. Com il·lustrarem a continuació, la naturalesa i el comportament sintàctic de *ser* i *estar* són diferents dels d'*haver*.

D'entrada, sabem que *haver* forma una unitat completa amb el participi, perquè, per exemple, no es pot suprimir de l'estructura, mentre que, com vèiem, el verb *ser* és prescindible en la passiva eventiva. També *estar* és fàcilment omissible.

- (106) a. N'Oriol *(ha) escrit un poema
 b. Un poema (fou) escrit ahir
 c. El got (està) trencat

En segon lloc, mentre que la combinació de *ser* o *estar* amb el participi constitueix una estructura força flexible que permet intercalar elements entre els dos verbs, resulta molt més difícil inserir algun mot entre *haver* i el participi en els temps de perfet³⁷.

- (107) a. N'Alessandro ha (*molt) menjat
 b. N'Alessandro ha estat (molt) criticat
 c. La societat està (molt) dividida
 (108) a. La Maria ha (*sovint) llegit llibres
 b. La Maria és (sovint) espiada pel seu germà
 c. Les drogues estan (sovint) perseguides en aquests països

A més, la combinació d'*haver* i participi en el temps de perfet no permet la pronominalització del participi. En canvi, l'estructura <*ser/estar* + participi> de la passiva sí que la permet:

³⁷ En alguns parlars s'hi pot col·locar *pas* o *ben*: *No l'ha pas criticat; L'han ben criticat*. En textos antics o molt literaris també és possible inserir un element entre el verb *haver* i el participi. Per exemple, en castellà, Quevedo té aquest vers: *médulas que han gloriosamente ardido*.

- (109) a. L'article va ser censurat
b. L'article ho va ser
- (110) a. Les màfies estan perseguides
b. Les màfies ho estan
- (111) a. El director ha censurat l'article
b. *El director ho ha l'article

Així mateix, donat el context adequat, els verbs *ser* i *estar* es poden avantposar al participi, però el verb *haver* no.

- (112) a. Si el coronel diu que els pagesos seran detinguts, ¡ui!, detinguts seran
b. Si el coronel diu que els pagesos estan detinguts, ¡ui! detinguts estan
c. *Si el coronel diu que els pagesos han menjat, ¡ui! menjat han

Per tant, *haver* és un verb molt més dependent que *ser* o *estar*. És per això que considerem que *haver*, a diferència de *ser* i d'*estar*, és un auxiliar. De fet, d'acord amb la GIEC (2016: §24.8), un verb auxiliar “es limita a aportar un valor modal o aspectual i a explicitar, si cal, la flexió de temps i persona.” Així, com que *haver* aporta un valor aspectual que, com dèiem, relaciona el temps de l'esdeveniment amb el temps de l'enunciació, encaixa en la definició de verb auxiliar.

En canvi, un verb copulatiu és un verb “completament desproveït de contingut semàntic i, per tant, es limita a ser portador de la flexió amb els valor de temps, aspecte i mode, indispensables en tota oració, i de persona i nombre, que permeten establir concordança amb el subjecte” (GIEC 2016: §23.2.). Per tant, *ser* encaixa més en la definició de verb copulatiu, ja que únicament fa d'enllaç entre el subjecte i el predicat, sense fer-hi cap aportació semàntica, i no té cap valor modal ni aspectual.

Així, pel que fa al verb *ser*, com dèiem, proposem que és un exponent dels trets de temps i de concordança, però no fa cap aportació predicativa. Per tant, en la línia de Benveniste (1960) i Rigau (1988), proposem que el verb *ser* en català, inclòs el que apareix en la passiva eventiva, actua únicament com a suport lèxic de la flexió oracional.

Això enllaça amb el fet que, en algunes llengües, com ara el rus, el verb *ser* s'omet quan està en present, i només es fa servir en temps marcats (passat i futur), precisament per indicar el temps del predicat³⁸.

(113) Marija krasivaja.

Maria maca.FEM.SG.NOM

‘La Maria és maca’

(114) Marija byla krasivoj.

Maria era.FEM.SG maca.FEM.SG.INSTR

‘La Maria era maca’

També és possible trobar exemples semblants en àrab (*apud* Rigau 1988: 57).

(115) a. 'almaliku kariim

el-rei generós

‘El rei és generós’

b. 'arrisaalatu 'ilayk

la-carta per-a-tu

‘La carta és per a tu’

c. hum fawqi liabal

ells sobre la-muntanya

‘Ells són dalt de la muntanya’

Com explica Rigau, tal com passava en rus, quan cal una indicació precisa de temps o mode oracional, l'àrab pot emprar un verb copulatiu. D'acord amb Serés (2020: 93), això també passa en llengües com el crioll jamaicà, el guaianès, el principense o la llengua vernacla africo-americana. Per tant, és lògic que Rigau conclogui que, de fet, “no té res de sorprenent l'ús d'un verb semànticament buit com a element de suport per a l'expressió de les propietats de la FLEXIÓ oracional” (Rigau 1988: 57). Rigau, doncs, anomena *ser* “verb de suport de la flexió oracional” i proposa que es genera a Flex. Això li permet establir un paral·lelisme amb altres verb de suport de flexió en altres llengües, com ara el

³⁸ Moltes gràcies a la Dària Serés per ajudar-me amb les dades del rus i facilitar-me aquests exemples.

do de l'anglès. En la línia de Rigau, també proposem que, quan apareix, *ser* fa de suport lèxic del temps i la flexió oracional. Per això sostenim que és un exponent de la projecció ST. A propòsit del verb copulatiu, és interessant recordar les observacions de Benveniste (1960: 188), també en aquesta mateixa línia:

Quand on parle d'un verbe 'être', il faut préciser s'il s'agit de la notion grammaticale ou de la notion lexicale. C'est pour n'avoir pas fait cette distinction qu'on a rendu le problème insoluble et qu'on n'a même pas réussi à le poser clairement. Il y a en effet une notion lexicale dont l'expression verbale est aussi authentique, aussi ancienne que n'importe quelle autre, et qui peut avoir son plein exercice sans jamais empiéter sur la fonction de la 'copule'. Il faut seulement lui rendre sa réalité et son autonomie. En indo-européen, ce lexème est représenté par *es- (...) Le sens en est 'avoir existence, se trouver en réalité' (...) Complètement différente est la situation de la 'copule', dans un énoncé posant l'identité entre deux termes nominaux. Ici l'expression la plus générale ne comporte aucun verbe.

3.8.4.2. Projeccions del domini situacional

En aquesta tesi, proposem que, després de ST, es pot projectar un SP. D'aquest SP en parlarem en detall al Capítol 5. Bàsicament és una projecció que estativitzava l'estructura que domina. Finalment, la projecció SP_{Perf} es relaciona amb les construccions de perfet i, concretament, recull trets relacionats amb l'acte de parla: el perfet és una construcció que relaciona el temps de la situació amb el moment de l'acte de parla (vg. Capítol 2, §2.5.2).

Com hem dit, com que *ser* no fa cap aportació predicativa i només especifica els trets de temps i concordança, sostenim que es genera com a exponent de ST. D'altra banda, seguint Gallego i Uriagereka (2009) i Arche, Fábregas i Marín (2017), assumim *estar* és *ser* + P, de manera que *estar* lexicalitza l'estructura del verb *ser* més una projecció addicional, P, que, en la nostra teoria, estativitza l'estructura (vg. Capítol 5).

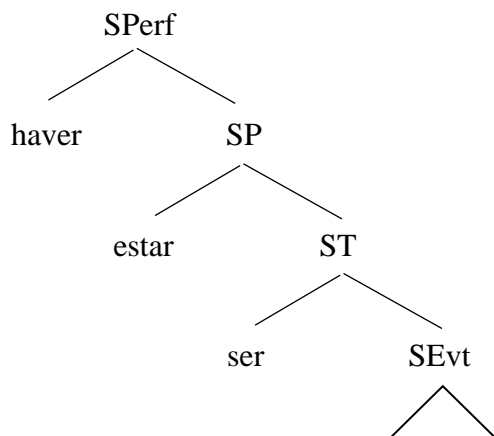
Finalment, proposem que, per sobre d'aquestes dues projeccions, hi ha el SP_{Perf}, on s'introdueix el verb *haver*. Tot i que molts autors agrupen el perfet amb els altres dos tipus d'aspecte gramatical, el perfectiu i l'imperfectiu (Giorgi i Pianesi 1997; von Stechow 2001), seguim autors com Iatridou et al. (2001), Pancheva (2003) i Pancheva i von Stechow (2004), que proposen diferenciar el perfet de l'aspecte perfectiu i imperfectiu, i suggereixen que la formació del perfet inclou una projecció diferent d'Asp: un nucli Perf. Entre les proves que aporten per fonamentar la separació entre perfet i aspecte gramatical, hi ha el fet que moltes llengües mantenen el contrast perfectiu/imperfectiu també en el perfet (Iatridou et al. 2001; Pancheva, 2003). Entre aquestes llengües hi podem trobar l'anglès o el català:

- (116) a. I have written a letter
 b. I have been writing a letter
- (117) a. He escrit una carta
 b. He estat escrivint una carta

Per tant, la nostra proposta és que l'aspecte gramatical (per exemple, la distinció entre perfectiu i imperfectiu) es relaciona amb el nucli aspectual T/Asp (que abreviem T). La formació del perfet inclou la projecció d'un nucli addicional, Perf, que relaciona el temps de l'esdeveniment amb el temps de l'assertió (Reichenbach 1947).

D'altra banda, la nostra proposta també enllaça amb les de Freeze (1992) i Kayne (1993), que defensaven que l'auxiliar *haver* és *ser* més un element preposicional. Ara bé, portant la idea més enllà, la nostra hipòtesi és que $\langle \text{ser} + \text{P} \rangle$ equival a *estar*, i $\langle \text{estar} + \text{Perf} \rangle$ o, el que és el mateix, $\langle \text{ser} + \text{P} + \text{Perf} \rangle$ equival a *haver*.

(118)

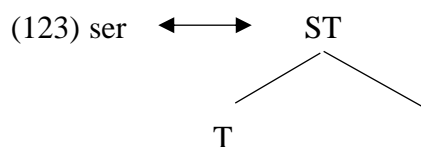
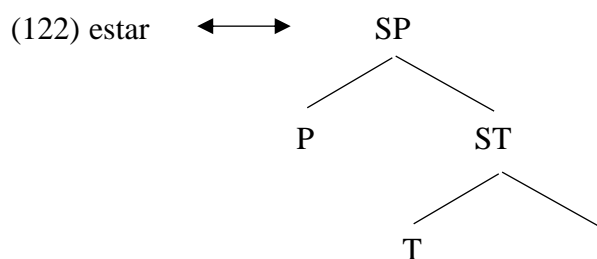
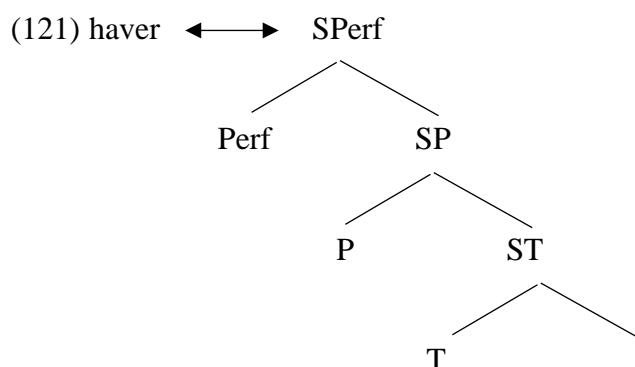
L'ordre d'aquestes projeccions ens dona l'únic ordre possible d'aquests verbs quan es combinen entre ells. Així, sabem que *estar* es genera més amunt que *ser* perquè la combinació *estar essent* és bona, però **ser estant* no (Gallego i Uriagereka 2009; Silvagni 2017).

- (119) a. La Maria està essent una mica cruel amb en Joan
 b. *La Maria és estant una mica cansada d'en Joan

Si, a més, la cadena de verbs inclou *haver*, aleshores, de nou, *haver* és el que ha d'aparèixer primer. Així, l'estructura de (118) ens dona l'únic ordre possible de la combinació d'aquests tres verbs:

- (120) a. La Maria *ha estat essent* enganyada
 b. *La Maria *està hagut essent* enganyada
 c. *La Maria *és hagut essent* enganyada
 d. *La Maria *ha sigut estant* enganyada
 e. *La Maria *és estat havent* enganyada

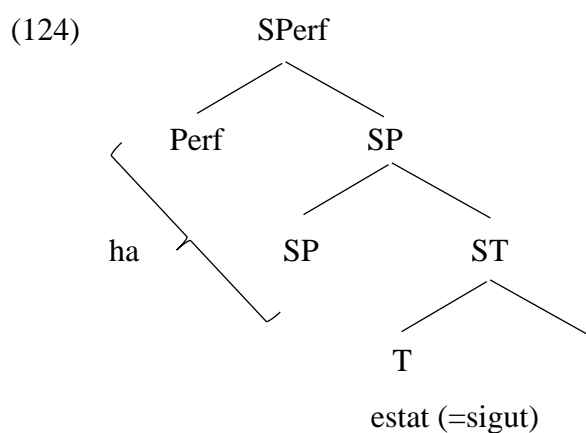
Per poder explicar l'ordre i les propietats d'aquests verbs, proposem que a l'entrada lèxica de cada verb, hi ha especificada l'estructura següent:

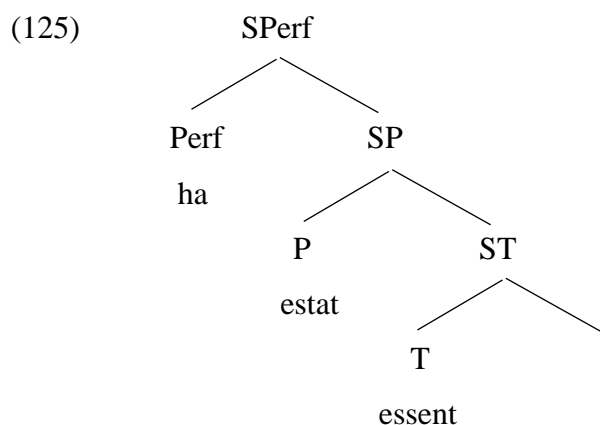
D'entrada, les estructures de cada exponent reflecteixen les seves propietats sintàctiques. Així, sabem que *ser* només expressa temps i concordança (ST). *Estar* expressa temps i concordança, ja que té trets temporals i flexió (ST), i, a més, expressa

estativitat (SP). Finalment, *haver* expressa temps i concordança (ST), denota certa estativitat, ja que, com dèiem, es focalitza en l'estat de coses que es deriva d'una situació anterior (SP), i, a més, vincula la situació al moment de l'acte de parla (SPerf).

Així, l'entrada del verb *haver* conté l'estructura de (121), la qual cosa implica que, segons el Principi del Superconjunt (vg. §1.3.1), *haver* pot lexicalitzar qualsevol estructura que contingui Perf, P i T, però també un subconjunt d'aquesta estructura, com ara Perf i P. Això és el que passa, per exemple, en una seqüència com: *ha estat (=sigut) molt cruel, molt criticada*, etc. En aquest cas, el verb *ser* ja lexicalitza ST³⁹, i, per tant, *haver* només lexicalitza SPerf i SP.

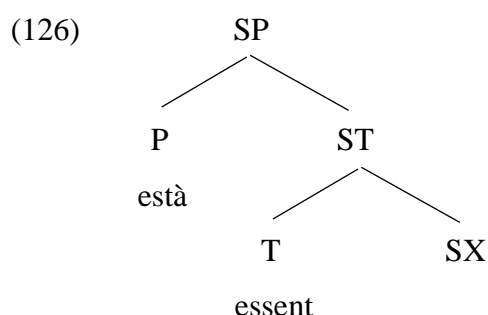
Així mateix, si a l'estructura, a més del verb *ser*, que lexicalitza ST, també hi ha el verb *estar*, que lexicalitza SP, aleshores *haver* només lexicalitza SPerf.

³⁹ En aquests casos de combinacions, la concordança sempre s'expressa en el primer verb. Podem suposar que els trets de concordança de T es copien a P i Perf. De fet, en alguns dialectes com ara el balear, aquests trets poden aparèixer repetits: *han estades trobades*.

Noteu que *haver* també podria lexicalitzar únicament ST, per exemple. Però com que el català (i el castellà) té un element que lexicalitza exclusivament ST (*ser*), en cas que únicament aparegui ST a l'estructura, l'element que es farà servir per lexicalitzar-lo serà *ser*, d'acord amb la idea que l'element més específic és sempre preferent. De la mateixa manera, *haver* podria lexicalitzar SP i ST, però, novament, la llengua ja té un element que lexicalitza únicament SP i ST, que és *estar*.

Així, si el lèxic es troba una estructura amb SP i ST, triarà i inserirà l'exponent *estar*, que és el que conté exactament aquests nuclis, com vèiem a (122). Si el nucli ST ja està lexicalitzat amb el verb *ser*, aleshores *estar* només lexicalitza SP.

Noteu que si tenim la seqüència *ha estat*, en què *estat* és el participi d'*estar* i no de *ser*, aleshores *haver* lexicalitza únicament SPerf i *estar* lexicalitza SP i ST. Si a la seqüència *ha estat*, *estat* és el participi del verb *ser*, com dèiem, *haver* lexicalitza SPerf i SP, i *ser* lexicalitza únicament ST.

Finalment, proposem que tots aquests nuclis funcionals del domini situacional projecten una posició d'especificador que ha d'estar ocupada obligatòriament. En aquest sentit, l'especificador d'aquestes projeccions és una posició d'ascens (*raising*), que vol dir que l'argument que s'hi allotja prové sempre d'una posició més baixa, en el domini eventiu del predicat. Així, seguint el PPA, assumim que l'oració ha de tenir un subjecte i proposem que la posició del subjecte gramatical és l'especificador de la projecció situacional més alta. Si una estructura només té ST, aleshores el subjecte es mou a especificador de ST. Si té SP i ST, aleshores es mou primer a especificador de ST i després a especificador de SP. Si, a més, té SPerf, aleshores torna a pujar fins a especificador de SPerf.

3.8.4.3. Projeccions situacionals en la passiva eventiva

En el cas de la passiva eventiva, com dèiem, el participi lexicalitza l'estructura eventiva fins a S_{inic} i la connecta directament amb la primera projecció del domini situacional, que és ST. Tant si la passiva es fa amb el verb *ser* com sense, la construcció sempre conté la projecció ST. D'entrada, ho sabem perquè el participi sempre concorda amb el subjecte, encara que no hi hagi el verb *ser* a l'estructura.

- (127) a. Cinquena dona assassinada
 b. El llibre publicat
 c. L'edifici construït

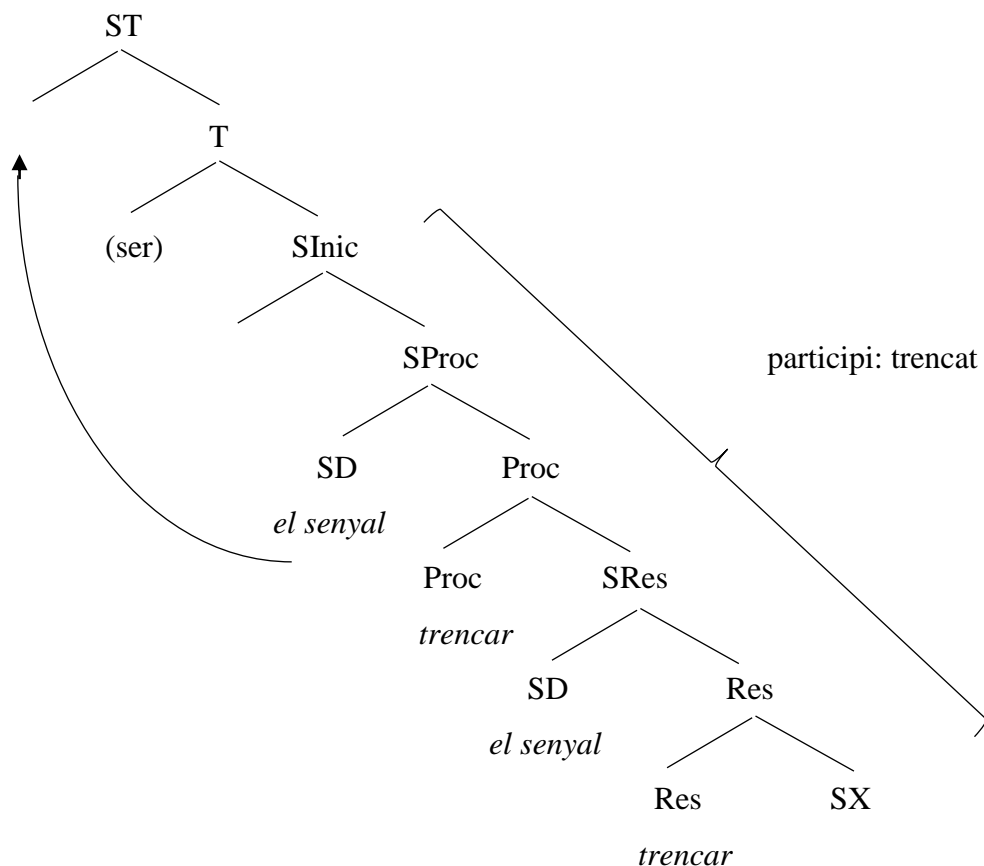
A més, una segona prova és que l'estructura amb participi i sense el verb *ser* admet modificadors de temps i d'espai, de manera que la construcció ha de comptar amb una projecció funcional que els pugui allotjar. D'altra manera, l'oració resultant esdevindria agramatical.

- (128) a. Cinquena dona assassinada aquest any a Espanya
 b. El llibre publicat l'any 1970
 c. L'edifici construït a Alaró

Si el participi es combina amb el verb *ser*, aleshores *ser* s'insereix en el nucli ST, materialitzant els trets temporals i de concordança de persona i nombre.

- (129) a. La dona va ser assassinada
 b. El llibre va ser publicat
 c. El senyal va ser trencat (per un camió)

(130) Domini situacional i eventiu de la passiva eventiva

Per tant, l'estructura de (130) es pot materialitzar de dues maneres: en un únic ítem lèxic, que és el participi, o en dos ítems lèxics, que són el participi i un verb. Si la materialització de l'estructura es fa en dos ítems lèxics, el participi externalitza la part del domini eventiu i el verb la part del domini situacional. Així, el verb que l'acompanya ha d'externalitzar la projecció ST. Per això la passiva eventiva es forma amb el verb *ser*, perquè és el verb que està especificat exactament amb aquest nucli.

D'altra banda, la posició d'especificador del ST ha d'estar necessàriament ocupada, la qual cosa ja es proposava en la postulació del PPA. Com dèiem, l'especificador de ST és una posició d'ascens (*raising*), és a dir, és una posició a la qual s'ha de moure un argument, i s'hi mou sempre l'argument més proper. En el cas de la passiva eventiva, com que el participi no permet projectar el SEvt, l'argument extern no ha estat introduït en l'estructura, i l'argument més proper a ST és l'argument intern, és a dir, el complement directe. Per tant, prototípicament, el complement directe es mou a la posició d'especificador de ST per satisfer el PPA. Sigui quina sigui la via que hom proposi per

comprovar el cas, aquesta posició és, a més, la posició en què el SD comprova el cas nominatiu.

Així mateix, la presència del verb *ser* serveix sovint com a indicatiu que un participi constitueix una passiva eventiva, perquè funciona com a suport lèxic de la projecció ST, és a dir, s'especifica que la construcció lexicalitza un sintagma ST (i no un altre), de manera que és clar que la passiva és eventiva -i no, per exemple, resultativa. A més, els trets temporals del verb serveixen per ancorar l'esdeveniment que denota el participi en un temps específic. Això també subratlla el caràcter eventiu de la construcció.

3.8.5. El sintagma-*per*

Com dèiem, la formació d'una passiva eventiva implica la supressió de l'agent. Concretament, l'agent deixa de ser un argument de la construcció, però es pot recuperar a través d'un adjunt del predicat. En altres paraules, l'agent passa a ser un constituent optatiu⁴⁰.

3.8.5.1. Complement agent?

Com es desprèn dels exemples que hem anat descrivint fins ara, quan es vol introduir l'agent en aquestes construccions, es pot fer per mitjà d'un sintagma preposicional. Aquest sintagma sol estar encapçalat per la preposició *per* (per això en anglès aquest sintagma s'anomena *by-phrase*).

(131) Tal com està, aquest text serà difícilment acceptat per l'oposició (GIEC 2016: §23.2.1.3)

⁴⁰ Des d'un punt de vista informatiu, pel que fa a l'expressió de l'agent en les construccions passives eventives, la GIEC (2016: §23.2.1.3) apunta que:

Tot sovint no es concreta l'agent perquè no interessa o bé perquè es dedueix del context lingüístic o extralingüístic (és a dir, del coneixement que tenim del món). Per exemple, si diem que *El candidat va ser llargament aplaudit després d'aquest discurs*, és evident que el va aplaudir la gent que l'escoltava, i si diem que *El jugador serà donat d'alta demà* s'entén que el donarà d'alta un equip mèdic. Altres vegades, però, el complement agent, pel fet de trobar-se al final de l'oració, es converteix en un element informativament rellevant, el que aporta la informació nova: *Aquestes trobades mensuals van ser propiciades i organitzades per l'associació de veïns*. Aquí la manca de complement agent faria estranya aquesta construcció.

Per tant, la presència de l'agent està molt relacionada amb el context pragmàtic i discursiu de l'oració. Així, pot ser que l'agent quedi sobreentès, pot ser que no interessi identificar-lo o, fins i tot, segons el context, pot ser que sigui necessari identificar-lo.

Ara bé, aquest sintagma-*per*, que habitualment s'anomena complement agent, de fet, no sempre introdueix un agent (De Miguel 1992). Els exemples de (132), que aporta De Miguel, demostra l'alt grau de variació temàtica que es pot relacionar amb aquest sintagma. A (132a), el sintagma-*per* introdueix un agent, a (132b) introdueix un beneficiari, a (132c) introdueix un experimentador.

- (132) a. Guille fue asesinado por María
- b. La carta fue recibida por Guille
- c. El professor es temido por sus alumnos (passiva estativa)

Per tant, com demostren aquestes oracions, l'adjunt introduït per la preposició *per* pot fer referència a diferents arguments: l'agent, el beneficiari, l'experimentador, la causa. És per això que sembla més encertat substituir el terme “complement agent” per un apel·latiu més neutre, com “sintagma-*per*”, com proposa De Miguel (1992), i com assumeixen també Jiménez i Marín (2000)⁴¹. Així, assumim que el sintagma-*per* introdueix l'argument extern, independentment de quin sigui el seu paper temàtic específic.

3.8.5.2 Anàlisi

Com dèiem, el sintagma-*per* de les construccions passives eventives és un adjunt, ja que no és necessari per a la bona formació de l'estructura. Per tant, no pot ocupar cap posició argumental de l'estructura eventiva. Així mateix, quan apareix, s'interpreta com a Iniciador de l'acció. En aquest sentit, es pot interpretar com un agent o una causa. En tots els casos, s'interpreta com un element que es relaciona amb el subesdeveniment causatiu del predicat.

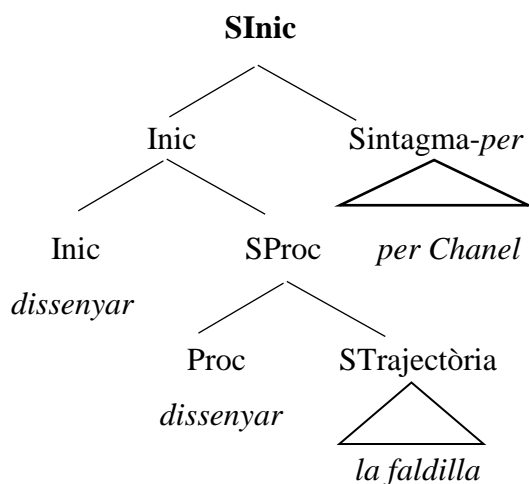
Així, proposem que el sintagma-*per* s'origina com un adjunt del subesdeveniment causatiu SInic. En el model de Ramchand (2008) s'assumeix que hi pot haver adjunts que siguin modificadors d'un subesdeveniment del predicat. De fet, García-Pardo (2018:

⁴¹ En català, en lloc de *per*, el sintagma preposicional que introdueix l'agent o l'iniciador també pot estar encapçalat per les locucions *per part de* i, menys freqüentment, *per obra de*. Sobre la preposició *de* per introduir l'iniciador, en parlarem al Capítol 6 (vg. §6.6.2).

- (12) a. La iniciativa va ser molt criticada per part de l'oposició
- b. Han estat arruïnats per obra d'ell

§4.4.) ja analitza el sintagma-*per* com un adjunt de la projecció SInic. El fet que SInic no projecti especificador, explica per què, si es vol introduir l'argument extern, ha de ser en forma d'adjunt. Així mateix, també explica que aquest sintagma-*per* s'interpreti com a agent o causa, ja que és un adjunt, precisament, del subesdeveniment causatiu.

(133) Posició del sintagma-*per* en “La faldilla fou dissenyada per Chanel”

Proposem aquesta representació de l'adjunt per raons de simplicitat, seguint l'anàlisi de García-Pardo (2016). Segurament, hi ha altres opcions representacionals, però aquesta ens sembla la més intuïtiva.

Com veurem al Capítol 5, el sintagma-*per* pot introduir una causa directa o una causa indirecta, en el sentit de García-Pardo (2016). Com que això és especialment rellevant per a l'anàlisi de la passiva resultativa, en parlem a l'apartat §5.8.1.

3.8.6. Els participis deponents eventius

Els participis deponents també poden constituir construccions eventives, tot i que no són passives. Així, per exemple, els podem trobar funcionant com a modificadors nominals, formant clàusules absolutes i en combinació amb el verb *ser*, tot expressant un esdeveniment i desplegant un rendiment sintàctic semblant al dels participis passius eventius, però amb la diferència que, semànticament, no tenen interpretació passiva.

3.8.6.1. Construccions en què apareixen

D'entrada, un participi deponent pot funcionar com a modificador nominal:

- (134) a. Els infants nascuts l'any 2000
b. Un gos mort de coronavirus
c. Vam recollir les teules caigudes

Sabem que aquests participis poden denotar un esdeveniment, ja que, en determinades construccions, admeten adjunts que modifiquen l'esdeveniment, com ara els modificadors de temps o de lloc (135), però no són mai passius, com demostra el fet que rebutgen sistemàticament un sintagma-*per* agentiu (136).

- (135) a. Un nen nascut ahir a Barcelona amb moltes dificultats
b. Les teules caigudes l'any passat durant la reforma
(136) a. *Un infant nascut per la seva mare
b. *Un govern caigut pels enemics de la democràcia

De fet, si volem convertir el participi en una relativa adjectival, no podem formar la passiva eventiva (137). En aquest sentit, si parafrasegem el participi en una relativa adjectival, veurem que expressa exactament el mateix que expressa el verb quan està conjugat, tant sintàcticament com semànticament, a diferència del que passa amb els participis passius (138).

- (137) a. *El nadó va ser nascut ahir per la seva mare
b. *El govern va ser caigut ahir pels militars
(138) a. Un nadó que va ser nascut ahir = Un nadó que va néixer ahir
b. Una dona que va ser assassinada ahir ≠ Una dona que va assassinar ahir

D'altra banda, un participi deponent també pot formar una oració perifèrica de participi:

- (139) a. Nascut el nen, la família va fer una festa
b. Mort el gos, es va acabar el renou a casa

De nou, aquest participi pot ser eventiu, però no és passiu. Així, si volem desplegar tota l'estructura de la construcció perifèrica, tampoc podem formar la passiva eventiva.

- (140) a. *Una vegada les teules siguin caigudes (pel vent), les recollirem
 b. *Un cop el nen va ser nascut (per la mare), la família va fer una festa

En aquests casos, quan un participi deponent funciona com a modificador nominal o constitueix una construcció perifèrica de participi, la seva interpretació és ambigua, de manera que es pot interpretar com a participi eventiu o com a participi resultatiu (no passiu, en tots dos casos).

- (141) a. Un gos mort
 - Un gos que ha mort (eventiu)
 - Un gos que està mort
 b. Mort el gos, s'acaba la ràbia
 - Quan el gos ha mort, s'acaba la ràbia (eventiu)
 - Si el gos està mort, s'acaba la ràbia (resultatiu)

El fet que el participi no sigui passiu, fa que el significat de la interpretació eventiva i la resultativa sigui molt proper, gairebé idèntic. El cert és que és difícil determinar si el participi és eventiu o resultatiu i que la interpretació depèn, essencialment, del context.

- (142) a. Un gos mort
 - Un gos mort ahir (eventiu)
 - Treu aquest gos mort de casa meva (resultatiu)

D'altra banda, podem trobar participis deponents en combinació amb el verb *ser*. En aquest cas, com que el participi és eventiu no passiu, denota un esdeveniment del qual el subjecte n'és l'experimentador. A més, recordem que el participi té trets temporals, en el sentit que denota un esdeveniment que s'interpreta com a ancorat en un temps específic, típicament en passat. És per això que la construcció formada per un participi deponent amb el verb *ser* té el mateix significat que una construcció de perfet.

- (143) a. Sóc nascut al Masnou. 1980. Molt jove, però molt cardat, com diu el meu pare (Vilaweb, consultat: 07.04.2020)
 b. El president no és mort (consultat: 07.04.2020)
 c. Quan el Montseny és florit, fred a la plana de Vic (dita popular)

- d. Jo sóc crescut al barri de la Verneda (blocs.mesvilaweb.cat › adam, consultat: 07.04.2020)
- e. Un àngel és caigut del cel (Google, consultat: 07.04.2020)

- (144) a. és nascut = ha nascut
b. és mort = ha mort
c. soc crescut = he crescut
d. és caigut = ha caigut

Això enllaça directament amb l'observació que, en català antic, l'estructura <ser + participi deponent> es fes servir com a estructura de perfet, és a dir, que els verbs inacusatius fessin el perfet amb el verb *ser* (vg. Capítol 2, §2.3.1).

Per tant, sembla clar que els participis deponents poden constituir construccions eventives no passives. Com en el cas de la construcció passiva eventiva, el participi deponent d'una construcció eventiva també és verbal. Així, d'acord amb els diagnòstics que presentàvem al Capítol 2 (§2.6.2), per exemple, el participi no pot precedir el nom, ni admet el prefix *iN-*, ni es pot graduar.

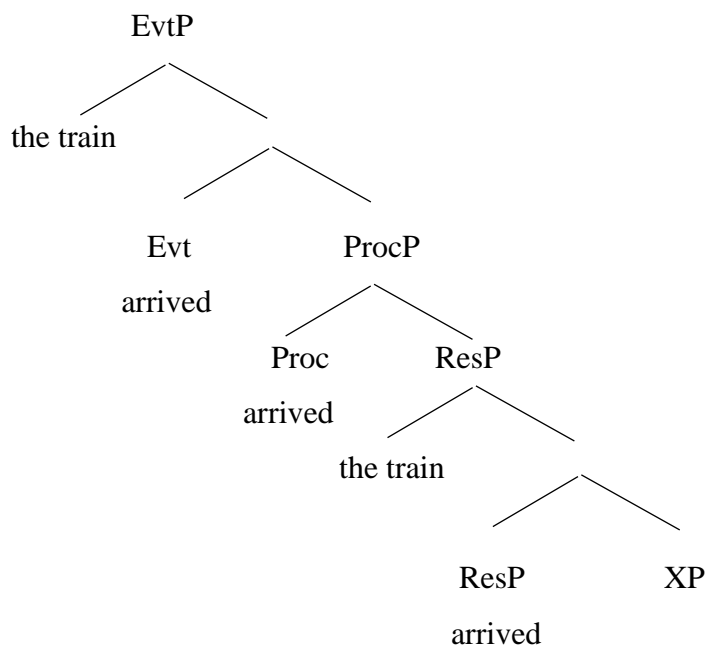
- (145) a. *el nascut infant, *el crescut nen, *les caigudes fulles
b. *un infant innascut, *un nen increscut, *les fulles incaigudes
c. *un infant {molt / poc / bastant} nascut

Així mateix, com que aquests participis descriuen un esdeveniment passat no passiu, quan es combinen amb *ser* expressen un significat idèntic al d'una construcció de perfet, que és justament el que eren en català antic.

3.8.6.2. Els participis de verbs inacusatius a Ramchand (2018)

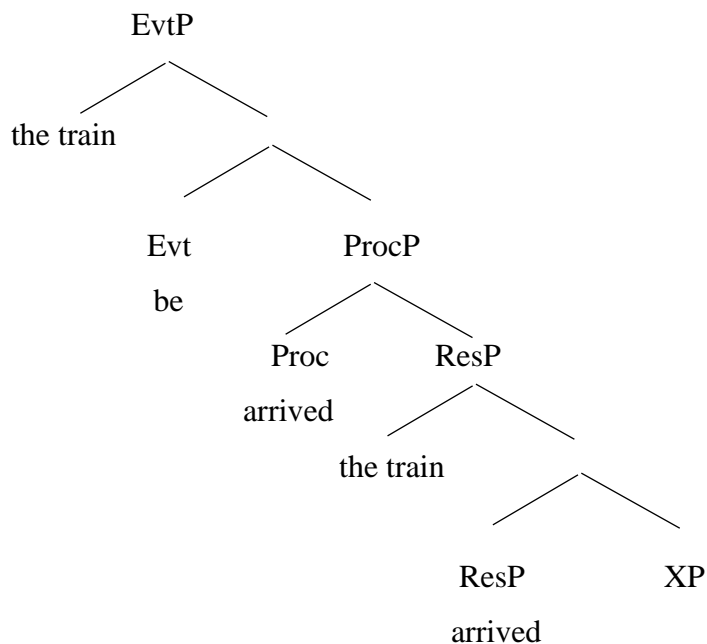
Pel que fa a l'anàlisi dels verbs inacusatius, Ramchand fa una proposta basada en l'operació de bloqueig (*blocking*). Segons l'autora, no es pot formar la passiva eventiva d'un verb inacusatiu perquè les estructures de les dues construccions són idèntiques. És a dir, l'estructura d'un predicat inacusatiu és exactament la mateixa que tindria la passiva eventiva d'aquest mateix verb.

(146) Estructura inacusativa⁴²

(Ramchand 2018: 100)

(147) Estructura passiva d'un predicat inacusatiu

(Ramchand 2018: 102)

⁴² És curiós que Ramchand (2018: 102) faci servir com a exemple el verb *arrive* en aquesta estructura, ja que segons el model de Ramchand (2008), aquest verb no és inacusatiu, sinó que té Iniciador. Així mateix, és igualment estrany que en aquesta estructura inacusativa, es proposi que *the train* es generi a SEvt, ja que, en aquesta posició és on es genera l'argument extern i, de fet, si el verb és inacusatiu, no té argument extern.

Ramchand aporta evidències de diferents llengües per afirmar que, quan un ítem lèxic no derivat, com ara un verb o un adjectiu, expressa un significat específic, aleshores la variant derivada que expressa exactament el mateix significat, com ara la perífrasi <be + participi>, és bloquejada: “I therefore take the phenomenon of phrasal blocking to be well attested: lexicalization via deverbal morphology plus helping verb is systematically blocked by the existence of underived lexicalization via the simple verb.” (Ramchand 2018: 103-104).

Phrasal Blocking in Auxiliary Constructions

For any two identical phrase structure representations, lexicalization via a deverbal form plus an auxiliary verb is systematically blocked by the possibility of lexicalization by the corresponding simple (underived) verbal form.

Així doncs, l'estructura passiva eventiva d'un verb inacusatiu queda bloquejada per l'existència mateixa del verb inacusatiu, ja que ambdues estructures són exactament iguals i expressen el mateix, però l'estructura del verb inacusatiu és una estructura no derivada i, per tant, té preferència en el sistema lingüístic.

3.8.6.3. Els participis deponents: proposta d'anàlisi

Seguint Ramchand, considerem que els verbs inacusatius mai tenen S_{Inic}, perquè no són causatius. En aquest sentit, podríem proposar que no permeten la formació d'una passiva eventiva perquè no tenen S_{Inic} i el participi passiu eventiu lexicalitza, almenys, els nuclis S_{Inic} i S_{Proc} d'un verb.

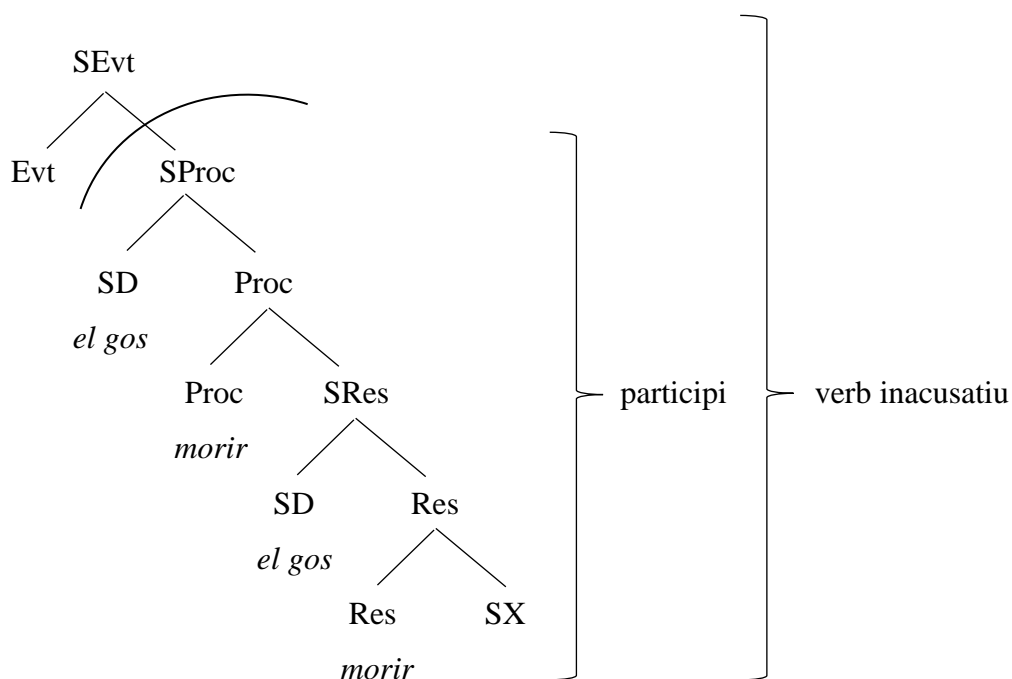
Ara bé, sabem que els verbs inacusatius permeten la formació d'un participi i que aquest participi pot ser eventiu. Per tant, la formació del participi ha de permetre expressar un esdeveniment sense la necessitat que sigui passiu, és a dir, sense que s'hi apliqui l'operació de passivització (reducció de l'estructura eventiva i argumental). El que proposem és que la formació del participi és el resultat d'excloure el SE_{Vt} de l'estructura eventiva. En aquest sentit, el participi no és passiu perquè la reducció de l'estructura eventiva, en aquest cas, no afecta l'estructura argumental del verb, és a dir, no en suprimeix cap argument.

L'única manera com el participi passiu eventiu podria alterar l'estructura argumental del verb seria impedint que s'introduís l'argument extern, que és l'argument que s'introdueix a SE_{Vt}. Com que aquests verbs no tenen argument extern, l'estructura

resultant és idèntica a la que té el verb. És a dir, la reducció de l'estructura eventiva no comporta, en aquest cas, reducció argumental, ja que l'estructura resultant que queda un cop s'ha exclòs el SEvt ja és la pròpia dels verbs inacusatius. Per tant, no es genera la supressió de l'iniciador, perquè els verbs inacusatius no en tenen. En conseqüència, l'ascens del tema a la posició de subjecte gramatical no és forçat per una operació de passivització, sinó que ja es dona de manera natural en aquest tipus de verbs, per satisfer un requisit de Cas i respectar el PPA. En poques paraules: la formació del participi no altera l'estructura del verb inacusatiu.

Noteu que aquesta idea es relaciona amb la proposta de bloqueig de Ramchand (2018), basada en la identitat estructural entre l'estructura del verb inacusatiu i la del participi passiu. En la nostra anàlisi, és possible formar un participi d'un verb inacusatiu, però no és passiu. El resultat és, doncs, la formació d'un participi eventiu no passiu. Per tant, el que denota el participi és exactament el mateix que denota el verb quan està conjugat, sense que s'alteri el significat ni l'estructura argumental.

(148)

Així doncs, com es reflecteix a l'estructura de (148), la reducció de l'estructura eventiva que implica el participi (exclusió de SEvt) no comporta reducció argumental, ja que no força la supressió de cap argument del verb. Per tant, la construcció resultant no és una construcció passiva.

D'altra banda, Ramchand (2008: 90) considera inacusatiu qualsevol verb que no tingui SInic. "Although there have been various different definitions of 'unaccusativity' in the literature, I will call the verb class which lacks an initiational functional head in the eventive decomposition the 'unaccusative' type." L'autora, doncs, considera inacusatius no només els verbs que tradicionalment s'han etiquetat com a inacusatius, sinó també altres tipus de predicats. Per exemple, hi inclou els verbs inacusatius canònics, com ara *néixer* o *caure*, però també les versions anticausatives de verbs com *fondre*('s) o *trencar*(-se). El que ens interessa és mostrar que, també en català, totes aquelles construccions que no tenen SInic, independentment de com s'hagin classificat tradicionalment, rebutgen la formació de la passiva eventiva.

Un primer conjunt de verbs que poden ser inacusatius, en el sentit de Ramchand, són els verbs que alternen versió causativa i anticausativa, de l'estil de *break* ('trencar'/'trencar-se') o *melt* ('fondre'/'fondre's) en anglès. Segons l'autora, *break* està especificat com a [*proc, res*], i *melt* com a [*proc*]. Però aquests verbs contenen un nucli *inic* opcional que es pot projectar o no en l'estructura, la qual cosa explica per què poden alternar la versió causativa i l'anticausativa: [(*inic*), *proc, res*] i [(*inic*), *proc*], respectivament. La versió causativa d'aquests verbs sempre conté aquest nucli *inic*, i la versió anticausativa no. Aquesta versió anticausativa és, doncs, la que Ramchand considera inacusativa.

El cas d'aquests verbs confirma la nostra hipòtesi, ja que, en casos d'alternança causativa, la passiva eventiva sempre es forma a partir del predicat transitiu causatiu, és a dir, a partir del predicat que té SInic a l'estructura. Així, a (149) i (150), les oracions de (b) no es poden concebre com a equivalents semàntics de les oracions d'(a).

- (149) a. The butter melt
b. *The butter was melted (com a sinònim de 149a)
- (150) a. The vase broke
b. *The was broken (com a sinònim de 150a)

Exactament el mateix passa en català.

- (151) a. El got es va trencar
b. *El got va ser trencat (com a sinònim de 151a)
- (152) a. La mantega es va fondre

- b. *La mantega va ser fosa (com a sinònim de 152a)
 (153) a. L'aigua bull a 100°
 b. *L'aigua és bullida a 100° (com a equivalent de 153a)

En canvi, la passiva eventiva sí que és possible a partir de la versió causativa d'aquests verbs, ja que aquesta versió inclou la presència del nucli SInic.

- (154) a. En Joan va trencar el got
 b. El got va ser trencat per en Joan
 (155) a. La Maria va bullir l'aigua a 100°
 b. L'aigua va ser bullida a 100°

Per tant, la passiva eventiva sempre es forma a partir de l'estructura que conté *inic*: “I assume that with passive, the transitive verb still retains and projects its [init] feature” (Ramchand 2008: 89). Així, la variant anticausativa d'aquests verbs no permet la formació de la passiva perquè en l'estructura no es projecta el SInic.

Un altre cas de verbs inacusatius és el dels verbs que Ramchand (2008) anomena “degree achievements” (‘assoliments de grau’). Es tracta de verbs deadjektivals, de l'estil de *dry* (‘eixugar-se’) o *lengthen* (‘allargar-se’, ‘estendre’s’).

- (156) a. Waiting times at the NHS lengthened steadily for 5 years.
 b. The cocoa beans dried in the sun for two hours.

(Ramchand 2008: 90)

Segons l'autora, aquests verbs tampoc no tenen Inic, sinó que únicament tenen Proc i, opcionalment, poden projectar un altre sintagma que mesuri l'escala de la propietat que denoten: “In the case of degree achievement verbs, the complement position is filled implicitly by the property scale denoted by the corresponding adjective” (Ramchand 2008: 90). Novament, aquests verbs, quan constitueixen predicats anticausatius, no permeten la formació de la passiva eventiva.

- (157) a. Els pantalons es van eixugar en una hora
 b. *Els pantalons van ser eixugats en una hora (com a sinònim de 157a)
 (158) a. El seminari es va allargar tres hores

- b. *El seminari va ser allargat tres hores (com a sinònim de 158a)

En català, aquests verbs també alternen amb una versió causativa, que implicaria la presència d'un SInic. Així, en aquests casos, tal com es preveu en la nostra teoria, sí que es pot formar la passiva eventiva.

- (159) a. Al segle XVI van allargar el santuari

- b. Al segle XVI el santuari va ser allargat (com a sinònim de 159a)

Noteu que aquests verbs, en la versió inacusativa, permeten la formació d'altres participis, com ara el de perfet, però mai la formació del participi eventiu. En aquest estudi, això s'explica perquè el participi eventiu només es crea si es lexicalitza una subpart de l'estructura eventiva que contingui SInic, i aquests verbs no tenen aquesta projecció.

3.8.6.4. Nota sobre els verbs inacusatius de moviment local

Ramchand no considera inacusatius verbs de l'estil d'*arribar*, que, d'acord amb l'autora, tenen SInic. Pel que fa als verbs de moviment com *arribar*, seguim Rigau (1997, 2013), en la idea que, depenent de l'estructura, poden constituir predicats inergatius o inacusatius.

- (160) a. La Maria arriba (inergatiu)

- b. Arriben pluges (inacusatiu)

Per tant, seguint Rigau, considerem que els verbs de moviment local es poden comportar com a inacusatius unes vegades i com a inergatius unes altres, segons la construcció en què apareguin. Per exemple, un verb com *arribar* té “un correlat transitiu format pel verb lleuger *fer* i un nom amb la mateixa arrel que el verb sintètic” (Rigau 2013: 126), exactament igual que els verbs intransitius purs. Per tant, així com *badallar* equival a *fer badalls*, o *cridar* equival a *fer crits*, trobem, en català, que *arribar* també equival a *fer arribada* i *eixir* a *fer eixida*. També la GIEC (2016: §21.4.2) recull aquesta doble possibilitat sintàctica:

Segons la construcció en què apareixen, aquests verbs poden presentar el comportament d'un verb intransitiu o d'un verb inacusatiu. Com a verbs intransitius són verbs d'acció

que seleccionen un agent com a argument extern. Per aquesta raó admeten un adjunt final que expressi l'objectiu amb què l'agent es desplaça, accepten adverbis que expressen voluntat (*expressament, voluntàriament*) i poden aparèixer en mode imperatiu o en una subordinada seleccionada per verbs com *manar* o *obligar*: *Hem vingut per saber com esteu; Ella va pujar al terrat expressament; Entreu a classe; Ens ha manat que sortíssim de la sala.*

Per tant, podríem tenir una oració com la de (161), la qual cosa acostava aquests verbs de moviment als verbs inergatius purs.

(161) El comboi va fer arribada a Tortosa a les sis de la matinada (Rigau 2013: 126)

D'altra banda, però, aquests verbs també mostren propietats típiques dels verbs inacusatius, com ara la possibilitat de substituir el seu subjecte pel pronom *en*.

(162) Han vingut llobatons / N'han vingut

Tenint en compte aquest comportament dual, Rigau (1997) proposa que no hi ha una única estructura argumental per als verbs de moviment, com ara *arribar* o *venir*. La seva hipòtesi és que un verb com *arribar* és inergatiu en una estructura com la de (163a), però inacusatiu en una estructura com la de (163b).

(163) a. La Maria *arriba*
b. *Arriben* pluges

Així, considerarem que a (163a) *arribar* és inergatiu, seguint Ramchand, i té una estructura inergativa, amb Inic, Proc i Res. En un model com el de Ramchand (2008), el SD *la Maria* és l'especificador de totes tres projeccions subeventives. Si l'adaptem a Ramchand (2018), haurem d'assumir que el SD *la Maria* es genera com a especificador de SEvt i, per tant, cap dels tres nuclis eventius projecta especificador. En canvi, a (163b) *arribar* sí que és un verb inacusatiu, de manera que només tindrà Proc i Res i el SD *les pluges* serà l'especificador de totes dues projeccions.

En cada cas, doncs, la impossibilitat de fer la passiva eventiva s'explica per motius diferents, d'acord al que hem exposat en aquesta secció i en l'anterior: si *arribar* funciona

com a inergatiu, l'estructura que lexicalitza el participi no té cap argument que es pugui moure a Spec, ST, perquè l'argument extern s'introdueix a SEvt; si funciona com a inacusatiu, com hem vist, no permet la formació d'una passiva eventiva perquè l'operació de passivització no comporta una reducció de l'estructura argumental.

- (164) a. *La Maria va ser arribada
b. *Les pluges van ser arribades

- (165) a. *En Joan va ser vingut
b. *Les pluges van ser vingudes

En resum, només les construccions que tenen SInic i SProc i un argument extern introduït a SEvt permeten la formació d'una construcció passiva eventiva, ja que, d'una banda, són les úniques estructures en què l'operació de passivització pot desencadenar una reducció tant de l'estructura eventiva com de l'estructura argumental, i, d'altra banda, tenen una projecció que expressa eventivitat (SProc).

3.9. El participi de perfet

Seguint Ramchand (2018: 114), assumim que el participi de perfet lexicalitza més estructura eventiva que el participi passiu. Concretament, proposem que el participi de perfet lexicalitza l'estructura eventiva fins al SEvt, SEvt inclòs. Però no inclou cap projecció del domini situacional (ni ST, ni SP, ni SPerf). De fet, és per això que necessita combinar-se amb el verb *haver* per poder fer la transició del domini eventiu al situacional.

Així, que el participi lexicalitzi l'estructura sencera fins a SEvt permet explicar per què el participi no modifica l'*aktionsart* del predicat primigeni, ja que no retalla l'estructura eventiva del verb, és a dir, no en suprimeix cap projecció. També permet explicar per què l'argument extern sí que pot aparèixer aquí com a argument, sense necessitat d'introduir-lo com a adjunt.

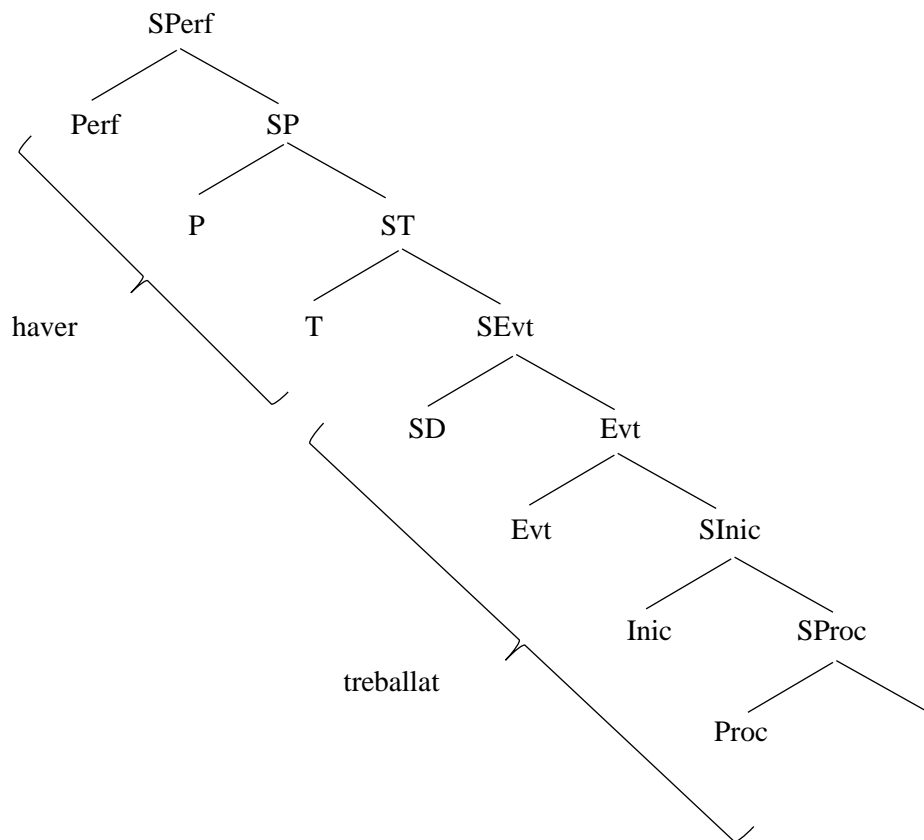
- (166) a. La Teresa ha cuinat les patates
b. En Julià ha recollit la fruita

Finalment, que el participi lexicalitzi l'estructura eventiva sencera, fins a SEvt, explica que tots els verbs puguin formar el perfet, ja que tots els verbs tenen SEvt.

- (167) a. El sac ha pesat tres quilos (cf. *tres quilos han estat pesats)⁴³
 b. Han nascut molts nens (cf. *molts nens han estat nascuts)
 c. L'aigua ha bullit de seguida (cf. *l'aigua ha estat bullida de seguida)

Així, l'estructura que proposem és la següent:

(168)

Com dèiem, en aquest cas el participi lexicalitza únicament les projeccions del domini eventiu, i el verb *haver* lexicalitza les projeccions del domini situacional. És per això que els dos ítems lèxics es necessiten l'un a l'altre i formen una unitat.

⁴³ Per als verbs de mesura, vegeu Capítol 6 (§6.5.3).

3.10. Recapitulació

En aquest capítol hem revisat les propietats semàntiques i sintàctiques de la passiva eventiva en català. Des d'un punt de vista semàntic, hi ha dos trets importants que la defineixen: denota un esdeveniment i és causativa. Pel que fa a la sintaxi, hi ha una sèrie de propietats que l'anàlisi de la passiva eventiva ha d'explicar. Evidentment, les propietats sintàctiques principals són dues: que l'iniciador no apareix com a argument, però pot aparèixer opcionalment com a adjunt, i que el subjecte gramatical correspon semànticament al tema del verb. A banda d'aquestes dues propietats, hem assenyalat que el participi és verbal, que la formació de la passiva eventiva no altera l'aspecte lèxic del predicat i que només els verbs transitius eventius poden formar aquesta construcció.

Pel que fa al verb *ser*, hem vist que no és obligatori en la formació d'una passiva eventiva, ja que el participi sol pot constituir l'estructura. Així mateix, quan apareix, no fa cap aportació semàntica o predicativa, sinó que, senzillament, materialitza els trets de temps, aspecte gramatical i de concordança amb el subjecte.

Passant a l'anàlisi formal de la passiva eventiva, després de revisar algunes anàlisis prèvies, seguint Ramchand (2018), hem proposat que la passiva eventiva és la construcció que s'obté quan es lexicalitza l'estructura eventiva d'un predicat fins al SInic, excloent SEvt. Això pot explicar per què la passiva eventiva és causativa però no permet introduir l'argument extern. Així mateix, l'estructura ha de contenir SProc, lògicament, perquè és una construcció eventiva. Finalment, hem vist que, del domini situacional, la passiva eventiva només conté la projecció ST.

Capítol 4. La passiva resultativa en català: característiques semàntiques i sintàctiques

I el tèrbol atzur de ser tres voltes rebel.

Maria Mercè Marçal

4.1. Introducció

En aquest capítol descrivim les propietats semàntiques i sintàctiques de la construcció passiva resultativa en català, tot i que també recollim dades d'altres llengües, com el castellà, l'anglès, el grec o l'hebreu.

En primer lloc, revisem la diferència entre estat pur i estat resultatiu, ja que és el criteri que ens permetrà distingir la passiva resultativa d'altres estructures estatives.

A l'apartat §4.2 descrivim les característiques semàntiques de la passiva resultativa. D'una banda, veurem que aquesta estructura sempre denota un estat resultatiu, però, a més, aquest estat resultatiu pot tenir interpretacions diferents. D'altra banda, investigarem si, com la passiva eventiva, la passiva resultativa també té un iniciador implícit o no. A l'apartat §4.3 ressenyem les propietats sintàctiques de la construcció, entre les quals destaquen que el participi és adjectival, que l'estructura implica la supressió de l'agent i l'ascens del tema, i que la formació de la passiva resultativa altera l'aspecte lèxic del predicat, com a conseqüència de transformar l'esdeveniment en un estat.

A la secció §4.4 revisarem les diferents estructures que poden constituir una passiva resultativa. De nou, veurem que un participi sol, sense el verb *estar*, pot formar una passiva resultativa, com també veurem que, a vegades, el participi es pot combinar amb altres verbs per formar aquesta construcció. A l'apartat §4.4.5 revisem els diagnòstics que permeten determinar si l'estructura <*estar* + participi> en català i castellà denota un estat pur o un estat resultatiu. Així mateix, també examinarem els requisits de selecció d'aquesta construcció i l'aportació aspectual que hi fa el verb *estar*.

A l'apartat §4.5 descrivim les propietats i els requisits del sintagma-*per* que pot aparèixer en la passiva resultativa per expressar l'agent o la causa de l'esdeveniment que causa l'estat resultatiu.

A l'apartat §4.6 revisem els participis que són resultatius, però que no són passius: els deponents i els actius. Descriurem les propietats i el rendiment sintàctic de cada tipus.

4.2. Denotació semàntica: tipus d'estats

Les passives resultatives expressen un estat que és el resultat d'un esdeveniment previ. Aquest estat es coneix com estat resultatiu (Embick 2004) o estat causat (McIntyre 2013). En aquest sentit, com nota Bartra (2002: §16.2.4.1), els participis resultatius es poden relacionar amb l'esdeveniment que els genera (que, a més, inclou un argument agent o causa), és a dir, amb l'esdeveniment que dona, com a resultat, l'estat que expressa el participi¹.

- (1) a. Algú ha trencat el gerro
- b. El gerro s'ha trencat
- c. El gerro està trencat

Aquestes passives es diferencien de les passives amb *ser* perquè no tenen valor dinàmic, no estan centrades en la fase final del procés o esdeveniment, sinó sobre la situació resultant després de l'acabament del procés. Per tant, si un verb expressa un canvi d'estat, la construcció passiva resultativa assenyalava el resultat d'aquest canvi o d'aquest procés.

4.2.1. Estats resultatius

Segons Embick (2004), un estat pur és un estat que no es relaciona amb cap esdeveniment, mentre que un estat resultatiu és un estat que té implicacions eventives, és a dir, que s'interpreta com el resultat d'un esdeveniment sintàcticament i semànticament present a l'estructura eventiva de l'ítem lèxic que l'expressa. Aquesta diferència és el que permet distingir, en la seva teoria, la passiva estativa de la passiva resultativa: l'estativa denota un estat pur, i la resultativa denota un estat resultatiu, és a dir, un estat amb implicacions eventives. Tot i que no seguim la seva definició de passiva estativa, sí que assumim la diferència entre estat pur i estat resultatiu.

¹ Voldríem fer notar que en les estructures de passiva resultativa formades a partir de la combinació <estar + participi>, hi intervé un component pragmàtic relacionat amb la informativitat de la construcció, que pot fer que l'oració resulti més natural o menys. Així, una oració com *La casa està construïda*, tot i que és ben formada, resulta estranya per a un parlant, perquè no és informativa, és a dir, no aporta informació rellevant: quan diem *la casa*, ja pressuposem que la casa *està construïda*. Així, la pragmàtica de l'oració millora notablement si hi afegim algun adjunt, com ara un instrumental, un locatiu o un agent: *La casa està construïda {amb pedra massissa / sobre un cementiri / per la millor constructora del país}*.

Kratzer (1994) és una de les primeres autores a establir una diferència entre estats purs i estats resultatius. Així, l'autora fa explícita la diferència semàntica entre *cool* i *cooled* de la manera següent:

- (2) a. *cool*: $\lambda x \lambda s [\text{cool}(x)(s)]$
 b. *cooled*: $\lambda x \lambda s \exists e [\text{cool}(x)(s) \wedge s = \text{ftarget}(e)]$

Com s'observa en les formulacions de (2), *cool* denota un estat pur (s), mentre que *cooled* denota un estat (s) que es relaciona amb un esdeveniment (e). Kratzer fa servir aquesta distinció per diferenciar els adjectius que es formen al lèxic dels adjectius que es formen a la sintaxi. Embick (2004) segueix una línia d'anàlisi diferent, però parteix de la mateixa observació: la passiva (o els participis) poden denotar dos tipus d'estats diferents, purs i resultatius.

Embick descriu diferents diagnòstics per diferenciar els participis estatus dels resultatius en anglès. Per exemple, els participis resultatius permeten la modificació amb adverbis de manera, però els estatus no:

- (3) a. The package remained carefully opened
 b. *The package remained carefully open

Noteu que, en català, podem aplicar el mateix diagnòstic. Ho il·lustrem amb el contrast entre *buidada* (estat resultatiu) i *buida* (estat pur)².

- (4) a. La capsa estava curosament buidada
 b. *La capsa estava curosament buida

Un segon diagnòstic és col·locar el participi resultatiu o estatiu en un context en què aparegui després d'un verb de creació com ara *build* ('construir'), *create* ('crear') o *make* ('fer'). Si el participi denota un estat resultatiu, se sol produir una contradicció i l'oració esdevé agramatical. En canvi, si el participi denota un estat pur, l'oració és bona. Noteu que podem dir, per exemple, que una capsa s'ha creat o s'ha construït "buida", i que, per tant, sempre ha estat així (estat pur), però no podem dir que una capsa s'ha construït

² Sobre els adjectius del tipus *buida*, en parlem als apartats §4.7 i §5.7.

“buidada”, perquè llavors la denotació de “s’ha construït buidada i, per tant, sempre ha estat així” contradiu la denotació del propi participi, que implica que l’estat és el resultat d’un esdeveniment anterior. Per tant, si combinem un participi resultatiu amb un verb com *construir* o *crear*, l’oració esdevé agramatical.

- (5) a. This door was built open
b. *This door was built opened
- (6) a. La capsa es va construir buida
b. *La capsa es va construir buidada

Com explica Embick, els dos participis de (5) són estatus, en el sentit que expressen un estat, però *opened* a (5b) expressa un estat que s’interpreta com el resultat d’un esdeveniment previ, mentre que *open* a (5a) expressa un estat que no es relaciona amb cap esdeveniment: a (5a) “there is no contradiction between *open*, which defines a simple state, and the environment in which it appears”; en canvi, (5b) “is deviant because *opened* refers to a resultative state (i.e., one that requires a previous event), and this eventive subcomponent is incompatible with the broader context” (Embick 2004: 358).³

A propòsit d’aquesta observació, l’autor nota que els participis estatus i els resultatius poden tenir la mateixa forma (com, per exemple, el cas de *closed*), o poden tenir formes diferents (*open* – *opened*). Això també passa en català, de manera que un participi pot tenir la mateixa forma en el cas d’expressar un estat pur i un estat resultatiu (per exemple, *obert* o *tancat*), o es pot donar el cas que el participi, que expressa l’estat resultatiu, alterni amb un adjectiu, que expressa l’estat pur. És el cas dels famosos participis truncats (“participios truncos”, Bosque 1999): *buidat* – *buit*, *mullat* – *moll*, *netejat* – *net*, etc. En parlarem a l’apartat §4.7.

El tercer test permet distingir els participis estatus dels resultatius en anglès a partir de la possibilitat d’utilitzar-los com predicats secundaris resultatius, com ara *flat* en una oració com *John hammered the metal flat*. Així, en aquest context, els estatus són possibles, però els resultatius no.

- (7) a. John kicked the door open/*opened

³ Embick també anticipa que una possible objecció a aquesta observació és que *open* no és un participi, sinó un adjectiu. Aquesta és la idea que assumim en aquesta tesi i que desenvoluparem al Capítol 6 (§6.1.1).

- b. Mary pounded the apple flat/*flattened
- c. Bill drank the glass empty/*emptied
- d. The heat turned the meat rotten/*rotted

Com a quart diagnòstic, Embick fa servir la prefixació amb *un-*, que, segons l'autor, presenta un ús molt restrictiu amb els estatus, però s'adjunta d'una manera bastant freqüent als resultatius. Així, per exemple, *open*, que és estatiu, no pot formar **unopen*, però en canvi, *opened*, que és el resultatiu, sí que permet *unopened*⁴.

- (8) a. *un-rott-en, unrott-ed
- b. *un-bless-èd, un-bless-ed
- c. *un-shrunk-en, un-shrunk

Així mateix, en algunes llengües es pot determinar si un estat és pur o resultatiu depenent del verb amb què es combina. Com vèiem al capítol 2 (vg. §2.9.3), el portuguès, per exemple, té tres verbs diferents per formar la passiva eventiva, resultativa i estativa, respectivament. Pel que fa a la diferència entre passiva resultativa i estativa (en el sentit d'Embick, d'estat pur), la passiva resultativa es forma amb el verb *ficar*, mentre que l'estativa es fa amb *estar* (Raposo et al. 2013; Lima Júnior i Augusto 2017; d'Agostinho 2020).

(9) Passiva resultativa

O gato	ficou	machucado
el gat	esdevenir.PASS.	ferit
'El gat va esdevenir ferit'		

⁴ L'autor nota que alguns participis estatus admeten el prefix *un-*, com ara *unshaven*. De fet, fins i tot alguns adjectius estatus el permeten: *unhappy*. Ara bé, reitera que el patró general és que la prefixació amb *un-* és molt productiva amb els resultatius, però no amb els estatus. En català, aquest diagnòstic no és determinant per distingir estats purs i estats resultatius, ja que ambdós poden acceptar el prefix *iN-*, donat el context adequat. Estats purs: *inactiu* (vs. **inactivat*), *immadur* (vs. **immadurat*). Estats resultatius: *inacabat*, *impagat*, etc.

(10) Passiva estativa

O gato está machucado
 el gat estar.PRES. ferit
 ‘El gat està ferit’

Per tant, en la proposta d’Embick hi ha dos tipus de passives (o participis) adjectivals: la passiva resultativa i la passiva estativa. Com dèiem, en aquesta tesi no coincidim en la seva denotació de passiva estativa, punt que desenvoluparem al Capítol 6, però sí que coincidim en la idea que hi ha estats purs i estats resultatius i que la passiva resultativa expressa un estat que és el resultat d’un esdeveniment sintàcticament present.

Ara bé, un estat resultatiu no té sempre la mateixa denotació semàntica. En aquest sentit, els estudis que distingeixen diferents lectures d’una passiva resultativa prenen com a objecte d’estudi el participi, que es considera sempre adjectival (vg. §4.3.1). Així, el focus es posa sobre les diferents interpretacions que pot tenir un participi adjectival o una passiva adjectival. Generalment, les passives adjectivals es divideixen en diferents subgrups, depenent del tipus d’estat que expressen. Les classificacions són moltes i molt diverses: estats meta (*target states*) i estats resultants (*resultant states*) (Kratzer 1994, 2000; Anagnostopoulou 2003, 2017; Alexiadou i Anagnostopoulou 2008), estats delimitats i estats no delimitats (Bosque 2014), estats resultatius, estatus-e i de situació en progrés (McIntyre 2013), entre d’altres. Ens centrarem aquí en la diferència entre estats meta i estats resultants de Kratzer (2000).

4.2.1.1. Estats meta i estats resultants (Kratzer 2000)

Kratzer (2000) argumenta que els participis que denoten estats resultatius no formen una classe homogènia, des d’un punt de vista semàntic. Seguint Parsons (1990), afirma que poden introduir dos tipus d’estats diferents: *target states* (que podem traduir com “estats meta”) i *resultant states* (“estats resultants”). Els participis que denoten estats meta descriuen estats que, en principi, són reversibles. En alemany, són compatibles amb l’adverbi *immer noch* (‘encara’):

(11) a. Die Geisslein sind immer noch versteckt
 els cabrits estan encara amagats
 ‘Els cabrits encara estan amagats’

- b. Die Reifen sind immer noch aufgepumpt
 els pneumàtics estan encara inflats
 ‘Els pneumàtics encara estan inflats’

Per tant, un estat meta és el resultat d’un procés de canvi d’estat que afecta un individu o un objecte. En altres paraules, és l’estat d’un objecte afectat com a resultat d’un canvi d’estat. Aquest estat resultant és reversible o cancel·lable, és a dir, pot durar per sempre o no.

En canvi, els participis que expressen estats resultants denoten estats resultats d’esdeveniments anteriors que són irreversibles, és a dir, que perduren per sempre després de ser generats per l’esdeveniment. En alemany, són incompatibles amb *immer noch* (‘encara’).

- (12) a. Das Theorem ist (*immer noch) bewiesen
 el teorema està (*encara) provat
 ‘El teorema està (*encara) provat’
 b. Der Kinder sind (*immer noch) gewaschen
 els nens estan (*encara) rentats
 ‘Els nens estan (*encara) rentats’

Per tant, un estat resultant és l’estat que s’adquireix amb la culminació d’un esdeveniment i que dura per sempre, és a dir, és l’estat permanent en què queda un individu com a conseqüència d’haver participat en un esdeveniment; seria el que Parsons (1990) identifica com a interpretació del “perfect” en un eix temporal; és, simplement “the state of e’s having culminated” que segueix necessàriament a “every event e that culminates” (*apud* Kratzer 2000: 386-387). “El “estado resultante” en este sentido no denotaría, pues, propiedades atribuibles a una entidad; solo vendría a designar la situación, el estado de cosas, que sigue a la conclusión del evento” (Martínez-Linares 2015). És per això que sovint s’ha dit que els participis d’estat resultant s’assemblen al perfect, ja que expressen “the Perfect of Result, a meaning also conveyed by the Present Perfect” (Anagnostopoulou 2003: 1). Parsons ho exemplifica de la manera següent

If I throw a ball onto the roof, the target state of this event is the ball’s being on the roof, a state that may or may not last for a long time. What I am calling the Resultant-state is different;

it is the state of my having thrown the ball onto the roof, and it is a state that cannot cease holding at some later time. [...] If Mary eats lunch, then there is a state that holds forever after: The state of Mary's having eaten lunch.

(Parsons 1990, *apud* Kratzer 2000)

Pel que fa als mecanismes de formació de cada tipus d'estat, Kratzer (2000) proposa que els estats meta es formen a partir de verbs que codifiquen lèxicament un esdeveniment i un resultat, i aleshores el participi es forma sobre la base d'aquest resultat: "the relevant verbs would appear as decomposed into an eventive and a stative component, and consequently, PPs could in principle operate on the stative component alone" (Kratzer 2000: 5). Per tant, els participis que expressen un estat meta es construeixen a partir d'estativitzar un sintagma format per l'arrel del verb amb l'argument de l'estat meta i un objecte. Bàsicament, es tracta de quantificar l'estat del resultat: "the stativity of target state participles is the result of existentially quantifying the Davidsonian argument of a category-neutral predicate that has an additional target state argument" (Kratzer 2000: 7).

(13) *Stem + object* : $\lambda s \lambda e$ [pump(e) & event (e) and inflated (the boat) (s) & cause (s) (e)]

Stativizer: $\lambda R \lambda s \exists e R(s) (e)$

Output after applying the stativizer to stem+object: $\lambda s \exists e$ [pump (e) & event (e) & inflated (the boat) (s) & cause (s) (e)]

En canvi, els participis que expressen un estat resultant es construeixen amb un operador aspectual de perfet "which maps properties of eventualities into properties of times" (*apud* Anagnostopoulou 2003: 20). Els estats resultants es formen a partir de qualsevol verb, amb la qual cosa també es poden formar a partir verbs que no codifiquen cap resultat. És per això que la formació del participi "involves an aspectual operator" (Kratzer 2000 : 12) que permet crear un estat per a poder expressar la culminació (de fet, el resultat d'aquesta culminació) d'un esdeveniment.

(14) *Stem + object*: λe [prove (the theorem) (e)]

Stativizer: $\lambda P \lambda t \exists e [P(e) \& \tau(e) \leq t]$

Output after applying the stativizer to stem+object: $\lambda t \exists e$ [prove (the theorem) (e) & $\tau (e) \leq t$]

En aquest cas, el resultat del procés d'estativització és l'obtenció d'una propietat irreversible, que roman en l'objecte per sempre pel fet d'haver participat en l'esdeveniment i haver-ne experimentat el resultat:

The output of the stativization operation is a property of times that is true of any time t that is preceded by the running time $\tau(e)$ of an event e that is a completed event of e.g. proving the theorem. Whenever a time has this property, any later time has this property as well, capturing the fact that resultant state phrasal constructions describe irreversible states.

(Anagnostopoulou 2003: 20)

D'aquesta proposta es deriva que, mitjançant aquest operador aspectual o estatiu, podem formar un estat resultant a partir de qualsevol verb, i, donat el context adequat, podem fer servir el participi d'aquest verb en una estructura estativa. Alguns dels exemples de Kratzer són aquests:

For 7(a), imagine a scenario where it is my job to pet my neighbor's cat once a day while he is on vacation. A natural setting for 7(b) would be a factory that produces baby carriages and employs workers whose job it is to push new baby carriages a few times to test their wheels.

- (7) a. Die Katze ist schon gestreichelt.
The cat is already petted
b. Dieser Kinderwagen ist schon geschoben.
This baby carriage is already pushed

(Kratzer 2000: 4)

Per tant, podem crear un participi que expressi un estat resultant i que sigui gramatical en una estructura estativa a partir de qualsevol verb –donat, és clar, un context adequat, com en els exemples de Kratzer.

Anagnostopoulou (2003, 2017) i Alexiadou i Anagnostopoulou (2008) noten que, en grec, també es poden diferenciar aquests dos tipus de construccions passives adjectivals segons si expressen un estat meta o un estat resultant. Així, com passa en alemany amb l'adverbi *immer noch*, en grec, els estats meta són compatibles amb l'adverbi *akoma* ('encara'), però els estats resultants no.

- (15) a. *Ta pedhia ine akoma krimena*
els nens estan encara amagats
'Els nens encara estan amagats'

b. *Ta lasticha ine akoma fuskomena*

els pneumàtics estan encara inflats

‘Els pneumàtics encara estan inflats’

(16) a. *To theorima ine (*akoma) apodedigmeno*

el teorema està (*encara) provat

b. *Ta ruxa ine (*akoma) stegnomena*

les robes estan (*encara) eixugades

En català també podem diferenciar dos tipus de passiva resultativa: la que expressa un estat meta i la que expressa un estat resultant. Per exemple, l’oració de (17) pot denotar un estat resultant, és a dir, irreversible, però també pot denotar un estat meta, ja que admet la lectura d’estat reversible quan es combina amb l’adverbi *encara*. En canvi, sabem que l’oració de (18) denota únicament un estat resultant, és a dir, no reversible, perquè si hi posem *encara*, l’oració és agramatical.

(17) Els globus estan inflats

a. Estat resultant: Els globus estan inflats (perquè han experimentat l’esdeveniment de ser inflats almenys un cop)

b. Estat meta: Els globus encara estan inflats (no s’han desinflat)

(18) El document està signat

a. Estat resultant: El document està signat (perquè ha experimentat l’esdeveniment de ser signat almenys un cop)

b. Estat resultant: *El document encara està signat

De fet, normalment, tots els verbs permeten formar una passiva resultativa que denota un estat resultant (irreversible), i alguns, però no tots, permeten formar una passiva resultativa que, a més de tenir la interpretació d’estat resultant, també pot tenir la interpretació d’estat meta (reversible). En tornarem a parlar al Capítol 5 (§5.4). Tant la possibilitat de tenir els dos estats com les restriccions que s’observen s’hauran de reflectir a la proposta d’anàlisi formal.

Així, en català, com dèiem, podem distingir tres tipus de construccions passives: eventiva, resultativa i estativa. Al seu torn, la passiva resultativa es divideix en dos tipus, segons si expressa un estat meta o un estat resultant.

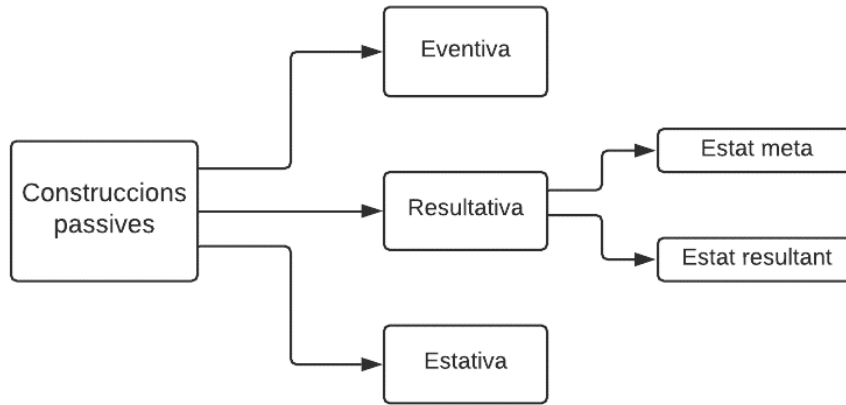

Figura 4. Tipus de construccions passives en català

Per tant, com avançàvem als Capítols 1 i 2 d'aquesta tesi, proposem que hi ha quatre tipus de participis en català: de perfet, passius, actius i deponents. Els passius són els que formen construccions passives, que també es divideixen en tres tipus: eventives, resultatives i estatives. Les resultatives, al seu torn, es divideixen en dos tipus, segons si expressen un estat meta o un estat resultant. Si completem la classificació dels diferents tipus de participis que proposàvem inicialment (vg. Capítol 2, Figura 3), la classificació final és la següent:

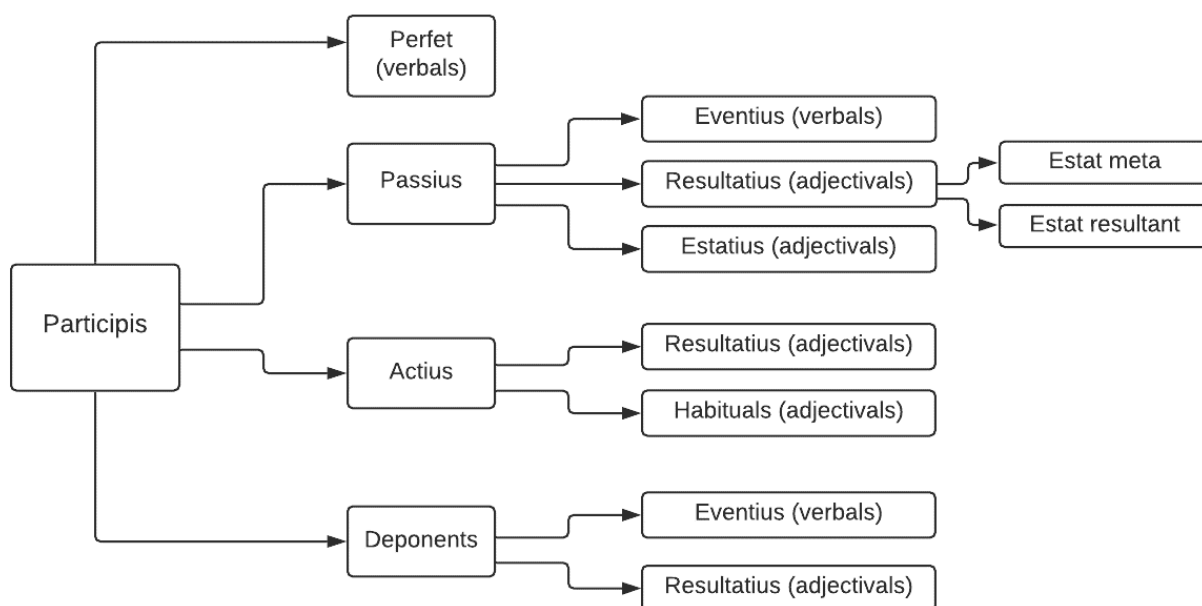

Figura 5. Tipus de participis en català: classificació final

Com es mostra a la Figura 5, i com il·lustrarem al Capítol 5, no només els participis passius poden ser resultatius. Els participis actius i els participis deponents també poden denotar un resultat (§5.9).

4.2.1.2. Nota sobre els conceptes “resultat”, “resultatiu” i “resultant”

Com passa sovint en l’estudi de les passives i dels participis, alguns termes es fan servir per apel·lar a conceptes diferents, depenent de l’autor, la teoria o la proposta que es faci. Un dels casos més il·lustratius el trobem en el terme “resultat”. Bosque (2014) ja nota que, pel que fa a la noció de “resultat”, hi ha, d’entrada, dues possibles interpretacions. Com assenyalàvem al Capítol 1, una es basa en la noció de “canvi d’estat”, mentre que l’altra parteix del concepte de “perfectivitat”.

Així, una concepció de “resultat” seria la que proposen Levin i Rappaport-Hovav (2010, 2013), que és la idea que un resultat “denotes the outcome of an action culminating in a change of a state” (Bosque 2014: 47), és a dir, que perquè hi hagi un resultat, hi ha d’haver un canvi d’estat i la culminació d’aquest canvi d’estat ha de tenir unes conseqüències que siguin apreciables en l’argument del verb (*outcome*). Les conseqüències apreciables en l’argument constitueixen l’estat resultat o resultatiu, també anomenat estat consecutiu. Aquesta noció de resultat és la que fan servir les autores per establir la diferència entre els verbs de manera (*manner verbs*) i els verbs de resultat

(*result verbs*) (Rappaport Hovav i Levin 1998; Rappaport Hovav 2008; Beavers i Koontz-Garboden 2012; *i.a.*).

Així, segons Rappaport Hovav i Levin (1998), els verbs de manera es construeixen a partir d'un primitiu ACT (actuar) que descriu accions però no inclou les conseqüències o els resultats d'aquestes accions (*nadar, acariciar, jugar*), mentre que, en canvi, els verbs de resultat es construeixen a partir d'un primitiu BECOME (esdevenir) que descriu esdeveniments amb conseqüències concretes⁵, però no especifica les accions que han portat a aquestes conseqüències (*trencar, transformar, cobrir*). Com vèiem al Capítol 1, si un verb és de resultat, no es pot ometre l'argument intern del verb (19), ja que és el que experimenta el canvi d'estat i, per tant, el que manifesta o expressa el resultat, i tampoc es pot negar el canvi que ha patit aquest argument (20). En canvi, els verbs de manera permeten tant l'omissió de l'argument intern com la negació del resultat.

(19) a. *En Joan ha trencat

b. En Joan ha fregat

(20) a. En Joan va trencar el got, #però el got encara no està trencat

b. En Joan ha fregat la taula, però la taula encara no està neta

D'altra banda, segons Embick (2004), tant els verbs de manera com els de resultat poden formar passives resultatives, en la mesura que "resultatiu", en la seva proposta, només vol dir que té implicacions eventives, i com que tant els verbs de manera com els de resultat denoten esdeveniments, aleshores ambdós constitueixen bons inputs per a una construcció que expressa el resultat d'aquests esdeveniments. Així, un verb com *shake* ('agitar', 'sacsejar') en anglès, és un verb de manera, ja que no implica un canvi d'estat, però permet la formació d'un participi resultatiu, en el sentit d'Embick. Per tant, podem formar un participi resultatiu a partir d'un verb que no és un verb de resultat (21).

(21) a. A shaken rug

b. The rug was shaken, but not cleaned

⁵ Cal tenir present, però, que aquest concepte de resultat no fa referència només als estats físics, perceptibles, ja que pot expressar nocions més subtils. Un bon exemple seria l'estat que codifica el participi *perdut*, "since the domain affected by the relevant change of state is not location, but rather knowledge of location or awareness" (Bosque 2014: 62, nota 21).

Ara bé, com demostrarem en el capítol següent, tot i que tant els verbs de manera com els de resultat permeten la formació d'una passiva resultativa, només els verbs que lexicalitzen un resultat permeten la formació d'una passiva resultativa que expressi un estat meta.

Una concepció diferent del terme “resultat” és la que té Kratzer (2000) quan analitza els participis que denoten estats resultants. En aquest cas, el resultat és l'estat adquirit per haver experimentat l'acció d'un verb almenys un cop. Així, per exemple, si una persona perd la cartera, la cartera passarà a ser una *cartera perduda*, en el sentit que serà una cartera que, en algun moment, ha experimentat l'acció de ser perduda (encara que després el propietari la trobi). El que és important d'aquesta concepció és que els resultats “do not imply state changes, but rather natural outcomes of previous situations” (Bosque 2014: 47). Per tant, aquesta idea de resultat es relaciona molt amb la idea de perfectivitat, és a dir, amb la culminació de l'esdeveniment. De fet, Kratzer afirma que el significat dels estats resultants és molt semblant al del perfect, com havíem assenyalat. Aquests perfects “describe effects of (mostly recent) past situations”, com passa, per exemple, en una oració com *He perdut la cartera* (apud Bosque 2014: 47).

Noteu, doncs, que no són el mateix un verb de resultat, un participi resultatiu o un estat resultant, malgrat les semblances en la terminologia.

Una altra equivalència errònia és la que es fa algunes vegades entre els participis resultatius d'Embick i els participis que expressen un estat meta segons Kratzer. En el cas d'Embick, el que és rellevant d'un estat és la presència o absència d'implicacions eventives: els participis resultatius tenen implicacions eventives i els participis estatus “purs” no. En el cas de Kratzer, el que és important en la classificació és la relació del significat de l'estat amb el significat del verb: els participis que expressen un estat meta denoten un estat resultat que ja és un component intern de la denotació del verb, en canvi, els participis que expressen un estat resultant denoten un estat que no forma part de la denotació del verb, sinó que es crea amb la formació del participi, i que dura per sempre a causa de l'execució de l'esdeveniment. Així, un estat meta pot tenir o no implicacions eventives, en el sentit d'Embick (és a dir, pot ser resultatiu o estatiu), mentre que un estat resultant sempre té implicacions eventives (és sempre resultatiu, en termes d'Embick).

Per tant, tampoc és el mateix l'estat resultatiu d'Embick que l'estat resultant de Kratzer. De nou, la terminologia genera confusió. Mentre que un participi que denota un estat resultant és sempre un participi resultatiu, un participi resultatiu pot denotar un estat

meta o un estat resultant. No hi ha, doncs, una correspondència total entre participi resultatiu i estat resultant, ni entre participi resultatiu i estat meta. Ho mostrem gràficament a partir d'aquest quadre de Berro (2019).

Adjectival		Verbal
Stative	Resultative	Eventive
target state	resultant state	
<i>open, closed</i>	<i>opened, closed</i>	<i>opened, closed</i>

Taula 10. Classificació dels participis (adaptat de Berro 2019: 8)

En aquesta tesi, seguim la noció d'estat resultatiu d'Embick (2004), que vol dir que té implicacions eventives, i assumim que, ahora, un estat resultatiu pot ser de dos tipus: un estat meta o un estat resultant. Pel que fa als estats meta que no són resultatius, considerem que es tracta d'adjectius (*buit, net*) (vg. §4.7).

D'altra banda, també hi ha certa variació pel que fa a l'ús del terme "resultatius". Així, per exemple, el terme "resultatius" que fa servir Embick (2004) no coincideix amb la idea de construcció resultativa com a predicat secundari. De nou, la semblança entre els termes pot generar confusió. De fet, en aquest cas és especialment curiosa perquè, com apunta Embick, els participis resultatius no poden funcionar com a predicats resultatius, com mostràvem a §4.2.1.

Una construcció resultativa es defineix, típicament, com un tipus de predicació secundària que s'interpreta com un resultat o una conseqüència del predicat principal. Per tant, descriu una propietat d'un participant de l'esdeveniment que s'interpreta com el resultat de l'esdeveniment que descriu el verb principal. Hi ha molts estudis sobre aquestes construccions, però destaca, especialment, l'aproximació lèxico-sintàctica de Hale i Keyser (1993, 1998, 2002) i Mateu (2000a,b, 2002). Aquestes estructures són molt habituals en llengües com l'anglès (22), però costa més formar-les en llengües romàniques, com ara el català (23) (Mateu 2000a, 2002).

- (22) a. John hammered the metal flat
 b. The dog barked the chickens awake
 c. John kicked the door open
- (23) a. *En Joan va martellejar el metall pla
 b. *El gos va bordar els pollastres desperts

c. *El John colpejà la porta oberta

En tot cas, el que és important és que aquestes construccions resultatives expressen el resultat d'un esdeveniment present a l'oració a partir del predicat principal. Això s'oposa al concepte de participi resultatiu o passiva resultativa, ja que, en aquest cas, la passiva resultativa denota el resultat d'un esdeveniment que sabem que és sintàcticament present a l'estructura eventiva del participi, perquè el participi admet modificadors eventius, però que no s'expressa a partir d'un altre ítem lèxic (per exemple, un altre verb). Així, tant el resultat com l'esdeveniment que el genera s'expressen lèxicament a partir del mateix ítem, que és el participi.

- (24) a. La nota està escrita {amb mala intenció / amb tinta vermella / per la Maria}
b. El pollastre està fet {de fa una estona / pel xef / al forn}

Així, té sentit que un participi resultatiu no pugui funcionar com una construcció resultativa perquè el participi ja expressa lèxicament tant el resultat com l'esdeveniment que el genera. Si féssim funcionar el participi resultatiu com a construcció resultativa, tindríem un altre verb al predicat principal que denotaria un altre esdeveniment. Per tant, tindríem dos esdeveniments diferents (el del predicat principal i el que expressa lèxicament el participi) per a un sol resultat, també expressat pel participi. Així, o bé tindríem un esdeveniment repetit dues vegades, o bé dos esdeveniments, el del verb principal i el del participi, per a un sol resultat.

- (25) a. *El xef va rostir el pollastre rostit
b. *El xef va cuinar el pollastre rostit

En tot cas, el que volíem assenyalar és que tampoc és el mateix una construcció resultativa que una construcció passiva resultativa. En aquesta tesi ens centrem en la passiva resultativa i en l'estructura interna del participi passiu resultatiu.

4.2.2. Iniciador implícit?

Pel que fa a la qüestió de si les passives resultatives tenen un iniciador implícit, com les passives eventives, el cert és que hi ha molt de debat a la bibliografia. Tradicionalment, s'ha dit que les passives resultatives (o adjectivals) es diferencien de les eventives (o

verbals), precisament, perquè les resultatives no tenen un argument extern implícit (agent/causa/iniciador) (Levin i Rappaport 1986; Grimshaw 1990; Kratzer 2000; Embick 2004; *i.a.*). Aquesta afirmació es basa, principalment, en dos diagnòstics: la (im)possibilitat de combinar-se amb modificadors agentius i els efectes de referència disjunta (*disjoint reference effects*, Baker et al. 1989).

4.2.2.1. Modificadors agentius

Tradicionalment, s'assumeix que la passiva eventiva accepta adjunts com el sintagma-*per*, adverbis orientats a l'agent i adjunts instrumentals; mentre que la passiva resultativa tendeix a rebutjar aquesta mena de modificadors (Bosque 1999; Mendikoetxea 1999; Embick 2004, *i.a.*).

- (26) a. La ciutat va ser destruïda {pels romans / cruelment / amb foc}
 b. *La ciutat està destruïda {pels romans / cruelment / amb foc}

No obstant això, alguns autors han aportat arguments que demostren que, en diferents llengües, els participis adjectivals (entre ells, els que constitueixen una passiva resultativa) sí que admeten modificadors agentius, com ara el sintagma-*per*, adjunts instrumentals, adverbis de manera o adverbis orientats a l'agent.

Anagnostopoulou (2003) explica que, en grec, els participis adjectivals poden aparèixer amb dos sufixos diferents: *-tos* i *-menos*. Els participis que acaben en *-tos* denoten el que s'ha anomenat un "characteristic state" (Markantonatou et al. 1996), és a dir, un estat pur, de manera que no tenen cap implicació eventiva, mentre que els que acaben en *-menos* s'interpreten com el resultat d'un esdeveniment anterior. Per tant, els participis que acaben en *-menos* formen passives resultatives.

Ara bé, Anagnostopoulou, seguint Kratzer (2000), explica que els participis que acaben en *-menos* poden denotar estats meta o estats resultants. Així, l'autora nota que els participis acabats en *-menos* només es poden combinar amb un agent si denoten estats resultants (27), però no si denoten estats meta (28). Si es combina un participi adjectival acabat en *-menos* amb *akoma* ('encara'), i, per tant, s'assegura que denota un estat meta, llavors ja no es pot combinar amb un agent (sintagma-*per*) o un modificador orientat a l'agent (*curosament, descurosament, amb una bomba*) (Anagnostopoulou 2017: 114).

- (27) a. Ta lastixa ine fuskomena apo tin Maria / me tin tromba / prosektika
 els pneumàtics estan inflats per la Maria / amb la bomba / curosament
 ‘Els pneumàtics estan inflats per la Maria / amb la bomba / curosament’
- (28) a. *Ta lastixa ine **akoma** fuskomena apo tin Maria
 els pneumàtics estan encara inflats per la Maria
 ‘*Els pneumàtics encara estan inflats per la Maria’
- b. *Ta lastixa ine **akoma** fuskomena me tin tromba
 els pneumàtics estan encara inflats amb una bomba
 ‘*Els pneumàtics encara estan inflats amb una bomba’

És a dir, que quan un participi expressa un estat meta perquè el podem combinar amb *akoma* (‘encara’) –la qual cosa demostra que l’estat que denota és reversible–, aleshores rebutja de manera sistemàtica els agents o els modificadors orientats a l’agent. Això, com defensa Anagnostopoulou, posa de manifest que els participis d’estat meta en grec no tenen agent implícit, però els participis d’estat resultant sí.

Meltzer (2007), i després Meltzer-Asscher (2011), també proposa distingir dos tipus de participis adjectivals en el cas de l’hebreu: els participis adjectivals “purs” i els participis adjectivals decausatius. Segons l’autora, els primers s’assemblen als participis verbals perquè la seva interpretació inclou un agent implícit i, en canvi, els segons es comporten com a verbs inacusatius, en el sentit que l’argument extern del verb transitiu no forma part de la semàntica del participi. L’autora demostra que els participis adjectivals purs tenen un agent implícit a partir de tres diagnòstics o contextos: la realització d’un paper temàtic d’Instrument, la combinació amb un adverbí orientat a l’agent i la cancel·lació de la implicació (*entailment*) de l’agent.

El primer diagnòstic, doncs, el conforma la Generalització de l’Instrument (Reinhart i Siloni 2005). Segons aquesta generalització, un argument que té el paper temàtic d’Instrument només es pot realitzar si l’agent és present a l’oració explícitament (*mapped to the syntax*) o implícitament (*inferred*). Com mostra Meltzer, els participis adjectivals purs admeten un Instrument, a diferència dels decausatius.

- (29) a. ha-mixtav katuv be-et
 la-carta escrita en-bolígraf
 ‘La carta està escrita amb un bolígraf’ (lectura adjectival)

- b. **ha-bayit patuax be-mafteax*
 la-casa oberta en-clau
 ‘*La casa està oberta amb una clau’

Pel que fa a l'ús dels adverbis orientats a l'agent, evidentment, només poden aparèixer en oracions en què hi hagi un agent, ja sigui explícit o implícit, ja que és l'únic argument que els pot legitimar. De nou, els participis adjectivals purs permeten la combinació amb els adverbis orientats a l'agent, però els decausatius no:

- (30) a. *ha-sefer katuv be-kišaron.*
 el-llibre escrit en-talent
 ‘El llibre està escrit amb talent’
 b. **ha-bakbuk sagur be-zadon*
 la-ampolla tancada maliciosament
 ‘*L'ampolla està tancada maliciosament’

Finalment, una altra manera de determinar si hi ha un agent implícit en una oració és cancel·lant la implicació d'aquest agent. Si cancel·lar la implicació d'un agent desencadena una contradicció vol dir que, efectivament, hi ha un agent implícit en l'oració. Així, amb els participis adjectivals purs, la cancel·lació de l'agent provoca una contradicció, però amb els decausatius no:

- (31) a. ^{??}*ha-mixtav katuv, lamrot še-af exad lo katav oto* (contradicció)
 la-carta escrita malgrat ningú escriure.PASS ella.AC
 ‘^{??}La carta està escrita, tot i que ningú la va escriure’
 b. *ha-kufsa ptuxa, lamrot še-af exad lo patax ota.*
 la-capsa oberta malgrat ningú obrir. PASS ella.AC
 ‘La capsa està oberta, tot i que ningú la va obrir’

Per tant, el que demostra Meltzer és que en hebreu hi ha dos tipus de participis adjectivals. D'una banda, els “passius adjectivals” (*adjectival passives*) inclouen un argument extern (un agent) en la seva interpretació; en aquest sentit, es comporten com els participis verbals, que també codifiquen un argument extern en la seva semàntica. D'altra banda, els “decausatius adjectivals” (*adjectival decausatives*) no impliquen un

argument extern en la seva interpretació i, per tant, es comporten com els verbs inacusatius, que tampoc tenen argument extern.

Ara bé, en el fons, la diferència que estableix Meltzer és la mateixa que estableix Embick (2004). Ambdós distingeixen dos tipus de participis adjectivals: resultatius i estatus. Noteu que, en realitat, Meltzer no distingeix dos tipus de participis resultatius, sinó un tipus de participis resultatius, en el sentit d'Embick (2004), és a dir, amb implicacions eventives (que ella anomena participis passius o els adjectivals purs), i un tipus de participis estatus, això és, sense implicacions eventives (que són els participis decausatius). Així, la diferència no és que un tipus tingui agent implícit i l'altre no, és que un té implicacions eventives i l'altre no. Per tant, el que és important d'aquesta proposta és que els participis que es comporten com els resultatius d'Embick, és a dir, els adjectivals purs de Meltzer, que són els que tenen implicacions eventives, sí que tenen un agent implícit en hebreu.

McIntyre (2013: 7) també demostra que, en anglès, els participis adjectivals poden tenir modificadors agentius. Així, per exemple, poden admetre un *by-phrase*. Ara bé, segons l'autor, aquests sintagmes preposicionals es poden combinar amb un participi resultatiu si la presència de l'iniciador és realment necessària per especificar la natura de l'estat.

- (32) a. The door seemed {broken/opened/painted} (*by Mary).
- b. Edeltraud seemed flattered by {the report/??the journalist}.
- c. %The text seems written by a {genius/foreigner/ghostwriter}.
- d. *The text seems written by John. He wouldn't have gone home without finishing it.

McIntyre suggereix que el *by-phrase* és acceptable en la passiva adjectival si s'interpreta "as *Initiator of the state expressed by the participles*" (McIntyre 2013: 7). Segons l'autor, les oracions de (32a) i (32b) són acceptables perquè la natura de l'agent es pot detectar directament en la natura de l'estat, és a dir, l'agent es relaciona amb l'estat d'una manera més directa i, en conseqüència, la combinació resulta natural. En canvi, a (32c) i (32d), la combinació amb el *by-phrase* costa més perquè la relació entre el seu referent i l'estat és menys directa, la qual cosa fa que les oracions resultants siguin poc naturals.

McIntyre (2013) també demostra que els participis adjectivals es poden combinar amb oracions subordinades de finalitat. En aquest sentit, s'havia argumentat que els participis verbals es poden combinar amb oracions de finalitat, però els participis adjectivals no, la qual cosa es feia servir com a diagnòstic per afirmar que no tenen un agent implícit que pugui controlar PRO.

- (33) a. The idea seemed to have been widely publicised in order to discredit him
 b. The idea seemed widely publicised (^{??}in order to discredit him)

Ara bé, McIntyre (2013: 8) troba exemples de participis adjectivals amb oracions de finalitat que estan ben formades.

- (34) a. The ... bags remained closed in order to keep the modified atmosphere intact.
 b. Use of the name Blohm + Voss remained prohibited, in order to ... spare the world the shock that ships were being built there again.
 c. The investigation launched by the prosecution remained limited in order to protect the police.

Per tant, McIntyre té proves suficients per afirmar que els participis adjectivals tenen un iniciador implícit i, per tant, proposa la següent formulació per als participis adjectivals o passiva resultativa. Segons l'autor, *s* és una variable estativa, *e* és una variable eventiva i *P* una propietat eventiva aportada pel verb.

- (35) $\lambda s \lambda x \lambda P \exists e \exists y \quad P(x)(e) \ \& \ \text{CAUSE}(s)(e) \ \& \ \text{INITIATOR}(e)(y)$

(McIntyre 2013: 10)

Finalment, Bruening (2014), seguint Meltzer-Asscher (2011), també nota que els participis adjectivals poden admetre sintagmes-*per* en anglès: *untouched by human hands*, *uninhabited by humans*, etc. Ara bé, contra de Meltzer-Asscher, Bruening proposa que els participis adjectivals en anglès poden admetre un sintagma-*per* fins i tot si no modifica l'estat que denota. De fet, segons Bruening, és fàcil trobar casos en què el sintagma-*per* es relaciona amb l'esdeveniment. Per exemple, en un context com el següent:

- (36) a. Invading Commander: I want the treasury left untouched!
b. Underlying Commander: Untouched by anyone but you, you mean.

(Bruening 2014: 379)

L'autor explica que aquest context es pot aplicar a molts altres participis adjectivals: *unread by anyone but you*, *unaccessed by anyone but you*, etc. Per tant, en aquests casos, el participi que es troba en la resposta modifica l'esdeveniment, no l'estat resultat. L'autor aporta nombroses dades en aquesta mateixa línia.

- (37) a. Biden's optimism undisturbed by Iraqi bombs.
b. Toddler unfazed by lion encounter. (headline)
c. Former investigator says he remains disturbed by what he saw at baby murder scene.
d. . . . I dreamed of Molly, and walked and talked with her, unhaunted by Forged ones or their frost-rimmed bodies. (*Royal Assassin*, Robin Hobb)

(Bruening 2014: 379)

Així mateix, Bruening també nota que altres modificadors agentius es poden combinar amb participis adjectivals, com ara els instrumentals (38) i els adverbis de manera (39).

- (38) a. The radioactive nucleotides are so small that they remain unseen, even with the most powerful microscope.
b. Our Lord makes the DNA, the tiniest information bank of the world which is unseen even with the naked eye, . . .
c. . . . incipient tumors that are unseen even with ultra-sensitive imaging modalities.
d. . . . the very earliest stages of an arteriosclerotic plaque, which remains undiscovered even with the most up to date clinical diagnostics.

- (39) a. . . . for he seems dressed with more studied elegance than anybody here.

- b. The band in the Metropole finished up a clumsily danced cha cha and a singer came on. (*Started Early, Took My Dog*, Kate Atkinson)
- c. A poorly played hand in No-Limit can cost you your entire stack, while a well-played hand can double up your stack.
- d. At the end of each day's smarch, I was confined to a swiftly pitched tent, fed, and then ignored until the next day's rising. (*Assassin's Quest*, Robin Hobb)

Bruening (2014: 381) conclou que els participis adjectivals (bàsicament, la passiva resultativa d'Embick) inclouen un argument extern implícit.

Adjectival passives do not differ from verbal passives, then, in their ability to occur with by-phrases, instrumentals, and adverbs describing the manner of the action of the external argument. [...] I conclude that adjectival passives include an implicit external argument, just like verbal passives. It is true that *by*-phrases, instrumentals, and manner adverbials occur more frequently with verbal passives than with adjectival passives, and are easier to construct and for speakers to accept. I assume that this is simply because adjectival passives are stative, while verbal passives are eventive.

4.2.2.2. Efectes de referència disjunta

Pel que fa als efectes de referència disjunta, tradicionalment s'assumeix que amb els participis verbals (passiva eventiva), el subjecte no pot ser correferent amb l'agent implícit (per tant, obtenim un cas de referència disjunta); en canvi, amb els participis adjectivals (passiva resultativa), el subjecte sí que pot ser correferent amb l'agent; pot tenir una lectura reflexiva (Baker et al. 1989).

(40) John was being dressed up. [participi verbal, referència disjunta]

‘El John fou vestit’: una única interpretació

I. ‘El John fou vestit (per algú)’

II. ‘*El John es va vestir ell mateix’

(41) John seemed very dressed up. [participi adjectival, correferència possible]

‘El John semblava ben vestit’: dues possibilitats

I. ‘El John havia estat vestit per algú’

II. ‘El John s’havia vestit ell mateix’

(McIntyre 2013: 5)

A (40), John no pot ser l'agent de l'acció de “dress up”, però a (41) sí. Això s'ha interpretat tradicionalment com la prova de la presència o l'absència d'un iniciador implícit: els participis verbals com el de (40) tenen un iniciador implícit, però els participis adjectivals com el de (41) no el tenen.

Les explicacions formals d'aquests efectes de referència disjunta han estat diverses. Per exemple, Baker et al. (1989: 224) proposen que si el tema i l'agent implícit sintàcticament representat són correferents, el tema no pot ascendir a una posició estructural per sobre de l'agent, ja que això seria incórrer en una violació sintàctica. Per tant, es pot deduir que els participis verbals tenen un agent implícit perquè subjecte i tema no són correferents. En canvi, en els participis adjectivals, agent i tema poden ser correferents. Quan això passa, el tema no es pot moure per sobre de l'agent, per tant, el tema i l'agent són el mateix argument.

Ara bé, McIntyre (2013: 6) mostra que, en anglès, alguns participis adjectivals no permeten els efectes de referència disjunta, fins i tot en contextos que els podrien afavorir.

- (42) a. #John criticised himself, but to me he seemed unfairly criticised
- b. #Some people trust themselves while others underrate themselves and think they won't succeed. Mary seems very underrated and not very trusted
- c. #He had self-hate problems and remained very hated until he sought help

El que proposa McIntyre és que hi ha una altra manera d'explicar la referència disjunta: els iniciadors implícits estan existencialment lligats, és a dir, que s'interpreten com un “algú” (*someone*) (Bruening 2011). De l'oració de (40) se'n desprèn que aquest “someone” no és John, perquè no hi ha cap element que satisfaci la necessitat de marcar lingüísticament la interpretació reflexiva: l'oració, doncs, “would trigger an implicature that this *someone* is not John, since nothing fulfills the need of natural languages to signal the reflexive interpretation” (McIntyre 2013: 5). Segons l'autor, es podria objectar que, senzillament, l'oració de (40) no és reflexiva perquè hi ha disponible una oració activa reflexiva que cobreix aquesta interpretació: *John was dressing (himself)*. En canvi (41) no té disponible aquesta versió activa reflexiva: **John seemed very self-dressed*.

McIntyre nota que a l'exemple de (40) es podria argumentar que s'implica l'anti-correferència perquè l'estructura activa clarament correferent està disponible (*John was dressing (himself)*), mentre que (41) no es relaciona amb cap implicatura d'aquest estil, ja que no hi ha cap expressió estativa competint per ser l'opció reflexiva (**John seemed*

very self-dressed up). No obstant això, aquesta idea falla si la intentem aplicar a (43). En la interpretació en què l'adverbi indica el temps de l'esdeveniment verbal i no l'estat resultatiu, els efectes de referència disjunta es donen, tot i que no hi ha cap construcció competint per la reflexivitat.

(43) the recently dressed/shaved/prepared people

En casos com els de (43), si interpretem que l'adverbi “recently” indica el temps de l'esdeveniment verbal i no el de l'estat resultatiu, hi ha efectes de referència disjunta, de manera que s'entén que la gent ha estat vestida, afaitada o preparada per algú altre (però no per ells mateixos). Segons McIntyre, això suggereix que els participis tenen un agent o iniciador implícit.

Bruening (2014) també defensa que els efectes de referència disjunta no són fiables com a diagnòstic per determinar si una estructura té un argument extern implícit o no. Per exemple, l'autor nota que alguns verbs són compatibles amb la lectura reflexiva en la passiva verbal (eventiva) (44) –a més, és clar, de tenir-la també en la passiva adjectival. Així mateix, hi ha verbs que no permeten la lectura reflexiva en la passiva adjectival (45).

- (44) a. The children are being sorted. They're doing it themselves. (sorted children)
 b. The children are being divided into groups. They're doing it themselves. (the children appear divided into groups)
 c. The children are being exposed to the disease.
- (45) a. frequently punished children (The children are being punished.)
 b. adopted children (The children are being adopted.)
 c. quickly removed children (The children are being removed.)

(Bruening 2014: 382)

Per tant, Bruening (2014) mostra que, també en anglès, la (im)possibilitat de la lectura reflexiva té més a veure amb la classe verbal que no pas amb el tipus de participi. Així, alguns verbs permeten la lectura reflexiva en la passiva eventiva (participi verbal). Per tant, això vol dir que els efectes de referència disjunta no constitueixen un bon diagnòstic per determinar si una construcció passiva té un argument extern implícit.

En aquesta mateixa línia, Alexiadou et al. (2014) també mostren que en algunes llengües, com l'anglès o l'alemany, només els verbs que són naturalment reflexius (*comb*,

wash, en anglès, o *töten* ‘matar’ en alemany) permeten la lectura reflexiva. Els verbs que, de manera natural, no són reflexius i tenen referència disjunta, no admeten la lectura reflexiva en la passiva resultativa (*participi adjectival*).

- (46) Der Einbrecher war getötet
el lladre estava matat
‘El lladre estava mort (en el sentit “matat”)’
(i) Algú va matar el lladre
(ii) *El lladre es va matar (es va suïcidar)

Alexiadou et al. (2014), en el seu estudi, conclouen que els efectes de referència disjunta constitueixen un diagnòstic massa vacu per determinar si la passiva resultativa (participis adjectivals) té iniciador implícit.

4.2.2.3. El cas del català

Seguint Anagnostopoulou (2003), Meltzer (2007), McIntyre (2013) i Bruening (2014), considerem que, en català, almenys un conjunt de construccions resultatives tenen un iniciador implícit. Si bé és cert que no tots els verbs permeten la formació d’una passiva resultativa amb interpretació agentiva, també és cert que molts sí que la permeten, i amb molta naturalitat. Així, en català tenim construccions com les de (47), en què la passiva resultativa admet un sintagma-*per* introduint l’iniciador, adverbis orientats a l’agent i modificadors instrumentals o de mitjà.

- (47) a. El llibre està escrit {per Monzó / amb ironia / amb tinta negra}
b. El pollastre està cuinat {pel xef / al forn / amb llimona i vi}

Pel que fa als efectes de referència disjunta, d’entrada, sembla que en català també s’apliquen, la qual cosa indicaria que la passiva eventiva té un iniciador implícit, però la passiva resultativa (els participis adjectivals, en general) no.

- (48) a. El nen va ser vestit (una única lectura)
I. El va vestir algú altre
b. El nen està vestit (dues lectures)

- I. L'ha vestit algú altre
- II. S'ha vestit ell mateix

D'acord amb Baker et al. (1989), això indicaria que, en català, la passiva eventiva té un iniciador implícit, per la qual cosa el tema no pot ser correferent amb l'iniciador, mentre que la passiva resultativa no en té, de manera que tema i agent poden ser correferents.

Ara bé, d'acord amb McIntyre (2013), Bruening (2014) i Alexiadou et al. (2014), també considerem que la referència disjunta no és un diagnòstic determinant per establir si la passiva resultativa té iniciador implícit. Així, com mostra Bruening (2014) per a l'anglès, en català la lectura també depèn del tipus de verb, més que no de la construcció. Per exemple, els verbs que no tenen una versió pronominal, en la construcció passiva resultativa, és a dir, amb el participi adjectival, normalment no admeten la lectura correferent (tema i agent correferents).

- (49) a. Aquestes dones estan maltractades (*per elles mateixes)
- b. El gos està abandonat (*per ell mateix)
- c. Aquests nens estan ben ensenyats (*per ells mateixos)
- d. La gata ja està adoptada (*per ella mateixa)

Així mateix, també és possible trobar passives verbals (eventives) en què la lectura correferent sigui possible, com mostrava Bruening per a l'anglès. Tot i que costa més de trobar els exemples, és possible arribar a tenir aquesta interpretació, donat el context adequat.

- (50) a. Els nens són dividits en dos grups. Es divideixen ells mateixos (nens dividits)
- b. Els membres són batejats amb un nou nom. Es bategen ells mateixos (en el sentit que cadascun es bateja a si mateix amb un nom nou) (membres batejats)

Per tant, no considerem que els efectes de referència disjunta siguin un diagnòstic determinant per indicar que la passiva resultativa no té un argument extern implícit.

Així, sostenim que almenys un subconjunt d'estructures passives resultatives sí que tenen un iniciador implícit i, per tant, present en l'estructura, la qual cosa s'haurà de reflectir en la seva anàlisi formal (Capítol 5).

4.3. Propietats sintàctiques

Les propietats sintàctiques de la passiva resultativa en català –i, en general, en llengües romàniques– es poden resumir en cinc (Bartra 2002; Marín 2015; GIEC 2016: §23.2.1.1).

- (i) El participi és adjectival
- (ii) Supressió de l'agent i ascens del tema
- (iii) S'altera l'aspecte lèxic del predicat
- (iv) Només els verbs transitius eventius admeten la passiva resultativa (amb certes restriccions)
- (v) A vegades admet complements i modificadors eventius (amb restriccions)

4.3.1. Participi adjectival

Els treballs que analitzen les construccions passives resultatives sempre consideren que el participi és un element adjectival. Així, d'acord amb els diagnòstics que presentàvem a §2.6.2, el participi pot aparèixer en posició prenominal (51) o prefixat amb *iN-* (52).

- (51) a. El contaminat entorn en què es troba
b. Sobrevola l'arrasada ciutat
- (52) a. Els deutes estan impagats
b. La feina està inacabada

El participi també pot ser el complement de verbs com *tornar-se* o *quedar*.

- (53) a. La Maria s'ha tornat molt distreta
b. L'edifici ha quedat destruït

A més, el participi concorda en gènere i nombre amb el subjecte.

- (54) a. La feina està acabada
b. El got està trencat

Ara bé, Bosque (2014) considera que els participis verbals també poden constituir passives resultatives.

4.3.1.1. La proposta de Bosque (2014)

En general, els participis passius verbals s'entenen com un sol conjunt i no se solen dividir en altres subgrups. Bosque (2014) és un dels lingüistes que ha treballat en la classificació dels participis verbals i n'ofereix una detallada descripció. El que sorprèn de la seva proposta és que considera que alguns participis resultatius són verbals. L'autor proposa la següent classificació:

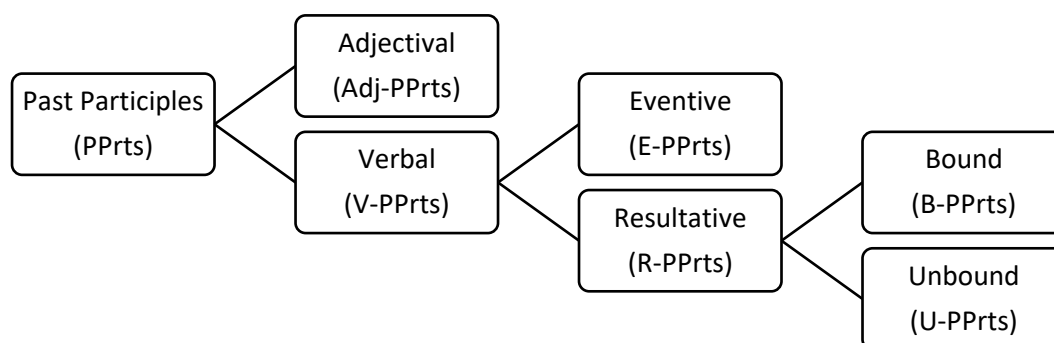

Figura 6. Classificació dels participis verbals de Bosque (2014)

Després d'assumir la divisió entre participis adjectivals i participis verbals, Bosque (2014), seguint algunes idees de Kratzer (2000) i Embick (2004), divideix els participis verbals en dos tipus: eventius i resultatius. Així, d'acord amb l'autor, en anglès, una oració com la següent té dues possibles lectures:

(55) The door was opened

Una lectura és eventiva, és a dir, s'interpreta que l'oració és una oració passiva eventiva. En català la traduiríem com *La porta fou oberta*, de manera que es configura com la versió passiva de l'oració activa *Algú va obrir la porta*. L'altra lectura és resultativa, és a dir, expressa un resultat. Concretament, interpretem que la porta està en l'estat d'haver esdevingut oberta. En català la podríem traduir com *La porta estava*

oberta. Noteu que la lectura estativa (en el sentit d'Embick 2004) aquí queda descartada, perquè el participi utilitzat seria *open*, i no *opened*.

En tot cas, Bosque apunta la diferència entre les dues interpretacions que (55) té en anglès, que es correspon amb la diferència que s'ha fet tradicionalment en la literatura entre passiva resultativa i passiva eventiva (Bosque 1990, 1999, 2014; Marín 2004b; García-Pardo 2018), com ja vèiem al Capítol 2.

La majoria d'autors consideren que els participis resultatius són adjectivals (Kratzer 2000; Embick 2004). Bosque no nega que els participis adjectivals es puguin dividir en diversos grups i un d'ells siguin els resultatius, però proposa que entre els verbals també hi pot haver un grup de participis resultatius. Per tant, l'autor sosté que els participis resultatius poden ser verbals i adjectivals, i ho il·lustra a partir de l'exemple següent:

- (56) a. Un paraguas olvidado (participi resultatiu verbal)
- b. Un asunto olvidado (participi resultatiu adjectival)

L'autor nota que el participi de (56b) es podria combinar amb *estar*, però el de (56a) no⁶. Per tant, segons l'autor, tots dos són resultatius, però el de (56a) és verbal, mentre que el de (56b) és adjectival. En aquesta proposta, “resultatiu” s'oposa a “eventiu”, no a “verbal”. Així, d'acord amb Bosque (2014: 46) “eventive participles lexicalize events, together with the thematic changes that Voice triggers in participants [...], whereas resultative participles denote the state reached by these actions”.

Bosque segueix la idea de “resultat” relacionada amb la perfectivitat que fa servir Kratzer (2000) per caracteritzar els estats resultants. Així, segons Bosque, els participis resultatius tenen un verb *have* incorporat, que és el responsable de relacionar-los amb el perfet i la noció de perfectivitat. El que és important d'aquesta concepció és que els resultats “do not imply state changes, but rather natural outcomes of previous situations” (Bosque 2014: 47). Bàsicament, “resultat” aquí vol dir l'estat adquirit per haver experimentat l'acció d'un verb almenys un cop. En tot cas, com dèiem, el que és interessant de la proposta de Bosque és que sosté que els participis que apareixen en les passives resultatives són verbals (cf. Embick 2004; McIntyre 2013):

⁶ Segurament, el que això indica és que el participi de (56a) no és resultatiu, sinó eventiu, com defensem en l'apartat següent.

Most authors take English resultative passives to be adjectival, rather than verbal. As I have argued, adjectival participles may be also resultative participles, but the basic distinctions in (1) [l'esquema amb la classificació] imply that resultative participles are verbal categories as well.

(Bosque 2014 : 53)

Entre les proves que aporta per demostrar-ho, l'autor destaca el fet que els participis poden seleccionar predicats secundaris, la qual cosa no és possible per als adjectius:

- (57) a. Un acusat considerat culpable
 b. Un regidor elegit alcalde
 c. Una finestra feta bocins

(traduïts de Bosque 2014: 53)

De fet, l'autor assenyala que aquests participis poden seleccionar complements amb infinitiu en oracions causatives (58a) i en algunes perífrasis verbals (58b)⁷:

- (58) a. El lío de pruebas hechas desaparecer
 b. Renfe tendrá que pagar a Alstom por los trenes dejados de comprar

(Bosque 2014: 53)

Una altra prova és que aquests participis es poden combinar amb un sintagma-*per* i amb adverbis agentius:

- (59) a. Un nen castigat per la seva mestra
 b. Un edifici vigilat per la policia
 (60) a. Un nen injustament castigat
 b. Un edifici conscienciosament vigilat

(traduït de Bosque 2014: 54)

Així, Bosque (2014: 54) considera que tots aquests participis són verbals, ja que “they are derived from transitive verbs, they are interpreted according to the meaning of these

⁷ No traduïm aquests exemples perquè estan extrets de la premsa escrita i volem respectar la literalitat de les construccions. Concretament, Bosque les treu d'*El País*.

verbs and they are not in the lexicon”. D’acord amb l’autor, a més, els participis adjectivals apareixen al diccionari (per exemple, DRAE), ja que es deriven dels verbs a partir d’algun procés lèxic de conversió, és a dir, un procés que implica un canvi no només en la categoria gramatical, sinó també en el significat. Per tant, podem saber que no són adjectivals perquè no apareixen al diccionari.

Finalment, Bosque (2014) divideix els participis verbals resultatius en dos grups: ‘delimitats’ i no ‘delimitats’, respectivament. Així, els participis delimitats provenen de verbs tèlics (*castigar*) i els no delimitats, de verbs atèlics (*vigilar*). Segons l’autor, els delimitats denoten una acció que se situa en el passat (61a), mentre que els no delimitats expressen una acció que se situa en el present, és a dir, és una acció en progrés (61b).

- (61) a. Un nen castigat durant tota la setmana
- b. Un edifici vigilat durant tota la setmana

El cert és que la majoria de participis resultatius tenen una interpretació d’acció passada, i els que denoten una acció en progrés, que són els del tipus *vigilar* i *governar*, són una minoria. En parlem a l’apartat §6.5.4.2.

4.3.1.2. Consideracions crítiques

Que hi hagi cert debat entorn de la categoria del participi en les passives resultatives demostra que el participi d’aquesta construcció està a mig camí entre adjectiu i verb. És el tipus de participis que fa més honor a l’etiqueta “participi”, en el sentit que és el que, de manera més clara, participa de dues categories, verb i adjectiu.

Els participis resultatius són més verbals que els adjectius estatius o perfectius, com *sec* o *net*, però són més adjectivals que els participis de la passiva eventiva, com *atropellat*. Representen un punt intermedi entre els dos, la qual cosa s’haurà de reflectir en l’anàlisi de la seva estructura eventiva. Ara bé, defensem que el participi de la passiva resultativa en català és adjectival, com demostren els diagnòstics sintàctics ja ressenyats a §4.3.1. Això implica que la nostra proposta se situa en contra de la de Bosque (2014).

El que defensem és que els participis que, segons Bosque, són resultatius verbals, en realitat, són eventius. Per tant, no són resultatius. Deixant de banda la qüestió de si, estructuralment, formen una oració reduïda, els participis resultatius verbals de Bosque no expressen, de fet, cap resultat, sinó un esdeveniment d’aspecte perfectiu. Per tant, són

participis eventius i, és clar, són verbals. Per exemple, tornem al contrast amb el participi *olvidado* que repetim a (62) per agilitat expositiva:

- (62) a. Un paraguas olvidado
 b. Un asunto olvidado

Coincidim amb Bosque en la idea que (62a) és verbal i (62b) és adjectival, però no estem d'acord que en tots dos casos el participi sigui resultatiu. Així, defensem que *un paraguas olvidado* és, de fet, una passiva eventiva. Noteu que *un paraguas olvidado* no admet la combinació amb *estar*, que garantiria que la construcció és resultativa. En canvi, *un asunto olvidado* sí que admet *estar*.

- (63) a. *El paraguas está olvidado
 b. El asunto está olvidado

Per tant, *un paraguas olvidado* no equival a *un paraguas que está olvidado*, sinó a *un paraguas que ha sido olvidado (en un lugar específico)*. En canvi, *un asunto olvidado* pot tenir dues interpretacions: l'eventiva, de manera que es podria parafrasejar com *un asunto que es/ha sido olvidado*, i la resultativa, que equivaldria a *un asunto que está olvidado*.

De fet, totes les proves que hem ressenyat de Bosque (2014) demostren la naturalesa verbal d'aquests participis (selecció de predicats secundaris, combinació amb complements agents, complements amb infinitiu en oracions causatives), però en cap cas es demostra que siguin resultatius. Al contrari, les proves que demostren que són verbals, de fet, subratllen el caràcter eventiu de la construcció.

En tot cas, Bosque (2014) assumeix una noció de “resultat” més propera a la de “perfectivitat”, que no és la que assumim en aquesta tesi. És per això que no seguim la seva proposta. Assumim, doncs, que el participi d'una passiva resultativa és sempre adjectival.

4.3.2. Ascens del tema

Com passava en la passiva eventiva, en la passiva resultativa, tot i que l'iniciador es pot interpretar com a implícit almenys en un tipus d'estructures, de nou, no es pot expressar com a argument del predicat, sinó que ha d'aparèixer com a adjunt en forma de sintagma preposicional encapçalat per la preposició *per* (vg. §4.5).

A més, mentre que en la passiva eventiva s'assumeix que el subjecte afectat correspon, semànticament, al tema del verb a partir del qual es forma el participi, en el cas de la passiva resultativa això no és tan clar. Alguns autors, com McIntyre (2013) i Bruening (2014) proposen que, com que el participi és adjectival, el subjecte es genera de manera externa al participi, tal com passa amb els adjectius.

4.3.2.1. El tema no ascendeix: McIntyre (2013) i Bruening (2014)

McIntyre (2013) defensa que, en els participis adjectivals, el tema no està “initially merged” en les projeccions del verb, és a dir, que el participi adjectival no té el tema present en la seva estructura des de l'inici, sinó que, d'acord amb l'autor, es genera externament i s'hi ajunta després. L'autor dona dos tipus d'arguments per sostenir aquesta postura: d'una banda, la coordinació i els fenòmens de cap a cap (*across the board*, ATB), i, de l'altra, els participis prenominals.

D'entrada, McIntyre afirma que, en una estructura com la de (64), l'adjectiu *likely* és un “thematically raising adjective”, és a dir, un adjectiu que fa que el subjecte de l'infinitiu pugi fins a la posició de subjecte de l'adjectiu. Així, el subjecte deixa una traça en la primera posició que ocupava, com a subjecte de l'infinitiu, la qual cosa s'evidencia amb la presència del quantificador *all*.

(64) They are very depressed and likely all _{t_{they}} to leave

A més, el modificador *very* només pot tenir abast sobre el participi adjectival, però no sobre *likely*. Per tant, l'estructura en què *very* té abast sobre “likely” no és possible:

(65) *They are _{t_{they}} [AP very [AP [AP depressed] and [AP likely all _{t_{they}} to leave]]].

Així les coses, d'acord amb McIntyre, si l'estructura del participi adjectival *depressed* no inclou una traça d'argument intern, llavors és fàcil explicar per què aquesta oració és mal formada: hi ha dos conjunts coordinats, dos sintagmes adjectivals coordinats per la conjunció *and*, i *they* es mou fora d'un conjunt, però no de l'altre, amb la qual cosa s'incompleix la Restricció de l'Estructura Coordinada (*Coordinate Structure Constraint*, Ross 1967). Segons aquesta restricció, en una estructura coordinada, no es pot moure només un dels conjunts coordinats, ni cap element de només un dels conjunts coordinats; si hi ha algun moviment, s'han de moure els dos conjunts alhora o elements de dins dels

dos conjunts ahora: “In a coordinate structure, no conjunct may be moved, nor may any element contained in a conjunct be moved out of that conjunct” (Ross 1967 (1986: 98-99)). Per tant, la violació d’aquesta restricció explica que (65) no sigui possible.

En canvi, si volem sostenir que el participi *depressed* també té el seu subjecte tema generat internament, aleshores hauríem de proposar que també té una traça, i llavors ja no hi hauria manera d’explicar l’agramaticalitat de l’estructura: si es produís l’extracció de *they* des dels dos conjunts ahora, la Restricció de l’Estructura Coordinada seria respectada i, en conseqüència, no hi hauria manera d’explicar per què aquesta estructura no és acceptable.

(66) *They are [SC t_{they} [AP very depressed t_{they}] and [SC t_{they} [AP likely all t_{they} to leave]]]

Així, la interpretació correcta és la que obtenim si, en l’estructura, coordinem dues oracions reduïdes o dos constituents comparables⁸.

(67) They are [SC t_{they} [AP very depressed] and [SC t_{they} [AP likely all t_{they} to leave]]]

El segon argument per defensar que els participis adjectivals no tenen un tema implícit el conformen els participis prenominals. D’acord amb McIntyre, si assumim que un participi prenominal és un adjunt d’una projecció N’ (*extended N*) o bé un especificador d’una projecció funcional que domina N, hem d’assumir que, per a un sintagma com *an overpaid boss*, tenim una estructura com la de (68). El participi ha de tenir un tema silent, que l’autor marca com a X.

(68) [DP *an* [FP/NP [PrP *overpaid* [VP *t_{overpay}* X_i]] [F’/FP/NP (...) *boss*_i]]]]

Pel que fa a la X, McIntyre nota que s’ha de tenir en compte la generalització següent: els participis adjectivals modifiquen noms que corresponen a l’argument intern del verb amb què es relacionen (*internal argument generalisation*). Així, l’anàlisi de X exclou qualsevol opció que no compleixi aquesta generalització. Per exemple, X no pot ser un

⁸ En aquest estudi no entrarem a discutir si la coordinació podria ser a nivell més baix: no de SC sinó de SAdj.

agent (a (68), no es pot interpretar que X és un cap que paga molts diners als empleats), ni pot ser un element no argumental (per exemple, no pot ser un beneficiari de l'acció). Per respectar la generalització, hem d'assumir que *boss* està coindexat amb X, que és l'objecte del verb.

Així les coses, l'autor es pregunta quina mena d'element podria ser aquesta X. No pot ser una traça de *boss*, perquè *boss* no es pot moure en aquesta direcció: “one would need to defend an unprecedented derivation where *boss* has moved downwards out of an adjunct/specifier in its own (extended) projection” (McIntyre 2013: 4). Podríem dir que X és un PRO i que D controla aquest PRO i lliga l'argument referencial del N modificat. Però això tampoc és possible perquè la generalització de l'argument intern es compleix, fins i tot, en casos com el de (69), en què hi ha un compost i el nom modificat (*manuscript*) no té el seu propi determinant, de manera que no hi ha cap D que controli PRO.

- (69) a. this [FP/NP rejected manuscript] dispute
b. *this [DP a rejected manuscript] dispute

Amb tot, McIntyre (2013: 5) conclou que els participis adjectivals no parteixen d'una estructura verbal amb una traça de tema, sinó que el tema es genera externament:

The manifestations of the generalisation [...] seen above call for an approach where the predicated-over nominal is grammatically represented as an equivalent of an internal argument in clausal syntax, yet is merged externally, contra the prediction of the Uniformity of Theta Assignment Hypothesis (cf. Borer 2005:61ff).

També Bruening (2014: 386) defensa que la passiva resultativa no implica l'ascens del tema. D'acord amb Bruening, el nom al qual modifica el participi adjectival és extern al participi en si mateix, és a dir, no s'origina com a argument intern:

The actual noun that the adjective modifies is external to the AP so formed, so there is no evidence that it ever started out as an internal argument (e.g., Belletti and Rizzi 1981; Levin and Rappaport 1986; Horvath and Siloni 2008; Meltzer-Asscher 2010b, 2011; McIntyre 2012).

Així, una de les propostes més interessants de l'anàlisi de Bruening (2014: 385) és que, segons l'autor, l'argument intern d'un participi adjectival és un operador nul (un abstractor de lambda):

The internal argument in the adjectival passive (but not the verbal passive) is a null operator, essentially just a lambda-abstractor, which abstracts over the category it adjoins to, forming a predicate of individuals.

Sintàcticament, Bruening proposa que, en el procés de formació del participi adjectival, el nucli Adj atreu un SN a la posició del seu especificador (moviment-A). A partir d'aquesta hipòtesi es pot predir que, per exemple, els verbs inergatius no permetran la formació de participis adjectivals (**a well-talked child*, **a recently coughed child*).

4.3.2.2. Consideracions crítiques

Pel que fa a la proposta de McIntyre (2013), com el mateix autor nota, postular que el subjecte de la passiva resultativa es genera de manera externa al participi és certament problemàtic perquè contradiu la Hipòtesi de la Uniformitat en l'Assignació Temàtica (HUAT).

En l'equivalent actiu d'una construcció passiva resultativa, el subjecte de la passiva s'origina com a tema. I, justament, en la passiva resultativa, el subjecte gramatical se segueix interpretant com el tema del verb a partir del qual es forma el participi. Segons la HUAT, les relacions temàtiques idèntiques tenen una representació estructural idèntica. En aquest cas, tant en l'activa com en la passiva, la relació temàtica (entre el verb i el tema) és idèntica, la qual cosa vol dir que en les dues estructures, activa i passiva, el subjecte (tema) s'ha de generar en la mateixa posició, això és, com a argument intern del verb.

De fet, fins i tot sense apel·lar a la HUAT, el problema de McIntyre és més bàsic: si el subjecte no s'origina com a tema del verb, com és que s'interpreta com a tema? Noteu que, des d'un punt de vista semàntic, la proposició que s'expressa a (70a) és la mateixa que s'expressa a (70b), de manera que les condicions de veritat que s'apliquen a una, s'apliquen idènticament a l'altra.

- (70) a. El rector ha signat el document
 b. El document està signat pel rector

L'única diferència entre (70) i (70b) és que la primera expressa un esdeveniment i la segona expressa un estat resultatiu, és a dir, que cadascuna posa el focus en un punt diferent de l'esdeveniment principal, però, de fet, ambdues expressen la mateixa

proposició i tenen els mateixos referents. Les dues tenen com a referent el mateix esdeveniment. Si una és certa, l'altra també, i a la inversa. Per tant, *el document* és el tema en totes dues estructures.

A més, si la passiva resultativa no implica l'ascens del tema, com s'expliquen les restriccions sintàctiques que operen sobre aquesta construcció? Per exemple, com s'explica que un verb inergatiu (*tossir, treballar, badallar, bordar*)⁹ no permeti la formació d'una passiva resultativa?

- (71) a. *El nen està tossit
b. *L'obrer està treballat
c. *El gos està bordat

L'única explicació és que aquests verbs no permeten la construcció d'una passiva resultativa, precisament, perquè no tenen argument intern que pugui ascendir a la posició de subjecte gramatical, la qual cosa ens porta a la conclusió que la passiva resultativa implica, necessàriament, l'ascens del tema.

D'altra banda, la proposta de Bruening (2014) sembla més encertada, ja que postula l'existència d'un operador nul que actua com a argument intern. Això fa possible predir, en la seva teoria, que els verbs que no tinguin argument intern, no tindran aquest operador i, per tant, no permetran la formació de la passiva resultativa. Ara bé, la idea d'aquest operador segueix semblant poc intuïtiva, en el sentit que no és clar per què és necessari aquest operador si ve a fer la mateixa funció que l'argument intern i, tanmateix, la intuïció dels parlants és que el subjecte gramatical de la passiva resultativa és el tema del verb.

Per tant, en aquesta tesi assumim que la passiva resultativa implica l'ascens del tema. En altres paraules, com en la passiva eventiva, el subjecte gramatical de la passiva resultativa correspon semànticament al tema del verb.

4.3.3. Alteració de l'aspecte lèxic i modificadors eventius

La formació d'una passiva resultativa implica la transformació d'un esdeveniment en un estat. Això, a diferència del que passava en el cas de la passiva eventiva, implica una

⁹ Noteu que aquests verbs poden permetre la formació de la passiva resultativa si són usats com a transitius: *treballar un tema* → *el tema està treballat*.

alteració de l'aspecte lèxic del predicat. A banda de la reducció argumental relacionada amb la supressió de l'argument extern, el fet de formar un estat genera altres canvis.

Per exemple, d'acord amb la caracterització de Vendler (1967), un estat no és tèlic. Així, si un verb era tèlic i, per tant, acceptava modificadors que permetien identificar el punt de culminació de l'esdeveniment, ja no els acceptarà un cop s'hagi format la passiva resultativa, perquè el predicat deixa d'expressar un procés i passa a expressar un estat (resultatiu). Noteu el contrast amb la passiva eventiva, que no altera l'aspecte lèxic del verb.

(72) a. El rector va signar el document en dos minuts

b. *El document està signat en dos minuts

c. El document va ser signat en dos minuts

(73) a. Van batejar el nen en una hora

b. *El nen està batejat en una hora

c. El nen va ser batejat en una hora

Una oració com *Aquesta feina estarà acabada en tres minuts* no vol dir que el procés d'acabar la feina duri tres minuts, sinó que d'aquí a tres minuts la feina assolirà l'estat d'"acabada".

D'altra banda, segons García-Pardo (2018), un cop formada la passiva resultativa, no és possible accedir al procés que descriu el predicat. Així, per exemple, si un verb permet modificadors que ubiquen el procés en l'espai i en el temps, un cop es forma la passiva resultativa, aquests modificadors ja no poden accedir a l'esdeveniment, i només permeten ubicar el subjecte en l'espai i/o el temps (vg. Gehrke 2012 per a les passives curtes en alemany, García-Pardo 2018 per a les passives adjectivals del castellà). No obstant això, el cert és que, almenys en català, el procés segueix essent accessible en la passiva resultativa (en la línia de Kratzer 1994, 2000; Rapp 1996, 1997; Schlücker 2005; Maienborn 2007, 2009) En aquest sentit, admet adjunts que ubiquen el procés implicat en la passiva en l'espai i en el temps.

(74) a. Aquesta samarreta està planxada a la tintoreria

- La samarreta ha estat planxada i, a més, el procés de planxar ha tingut lloc a la tintoreria

b. El pa està fet a casa

- El pa ha estat fet (artesanalment, s'entén) i, a més, el procés de fer el pa ha tingut lloc a casa

(75) a. La finestra està oberta (des) de fa dues hores

- El procés d'obrir la porta ha tingut lloc fa dues hores i, des de llavors, la porta es troba en l'estat "oberta"

b. El document està preparat (des) de fa quinze dies

- El procés de preparar el document va tenir lloc fa quinze dies i, des de llavors, el document es troba en l'estat "preparat"

Noteu que, en català, alguns parlants poden introduir l'adjunt temporal amb la preposició *de*, sobretot si fan la passiva resultativa amb el verb *ser* (vg. §4.4.5.3).

(76) a. El tall és cuit *de fa una estona*

b. La coca és feta *d'aquest matí*

c. Les prunes són collides *de fa quinze dies*

d. El banc és pintat *de la setmana passada*

e. La sentència és escrita *de fa temps*

(Jordi Badia i Pujol, piulada a Twitter)

En tots els exemples de (76), el temporal introduït per *de* indica el moment en què ha tingut lloc el procés que ha donat, com a resultat, l'estat que descriu la passiva resultativa. Si diem que el banc és pintat de la setmana passada, vol dir que l'esdeveniment de pintar el banc va tenir lloc la setmana passada, i, si diem que les prunes són collides de fa quinze dies, vol dir que fa quinze dies que les van collir.

Així mateix, els verbs eventius, en combinar-se amb l'adverbi *de nou*, donen lloc a una ambigüitat entre dues possibles lectures: la repetitiva i la restitutiva. En canvi, un cop es forma la passiva resultativa, aleshores només hi ha una lectura possible, la restitutiva. Si mirem el contrast entre la passiva eventiva i la resultativa, veurem que l'eventiva manté les dues interpretacions i la passiva resultativa només té la restitutiva.

(77) a. En Joan ha tancat la porta de nou

- Lectura repetitiva: en Joan fa que la porta experimenti l'esdeveniment de "tancar-se" per segona vegada. És a dir, en aquesta lectura, l'estat previ és un estat causat o resultatiu. Per tant, la lectura repetitiva implica un

esdeveniment previ en què la porta ja havia estat tancada per algú i ara torna a ser tancada de nou. En aquest sentit, encara hi ha dues possibles interpretacions respecte de l'agent de l'acció:

- i. En Joan era qui havia tancat la porta abans i ara la torna a tancar de nou
 - ii. La porta havia estat tancada per una altra persona, però en Joan la torna a tancar
- Lectura restitutiva: en Joan fa que la porta torni al seu estat previ de “tancada”. Crucialment, en aquesta lectura, l'estat previ és un estat no causat o no resultatiu. Per tant, la porta estava tancada prèviament (per exemple, perquè la varen construir així), en algun moment esdevé oberta i ara en Joan fa que torni a estar tancada

b. La porta ha estat tancada de nou

- Repetitiva: La porta havia experimentat l'esdeveniment de ser tancada prèviament, i ara el torna a experimentar
- Restitutiva: La porta estava en l'estat “tancada” prèviament (sense implicacions eventives) i ara torna a estar en aquest estat

c. La porta està tancada de nou

- Restitutiva (única lectura): La porta estava en l'estat “tancada” prèviament (sense implicacions eventives) i ara torna a estar en aquest estat

Tradicionalment, aquest contrast s'ha interpretat com un diagnòstic per afirmar que, en el cas de la passiva resultativa, l'adverbi no pot accedir a l'esdeveniment i modificar-lo, de manera que la lectura en què l'esdeveniment es repeteix ja no està disponible (von Stechow 1995, 2003; Beck 2006; Marantz 2007, 2009; García-Pardo 2018; Beavers i Koontz-Garboden 2019; *i.a.*). En realitat, però, es podria postular que el que no està disponible quan es forma la passiva resultativa és el subesdeveniment causatiu (en la teoria de Ramchand 2008, expressat com SInic). La lectura repetitiva és, en realitat, una lectura causativa: algú havia causat prèviament l'esdeveniment, per exemple, de tancar la porta i ara el torna a causar. De fet, com vèiem, en aquesta lectura, l'estat previ és, necessàriament, un estat causat. Si ho considerem així, té sentit que la passiva resultativa no permeti la lectura repetitiva, perquè, com vèiem, no sempre implica un Iniciador.

Finalment, s'ha dit que la passiva resultativa admet modificadors eventius, però que, donat que aquesta construcció expressa un estat, els modificadors eventius amb què es combina només seran acceptables si modifiquen l'estat resultat de l'esdeveniment, i no l'esdeveniment en si mateix (Meltzer 2007; Gavarró i Parramon 2017).

When we modify a verb with an Instrument argument, or with an adverb, we modify the event. But adjectives do not describe events, they describe states, and they lack an event variable. Therefore, an Instrument role or an adverb that we add must relate also to the state, and not only to the event that led to it. So the Instrument or the adverbial description must still be relevant, in a way 'visible', in the state.

(Meltzer 2007: 219)

Meltzer (2007) mostra que, en hebreu, no es pot combinar un element adjectival amb un complement que modifica l'esdeveniment, perquè l'adjectiu denota un estat, de manera que no té variable eventiva. Així, el complement ha de modificar l'estat, no l'esdeveniment previ que l'ha provocat, de manera que per tal que un modificador es pugui combinar amb un participi adjectival, la descripció que aporta ha de ser visible en l'estat que es descriu. L'autora ho il·lustra amb els adjunts instrumentals.

- (78) a. **ha-mixtav katuv be-et yafa*
la-carta escrita en-bolígraf bonic
'*La carta està escrita amb un bolígraf bonic'
- b. *ha-mixtav katuv be-et šxora*
la-carta escrita en-bolígraf negre
'La carta està escrita amb un bolígraf negre'

Això també s'aplica als adverbis orientats a l'agent, de manera que només es poden combinar amb un participi adjectival si l'agent és present en l'oració, explícitament o implícitament, i si la descripció que aporten és detectable en l'estat del participi.

- (79) *ha-sefer katuv be-kišaron /* be-ma'amac.*
el-llibre escrit en-talent / *en-esforç
'El llibre està escrit amb talent /*amb esforç'

En altres paraules, el supòsit tradicional és que els participis adjectivals poden legitimar instrumentals, adverbis orientats a l'agent i sintagmes-*per*, sempre que aquests

elements es puguin detectar en l'estat que expressa el participi (Meltzer-Asscher 2011: 11-12). Nogensmenys, almenys en català, si la passiva resultativa denota un estat resultant, es pot combinar amb adjunts que modifiquin el procés descrit pel predicat. Per tant, de nou, la idea és que, almenys en un grup de passives resultatives, el procés de l'esdeveniment és present en l'estructura i segueix essent accessible per als modificadors eventius.

- (80) a. Al cap i a la fi, la història de la conquesta de drets i llibertats està escrita amb esforç, ruptura i desobediència (<https://www.vilaweb.cat/noticies/laia-estrada-cup-un-contrapoder-capac-de-construir-i-defensar-la-republica/>, consultat: 11.04.2020)
- b. Es nota que els deures estan fets amb molt d'esforç i bona voluntat
- c. Totes aquestes cartes estan escrites amb el bolígraf nou, perquè és més fàcil d'usar

En definitiva, tot i que el procés de formació de la passiva resultativa implica la transformació d'un esdeveniment en un estat, almenys en un tipus de passives resultatives, les que expressen un estat resultant, el procés segueix essent accessible.

4.3.4. Restriccions de formació

En principi, permeten la formació d'un participi passiu resultatiu els verbs transitius eventius¹⁰. En les passives resultatives també poden aparèixer participis de verbs ergatius com *emocionar-se*, *espantar-se*, *preocupar-se*, *alterar-se*, etc. (GIEC 2016: §23.2.2). Això ens fa pensar que, segurament, aquests verbs també són eventius, encara que siguin verbs psicològics (vg. §6.5.4.1).

- (81) a. Alguna cosa espanta la mestressa
- b. La mestressa s'espanta
- c. La mestressa està espantada

(GIEC 2016: §23.2.2b)

¹⁰ Els verbs inacusatius formen participis resultatius no passius (vg. §4.6).

Novament, com passava amb la passiva eventiva, els verbs inergatius no permeten la formació de la passiva resultativa. Com dèiem, això és perquè aquests verbs no tenen argument intern que pugui pujar a la posició de subjecte gramatical.

- (82) a. *El nen està tossit
b. *L'obrer està treballat
c. *El gos està bordat

Finalment, els verbs estatus (*estimar, conèixer, odiar, témer*), encara que siguin transitius, tampoc no permeten la formació de la passiva resultativa:

- (83) a. *La Maria està estimada / odiada / temuda
b. *La resposta està coneguda / sabuda

4.4. Construccions que constitueixen una passiva resultativa

Contràriament al que es proposa habitualment, la passiva resultativa es pot expressar mitjançant diferents estructures, i no únicament mitjançant l'estructura <estar + participi>. Concretament, hi ha almenys cinc construccions que poden constituir una passiva resultativa: el participi en funció de modificador nominal, les clàusules perifèriques de participi, el participi en funció de complement predicatiu, el participi en combinació amb verbs quasicopulatius i, finalment, l'estructura més habitual, el participi en combinació amb el verb *estar*.

4.4.1. El participi en funció de modificador nominal

Com vèiem en el capítol anterior (§3.4.1), un participi en funció de modificador nominal pot constituir una passiva eventiva i una passiva resultativa. De fet, el participi sovint és ambigu entre les dues lectures. De manera general, l'ambigüitat interpretativa es desfà a partir del context. És el que passava, per exemple, en l'exemple de Bosque (2014) de *paraguas olvidado* i *asunto olvidado*. Així mateix, una manera de determinar si el participi té o pot tenir lectura resultativa és la possibilitat de combinar-se amb el verb *estar*. Si la combinació amb *estar* és possible, aleshores el participi en qüestió pot denotar un estat resultat. Així, per exemple, sabem que el participi *destruïda* és el mateix a (84a) i (84b).

- (84) a. La ciutat destruïda
 b. La ciutat està destruïda

Aquest diagnòstic ens permet desfer ambigüitats com la del participi *oblidat*. Sabem que a (85), el participi no pot ser resultatiu perquè no pot formar una passiva resultativa amb *estar*, però, en canvi, a (86) admet la interpretació resultativa, perquè pot formar la passiva resultativa amb *estar*.

- (85) a. Un paraigües oblidat (només pot ser eventiu)
 b. Un paraigües que ha estat oblidat (per algú)
 c. *Un paraigües que està oblidat (per algú)
- (86) a. Un assumpte oblidat (eventiu o resultatiu)
 b. Un assumpte que ha estat oblidat
 c. Un assumpte que (ja) està oblidat

Com en la combinació amb *estar*, el participi segueix admetent modificadors eventius i sintagmes-*per* que denotin l'agent o l'iniciador de l'esdeveniment.

- (87) a. Un nen castigat per la mestra
 b. Un llibre escrit per Cervantes

Com passava amb la passiva eventiva, quan funciona com a modificador nominal, el participi modifica el nom de la mateixa manera que ho faria un adjectiu o una subordinada de relatiu i la construcció de participi pot ser restrictiva o explicativa. Per exemple, en una oració com la de (88a), la construcció de participi equival semànticament a una relativa restrictiva de l'estil de *que estava castigada*, mentre que a (88b), la construcció de participi equival a una relativa explicativa.

- (88) a. La nena castigada va passar tota la tarda asseguda al terra
 b. La nena, castigada, va passar tota la tarda asseguda al terra

4.4.2. Clàusules perifèriques de participi

Com havíem assenyalat al capítol anterior (§3.4.2), les clàusules perifèriques de participi poden constituir passives eventives, però també resultatives. Com en el cas del

participi eventiu, les construccions perifèriques amb el participi resultatiu, a més de tenir un valor temporal, poden tenir també un valor causal, condicional o concessiu. Quan té un valor temporal, la clàusula absoluta té un sentit perfectiu i expressa que l'acció expressada pel participi té lloc abans de l'acció del predicat principal. Aquesta relació temporal es reforça sovint amb expressions del tipus *una vegada, un cop, una volta, un pic* (GIEC 2016: §32.2.1): *Un cop / Una vegada desgranats els pèsols, fes bullir aigua*. Com dèiem, quan la clàusula té un valor temporal, la interpretació no marcada és la resultativa:

- (89) a. *Una vegada desgranats els pèsols, fes bullir aigua*
- b. *Un cop redactat l'informe, el vam enviar al Ministeri*

Noteu que si parafrasegem aquestes construccions, el resultat és una passiva resultativa amb *estar*.

- (90) a. *Quan els pèsols estiguin desgranats, fes bullir l'aigua*
- b. *Quan l'informe va estar redactat, el vam enviar al Ministeri*

D'altra banda, les construccions perifèriques de (91) tenen un valor condicional. En aquest cas, la interpretació és ambigua entre la passiva eventiva i la resultativa (92).

- (91) a. *Rostit amb llard, el pollastre és més bo* (GIEC 2016: §23.2.1.2.)
- b. *Fermades amb llaç blau, les invitacions queden més maques*
- (92) a. *Si és/està rostit amb llard, el pollastre és més bo*
- b. *Si són/estan fermades amb llaç blau, les invitacions queden més maques*

També en aquest cas l'agent de l'acció d'un verb transitiu pot ser recuperat per mitjà d'un adjunt en forma de sintagma-*per*.

- (93) a. *Un cop redactat l'informe pel doctorand, s'ha d'enviar al Ministeri*
- b. *Rostit pel xef, el pollastre ha de ser bo*

4.4.3. El participi predicatiu

Quan el participi introdueix una predicació secundària, diem que té la funció de complement predicatiu. D'acord amb la GIEC (2016: §22.4), un complement predicatiu és “un predicat no verbal (prototípicament un sintagma adjectival, però també un sintagma nominal o preposicional) que afegeix una segona predicació (o predicació secundària) a la predicació primària expressada per un verb”. És el cas, per exemple, de *ben acotxada* en l'oració següent:

(94) La nina dorm *ben acotxada* (GIEC 2016: §22.4)

Així, el predicat principal de l'oració és *dormir*, que predica una acció de *la nina*, però l'oració expressa una segona predicació: l'estat de *ben acotxada* que s'assigna a *la nina*. Per tant, la predicació secundària que queda encoberta és: *la nina està ben acotxada*. Com veiem, doncs, el participi constitueix una passiva resultativa, que denota un estat resultatiu.

Quan el predicatiu és un participi, un sintagma adjectival o un sintagma nominal, concorda en gènere i nombre amb el sintagma al qual modifica. En aquest sentit, el predicatiu pot modificar el subjecte del predicat principal, com és el cas de (95a), o bé el complement directe, com en el cas de (95b).

- (95) a. Els pares van entrar *enfadats* a l'habitació
 b. En Joan ha comprat una brusa *brodada* a mà

Així mateix, hi ha dos tipus de complements predicatius: els optatius i els obligatoris. Els complements predicatius optatius són adjunts del predicat oracional i no són necessaris per a la bona formació de l'oració principal.

- (96) a. Desa les estovalles *plegades*
 b. En Joan camina *decidit*
 c. Va signar el xec *mogut per un impuls*

D'altra banda, els predicatius obligatoris “expressen una predicació secundària exigida pel predicat verbal o predicat primari de l'oració” (GIEC 2016: §22.4.1). Així, per exemple, en oracions com les de (97), no podem prescindir dels sintagmes *més gran* i *el*

guanyador si volem conservar el significat que tenen *fer* i *considerar* en aquestes estructures. Per tant, el complement predicatiu és seleccionat o requerit pel verb principal.

- (97) a. Et feia *més gran* (GIEC 2016: §22.4.1.)
b. Et consideren *el guanyador* (GIEC 2016: §22.4.1.)

També en aquests casos, el predicatiu pot ser un participi passiu resultatiu. De nou, la predicació secundària equival a una passiva amb estar: *consideren que la lliga està perduda* (98a), *sento que estic enfebrat* (98b).

- (98) a. Consideren la lliga *perduda*
b. Em sento *enfebrat*

4.4.4. El participi en combinació amb verbs quasicopulatius

A l'apartat §3.4.3 del Capítol 3, hem vist que la passiva eventiva, a banda del verb *ser*, es pot formar amb verbs que han perdut part del seu significat lèxic i s'han gramaticalitzat en verbs propers als quasicopulatius, com ara *resultar* o *veure's*. Amb la passiva resultativa trobem un escenari semblant. Així, per exemple, els verbs *anar* i *venir* poden formar estructures passives resultatives, en oracions com les de (99) i (100) (GIEC 2016: §23.2.2.).

- (99) a. La segona part va seguida d'un descans
b. El ministre va rodejat d'escortes
(100) a. El ram de flors venia acompanyat d'una nota d'agraïment
b. L'actuació del deganat ve determinada pels aldarulls de la setmana passada
c. El terme ve definit a la pàgina quatre

En aquests casos, *anar* i *venir* també han perdut part de la seva semàntica i funcionen més aviat com a verbs quasicopulatius. De fet, en oracions com les de (99) i (100), no és fàcil decidir fins a quin punt la construcció és passiva o és una construcció en què el suposat verb auxiliar és, senzillament, un verb amb un atribut o un complement predicatiu. Un dels criteris que fa servir Bartra (2002: §16.2.1.2b) per determinar si la combinació dels verbs *anar* i *venir* amb participi formen una estructura de passiva o si el participi funciona com a complement predicatiu és la possibilitat de prescindir del

participi. L'autora posa, com a exemple, l'oració de (101), que és la definició que dona el DIEC de *nata*₂:

(101) Part d'un ormeig on *van enganxats* els ploms

Segons l'autora, en aquest cas, el verb *anar* és un verb principal amb un complement predicatiu opcional, perquè el participi es pot ometre sense alterar la gramaticalitat de l'oració. Així, podem tenir l'estructura de (102):

(102) Part d'un ormeig de pesca on van els ploms

L'oració de (102) és idèntica a la de (101), però s'hi ha omès el participi, sense que això hagi alterat el significat o la gramaticalitat de l'oració. És el mateix ús del verb *anar* que podem trobar a les següents oracions:

(103) a. El sofà no *va* (col·locat) aquí

b. Les propietats del medicament *van* (indicades) en el prospecte

En canvi, segons Bartra, un exemple en què el verb *anar* funciona com a auxiliar és l'oració de (104). En aquest cas, es tracta de la definició de l'entrada *tapa*:

(104) Peça que tanca per la part superior una capsa, caixa, etc., a la qual *va* generalment *unida* per mitjà d'una o més frontisses, cintes, bandes flexibles

Aquí, el participi no és prescindible. És per això que, en aquest cas, diem que es tracta d'una oració passiva en què el verb *anar* fa d'auxiliar.

Hi ha altres proves que es poden aplicar per determinar la independència de l'auxiliar i el participi en oracions amb *anar* i *venir*. Per exemple, la substitució pronominal o la inserció d'altres elements (temporals, de manera, etc.) entre el verb i el participi. Com explica Bartra, si l'aplicació d'aquestes proves genera un cert grau de marginalitat, vol dir que la construcció s'aproxima més a una passiva que a una estructura amb predicatiu, ja que el verb i el participi tenen una relació d'interdependència.

(105) A: –Això ve determinat per l'actitud de la Maria?

B: – ^{??}Sí que *hi ve*

- (106) a. [?]Això ve en molts casos determinat per una actitud passiva del director
b. [?]Això va de tota la vida enganxat al capó

Bartra nota que els contextos en què aquests verbs poden funcionar d'auxiliars de passiva resultativa són bastant restringits. Així, les oracions amb *anar* estan limitades a verbs que tenen un valor semàntic locatiu, de localització espaciotemporal, com *precedir*, *acompanyar* o *seguir*. En aquests casos, el sintagma preposicional que identifica l'iniciador de l'acció sol anar encapçalat per la preposició *de*.

- (107) a. L'ària del tenor *va anar seguida d'un quart d'aplaudiments*
b. El ministre *anava acompanyat del subsecretari*

El verb *venir* com a auxiliar de la passiva resultativa planteja més problemes. Segons Bartra (2002: §16.2.1.2b), l'ús que se'n fa actualment, i que es va estenent progressivament, és conseqüència de la influència del castellà. En castellà, el verb *venir* ha experimentat un procés de gramaticalització més extens que en català. Noteu els exemples següents:

- (108) a. Viene a costar unos 2.000 euros
b. Esta situación se viene repitiendo desde hace meses

De fet, en català costa molt trobar exemples en què el verb *venir* actuï realment com a auxiliar de passiva. A banda dels que teníem a (100), en podem trobar alguns amb els participis de verbs com *determinar*, *marcar* o *condicionar*, però, de manera general, són molt poc habituals; és més freqüent trobar passives resultatives amb *estar* i *anar*.

- (109) a. La probabilitat de guanyar les eleccions *ve determinada* pel context econòmic
b. L'èxit de l'empresa *ve marcat* per l'increment de vendes a l'Àsia
c. La quantitat de l'ajut *ve condicionada* pel nombre de sol·licituds

D'altra banda, d'acord amb Bartra (2002: §16.2.1.2b), els verbs *continuar* o *seguir* no funcionen com a auxiliars de passiva. Nogensmenys, en alguns contextos sí que constitueixen passives resultatives, com ara a (110). El verb aporta a la passiva resultativa

un valor duratiu. Podem parafrasejar l'oració de (110) com *els dos estafadors encara estan empresonats*.

(110) Els dos estafadors *continuen/segueixen empresonats*

Així mateix, segons el context i el tipus de verb, l'estructura <quedar + participi> pot constituir una passiva eventiva o una passiva resultativa (Ramos 2002: §14.1.3.2). Per exemple, l'oració de (111) és una passiva eventiva, ja que denota un esdeveniment i podem dir que equival a *El paper del ministre d'Exteriors, Igor Ivanov, serà eclipsat per Txernomirdin*. Ara bé, en oracions com les de (112), <quedar + participi> constitueix una passiva resultativa, ja que les dues denoten resultats i equivalen, respectivament, a *aquest mòbil està requisat per les autoritats* i *l'article estarà acabat avui a les vuit de la nit*¹¹.

(111) El paper del ministre d'Exteriors, Igor Ivanov, *quedarà* també en part *eclipsat* per Txernomirdin (Ramos 2002: §14.1.3.2).

(112) a. Ara, aquest mòbil *queda requisat* per les autoritats
b. L'article *quedarà acabat* avui a les vuit de la nit

4.4.5. *Estar* + participi

Pel que fa al participi en combinació amb un verb per formar una construcció passiva resultativa, l'estructura que es fa servir de manera més freqüent és <estar + participi>, en oracions com les de (113).

(113) a. La samarreta està planxada
b. El document està signat
c. El got està trencat

Com passava amb el verb *ser*, *estar* també prové d'un verb amb significat etimològic locatiu. Així, també en aquest cas podem diferenciar l'ús intransitiu d'*estar*, quan es combina amb un complement locatiu (típicament amb un sentit de permanència, vg. GIEC

¹¹ Com apunta Ramos, aquestes estructures són inviàbles amb el verb pronominal *quedar-se* a causa de la incompatibilitat entre l'agent inherent a l'estructura passiva i l'agentivitat que pot comportar aquest verb: **es queda requisat*, **es quedarà acabat*.

2016: §22.3.2, en parlem al Capítol 5, §5.6.2), i l'ús copulatiu, quan es combina amb atributs que indiquen una propietat o un estat.

- (114) a. En Joan estarà *al despatx* de cinc a set
- b. En Joan estarà *content*

Novament, la característica sintàctica o formal més evident en la combinació <estar + participi> és la concordança. El participi concorda en gènere i nombre amb el subjecte de l'oració, i el verb *estar* hi concorda en nombre i persona, sempre que no hi hagi un auxiliar temporal o modal.

- (115) a. La Maria està *preocupada*
- b. Un home no pot *estar empresonat* més de quinze dies

Com passava amb la combinació de <ser + participi>, segons la GIEC (2016: §23.2.2a), l'estructura <estar + participi> també pot tenir dues lectures: una passiva i una atributiva.

4.4.5.1. Estat pur i estat resultatiu

Segons la GIEC (2016: §23.2.2a), l'estructura <estar + participi> pot rebre dues lectures, una atributiva i una passiva, és a dir, pot expressar un estat pur o un estat resultatiu. Ara bé, la diferència entre les dues interpretacions no és sempre clara.

- (116) a. El balcó és/està tancat (perquè el van construir així) → estat pur
- b. El balcó està tancat (perquè els obrers l'han tancat aquest matí) → estat resultatiu

Així, si el participi no té implicacions eventives, l'oració és una oració copulativa atributiva. En canvi, si té implicacions eventives, constitueix una passiva resultativa. En tots dos casos, la construcció denota un estat, però en l'atributiva és un estat pur i en la passiva denota un estat resultat.

Només constitueixen oracions atributives amb *estar* les estructures que es formen amb un adjectiu o un participi que no té implicacions eventives, sinó que té un valor purament estatiu. Alguns exemples són *desconegut*, *deshabitat* o *inacabat* en oracions com les de

(117) (Kratzer 1994, 2000; Rapp 1996, 1997; Schlücker 2005; Maienborn 2007, 2009; Gehrke 2012).

- (117) a. Les terres del sud *són/estan deshabitades*
 b. La seva obra *és/està inacabada*
 c. El balcó *és/està obert/tancat*¹²

En el cas del català, Bartra (2002: §16.2.4.2) ofereix tres proves que demostren que, en aquest cas, l'estructura no és passiva. La primera és que, mentre que les passives amb *estar* es relacionen amb una versió progressiva del mateix predicat amb l'argument tema com a complement directe, aquest no és el cas de les construccions atributives de (117), com mostrem a (118).

- (118) a. *Les persones deshabiten les terres del Sud
 b. *Les terres del Sud es deshabiten
 c. Les terres del Sud estan deshabitades

En segon lloc, aquestes oracions no es corresponen amb una passiva eventiva.

- (119) a. *Les terres del Sud *van ser deshabitades*
 b. *La seva obra *va ser inacabada*

Finalment, en el cas de poder incloure-hi un sintagma preposicional encapçalat per la preposició *per*, aquest sintagma no té significat d'agent o iniciador, sinó de causa.

- (120) a. Les terres del Sud estan deshabitades per la manca d'aigua
 b. La seva obra està inacabada per la seva prematura mort
 c. *Les terres del Sud estan deshabitades pels americans

¹² Com veurem, els participis i adjectius que denoten un estat pur, en català, es poden combinar tant amb *ser* com amb *estar* (vg. §5.7).

Així, Bartra (2002: §16.2.4.2) conclou que “es tracta d’oracions que cal considerar copulatives en la seva estructura sintàctica, encara que puguin tenir aparença de passives a causa de la presència d’un participi.”

En conclusió, quan un participi expressa el resultat d’un procés, la seva combinació amb *estar* constitueix sempre una oració passiva resultativa. Si podem demostrar que no expressa un resultat i que, per tant, no té implicacions eventives, aleshores constitueix una oració atributiva.

4.4.5.2. Aspecte i propietats de selecció

Estar es combina amb predicats que expressen predicats d’estadi, “propietats contingents, circumstancials, resultat d’un canvi d’estat (*preocupat, angoixat*)” (GIEC 2016: §22.2.3.2) (vg. §5.5.3). Aquest requisit és extensiu a qualsevol predicat que es combini amb *estar*, independentment de la categoria. Així, el mateix criteri s’aplica a adjectius, sintagmes preposicionals i adverbials en combinació amb *estar*: es poden combinar amb *estar* si denoten un estat transitori, però no una propietat inherent del subjecte.

(121) a. El teu germà està trist des que sap que no vindreu (GIEC 2016: §22.3.1)

b. Com és que estàs de genolls?

c. Està {bé / malament} d’ençà que va rebre la notícia

(122) a. {*Està / és} sord des de naixement

b. {*Està / és} de pell blanca

Als participis se’ls aplica la mateixa regla. Si un participi es combina amb *estar*, aleshores sabem que expressa un predicat d’estadi, i si el participi denota un predicat d’estadi és perquè expressa un estat resultat d’un canvi o procés i, per tant, constitueix una passiva resultativa (vg. §5.5.3).

(123) a. El treball està acabat

b. La Maria està cansada

c. La sol·licitud està aprovada

En aquest sentit, Marín (2000, 2015, en premsa), nota que, en castellà i, de manera general, també en català, *estar* es pot combinar amb els participis de verbs eventius

(assoliments, realitzacions i activitats), perquè poden denotar un estat temporal, és a dir, un predicat d'estadi. En canvi, els participis dels verbs estatus no denoten predicats d'estadi, sinó predicats d'individu, i, per tant, es combinen sempre amb *ser* (vg. Capítol 6).

- (124) a. En Pere {està/*és} preocupat / curat / enamorat / cansat
 b. En Pere {*està/és} conegut / admirat / estimat

4.4.5.3. *Ser o estar?*

És interessant notar que alguns predicats es poden combinar amb *ser* i amb *estar*, però denoten propietats diferents segons la còpula amb què apareixen. Així, quan un participi es combina amb *ser* denota una propietat inherent o característica del subjecte; en canvi, quan es combina amb *estar* denota un estat transitori, generalment un estat assolit, és a dir, que és resultat d'un canvi d'estat intern del subjecte (GIEC 2016: §22.3.1.2). Si el participi es combina amb *ser* i denota una propietat inherent del subjecte, aleshores l'oració és una copulativa atributiva i el participi és, en realitat, un adjectiu que denota un predicat d'individu (un estat pur). En canvi, si el participi es combina amb *estar*, aleshores la construcció denota un estat resultatiu, amb la qual cosa constitueix una passiva resultativa en què el participi denota un predicat d'estadi (vg. §5.7.1).

Bartra (2002: §16.2.4.1) explica que una oració com *La porta està oberta* focalitza sobre el fet que hi ha hagut un procés mitjançant el qual *la porta s'ha obert*, mentre que *La porta és oberta* simplement descriu l'estat de la porta en un moment donat.

- (125) a. La porta és oberta (simple descripció)
 b. La porta està oberta ('s'ha obert')

Aquesta possibilitat de tenir dues interpretacions, com a estat pur i estat assolit, no és exclusiva dels participis, també es dona sovint amb adjectius.

- (126) a. El cafè és fred (simple descripció)
 b. El cafè està fred ('s'ha refredat' o 'el trobo fred')
- (127) a. La sala és molt freda, però ara està calenta (GIEC 2016: §22.3.1)
 b. La mestra diu que el xiquet avui estava molt xerraire, tan callat com és (GIEC 2016: §22.3.1.2b)

Per tant, quan l'oració conté algun adjunt temporal, locatiu o altres adjunts circumstancials, l'oració se sol formar amb *estar*, ja que aquests adjunts solen relacionar l'estat amb un esdeveniment previ.

- (128) a. La Magdalena és animada / prima / nerviosa (La Magdalena és de mena animada, prima)
b. {Avui / D'ençà de la vostra visita}, la Magdalena està animada / prima / nerviosa (La Magdalena s'ha animat, s'ha aprimat, s'ha posat nerviosa) (GIEC 2016: §22.3.1.2b)

Ara bé, tot i que la distinció dels usos de *ser* i *estar* en català sembla respondre a la diferència entre propietat inherent i estat resultatiu, el cert és que hi ha molta variació –dialectal, generacional i d'idiolecte. Així, alguns parlants poden combinar participis que expressen un estat resultatiu amb el verb *ser*. Es tracta de participis com *acabat*, *amagat*, *apagat*, *cobert*, *col·locat*, *construït*, *cuit*, *disposat*, *encès*, *mullat*, *obert*, etc. (GIEC 2016: §23.3.1.3c).

- (129) a. Les estovalles eren / estaven esteses
b. Amb aquesta accepció la paraula és / està mal usada
c. Aquest pollastre és / està criat a casa
d. La figura de ceràmica era / estava feta a mà

Pel que fa a l'alternança de *ser* i *estar* en construccions resultatives, s'ha dit que l'ús del verb *ser* respon a la solució més tradicional, i el d'*estar*, a la més recent. Així, alguns parlants –en principi, parlants majors– combinen més fàcilment els participis resultatius amb el verb *ser* en estructures com les següents (Ramos 2002: §14.2.2.2b):

- (130) a. El plat és trencat
b. El llum és encès
c. El teu quadre ja és acabat
d. Portes i finestres eren tancades a ple dia (Bosch, Atlas: 71, *apud* Ramos 2002)

D'altra banda, l'opció més innovadora i, per tant, la que farien servir els parlants més joves, és combinar aquest tipus de participis amb *estar*, i no amb *ser*.

- (131) a. El plat està trencat
 b. El llum està encès
 c. El tercer carril de la A.16 estarà acabat l'estiu de l'any que ve
 d. Fa fred i els vidres de les finestres estan tancats

De tota forma, com també assenyala Ramos (2000: cap. II), aquesta combinació amb *estar* no està exempta de tradició, ja que era present en català antic (vg. Capítol 2, §2.3.1).

En altres casos, és la variació dialectal la que juga un paper important. Així, segons Ramos (2002), en dialectes com el rossellonès i l'alguerès, llevat dels casos en què l'atribut indica una posició (*assegut, agenollat, ajagut*, etc.), en general se selecciona el verb *ser* i no *estar*.

- (132) a. Ella és cansada
 b. Ells són amagats

Els parlars més conservadors de la zona septentrional de Catalunya també mostren una preferència per *ser*. A la resta de Catalunya, llevat d'algunes vacil·lacions entre els parlants de més edat, se sol preferir *estar*. En el cas del balear i especialment en el valencià, l'ús d'*estar* sembla plenament consolidat (Ramos 2002: §14.2.2.2b).

En aquesta mateixa línia, és interessant notar que en els parlars baleàric i gironí, les estructures amb *ser* formades amb el participi d'un verb de creació també poden tenir una lectura que és molt propera a la passiva resultativa. A més, en aquests casos, l'adjunt agentiu s'introdueix amb *de* (GIEC 2016: §23.2.2d). Es tracta, generalment, de verbs com *fer, pintar, dibuixar* o *brodar* (sobre la preposició *de*, en parlem amb més detall al Capítol 6, §6.6.2).

- (133) a. Aquest pastís és fet *de* la seva germana
 b. La brusa és brodada *de* l'àvia

D'entrada, sembla que una oració com *Aquest pastís és fet de la seva germana* equival a *Aquest pastís està fet per la seva germana*. Ara bé, el cert és que hi ha un matís diferent:

en l'oració amb el verb *ser*, el significat del participi es presenta com una propietat, i no com un estat resultatiu (vg. §6.6.2). És el mateix que trobem en oracions com *Els bombons són comprats a la pastisseria*.

Finalment, i ja per acabar, la presència d'adverbis aspectuals com *encara* o *ja* sol afavorir l'aparició del verb *estar* (GIEC 2016: §23.3.1.3b) (vg. §5.3.2.2).

- (134) a. Les estovalles *encara* estan humides
b. El meló *ja* està madur

4.5. L'expressió de l'iniciador i el sintagma-*per*

Com en el cas de la passiva eventiva, la formació de la passiva resultativa implica la supressió de l'iniciador com a argument de la construcció. Ara bé, l'iniciador es pot introduir com a adjunt mitjançant un sintagma preposicional.

Típicament, el sintagma preposicional que expressa l'iniciador de l'acció està encapçalat per la preposició *per*.

- (135) a. La casa està dissenyada *per* un arquitecte molt famós
b. El llibre està escrit *per* Cervantes

També es pot introduir mitjançant locucions del tipus *per part de* o *per obra de*.

- (136) a. L'esport femení està molt menys recompensat *per part de* la societat
b. L'ús de les agulles d'acupuntura està normalitzat *per part de* les llevadores
c. Estem arruïnats *per obra de* del teu germà i les seves irresponsabilitats

Ara bé, la passiva resultativa, a diferència de la passiva eventiva, presenta certes restriccions pel que fa al tipus de sintagma-*per* amb què es pot combinar. Així, algunes construccions passives resultatives rebutgen completament la combinació amb un sintagma-*per*.

- (137) a. *La ciutat està destruïda *per* pels romans
b. *El got està trencat *per en* Joan

D'altra banda, hi ha construccions que presenten restriccions pel que fa al tipus de sintagma-*per* que admeten.

- (138) a. Londres està contaminat pel plom
 b. *Londres està contaminat per Moriarty

(adaptats de Fábregas 2014)

Al Capítol 5 explorarem aquestes restriccions i presentarem una proposta d'anàlisi per mirar de donar compte dels contrastos que hem exposat (vg. §5.8).

4.6. Els participis deponents resultatius

Com assenyalàvem al Capítol 3 (§3.8.6), els participis deponents poden ser eventius o resultatius, és a dir, poden expressar un esdeveniment o el resultat d'aquest esdeveniment. Quan expressen un resultat, constitueixen construccions resultatives no passives. En aquest sentit, els participis deponents resultatius es poden trobar en una construcció perifèrica de participi, poden funcionar com a modificadors nominals i, en alguns casos, també es poden combinar amb el verb *estar*.

Així, els participis deponents poden formar clàusules perifèriques o absolutes que expressin un resultat, igual que els participis passius.

- (139) a. *Desaparegut el fundador*, el grup es dispersà (GIEC 2016: §23.2.1.2.)
 b. *Caigut l'imperi*, els esclaus van ser lliures

De nou, com que aquest participi, tot i ser resultatiu, no és passiu, si mirem de desplegar tota l'estructura de la construcció perifèrica, no podem formar la passiva resultativa.

- (140) a. *Un cop desaparegut el fundador pel segrestador, el grup es dispersà
 b. *Caigut l'imperi pels enemics, els esclaus van ser lliures

Ara bé, com vèiem al Capítol 3 (§3.8.6), un participi deponent en una clàusula perifèrica pot tenir un valor eventiu o resultatiu. En aquest sentit, alguns autors han notat que quan el participi d'una clàusula perifèrica (sigui transitiu o deponent) és ambigu entre les lectures eventiva i resultativa, si s'hi pot avantposar la preposició *amb*, aleshores la

construcció és resultativa (Marín 2009; Mateu 2017). En aquests casos, la presència de la preposició implica un canvi d'ordre: **amb mort el pare*, **amb desaparegut el fundador*.

(141) a. Amb el pare mort, vaig haver de començar a treballar

b. Amb el fundador desaparegut, el grup es dispersà

c. Amb les roses florides, el jardí farà molt de goig¹³

(142) a. *Amb Abel assassinat per Caín, ... (Mateu 2017: 10)

b. *Amb la ciutat destruïda pels romans,

Com veurem al Capítol 5 (§5.8), si un participi com *assassinat* permet la combinació amb un sintagma-*per* que denota un iniciador, es tracta necessàriament del participi eventiu. Això explica que la combinació amb la preposició estativa *amb* resulti agramatical. D'altra banda, pel que fa al participi *destruïda*, si el sintagma-*per* amb què es combina denota un agent, també és un participi eventiu (vg. “causa indirecta”, §5.8). Per tant, això també explica l'agramaticalitat de la combinació d'aquest participi amb la preposició.

Segons Rodríguez-Espiñeira i Pena (2011: 196), si la clàusula perifèrica està encapçalada per la fórmula *una vegada*, aleshores té un caràcter estatiu. Per tant, aquest també pot ser un diagnòstic per determinar si el participi de la clàusula perifèrica és eventiu o resultatiu, ja que només el resultatiu és estatiu.

(143) a. Una vegada mort el pare, vaig haver de començar a treballar

b. ??Una vegada assassinat Abel per Caín, ...

També podem trobar participis deponents resultatius funcionant com a modificadors nominals. En aquest sentit, també solen ambigus, de manera que poden tenir una interpretació eventiva o resultativa. Com dèiem, normalment és el context el que en determina la interpretació. Així mateix, si el participi es pot parafrasejar per una relativa adjectival amb el verb *estar*, aleshores podem dir que es tracta d'un participi resultatiu.

¹³ El verb *florir* pot tenir un caràcter més inacusatiu o més inergatiu depenent de la construcció en què apareix. Així si diem que *el roser floreix*, segurament el predicat és més inergatiu, ja que equival a *fer flor*. En canvi, en *les roses floreixen*, el predicat és més inacusatiu, s'assembla més als predicats del tipus *créixer* o *néixer*.

- (144) a. Quan veníem, hem vist un gos (que estava) mort enmig de la carretera
 b. L'home (que està) desaparegut des del 6 d'abril
 c. És un riu (que està) molt crescut

De fet, aquests participis, donat el context adequat, permeten la combinació amb el verb *estar*, de manera que sabem que tenen sentit resultatiu. És el cas de verbs com *desaparèixer*, *créixer*, *florir* o *morir*.

- (145) a. El senyor Mas està desaparegut des de fa sis mesos
 b. Aquest nen està molt crescut
 c. Les roses del jardí ja estan florides
 d. El criminal està mort

També hi ha alguns casos –són molt residuals– en què es pot formar el participi resultatiu a partir d'un verb inacusatiu de moviment.

- (146) a. Quan el seny està vingut, l'home ja està perdut
 (<https://www.lopedris.cat/dites-refranys-vora-del-foc-maria-del-carme-mestre-c1130>, consultat: 17.04.2020)
 b. El tap és de suro i està sortit (<http://www.ub.edu/pharmakoteka/node/28351>, consultat: 17.04.2020)

En castellà, l'adverbi *recién* facilita molt la formació de resultatives a partir de verbs inacusatius. Tant és així que, sovint, la gramaticalitat de l'oració depèn d'aquest adverbi.

- (147) a. Mi hijo está *(recién) nacido
 b. El pan está *(recién) salido del horno / Estoy *(recién) salida de la ducha
 c. Los trenes están *(recién) llegados / Estoy *(recién) llegado de Italia

Curiosament, com passava amb els participis passius resultatius, a vegades els participis deponents es combinen amb *ser* també en construccions que expressen un resultat. En aquests casos, sabem que el participi és resultatiu perquè el podem combinar amb l'adverbi *ja* (vg. §5.3.2.2).

- (148) a. L'avi ja *és mort*
b. Concretament una dona va ser salvada per uns obrers, però un altre, concretament un septuagenari no s'ha encara trobat i *és desaparegut* (Vilaweb, consultat: 16.04.2020)
c. Quan el Montseny *és florit*, fred a la plana de Vic (dita popular)
d. Ara que ja *és crescut* pensa a inscriure's a l'escola oficial d'idiomes a veure si revifa el seu anglès paupèrrim (elpuntavui.cat, consultat: 22.05.2020)

És especialment interessant el cas del participi *nascut*, que alterna amb l'adjectiu *nat*.

- (149) a. L'infant *és nascut* a Barcelona
b. Ja *és nat* el Jesuset

Com explica Pérez Saldanya (1998: 102), sembla que el participi etimològic *nat* va sorgir primer, a partir del *natum* del llatí, però va ser substituït per l'analogic *nascut* en la major part del català. Avui en dia, encara en queda algun exemple, sobretot en nadales i en dites populars¹⁴.

- (150) a. *Ja és nat* el Rei Infant, Fill de Maria / El bon Jesuset *ja és nat* (nadales catalanes)
b. Per sant Marc, el llop *ja és nat* (dita popular)
c. Vora la mar *és nada* l'estimada (Vora la mar *és nada*, Josep Carner)

Sembla que, quan es fa servir, *nat* té sempre un valor resultatiu, com demostra el fet que se sol combinar amb l'adverbi *ja*. *Nascut* també es pot combinar amb *ja* i tenir un sentit resultatiu, però aquest sentit alterna amb un sentit més eventiu, mentre que, en canvi, l'ús de *nat* sembla restringit al valor resultatiu.

¹⁴ En català antic només s'emprava *nat* com a forma participial de *néixer*. Se'n troben molts exemples al *Tirant* (Joanot Martorell, segle XV).

- (1) a. Yo só nat e criat en loch prop de mar e l'ayre de la mar és a mi molt natural (pàg. 968)
b. Nabugadonosor fon rey de Babilònia, no per dret hereditari, com ell no fos de línea real, ans era home strany nat de adulteri. (pàg. 1243)
c. aqueixa preciosa carn en lo ventre de la sacratíssima verge Maria, mare vostra, ý, enaprés, nat Déu ý hom, subjugant-vos a les mundanes misèries (pàg. 1486)

Finalment, és interessant notar que els participis deponents resultatius, com els passius resultatius, són de categoria adjectival, com demostra el fet que el participi pugui aparèixer avantposat al nom o amb modificadors de grau (vg. Capítol 2, §2.6.2).

(151) a. El *desaparegut autor* i director Jaume Melendres (naciodigital.cat, consultat: 09.04.2020)

b. Les *florides roses* roges, segures amb espines

(<https://malenin.wordpress.com/category/pc/page/2/>, consultat: 09.04.2020)

c. Amb els de Clarós no van poder vadejar *el crescut riu* Besós

(<https://ganguil.blogia.com/2012/020601-joan-clar-s-la-desconeguda-historia-d-un-guerriller-catal-.php>, consultat: 09.04.2020)

(152) a. Un riu molt crescut

b. Unes roses poc florides

c. Unes plantes molt mortes

d. Uns pòmuls molt caiguts

En general, doncs, els participis deponents resultatius tenen unes propietats sintàctiques molt semblants a les dels participis passius resultatius, però amb la diferència que, semànticament, no tenen interpretació passiva.

4.7. Adjectius estatus i adjectius resultatius

En llengües com el català o el castellà, hi ha un conjunt d'adjectius que, sense ser participis, també expressen el resultat d'un esdeveniment. Es tracta d'adjectius com ara *malalt*, *content* o *brut*. En paraules de Ferrater (1981: 103), es tracta d' "adjectius de valor quasi-participial", però també s'han anomenat adjectius resultatius, adjectius perfectius o participis truncats (Bosque 1990, 1999; RAE 2009)¹⁵. De manera general, es diu que aquests adjectius denoten un estat resultat sense expressar l'esdeveniment que el genera, i solen alternar amb una versió participial que sí que té implicacions eventives.

¹⁵ Segons Bosque, són participis truncats en castellà adjectius de l'estil de *lleno*, *junto*, *seco*, *oculto*, *desnudo*, *limpio*, *calmo*, *trunco*, etc. Aquests elements provenen de participis d'estadis anteriors de la llengua i, tot i que actualment han perdut la informació que correspon a la seva naturalesa eventiva, segueixen descrivint "un estado de las entidades de las que se predicán." (Bosque 1999: 279-280).

En algunos casos, existe junto al participio derivado del verbo (*enfermado, llenado, secado*) un adjetivo con rasgos perfectivos que expresa exclusivamente su estado resultante (*enfermo, lleno, seco*). Cuando se desea hacer referencia solo a dicho estado, se emplea el adjetivo perfectivo (*un niño enfermo, una vez seco el río o El depósito estaba ya lleno*). Es necesario emplear el participio, en cambio, si se quiere hacer referencia al proceso del que se obtiene el estado resultante, como en *un apartamento limpiado a fondo, secado el río poco a poco a base de trasvases*, etc.

(RAE 2009: 2093)

Com es pot veure en la referència citada, quan es parla d'adjectius resultatius o de participis truncats, sovint s'ajunten en el mateix grup elements com *malalt* o *brut* i elements com *net*, *buit* o *ocult*, perquè es considera que tots aquests adjectius expressen el resultat d'un esdeveniment anterior. Ara bé, en aquest estudi diferenciem adjectius com *malalt* d'adjectius com ara *net* o *sec*, perquè mentre que els primers denoten necessàriament el resultat d'un esdeveniment, els segons no¹⁶. Per exemple, una persona està malalta perquè s'ha emmalaltit, però podem dir que una taula està seca sense que ningú l'hagi assecada.

Per tant, adjectius com *malalt* i *content* són adjectius resultatius perquè sempre expressen un estat que és el resultat d'un esdeveniment previ. En canvi, adjectius com *net* o *sec* poden ser resultatius o no, depenent de la construcció, però no són inherentment resultatius.

(153) a. La Maria està malalta perquè es va emmalaltir

b. La Maria està malalta, #tot i que no es va emmalaltir

(154) a. La casa està neta perquè l'hem netejada

b. La casa està neta, tot i que no l'hem netejada

Per tant, considerem adjectius resultatius o quasiparticipials els de l'estil de *malalt*, *content* o *brut*. De fet, de manera general, aquests adjectius es fan servir en lloc dels participis resultatius dels respectius verbs. Així, substitueixen els participis que haurien de formar la passiva resultativa del verb. Per exemple, en el cas del verb *emmalaltir*, la passiva resultativa no es forma amb el participi (**estar emmalaltit*), sinó directament amb l'adjectiu (*estar malalt*). El mateix passa amb *acontertar* i *embrutar*: no fem la passiva

¹⁶ Parlem de la denotació d'aquests participis quan es combinen amb *estar*. No ens centrem en l'ús que tenen quan es combinen amb *ser* per denotar propietats: *ser trist*, *ser brut*.

resultativa amb **estar acontentat* i **estar embrutat*, sinó amb *estar content* i *estar brut*. És per això que Ferrater (1981: 103) anomenava aquests adjectius “adjectius quasi-participials”, perquè, de fet, s’usen com si fossin participis resultatius.

En aquest sentit, Bartra (2002: §16.2.4.1, nota 41), assenyala que aquests adjectius solen “formar part de verbs causatius transitius com *emmalaltir*, *acontentar*, *embrutir* amb l’argument tema fent de complement directe”. És a dir, torna a ser possible establir una relació entre l’adjectiu i el corresponent esdeveniment progressiu que expressa el verb.

- (155) a. El mestre ha embrutat la pissarra
 b. La pissarra s’ha embrutat
 c. La pissarra està bruta (GIEC 2016: §23.2.2b)
- (156) a. El verí va emmalaltir els gossos
 b. Els gossos van emmalaltir
 c. Els gossos van estar malalts (GIEC 2016: §23.2.2b)

Ballesta i Roig (1987: 364) també assenyala el caràcter perfectiu o resultatiu d’aquests adjectius: “Es força clar que [...] perquè la Isabel estigui trista, contenta, morena, nerviosa, malalta o cansada, cal que abans s’hi hagi posat. [...] Hi ha d’haver un procés.” L’autor nota que sovint el verb format a partir de l’adjectiu té un paral·lel amb la perífrasi de *posar-se* amb el mateix adjectiu:

- (157) a. entristir-se – posar-se trist
 b. acontentar-se – posar-se content
 c. emmorenir-se – posar-se moreno
 d. ennerviosir-se – posar-se nerviós
 e. emmalaltir-se – posar-se malalt

Per tant, el que és important d’aquests adjectius és que tenen implicacions eventives, és a dir, que denoten un estat que *necessàriament* ha de ser el resultat d’un esdeveniment anterior.

D’altra banda, considerem que els adjectius de l’estil de *net*, *sec* o *buit* no constitueixen adjectius resultatius per si mateixos perquè, tot i que sempre expressen un estat, no sempre expressen un estat resultatiu. En altres paraules, poden denotar un estat sense implicacions

eventives. Per tant, considerem que aquests adjectius són estatius, però no resultatius per si mateixos. Així, una taula pot estar neta sense que ningú l'hagi netejada prèviament i una caixa pot estar buida sense que ningú l'hagi buidada. De fet, aquests adjectius solen conviure amb una forma participial que denota l'estat resultatiu:

- (158) a. net (adjectiu) – netejat (participi)
- b. sec (adjectiu) – assecat (participi)
- c. buit (adjectiu) – buidat (participi)
- d. moll (adjectiu) – mullat (participi)

De manera general, es fa servir l'adjectiu per denotar l'estat sense implicacions eventives i s'empra el participi per especificar la denotació d'estat resultat.

- (159) a. Quan treuen la caixa del Titanic, resulta que *és/està buida*¹⁷, mai havia contingut res
- b. L'escultura *està buidada* a mà per la part del darrere¹⁸

Tot i que és cert que, en determinats contextos, l'adjectiu pot tenir la interpretació d'estat resultatiu.

- (160) a. La caixa està buida perquè en Carl l'ha buidada abans de fugir
- b. La casa està neta perquè la Maria l'ha netejada fa una estona

Segurament, com que aquests adjectius tenen un arrel que és compartida amb un verb i, de fet, conviuen amb una forma participial amb implicacions eventives, és possible que, per similitud amb el participi, els parlants els facin servir amb sentit resultatiu, és a dir, en el context d'ús que li correspondria al participi. Ara bé, com que no sempre denoten estats resultatius, no considerem que aquests adjectius siguin adjectius resultatius, sinó

¹⁷ Sobre les alternances de *ser* i *estar* amb aquests adjectius, vg. Capítol 5, §5.7.1

¹⁸ Tot i que *estar buidat* pot sonar estrany, té un ús força habitual. Per exemple, la campanya d'alguns partits polítics a Espanya feia servir el lema de “la España vaciada” en castellà. La tria del participi no era casual: no parlaven d'una Espanya que hagués estat sempre buida (*vacía*), sinó que volien remarcar que parlaven d'una Espanya *vaciada*, és a dir, que havia estat buidada a causa de les males gestions dels polítics anteriors.

que són adjectius estatus que poden aparèixer en construccions resultatives (en tornem a parlar al Capítol 5).

- (161) a. Adjectius resultatius: *malalt, trist, brut* (denoten un estat que és sempre el resultat d'un esdeveniment previ)
 b. Adjectius estatus: *sec, net, buit* (denoten un estat que no necessàriament és el resultat d'un esdeveniment previ)

El que és important és que haurem d'explicar quina estructura tenen aquests adjectius (tant els resultatius com els estatus) quan denoten un estat resultatiu, ja que això ha d'implicar que lexicalitzen una part de l'estructura eventiva del verb amb el qual es relacionen (vg. Capítol 5, §5.7).

4.8. Recapitulació

En aquest capítol hem revisat les propietats semàntiques i sintàctiques de la passiva resultativa en català. Així, hem descrit els trets que la caracteritzen i dels quals ha de donar compte l'anàlisi.

Des d'un punt de vista semàntic, hi ha dos trets importants que defineixen la passiva resultativa:

- denota un estat resultat d'un esdeveniment previ (aquest estat resultat, a més, pot ser un estat meta o un estat resultant)
- almenys un subgrup de passives resultatives té un agent o iniciador implícit

Pel que fa a la sintaxi, hi ha una sèrie de propietats que l'anàlisi de la passiva resultativa també haurà d'explicar:

- el participi és adjectival
- el tema és el subjecte gramatical
- s'altera l'aspecte lèxic del predicat
- només els verbs transitius eventius admeten la passiva resultativa

Pel que fa al verb *estar*, hem vist que no és obligatori en la formació d'una passiva resultativa, ja que el participi sol pot constituir l'estructura.

En el capítol següent, proposem una anàlisi sintàctica de la passiva resultativa que mira de donar compte de totes aquestes propietats, a partir del model de Ramchand (2018).

Capítol 5. La passiva resultativa en català: proposta d'anàlisi

*Que quan la derrota és molt clara hi ha qui busca lloc en una altra banda
i jo, que competeixo.*

Manel

5.1. Introducció

Existeixen moltes propostes d'anàlisi per a la passiva resultativa en diverses llengües. De manera general, es poden distingir tres tipus d'aproximacions a l'anàlisi d'aquestes construccions: les semàntiques (Kratzer 2000; Gehrke 2015), les lexicistes (Levin i Rappaport 1986) i les sintàctiques, és a dir, les que es fan en un model sintàctic neoconstruccionista (Embick 2004; Anagnostopoulou 2003, 2017; Alexiadou i Anagnostopoulou 2008; Bruening 2014; Ramchand 2018; García-Pardo 2018; Fábregas i Putnam 2020; *i.a.*). En aquest capítol ens centrarem a revisar algunes de les propostes més importants fetes des de les aproximacions sintàctiques. Concretament, revisarem les propostes que ens ajuden a construir la base per a la nostra pròpia anàlisi. La nostra hipòtesi de partida és que la formació de la passiva resultativa implica dues operacions:

- Passivització, és a dir, com en el cas de la passiva eventiva, es du a terme una reducció de l'estructura eventiva i argumental del verb primigeni. Concretament, proposem que la construcció passiva resultativa lexicalitza l'estructura eventiva del predicat fins a SProc o fins a SRes. En el primer cas s'obté un estat resultant i en el segon cas, un estat meta.
- Estativització de l'estructura resultant. Proposem que aquesta estativització es fa mitjançant la incorporació d'una preposició (P) a l'estructura eventiva ja reduïda.

La nostra anàlisi es basteix a partir d'una sèrie de preguntes centrals sobre la passiva resultativa, que presentem a l'apartat §5.1.1. A continuació, a l'apartat §5.2 revisarem algunes de les propostes d'anàlisi de la passiva resultativa més conegudes en el marc de la sintaxi neoconstruccionista. Entre elles, destaquen les d'Embick (2004), McIntyre (2013), Bruening (2014) i Anagnostopoulou (2017). Aquestes propostes són especialment interessants perquè contenen moltes observacions que seran a la base de la nostra proposta, que presentarem a l'apartat §5.3. A l'apartat §5.4 explorarem l'aplicació de l'anàlisi als predicats del català, i revisarem les prediccions i restriccions que desencadena.

D'altra banda, a l'apartat §5.5 descriurem el procés d'estativització que implica la passiva resultativa. Concretament, proposarem que aquesta estativització es fa a partir de la projecció o incorporació d'una P a l'estructura eventiva del predicat, un cop ha estat reduïda mitjançant el procés de passivització. Veurem que hi ha moltes evidències per postular que els participis contenen una P a la seva estructura interna i, concretament, proposarem que es tracta d'una P de coincidència central (Hale 1984). A l'apartat §5.6 revisarem les projeccions que constitueixen el domini situacional de la passiva resultativa, amb especial atenció a l'estructura interna del verb *estar* i a les seves alternances amb el verb *ser*. A la secció §5.7 revisarem l'estructura dels adjectius resultatius i analitzarem la seva combinació amb els verbs *ser* i *estar* en català. A l'apartat §5.8 examinarem les restriccions sobre l'aparició del sintagma-*per* agentiu en combinació amb els participis resultatius i presentarem una anàlisi que diferencia entre causa directa i causa indirecta, seguint García-Pardo (2016, 2018). Finalment, a l'apartat §5.9 analitzarem els participis resultatius no passius: els participis resultatius deponents i els participis resultatius actius.

5.1.1. Preguntes centrals de l'anàlisi de la passiva resultativa

Les propostes d'anàlisi de la passiva resultativa parteixen de les quatre preguntes que constitueixen l'eix central de l'anàlisi de la passiva eventiva (i) – (iv) (vg. §3.5), parant especial esment a les restriccions que limiten, en aquest cas, l'aparició del complement agent, i posen encara una altra qüestió en el focus del debat i d'anàlisi, segurament la més important, (v):

- (i) A partir de quins mecanismes formals l'argument intern acaba ocupant la posició de subjecte gramatical?
- (ii) Per què l'agent apareix com adjunt? Com s'expliquen formalment les restriccions que limiten l'aparició de l'agent?
- (iii) Per què i com es relacionen la supressió de l'agent i l'ascens del tema amb la formació del participi adjectival (és a dir, per què només es donen amb la formació del participi, però no, per exemple, amb el gerundi)?
- (iv) Com s'expliquen les restriccions segons les quals alguns verbs no permeten la formació de la passiva resultativa (verbs inergatius, verbs estatius)?

- (v) A partir de quins mecanismes formals l'esdeveniment que denota el verb primigeni s'acaba convertint en l'estat que expressa el participi (és a dir, com transforma el participi l'esdeveniment en un estat, quines operacions implica aquest canvi)?

Com en el cas de la passiva eventiva, les respostes a aquestes preguntes s'han generat des de moltes aproximacions i marcs teòrics. En aquesta tesi ens centrem en les anàlisis sintàctiques de caire neoconstruccionista perquè, com veurem, són les que, d'una manera més òptima, poden donar compte de més fenòmens i restriccions relacionats amb la passiva resultativa.

5.2. Algunes propostes prèvies

A continuació revisem algunes de les propostes d'anàlisi de la passiva resultativa més conegudes i comentades en la bibliografia actual. Com dèiem, ens centrem en les de tipus neoconstruccionista, ja que és el model que adoptem en aquest estudi i són les que permeten explicar més fenòmens a partir de mecanismes senzills.

5.2.1. Embick (2004)

Pel que fa a l'anàlisi dels participis, Embick (2004) defensa la idea que la derivació de qualsevol objecte lingüístic rellevant és exclusivament sintàctica i, per tant, proposa que tots els participis es formen a la sintaxi (cf. Wasow 1977; Levin i Rappaport 1986; Kratzer 1994; Anagnostopoulou 2003; Alexiadou i Anagnostopoulou 2008; *i.a.*).

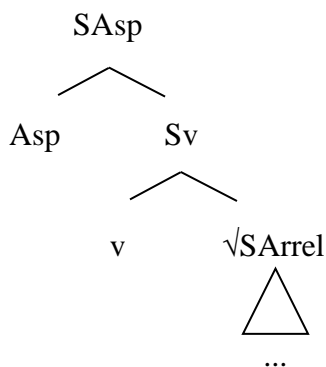
Recordem que l'autor distingeix tres tipus de participis: eventius, resultatius i estatus. D'acord amb la seva proposta, els participis eventius són verbals, i els resultatius i els estatus són adjectivals – idea que també assumim en aquesta tesi.

Segons Embick, el nucli Asp introdueix la morfologia participial. La primera diferència que estableix en l'anàlisi és entre els participis verbals i els adjectivals. Així, d'acord amb Embick, els participis verbals tenen una projecció Sv i els participis adjectivals no¹. Així, en un participi verbal, el nucli Asp s'adjunta damunt de v, mentre

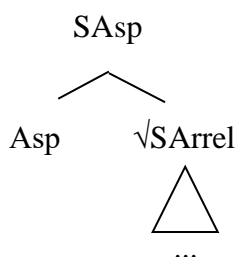
¹ Cal notar que el concepte de v que fa servir l'autor és diferent del que trobarem en altres autors com ara Anagnostopoulou (2003, 2017). Per a Embick, v és un nucli funcional verbalitzador que codifica eventivitat i agentivitat. En canvi, com veurem a §5.2.4, per a Anagnostopoulou, el nucli v és un nucli que només codifica eventivitat, mai agentivitat, i, a més, és el nucli que permet diferenciar els participis adjectivals sintàctics, que tenen la projecció v, dels participis adjectivals lèxics, que no la tenen.

que en un participi adjectival, Asp s'adjunta directament a l'arrel, de manera que no hi ha cap nucli v a l'estructura.

(1) Participi verbal

(2) Participi adjectival

Com que els participis adjectivals no tenen el nucli v, la seva interpretació és no eventiva i no agentiva. Ara bé, l'autor distingeix dos tipus de participis adjectivals, els estatus purs i els resultatius, de manera que cadascun haurà de tenir una configuració sintàctica diferent.

Pel que fa als participis estatus purs, Embick sosté que tenen l'estructura representada a (2). Per tant, l'estructura que Embick havia proposat per als participis adjectivals es correspon, específicament, a l'estructura dels participis estatus, que, en la seva teoria, són els que no tenen implicacions eventives, com ara *rotten*, *open* o *blessèd*. El que és important d'aquesta estructura és que Asp s'adjunta directament a l'arrel i que no hi ha cap nucli v i, per tant, no hi ha eventivitat. Això explica, per exemple, que els participis estatus no es puguin combinar amb adverbis de manera (Embick 2004: 363).

(3) The door remained carefully {*open/opened}

Pel que fa als participis resultatius, la intuïció és que han de tenir menys estructura que els participis eventius, perquè expressen un estat, però més estructura que els estadius, ja que l'estat que denoten s'interpreta com el resultat d'un esdeveniment anterior, sintàcticament present a l'estructura.

Així, com que els resultatius denoten el resultat d'un esdeveniment anterior i l'eventivitat està codificada en el nucli v, Embick proposa que els resultatius tenen un nucli v a l'estructura, però és diferent del v dels eventius. Per tant, l'autor distingeix dos tipus de nuclis v, tots dos són verbalitzadors i codifiquen eventivitat, però un també codifica agentivitat i l'altre no. El que expressa agentivitat és el que trobem en els participis eventius, i el que no implica agentivitat és el dels participis resultatius.

La proposta formal és que el nucli v que trobem en els participis eventius, té un tret [AG] que codifica agentivitat; en canvi, el nucli v intransitiu que trobem en els participis resultatius té un tret que Embick (2004: 366) anomena [FIENT]²: “The feature [FIENT], for *fientive*, is a type of BECOME-operator. It denotes a becoming—or perhaps better, *transition event*—that moves toward a state”.

Per tant, els participis resultatius expressen eventivitat, en la mesura que denoten un resultat fruit d'un esdeveniment anterior, però no expressen agentivitat; en lloc d'això, tenen el tret [FIENT] que expressa que l'argument es troba o ha esdevingut en un estat com a conseqüència d'un esdeveniment anterior³. Així, *The door is opened* es pot parafrasejar per *The door is in a state of having become open*.

El nucli Asp és necessari en els participis resultatius perquè el nucli v per si mateix és eventiu. Per tant, la funció d'Asp és crear un estat a partir de l'esdeveniment denotat pel Sv que conté el v[FIENT].

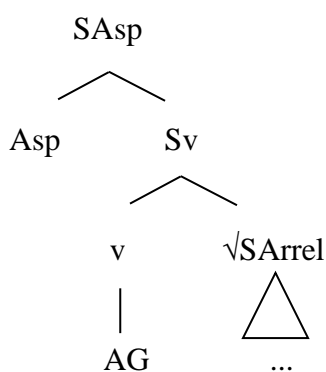
Els participis resultatius es diferencien dels estadius en el fet que els resultatius tenen un nucli v i els estadius no, i es diferencien dels eventius en el fet que els participis eventius

² Embick nota que l'operador [FIENT] es diferencia de l'operador tradicional [BECOME] en el fet que aquest últim se sol relacionar amb esdeveniments tèlics. Com que ell fa servir aquest operador per expressar un concepte diferent (l'absència d'agentivitat), prefereix anomenar-lo [FIENT].

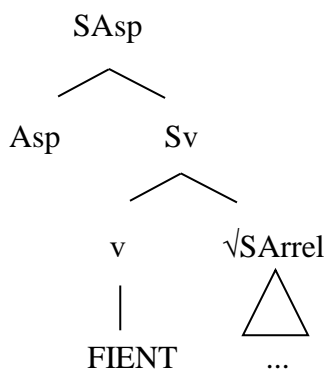
³ Noteu que Embick no diferencia participis d'estat meta (*target state participles*) ni participis d'estat resultant (*resultant state participles*). L'autor considera que quan un participi té implicacions eventives és sempre un participi resultatiu i, per tant, aquesta eventivitat prové de la presència del nucli v[FIENT], que codifica el concepte de “become” (esdevenir).

tenen un nucli v[AG], mentre que els resultatius tenen un nucli v[FIENT]. Per tant, des d'un punt de vista estructural, els participis resultatius se situen a mig camí entre els estatus i els agentius.

(4) Participi eventiu

(5) Participi resultatiu

Seguint Embick, també considerem que hi ha tres tipus de configuracions passives: eventives, resultatives i estatives. Ara bé, com notàvem al Capítol 2, no coincidim en la definició de passiva estativa d'Embick. Pel que fa als participis que l'autor anomena "estatus", en aquesta tesi els consideren adjectius, de manera que proposem que formen estructures atributives, no passives. En canvi, la passiva estativa és la que es forma a partir del participi d'un verb estatiu. En parlem amb detall al Capítol 6.

5.2.2. McIntyre (2013)

McIntyre (2013) distingeix tres tipus de participis adjectivals: els resultatius, els estatus-e i els que descriuen una situació en progrés.

Seguint Haspelmath (1994) i Embick (2004), McIntyre (2013: 2) també assumeix que els participis resultatius expressen l'estat resultat de l'esdeveniment descrit pel verb: “resultative participles express states resulting from events named by the related verbs”. És el cas, per exemple, dels participis de (6). McIntyre (2013: 2) afirma: “The adjectival interpretation [...] asserts that the car is in a state resulting from an event of scratching / selling”.

(6) The car is {scratched / sold}

En segon lloc, l'autor distingeix els participis que ell anomena “e-statives”, que equival a “eventive-verb-related pure statives”. Es tracta dels participis adjectivals que, malgrat estar relacionats amb verbs eventius, no impliquen cap esdeveniment previ. Serien els equivalents dels participis estatus d'Embick (2004).

- (7) a. The bars are *bent* because the craftsman moulded them that way
 b. After the landmine accident he was lucky that his legs were still *attached*

Per exemple, la interpretació del participi *bent* a (7a) no implica que algú hagi doblegat les barres, sinó que deixa molt clar que les barres sempre han estat doblegades, perquè l'artesà ja les va modelar així, per tant, sempre han tingut aquesta forma. De la mateixa manera, la interpretació d'*attached* a (7b) no implica que prèviament algú ajuntés les cames al cos a la víctima.

Finalment, McIntyre (2013 : 2) distingeix els participis que ell anomena “situation-in-progress”. D'acord amb l'autor, la principal característica d'aquests participis és que el temps del participi coincideix amb el temps de la situació descrita pel verb corresponent: “the participle’s time reference matches that of the situation described by the corresponding verb”. Segons l'autor, aquestes oracions descriuen, doncs, situacions en progrés:

- (8) a. The flute seems well played, from what I can hear amidst the surface noise.
 b. That blue car seems badly driven, so keep away from it.

Així, (8a) i (8b) no es poden formular si la música ja no sona o si el cotxe està ja aparcad, respectivament⁴.

D'altra banda, pel que fa a les restriccions de formació de participis adjectivals, McIntyre nota que no sempre és possible formar un participi adjectival a partir d'un verb inacusatiu, per la qual cosa suggereix que hi ha d'haver normes de formació de participis que només s'apliquen als verbs transitius i que són responsables del seu caràcter passiu/eventiu.

- (9) a. the (recently) {departed/escaped/*left/*gone/*come/(*)fled/(*)entered} people
b. fallen {trees/leaves/soldiers/??children/??climbers}
c. an ascended {Christ/*mountaineer}

McIntyre (2013 : 9) proposa que els participis de verbs inacusatius són possibles, però, per a la seva formació, els participis requereixen “*salient, relatively stable result states*”, és a dir, que tinguin un resultat estable i notori, la qual cosa pot explicar el contrast entre *grown {man / ??tree}*, ja que els homes, però no els arbres, poden assolir un estat en què ja estan “plenament” crescuts, “*have a recognised full-grown states*”. Aquest estat estable i notori dels inacusatius sembla que no és sempre necessari en el cas dels participis que deriven de verbs transitius, ja que es poden formar participis adjectivals a partir de verbs que no codifiquen un resultat:

- (10) a. ^(?)The patient is already massaged, so we needn't ring the physiotherapist.
b. ^(?)The floor is already swept.

A més, McIntyre nota que, tot i que els verbs inacusatius permetin la formació de participis adjectivals, aquests participis mai tenen lectura passiva eventiva, com ja assenyalàvem als Capítols 3 i 4. De fet, els verbs inacusatius no poden formar, ni tan sols, participis amb la interpretació d'acció en progrés: **existed/remained exceptions, *odd-sounded ideas*.⁵

⁴ A (8b) l'autor nota que s'ha de deixar de banda la lectura resultativa en què el que es diu és que la mala conducció d'algú ha afectat el cotxe.

⁵ L'autor apunta que, segurament, aquestes formes estan bloquejades pels participis en *-ing* que, en anglès, tenen justament aquest significat d'acció en progrés: *existent/remaining exceptions, odd-sounding ideas*.

En aquest punt, McIntyre proposa que hi ha dos processos diferents per formar participis resultatius: un procés que només s'aplica a verbs que tenen un resultat clarament identificable, i aquest grup inclou els inacusatius, i un altre procés que s'aplica només als verbs transitius, que és genuïnament passiu i que no necessita que el verb base codifiqui obligatòriament un resultat.

Pel que fa al procés de formació de participis resultatius a partir de verbs transitius, McIntyre (2013: 10) explica que les propietats del morfema participial (Prt) d'aquests elements són les següents:

(11) Properties of Prt in the resultative reading found with transitive verbs:

- a. Semantics: $\lambda s \lambda x \lambda P \exists e \exists y P(x)(e) \ \& \ \text{CAUSE}(s)(e) \ \& \ \text{INITIATOR}(e)(y)$
(s is a state variable, e an event variable, P an event property contributed by the verb)
- b. Argument structure: VP; N-projection (external)
- c. Category: A
- d. Voice: Prt is a passive Voice head which only combines with transitive V projections and does not license the syntactic projection of an Initiator.

Com s'indica a (11a), el morfema participial forma estats causats, ja que la relació de Causa estableix que el participi expressa un estat directament causat per l'esdeveniment V. Pel que fa a l'estructura argumental, tal com assenyalàvem al Capítol 4 (§4.3.2.1), l'autor proposa que el participi s'ajunta a una projecció nominal, un DP, que s'ha generat externament, és a dir, fora del participi. Per tant, el participi modifica aquest DP, exactament igual com ho faria un adjectiu. Com s'indica a (11b), la morfologia participial s'ajunta a un VP (l'autor no entra en la discussió sobre si hi ha projeccions intermèdies entre Prt i VP) i després el participi resultant s'ha d'ajuntar a un DP al qual modificarà.

Com que el Tema es genera de manera externa al participi, hi ha d'haver un procés d'abstracció- λ de l'objecte de V que el relacioni amb el DP que el participi pren com a argument. Així, segons la denotació semàntica de (11a), Part es combina amb un V que té un objecte no saturat, "x". Quan el participi pren una projecció N com a argument extern, aquest argument s'identifica automàticament amb l'objecte no saturat del verb: "[...] the participle takes an N-projection as an external argument. This will be automatically identified with the λ -abstracted argument in the semantics, since there would be no other source for its interpretation." (McIntyre 2013: 11).

de situació en progrés, de l'estil de *well-played flutes*, l'esdeveniment verbal es construeix com un estat, la qual cosa explica que siguin tan poc freqüents.

$$(13) \lambda s \lambda x \lambda P \exists sn \exists y P(x)(sn) \& \text{INITIATOR}(sn)(y) \& s = sn$$

Finalment, pel que fa als participis resultatius de verbs inacusatius, la seva formació implica una variant de Prt que difereix de les anteriors. D'entrada, aquests participis no inclouen un iniciador. En segon lloc, es formen únicament a partir de verbs de resultat: “unaccusative participles are confined to result state verbs” (McIntyre 2013: 12). Per tant, la relació causal se substitueix, en aquest cas, per una representació en què Prt selecciona un estat que és una part intrínseca de la situació descrita per V.

$$(14) \lambda s \lambda x \lambda P \exists e P(x)(e) \& Q(x)(s) \& [P(x)(e) \rightarrow Q(x)(s)]$$

P és la propietat eventiva expressada pel verb i Q és “some property of the state whose variable is contributed by Prt.” Pel que fa a la interpretació del conjunt final, la lectura que s'obté és que un esdeveniment en què P és aplicable implica un estat en què Q és també aplicable.

L'autor no fa cap proposta d'anàlisi per als participis estatus-e. En essència, la proposta de McIntyre, lluny de ser una proposta unificadora, té l'objectiu de recollir i reflectir les diferències sintàctiques i, especialment, les diferències semàntiques que es poden apreciar entre els diferents tipus de participis.

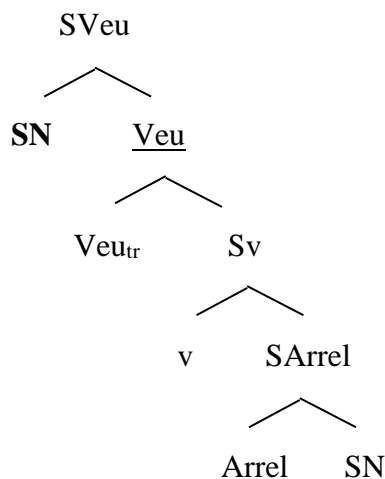
5.2.3. Bruening (2014)

Bruening (2014), seguint Embick (2004) i Meltzer-Asscher (2011), suggereix que hi ha dos tipus de participis adjectivals: els que deriven de verbs transitius i els que deriven de verbs inacusatius⁶. Segons Bruening, els verbs transitius tenen una projecció funcional Veu (Voice) que introdueix l'argument extern (Kratzer 1996). Per la seva banda, els verbs

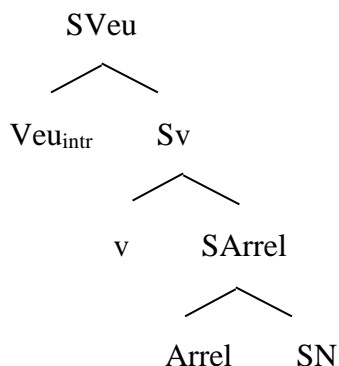
⁶ D'acord amb Bruening (2014 : 384), els participis adjectivals que venen de verbs inacusatius es corresponen amb els estatus d'Embick (2004), però Bruening segueix Meltzer-Asscher (2011) en la idea que els participis de verbs inacusatius formen un grup independent. Això implica que participis com *blessèd* o *shaven*, que eren estatus en la classificació d'Embick, queden exclosos d'aquest grup, ja que no provenen de verbs inacusatius.

inacusatiu també tenen la projecció *Ve*_u, però, en aquest cas, el nucli no projecta cap especificador, de manera que no introdueix cap argument extern.

(15) Verb transitiu

(16) Verb inacusatiu

Bruening anomena *Ve*_u_{tr} el nucli *Ve*_u dels verbs transitius, i *Ve*_u_{intr} el dels inacusatiu. Així, l'estructura interna de tots dos tipus de verbs conté una arrel, un nucli verbalitzador *v* (à la Marantz 1997) i un nucli *Ve*_u, que és el que intervé en els processos d'assignació de cas i de concordança: “All verb phrases have a minimal amount of functional structure, and it is these three heads, regardless of whether an external argument is present or not (or, for that matter, an internal argument).” (Bruening 2014: 384). L'única diferència entre ambdós tipus de verbs és que els transitius projecten la posició d'especificador de *Ve*_u i els inacusatiu no. Durant el procés de formació del participi a partir de la base

verbal, a aquestes estructures que hem presentat s’hi adjunta un nucli adjectival estativitzador, que Bruening anomena “Adj”. Per tant, totes les passives adjectivals deriven de les dues estructures que hem presentat a partir de l’adjunció del nucli Adj.

Segons Bruening, el nucli Adj té un tret [S: Veu (–Spec)]. [S] és el tret seleccionador i el que ve després dels punts és allò que el nucli Adj selecciona. Per tant, Adj selecciona una nucli Veu, però sense especificador. Així, en el cas d’un verb transitiu, Adj s’ajunta al nucli Voice de l’estructura de (15) –sense l’especificador. En el cas dels verbs inacusatius, Adj senzillament s’ajunta a l’estructura de (16). Per tant, “Adj is not as selective as it could be, and selects only for Voice, not specifically for Voice_{tr} or Voice_{intr}” (Bruening 2014: 385).

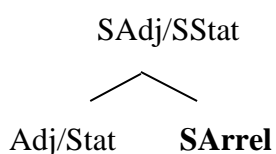
En definitiva, d’acord amb Bruening, hi ha dos tipus de passives adjectivals: les que es formen a partir de verbs transitius, que inclouen un argument extern implícit que es pot externalitzar en forma d’un *by*-phrase, i les que es formen a partir de verbs inacusatius, que no inclouen argument extern.

5.2.4. Anagnostopoulou (2017)

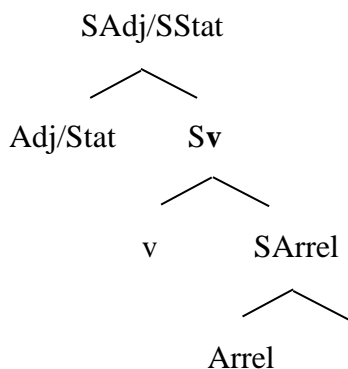
En aquesta secció, revisem les propostes de classificació i d’anàlisi d’Anagnostopoulou (2003, 2017). Com havíem dit, en grec, tant els participis que acaben en *–tos* com els que acaben en *–menos* són adjectivals. Ara bé, seguint la distinció de Kratzer (1994) entre participis adjectivals lèxics i sintàctics, Anagnostopoulou (2003) proposa que, en grec, els participis que acaben en *–tos* són participis que es formen al lèxic, mentre que els que prenen el sufix *–menos* es formen a la sintaxi.

Seguint Marantz (1997, 2002), Anagnostopoulou (2003: 2) proposa que el SV es divideix en dues projeccions: l’arrel, que no té categoria, i un nucli verbalitzador *v* que introdueix l’eventivitat. En els participis lèxics la projecció adjectival estativitzadora (SAdj o SStat) s’ajunta directament a l’arrel, mentre que en els sintàctics, s’ajunta a Sv.

(17) Participi lèxic (Anagnostopoulou 2017: 108)

(18) Participi sintàctic (Anagnostopoulou 2017: 108)

Per tant, per a Anagnostopoulou, la diferència entre els participis adjectivals lèxics i sintàctics és que els sintàctics tenen una projecció *v* que hi aporta l'eventivitat, però els lèxics no, per la qual cosa no denoten cap informació eventiva ni es poden combinar amb modificadors eventius (agentius, de manera, etc.).

Al mateix temps, en la línia dels treballs de Parsons (1990) i Kratzer (2000) Anagnostopoulou diferencia dos tipus de participis adjectivals sintàctics: els *target state participles* ('participis que denoten un estat meta') i els *resultant state participles* ('participis que denoten un estat resultant') (vg. §4.2.1.1). Com passava en alemany amb l'adverbi *immer noch*, en grec, els participis d'estat meta són compatibles amb l'adverbi *akoma* ('encara'), però els participis d'estat resultant no. Així mateix, també vèiem que quan un participi és un participi d'estat meta perquè el podem combinar amb *akoma* —la qual cosa demostra que l'estat que denota és reversible—, aleshores rebutja de manera sistemàtica els agents o els modificadors orientats a l'agent.

Això, com defensa Anagnostopoulou (2003), posa de manifest que els participis d'estat meta en grec no tenen cap projecció que introdueixi l'agent, però els participis d'estat resultant sí. L'autora proposa que la projecció que introdueix l'agentivitat és *Ve*. Així, els participis adjectivals, a més de tenir l'arrel i el *v* categoritzador que codifica l'eventivitat, també poden tenir una projecció funcional *Ve*, que introdueix l'agentivitat. En el cas del grec, només els participis d'estat resultant tenen *Ve*; els participis d'estat meta no en tenen.

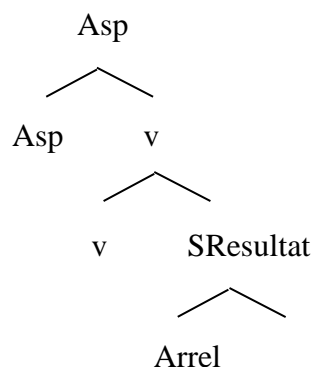
Més endavant, Anagnostopoulou (2017, 2018) modifica l'anàlisi presentat a Anagnostopoulou (2003) per als participis d'estat meta i els participis d'estat resultant del grec. Ara, l'autora explica la diferència entre els dos tipus de participis a partir de la

presència o absència del nucli Veu, però també a partir de l'obligatorietat o opcionalitat del resultat.

(19) [VoiceP [vP [Root/ResultP]]]

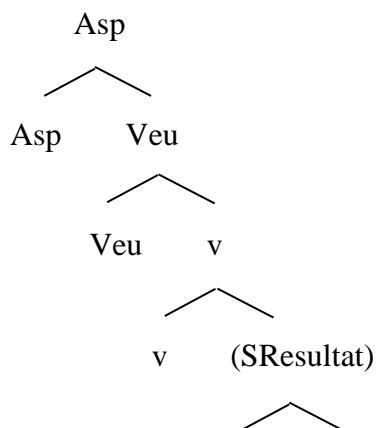
En aquests estudis, Anagnostopoulou fa servir la possibilitat de formar participis d'estat meta com a diagnòstic per determinar si un verb és un verb de manera (*manner verb*) o un verb de resultat (*result verb*), d'acord amb les propostes de Rappaport Hovav i Levin (1998, 2010). Així, segons l'autora, només els verbs de resultat poden donar lloc a participis d'estat meta, perquè lexicalitzen un resultat. En aquesta tesi, defensarem aquesta mateixa idea. Per tant, d'acord amb Anagnostopoulou (2017), els participis d'estat meta no tenen Veu i tenen resultat obligatòriament.

(20) Participi d'estat meta en grec

En canvi, els participis d'estat resultant sí que tenen Veu, i el resultat no és obligatori, de manera que pot ser-hi o no.

(21) Participi d'estat resultant en grec

Per tant, la novetat de la proposta rau en el fet que ara l'autora sosté que els participis d'estat meta, a més de no tenir Veü, tenen obligatòriament un resultat, un SResultat. Aquesta hipòtesi és molt important, perquè és la que assumirem en la nostra anàlisi.

Per demostrar que els participis d'estat meta tenen resultat, l'autora aporta diferents diagnòstics. Per exemple, en grec, hi ha un grup de verbs que l'autora anomena “wipe verbs”, que són verbs denominals que codifiquen clarament un instrument (com ara “planxar” o “fregar”) i, per tant, són verbs de manera. Quan els participis d'estat meta d'aquests verbs es combinen amb *akoma* ('encara'), el verb experimenta un procés de coerció i la seva interpretació canvia, de manera que passa a interpretar-se com a verb de resultat: “these tolerate ‘still’ rather easily, but crucially only under coercion, which leads to a different interpretation of the verb in the adjectival passive” (Anagnostopoulou 2017: 116).

(22) a. To patoma ine akomi sfugarismeno.

el terra està encara fregat-PART.SG.NEUT

'El terra encara està fregat (i.e., net o humit).'

b. To pukamiso ine akomi sideromeno.

la camisa està encara planxada-PART.SG.NEUT

'La camisa encara està planxada (i.e., sense arrugues).'

En els exemples anteriors, “fregat” s'interpreta com “net” o “moll”, i “planxat” s'interpreta com “sense arrugues”. Per tant, el verb del participi s'interpreta com a verb de resultat, és a dir, com a verb que lexicalitza un resultat. Una prova que ho demostra és

que, quan el participi es combina amb *akoma*, no es pot negar el resultat d'aquests verbs, ja que això provoca una contradicció. No podem dir que el terra està net, però no obstant això està brut, o que la camisa no té arrugues, però no obstant això està arrugada.

(23) a. #To patoma ine akomi sfugarismeno ki omos ine vromiko.
 el terra està encara fregat-PART.SG.NEUT i malgrat està brut
 ‘#El terra encara està fregat (= net), però, no obstant això, està brut’

b. #To pukamiso ine akomi sideromeno ki omos
 la camisa està encara planxada-PART.SG.NEUT i malgrat
 ine tsalakomeno.
 està arrugada
 ‘#La camisa encara està planxada (= sense arrugues), però, no obstant això,
 està arrugada’

Així, quan hi ha *akoma* i, per tant, el participi denota un estat meta, el resultat no es pot negar: “This suggests that the result interpretation [...] is entailed and not merely implicated by the adjectival passives in question” (Anagnostopoulou 2017 : 116). És per això que l'autora proposa que els participis que expressen un estat meta tenen obligatòriament un SResultat a la seva estructura.

En canvi, quan hi ha *Ve* i no hi ha *akoma* i, per tant, el participi és un participi d'estat resultant, es pot negar el resultat i l'oració no és contradictòria.

(24) a. To patoma ine sfugarismeno epagelmatika ki omos
 el terra està fregat- PART.SG.NEUT professionalment i malgrat
 ine vromiko.
 està brut
 ‘El terra està fregat professionalment però, no obstant això, està brut’

b. To pukamiso ine sideromeno epagelmatika ki omos
 la camisa està planxada-PART.SG.NEUT professionalment i malgrat
 ine tsalakomeno.
 està arrugada
 ‘La camisa està planxada professionalment, però, no obstant això, està
 arrugada’

Per tant, en un participi d'estat resultant, “there is no result entailed (Anagnostopoulou 2017 : 118). “Note that, pragmatically, a professionally swabbed floor/a professionally ironed shirt is expected to be clean/pressed. And yet, the result can be denied” (Anagnostopoulou 2017: 117).

5.3. Cap a una proposta unificadora

De les anàlisis que hem revisat a l'apartat anterior, en podem extreure algunes generalitzacions que, de manera més o menys regular, tots els autors recullen en les seves propostes.

- Hi ha diferents tipus de participis resultatius (o passives resultatives)
- No tots els verbs transitius permeten formar construccions passives resultatives (o, almenys, no permeten formar tots els tipus de passives resultatives que hi ha)
- Almenys en un tipus de passiva resultativa és important que el verb base inclogui la denotació d'un resultat
- Hi ha moltes restriccions respecte del sintagma-*per* que semblen estar relacionades tant amb el verb primigeni com amb el tipus d'estat que denota el participi
- Els participis resultatius dels verbs inacusatius són diferents dels participis resultatius de verbs transitius

Per tant, si volem fer una proposta d'anàlisi unificadora, haurem de donar compte de totes aquestes propietats i restriccions.

5.3.1. Punt de partida: Ramchand (2018)

Com vèiem al Capítol 3, la proposta de Ramchand (2018) és que el participi és l'externalització d'una subpart de l'estructura eventiva del predicat. Així, d'acord amb l'autora, el participi de la passiva eventiva era la lexicalització de l'estructura eventiva fins al SInic o SProc (vg §3.7.1).

D'altra banda, Ramchand no diferencia entre participis resultatius i estatus, com ho fa Embick. Ramchand només identifica un grup de participis no eventius: els estatus. Per a Ramchand, els participis estatus no tenen implicacions eventives, de manera que equivalen als participis estatus d'Embick (2004). Ara bé, l'autora puntualitza: “Even though these forms do not have event implications in the Embick (2004) sense, they are

crucially derived from verbal meanings and their truth conditions depend on the understanding of the internally complex event that is named by the verb.” (Ramchand 2018: 90). Per tant, segons Ramchand, un participi estatiu no té implicacions eventives però sí que té part de l’estructura eventiva i del significat d’un verb, ja que prové d’un verb o arrel verbal. En aquest punt, l’autora explica que hi ha dues maneres d’entendre el concepte d’ “implicacions eventives”: la primera vol dir que l’esdeveniment que descriu el verb s’ha d’haver donat en el món real, mentre que la segona és una noció que únicament requereix l’existència del concepte eventiu tal com el codifiquen determinats elements.

[...] there are two different versions of the idea of ‘event implications’. The first, is a notion that requires an actual event particular to be instantiated in the world. I have been calling event particulars ‘situations’ consistently in this work. The second is a notion that only requires the existence of event concepts as encoded by particular elements of $D\mu$ ⁷.

(Ramchand 2018: 90)

- Event Actuality Implications: An event of the type named by the verb must have actually occurred for the state ascription to be true.
- Conceptual Event Implications: An event of the type named by the verb is the type that has such a state type as its result.

(Ramchand 2018: 94)

Ramchand explica que si s’assumeix la primera noció d’implicacions eventives, és a dir, la idea que l’esdeveniment s’ha d’haver donat en el món real, aleshores en la seva proposta els participis estatus no tenen implicacions eventives. Ara bé, si assumim la segona noció d’implicacions eventives, que és la idea que el participi recull la idea d’un esdeveniment conceptual, aleshores, en la seva proposta d’anàlisi, els participis estatus sí que tenen implicacions eventives, ja que el seu significat depèn del significat que té el verb de la mateixa arrel, que denota un esdeveniment.

Segons Ramchand, el sufix participial *-ed/en* no té significat per ell mateix, de manera que el significat del participi estatiu que es forma amb aquest sufix depèn del significat

⁷ Per a Ramchand (2018: 15), $D\mu$ és el domini de les entitats lingüístiques ben formades. Perquè una entitat lingüística sigui ben formada i, per tant, sigui del tipus μ , ha de tenir una representació fonològica, trets sintàctics i semàntica: “These linguistic objects are triples, consistent of a <phonological string, syntactic features, semantics >.”

que té el verb primigeni. És en aquest sentit que l'autora entén que aquests participis són “event-dependent” o tenen implicacions eventives, enteses més aviat com implicacions verbals.

Stative participles of this kind are formed productively all the time, so their meanings must be productively derivable from the meaning of the caused-state verbs they are based on, and we need to be able to do this constructionally since particles and certain final state modifying adverbs can help to license and identify result states in English. We need to be able to express the relationship between the event description and the result state— *even though we do not not require that an actual situation occurred* in order to assert the existence of the result state.

(Ramchand 2018: 90)

Així, segons Ramchand, un adjectiu com ara *open* té una representació conceptual que no depèn d'una arrel verbal. Un adjectiu d'aquest estil, doncs, té les seves pròpies condicions de veritat independentment del significat del verb i, per tant, no té implicacions eventives. En aquests casos, segons l'autora, el fet que *open* i *empty* es puguin relacionar amb verbs podria voler dir que aquests adjectius són la base per formar el verb. En canvi, un participi com *closed* construeix el seu significat a partir del significat del verb *close*, per la qual cosa té implicacions eventives.

By being linked to the same lexical item, the meaning relationship between the participle ‘closed’ and the verb ‘close’ is in fact not arbitrary, but is systematic and productive. They are connected because they both form part of an event description that has a particular label for the English language user. The recognition of a state as being ‘closed’ is closely tied to the speaker’s understanding of what a ‘closing event’ looks like and what kind of state the object must end up in.

(Ramchand 2018: 90)

Un dels arguments que aporta Ramchand és que, tot i que els participis amb implicacions eventives no requereixen situacions (en el sentit de *instantiations*) eventives prèvies, admeten modificació adverbial a partir d'adverbis baixos, sempre que es pugui interpretar que l'adverbi modifica l'estat resultat de l'esdeveniment en qüestió:

- (25) a. The door was built closed
- b. Her hair is still sloppily combed
- c. She is still well dressed

Per tant, Ramchand diferencia els participis estatus dels adjectius purs. Així, els participis (*closed*) tenen implicacions eventives conceptuais i poden estar modificats per adverbis baixos, mentre que els adjectius purs (*open, empty*) no poden estar modificats per aquests adverbis, ja que no depenen de conceptes eventius per tenir significat propi.

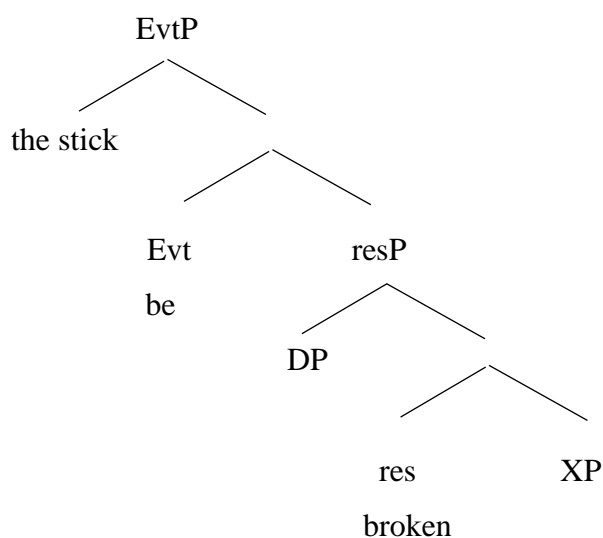
D'altra banda, pel que fa a la distinció entre participis d'estat meta i participis d'estat resultant, Ramchand (2018: 91) considera que, en anglès, un participi estatiu només pot expressar un estat meta, però no un estat resultant. En la seva proposta, tots els participis estatus són l'externalització d'un SRes, de manera que no hi ha diferència en termes d'implicacions eventives (en el sentit de Kratzer 2000) entre estats meta i estats resultants. Concretament, l'autora proposa que els participis d'estat resultant no existeixen en anglès: "I think that the resultant state passive as described by Kratzer simply does not exist in English".

Així, pel que fa a una oració com la de (26), Kratzer (2000) explica que en alemany pot tenir dues lectures: (i) la d'estat meta, que implica que en el moment de l'enunciació no hi ha ningú dins l'edifici, i (ii) la d'estat resultant, que vol dir que algú ha evacuat l'edifici, però que tal vegada la gent ja hi ha tornat a entrar. Segons Ramchand, l'anglès només permet la primera lectura, la d'estat meta. Per tant, d'acord amb l'autora, en anglès un participi estatiu només pot tenir la lectura d'estat meta, és a dir, d'estat reversible.

- (26) a. Das Gebäude ist geräumt
 l' edifici està evacuat
 'L'edifici està evacuat'
 b. The building is evacuated

Pel que fa al participi estatiu, Ramchand (2018: 90) proposa que consisteix en l'externalització d'un únic nucli de l'estructura eventiva: el resultat (ResP): "In my proposal, all of the pure state participles that are formed with *-en/ed* in English and that are compatible with 'still' are formed by spelling out the resP portion of the verbal meaning." (Ramchand 2018: 91). Per tant, per a una oració com *The stick is broken*, l'autora proposa l'estructura següent:

(27)

(Ramchand 2018: 89)

Ramchand s’avança a un possible problema de la seva proposta. Si la formació d’un participi estatiu consisteix en l’externalització del resultat, SRes, què passa amb els predicats que denoten activitats? El participi d’aquests verbs amb el verb *be* en anglès té una interpretació estativa, com en els exemples de (28):

- (28) a. ?The metal is hammered
 b. ?The dogs are chased

Ramchand sosté que aquests exemples no són bons en anglès perquè l’estructura <*be* + participi estatiu> es correspon únicament amb una lectura d’estat meta, i en aquests casos és impossible, perquè aquests verbs no tenen un subcomponent estatiu. Així, l’autora sosté que, en cas que aquestes oracions puguin arribar a ser bones, es tracta de casos de coerció. Ara bé, el que es coerceix és l’existència d’un resultat disponible contextualment. En altres paraules, el que es força no és una lectura d’estat meta, sinó l’existència d’un resultat al qual pugui accedir la morfologia participial. “What is going on with the examples in [28], to the extent that they are good, is that the corresponding verb is being coerced into the structure [...] with a contextually available resP within the event description” (Ramchand 2018: 94).

5.3.2. Els participis de la passiva resultativa

Per a la proposta d'anàlisi de la passiva resultativa en català, prenem com a punt de partida l'anàlisi de Ramchand (2018), però en proposem algunes modificacions, que, com mostrarem, permeten donar compte de més fenòmens i restriccions relacionats amb aquesta construcció.

Com dèiem a la Introducció d'aquest capítol, proposem que la formació d'una construcció passiva resultativa consisteix en dues operacions: la reducció de l'estructura eventiva i argumental del predicat primigeni i l'estativització de l'estructura resultant. Començarem analitzant quina part de l'estructura es lexicalitza amb la passiva resultativa.

En aquest sentit, doncs, com Ramchand, també assumim que la formació de la passiva resultativa és el resultat de lexicalitzar una subpart de l'estructura eventiva del predicat. Ara bé, no coincidim en la idea que únicament es lexicalitza el resultat (SRes). En canvi, proposem que la passiva resultativa pot lexicalitzar dues configuracions diferents: pot lexicalitzar únicament el SRes, com proposa Ramchand, o pot lexicalitzar l'estructura eventiva fins a SProc.

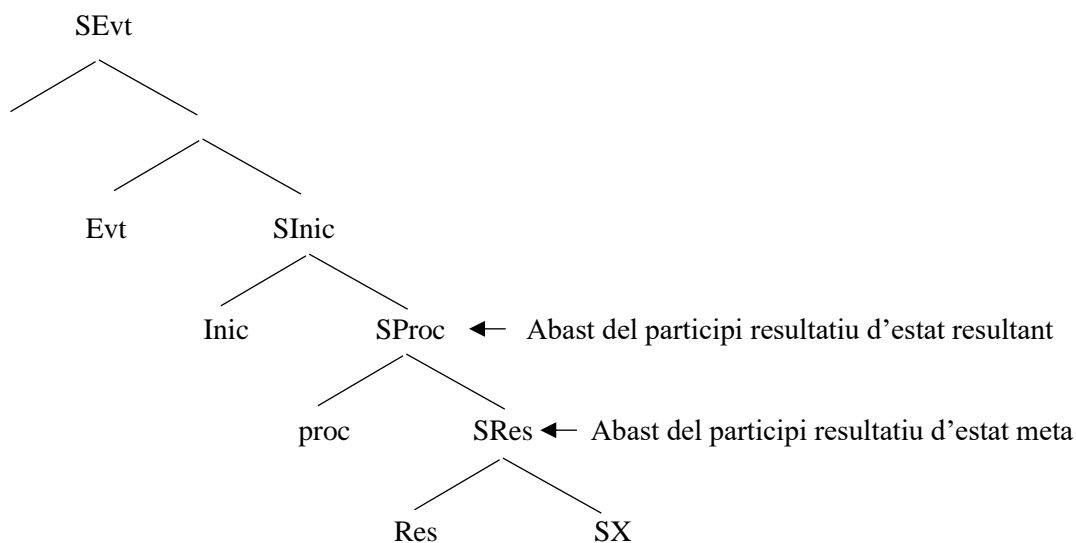
La nostra proposta és que, segons la subpart d'estructura que lexicalitzi la construcció passiva, expressarà un tipus d'estat resultatiu o un altre. En la línia de Kratzer (2000), assumim que hi ha dos tipus d'estats resultatius: els estats meta, que són reversibles, i els estats resultants, que són permanents. Així, proposem que si la passiva resultativa lexicalitza únicament el SRes, aleshores obtenim un estat meta. En canvi, si la passiva resultativa lexicalitza l'estructura eventiva fins a SProc, aleshores obtenim un estat resultant.

5.3.2.1. Estat meta i estat resultant

Hi ha dos tipus de construccions passives resultatives en català, segons si expressen un estat meta o un estat resultant. L'estat meta és el que obtenim quan la passiva resultativa lexicalitza únicament el Sintagma Resultat (SRes) de l'estructura eventiva. En canvi, l'estat resultant és el que obtenim quan la passiva resultativa lexicalitza l'estructura eventiva fins al Sintagma Procés (SProc)⁸.

⁸ La classificació dels diferents tipus de participis que proposem en aquesta tesi presenta algunes semblances amb la classificació de Gibert-Sotelo (2017, 2020) dels participis passius adjectivals del castellà. Gibert-Sotelo (2017) distingeix quatre tipus de participis adjectivals: *SL eventive a-participles*, que mantenen gairebé totes les propietats eventives del verb base (aquests serien els participis resultatius d'estat resultant en la nostra proposta); *SL non-eventive a-participles*, que no

(29) Estructura subeventiva que lexicalitzen els participis passius resultatius

(30) a. SRes → estat meta (*target state*)

b. SProc > (SRes) (o STrajectòria) → estat resultant (*resultant state*)

D'acord amb l'anàlisi que proposem, els participis que expressen un estat resultant tenen una projecció eventiva (SProc). En conseqüència, tot i que externament aquests participis seran adjectivals, internament, tindran propietats verbals. En canvi, els participis que expressen un estat meta no tenen aquesta projecció eventiva, per la qual cosa el seu rendiment és molt més proper al dels adjectius simples, és a dir, no derivats.

D'altra banda, aquesta proposta connecta amb la de Kratzer, que proposa que els participis que expressen estats meta es deriven a partir de verbs que codifiquen lèxicament un esdeveniment i un resultat, de manera que el participi es forma sobre la base d'aquest resultat: "the relevant verbs would appear as decomposed into an eventive and a stative component, and consequently, PPs could in principle operate on the stative component

codifiquen eventivitat però mantenen la perfectivitat (aquests serien els nostres participis resultatius d'estat meta); *IL non-eventive a-participles*, que no tenen perfectivitat però mantenen la projecció estativa que introdueix l'Iniciador (es corresponen a la nostra passiva estativa, vg. Capítol 6); i els adjectius perfectius o participis truncats, que mantenen la perfectivitat però no tenen la projecció estativa de l'Iniciador (són els adjectius resultatius).

alone” (Kratzer 2000: 5). En canvi, segons l’autora, els estats resultants es formen a partir de verbs que no codifiquen un resultat necessàriament. Per tant, poden lexicalitzar un resultat o no; no és necessari.

Així mateix, la nostra proposta coincideix totalment amb l’anàlisi d’Anagnostopoulou (2017, 2018), que ja proposa que, en grec, només els verbs de resultat permeten formar un estat meta. Per tant, els verbs de resultat, és a dir, els que codifiquen lèxicament un resultat, permeten formar un estat meta i un estat resultant, però els verbs de manera, que no codifiquen aquest resultat, només permeten formar un estat resultant.

La nostra anàlisi també recull i connecta amb la intuïció de molts autors que noten que hi ha diversos tipus de passives resultatives i que cadascuna implica processos de formació diferents. Per exemple, com vèiem, McIntyre (2013) proposa que hi ha dos processos diferents per formar participis resultatius: un procés que només s’aplica a verbs que tenen un resultat clarament identificable i un altre procés que no necessita que el verb base codifiqui obligatòriament un resultat (vg. §5.2.2).

5.3.2.2. Nota sobre els adverbis *encara* i *ja*

Encara i *ja* són dos adverbis que apareixen sovint en les construccions passives resultatives i que, en alguns casos, contribueixen a legitimar determinades interpretacions de la passiva, com ara la d’estat reversible o irreversible. Ambdós adverbis són adverbis aspectuals de fase, és a dir, que es refereixen al moment de desenvolupament en què es troba la situació descrita en l’oració (GIEC 2016: §20.5.2). Tant *encara* com *ja* estableixen una relació entre dos intervals temporals consecutius.

L’adverbi *encara* té un valor pròxim al del verb aspectual *continuar* i indica que una situació que es dona amb anterioritat al moment designat es manté en aquest moment. A més, d’acord amb la GIEC (2016: §20.5.2), aquest adverbi expressa que el parlant té certes pressuposicions en relació amb la situació expressada per l’oració. Concretament, s’indica que una situació es manté, contràriament a allò que s’esperaria. El cert és que, en lloc d’assumir que la pressuposició és que la situació denotada no s’hauria de mantenir, proposem que la pressuposició que implica l’adverbi *encara* és que la situació es podria mantenir o no. En altres paraules, indica que el predicat amb què es combina expressa una situació reversible, que podria no haver-se mantingut en el temps, però que s’hi manté. És per això que, com hem vist, aquest adverbi permet identificar els estats meta, ja que emfasitza el caràcter reversible de la construcció.

Per la seva banda, l'adverbi *ja* explicita la idea de realització prèvia (GIEC 2016: §31.2.2c) i indica l'inici d'una situació que no es donava en un temps anterior pròxim. Si apliquem aquesta definició al cas de la passiva resultativa, sembla clar que reforça la implicatura d'un esdeveniment previ i indica l'inici d'un estat obtingut com a resultat d'aquest esdeveniment anterior. En altres paraules, expressa que l'estat que denota la passiva no es donava abans i es dona ara, com a resultat d'un esdeveniment previ. Per tant, reforça la lectura resultativa de la passiva. És per això que sovint ajuda a legitimar la interpretació d'alguns estats resultatius que, sense aquest adverbi, resulten poc naturals. És el cas, per exemple, de la passiva resultativa dels predicats que denoten activitats (vg. §5.4.3.1). La passiva d'aquests predicats sol sonar forçada o poc natural i millora notablement amb la presència de l'adverbi *ja*.

- (31) a. El carro ja està empès
- b. El gat ja està acariciat

Com es pot veure en els exemples de (31), l'adverbi *ja* contribueix a legitimar la lectura resultativa de la passiva formada a partir d'activitats⁹. De manera general, se sol dir que les activitats, en la mesura que no són tèliques ni expressen un estat resultat o consecutiu, no permeten la formació de la passiva resultativa. En aquesta tesi, proposem que les activitats permeten la formació d'una passiva resultativa, però, com veurem al llarg d'aquest capítol, la passiva només pot denotar un estat resultant, és a dir, irreversible (vg. §5.4.3.1). L'estat resultatiu format a partir d'una activitat sol resultar poc natural, precisament perquè les activitats són atèliques, però és possible, donat el context adequat. Ara bé, és justament perquè sol ser poc natural, que la passiva resultativa de les activitats millora notablement amb la presència de l'adverbi *ja*.

⁹ Podríem pensar que l'adverbi *ja* és el que imposa la lectura resultativa a la construcció, ja que sovint la seva presència fa que predicats que se solen interpretar com a propietats inherents puguin interpretar-se com a estats resultatius: *La Maria ja és {dona / de Madrid}*. Ara bé, el que proposem és que *ja* no imposa aquesta lectura, sinó que la subratlla. El predicat en qüestió té dues interpretacions disponibles, la de propietat inherent i la d'estat resultatiu, i amb l'adverbi *ja* es remarca la interpretació d'estat resultatiu. Per tant, l'adverbi ajuda a desambiguar la lectura. Així, si el predicat no té disponible la lectura d'estat resultatiu, normalment no es pot combinar amb aquest adverbi. Per exemple, no podem dir que **La taula ja és de fusta*, perquè el material amb què es fa una taula és una propietat inherent, una propietat que la taula té des del moment en què és creada, i no es pot canviar.

En aquest sentit, és interessant notar les observacions de Deloor (2011), que assenyala que l'adverbi *ja* relaciona la situació en el moment de referència amb una fase anterior oposada (si diem que el document *ja* està signat, és perquè entenem que no ho estava abans), però també amb una fase posterior similar. Per exemple, segons Deloor (2011: 2), en una oració com la de (32) hi ha una implicatura conversacional i una pressuposició¹⁰.

(32) En 1999, Juan ya era incapaz de correr

D'acord amb l'autora, la implicatura és que abans de 1999 en Juan no era incapaç de córrer, la qual cosa es relaciona directament amb la idea que acabem d'assenyalar: l'adverbi *ja* subratlla el caràcter resultatiu d'una construcció. Així, interpretem que es dona un esdeveniment que provoca un canvi i el predicat amb *ja* expressa el resultat d'aquest canvi. D'altra banda, segons l'autora, a l'oració de (32) també hi ha una pressuposició: que en Juan seguia sent incapaç de córrer després de 1999. En altres paraules, que a partir de 1999 fins a la seva mort, en Juan era una persona incapaç de córrer. Per tant, aquesta pressuposició es relaciona amb la idea d'estat resultant, és a dir, un estat que s'obté com a resultat d'un esdeveniment i que és irreversible, que es manté per sempre.

Deloor il·lustra el caràcter irreversible amb què es relaciona l'adverbi *ja* a partir de dos diagnòstics. El primer és que el contingut no és cancel·lable. Si afegim a l'oració de (32) una clàusula que la invalidi de manera explícita, la seqüència resultant és inacceptable.

(33) #En 1999, Juan ya era incapaz de córrer pero ahora se ha recuperado y es favorito para la carrera de hoy

Aquesta contradicció desapareix si es suprimeix l'adverbi *ja*.

(34) En 1999, Juan era incapaz de córrer pero ahora se ha recuperado y es favorito para la carrera de hoy

¹⁰ Una implicatura és una implicació pragmàtica, és a dir, una creença del parlant que no es dedueix de les paraules, sinó de factors contextuals o situacionals. En canvi, una pressuposició és una implicació lògica o semàntica que es desprèn necessàriament de l'enunciat (Grice 1975; Levinson 1983).

El segon argument per demostrar que un predicat amb *ja* pressuposa la idea de irreversibilitat és que la pressuposició d' irreversibilitat es conserva fins i tot si es nega el predicat.

(35) No es cierto que Juan ya fuera incapaz de correr en 1999

En aquest enunciat, el parlant admet que en Juan era incapaç de córrer després de 1999, i el que nega és que aquesta situació es donés en l'any 1999 (segurament, es vol dir que va començar a ser incapaç de córrer més tard). Per tant, el contingut de la pressuposició es manté tant en l'enunciat afirmatiu com en el negatiu.

Amb tot, sembla que l'adverbi *ja* subratlla el caràcter resultatiu d'una construcció i també legitima la pressuposició d'estat irreversible (en la nostra teoria, la lectura d'estat resultant). És per això que, així com en els estats meta trobarem sistemàticament l'adverbi *encara*, en els estats resultants trobarem sovint l'adverbi *ja*. En el cas de la passiva resultativa formada a partir de predicats atèlics, la presència d'aquest adverbi ajudarà a validar la lectura d'estat resultatiu irreversible que, sense l'adverbi, pot semblar forçada.

5.4. Aplicació de l'anàlisi

La nostra proposta ens permet fer tres prediccions generals. La primera és que tots els verbs que tinguin SProc permetran la formació d'almenys un tipus de construcció passiva resultativa: la que expressa un estat resultant. Això, d'entrada, connecta amb la generalització que havíem establert al Capítol 4 (§4.2.1.1), segons la qual tots els verbs permeten formar un participi d'estat resultant (Kratzer 2000; McIntyre 2013; Anagnostopoulou 2017; *i.a.*). En aquest cas, l'única excepció són els verbs estatus, que no tenen SProc. Això prediu correctament que els verbs estatus no permetran la formació de cap estructura passiva resultativa, amb cap lectura (ni d'estat meta ni d'estat resultant).

(36) a. *El pintor està conegut / admirat / estimat

b. *La Maria està odiada / temuda

La resta de verbs, és a dir, els verbs eventius (processos i culminacions) permetran formar aquest participi d'estat resultant.

En aquest sentit, la segona predicció és que només els verbs que tinguin SRes a l'estructura permetran formar una passiva resultativa que denoti un estat meta. Recordem, que, segons Kratzer (2000), l'estat meta es forma sobre la base d'un resultat que està lèxicament present en el verb. D'altra banda, això també connecta amb la proposta d'Anagnostopoulou (2017), que estableix que només els verbs de resultat (que tenen Res a l'estructura) permeten formar estats meta, mentre que per als estats resultants no hi ha tal requeriment (poden tenir Res o no). Com a diagnòstic, seguint Kratzer i Anagnostopoulou, fem servir la (im)possibilitat de combinar-se amb l'adverbi *encara*. Així, les activitats només podran tenir la lectura d'estat resultant, i no la d'estat meta (37). Pel que fa a les culminacions, les no resultatives, tot i ser tèliques, tampoc permetran formar un participi que denoti un estat meta (38), ja que a l'estructura eventiva no tenen Res sinó un Rema o una Trajectòria (vg. Capítol 1, §1.4.3). En canvi, les culminacions resultatives, com que tenen Res a l'estructura, podran tenir les dues lectures (39).

- (37) a. El carro està empès (estat resultant)¹¹
 b. *El carro *encara* està empès (estat meta)
- (38) a. La casa està construïda (estat resultant)
 b. *La casa *encara* està construïda (estat meta)
- (39) a. El got està trencat (estat resultant)
 b. El got *encara* està trencat, ningú no l'ha arreglat (estat meta)

Per tant, la possibilitat d'un verb de formar una passiva resultativa que denoti un estat meta constitueix un diagnòstic que ens permet determinar si el verb lexicalitza un resultat (SRes) en la seva estructura eventiva. Així, tots els verbs que permetin expressar un estat meta tenen SRes, mentre que els verbs que no el puguin expressar, no en tenen.

- (40) a. *Les claus *encara* estan trobades → no resultatiu (no Res)
 b. Els regals *encara* estan amagats → resultatiu (Res)

¹¹ Com assenyala Kratzer (2000), amb els verbs que denoten activitats, els estats resultants són poc naturals, però, tot i així, es poden formar, si hi aportem un context adequat. Per exemple, si la tasca d'una persona és empènyer carros (diguem, per posar-los a prova), de manera que cada dia ha d'empènyer una sèrie de carros, en un moment donat pot dir *Aquest carro ja està empès*. En tornem a parlar a §5.4.3.1.

La tercera predicció és que, donat que els participis resultatius que denoten un estat resultant tenen Proc, aleshores tenen més estructura eventiva i verbal que els participis que denoten un estat meta. En altres paraules, són més eventius, ja que tenen una projecció eventiva relacionada amb el procés de l'esdeveniment. Per tant, la predicció és que els participis que denoten un estat resultant admetran modificadors eventius, però els que expressen un estat meta no. Així, com es mostra a (41), els participis que expressen estats resultants admeten modificadors locatius, instrumentals i de manera (Gibert-Sotelo 2020 fa observacions semblants per als “SL-non eventive participles”). En canvi, els participis resultatius que expressen un estat meta rebutgen qualsevol modificador d'aquest estil (42).

- (41) a. La camisa està planxada a la tintoreria
b. El got està trencat amb un martell
c. Els mobles estan coberts meticulosament
- (42) a. *La camisa encara està planxada a la tintoreria
b. *El got encara està trencat amb un martell
c. *Els mobles encara estan coberts meticulosament

En aquest sentit, els participis que denoten estats resultants rebutgen sistemàticament el prefix *iN-* (Gibert-Sotelo 2017, 2020), la qual cosa demostra que tenen una forta càrrega eventiva i verbal.

- (43) a. La deuda está (*im-)pagada *con el dinero de todos los vecinos*
b. Los trajes están (*in-)acabados *meticulosamente*

(Gibert-Sotelo, 2020: 9)

En canvi, els participis resultatius que denoten un estat meta sí que admeten el prefix *iN-*, cosa que demostra que són menys eventius (és a dir, menys verbals) que els que expressen estats resultants.

- (44) a. Los trajes (todavía) están *inacabados*
b. La deuda (todavía) está *impagada*
c. Este campo (todavía) está bastante *inexplorado*

(adaptats de Gibert-Sotelo, 2020: 10)

Finalment, sabem que els participis que denoten un estat resultant tenen més estructura eventiva que els que denoten un estat meta perquè només els primers admeten un sintagma-*per* (Anagnostopoulou 2017). De fet, aquest diagnòstic es pot formular en clau de predicció: un participi només podrà ser agentiu (és a dir, només es podrà interpretar amb un argument extern implícit) si denota un estat resultant. La idea és la mateixa que identifica Anagnostopoulou, però, en aquest cas, l'explicació formal canvia: un adjunt del nucli Res no es pot interpretar com a argument extern, s'interpreta sempre com un argument que experimenta un canvi d'estat, però no com un argument agentiu; en canvi, un element que s'adjunta al nucli Proc sí que es pot interpretar com un agent, concretament, es pot interpretar com l'iniciador del procés que expressa aquesta projecció (més endavant, veurem que s'interpreta sempre com a causa directa, vg. §5.8).

Per tant, com dèiem, la predicció és que només els participis que denoten un estat resultant (i que, per tant, lexicalitzen l'estructura eventiva fins a Proc), admetran adjunts eventius i agentius, com ara el sintagma-*per*. En canvi, els participis que denoten un estat meta rebutjaran aquests adjunts, perquè no tenen SProc.

- (45) a. Els globus estan inflats (per en Pere) (estat resultant)
- b. Els globus encara estan inflats (*per en Pere) (estat meta)

El participi *inflats* que tenim a (45) pot denotar un estat resultant (45a) o un estat meta (45b). Ara bé, si denota un estat meta, aleshores no es pot combinar amb un sintagma-*per* que denoti un iniciador.

	Participi resultatiu Estat resultant	Participi resultatiu Estat meta
1. “Encara”	no	sí
2. Prefix iN-	no	sí
3. Modificació de grau	no	sí
4. Adjunts eventius (locatius, beneficiari, manera)	sí	no
5. Sintagma- <i>per</i>	sí	no

Taula 11. Diagnòstics sintàctics per identificar els participis d'estat meta i d'estat resultant

A banda d'aquestes tres prediccions generals, la proposta d'anàlisi també permet fer prediccions específiques per a cada tipus de verb i d'eventualitat. Les examinem al llarg dels següents apartats.

Respecte de la resta de fenòmens que desplega l'estructura de (29) que hem proposat a l'apartat anterior, molts coincideixen amb els fenòmens descrits per a la passiva eventiva (Capítol 3). Així, com que el participi lexicalitza una subpart de l'estructura eventiva que no inclou SEvt, l'argument extern no pot aparèixer com a argument de l'estructura passiva, de manera que només pot aparèixer com a adjunt. Així mateix, l'argument intern s'ha de moure a una posició superior en el domini situacional per respectar el PPA i/o per rebre cas, segons la teoria que s'assumeixi.

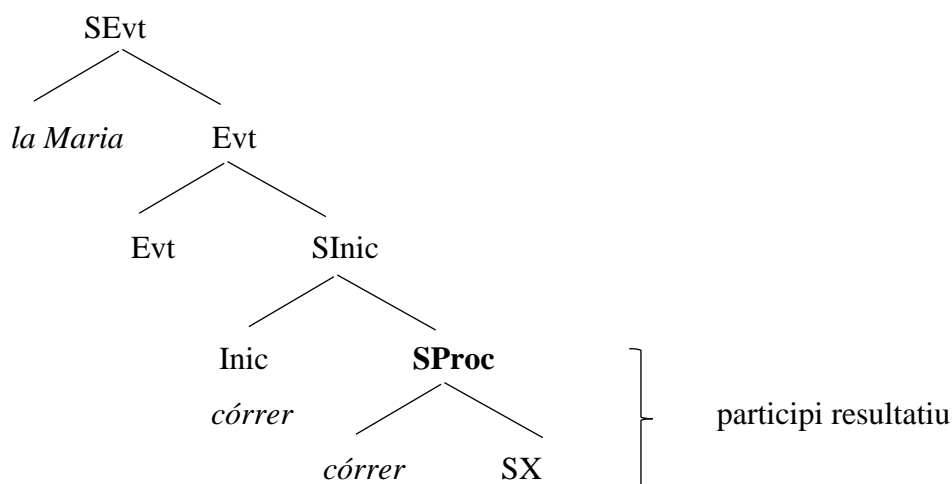
5.4.1. Els verbs inergatius

La restricció que no permet que els verbs inergatius formin una construcció passiva resultativa (de cap mena) és la mateixa que vèiem per al cas de la passiva eventiva (Capítol 3, §3.8.1).

Els verbs inergatius no permeten la formació de la passiva resultativa perquè l'únic argument d'aquests verbs, l'argument extern, s'introdueix a SEvt. El participi resultatiu lexicalitza l'estructura eventiva fins a SProc o SRes. Com que, en aquest punt, encara no s'ha introduït l'argument extern, i un verb inergatiu no té argument intern, no hi ha cap argument que pugui pujar a especificador de ST per respectar el PPA, de manera que la construcció resultant és agramatical.

- (46) a. *va estar correguda/ballada/treballada
- b. *va estar bordat
- c. *va estar tossit

(47) Estructura eventiva de ‘córrer’ a Ramchand (2018)

5.4.2. Els verbs estatus

En el cas dels verbs estatus, la raó per la qual no permeten la formació de la passiva resultativa és força evident. Com vèiem al Capítol 1 (§1.2.4.3), segons Ramchand (2008: 56), un verb estatiu només projecta el SInic, que és un estat. La passiva resultativa és la lexicalització d'una estructura eventiva fins a SProc o SRes. Com que un verb estatiu no té cap d'aquestes projeccions, no permet la formació de la passiva resultativa. Sobre els verbs estatus, en parlem en detall al Capítol 6.

- (48) a. *està conegut/estimat/admirat/sabut
 b. *està temut/odiat

5.4.3. Restriccions sobre els verbs transitius

La nostra proposta d'anàlisi permet fer una sèrie de prediccions respecte dels tipus de passiva resultativa que permetrà formar cada tipus d'eventualitat. D'entrada, ja vèiem que els verbs estatus no permeten formar cap tipus de passiva resultativa, com s'ha explicat a l'apartat anterior. Ara ens toca revisar què passa amb els altres dos tipus de predicats, és a dir, els predicats eventius: processos i culminacions (§1.4).

D'acord amb la nostra teoria, tots els esdeveniments permetran formar una passiva resultativa que expressi un estat resultant (irreversible), però només les culminacions

resultatives permetran la formació d'una passiva resultativa que expressi un estat meta (reversible).

5.4.3.1. Processos

Com dèiem, els processos es corresponen amb les activitats. Seguint Ramchand (2008), assumim que els processos contenen els nuclis Inici i Procés, però no Resultat (§1.4.2). Per tant, la predicció és que permetran formar la passiva resultativa que expressa un estat resultant, però no la que expressa un estat meta. Fem la prova amb la passiva de predicats com ara *gronxar el bressol*, *empènyer el carretó*, *buscar el gos* o *utilitzar l'ordinador*.

- (49) a. Aquest bressol (*encara) està gronxat
- b. El carretó (*encara) està empès
- c. El gos (*encara) està buscat
- d. El gat (*encara) està acariciat

De nou, podem confirmar que la predicció es compleix: les activitats només permeten la passiva resultativa que expressa un estat resultant, però no la que expressa un estat meta. En aquest sentit, és cert que algunes construccions passives resultatives formades a partir de predicats que expressen activitats poden sonar poc naturals (de fet, es tendeix a dir que no són ben formades, vg. Bartra 2002). Com dèiem, Kratzer (2000: 4) ja fa aquesta observació i assenyala que, donat el context adequat, la passiva resultativa d'una activitat és gramatical, sempre que expressi un estat resultant.

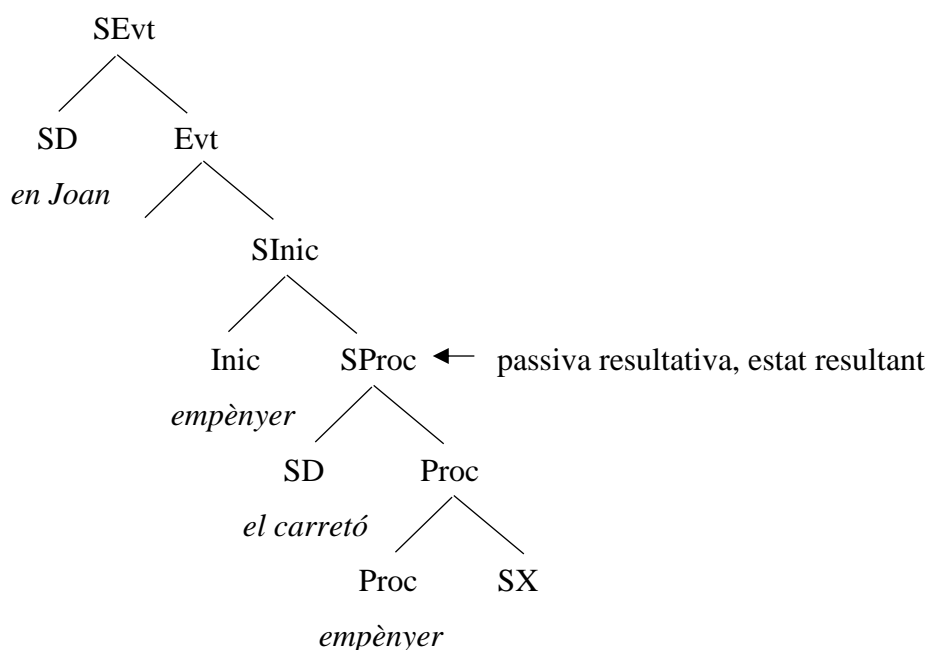
Resultant state passives are marginally acceptable with activity verbs:

- (7) a. Die Katze ist schon gestreichelt.
 The cat is already petted
- b. Dieser Kinderwagen ist schon geschoben.
 This baby carriage is already pushed.

7(a) and (b) sound bizarre out of the blue, but as soon as we impose a 'job is done' or 'that's over' interpretation, they become fine. For 7(a), imagine a scenario where it is my job to pet my neighbor's cat once a day while he is on vacation. A natural setting for 7(b) would be a factory that produces baby carriages and employs workers whose job it is to push new baby carriages a few times to test their wheels.

Així, si imaginem que la feina d'una persona és empènyer carretons perquè quedin tots ben alineats i col·locats, és possible que, en un determinat moment, digui: *Aquests carretons ja estan empesos, ara només em falten aquells d'allà*. O, per exemple, si estem buscant gossos desapareguts i tenim una pila de papers amb les fitxes dels gossos que hem buscat i dels que ens falten, podríem dir: *Aquests gossos ja estan buscats, ara ens falten aquells d'allà*. Com havíem assenyalat, aquestes construccions són molt properes a les construccions de perfet. En tot cas, no són construccions agramaticals; són gramaticals i possibles, donat el context adequat. Ara bé, com que la passiva resultativa només pot lexicalitzar l'estructura eventiva fins a SProc, expressa sempre un estat resultant (50).

(50)

5.4.3.2. Culminacions

Pel que fa a les culminacions, recordem que al Capítol 1 (§1.4.3), hem proposat que hi ha culminacions resultatives i no resultatives. Així, entre les resultatives hi hauria predicats com *trencar el got*, *amagar els regals* o *marejar-se* (que correspondrien als assoliments resultatius), i predicats com *cobrir els mobles*, *netejar la casa* o *congelar una solució líquida* (que serien realitzacions resultatives). Com que hem proposat que les culminacions resultatives lexicalitzen un estat resultat o consecutiu i, per tant, tenen Res a l'estructura, la nostra predicció és que han de permetre la formació tant d'un estat meta

com d'un estat resultant. Com es mostra als exemples de (51) i (52), aquesta predicció es compleix.

- (51) a. El got (encara) està trencat
- b. Els regals (encara) estan amagats
- c. La Maria (encara) està marejada
- (52) a. Els mobles (encara) estan coberts
- b. La casa (encara) està neta¹²
- c. La solució (encara) està congelada

En canvi, les culminacions no resultatives, donat que no lexicalitzen un resultat, no contenen Res. En aquest grup hi hem agrupat assoliments no resultatius, com *trobar el tresor*, *descobrir les pistes* o *guanyar la cursa*, i realitzacions no resultatives, com *llegir un llibre*, *escriure una carta* o *treballar una escultura*. En aquest cas, l'estructura de l'esdeveniment té Inici, Procés i Trajectòria/Rema, però no té Resultat. Per tant, la predicció és que aquests predicats podran expressar un estat resultant però no un estat meta. Per demostrar-ho, mirem de combinar la passiva resultativa d'aquests verbs amb l'adverbi *encara*, que només és admès pels estats meta. Com demostren els exemples de (53) i (54), en efecte, la predicció es compleix.

- (53) a. El tresor (*encara) està trobat
- b. Les pistes (*encara) estan descobertes
- c. La cursa (*encara) està guanyada
- (54) a. El llibre (*encara) està llegit
- b. La carta (*encara) està escrita
- c. L'escultura (*encara) està treballada
- d. La casa (*encara) està construïda

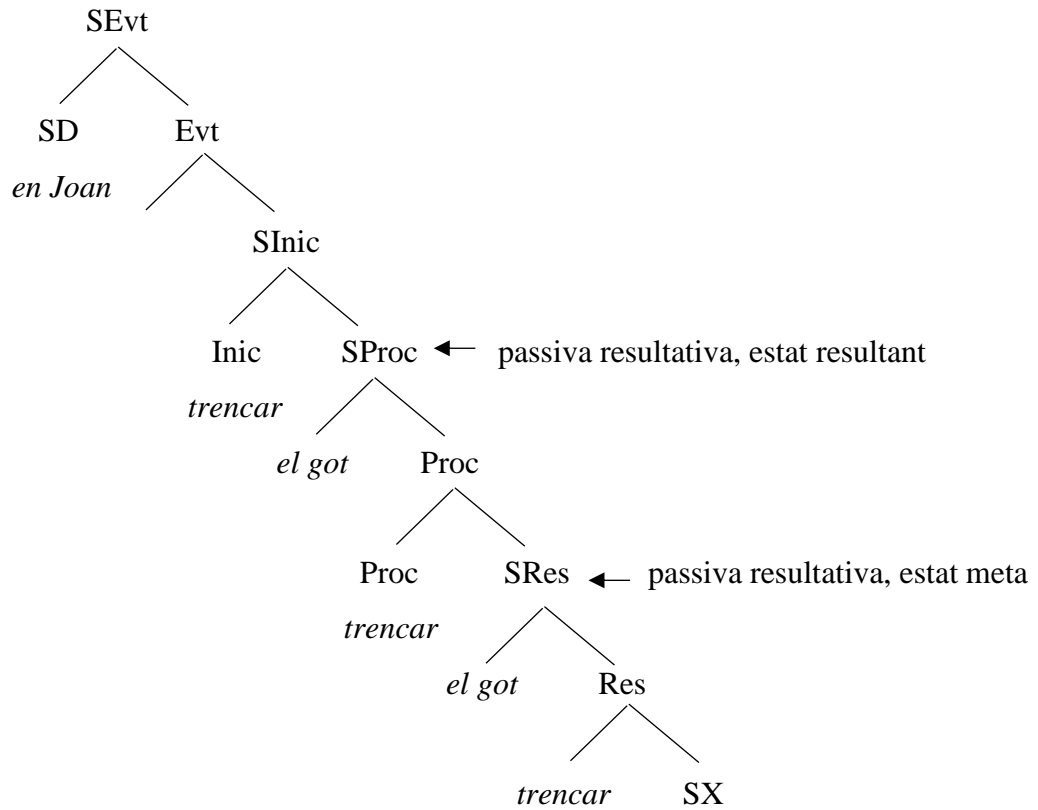
Aquests exemples són tots possibles sense l'adverbi *encara*¹³, això és, són possibles si expressen un estat resultant, però no si expressen un estat meta. Per tant, la proposta és que, en el cas de les culminacions resultatives, la passiva resultativa pot expressar tant un

¹² Per als adjectius resultatius, vg. §5.7.

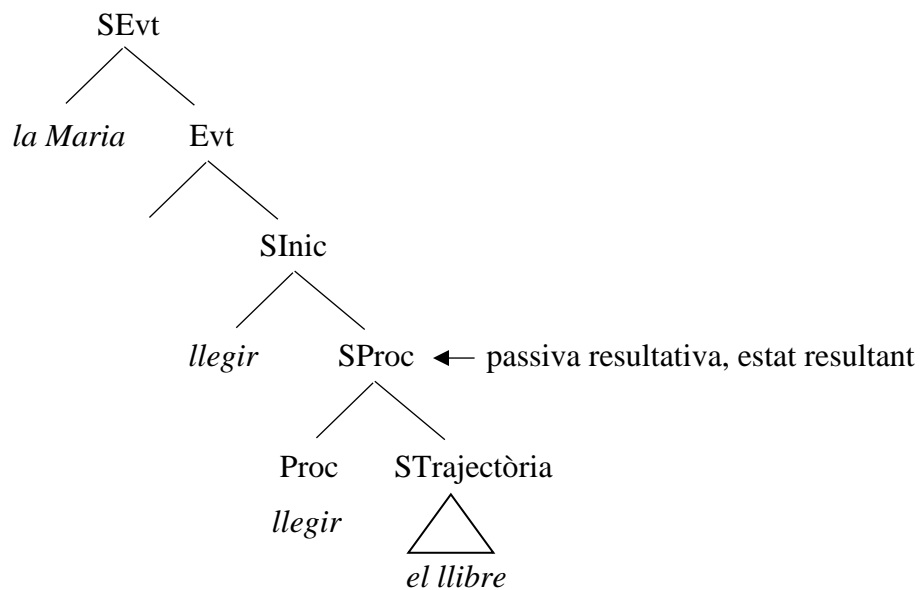
¹³ I milloren considerablement amb l'adverbi *ja*, pels motius que descrivíem a §5.3.2.2.

estat meta com un estat resultant, mentre que, en el cas de les culminacions no resultatives la passiva resultativa només pot expressar un estat resultant.

(55) Culminació resultativa: *En Joan va trencar el got*

(56) Culminació no resultativa: *La Maria va llegir el llibre*

En aquest sentit, en la bibliografia s'analitzen sovint els casos dels verbs del tipus “matar”, com ara *assassinar*, *sacrificar*, *guillotinar*, *massacrar*, etc. (Alexiadou et al. 2006; Ausensi 2018; Beavers i Koontz-Garboden 2019). Se sol dir que aquests verbs no permeten la formació de la passiva resultativa. Ara bé, el cert és que aquests verbs, en la mesura que són culminacions no resultatives (en la classificació vendleriana se solen considerar realitzacions o assoliments), permeten formar una passiva resultativa sempre que expressi un estat resultant, el que no pot expressar mai és un estat meta. Així, es poden trobar exemples de la passiva resultativa d'aquests verbs expressant un estat resultant:

- (57) a. En teoria, tot el bestiar *està sacrificat* en escorxador (upcommons.upc.edu › bitstream › handle › memòria, consultat:15.04.2020)
- b. Pel debat i per la mobilització cada cop que una companya *està assassinada* (<https://arran.cat/blog/2015/11/18/25n-ens-volem-vives-i-amb-vides-dignes/>, consultat:15.04.2020)
- c. Un país que *està massacrat* (<https://www.racocatala.cat/forums/fil/100439/productora-tv3-ferida-lleu-bengala-disparada-policia-israeliana?pag=1>, consultat: 15.04.2020)

No obstant això, si provem d'expressar un estat meta format a partir d'aquest verbs, veurem que no és possible.

- (58) a. El bestiar (*encara) *està sacrificat*
- b. Una companya (*encara) *està assassinada*
- c. Un país que (*encara) *està massacrat*

Per tant, la nostra proposta permet donar compte d'aquests contrastos. Aquests verbs permeten formar la passiva resultativa, sempre que expressi un estat resultant. No pot expressar un estat meta perquè aquests predicats no lexicalitzen un resultat.

5.4.3.3. Algunes alternances

En aquesta secció analitzem el cas d'alguns verbs que presenten alternances respecte de la classe aspectual a la qual pertanyen. Bàsicament, analitzem tres alternances: l'alternança dels verbs de creació, l'alternança locativa i l'alternança causativa.

Comencem amb el cas dels verbs de creació. Hi ha un conjunt de verbs que, segons l'estructura eventiva que tinguin, es poden interpretar com a verbs de canvi d'estat o com a verbs de creació (Pustejovsky 1991; Harley 2005; Ramchand 2008). És el cas, per exemple, dels verbs *pintar* o *coure*.

- (59) a. Pintar una paret (canvi d'estat)
 b. Pintar un quadre (creació)
 (60) a. Coure una patata (canvi d'estat)
 b. Coure un pastís (creació)

Així, segons el complement que tinguin, aquests verbs es poden interpretar com a verbs de canvi d'estat (a) o com a verbs de creació (b). Quan el verb constitueix un predicat de canvi d'estat, la passiva resultativa pot tenir dues lectures: la d'estat resultant i la d'estat meta (61a). En canvi, si el verb constitueix un predicat de creació, aleshores la passiva resultativa només pot tenir una lectura: la d'estat resultant (61b).

- (61) a. La paret (encara) està pintada
 b. El quadre (*encara) està pintat

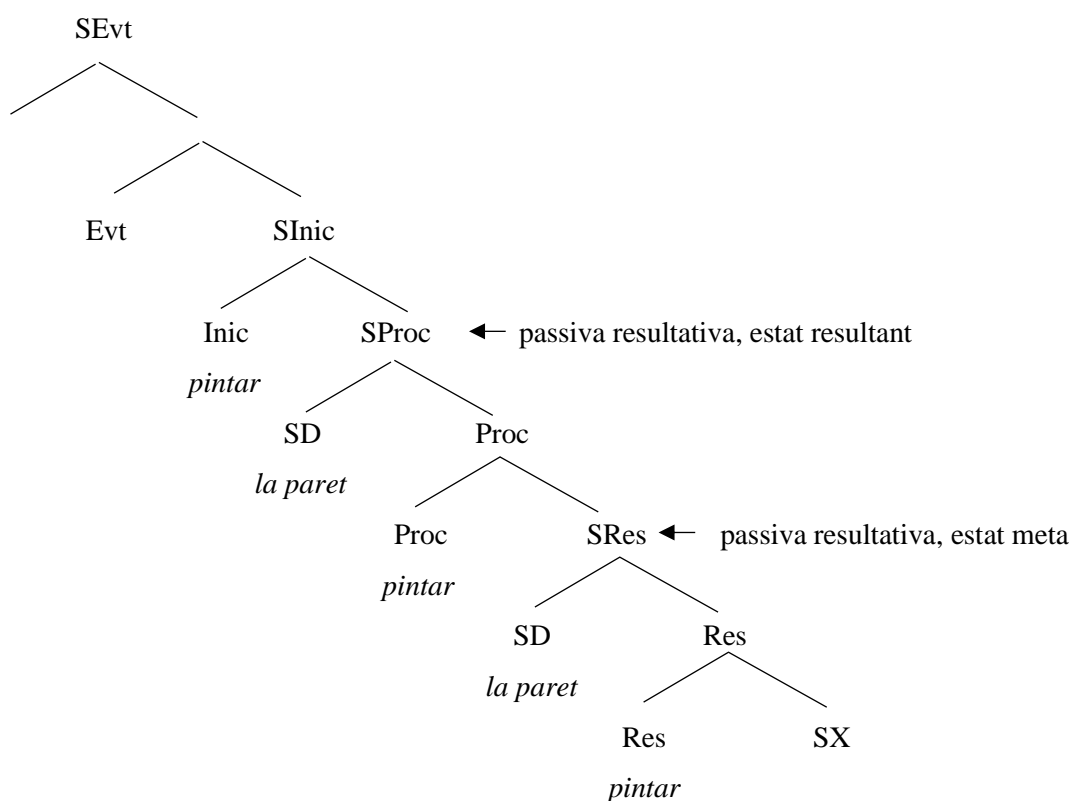
Segons Ramchand (2008), aquests verbs només lexicalitzen els nuclis Inic i Proc. Així, d'acord amb l'autora, si el verb expressa un procés de canvi d'estat, l'objecte es genera com a especificador del Sintagma Procés, mentre que si expressa un procés de creació, l'objecte es genera com a Trajectòria seleccionada pel Sintagma Procés. En aquest estudi, coincidim en la idea que quan el verb denota un procés de creació, l'objecte és una Trajectòria. Ara bé, diferim en la idea que si el verb denota un procés de canvi d'estat l'estructura no tingui Resultat. Considerem que, quan el verb denota un canvi d'estat, el predicat constitueix una culminació resultativa i, per tant, la seva estructura eventiva està formada per Inici, Procés i Resultat.

- (62) a. Pintar un quadre: Inic, Procés (+Trajectòria)

b. Pintar la paret: Inici, Procés, Resultat

Això pot explicar per què, quan el verb denota un canvi d'estat, la passiva resultativa pot expressar tant l'estat meta com l'estat resultant, però si denota un procés de creació, només pot denotar un estat resultant. Així, si el verb és de canvi d'estat, la seva estructura eventiva té Inici, Procés i Resultat, de manera que la passiva resultativa pot lexicalitzar Proc i Res (i formar un estat resultant) o només Res (i formar un estat meta).

(63) a. La paret (encara) està pintada

A més, d'acord amb les nostres prediccions, quan es forma l'estat resultant, la construcció admet el sintagma-*per*. En canvi, quan es forma l'estat meta, el rebutja.

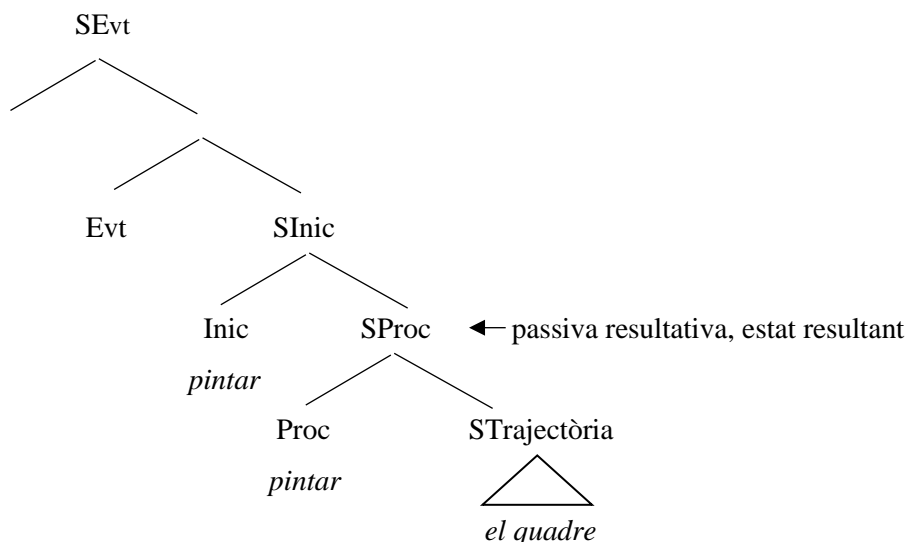
(64) a. La paret està pintada per professionals

b. *La paret encara està pintada per professionals

D'altra banda, quan el verb és de creació, les dues projeccions subeventives que té són Inici i Procés, i Procés selecciona una Trajectòria. En aquest cas, un SD com *el quadre*,

que és el Tema incremental, constitueix la Trajectòria de l'esdeveniment. Per tant, l'estructura eventiva no té Res. Així, la passiva resultativa només pot lexicalitzar la subpart de l'estructura que domina Proc, i formar un estat resultant, però no pot lexicalitzar Res, perquè el verb no en té, i per tant, no pot formar un estat meta.

(65) a. El quadre (*encara) està pintat

Així, en aquest cas, podem formar únicament l'estat resultant, que admet la combinació amb un sintagma-*per* agentiu.

(66) El quadre (*encara) està pintat per da Vinci

Aquesta alternança contrasta amb el cas de l'alternança locativa, que en anglès és típicament coneguda com la “Spray/Load Alternation” (Levin 1993; Levin i Rappaport Hovav 1998; Jackendoff 1990; Dowty 1991; Mateu 2000, 2002, 2017; Lewandovski 2014; *i.a.*). En l'alternança locativa, un verb pot denotar un canvi d'estat o un canvi de lloc, segons l'estructura eventiva que té i la forma dels seus arguments. És el cas, per exemple, dels verbs *spray* o *load* en anglès:

(67) a. Jack sprayed the wall with paint (canvi d'estat)

b. Jack sprayed paint on the wall (locativa)

(68) a. Bill loaded the cart with hay (canvi d'estat)

b. Bill loaded hay on the cart (locativa)

En català, l'exemple més representatiu el trobem també en el verb *carregar* (Mateu 2000b, 2002, 2017).

- (69) a. En Ramon carregà el carro de/amb rocs (canvi d'estat)
 b. En Ramon carregà els rocs al carro (locativa)

Com es mostra en aquests exemples, aquesta alternança ofereix dues possibilitats d'«enllaç» dels arguments semàntics amb les posicions sintàctiques, en paraules de Mateu (2000b: 282). A (69a) s'enllaça el 'locatum' (*de/amb rocs*) amb una posició sintàctica d'adjunt, i el 'locatiu' (*el carro*) amb la de complement directe. En canvi, a (69b) s'enllaça el 'locatum' (*els rocs*) amb la posició de complement directe, i el 'locatiu' (*el carro*) amb la de complement preposicional regit. Per tant, segons el complement que tinguin, aquests verbs es poden interpretar com a verbs de canvi d'estat (a) o com a verbs de canvi de lloc (b).

Segons Mateu, les dues estructures són resultatives, és a dir, les dues inclouen un Sintagma Resultat. Així, d'acord amb l'autor, les dues estructures contenen una estructura reduïda resultativa com la de (70):

- (70) [vP V [ResultP DP Result]]

D'acord amb Mateu, en tots dos casos l'arrel $\sqrt{\text{CARREGA}}$ s'interpreta com un resultat final i el locatiu *al carro* i el SP *de rocs* són, en cada cas, modificadors interns d'aquest estat final (en la proposta de Ramchand, serien Remes del Resultat). Reproduïm la representació de l'autor, en què \sqrt{X} equival a $\sqrt{\text{CARREGA}}$.

- (71) a. En Ramon carregà el carro de/amb rocs (canvi d'estat)

... [vP V [ResultP DP_{LOCATION} [Result' \sqrt{X} PP_{THEME}]]]

- b. En Ramon carregà els rocs al carro (locativa)

... [vP V [ResultP DP_{THEME} [Result' \sqrt{X} PP_{LOCATION}]]]

A (71a) interpretem que en Ramon causa que el carro esdevingui carregat amb rocs. En canvi, a (71b) interpretem que en Ramon causa que els rocs esdevinguin carregats al

carro. Per tant, donat que tant la variable de canvi d'estat com la de canvi de lloc tenen un Sintagma Resultat a la seva estructura, la nostra predicció és que les dues permetran formar una passiva resultativa que expressi tant un estat meta com un estat resultant.

- (72) a. El carro (encara) està carregat de rocs
 b. Els rocs (encara) estan carregats al carro

També en castellà en trobem exemples:

- (73) a. Manolo roció la camisa con lejía
 b. Manolo roció de lejía la camisa

(Lewandowski 2014: 88)

- (74) a. La camisa (todavía) está rociada con lejía
 b. La lejía (todavía) está rociada en la camisa

- (75) a. Una mujer fue detenida [...] por rociar con pintura las paredes
 b. Una mujer fue detenida por rociar pintura en las paredes

(Agenjo 2019: 2)

- (76) a. La pared (todavía) está rociada de pintura
 b. La pintura (todavía) está rociada en la pared

De nou, això es pot explicar a partir de la nostra proposta. Com que totes dues versions lexicalitzen una estructura formada per les tres projeccions subeventives Inici, Procés i Resultat, la passiva resultativa pot lexicalitzar Procés i Resultat (i formar un estat resultant) o només Resultat (i formar un estat meta).

Finalment, una tercera alternança interessant és l'alternança causativa. Com vèiem al Capítol 3 (§3.8.6.3), quan un verb alterna la variable causativa i l'anticausativa, la passiva eventiva només es pot formar a partir de la causativa, això és, a partir de la que lexicalitza el subesdeveniment causatiu SInic.

- (77) a. La Maria va trencar el got
 b. El got va ser trencat (per la Maria)
- (78) a. El got es va trencar
 b. *El got va ser trencat (com a sinònim de 78a)

La passiva resultativa no presenta aquesta restricció. Així, una oració com *El got està trencat* pot provenir d'una estructura causativa (algú va trencar el got) o d'una anticausativa (el got es va trencar). Això és perquè com que la passiva resultativa lexicalitza l'estructura eventiva fins a Res o fins a Proc, la presència d'Inic ja no és rellevant: pot ser-hi o no.

- (79) a. El got està trencat. La Maria el va trencar ahir
b. El got està trencat. Es va trencar ahir

Ara bé, el que sí que és rellevant, en aquest cas, és la presència del nucli Res. Com dèiem, Ramchand (2008) distingeix dos tipus de verbs que participen en l'alternança causativa: els del tipus *break* ('trencar') i els del tipus *melt* ('fondre'). Els del tipus *trencar* estan especificats com [*proc, res*], mentre que els del tipus *fondre* només com [*proc*]. Per tant, si apliquem la nostra anàlisi, la predicció és que només els verbs del tipus *trencar* permetran formar una passiva resultativa que pugui expressar tant l'estat resultant com l'estat meta, ja que són els que tenen Res a l'estructura. En canvi, els verbs del tipus *fondre* només permetran expressar l'estat resultant. De nou, les dades de (80) mostren que la nostra predicció es compleix.

- (80) a. El got (encara) està trencat
b. El gel (*encara) està fos

En definitiva, la nostra proposta pot donar compte de les diferents interpretacions que pot tenir la construcció passiva resultativa formada a partir dels predicats que participen en aquestes alternances.

5.4.4. La passiva resultativa dels complements indirectes

Al Capítol 3 (§3.8.3) hem mostrat que, en llengües com el català o el castellà, alguns verbs permeten la passivització del complement indirecte. En altres paraules, la formació de la passiva pot comportar l'ascens del complement indirecte a la posició prototípica de subjecte gramatical. Entre aquests verbs hi havia, per exemple, *preguntar*, *replicar*, *disparar* i *pegar*. Vèiem que quan el complement indirecte és promogut a la posició de

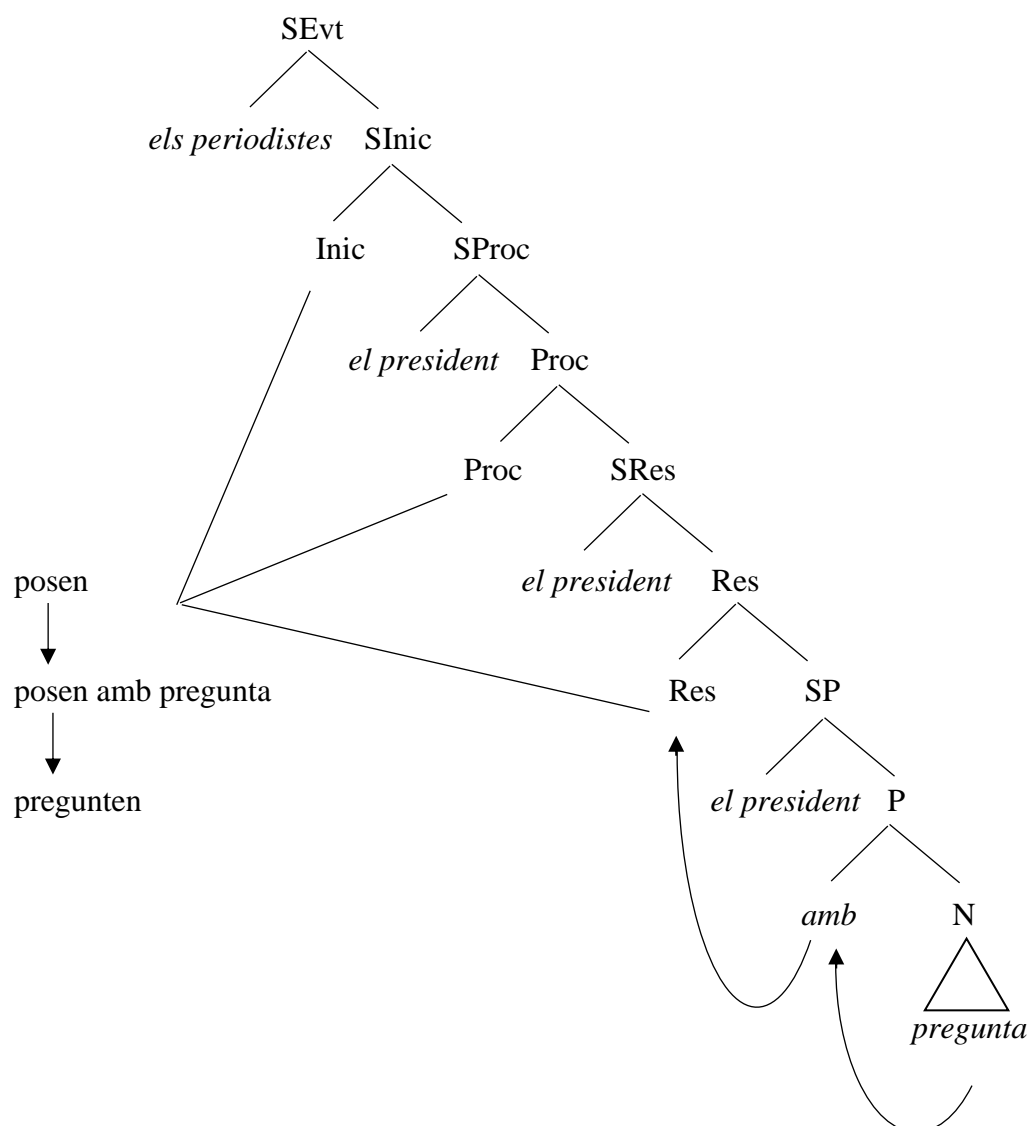
subjecte, l'estructura només pot ser passiva eventiva, però no passiva resultativa, com demostra el fet que el participi es pot combinar amb *ser* (81), i no amb *estar* (82).

- (81) a. El 80% dels catalans volen *ser preguntats* i volen poder contestar (Documental 1-O, Sense ficció, TV3)
- b. Gallardón defensa la constitucionalitat del matrimoni gai i *és replicat* per altres tres ministres (www.setdies.wordpress, consultat: 08.02.2018)
- c. Un vigilant de seguretat [...] va mirar de detenir les agressions, però també *va ser pegat* pels detinguts (www.elperiodico.cat, consultat: 04.06.2017)
- d. Mor la dona que *va ser disparada* per la parella a Torredembarra (www.diaridegirona.cat, consultat: 04.06.2017)

- (82) a. *Els catalans volen estar preguntats
- b. *Gallardón està replicat per tres ministres
- c. *El vigilant està pegat pels detinguts
- d. *La dona està disparada per la seva parella

El que proposem és que el contrast entre (81) i (82) es relaciona amb la reducció de l'estructura eventiva i argumental que comporta la formació de cada tipus de passiva. En el Capítol 3 (§3.8.3.3) proposàvem que la passivització del complement indirecte parteix d'una estructura del predicat primigeni que, de fet, és idèntica a la dels verbs de *locatum* de Hale i Keyser (1993). Així, un predicat com *preguntar al president* té una estructura interna equivalent a “posar el president amb pregunta”. En la proposta d'anàlisi que presentàvem per a aquestes construccions, emmarcada en el model de Ramchand (2008), el verb *posar* és format pels nuclis Inici, Procés i Resultat, i Resultat té, com a complement, un SP, el nucli del qual és la preposició de coincidència central.

(83) Els periodistes pregunten al president = posen el president amb pregunta

En aquesta estructura, el verb *posar* projecta els tres nuclis eventius de Ramchand: Inic, Proc i Res¹⁴. El receptor (de la *pregunta*, en aquest cas) s'origina en la posició del CD. *Pregunta* s'ajunta amb la preposició i l'element resultant (P + N) s'incorpora al verb. Com que *el president* no es troba darrere de cap preposició, no té cap obstacle per moure's a la posició de subjecte del participi.

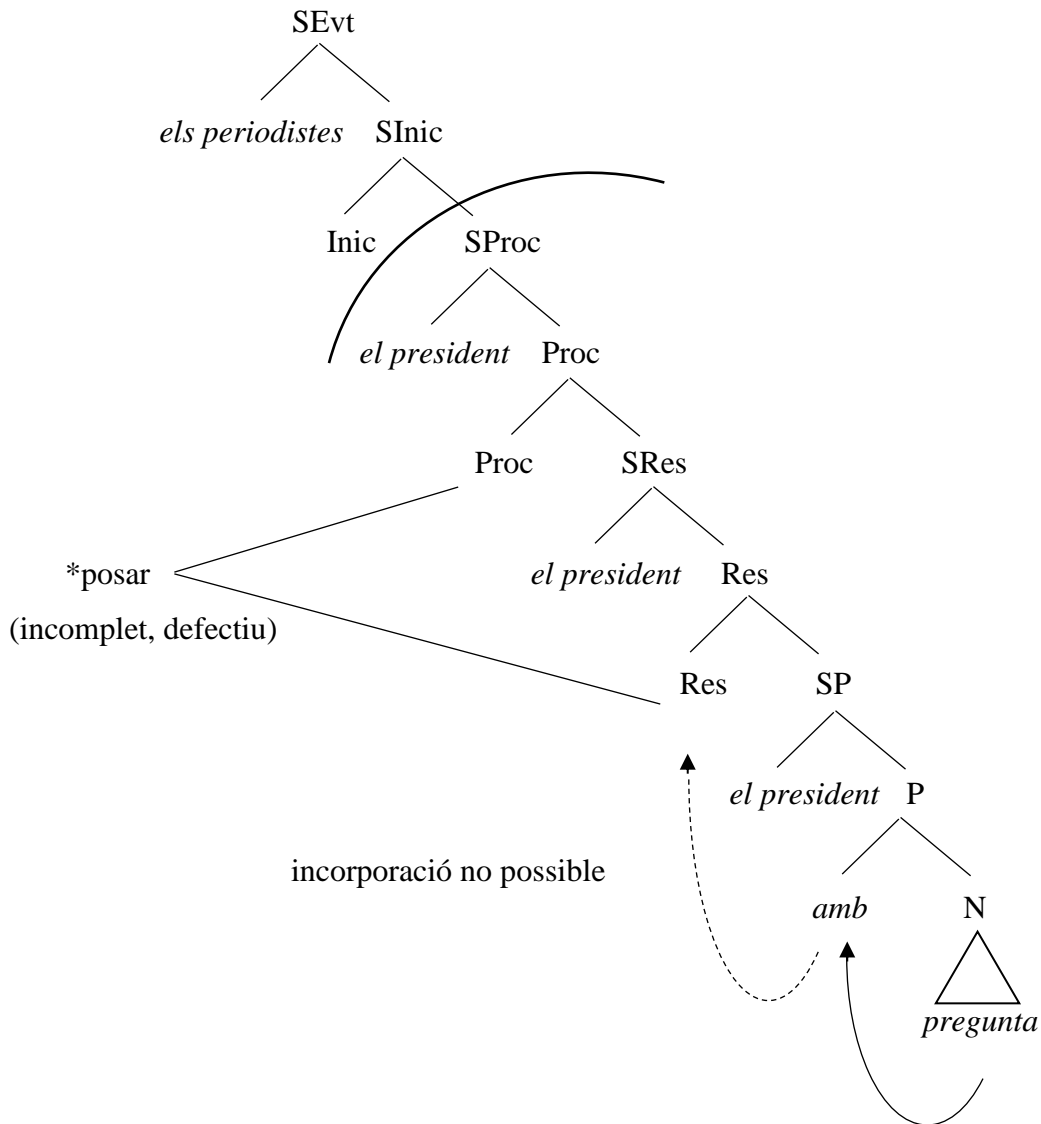
Ara bé, donat que el procés de formació de la passiva resultativa implica l'exclusió de la projecció SInic, el verb *posar* no es pot formar i, per tant, el procés d'incorporació de

¹⁴ Pel que fa als verbs lleugers, Ramchand (2014) en proposa una anàlisi formal. En aquest estudi, l'autora proposa que, per exemple, un verb com *give*, en anglès, té Inic, Proc i Res, mentre que verbs com *have* o *do* només tenen Inic i Proc.

l'element P + N en el verb no pot culminar. La idea és que per tal que una operació d'incorporació d'un element X en un verb es pugui dur a terme, el verb lleuger ha d'estar completament format, és a dir, no li pot faltar cap projecció eventiva. Això és així perquè els verbs lleugers, de l'estil de *posar* o *donar* en estructures internament complexes, com les ditransitives o les de locació/*locatum*, és semànticament buit. És un element funcional, és a dir, només aporta a l'estructura trets funcionals, sintàctics. Així, com que des d'un punt de vista purament semàntic o predicatiu el verb és buit, allò que el defineix són les projeccions funcionals que té i, per tant, és necessari que tingui totes les projeccions eventives per tal que es pugui dur a terme el procés d'incorporació.

En aquest cas, la nostra hipòtesi és que l'exclusió de la projecció SInic provoca que no es pugui formar correctament el verb lleuger *posar*, perquè *posar*, com *give*, té una estructura eventiva formada pels nuclis Inici, Procés i Resultat. Per tant, això desencadena que l'element P + N (*amb pregunta*) no s'hi pugui incorporar i, en conseqüència, no es pugui formar la construcció *preguntar al president*, en què *el president* funciona com a argument intern. Aquesta estructura és l'única que permet que el receptor (*el president*) pugui ascendir a la posició de subjecte gramatical. Com que aquesta estructura no es pot formar, no és possible, doncs, moure el receptor. És per això que l'ascens del complement indirecte no és possible amb la formació de la passiva resultativa.

(84) Passiva resultativa de *president preguntat* (*el president està preguntat)

D'altra banda, la passiva eventiva sí que permet l'ascens del complement indirecte d'aquests verbs, ja que lexicalitza tota l'estructura del verb lleuger fins a SInic, SInic inclòs, de manera que no n'exclou cap projecció eventiva –l'únic que deixa fora és l'argument extern, però això no afecta la bona formació del verb lleuger *posar*, perquè segueix tenint les tres projeccions subeventives que el conformen.

5.5. De l'esdeveniment a l'estat: projectant P

Sabem que la passiva resultativa té implicacions eventives perquè la seva estructura interna conté nuclis eventius, com Proc i Res. Ara bé, com s'explica formalment que denoti un estat? Si la passiva resultativa consistís únicament en la reducció de l'estructura eventiva i argumental, el resultat seria la formació d'un predicat inacusatiu (o alguna

mena de verb anticausatiu). Ara bé, en aquest cas, el participi seguiria denotant un esdeveniment. El que proposem és que la transformació de l'esdeveniment en estat es fa a partir de la incorporació d'una preposició (P) estativa abstracta en l'estructura del participi resultatiu. Així doncs, la passiva resultativa inclou la presència d'una P. Concretament, proposem que es tracta d'una P de coincidència central (Hale 1984; Hale i Keyser 2002; Demirdache i Uribe-Etxebarria 2000, 2008) (vg. §5.5.2). En aquest sentit, altres autors ja han proposat que l'estructura del participi i del gerundi inclou una preposició en llengües com el català o el castellà. Destaquen, especialment, els treballs de Mateu i Amadas (1999), Mateu (2002), Fábregas (2008), Gallego (2010b), Brucart i Gallego (2016) i Fábregas i Jiménez (2016), *i.a.*

5.5.1. Evidència de la presència de P

En aquest apartat revisem les proves que demostren que el participi resultatiu inclou una P en la seva estructura interna.

5.5.1.1. Diagnòstics tradicionals

D'entrada, Gallego (2010b) proposa que, en el cas del castellà, la morfologia participial es genera inicialment com un nucli preposicional. Tot i que aquí no assumim exactament aquesta hipòtesi, és interessant revisar les proves que aporta l'autor per demostrar la presència d'aquesta P en l'estructura interna del participi. Concretament, Gallego proposa que tant els participis com els gerundis inclouen una P en la seva estructura interna que, en canvi, un infinitiu no té.

En primer lloc, en la línia dels treballs d'Hernanz (1994), l'autor nota que en una construcció absoluta, el complementador (C) d'un participi o d'un gerundi no pot ser ocupat per una preposició, en contrast amb el que passa amb els infinitius.

- (85) a. Sin leer la sentencia, el juez se retiró
 b. (*Sin) leída la sentencia, el juez se retiró
 c. (*Por) habiendo demostrado el domador su valentía, ...

(Hernanz 1994: 392, *apud* Gallego 2010b: 86)

Com es mostra a (85), en els casos de les clàusules perifèriques de participi i de gerundi no hi pot haver una preposició encapçalant la clàusula *i*, per tant, ocupant la posició del complementador. D'acord amb Gallego, això voldria dir que la posició de

complementador no es pot ocupar amb una preposició com ara *sin* perquè, de fet, aquesta posició ja està ocupada amb la preposició del participi.

Aquest mateix diagnòstic s'aplica també en català, la qual cosa indicaria que també en aquesta llengua el participi ja conté una preposició en la seva estructura.

- (86) a. Sense llegir la sentència, el jutge es va retirar
b. (*Sense) llegida la sentència, el jutge es va retirar
c. (*Per) havent demostrat el seu coratge, el domador....¹⁵

En segon lloc, Gallego (2010b: 87) nota que les perífrasis verbals del castellà admeten la inserció d'una preposició entre el verb funcional (auxiliar o modal) i el verb principal, sempre que el verb principal sigui infinitiu. En canvi, si el verb principal està en forma de participi o gerundi, aleshores la inserció de la preposició és impossible.

- (87) a. Empezar a gritar, ponerse a cantar
b. *Empezar a gritado/gritando, *ponerse a cantado/cantando

Això mateix passa també en català. Així, quan una perífrasi es forma amb un participi o un gerundi, no admet mai la inserció d'una preposició davant de la forma no personal. En canvi, l'infinitiu sí que la permet.

- (88) a. Començar a cridar, posar-se a cantar, acabar de menjar
b. *Començar a cridat/cridant, *posar-se a cantat/cantant, *acabar de menjat/menjant¹⁶

¹⁵ En català, el gerundi pot anar precedit de la preposició *en* en determinats contextos, típicament amb valor temporal. Segons la GIEC (2016: §32.3.2d): “Els adjunts de gerundi, principalment els formats amb un verb de moviment, poden anar encapçalats per la preposició *en*: *En sortint de la feina, aniré a comprar* (‘quan surti de la feina’); *En venint, he vist un accident* (‘quan venia’).” Un dels exemples més paradigmàtics d'aquesta construcció és el que trobem a l'*Himne dels Segadors*: *que tremoli l'enemic, en veient la nostra ensenya* (‘quan vegi la nostra ensenya’). D'acord amb la GIEC (2016: §32.3.2d), també pot aparèixer en construccions absolutes de gerundi: *En arribant-los l'hora, van de dret al degollador*.

¹⁶ És cert que *començar a*, com *poder*, mai no selecciona altra cosa que un verb en infinitiu, de manera que podríem dir que el patró no es relaciona amb la preposició. Ara bé, el que volem subratllar aquí és que no hi ha cap perífrasi amb participi o gerundi que accepti preposició: **anar a fet*, **anar a fent*.

La tercera prova¹⁷ que aporta Gallego és que tant els participis com els gerundis permeten la paràfrasi amb una estructura amb preposició.

- (89) a. arrestado – bajo arresto
 b. sintonizado – en sintonía (Gallego 2010b: 89)
- (90) a. cazando – de caza
 b. moviéndose – en movimiento (Gallego 2010b: 88)

En català es dona el mateix escenari, tant amb els participis com amb els gerundis.

- (91) a. arrestat – sota/en arrest
 b. sintonitzat – en sintonia
- (92) a. caçant – de caça
 b. movent-se – en moviment

De fet, noteu que en ambdues llengües hi ha contextos en què, necessàriament, el participi i el gerundi s’han de parafrasejar per un sintagma preposicional. Per exemple, quan els volem negar. En aquests casos, si hi avantposem una preposició negativa, com ara *sense*, tant el participi com el gerundi es converteixen en <P + infinitiu>.

- (93) a. temes estudiats – temes sense estudiar
 b. patates cuinades – patates sense cuinar
- (94) a. va entrar cantant – va entrar sense cantar
 b. camina mirant al cel – camina sense mirar al cel

Gallego (2010b: 80) conclou que “participles and gerunds fail to license a P because these forms already contain a P”. En aquest punt, doncs, coincidim amb l’autor en la idea que els participis i els gerundis tenen P, però, pel que fa als participis, en la nostra proposta

¹⁷ Tot i que la coordinació no és sempre un diagnòstic infal·libre, el cert és que gerundis i participis es poden coordinar fàcilment:

(1) Encara que algú pugui imaginar-los [...] *reunits i fumant* amb un rictus conspirador als llavis (Sergi Pàmies, *Cançons d’amor i de pluja*, p. 140)

només els resultatius (i no els eventius ni els estatus) tenen P. Això també connecta amb la idea de Kratzer, que proposava que els participis d'estat resultant tenen un operador aspectual que permet crear un estat per a poder expressar la culminació (de fet, el resultat d'aquesta culminació) d'un esdeveniment. Així, la formació del participi "involves an aspectual operator" (Kratzer 2000 : 12). La diferència és que, en la nostra proposa, en lloc d'un operador aspectual, hi ha una P, i la seva incorporació es dona tant en la creació de participis d'estat resultant com en els d'estat meta. En altres paraules: es dona en la formació de qualsevol participi resultatiu.

Seguint Hale (1984), Hale i Keyser (2002), Demirdache i Uribe-Etxebarria (2000, 2008), Gallego proposa que la diferència entre participis i gerundis s'explica a partir del tipus de P que implica cada element: "gerunds are headed by a *central coincidence* P, whereas past participles are headed by a *non-central coincidence* P" (Gallego 2010b: 94). En aquest punt, no coincidim amb Gallego. En la nostra proposta, tant els participis com els gerundis tenen una preposició de coincidència central (vg. §5.5.2).

Finalment, hi ha un conjunt de dades que també poden constituir una prova de la presència de la P en l'estructura del participi. Es tracta dels participis formats a partir de verbs preposicionals.

5.5.1.2. Participis de verbs preposicionals

En llengües romàniques, en principi, els verbs preposicionals¹⁸ no permeten la formació d'una estructura passiva, ja que, des d'un punt de vista estrictament formal, no són verbs transitius.

- (95) a. *En Pol pot ser confiat en
b. *Les coses depeses de mi van sortir bé
c. *Vam parlar de les mesures queixades pels estudiants

¹⁸ Els verbs preposicionals són verbs no transitius que seleccionen, com a complement, un sintagma preposicional: *dependre de*, *consistir en*, *participar en*, etc. Com nota Demonte (1991: 416), els verbs preposicionals "govern and sometimes theta-mark their sister constituent by means of a preposition". La seva característica més important és que cada verb selecciona una preposició específica i, per tant, es consideren verbs de règim, ja que requereixen ser seguits i complementats per un element específic. Com que, estrictament parlant, són verbs intransitius, s'assumeix que no permeten la formació d'un participi passiu.

Ara bé, hi ha un conjunt de verbs preposicionals que, en català i castellà, sí que permeten la formació d'una passiva resultativa. Solà (notes personals), la GIEC (2016) i Pérez Saldanya i Rigau (2018) són els primers a identificar-ne alguns casos: concretament, els dels participis de *participar*¹⁹ i *interferir*²⁰. Hi ha molts exemples amb els participis d'aquests dos verbs, l'ús dels quals és cada vegada més habitual, sobretot en la premsa escrita.

- (96) a. Un estudi *participat* per l'IDIBELL guanya el XIII Premi Biennal d'Investigació Ramon Trias Fargas (www.idibell.cat, consultat: 19.12.2018)
 b. Una publicació estatal del MAC *participada* per GS fins al desembre (CIVAL: consultat: 19.12.2018)
 c. Ponència que està *participada* per tots els partits polítics del Parlament (*Regió7*, consultat: 23.07.2018)
- (97) a. Una forma molt viva entre els parlants no *interferits* (Ara.cat, consultat: 09.01.2018)
 b. Els catalans menys *interferits* es queden parats quan un dia els diuen que és un castellanisme (Ara.cat, consultat: 08.04.2018)

¹⁹ En l'àmbit de les finances, el participi *participat/-da* es fa servir com a adjectiu per fer referència a determinades inversions que fan algunes empreses. En aquest estudi deixarem de banda aquest ús i ens centrarem en el significat habitual del verb: “prendre part en una cosa”.

²⁰ Segons Pérez Saldanya i Rigau (2018: 8), Solà també s'havia fixat en el cas de *querellat*, que també és anòmal, ja que el verb no és ni transitiu ni inacusatiu, i quan porta un complement, és un complement preposicional (*querellar-se contra algú*), però no un complement directe.

- (2) Alfred Bosch es querellarà contra “La Razón” (7/11/2015. Btv noticies.cat)

Ara bé, curiosament, el verb permet la formació d'un participi passiu:

- (3) a. El president *querellat*
 b. Els *querellats* anaven acompanyats dels seus respectius advocats

En aquest cas, segurament el participi *querellat* es fa servir en els mitjans de comunicació com a alternativa a *imputat* o *encausat* per motius de correcció política. “És evident que el participi *querellat* es fa funcionar sintàcticament com els participis *imputat*, *investigat* o *encausat*, que provenen d'un verb transitiu” (Pérez Saldanya i Rigau 2018: 8). Així, es vol evitar l'ús d'*imputat*, que implica l'atribució d'una culpa o responsabilitat, amb l'alternativa *querellat*, que només expressa que el subjecte ha rebut una querella, però no té per què ser culpable de res. Així, per assimilació, s'atribueix a *querellar-se contra* el règim transitiu d'*imputar*. Com que aquest cas no té un ús generalitzat, ni es produeix en la parla espontània, no l'inclourem en aquest estudi.

- c. Parelles sinonímiques de mots genuïns i mots *interferits* (Montoya Abat 2000: *Els alacantins catalanoparlants: una generació interrompuda*)
- d. El nom de Neus, que és molt modern, també sembla *interferit* per l'espanyol Nieves (<http://bibiloni.cat/blog/?p=2799>, consultat: 08.12.2018)

A banda d'aquests participis, hem trobat altres exemples de participis de verbs preposicionals.

5.5.1.2.1. Dades i generalitzacions

Seguint la línia de recerca iniciada per Solà i Pérez Saldanya i Rigau, hem trobat altres casos de verbs preposicionals que permeten la formació d'un participi passiu resultatíu. Els exemples es poden trobar tant en català com en castellà, però ens centrem, sobretot, en el cas del català. En general, aquests participis es poden dividir en tres grups, segons la preposició que regeix el verb primigeni: *en* (*influir en*, *embarcar en*), *de* (*discrepar de*, *burlar-se de*) i *amb* (*traficar amb*, *col·laborar amb*).

Pel que fa als verbs que seleccionen *en*, a més de *participat* i *interferit*, tenim un altre exemple, molt semblant al d'*interferit*, que és el cas del participi *influït*. *Influir* també és un verb intransitiu que selecciona un complement preposicional encapçalat per *en* (98) i que, malgrat això, permet la formació d'un participi passiu (99).

(98) Les lectures influeixen *en*²¹ la seva sensibilitat

- (99) a. L'estructura de la comunicació resultant, *influïda* també per fenòmens tecnològics (CIVAL, consultat: 08.12.2018)
- b. Un dialecte del portuguès molt *influït* pel castellà (CIVAL, consultat: 08.12.2018)
- c. El seu pensament està *influït* per Edward Bellany (Viquipèdia, consultat: 19.12.2018)

També trobem el cas del verb *embarcar*. Quan és intransitiu i significa “entrar en una nau o un avió”, també és un verb preposicional que regeix la preposició *en*. De nou, podem trobar el participi passiu *embarcat*. Així, de l'estructura *embarcar en un vol* tenim *un vol embarcat*.

²¹ Davant infinitiu és “a”. Vegeu “canvi i caiguda de preposició en català” (GIEC 2016, §26.5.2).

- (100) a. El vol *embarcat* per la porta B13 sortirà amb retard (sentit a l'aeroport de Maó, 25.06.2017)
- b. Datos de los pasajeros de un vuelo *embarcado* (www.eleconomista.es › noticias, consultat: 27.08.2017)

Pel que fa als verbs preposicionals que seleccionen la preposició *de*, un primer exemple és *desistir*. Es tracta d'un verb intransitiu que selecciona un complement preposicional encapçalat per *de* (101), però permet la formació del participi passiu (102).

- (101) En Joan va desistir *del* càrrec
- (102) a. Sol·licitud *desistida* pel doctorand després de 10 dies sense esmenar (https://www.uab.cat › web › doctorat, consultat: 11.12.2019)
- b. L'ajuda *desistida* per part de l'interessat (www.foios.es › Beques_Ssocials_2017, consultat : 11.12.2019)

Exemples semblants es troben amb *informar*. En català, *informar* requereix un complement directe de persona i un complement preposicional encapçalat per *de* o *sobre*: *informar algú de/sobre alguna cosa* (103). No obstant això, també permet la formació del participi, amb la conseqüent passivització del complement preposicional (104).

- (103) Vam informar *els clients dels seus drets*
- (104) a. Haureu de cursar tots els crèdits *informat* (correu UAB, rebut: 04.06.2016)
- b. Haureu de venir en el període *informat* (correu UAB: rebut: 12.05.2017)
- c. Los tóxicos derivados de naftoquinonas *informados* con anterioridad (CORPES XXI, consultat: 04.06.2016)

Un exemple interessant és el del verb *abusar*, que també selecciona *de*, i el seu participi passiu té un ús cada vegada més estès i normalitzat.

- (105) Abusar *de* les riqueses / Abusar *d'*una dona
- (106) a. El Govern ha atès 114 menors *abusats* sexualment (arabalears.cat, consultat: 09.07.2017)

- b. Les nenes *abusades* arriben a l'adolescència i és quan descobreixen aquella intuïció (directa.cat, consultat: 24.02.2017)
- c. Ya son 17 las denuncias de pacientes *abusados* por el urólogo de La Plata (www.clarin.com, consultat: 14.04.2018)

Finalment, tenim el cas del verb *burlar-se*. L'ús del participi és, en aquest cas, menys freqüent que els anteriors, però progressivament se'n comencen a trobar més exemples.

(107) Va burlar-se *de* la Mònica

(108) a. L'acusació de ser una dona *burlada* pel cas Lewinsky
(www.lavanguardia.com, consultat: 12.04.2018)

b. I si no, pregunteu als milers de nens que han estat castigats i *burlats* per no parlar la "llengua de Cervantes" (www.tribusdelasegarra.cat, consultat: 09.10.2018)

Pel que fa al tercer grup de verbs, hi trobem els que seleccionen la preposició *amb*. *Traficar* forma part d'aquest grup. En català, és intransitiu i selecciona un complement preposicional, però permet la formació del participi passiu, com ja nota Ginebra (2015).

(109) a. La llet xinesa *traficada* és perseguida a Barcelona (Ginebra 2015: 148)

b. Reforçar l'accés de les persones *traficades* a la justícia i els drets
(www.cidob.org, consultat: 09.10.2016)

c. El que correspongui a una part del tabac *traficat* que no es va poder comptabilitzar (www.catalunyadiari.cat, consultat: 09.10.2016)

Un cas molt consolidat en català és el de *col·laborat*²². El verb, que selecciona la preposició *amb*, no hauria de permetre estructures com les de (110), amb el participi passiu, però, de fet, són molt habituals²³.

- (110) a. Difusió de les activitats [...] obertes a la ciutadania, organitzades o *col·laborades per* la Diputació de Barcelona
(<https://www.diba.cat/web/consum>, consultat: 17.02.2017)
- b. Activitats de ciberseguretat que s'inscriuen a jornades i actes informatius organitzats o *col·laborats per* aquest òrgan
(presidencia.gencat.cat/web/.content, consultat: 13.07.2017)

El que és interessant d'aquestes dades és que quan es forma el participi passiu, la preposició del verb desapareix. En canvi, si el verb es troba flexionat, aleshores no és possible ometre la preposició (111).

- (111) a. *Els partits participen una ponència

²²Un cas semblant és el del verb *contactar* (*amb*). Aquest verb també permet la formació del participi passiu inesperat.

- (4) *Contactada per* ARA, la companyia no ha respost (*Ara*, consultat: 19.04.2017)

Ara bé, el cas de *contactat* és diferent dels altres participis perquè aquest verb s'està començant a utilitzar com a transitiu, fins i tot quan està flexionat -tot i que els diccionaris segueixen indicant que es tracta d'un verb intransitiu. Això podria ser el resultat d'una influència de l'anglès, ja que, en aquesta llengua, "to contact" és transitiu.

- (5) a. Si tenen qualsevol dubte, que *em contactin* (BOBNEO, consultat: 20.04.2017)
b. Teniu un dubte? *Contacteu-me* via e-mail (roserasmarats.blogspot.com, consultat: 19.04.2017)

²³ Tant *col·laborar* com *contactar* són verbs simètrics: verbs que expressen una relació simètrica entre dues entitats. Els dos prediquen d'una pluralitat expressada per un SN plural, coordinat o amb un subjecte amb complement comitatiu (GIEC 2016: §13.6.1.2, §19.3.3.2). Podria ser que els parlants estableixin una analogia entre aquesta relació simètrica i la transitivitat, de manera que tractin el complement d'aquests verbs com si fos un complement directe. De fet, el verb *contactar* ja és tractat com a verb transitiu, fins i tot quan està flexionat, com veiem a la nota 22. Ara bé, el que és important és que, mentre que els parlants fan servir *contactar* com a transitiu, tot i que normativament no ho és, mai fan servir *col·laborar* com a transitiu i, així i tot, creen el participi passiu d'aquest verb: *Col·laborar una iniciativa / Una iniciativa col·laborada.

- b. *En Joan desisteix la beca
- c. *La màfia trafica droga

A banda d'aquest patró comú, hi ha altres generalitzacions que caracteritzen les dades que hem presentat.

La primera és que molts dels verbs que hem descrit estan formats amb un prefix que té la mateixa forma de la preposició. En el cas dels verbs *col·laborar amb* i *contactar amb*, noteu que el prefix *ve* del llatí *cum*, d'igual significat que la preposició *amb*.

- (112) a. *influir en*
- b. *interferir en*
- c. *embarcar en*
- d. *desistir de*
- e. *col·laborar amb*
- f. *contactar amb*

Això ens porta a la segona generalització. Com dèiem, les preposicions que seleccionen aquests verbs són, bàsicament, tres: *en*, *de* i *amb*. Per tant, aquestes estructures només involucren preposicions funcionals, en el sentit de Svenonius (2004). Segons aquest autor, una preposició funcional és un nucli que relaciona una entitat (un lloc, un subjecte animat) amb una altra (una cosa, una substància, un objecte animat). Per tant, és un nucli que funciona únicament com a relator de dues entitats. Aquesta preposició ni tan sols especifica exactament el tipus de relació que s'estableix, ja que no té significat semàntic ni predicatiu. En aquest sentit, és interessant notar que, ben sovint, els parlants intercanvien les preposicions d'aquests verbs, especialment en la parla espontània²⁴.

- (113) a. Col·laborar {amb / en} una causa
- b. Participar {en / amb} una organització solidària
- c. Interferir {en / amb} la vida quotidiana
- d. Abusar {de / amb} les drogues

²⁴ Fins i tot en el cas de *querellar-se*, que es fa servir menys sovint en parla espontània, es produeix també aquesta alternança de la preposició entre els parlants: *querellar-se contra / amb algú*.

e. Desistir {de / en} l'intent

La tercera generalització és que aquests verbs no permeten l'omissió del complement preposicional en català (cf. Demonte 1991 per al castellà). Si provem d'ometre el complement preposicional, aleshores és necessari el pronom que el substitueix. Per exemple, si suprimim un complement encapçalat per *en*, necessitem el complement *hi*, i si ometem un complement preposicional encapçalat per *de*, aleshores necessitem el pronom *en*. Si ometem el complement preposicional i no el substituïm pel pronom pertinent, l'oració resultant és agramatical.

(114) a. En Joan participa en l'organització de la festa?

b. Sí, *(hi) participa

(115) a. En Joan es va burlar del secretari?

b. Sí, {*es/se'n} va burlar

La quarta propietat es relaciona amb el participi: és sempre un participi resultatiu. Noteu que, en les dades que hem descrit, el participi expressa el resultat d'un esdeveniment sintàcticament present. A més, des d'un punt de vista sintàctic, hi ha diferents diagnòstics que ho demostren. Per exemple, en algunes de les oracions, el participi apareix combinat amb el verb *estar*, i, en alguns cas, també es combina amb *semblar*, que, semànticament, equival a *estar* però té un component modal addicional (GIEC 2016: §22.2.3.1).

(116) a. Ponència que *està participada* per tots els partits polítics del Parlament

b. El nom de Neus, que és molt modern, també *sembla interferit* per l'espanyol

c. El seu pensament *està influït* per Edward Bellany

Per tant, el que sembla rellevant de les dades que hem presentat és que el participi és resultatiu, que el participi i la preposició es troben en distribució complementària, que la preposició és funcional, de manera que només estableix una relació entre el subjecte i l'objecte, i que té la mateixa forma del prefix del verb.

5.5.1.2.2. Proposta d'anàlisi i aportació teòrica

Una possible anàlisi d'aquestes estructures seria considerar que la preposició que seleccionen aquestes verbs és, en realitat, una marca de cas. Aquesta és l'aproximació que proposa Demonte (1991)²⁵ per a verbs del tipus *discrepar de*, *prescindir de* o *versar sobre* en castellà. Ara bé, no sembla una línia d'anàlisi encertada, ja que, entre d'altres coses, els verbs que aquí analitzem no permeten l'omissió del complement preposicional –si l'ometem, com dèiem, és necessari substituir-lo pel pronom que reemplaça complements preposicionals (*hi* o *en*) (114) i (115)–, i no admeten la pronominalització del complement per un pronom acusatiu (117).

(117) a. Participem en l'organització / {*La/Hi} participem

b. Va desistir del càrrec / {*El/En} va desistir

Per tant, assumim que són verbs preposicionals. Pel que fa a l'anàlisi dels verbs que Demonte (1991) considera “vertaders” verbs preposicionals (i no transitius), l'autora proposa que seleccionen “a small clause whose head or main predicate is precisely the PP” (Demonte 1991: 433). Per tant, d'acord amb l'autora, aquests verbs tenen l'estructura de (119), en què el verb selecciona una clàusula reduïda com a argument.

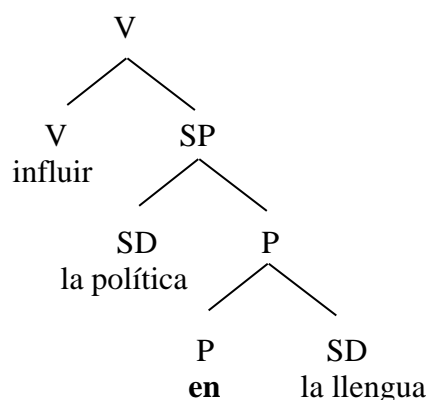
(118) El capítulo consta de cinco partes

(119) [V consta [SC [SN el capítulo] [SP de cinco partes]]]

En la línia de Demonte, també assumim que aquests verbs seleccionen una estructura relacional, però, en lloc de ser una oració reduïda, proposem que és un sintagma preposicional.

²⁵ Altres anàlisis formals per als verbs preposicionals en castellà són els de Simoni (2005), Gallego (2010a) i Zato (2014).

(120)

A partir d'aquesta estructura, proposem una anàlisi dels verbs preposicionals inspirada, d'una banda, en l'anàlisi de Hale i Keyser (2000) dels verbs complexos en anglès, com *heat up*, i, de l'altra, en l'anàlisi de Haugen (2009) dels objectes hipònims, basada en la Inserció Tardana.

Així, d'una banda, Hale i Keyser (2000) proposen que, en el cas dels verbs amb partícula en anglès, de l'estil de *heat up*, *cool down* o *widen out*, la partícula s'analitza com un complement cognat. La idea és que la formació del verb implica la incorporació d'una P en el verb. Un cop incorporada aquesta P, la partícula s'insereix en el nucli P, que, després de la incorporació, ha quedat buit. Per tant, la partícula s'introdueix després de la formació del verb. En aquest sentit, segons Hale i Keyser (2000), hi ha un paral·lelisme entre les partícules d'aquests verbs complexos (121) i els objectes hipònims (122). En tots dos casos, s'insereix un ítem lèxic en una posició en què abans hi havia un element que s'ha incorporat al verb, és a dir, s'insereix un ítem lèxic en un lloc que hauria d'estar ocupat per una traça.

(121) a. We heated the soup up. (cf. We heated the soup)

b. The soup heated up. (cf. The soup heated)

(122) a. John danced a polka (cf. John danced)

b. John shelved the books on the windowsill (cf. John shelved the books)

El paral·lelisme entre l'anàlisi dels verbs amb partícula i dels objectes hipònims sembla encertat. En aquest sentit, seguint Mateu i Rigau (2010), assumim l'anàlisi de Haugen (2009) dels objectes hipònims, basada en una anàlisi d'Inserció Tardana (vg. §1.3).

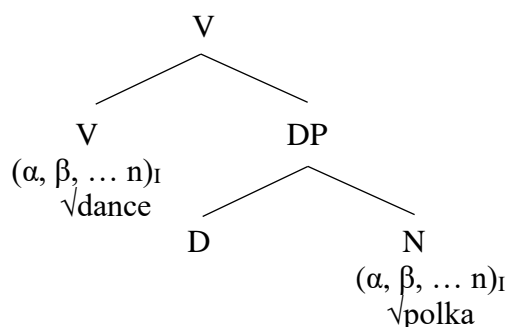
Haugen (2009) proposa una anàlisi segons la qual una arrel no cognada es pot inserir en la posició d'una còpia superior o inferior després de l'operació de moviment.

My central thesis is that we can resolve the hyponymous object problem by allowing the insertion of non-cognate nominal roots into the upper and lower copies after a “movement” (copy) operation has applied. The lower nominal will be interpreted as hyponymous to whatever nominal root is inserted into the head of the movement/copy chain.

(Haugen 2009: 248)

L'autor assumeix la Teoria de Còpia de Chomsky (1995), en què les traces es conceben com còpies d'un element que s'ha mogut, i estan coindexades amb les còpies superiors, de manera que formen una mena de cadena de moviment. Amb l'aproximació de la Inserció Tardana, aquestes còpies són conjunts de trets, més que no ítems de vocabulari morfofonològicament especificats. Així, un cop s'ha produït la incorporació d'una arrel, és a dir, d'un conjunt de trets, en una altra arrel, es pot introduir un altre element en el nucli que l'arrel incorporada ha deixat buit. Així, és possible materialitzar (*spell-out*) dues arrels diferents (per exemple, *vball* i *vpolka*) sempre que expressin trets sintàctics idèntics (bàsicament, la mateixa categoria sintàctica). Com mostren Mateu i Rigau (2010), d'acord amb aquesta aproximació, un predicat com ara *dance a polka* (ballar una polka), s'analitzaria de la manera següent:

(123)

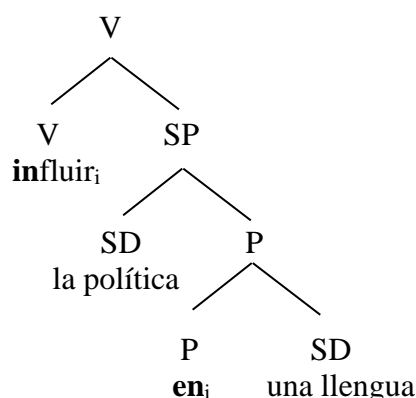
Per tant, la idea de Haugen és que quan un conjunt de trets s'insereix en la posició sintàctica del complement de *v* i s'incorpora, aleshores és possible materialitzar aquests trets en més d'una arrel, de manera que es pot introduir una altra arrel en el nucli que l'arrel incorporada ha deixat buit. Així, diverses arrels poden materialitzar un conjunt de

trets específics. D'acord amb Haugen, el Principi de Projecció no és violat perquè la còpia més baixa està coindexada amb la còpia superior, i no s'eliminen trets.

D'acord amb Mateu i Rigau (2010: 253), aquesta anàlisi pot donar compte de la formació de verbs amb partícula en llengües romàniques, de l'estil de *sortir fora*, *pujar amunt* o *baixar avall*, en català. Així, aquests verbs es poden analitzar com casos en què la partícula direccional especifica la Trajectòria (Path) abstracta que s'ha incorporat (copiat) en el verb. Seguint Haugen (2009), els autors assumeixen que és possible materialitzar dues arrels diferents (el verb i la partícula) per expressar el mateix tret sintàctic: en aquest cas, la Trajectòria.

En la línia d'aquesta proposta, la nostra anàlisi també sosté que, en el cas dels verbs preposicionals que revisem (*interferir en*, *desistir de*, *col·laborar amb*), la preposició s'insereix després de la creació del verb. En aquest sentit, la creació del verb implica una operació d'incorporació. Com dèiem, els verbs que descrivim seleccionen una estructura relacional, el nucli de la qual és P. El que suggerim és que aquesta P s'incorpora al verb. Després de l'operació d'incorporació, una preposició amb trets sintàctics idèntics s'insereix al nucli P. És, doncs, una P cognada (P-cognition). Una prova que pot demostrar que la P que es materialitza és una còpia d'una P que ja s'ha incorporat al verb és que, en la majoria dels casos, el verb té un prefix que té la mateixa forma que la preposició regida pel verb.

(124)

D'altra banda, pel que fa al participi, vèiem que el participi que permeten formar aquests verbs preposicionals és sempre resultatiu. En la nostra proposta d'anàlisi, els participis resultatius tenen una P a l'estructura, que és la responsable d'estativitzar l'estructura eventiva. En aquest punt, el que proposem és que, un cop que el verb s'ha

format, és a dir, un cop que s'hi ha incorporat la P abstracta, la formació del participi té lloc abans de la inserció de la P cognada.

Assumim que tant la P que regeix el verb com la P del participi constitueixen elements cognats, en la mesura que tant una com l'altra s'insereixen en l'estructura després de la incorporació de la P del verb, i les dues tenen la mateixa categoria, per tant, expressen els mateixos trets sintàctics. Ara bé, un predicat només pot tenir un únic element cognat. Com que la formació del participi és anterior a la inserció de la P regida pel verb, un cop s'ha format el participi, la P regida no pot ser inserida en l'estructura. Això explica que el participi i la preposició del verb estiguin sempre en distribució complementària.

El que és interessant és que aquesta anàlisi, a més de donar compte de les diferents propietats dels participis dels verbs preposicionals, també constitueix una prova que els participis resultatius inclouen una P en la seva estructura interna. El que hem de fer ara és determinar quin tipus de P és i explorar les conseqüències de la seva presència.

5.5.2. Tipus de P

Hale (1984) argumenta que les relacions espacials i temporals es poden entendre com la ubicació (*location*) d'una entitat (la figura) respecte d'un lloc (el fons). Aleshores, les relacions espaciotemporals es poden definir en termes d'una oposició semàntica senzilla: coincidència central o coincidència no-central (o terminal) en la ubicació de la figura respecte del fons.

Un valor de coincidència central se opone a uno de coincidència terminal en que, mientras el primero establece una relación de continente a contenido entre un fondo y una figura, el segundo determina que una figura se dirige a un fondo, que actúa, así, como término de un movimiento real o figurado (Hale 1984; Talmy 1978; Mateu 1997, 2002; Arche 2006).

(Jaque 2014: 52)

Així, la coincidència central indica que la ubicació de la figura coincideix amb el fons. En anglès, la preposició que identifica aquesta relació és *with*, però també es pot expressar a través de preposicions com ara *on*, *in*, *at*, *along*, *over* i *through*, que són de coincidència central, però tenen més trets lèxics. En llengües com el català o el castellà, la relació de coincidència central s'expressa amb la preposició *con/amb*. En canvi, la coincidència no-central indica que la ubicació de la figura comença o acaba en el fons. En anglès,

s'expressa amb preposicions com ara *from*, *out of*, *to*, *onto* i *into*. En català, es relaciona amb preposicions com *de*, *en* o *cap (a)*²⁶.

(125) Central coincidence

a. [I///// F]

Noncentral coincidence

b. /////[I F]

c. [I F]/////

(Demirdache i Uribe-Etxebarria 2000: 177)

En aquest sentit, Demirdache i Uribe-Etxebarria (2000) proposen que les preposicions poden expressar trets o relacions aspectuals, de manera que es pot postular que els verbs codifiquen els seus valors aspectuals a través d'elements preposicionals abstractes en la seva estructura. Així, valors com ara atelicitat i imperfectivitat es relacionen amb elements de coincidència central, mentre que la telicitat i la perfectivitat es relacionen amb elements de coincidència terminal (Mateu 2000, 2008; Harley 1999; Levin i Rappaport 1995). De fet, sovint aquests valors queden directament glossats com preposicions: *within*, *after*, *before*.

Així mateix, les preposicions de coincidència central s'han relacionat tradicionalment amb l'estativitat i les de coincidència terminal amb l'eventivitat (Hale i Keyser 1993, 2002; Mateu 2000b):

Central coincidence consistently corresponds to stativity. Terminal coincidence, on the other hand, corresponds to change and therefore to the various active, dynamic, and otherwise nonstative event types [...] If stativity is identified with central coincidence, then it is probable that this identification is the only way in which stativity is attributable to a head [...].”

(Hale i Keyser 2002: 218-221)

Seguint Arche, Fábregas i Marín (2017), el que proposem és que els participis resultatius tenen una P de coincidència central abstracta, que estativitza l'estructura eventiva (cf. Gallego 2010b; Brucart i Gallego 2016). Que la P sigui de coincidència

²⁶ Segurament *a* és una preposició de coincidència central, però a vegades es combina amb una preposició de coincidència terminal abstracta (*cap a*, *fins a*), de manera semblant a la combinació *<in + to>* en anglès, que forma la preposició *into*.

central, doncs, explica el caràcter estatiu del participi: “per Hale (1984), una preposició de coincidència central és una preposició estativa que expressa una relació segons la qual una entitat queda associada o en contacte amb una altra entitat” (Rigau 2013: 127). D’acord amb això, els participis resultatius són verbs afectats per una preposició o, en altres paraules, són verbs als quals s’ha incorporat una preposició. Per tant, en la passiva resultativa, el participi és un predicat complex format per un verb i una preposició estativa.

Així, la nostra proposta és que la P de coincidència central és el nucli que estativitza l’estructura del verb, un cop s’ha produït la reducció de l’estructura eventiva i argumental. Per tant, la P, com que és estativa, transforma l’esdeveniment en un estat. En aquest sentit, que la denotació final sigui la d’estat resultatiu és fruit de la interacció de la P amb l’estructura eventiva del verb, concretament, amb la projecció Proc: la P fa que l’estructura s’interpreti com a estat, la presència del nucli Proc relaciona aquest estat amb un esdeveniment previ i, per tant, fa que s’interpreti com a estat resultatiu. Aquesta idea ja és present en el treball d’Arche, Fábregas i Marín (2017: 46): “We argue that stativity crucially yields resultative semantics if a process component is also present in the structure. That is, resultative interpretation is the state of a process.” Noteu que desvincular la noció de resultat del verb *estar* és especialment útil quan es comparen les construccions amb *estar* que tenen lectura resultativa amb les que no la tenen (per exemple, el cas dels adjectius estatus). En tornem a parlar a l’apartat §5.7.

(126) a. La caixa està buidada (estat resultatiu)

b. La caixa està buida (estat, no necessàriament resultatiu)

D’altra banda, proposem que aquesta P es projecta en el domini situacional; concretament, després de la projecció ST. Aquesta proposta es basa en l’observació que un participi resultatiu sempre té trets temporals, de manera que la formació del participi ha d’incloure la projecció relacionada amb aquests trets. A més, com veurem a l’apartat §5.6.1, això també es relaciona amb els contextos d’aparició del verb *estar*.

D’altra banda, pel que fa als gerundis, molts autors han proposat que els gerundis tenen una preposició de coincidència central²⁷ (Fábregas 2008; Gallego 2010b; Brucart 2012; Brucart i Gallego 2016; Casalicchio 2019). Per tant, tant els participis resultatius com els

²⁷ Fábregas i Jiménez (2016) proposen que els gerundis tenen una P de Trajectòria.

gerundis tenen una preposició en la seva estructura. Les diferències entre els dos elements s'expliquen a partir de dos factors.

El primer factor és que l'estructura eventiva que lexicalitza cada element és diferent. Els participis lexicalitzen l'estructura eventiva fins a Proc o Res, mentre que els gerundis lexicalitzen l'estructura fins a SEvt, amb SEvt inclòs. Això pot explicar, per exemple, que els gerundis –i no els participis– puguin tenir l'argument extern expressat com a argument (127), i que puguin tenir complement directe acusatiu, com es mostra a (128) i (129).

- (127) a. Controlant en Pere la situació, anirà tot bé
 b. *Controlada en Pere la situació, anirà tot bé
 (128) a. Coneixent la Maria, segur que arribarà tard
 b. *Coneguda la Maria, segur que arribarà tard
 (129) a. Veient-la, em vaig enamorar
 b. *Vista-la, em vaig enamorar

Per tant, els gerundis tenen la projecció SEvt, que els participis resultatius no tenen. Així mateix, els gerundis es diferencien dels participis eventius perquè tenen SEvt, i també perquè tenen P, projecció que no tenen els participis eventius.

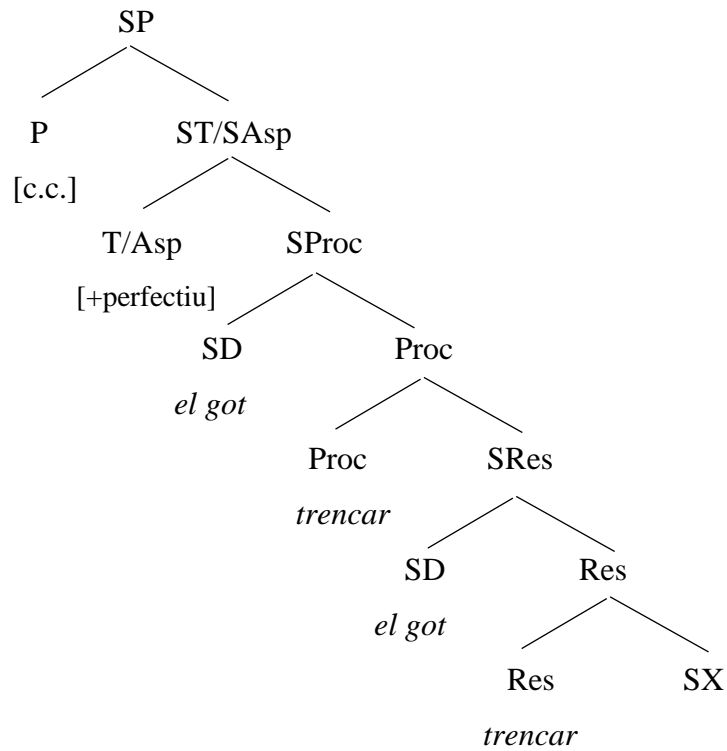
- (130) a. Participis resultatius: P < T < Proc < (Res)
 b. Gerundis: **P** < T < **Evt** < Inic < Proc < (Res)
 c. Participis eventius: T < Inic < Proc < (Res)

I el segon factor que diferencia gerundis i participis és l'aspecte, concretament, el tret aspectual codificat a la projecció ST. En el cas del gerundi, l'aspecte és sempre imperfectiu i, en el cas del participi, és perfectiu. Aquesta diferència pot explicar els contrastos de (131) i (132). D'acord amb Suñer (2002: §29.2.3.2.), (132b) és agramatical perquè el SN indefinit entra en conflicte amb el valor perfectiu del participi. Els SNs indefinits, com els escarits, fan els predicats atèlics, és a dir, no-limitats temporalment (els punts d'inici i de final no poden ser ben establerts). Els participis són perfectius i, per tant, necessàriament expressen una acció finalitzada.

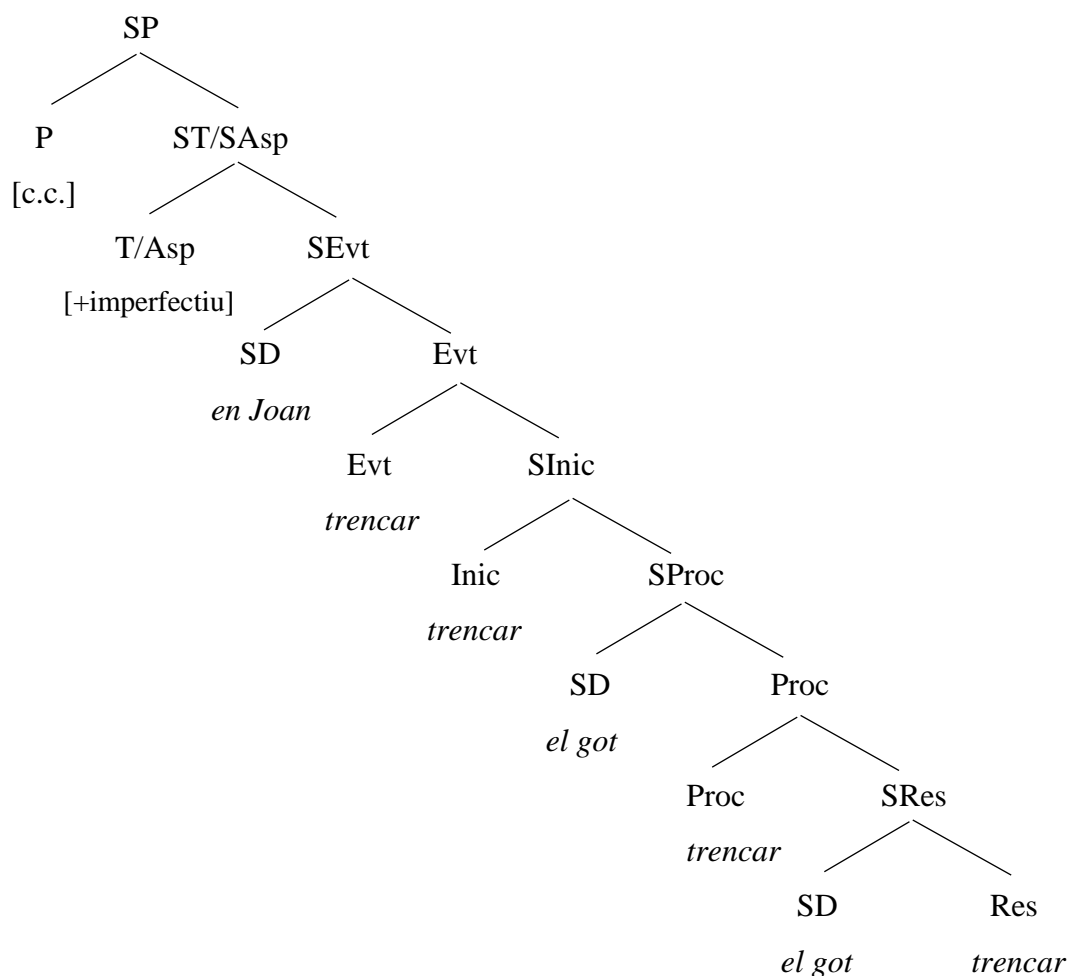
- (131) a. Guanyant tants diners, podrem comprar la casa
 b. *Guanyats tants diners, podrem comprar la casa

- (132) a. *Un cop menjats canelons, vam saber qui era el cuiner
 b. Menjant canelons, vam saber qui era el cuiner

(133) Construcció passiva resultativa (el got està trencat)

(134) Construcció amb gerundi (trencant en Joan el got)

En el cas de la combinació del verb *estar* amb un participi, la presència de la preposició s'ha relacionat tant amb el participi (Gallego 2010b; Brucart i Gallego 2016), com amb el verb *estar* (Arche 2012; Brucart 2012; Arche, Fábregas i Marín 2017). El que proposem en aquesta tesi és que la preposició de coincidència central forma part de la construcció resultativa. Ara bé, pot ser lexicalitzada pel participi o pel verb *estar*, si hi apareix. La nostra proposta és que la construcció passiva resultativa pot ser materialitzada a partir d'un únic element, el participi, o de dos, el participi i el verb *estar*. Per tant, quan el verb *estar* hi apareix, externalitza les projeccions del domini situacional i, en aquest cas, aquestes inclouen la P (en tornem a parlar a l'apartat §5.6.1).

5.5.3. Efectes de la presència de P: creació d'un predicat d'estadi

La projecció P en l'estructura passiva resultativa és la responsable de convertir en un estat l'esdeveniment inacusatiu que queda com a conseqüència d'excloure SInic. Com explicàvem, la supressió de SInic explica que la passiva resultativa no sigui agentiva, però el cert és que l'element que queda després de la reducció argumental i eventual segueix essent un esdeveniment i sabem que la passiva resultativa expressa un estat. Per tant, el que proposem és que la P estativitzca l'esdeveniment. En aquest sentit, l'estativització implica dues coses: (i) canvi de categoria gramatical i (ii) creació d'un estat que és un predicat d'estadi.

Pel que fa al primer punt, com hem mostrat al Capítol 4 (§4.3.1), el participi de la passiva resultativa és adjectival. Per tant, el que proposem és que la P és la responsable del canvi de categoria gramatical que experimenta el participi: converteix l'element verbal que constitueix el predicat primigeni en un element adjectival. Evidentment, té algunes propietats que l'acosten al verb, ja que el participi passiu resultatiu té estructura verbal, però el seu rendiment sintàctic és el propi d'un adjectiu. Per tant, un participi resultatiu és més verbal que un adjectiu, perquè té estructura verbal o eventual, però és més adjectival que un verb, perquè la P converteix el verb en un adjectiu. És per això, doncs, que la categoria final del participi és adjectival i, en conseqüència, supera els diagnòstics adjectivals, com mostràvem a §4.3.1.

Respecte del segon punt, el que proposem és que l'adjectiu resultant expressa un estat que constitueix un predicat d'estadi (Milsark 1974; Carlson 1977; Kratzer 1995). Un predicat d'estadi és un predicat que expressa una propietat transitòria d'un individu²⁸. Són

²⁸ Podria semblar que el concepte d'estat predicat d'estadi equival al concepte d'estat meta, ja que ambdós denoten estats temporals i, per tant, reversibles, però el cert és que tenen matisos diferents. Predicat d'estadi s'oposa a predicat d'individu, que denota que una propietat és inherent del subjecte, és a dir, que l'ha tinguda sempre. En canvi, el predicat d'estadi denota un estat que el subjecte no ha tingut sempre, sinó que ha adquirit com a resultat d'un esdeveniment. D'alguna manera, sembla que, en el cas de la passiva resultativa entesa com a predicat d'estadi, el que és rellevant és la fase incoativa de l'estat: la passiva resultativa constitueix un predicat d'estadi perquè denota un estat que el subjecte ha adquirit i, per tant, que no tenia en el passat, que no és inherent d'ell. En canvi, la idea de l'estat meta sembla posar el focus en la fase terminativa de l'estat, és a dir, el que és rellevant no és si el subjecte ha tingut sempre aquest estat, perquè tant els estats meta com els estats resultants són estats resultats d'un esdeveniment previ i, per tant, no són estats inherents; el que és important és si l'estat serà reversible en el futur o no. Si és reversible és un estat meta, si no ho és, és un estat resultant.

predicats d'aquesta classe els verbs dinàmics (*menjar*) i els adjectius que denoten propietats transitòries (*content*) (*Diccionari Ballesta*). En canvi, un predicat d'individu és un predicat que expressa una propietat permanent o força estable d'un individu. Són predicats d'aquesta classe els verbs estatus (*saber*), els adjectius que denoten propietats permanents (*quadrúpede*) i els noms predicatius (*ésser metge*) (*Diccionari Ballesta*).

Seguint aquesta classificació dels predicats, alguns autors han proposat que els estats es poden dividir en dos tipus, segons si expressen un predicat d'estadi o un predicat d'individu. De manera general, se sol dir que un predicat d'estadi expressa un estat i un predicat d'individu expressa una propietat. Així, *estar content*, *estar trist*, *estar dret* o *estar malament* són estats que expressen predicats d'estadi; en canvi, *ser alt*, *ser alegre*, *ser dona* o *ser de Mallorca* són estats que expressen predicats d'individu (per tant, propietats). Com s'observa en aquests exemples, en llengües com el català o el castellà, que tenen dues còpules, normalment *estar* es combina amb els estats que expressen predicats d'estadi i *ser* es combina amb els estats que expressen predicats d'individu. És per això que alguns autors han proposat que els participis que es combinen amb *estar* denoten estats que són predicats d'estadi (Marín 2000a, 2004, 2015).

Així, Marín (2015, en premsa), defensa que, en castellà, *ser* es combina amb estats que denoten predicats d'individu i amb esdeveniments (per formar la passiva eventiva de processos, realitzacions i assoliments), mentre que *estar* només es combina amb estats que denoten predicats d'estadi. Per tant, això implica que una passiva resultativa, formada per *estar* en combinació amb un participi, denota sempre un estat que és un predicat d'estadi: “en las denominadas pasivas adjetivales [...] se describe un estado resultante (de un evento), equiparable a un estado SL [stage-level]” (Marín 2016: 19).

Marín assenyala que la definició d'estat predicat d'estadi es relaciona amb la noció de canvi d'estat i, per tant, d'estat resultat d'un esdeveniment anterior: “los estados SL presuponen un cambio de estado previo, a diferencia de los estados IL, que no entrañan tal presuposición” (Marín 2016: 20). Això té sentit perquè, si la passiva resultativa denota un estat que és el resultat d'un esdeveniment previ, és evident que aquest estat no ha existit sempre, no pot ser una propietat inherent del subjecte, sinó que és un estat que s'ha obtingut com a resultat d'un procés, per tant, un predicat d'estadi.

És cert que hi ha un punt de connexió entre estats com a predicats d'estadi i estats meta en la idea que, en el futur, es poden deixar de donar. Però el focus d'atenció de cada classificació no és ben bé el mateix.

Així, una passiva resultativa passa tots els diagnòstics que identifiquen els predicats d'estadi: per exemple, admet modificadors eventius (135), pot funcionar com a predicat secundari (136), admet quantificació (137) i permet la formació de construccions absolutes (138), entre d'altres (Silvagni 2015, 2017). En canvi, els estats que denoten predicats d'individu no poden passar cap d'aquests tests.

- (135) a. L'Anna està enfadada a la seva habitació
b. *L'Anna és intel·ligent a la seva habitació
- (136) a. L'Anna va parlar amb el seu pare molt enfadada
b. *L'Anna va parlar amb el seu pare molt intel·ligent
- (137) a. Cada cop que l'Anna està enfadada, el seu marit pateix
b. *Cada cop que l'Anna és intel·ligent, el seu marit pateix
- (138) a. Amb el seu marit tan enfadat, l'Anna no surt de casa
b. *Amb el seu marit tan intel·ligent, l'Anna no surt de casa

(adaptats de Silvagni 2015)

Sembla, doncs, que la passiva resultativa, en la mesura que denota sempre un estat adquirit i, per tant, no inherent, i admet la combinació del participi amb *estar*, es pot classificar com a estructura que denota un estat que és un predicat d'estadi. En aquest sentit, la nostra proposta és que tots els adjectius que expressen predicats d'estadi són, en realitat, sintagmes preposicionals. En altres paraules, els adjectius que expressen predicats d'estadi tenen sempre una P en la seva estructura.

D'una banda, aquesta idea es relaciona amb la hipòtesi de Mateu (2002), segons la qual els adjectius són, internament, sintagmes preposicionals. Concretament, l'autor proposa que un adjectiu es forma a partir de la conflació d'un element no relacional en un element relacional: "the decomposition of adjectives into a relational element plus a non-relational element seems to be quite natural" (Mateu 2002: 25). En la seva proposta, l'element relacional és una P i l'element no relacional és un N, ja que, d'acord amb l'autor, els adjectius comparteixen amb les preposicions el seu caràcter relacional o predicatiu, i comparteixen amb els noms les seves propietats nominals, com ara el fet que poden tenir trets de gènere i nombre (i, en llengües com el llatí, també poden tenir marques de cas).

(139) [Adj vermell] → [P en] + [N vermell]

En el cas dels participis, proposem que la descomposició equival a [P + V], i no [P + N], ja que l'element base a partir del qual es forma el participi és un verb i, com s'ha mostrat al llarg d'aquest estudi, el participi lexicalitza part de l'estructura eventiva d'aquest verb, la qual cosa dona compte de moltes de les seves propietats verbals.

Per tant, la nostra hipòtesi connecta amb la de Mateu, però diferim en un punt: en la nostra proposta, només els adjectius que expressen predicats d'estadi són SPs²⁹. Així, en un model com el de Jackendoff (1983), l'estructura conceptual dels adjectius predicats d'estadi és equiparable a un SP (140), mentre que, en el cas dels adjectius predicats d'individu, postular aquesta conceptualització costa més (141).

(140) a. Estar trist – Estar amb tristesa³⁰

b. Estar brut – Estar amb brutícia

c. Estar blanc – Estar amb blancor

(141) a. Ser alt – *Ser amb altura

b. Ser intel·ligent – *Ser amb intel·ligència

c. Ser legal – *Ser amb legalitat

De fet, alguns predicats d'estadi tenen un equivalent SP disponible en la mateixa llengua, i no només conceptualment, mentre que costa més trobar aquests equivalents preposicionals en el cas dels predicats d'individu –excepte en el cas dels gentilicis: *és madrileny / de Madrid*.

(142) a. Estar malhumorat – Estar de mal humor

b. Estar ordenat – Estar en ordre

c. Estar endolat – Estar de dol

d. Estar dret – Estar dempeus (<de + en + peus>)

e. Estar nerviós – Estar dels nervis (català col·loquial, no normatiu)

f. Estar calmat – Estar en calma

²⁹ Una altra possibilitat seria proposar que els adjectius predicat d'individu tenen una P diferent de la que tenen els adjectius predicat d'estadi (Brucart 2010).

³⁰ D'acord amb Ramos (2000: 246), en català antic, es poden trobar les construccions *estar en tristícia* (*trist*), *estar en ociositat* (*ociós*), *estar en malaltia* (*malalt*), etc.

- (143) a. Ser feliç – #Ser de/en felicitat
b. Ser gras – #Ser de/en greix
c. Ser simpàtic – #Ser de/en simpatia
d. Ser tranquil – #Ser de/en tranquil·litat

Com dèiem, Gallego (2010b) ja nota que també els participis es poden parafrasejar per SPs en llengües com el català o el castellà. El que nosaltres afegim és que això només és possible si el participi és resultatiu i, per tant, expressa un predicat d'estadi.

- (144) a. Estar agenollat – Estar de genolls
b. Estar tapat – Estar amb tapa
c. Estar arrestat – Estar sota arrest
d. Estar sintonitzat – Estar en sintonia

Per tant, els predicats d'estadi són sintagmes preposicionals. Els participis resultatius, en la mesura que també són predicats d'estadi, també tenen una P a l'estructura. Això, com veurem en l'apartat §5.6.1, ens permet formular una altra hipòtesi, relacionada amb les propietats de selecció del verb *estar*: només es combina amb elements l'estructura interna dels quals és SP. De fet, en català, els sintagmes preposicionals (excepte si són de lloc)³¹ es combinen amb el verb *estar*.

- (145) a. {Està/*és} al seu abast
b. {Està/*és} per veure
c. {Està/*és} en contra de la proposta
d. {Està/*és} a disposició de tots els usuaris
e. {Està/*és} a punt

Per tant, en català, *estar* es combina amb SPs i amb adjectius que expressin predicats d'estadi, però no amb adjectius que expressin predicats d'individu.

- (146) En Joan està {en contra de la proposta / content / *intel·ligent}

³¹ En català el verb que es fa servir en oracions locatives és *ser*: *ser a la cuina*. Tot i que és cert que cada vegada és més habitual sentir parlants que fan servir *estar* amb ús locatiu, segurament per interferència del castellà.

En la proposta de Mateu, si *content* i *intel·ligent* tenen la mateixa estructura interna i els dos constitueixen SPs, resulta difícil explicar el contrast de (146). En canvi, si assumim que *content* té una projecció funcional que *en contra de la proposta* també té però que *intel·ligent* no, com ara la P, aleshores el contrast és fàcil d'explicar: *estar* només selecciona SPs³². Això també permet explicar contrastos com el següent, en què només la variable preposicional es pot combinar amb *estar*.

- (147) a. { *Estic/soc } professor
 b. { Estic/*soc } de professor

D'altra banda, la nostra hipòtesi també dona suport a la proposta de molts autors que sostenen que els adjectius que expressen predicats d'estadi tenen més estructura funcional que els adjectius que expressen predicats d'individu (Diesing 1992; Kratzer 1995; Bosque 1999; Camacho 2012; Silvagni 2017; *i.a.*). Així, per exemple, segons alguns autors com Diesing (1992) o Kratzer (1995), els predicats d'estadi tenen un argument espaciotemporal (L), que es projecta externament al SAdj. Per tant, una oració com *En Joan està malalt* tindria l'estructura de (148a), mentre que *En Joan és australià* tindria l'estructura de (148b) (*apud* Arche, Fábregas i Marín 2014).

- (148) a. $\lambda x \lambda L [\text{malalt}(x, L)]$ (Joan)
 b. $\lambda x [\text{australià}(x)]$ (Joan)

(adaptat d'Arche, Fábregas i Marín 2014: 110)

³² Noteu que, en castellà, s'utilitza *estar* fins i tot en contextos locatius. Per tant, en aquesta llengua, la generalització és més sistemàtica: *estar* es combina, de manera general, amb SPs i amb adjectius que expressin predicats d'estadi, però no amb adjectius que expressin predicats d'individu.

- (6) Juan está { en la habitación / contento /*inteligente }

Es podria argumentar que les oracions locatives del tipus *El concierto es en el auditorio* o *El congreso es en Madrid* són contraexemples a la nostra proposta. No obstant això, s'ha de notar que el subjecte d'aquestes oracions denota un esdeveniment, de manera que l'estructura eventiva del predicat és diferent (Brucart 1990, 2005, 2012).

D'acord amb aquestes propostes, aquesta variable espaciotemporal pot ser modificada per adjunts temporals i locatius, la qual cosa permetria explicar per què només els predicats d'estadi els accepten, mentre que els predicats d'individu els rebutgen sistemàticament.

- (149) a. En Joan estava malalt ahir a l'hospital
b. *En Joan era australià ahir a l'hospital

(adaptat d'Arche, Fábregas i Marín 2014: 110)

En la nostra proposta, en lloc de postular la presència d'un argument espaciotemporal, proposem la presència d'una P en l'estructura del participi, i la possibilitat de combinar-se o no amb adjunts locatius i temporals depèn de l'estructura interna del predicat, és a dir, de l'estructura dominada per P, i no de P en si mateixa. El que fa la P és convertir l'estructura en un estat i, concretament, en un estat transitori.

Finalment, això permet explicar d'una manera òptima per què un mateix adjectiu, depenent del context, pot expressar un predicat d'estadi o un predicat d'individu.

- (150) a. {Ser / Estar} trist
b. {Ser / Estar} alegre
c. {Ser / Estar} gras

La idea és que l'adjectiu pot projectar només l'estructura adjectival (depenent de la teoria, una arrel o una estructura amb diverses projeccions funcionals, totes pròpies de l'estructura de l'adjectiu), de manera que expressa un predicat d'individu, o bé pot projectar l'estructura adjectival amb la preposició, la qual cosa converteix l'adjectiu en un predicat d'estadi. De fet, aquesta idea implica que un predicat d'estadi es forma a partir d'un predicat d'individu, amb una projecció addicional. Això enllaça amb el fet que, de manera general, qualsevol predicat d'individu, donat el context adequat, pot funcionar com a predicat d'estadi (Fábregas 2012; Silvagni 2017; Arche, Fábregas i Marín 2017;

i.a.). En altres paraules, qualsevol adjectiu que es construeixi amb *ser*, donat el context adequat, es pot combinar també amb *estar*³³.

- (151) a. Ser feliç / Estar feliç
- b. Ser alegre / Estar alegre
- c. Ser vermell / Estar vermell
- d. Ser graciós / Estar graciós

Per tant, d'acord amb la nostra proposta, la diferència entre predicats d'estadi i predicats d'individu no és lèxica (inherent, primitiva), sinó que s'explica a partir de la presència d'una categoria funcional: P (seguint Uriagereka 2001; Gallego i Uriagereka 2009, 2016).

5.6. Domini situacional de la passiva resultativa

En el Capítol 1 (§1.6.2) hem proposat que el domini situacional està format per (almenys) tres projeccions, de manera descendent: SPerf, SP i ST/SAsp (que abreviem ST, per motius d'agilitat expositiva). Així mateix, també hem proposat que la passiva eventiva només inclou una projecció del domini situacional, que és ST (§3.8.4.3). Això explica per què, si es combina amb un verb, només pot ser el verb *ser*, ja que *ser* és un exponent lèxic de ST (Rigau 1988). El que proposem ara és que la passiva resultativa inclou ST, però també SP. D'aquesta hipòtesi se'n segueix, de manera directa, una altra: que el verb *estar*, quan hi apareix, és la lexicalització de les projeccions ST i SP. En altres paraules, *estar* és ST + SP, o, el que és el mateix, és *ser* + P, com han proposat autors com Benveniste (1960), Freeze (1992), Kayne (1993) Uriagereka (2001), Zagona (2009) i Gallego i Uriagereka (2009, 2016).

³³ Segons Fábregas (c.p.), les úniques excepcions d'aquesta generalització en castellà són els adjectius *verdadero* i *falso*. Ara bé, existeixen les construccions *estar en verdad* i *estar en falsedad*, i també en aquests casos apareix el verb *estar*.

5.6.1. *Estar* = *ser* + **P**

“Estoy por creer que el verbo *estar* es el anarquista más grande que ha cruzado el Atlántico y, desde luego, el incendiario petardista que ha quemado más fósforo en las respetables testas de gramáticos y filólogos.”

Luis Crespo (1946)

Quan Benveniste (1960) analitza els verbs *être* i *avoir* en francès, proposa que tots dos verbs són estatus, però que expressen estats diferents: *être* és l'estat d'allò que és, mentre que *avoir* és l'estat d'aquell a qui alguna cosa és, és a dir, és un estat més proper a la possessió.

Ils (= *être* i *avoir*) indiquent bien l'un et l'autre l'état, mais non le même état. *Être* est l'état de l'étant, de celui qui est quelque chose; *avoir* est l'état de l'ayant, de celui à qui quelque chose est. La différence apparaît ainsi. Entre les deux termes qu'il joint, *être* établit un rapport intrinsèque d'identité: c'est l'état consubstantiel. Au contraire, les deux termes joints par *avoir* demeurent distincts: entre ceux-ci le rapport est extrinsèque et se définit comme pertinentiel: c'est le rapport du possédé au possesseur. Seul le possesseur est dénoté par *avoir*, à l'aide de ce qui, grammaticalement, se constitue en (pseudo)régime

(Benveniste 1960: 198-199)

Per tant, els dos verbs són estatus, però, com que expressen estats diferents, es troben en distribució complementària:

(152) a. Ce livre est à moi

b. J'ai ce livre

Benveniste, doncs, ressenya les semblances entre *être* i *avoir* i considera que *avoir* és una variant d'*être* que inclou possessió. Això vol dir que *avoir* inclou la denotació estativa bàsica del verb *être* més una noció addicional, la possessió. Per tant, el que sembla indicar Benveniste és que, de fet, *avoir* és *être* més alguna cosa, un element addicional. Seguint la lògica de Benveniste, Freeze (1992) i Kayne (1993) proposen que *avoir* és *ser* més la incorporació d'una preposició.

En la línia d'aquests autors, Uriagereka (2001) i Gallego i Uriagereka (2009, 2016) proposen que *estar* és *ser* més un element preposicional. Gallego i Uriagereka (2016: 135)

aporten diverses evidències que donen suport a la seva anàlisi. D'entrada, per demostrar que *estar* es forma a partir de *ser*, els autors assenyalen que, quan aquests dos verbs es combinen, *estar* sempre ha de precedir *ser*, i mai pot ser a l'inrevés, cosa que ja havíem assenyalat al Capítol 3 (§3.8.4.2).

- (153) a. Obama está siendo ovacionado ESTAR >>> SER
 b. *Obama es estando ovacionado SER >>> ESTAR

(Uriagereka i Gallego 2009: 3)

En segon lloc, noten que els predicats que típicament es combinen amb *ser*, generalment, també poden aparèixer amb *estar*, mentre que, en canvi, els que típicament es combinen amb *estar* no es poden combinar amb *ser* (seguint Luján 1980).

- (154) a. Tiger Woods es genial, pero el año pasado no estuvo genial
 b. *Tiger Woods está agotado, pero normalmente no lo es

(Gallego i Uriagereka 2016: 129)

A més, la seva proposta també permet fer algunes prediccions, com ara que totes les llengües que tinguin el verb *estar* també tindran *ser*, la qual cosa és, en efecte, certa, com es pot comprovar en llengües com el català, el castellà o el portuguès.

Com a tercer diagnòstic, fan servir una prova que és, precisament, l'essència de la nostra proposta: els requisits de selecció d'*estar*. Gallego i Uriagereka noten que Zagona (2009) també assumeix que *estar* té un tret preposicional. Concretament, l'autora proposa que *estar* té un tret preposicional no interpretable que ha de ser verificat mitjançant la combinació d'aquest verb amb un element que tingui un tret preposicional interpretable.

Briefly stated, I argue that *estar* has an uninterpretable prepositional feature [...] checked by a preposition in the complement of *estar*.

estar: [v [uP] . . .]

(Zagona 2009: 3, *apud* Gallego i Uriagereka 2009: 3)

Donat que Gallego (2010b) també proposa que els participis contenen una P a la seva estructura, Gallego i Uriagereka sostenen que la combinació d'*estar* amb elements participials és una prova que demostra que, en efecte, *estar* té una projecció P, que és la responsable dels requisits de selecció. P requereix que *estar* es combini amb un element que també tingui una P, en la línia de Zagona. D'acord amb Gallego, els participis (inclosos els participis truncats) la tenen, i és per això que es combinen amb *estar* (155). Així mateix, Gallego i Uriagereka (2009: 3) també assenyalen que quan *estar* es combina amb un element que no té una P a la seva estructura interna, aleshores és necessari que hi aparegui una P explícita, com en el cas de (156), que havíem ressenyat també per al català.

(155) a. {Estoy/*soy} avergonzado

b. {Está/*es} suelto

(156) a. Estoy *(de) professor

b. Soy (*de) profesor

Com veurem a l'apartat §5.6.3, la nostra proposta és molt semblant a aquesta. Ara bé, en proposem algunes modificacions.

Finalment, els autors comparen les llengües que presenten la distinció *ser* / *estar*, com el castellà o el català, amb les que no la presenten, com l'anglès.

(157) A. Is John *(there)?

B. No, he's not (there)

(158) A. ¿Está Juan (ahí)?

B. No, (él) no está (aquí)

Les llengües que tenen *estar* i que el fan servir en contextos locatius, quan l'usen en aquests contextos, com passa a (158), aleshores no necessiten l'element locatiu, ja que *estar* expressa aquest significat³⁴. En canvi, en anglès, que no té doble còpula, es necessita

³⁴ En català, en els contextos locatius es fa servir *ser*, i no *estar*. En aquest sentit, si volem ometre el locatiu de l'oració, el verb *ser* necessita combinar-se amb el pronom *hi*, per poder tenir una equivalència plena a l'*estar* locatiu del castellà (Batllori 1992; Rigau 1997; Batllori i Roca 2004).

(7) A. Que hi és, la Maria?

B. No, no hi és.

el locatiu explícit per poder tenir l'efecte interpretatiu de locació (157). Per tant, això demostra que *estar* té alguna projecció o tret que inclou trets espaciotemporals.

Amb tot, Gallego i Uriagereka sostenen que aquests diagnòstics assenyalen que *estar* té una preposició (concretament, que és *ser* + P) i que selecciona elements que també tinguin una preposició a l'estructura, com els participis.

[...] adjectives that are only selected by *estar* have a revealing participial-like morphology (e.g., *amenazado*, *ilusionado*, *alucinado*), which is aspectual in nature (cf. Bosque 1990, Demirdache & Uribe-Etxebarria 2000). Demirdache & Uribe-Etxebarria (2000), Ramchand & Tungseth (2006), and others argue that aspect and prepositions interact. Different scholars have postulated that Romance languages of the Spanish sort involve a prepositional projection between vP and VP (cf. Kayne 1993, Torrego 1999, Kempchinsky 2000, 2004). Torrego (1999) argues that Spanish light verbs can select a prepositional projection that is subject to variation, depending on whether P realizes itself as a Case marker (in so-called Differential Object Marking) or as an accusative clitic (in clitic-doubling dialects).

(Gallego i Uriagereka 2016: 135)

En la nostra proposta, aquests trets espaciotemporals es relacionen amb la projecció ST que, precisament, queda dominada per P.

Pel que fa al tipus de preposició que conté *estar*, seguint Arche, Fábregas i Marín (2017), assumim que es tracta d'una preposició de coincidència central (cf. Arche 2012; Brucart 2012). Així, d'acord amb aquests autors, proposem que *estar* és *ser* més una preposició de coincidència central. Aquesta preposició estativitzada de manera sistemàtica el predicat amb què es combina el verb. Per tant, els adjectius que es poden combinar amb *ser* o amb *estar*, quan van amb *ser* solen expressar propietats, però si es combinen amb *estar* sempre expressen un estat (és a dir, un predicat temporal).

(159) a. La Maria és molt maca (*avui)

b. La Maria està molt maca (avui)

5.6.2. Quan *ser* equival a *estar* en català

Com hem anat notant al llarg d'aquest capítol, hi ha alguns contextos en què en castellà es fa servir el verb *estar* de manera sistemàtica, mentre que en català es prefereix o es pot usar el verb *ser*. De manera general, podem distingir dos contextos: els locatius i les construccions passives resultatives.

Pel que fa als locatius, en castellà es fa servir el verb *estar* per expressar el lloc (*estar en casa, estar en el tren*), però en català l'ús del verb depèn del tipus d'estat específic que es vulgui expressar. Concretament, depèn de la durada de l'estat. Així, quan volem expressar que algú es troba en un lloc "ara", és a dir, en el moment de l'enunciació, es fa servir el verb *ser*; en canvi, si volem dir que algú es troba en un lloc durant un període més o menys llarg de temps, aleshores es fa servir *estar* (Ramos 2002; Rigau 1997; GIEC 2016: §22.3.2; *i.a.*).

El verb *ser* no afegeix cap matís modal o aspectual a l'oració amb un predicat locatiu. L'ús del verb *ser* és, doncs, el prototípic en aquest cas: *A les onze en punt encara érem al teatre; Els castells acostumen a ser en llocs elevats, On són les taronges que vam comprar ahir?*

(GIEC 2016: §22.3.2.1)

[...]

En les construccions locatives, com en les pròpiament atributives, la distribució entre els verbs *ser* i *estar* (o *estar-se*) depèn fonamentalment del valor aspectual de la construcció. Si el verb *ser* és neutre pel que fa a aquest valor, el verb *estar*, per la seva característica semàntica aspectual, afegeix a la simple localització un matís de duració, permanència, fixació o resultat [...]: *Diumenge vam visitar Vinaròs i Benicarló, però només (ens) vam poder estar un parell d'hores a cada poble; Els quadres van estar al museu fins que els hereus els van reclamar; Si no trobes els mitjons, mira que no estiguin amb la roba bruta.*

(GIEC 2016: §22.3.2.3)

El que és important és que quan es fa servir *estar* en construccions locatives, el verb equival a *romandre* o *trobar-se* (GIEC 2016: §22.3.2.3). Per tant, més que el verb copulatiu, aquest ús del verb *estar* correspon a l'ús intransitiu que assenyalàvem al Capítol 4 (§4.4.5). En aquest cas, segurament l'estructura interna del verb implica alguna projecció addicional que l'ús copulatiu del verb no té. Així, aquests contextos no són contextos en què competeixin les dues còpules, *ser* i *estar*, ja que l'*estar* que apareix en aquestes construccions no és el copulatiu (vg. Batllori 1992; Batllori i Roca 2004).

D'altra banda, com vèiem al Capítol 4, en català antic els predicats d'estadi, entre ells alguns participis resultatius, es poden combinar amb *ser*, en lloc d'*estar*.

- (160) a. El plat és trencat
- b. El llum és encès
- c. El teu quadre ja és acabat

d. Portes i finestres eren tancades a ple dia (Bosch, Atles: 71, *apud* Ramos 2002)

El que proposem és que originàriament, en les llengües romàniques, el verb *ser* podia lexicalitzar tant [ST] com [ST + SP], és a dir, es podia usar com a suport lèxic del temps i la concordança, però també es podia fer servir com a verb estatiu resultatiu. Això ho demostren clarament les dades del català antic, en què moltes construccions estatives i, concretament, moltes estatives resultatives es construïen amb *ser* (Ramos 2002: §6.2.1.3).

Criden l'atenció una sèrie de construccions que indiquen un canvi d'estat i solen manifestar-se generalment en pretèrit perfet. Fonamentalment, hem trobat els usos següents: d'una banda, hi ha construccions en què s'estableix una relació causa-efecte. Des d'un punt de vista de la modalitat de l'acció, la construcció es percep com a puntual resultativa i el verb *ésser* admet una lectura similar al verb *esdevenir*. Aquesta construcció, que es manté al llarg de tota l'edat mitjana, pot aparèixer precedida d'una clàusula temporal o sense aquesta.

(161) a. Com lo emperador agué vist lo que lo seu capità havia fet, ne *fon molt content*
(T, I, 245, 31, *apud* Ramos 2002: 269)

b. e que per la dita raó la dita infanta pres ten gran ragirament que de fet
encontinent *fou malalta* e de aquella malaltia morí (CA, 102, 2, *apud* Ramos
2002: 269)

D'una altra banda, hi ha construccions en què el canvi d'estat és una conseqüència d'una situació dinàmica prèvia. La construcció atributiva apareix inclosa dins d'una clàusula temporal. Des d'una perspectiva de la modalitat de l'acció també es percep com una situació puntual resultativa.

(162) Ací punt. Quan tots *foren sadolls*³⁵, dehien: “Oo, que de vianda” (V, 166, 26,
apud Ramos 2002: 269)

Hi ha altres exemples en què apareix explícitament un participi:

(163) a. I tinc per cert que *só prenyada* del principi del mes (E, 38, 30, *apud* Ramos
2002: 271)

b. ne jo, dementre que *sia cobert* d'aquesta vestidura que em veus portar, no t'hi
poria molt més dir que ells han dit (SO, 25, 22, *apud* Ramos 2002: 271)

³⁵ Sadoll: satisfet

- c. per ço com havia molts dies que *eren posades* en tenebres per la mort del fill de l'emperador (T, I, 227, 16, *apud* Ramos 2002: 271)

Ara bé, a poc a poc, el verb *estar* emergeix i comença a agafar alguns dels usos de *ser*.

Cal recordar que la construcció *ésser* + participi de passat també serveix per a expressar l'estat subsegüent a una acció anterior en perífrasis estatives de sentit mitjà (*és meravellat* 'està meravellat') i de sentit passiu (*és posat* 'està posat'), que amb el temps passarà a formar part del domini d'*estar*. [...] la construcció *ésser* + participi de passat [...] presenta un valor polisèmic força alt durant el període medieval. Amb el pas del temps es produeixen tot un conjunt de canvis que eviten la polisèmia d'aquesta construcció.

(Batlle 2002: 34 i 35)

Segons Batlle (2002: 35), *estar* es documenta esporàdicament com a verb de construccions passives resultatives en l'obra de Ramon Llull. La seva introducció progressiva es produeix entre la segona meitat del segle XV i la primera meitat del segle XVI, però l'ús de *ser* encara es manté durant els segles XVI i XVII (*apud* Batllori 2003: 49).

- (164) a. *Fatigat estic e enujat de posseir e tractar los béns temporals* (Bl. 24, *apud* Batllori 2003: 49)
b. *Estaria tota hora callada* (Sc, II, 220, *apud* Batllori 2003: 49)
c. Tots los doctors esponen aquest drach a Lucifer e esponen que devie *estar lligat* fins al temps de Antechrist (V, 244, 9, *apud* Ramos 2002: 283)
d. Que.l bon home virtuós deu *estar totstemps aparellat* per complir ab gran cor la voluntat de Déu (S, 113, 5, *apud* Ramos 2002: 283)

Així, *estar* va començar a estendre's i, progressivament, va conquerir alguns dels contextos d'ús del verb *ser*. Amb el temps, cada verb (*ser* i *estar*) es va anar especialitzant en uns usos específics. Per exemple, *ser* es combina amb adjectius que denoten propietats inherents i *estar* es combina amb estats transitoris i/o resultatius. En algunes llengües, com ara el castellà, *estar* ha acabat posseint de manera exclusiva molts dels usos que abans pertanyien a *ser*, com ara els locatius i els estats resultatius.

- (165) a. Estoy en el metro / en casa / en el trabajo
b. El documento ya está acabado / firmado / sellado

En català, l'expansió del verb *estar* s'ha donat amb un ritme lleugerament més lent³⁶, de manera que ha conservat, durant més temps, alguns dels usos propis de *ser* que, en altres llengües, ja pertanyen a *estar*. És el cas, per exemple, de les construccions locatives.

- (166) a. Hola, ja ets a casa? (cf. castellà: estás en casa)
 b. Encara som al tren (cf. castellà: estamos en el tren)
 c. Avui seré a la universitat tot el dia (cf. castellà: estaré en la universidad)

Per tant, pel que fa als predicats d'estadi i, concretament, a les construccions passives resultatives que encara es construeixen amb *ser*³⁷, les hem d'entendre en clau de testimoni d'aquest ús de *ser* com a verb estatiu resultatiu, que encara perdura en alguns dialectes territorials i generacionals³⁸, però que, a poc a poc, es va perdent. *Estar* es va imposant en molts dels contextos d'ús de *ser*, per evolució i per interferència del castellà. De fet, actualment, en català contemporani, es fa servir *estar* de manera força general amb tots els predicats que expressen un estat resultatiu (*està trencat, està signat, està malalt*).

No obstant això, pel que fa a la combinació de *ser* amb participi, encara es pot fer servir *ser* amb un participi aparentment resultatiu, si el participi es fa servir, en realitat, com un adjectiu per expressar una propietat del subjecte i no un estat, és a dir, si expressa un predicat d'individu i no un predicat d'estadi:

- (167) a. Els bombons són comprats a la pastisseria
 b. El vestit és fet de la mare³⁹

³⁶ Batllori (2003: 49) nota: "Cal tenir present, a més, que l'extensió d'*estar* en contextos de predicats episòdics es dona lentament i progressiva. En aquest sentit, [...] Joan Roís de Corella encara empra *ser* de manera generalitzada".

- (8) a. la mia ànima era ja no poc trista [Jos 4]
 b. pensa, ensems ab la persona, era malalta [Lea 5]
 c. fer que, puix nostres ànimes eren juntes, los cossos... [Jar 2] (Batllori 2003: 50)

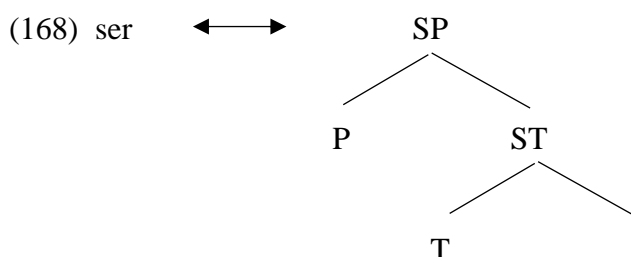
³⁷ Com dèiem al Capítol 4, l'ús de *ser* en construccions resultatives es pot trobar en alguns dialectes del català, com el rossellonès i l'alguerès, o en algunes variants generacionals, especialment entre parlants majors.

³⁸ Com vèiem al Capítol 4, molts dels parlants que fan servir *ser* en contextos resultatius són majors, la qual cosa concorda amb el que acabem d'exposar.

³⁹ Sobre aquesta construcció amb els verbs de creació, vg. §6.6.2.

Les oracions de (167) no són, doncs, construccions passives, sinó oracions copulatives atributives en què el participi denota una propietat del subjecte, i no un estat.

En definitiva, el que és important és que quan *ser* és utilitzat en una construcció passiva resultativa (*és trencat*), aleshores també és SP + ST, és a dir, es fa servir com a equivalent d'*estar*, de manera que lexicalitza les mateixes projeccions funcionals que aquest verb. Això vol dir que en la gramàtica dels parlants que poden fer servir *ser* en una construcció passiva resultativa, aquest *ser* resultatiu té l'entrada lèxica corresponent a *estar*:

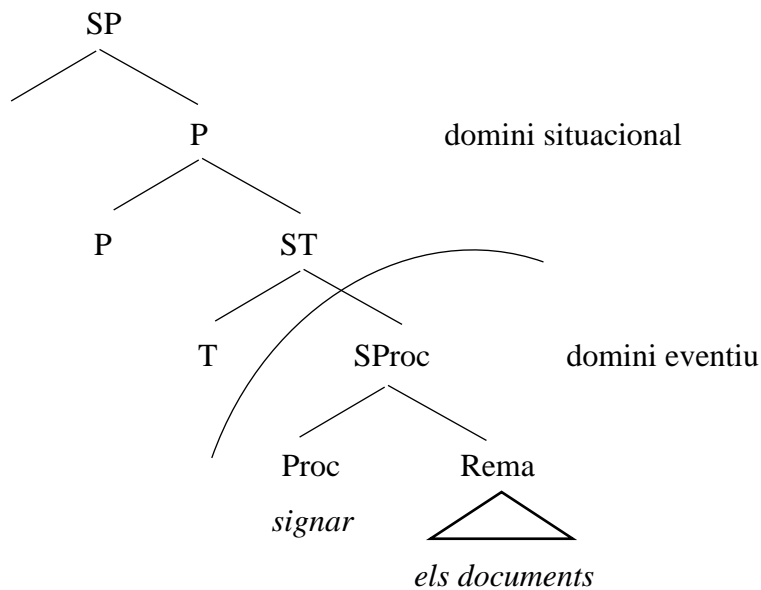
Així, d'acord amb el Principi del Superconjunt, *ser* pot lexicalitzar tota l'estructura (SP + ST), i tenir un ús resultatiu, o només ST, i funcionar com a suport lèxic dels trets de flexió.

5.6.3. Projeccions situacionals en la passiva resultativa

El que proposem és que el domini situacional de la passiva resultativa inclou dues projeccions funcionals: ST i SP. No és coincidència que tant el participi resultatiu com el verb *estar* tinguin una P a la seva estructura interna: la nostra proposta és que *estar* només es pot inserir en construccions que continguin una P, i la construcció passiva resultativa n'és una. Amb aquesta proposta, seguim autors com Zagona (2009), Gallego i Uriagereka (2009, 2016) i Gumiel et al. (2015) en la idea que *ser* i *estar* no contribueixen a la interpretació semàntica d'un predicat, sinó que són simples reflexos materialitzats de l'estructura que aquests predicats ja tenen, de manera que l'únic que fan aquests verbs és requerir que el predicat amb el qual es combinen posseeixi determinades propietats, és a dir, determinats nuclis funcionals.

Una construcció passiva resultativa té l'estructura que mostrem a (169).

(169) Domini situacional i eventiu de la passiva resultativa (documents signats)⁴⁰

Tota aquesta estructura es pot materialitzar de dues maneres: en un únic ítem lèxic, que és el participi, o en dos ítems lèxics, que són el participi i un verb. Així, l'estructura pot ser lexicalitzada pel participi, en una construcció com la de (170).

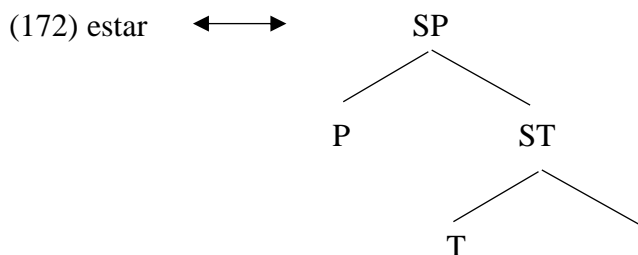
(170) Aquí hi ha els documents signats (pel rector)

En aquest cas, sabem que el participi lexicalitza projeccions del domini situacional perquè, per exemple, accepta adjunts locatius o temporals, que modifiquen ST.

(171) Aquí hi ha els documents signats {ahir / aquest matí / a Bèlgica}

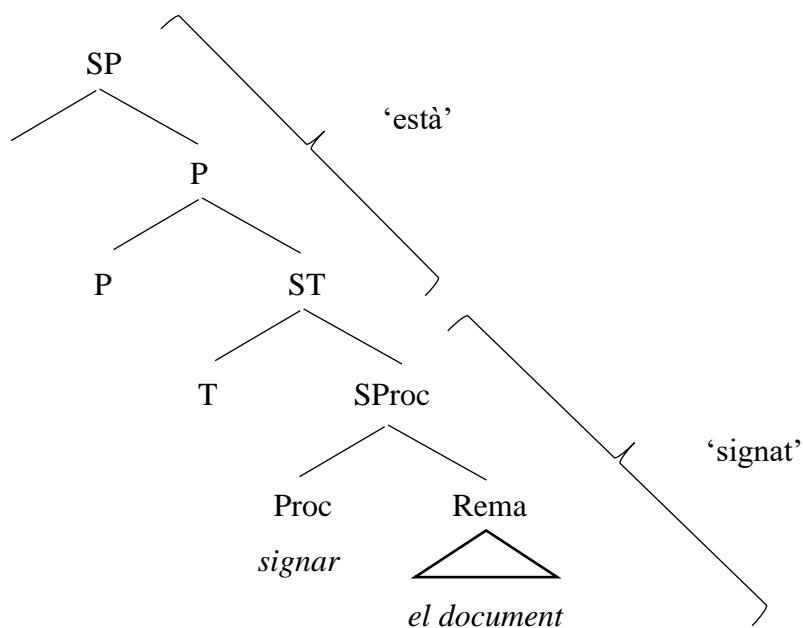
Si la materialització de l'estructura es fa en dos ítems lèxics, el participi externalitza la part del domini eventiu i el verb la part del domini situacional. Així, el verb que l'acompanya ha d'externalitzar les projeccions ST i SP. Com vèiem al Capítol 1, el verb que té, exactament, aquestes dues projeccions especificades a la seva entrada lèxica és el verb *estar*.

⁴⁰ D'acord amb la nostra teoria, *signar* no lexicalitza SRes, ja que no permet la formació d'una passiva resultativa que expressi un estat meta: **els documents encara estan signats*.

Per tant, *estar* és el candidat perfecte per lexicalitzar les projeccions ST i SP de l'estructura. El que proposem, doncs, és que *estar*, quan apareix en una construcció passiva resultativa, el que fa és lexicalitzar els nuclis del domini situacional que són presents en l'estructura⁴¹.

(173) El document està signat

Això explica, per exemple, per què *estar* només es combina amb predicats que, internament, són SP: perquè només es pot inserir en estructures que tinguin P. Si una

⁴¹ Hi ha altres maneres de formalitzar els requisits de selecció del verb *estar*, i, concretament, de la P del verb *estar*, com ara en termes de verificació de trets, com fa Zagona (2009). Ara bé, la nostra proposta se situa en el marc de la nanosintaxi i preferim fer la formalització seguint els supòsits i les operacions d'aquest model.

estructura no té P i només té, per exemple, ST, aleshores el verb que s'insereix en l'estructura és *ser*, ja que és el verb que lexicalitza exactament la projecció ST. En canvi, si el predicat té P + T, com és el cas dels predicats d'estadi, aleshores el verb *estar* es pot inserir en l'estructura per lexicalitzar aquests dos nuclis.

5.7. Els adjectius resultatius

A l'apartat §4.7 del Capítol 4 hem analitzat la diferència entre adjectius estadius i adjectius resultatius. Com dèiem, els adjectius resultatius sempre expressen un estat que és el resultat d'un esdeveniment previ (*malalt, content*), mentre que els adjectius estadius no sempre expressen un resultat, ja que poden expressar un estat pur, això és, sense implicacions eventives (*sec, net*). Tots dos tipus d'adjectius alternen amb una versió participial: *malalt – emmalaltit, content – acontentat, sec – assecat, net – netejat*.

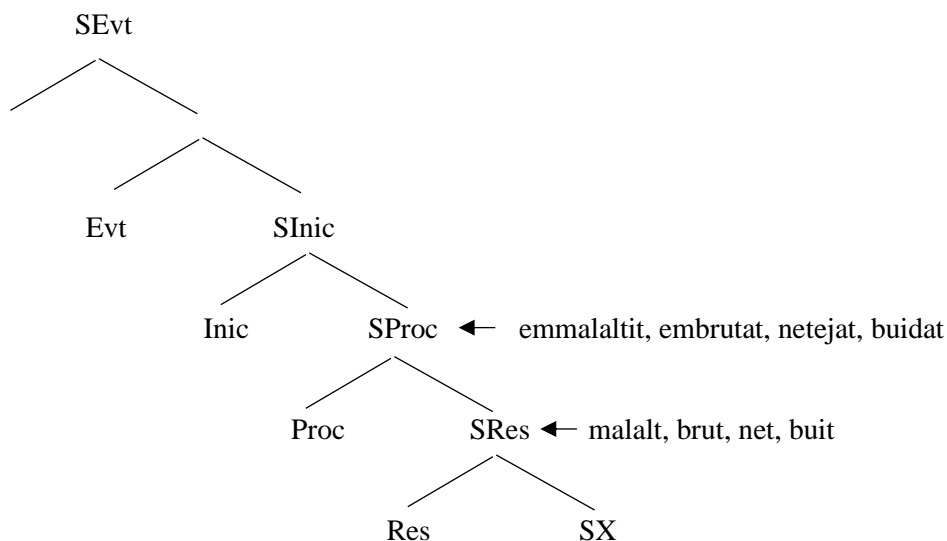
Pel que fa a l'anàlisi formal d'aquests elements, d'entrada, el participi no pot expressar mai un estat pur, sense implicacions eventives; sempre expressa un estat resultatiu. Ho demostra el fet que no es pot desvincular de la implicació que aquest estat ha estat generat per un procés previ. Concretament, el participi expressa un estat resultant.

- (174) a. La piscina se construyó llena
 b. *La piscina se construyó llenada

(Berro 2019: 91)

Pel que fa als adjectius, si l'adjectiu expressa un estat resultatiu, té implicacions eventives i, per tant, ha de tenir part de l'estructura eventiva del verb amb el qual es relaciona. En aquest sentit, el que proposem és que quan aquests adjectius expressen un resultat lexicalitzen el Sintagma Resultat de l'estructura eventiva (en la línia de Fábregas i Marín 2015). Per tant, la predicció és que l'adjectiu resultatiu només podrà expressar un estat meta, però mai un estat resultant. L'estat resultant s'expressa sempre amb el participi regular.

(175)

Per tant, els adjectius resultatius, com *malalt* o *brut*, sempre són la lexicalització d'una projecció subeventiva SRes, perquè sempre expressen un estat resultatiu. En canvi, en el cas dels adjectius com *net* o *buit*, la proposta és que poden expressar un estat resultatiu o no i que, quan ho fan, aleshores són la lexicalització d'un SRes. Si no, si només expressen un estat pur, sense implicacions eventives, aleshores són adjectius i no tenen estructura eventiva, tenen una estructura adjectival.

Així, la predicció és que els adjectius resultatius només poden expressar un estat meta, però mai un estat resultant. I, al mateix temps, també es pot predir que el participi només podrà expressar l'estat resultant, però no l'estat meta. D'entrada, això es confirma a partir de la combinació amb l'adverbi *encara*. L'adjectiu l'accepta, però el participi no.

(176) a. La Maria (encara) està malalta

b. La casa (encara) està neta / buida / bruta

(177) a. La Maria (*encara) està emmalaltida

b. La casa (*encara) està netejada / buidada / embrutada

Un altre diagnòstic que ens permet verificar la nostra hipòtesi és que alguns adjectius resultatius admeten el prefix *iN-* (Gibert-Sotelo 2017), la qual cosa indica que tenen una estructura més adjectival que els participis d'estat resultant⁴².

- (178) a. La feina està {incompleta / *incompletada}
 b. El volcà està {inactiu / *inactivat}
 c. L'exercici està {inconclús / *inconcluït}

Finalment, els adjectius resultatius no es poden combinar amb modificadors eventius, com ara el sintagma-*per* o adverbis orientats a l'agent, a diferència dels participis amb els quals alternen.

- (179) a. *Este ordenador está (in)conexo a la corriente
 b. *La bomba está (in)activa meticulosamente
 c. *Una obra que está (in)conclusa por el autor

(Gibert-Sotelo 2017: 238)

- (180) a. La casa estava {netejada / *neta} per la Maria / a fons
 b. L'escultura estava {buidada / *buida} per l'artista / meticulosament
 c. La platja estava {embrutada / *bruta} pels turistes irrespectuosos

Per tant, l'adjectiu resultatiu lexicalitza únicament la projecció SRes de l'estructura eventiva. Això es relaciona amb l'observació que han fet molts autors que aquests adjectius, tot i expressar el resultat d'un esdeveniment, no expressen cap procés dinàmic: aquesta propietat s'explica perquè mai lexicalitzen la projecció SProc (Fàbregas i Marín 2015). Per tant, els adjectius resultatius tenen una projecció estativa, sense cap esdeveniment dinàmic.

A la Taula 12 resumim l'estructura i les propietats del participi resultatiu, l'adjectiu resultatiu i l'adjectiu estatiu.

⁴² Com veïem, el prefix *iN-* no es pot adjuntar a tots els adjectius (**inblanc*, **incontent*). En el cas dels adjectius resultatius passa el mateix, no tots l'accepten: **immalalt*, **imbrut*, **innet*. Però el fet que alguns sí que n'admetin la combinació demostra que tenen una estructura menys eventiva (i, per tant, més adjectival o més estativa) que altres participis.

<i>buidat</i>	Participi resultatiu	Passiva resultativa (estat resultant)	Predicat d'estadi	La capsa està buidada (perquè l'han buidada aquest matí)
<i>buit</i>	Adjectiu resultatiu	Passiva resultativa (estat meta)	Predicat d'estadi	La capsa està buida (perquè l'han buidada aquest matí)
	Adjectiu estatiu	Copulativa atributiva	Predicat d'individu	La capsa és/està buida (tot i que ningú l'ha buidada mai)

Taula 12. Diferència entre participi resultatiu, adjectiu resultatiu i adjectiu estatiu

Com dèiem, el participi resultatiu (*buidat*, *netejat*) forma una passiva resultativa que expressa un estat resultant. Per tant, lexicalitza els nuclis Procés i Resultat. Això explica que es pugui combinar amb modificadors eventius i amb el sintagma-*per*.

- (181) a. La capsa està buidada {meticulosament / per en Pere}
 b. La casa està netejada {a fons / amb productes químics / pels operaris}

L'adjectiu resultatiu (*buit*, *net*) forma una passiva resultativa que expressa un estat meta. Per tant, lexicalitza únicament el nucli Resultat, amb la qual cosa rebutja qualsevol tipus de modificació eventiva, i també rebutja la combinació amb el sintagma-*per*.

- (182) a. *La capsa està buida {meticulosament / per en Pere}
 b. *La casa està neta {a fons / amb productes químics / pels operaris}

Finalment, quan *buit* és un adjectiu estatiu sense implicacions eventives, no es relaciona amb cap projecció de l'estructura eventiva del verb. Per tant, té una estructura completament adjectival⁴³. En aquest sentit, proposem que una oració com (183a) equival a una oració com (183b).

⁴³ L'estructura interna específica de l'adjectiu depèn del model que se segueixi. Per exemple, en MD, l'adjectiu és un arrel que s'ajunta a un nucli categoritzador *a*, que converteix l'arrel en un adjectiu (Halle i Marantz 1993, 1994; Marantz 1997, 2001). En un model halekeiserià, l'adjectiu té una estructura complexa; per exemple, segons Mateu (2002) l'adjectiu és una estructura relacional formada per un SP. En un model nanosintàctic, l'adjectiu lexicalitza diverses

- (183) a. La capsa és buida, sempre ho ha estat, no l'ha buidada ningú
 b. La capsa és blanca, sempre ho ha estat, no l'ha pintada ningú

5.7.1. Els adjectius estatus i resultatius i l'alternança *ser/estar*

És interessant notar que, en català, els participis resultatius, els adjectius resultatius i els adjectius estatus es poden combinar tant amb *ser* com amb *estar*, de manera que hi ha una gran variació respecte a l'ús d'aquests dos verbs en aquestes construccions.

Aquesta variació ja la notàvem en el cas de la passiva resultativa, és a dir, dels participis resultatius (*buidat, netejat, assecat*) ja que, tot i que el verb que es fa servir més freqüentment en aquesta construcció és *estar*, com vèiem a l'apartat §4.4.5.3, hi ha parlants del català que formen la passiva resultativa amb el verb *ser* (Ramos 2002). De manera general, dèiem que la passiva resultativa amb el verb *ser* era la variant més habitual en català antic i, actualment, és la variant més conservadora, per tant, la dels parlants més majors i que no són de grans zones urbanes.

- (184) a. El plat és trencat
 b. El llum és encès
 c. Portes i finestres eren tancades a ple dia

En el cas dels adjectius resultatius i estatus, també es dona aquesta variació, és a dir, hi ha parlants que els combinen amb *ser* i parlants que els combinen amb *estar*.

Pel que fa als adjectius resultatius (*malalt, content*), en català antic també es combinaven habitualment amb el verb *ser*.

- (185) a. Hom qui *es malalt* per peccat Deus lo sana ab pietat (Ramon Llull, *Libre de mil proverbis*, XLVIII)
 b. Donchs — dix ell — , e per què no *és content* de assò que has ? - - Ja ho són (Bernat Metge, *Lo somni* III)

projeccions funcionals, com ara un Sintagma Cas (KP) o un Sintagma Aspecte (AspP) (Fàbregas 2007; en premsa).

- c. Si no és ta muller, no pots dir que *sias content* de assò que has, car *ésser content* no és àls sinó reposar en son desig e abstenir-se de cobeyar cosas supèrfluas (...) (Bernat Metge, *Lo somni* III)

Actualment, precisament per aquest caràcter marcadament resultatiu, els parlants solen combinar aquests adjectius amb *estar*, tal com passava amb la passiva resultativa.

- (186) a. La Maria {està / *és} malalta
b. En Joan {està / *és} content

Això és perquè, com dèiem, aquests adjectius sempre expressen un estat resultatiu i es fan servir en lloc dels participis resultatius dels respectius verbs: *estar malalt* - **estar emmalaltit*, *estar content* - **estar acontentat*.

En el cas dels adjectius estatus, hi ha molta més variació, de manera que podem trobar adjectius com *net*, *buit* o *sec* combinats tant amb *ser* com amb *estar*, tant en l'ús estatiu com en l'ús resultatiu.

- (187) a. La casa (ja) és/està neta, perquè l'hem netejada aquest matí⁴⁴
b. La casa és/està neta, tot i que no l'ha netejada ningú

Per tant, en el cas dels adjectius estatus en combinació amb *ser* i *estar*, actualment hi ha tres possibilitats de combinació que es donen de manera simultània en català, i la preferència d'una o l'altra depèn, sobretot, dels factors dialectal i generacional. Els tres escenaris que es poden trobar són els següents:

- A. Els parlants fan servir *ser* tant si l'adjectiu té un valor resultatiu com si té un valor purament estatiu. Aquesta és la variant més conservadora, típica entre parlants majors.

- (188) a. El gerro (ja) és buit/net, perquè l'hem buidat/netejat aquest matí
b. El gerro és buit/net, tot i que ningú l'ha buidat/netejat

⁴⁴ Com veïem a l'apartat §5.3.2.2, l'adverbi *ja* emfasitza la interpretació resultativa de la construcció.

B. Els parlants fan servir *estar* en la construcció resultativa i *ser* en la construcció estativa sense implicacions eventives. Aquesta variant és força generalitzada, tot i que comença a estar en retrocés a causa de l'avenç i la difusió d'*estar* en català.

(189) a. El gerro està buit/net, perquè l'hem buidat/netejat aquest matí

b. El gerro és buit/net, tot i que ningú l'ha buidat/netejat

C. Els parlants fan servir *estar* tant en la construcció resultativa com en la construcció estativa sense implicacions eventives. Aquesta és la variant dels parlants més joves, parlants amb interferències del castellà i, a poc a poc, s'està convertint en l'escenari més freqüent, segurament per influència del castellà.

(190) a. El gerro està buit/net, perquè l'hem buidat/netejat aquest matí

b. El gerro està buit/net, tot i que ningú l'ha buidat/netejat

Actualment, els tres escenaris són possibles, de manera que hi ha variació respecte de l'ús d'aquests dos verbs en construccions estatives i resultatives. Aquesta variació es relaciona amb l'evolució dels verbs *ser* i *estar* en llengües romàniques (vg. §5.6.2).

Des d'un punt de vista formal, això vol dir que l'estructura eventiva especificada a l'entrada lèxica de *ser* i d'*estar* pot variar depenent de la gramàtica de cada parlant. Al llarg d'aquesta tesi hem proposat que *ser* només lexicalitza un nucli ST i, per tant, només es combina amb predicats d'individu (i amb esdeveniments), mentre que *estar* té especificats els nuclis SP i ST, de manera que es combina sempre amb predicats d'estadi.

Com que els adjectius estadius (*buit*, *net*), quan no tenen cap implicació eventiva, constitueixen predicats d'individu, es combinen amb *ser*, ja que són adjectius simples. En canvi, els adjectius resultatius (*malalt*, *content*) o els estadius quan es fan servir com a resultatius, com que formen predicats d'estadi i, per tant, això vol dir que tenen una P a la seva estructura, requereixen el verb *estar*.

Ara bé, donada la variació que hem descrit, haurem d'assumir que l'estructura que té especificada cada verb pot ser diferent segons el parlant. Els parlants que combinen *ser* amb els predicats d'individu i *estar* amb els predicats d'estadi, tenen l'entrada lèxica de cada verb especificada amb els trets que hem proposat al llarg d'aquesta tesi. *Ser* té

especificat ST i, per tant, es combina amb predicats d'individu, i *estar* té SP i ST, de manera que es combina amb predicats d'estadi (escenari B).

Noteu que aquesta proposta no anul·la ni invalida l'opció d'introduir *estar* en estructures en què només lexicalitzi ST, d'acord amb el Principi del Superconjunt (vg. §1.3.1). Precisament, això és el que fan els parlants que fan servir sempre *estar* (escenari C): tal com proposàvem, tenen *ser* especificat com ST i *estar* com [SP, ST], però la seva gramàtica presenta una tendència a introduir *estar* tant a les estructures que tenen SP i ST (predicat d'estadi), com a les que tenen ST (predicat d'individu). Així, *estar* es pot introduir en una estructura en què només lexicalitzi el nucli ST i deixar sense lexicalitzar el seu tret SP. Això és el que passa quan *estar* es combina amb un adjectiu estatiu. No és l'opció òptima, ja que seria més acurat introduir *ser* per lexicalitzar ST, donat que aquest verb té especificat únicament el nucli ST, però és una opció possible, d'acord amb el Principi del Superconjunt.

Finalment, els parlants que fan servir sempre *ser* (escenari A), segurament tenen *ser* especificat al lèxic amb els trets [SP, ST], de manera que *ser* pot lexicalitzar una estructura que contingui els dos nuclis (predicat d'estadi) o només ST (predicat d'individu). Bàsicament, és l'escenari oposat a l'escenari C que acabem de descriure.

5.8. El sintagma-*per*

Com hem vist al llarg d'aquest capítol, seguim Kratzer (2000) en la diferència entre estats meta i estats resultants i, concretament, seguim la proposta d'Anagnostopoulou (2003, 2017) segons la qual els participis que expressen estats meta no tenen argument extern implícit, però els que expressen estats resultants sí. Ara bé, fins i tot els participis que expressen un estat resultant presenten algunes restriccions pel que fa a l'argument extern, de manera que sembla que no admeten qualsevol tipus d'argument extern.

(191) a. Londres està contaminat pel plom

b. *Londres està contaminat per Moriarty (adaptats de Fábregas 2014)

En la línia de García-Pardo (2016), diferenciem entre causa directa i causa indirecta, i proposem que, quan la passiva resultativa té un adjunt agentiu en forma de sintagma-*per*, només pot ser una causa directa, però mai una causa indirecta.

5.8.1. Causa directa i causa indirecta

Tradicionalment, s'ha diferenciat entre agent i causa en termes d'animacitat: un agent és animat, volitiu i intencional (192a), mentre que una causa és inanimada i no-intencional (192b) (Alexiadou i Schäfer 2006; Alexiadou 2014; Fábregas 2014; *i.a.*).

- (192) a. En Pere va trencar el vidre
 b. Un cop de vent va trencar el vidre

Ara bé, García-Pardo (2016), seguint Fábregas (2014), proposa establir la diferència entre aquests dos tipus d'arguments externs a partir d'un altre criteri: si l'argument extern està present durant tot el desenvolupament de l'esdeveniment fins a la seva compleció o no. Així, si l'argument extern està present fins al final, durant tot el desenvolupament de l'esdeveniment fins a la seva culminació, constitueix una "causa directa". En canvi, si només està present o només genera el subesdeveniment causatiu però després ja no és present (obligatòriament) en la resta del desenvolupament de l'esdeveniment, constitueix una "causa indirecta". García-Pardo (2016) ho defineix així:

- Direct causer: permanently involved throughout the causing eventuality, from beginning to end, i.e. the causing eventuality and the participation of the causer must be temporally coextensive.
- Indirect causer: need not be coextensive with the causing eventuality, i.e. the causing eventuality may happen or culminate after the causer's involvement in the whole eventuality.

Així, per exemple, a (193a), Moriarty és una causa indirecta, mentre que, en canvi, a (193b), el plom és una causa directa.

- (193) a. Moriarty contamina Londres
 b. El plom contamina Londres (adaptats de Fábregas 2014)

The contrast is not due to agents vs. causers in the classic sense, but rather, to the fact that Moriarty is an indirect causer: he is not a polluting agent, but rather, someone who does something to bring about pollution, such as passing laws in favour of it or by introducing harmful substances in the air and water.

(García-Pardo 2016)

Així, el que proposa García-Pardo és que la passiva amb *estar* només admet un sintagma-*per* que expressi una causa directa: “Note that [we can] have direct animate causers that can have agentive readings, and yet are allowed in APass.” Això li permet explicar contrastos com el de (194).

(194) Londres está contaminada por {*Moriarty/el plomo} (Fábregas 2014)

Sembla que, en català, es pot aplicar la idea de García-Pardo (2016), segons la qual la passiva resultativa només admet un sintagma-*per* que expressi una causa directa.

(195) a. Londres està contaminada {*per Moriarty / pel plom}

b. La ciutat està destruïda {*pels romans / per l’avarícia dels ciutadans}

Això vol dir, doncs, que les passives resultatives que expressen un estat resultant en català sí que tenen un argument extern implícit, però, de fet, no és ben bé un iniciador, sinó més aviat una causa directa. És important notar que els termes “causa directa” i “causa indirecta” no expressen papers temàtics en el sentit clàssic. Són, senzillament, descripcions de les possibles interpretacions que els arguments (els arguments externs, en aquest cas) poden rebre a partir de les posicions estructurals que ocupen en l’estructura eventiva (García-Pardo 2017: 238).

García-Pardo (2016) dona compte d’aquesta diferència formalment a partir del model de Ramchand (2008). Així, segons l’autor, una causa directa es genera a SProc, com ja havia proposat Fábregas (2014), mentre que una causa indirecta es genera més amunt, a SInic.

Building on and modifying Ramchand, I argue that there are **two positions where external arguments can be merged**: either **low** in (**Spec,procP**), where they will be **direct causers**, simply because they are subjects of the causing dynamic sub-event and are thus actively involved throughout its development until its completion, i.e. until the result state denoted by resP starts to hold. The second possible merging site is (**Spec,initP**), where the argument is interpreted as an **indirect causer**, because it is now a subject of an initiational sub-event (init) distinct from the dynamic sub-event (proc) that directly brings about the result state.

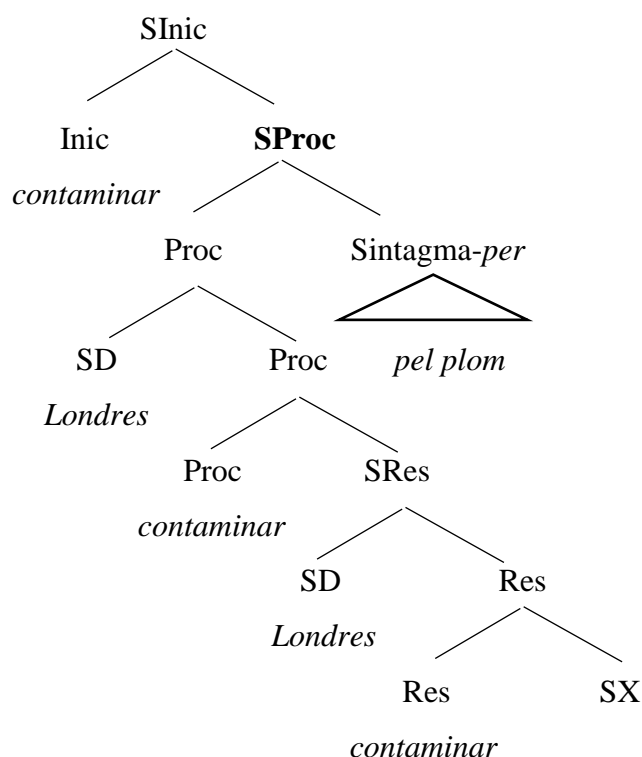
(196) [initP indirect causer [procP direct causer [resP theme/resultee]]]

Per tant, la causa directa es genera a SProc, mentre que la causa indirecta es genera a SInic. García-Pardo fa aquesta proposta per donar compte de les restriccions que imposa la passiva resultativa sobre el sintagma-*per*. Ara bé, la seva proposta, que assumim aquí, permet fer diverses prediccions.

5.8.2. Prediccions

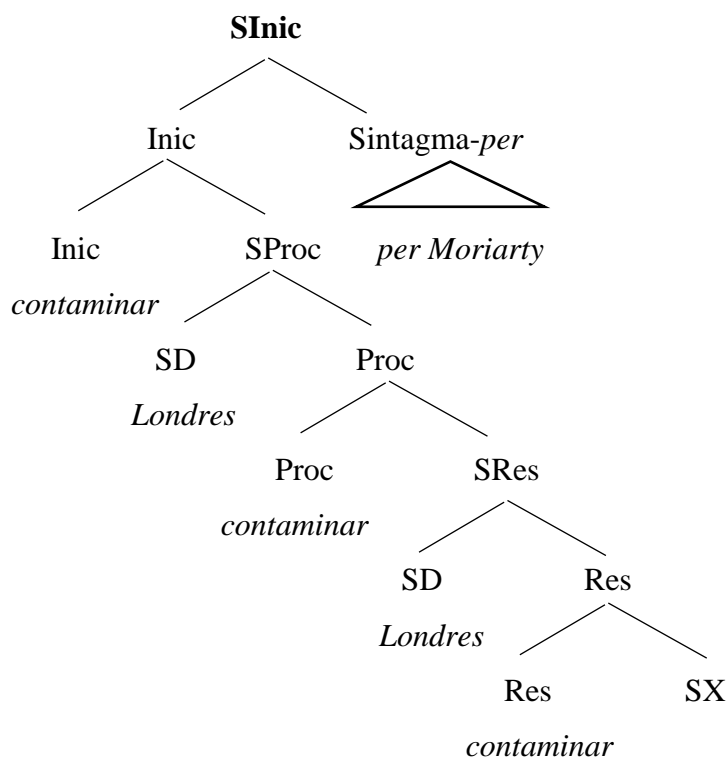
D’una banda, podem predir que la passiva eventiva admet tant causes directes com indirectes, ja que lexicalitza SProc i SInic. Així, si el sintagma-*per* expressa una causa directa, es genera com a adjunt del SProc; en canvi, si expressa una causa indirecta, es genera com a adjunt de SInic.

(197) Londres va ser contaminat pel plom⁴⁵ (passiva eventiva - causa directa)

⁴⁵ Aquesta no és l’estructura que proposa García-Pardo (2018) per al verb “contaminar”, ja que ell considera que només lexicalitza Inic i Res. En la nostra teoria, és un verb que lexicalitza les tres projeccions subeventives Inic, Procés i Resultat. En aquest sentit, sabem que lexicalitza un resultat, perquè permet formar un estat resultant i un estat meta: *l’aire (encara) està contaminat*.

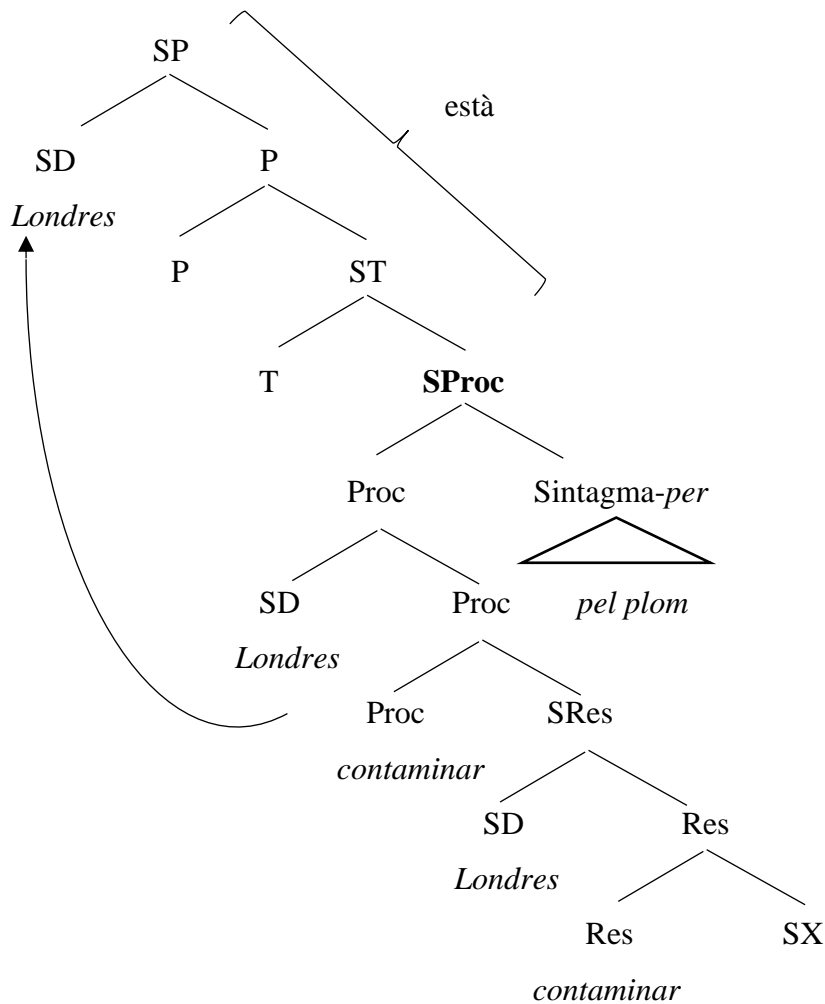
(198) Londres va ser contaminat per Moriarty (passiva eventiva - causa indirecta)

Pel que fa a la representació estructural del sintagma-*per*, com dèiem, per motius de simplicitat i seguint la representació de García-Pardo (2016), el col·loquem a sota de la projecció sintagmàtica del nucli eventiu en qüestió (SInici o SProcés). Segurament, hi ha altres opcions representacionals, però no entrarem en detalls.

En el cas de la passiva resultativa, aquesta proposta permet fer prediccions més interessants, tal com apunta García-Pardo. Concretament, prediu que la passiva resultativa només admetrà un sintagma-*per* que expressi una causa directa, però mai una causa indirecta, ja que la passiva resultativa té SProc, però no té SInic. Per tant, a la restricció segons la qual la passiva resultativa només admet un sintagma-*per* quan expressa un estat resultant, ara se n'hi suma una altra: aquest sintagma-*per* només pot expressar una causa directa.

(199) Londres està contaminat {pel plom / *per Moriarty}

Així, l'argument extern de verbs com *escriure* o *signar* s'interpreta com a causa directa, ja que el subjecte que *escriu* un llibre, per poder ser el subjecte, ha d'haver escrit el llibre del principi fins al final, de la mateixa manera que el subjecte que *signa* un document, ha d'haver fet tota la signatura completa. És per això que aquests verbs, quan es construeix la passiva resultativa, permeten l'aparició del sintagma-*per* (quan expressen l'estat resultant).

(200) a. El llibre està escrit per Quim Monzó

b. El document està signat pel rector

Els verbs que admeten una causa directa o indirecta, en la passiva resultativa només admeten la causa directa. Així, per exemple, vèiem que no es pot dir **està destruïda pels romans*, perquè *pels romans* seria una causa indirecta: els romans que destrueixen una ciutat poden prendre-li foc i després marxar, mentre la ciutat es va destruint sense la seva presència. Així mateix, tampoc podem dir **està trencat per en Joan*, perquè, de nou, en Joan també és una causa indirecta: pot llençar el got al terra, sense participar en la trajectòria que el got transcorre fins al terra i el seu posterior trencament. Per tant, aquests sintagmes-*per* introdueixen l'iniciador del subesdeveniment causatiu, però que no està present necessàriament durant tot el desenvolupament de l'esdeveniment descrit pel verb.

(201) a. *La ciutat està destruïda pel romans

b. *El got està trencat per en Joan

En canvi, com nota García-Pardo (2016), sí, amb aquests mateixos verbs, el sintagma-*per* introdueix una causa directa, és a dir, una causa que està present durant tot l'esdeveniment, aleshores la construcció resultant és bona. Així, per exemple, és fàcil trobar exemples amb la passiva resultativa de *destruir* i *trencar* amb una causa directa:

(202) a. Com succeeix a Síria, el dia de començar l'escola no pots fer-ho perquè *està destruïda per un bombardeig* (<https://elmon.cat> › monterrassa › opinio, consultat: 15.04.2020)

b. Laura Palmer té una llar que, tot i les aparences de ser idíl·lica, *està destruïda per la bogeria del seu pare* (<https://www.nuvol.com> › llibres › narrativa, consultat: 15.04.2020)

c. Està ambientat en una Terra que *està destruïda per una brutal guerra* des de fa 500 anys (<https://www.elperiodico.cat/ca/oci-i-cultura/20141031/premis-salo-manga-3651378>, consultat: 15.04.2020)

(203) a. A l'Estat espanyol, el sistema d'habitatge *està trencat per la corrupció i l'avarícia* (publicació del Sindicat de Llogaters a Facebook, vist: 15.04.2020)

b. El pacte de Sant Domènec *està trencat per les continues lluites internes de poder* (<http://linformador.net/el-partit-popular-dona-per-trencat-el-govern-tripartit-per-les-continues-lluites-internes-de-poder/>, consultat: 15.04.2020)

c. Actualment, els vidres *estan trencats per vandalisme*

(https://docs.terrassa.cat/aoberta/projectesobres/COAP_69_2018.pdf,
consultat: 15.04.2020)

Així mateix, d'acord amb les nostres prediccions, si un verb, per la seva semàntica, només pot seleccionar una causa indirecta, generada a SINic, aleshores aquesta causa no pot ser expressada quan es forma la passiva resultativa d'aquest verb, ni tan sols en forma d'adjunt, ja que la projecció SINic és exclosa de l'estructura que lexicalitza la passiva resultativa. Això és el que passa, per exemple, amb els verbs del tipus “matar” (Alexiadou et al. 2006; Beavers i Koontz-Garboden 2018; Ausensi 2018): *assassinar*, *sacrificar*, *massacrar*, *guillotinar*, etc.

- (204) a. *La dona està assassinada pel seu marit
 b. *El gos està sacrificat pel veterinari
 c. *La reina està guillotinata pels rebels

Recordem que aquests verbs permeten formar una passiva resultativa que expressi un estat resultant. Ara bé, com que, semànticament, el seu iniciador s'interpreta sempre com una causa indirecta, generada a SINic, aquesta causa no es pot expressar en la passiva resultativa. Assumim que la causa d'aquests predicats és indirecta, perquè pot causar el subesdeveniment causatiu però no és present durant el desenvolupament de tot l'esdeveniment. Per exemple, *assassinar* implica dos moments eventius: ferir algú i que aquesta persona mori. Ara bé, per assassinar algú, podem no ser presents en els dos moments i causar únicament el primer. Per exemple, podem clavar-li un ganivet a una persona i després marxar, sense ser presents durant la resta de l'esdeveniment, en què la víctima es va debilitant a poc a poc fins que, finalment, mor. Per tant, l'iniciador pot no ser present en el segon moment eventiu, en què la víctima mor.

5.9. Participis resultatius no passius

En aquest apartat analitzem els participis resultatius no passius. Com vèiem al Capítol 2, en distingim dos tipus: els deponents, que es formen a partir de verbs inacusatius, i els actius.

5.9.1. Els participis deponents resultatius

Sabem que els verbs inacusatius permeten la formació de participis resultatius no passius, és a dir, participis deponents resultatius. Per tant, es pot formar un estat a partir d'un verb inacusatiu.

- (205) a. El senyor Mas està desaparegut des de fa sis mesos
b. Aquest nen està molt crescut
c. Les roses del jardí ja estan florides
d. El criminal està mort

Ara bé, hi ha dos tipus de verbs inacusatius, segons si permeten formar una estructura resultativa (no passiva) o no. D'una banda, els verbs del tipus *desaparèixer*, *créixer* o *morir*, permeten la formació de l'estructura resultativa (206a), mentre que, en canvi, verbs com *néixer*, *aparèixer*, *faltar* o *sobrar* no la permeten (206b).

- (206) a. El criminal està mort
b. *El nen està nascut

Pel que fa als verbs inacusatius que permeten la formació d'una construcció resultativa, el que proposem és que un cop s'ha exclòs la projecció SEvt de l'estructura eventiva del verb, si s'hi afegeix la P estativa, es forma un participi resultatiu. Així, la P de coincidència central estativitza l'estructura i la seva interacció amb la projecció subeventiva SProc fa que la construcció adquireixi una lectura d'estat resultatiu.

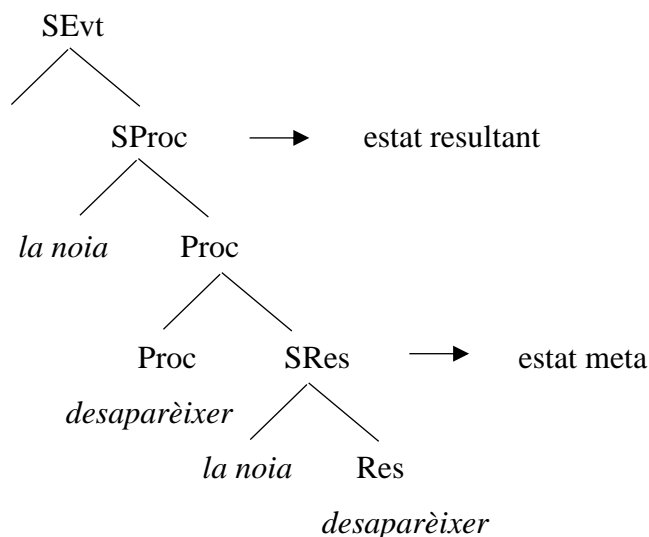
Com passava en el cas dels participis deponents eventius, la reducció de l'estructura eventiva i argumental que desencadena la formació de la passiva resultativa tampoc no afecta en absolut l'estructura del verb inacusatiu: la passiva resultativa exclou la projecció SInic de l'estructura eventiva del verb. Com que els verbs inacusatius no en tenen, la seva estructura queda exactament igual. Per tant, el resultat no és un participi passiu resultatiu, sinó un participi deponent resultatiu. En altres paraules: un participi resultatiu, però no passiu.

En aquest sentit, d'acord amb la nostra predicció, com que els verbs inacusatius tenen SProc i SRes, han de permetre la formació d'una estructura resultativa amb interpretació

d'estat resultant i d'estat meta. En efecte, això és així amb els verbs del tipus *morir*, *desaparèixer* o *caure*⁴⁶.

- (207) a. Jesucrist està mort
 b. El Dissabte Sant Jesucrist encara està mort, ressuscita el Diumenge Sant
- (208) a. La noia estrangera està desapareguda
 b. La noia estrangera encara està desapareguda, no sé si la trobaran
- (209) a. El servidor ara està caigut
 b. El servidor encara està caigut, no podem pujar el vídeo

(210)

D'altra banda, com vèiem, verbs com *néixer*, *aparèixer*, *sobrar*, *faltar* o *bastar* rebutgen de manera força sistemàtica la construcció resultativa, tant amb la interpretació d'estat meta com amb la d'estat resultant.

- (211) a. *El nadó (encara) està nascut
 b. *En Joan (encara) està aparegut
 c. *Tres cadires (encara) estan sobrades
 d. *La llet (encara) està faltada
 e. *Un quilo de taronges (encara) està bastat

⁴⁶Encara que alguns puguin sonar menys naturals, es poden trobar dades de la construcció passiva resultativa formada a partir d'aquests verbs (sobretot a Internet), i es pot trobar tant amb la interpretació d'estat meta com amb la d'estat resultant.

Els verbs de moviment, com *arribar* o *venir*, quan es troben en una construcció inacusativa⁴⁷, es comporten exactament igual: rebutgen la formació de la construcció resultativa.

(212) a. *Les pluges (encara) estan arribades

b. *El fred (encara) està vingut

El que proposem és que aquests verbs no permeten la formació d'una construcció resultativa perquè no s'hi pot aplicar l'operació d'estativització. Concretament, suggerim que no es poden estativitzar amb la incorporació d'una P, perquè aquests verbs ja tenen una P a la seva estructura interna. Per tant, mentre que els participis de verbs del tipus *morir* no poden ser passius, perquè la reducció d'estructura no els afecta, però poden ser resultatius, perquè s'hi incorpora una P que els estativitza, en canvi, els participis dels verbs del tipus *néixer*, ni poden ser passius, perquè la reducció d'estructura no els afecta, ni poden ser resultatius, perquè no s'hi pot incorporar la P, donat que ja la tenen.

Per fer aquesta proposta, partim de l'anàlisi de Rigau (1997, 2013), que sosté que els predicats inacusatius tenen una preposició estativa en la seva estructura interna. Com dèiem al Capítol 3 (vg. §3.8.6.4), Rigau parteix de la hipòtesi que els verbs de moviment local no presenten un comportament unitari, sinó que poden aparèixer en diferents tipus de construccions: “una d'agentiva (la intransitiva) en què el verb expressa una acció, i una altra (la inacusativa) en què el verb no té aquest caràcter agentiu.” (Rigau 2013: 126) Així, un mateix verb pot ser inergatiu o inacusatiu, segons la construcció en què apareix.

(213) a. La Maria arriba (inergatiu)

b. Arriben pluges (inacusatiu)

Rigau explica la diferència entre (213a) i (213b) a partir de la presència d'una preposició abstracta en la construcció inacusativa: “what we call an unaccusative verb of motion is an unergative verb to which an abstract preposition of central coincidence has

⁴⁷ Si el verb constitueix un predicat inergatiu (Rigau 1997, 2013), aleshores s'hi aplica l'anàlisi que veiem a l'apartat §5.4.1: el verb no permet la formació d'una passiva resultativa perquè, un cop exclosa la projecció que introdueix l'argument extern, no hi ha cap argument que pugui pujar al domini situacional per satisfer el PPA i/o els requeriments de cas.

been incorporated” (Rigau 1997: 416). Així, en una oració com (213b), el verb perd el seu caràcter agentiu a causa de la incorporació de la preposició estativa. Per tant, Rigau atribueix el comportament inacusatiu dels verbs de moviment a la presència en l’estructura sintàctica d’una preposició abstracta, que és fonològicament buida, però que té propietats sintàctiques i semàntiques⁴⁸. Concretament, l’autora proposa que es tracta d’una preposició de coincidència central, en la línia de Hale (1984).

Si assumim que els verbs del tipus *néixer* no tenen SINic, perquè no són causatius ni agentius i, a més, seguint Rigau (1997, 2013), també assumim que tenen una preposició de coincidència central a la seva estructura interna, aleshores s’esdevé que l’estructura d’aquests predicats és idèntica a l’estructura de la construcció passiva resultativa. Per tant, seguint Ramchand (2018), proposem que en aquest cas es dona una operació de bloqueig (*blocking*). Com assenyalàvem al Capítol 3 (§3.8.6.2), Ramchand proposa l’estratègia del bloqueig per explicar per què no es pot formar la passiva eventiva d’un verb inacusatiu: segons l’autora, quan un ítem lèxic no derivat, com ara un verb o un adjectiu, expressa un significat específic, aleshores la variant derivada que expressa exactament el mateix significat, com ara la perífrasi <be + participi>, és bloquejada. “For any two identical phrase structure representations, lexicalization via a deverbal form plus an auxiliary verb is systematically blocked by the possibility of lexicalization by the corresponding simple (underived) verbal form” (Ramchand 2018: 104). Per tant, en la seva teoria, la passiva eventiva d’un predicat inacusatiu queda bloquejada per l’existència mateixa d’aquest predicat, ja que ambdues construccions tenen la mateixa estructura, però la passiva és una estructura derivada i el verb inacusatiu no.

En la nostra teoria, el bloqueig no pot explicar la impossibilitat de formar una passiva eventiva a partir d’un verb inacusatiu, perquè la passiva eventiva lexicalitza una estructura amb les nuclis Inici i Procés, i el verb inacusatiu té una estructura formada pels nuclis Procés i/o Resultat. Ara bé, el bloqueig sí que pot explicar la impossibilitat de formar una construcció resultativa a partir dels verbs inacusatius del tipus *néixer*: si totes dues construccions consten dels nuclis Procés i Resultat i, a més, totes dues tenen una preposició de coincidència central, aleshores les dues construccions són idèntiques.

En aquest punt, proposem que hi intervé un efecte de bloqueig, però no exactament en els mateixos termes de Ramchand. En la proposta de Ramchand, sembla que les dues

⁴⁸ Segons Rigau (2013: 127), entre els efectes de la incorporació d’aquesta P, hi ha la pèrdua o dilució del caràcter agentiu del predicat, la seva capacitat per assignar cas inherent (anomenat cas partitiu perquè el pot expressar el pronom *en*) i el caràcter impersonal de la construcció.

estructures competeixen per la lexicalització i, finalment, només es materialitza la que no és derivada. En la nostra proposta, l'estructura del verb inacusatiu bloqueja l'estructura passiva, senzillament perquè la formació de la passiva implicaria aplicar una sèrie d'operacions que no es poden aplicar. No es pot aplicar la reducció d'estructura eventiva i argumental que exclou SINic, perquè el verb inacusatiu no té SINic. I tampoc es pot aplicar l'estativització mitjançant la incorporació de P, perquè el verb ja té P. Per tant, no es pot aplicar cap de les operacions de la passiva resultativa, de manera que aquesta construcció queda bloquejada. De fet, si parem esment als contrastos de (214), veurem que el significat que hauria de tenir la passiva resultativa d'aquests verbs, ja queda reflectit en la construcció perfectiva del mateix predicat, cosa que no passa amb els verbs que no tenen una estructura idèntica a la de la passiva resultativa (215).

- (214) a. *El nadó està nascut = El nadó ha nascut
b. *Estan sobrades tres cadires = Han sobrat tres cadires
c. *Les pluges estan arribades = Les pluges han arribat
- (215) a. El document està signat ≠ El document ha signat
b. La prova està contaminada ≠ La prova ha contaminat
c. El got està trencat ≠ El got ha trencat

Finalment, és important fer una última observació. La (im)possibilitat de formar la passiva resultativa posa de manifest que els predicats que tradicionalment s'han considerat inacusatius no formen una classe homogènia. Com vèiem, verbs com ara *florir*, *morir* o *desaparèixer* permeten la formació de la construcció resultativa, mentre que verbs com *néixer*, *sobrar* o *faltar* no la permeten. Una possible explicació és que tots aquests verbs constitueixen predicats inacusatius en la mesura que no tenen el nucli Inici, però presenten diferències estructurals: els del tipus *morir* no tenen cap preposició a l'estructura, però els del tipus *néixer* sí.

5.9.2. Els participis actius resultatius

Al Capítol 2 (§2.7.2) hem vist que és possible formar participis resultatius amb interpretació activa. Concretament, la interpretació activa vol dir que el subjecte del participi correspon semànticament a l'argument extern del verb, i no a l'argument intern.

- (216) a. La Maria està beguda
 b. Els nens ja estan sopats

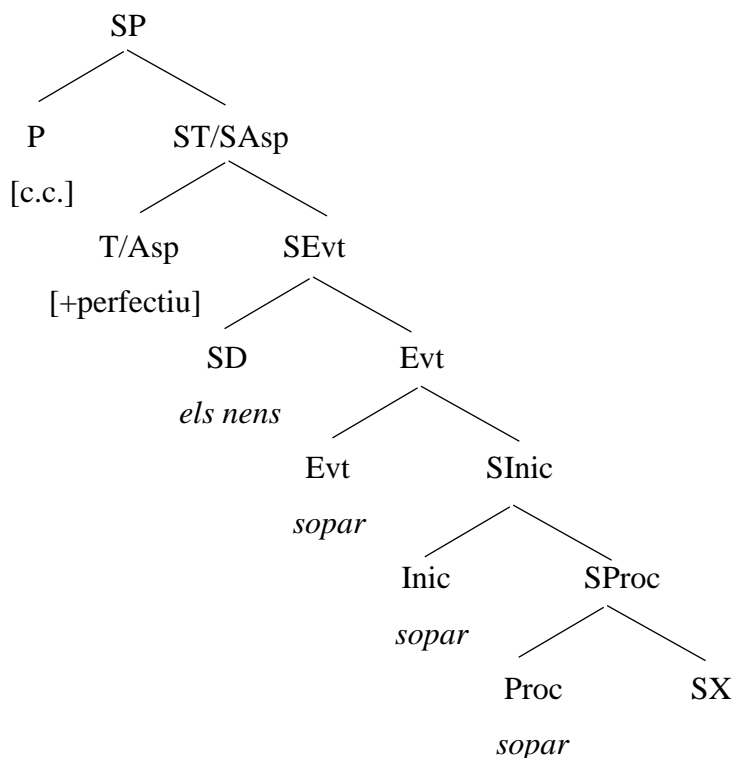
Això implica que el participi no ha experimentat un procés de passivització, entès com la reducció de l'estructura argumental i eventiva que té, com a conseqüència, el moviment de l'argument intern a la posició prototípica de subjecte gramatical. Per tant, si no s'ha donat el procés de reducció de l'estructura eventiva, l'estructura del participi actiu resultatiu ha de tenir totes les projeccions eventives del verb, inclòs el SEvt, com demostra el fet que l'argument extern és present en la construcció.

Ara bé, la formació del participi implica l'estativització de l'estructura eventiva i, en la nostra teoria, aquesta estativització es du a terme mitjançant la incorporació d'una P estativa a l'estructura, concretament, d'una P de coincidència central.

Així, el que proposem és que quan es forma el participi, la preposició estativitza una estructura que conté el SEvt i que, per tant, té argument extern. Com que l'argument extern és el més proper al domini situacional, és aquest el que puja a la posició de subjecte gramatical per satisfer el PPA.

Per tant, l'estructura que proposem per als participis actius resultatius és la de (217). Aquests participis tenen SEvt, perquè tenen argument extern realitzat com a argument, tenen P, perquè expressen estats i es combinen amb el verb *estar*, i han de tenir SProc, perquè l'estat s'interpreta com a estat resultatiu. Com que no hi ha reducció de l'estructura eventiva ni argumental, el participi final, tot i ser resultatiu, no és passiu.

(217) Els nens estan sopats

Pel que fa a l'estructura a partir de la qual es forma el participi actiu, Armstrong (2017) proposa que el verb primigeni sempre té un argument intern implícit: “the argument is in a state of having V-ed some x, where x = amount of implicit theme” (Armstrong 2017: 5). Per exemple, el participi *comido* descriu l'estat de l'argument que és el resultat d'haver menjat una determinada quantitat de menjar. En aquest sentit, l'autor proposa que l'objecte implícit és existencial, de manera que equival a “una quantitat d'X”. Així, *suar* és “suar una determinada quantitat de suor” (“some amount of sweat”).

La proposta d'anàlisi formal d'Armstrong (2017) és que, en el procés de creació del participi adjectival a partir de la base verbal, es projecta un nucli aspectual (Asp), que aporta la morfologia participial. Aquest nucli selecciona un nucli Veu-transitiu (Voice_{tr}) i bloqueja la variable eventiva del verb així com l'argument intern (Armstrong 2017: 21): “Asp unselectively binds an event and argument variable.” Seguint Embick (2004) i Bruening (2014), l'autor proposa que aquest nucli Asp pot ser de diferents tipus i cada tipus d'Asp conté un operador que bloqueja la variable eventiva i el tema del verb d'una manera diferent, i és per això que hi ha diferents tipus de participis actius amb diferents interpretacions. Per exemple, com que els participis resultatius impliquen la presència d'un objecte implícit existencial, Armstrong proposa que els participis resultatius tenen

un nucli Asp_R que bloqueja la variable eventiva i l'argument intern del verb amb un operador existencial: “creates a state by binding the event argument and implicit internal argument variable of a verb with an existential operator” (Armstrong 2017: 21). Això força l'externalització de l'argument extern i , com a resultat, es forma un participi actiu.

Tot i que la proposta d'Armstrong és plausible, en la nostra teoria no és necessari haver de postular la presència d'un operador aspectual. En la nostra proposta, tant en català com en castellà, el participi es forma a partir de la versió intransitiva del verb, de manera que no és necessari haver d'assumir cap mecanisme per bloquejar l'argument intern. Si volguéssim proposar que el participi es forma a partir de la versió transitiva, aleshores podríem proposar, per exemple, que la P del participi no permet que el verb assigni cas a l'argument intern i , per això, no és legitimat en l'estructura. Com diem, però, assumim que el participi es forma a partir del verb intransitiu.

Finalment, és interessant notar que, en la nostra teoria, els participis actius resultatius tenen una estructura gairebé idèntica a la dels gerundis:

(218) $P > T/Asp > Evt > Inic > Proc > (Res)$

En efecte, proposem que l'estructura és idèntica i que l'única diferència és el valor aspectual que expressa la projecció $ST/SAsp$. Els gerundis són imperfectius i els participis actius resultatius són perfectius. Noteu que l'única diferència entre (219a) i (219b) és justament aquesta, que la primera és imperfectiva i la segona és perfectiva.

(219) a. Estic sopant

b. Estic sopat

(220) a. **Gerundi:** $P > T/Asp$ (imperfectiu) $> Evt > Inic > Proc > (Res)$

b. **Participi actiu:** $P > T/Asp$ (perfectiu) $> Evt > Inic > Proc > (Res)$

5.10. Recapitulació

En aquest capítol hem demostrat que la formació de la passiva resultativa implica dues operacions: reducció de l'estructura eventiva i argumental del predicat primigeni i estativització de l'estructura eventiva.

Pel que fa al procés de reducció de l'estructura del verb, hem mostrat que hi ha dos tipus de construccions passives resultatives, segons l'estructura eventiva que lexicalitzen.

Si la passiva resultativa lexicalitza l'estructura eventiva fins a SProc, es forma un estat resultant (irreversible); en canvi, si lexicalitza únicament la projecció SRes, es forma un estat meta (reversible). Al llarg del capítol hem revisat les prediccions i les conseqüències d'aquesta anàlisi.

D'altra banda, pel que fa al procés d'estativització, hem proposat que es du a terme mitjançant la incorporació d'una P de coincidència central a l'estructura del verb, ja reduïda. Aquesta P estativitza l'estructura eventiva i la converteix en un estat que expressa un predicat d'estadi.

Així mateix, hem mostrat que aquesta construcció passiva resultativa es pot materialitzar de dues maneres: a partir d'un únic ítem lèxic, el participi, o a partir de dos ítems lèxics, el verb *estar* i el participi. En aquest sentit, hem explorat les prediccions que aquesta anàlisi fa respecte de l'ús i els contextos d'aparició del verb *estar*.

Finalment, hem vist que és possible formar participis resultatius no passius: és el cas dels participis resultatius deponents i actius. Hem proposat que la creació d'aquests participis implica el procés d'estativització, això és, la incorporació de P, però no el procés de reducció de l'estructura eventiva i argumental.

Capítol 6. La passiva estativa en català

*I tot és Primavera:
i tota fulla verda eternament.*
Joan Salvat-Papasseit

6.1. Introducció

En aquest capítol descrivim les propietats semàntiques i sintàctiques de la construcció passiva estativa en català, i en presentem una proposta d'anàlisi seguint el model de Ramchand (2008, 2018) i en la línia d'argumentació formal que hem seguit al llarg de la tesi.

En primer lloc, a l'apartat §6.1.1 revisem la definició de “passiva estativa” proposada per Embick (2004) i demostrem que, de fet, les construccions que l'autor considera passives estatives no són passives i constitueixen, senzillament, oracions copulatives atributives. En català, es tractaria d'oracions com *La capsa és/està buida* o *La taula és/està seca* que, d'entrada, no tenen cap implicació eventiva.

A continuació, a l'apartat §6.1.2 especifiquem quina concepció de “passiva estativa” assumim exactament en aquesta tesi: és la passiva dels verbs estatius. Pel que fa als verbs estatius, considerem que es corresponen amb els verbs que expressen estats kimians (Maienborn 2005). A l'apartat §6.1.3 concretem quins verbs considerem que expressen estats kimians. Es tracta, en concret, de quatre tipus de verbs: els verbs psicològics d'experimentador subjecte (*admirar, témer*), els verbs psicològics d'experimentador datiu (*agradar, importar*), els verbs locatius (*envoltar, cobrir*) i els verbs de mesura (*pesar, durar*). Ara bé, com veurem, d'aquests quatre tipus de verbs estatius, només els verbs psicològics d'experimentador subjecte i els verbs locatius permeten la formació de la passiva estativa.

A la secció §6.2 fem una aproximació a la semàntica de la passiva estativa. Demostrem que aquestes construccions expressen estats que constitueixen predicats d'individu, això és, que no estan delimitats temporalment. A la secció §6.3 descrivim les propietats sintàctiques més importants de la passiva estativa, entre les quals destaca el caràcter adjectival del participi, i explorem la fina línia que separa les construccions passives estatives de les copulatives atributives simples (sense relació amb cap eventualitat).

A l'apartat §6.4 presentem la proposta d'anàlisi de la passiva estativa en català. Concretament, seguint el model de Ramchand (2008, 2018), proposem que és la lexicalització del nucli SInic, de manera que la formació de la passiva estativa exclou

únicament una projecció eventiva: SEvt. A la secció següent, la §6.5, explorem les prediccions que se segueixen de l'aplicació de la nostra anàlisi, així com les restriccions que imposa. És especialment interessant l'apartat §6.5.4, en què analitzem alguns verbs que, tradicionalment, s'han considerat estatus però que aquí proposem que són eventius. Es tracta de dos tipus de verbs: els verbs psicològics del tipus *enfadar(-se)* i els verbs del tipus *governar*.

Finalment, al llarg de la secció §6.6 ressenyem algunes propietats del sintagma preposicional que pot acompanyar la passiva estativa i revisem les formes que pot adoptar.

6.1.1. La passiva estativa d'Embick (2004) no és passiva

Com vèiem en el Capítol 2 (§2.9.3), Embick (2004) considera passives estatives les construccions formades amb un participi sense implicacions eventives. L'autor explica que, en aquests casos, el participi expressa un estat que no es relaciona amb cap esdeveniment, és a dir, que no s'interpreta com el resultat d'un esdeveniment previ. En els seus termes, es tracta d'un "basic state", això és, un estat pur. Segons Embick, alguns verbs disposen de dos participis per poder expressar l'estat resultatiu i l'estat pur. Per exemple, en anglès, el verb *open* expressa l'estat resultatiu amb el participi *opened* i l'estat pur amb l'adjectiu *open*.

(1) a. Resultatiu: The door **is opened**

= La porta està en l'estat d' "haver esdevingut oberta" (estat resultat d'un esdeveniment previ)

b. Estatiu: The door **is open**

= La porta està en l'estat d' "oberta"

En català i en castellà podem trobar doblats de l'estil de *open* i *opened* en el cas dels participis que alternen amb adjectius estatus provinents de la mateixa arrel¹: *net* – *netejat*,

¹ Hi ha verbs que poden expressar l'estat pur i l'estat resultatiu a partir de la mateixa forma morfològica, és a dir, del mateix participi. Per exemple, en català el verb *obrir*, només té la forma participial, *obert*, a diferència del que passa en anglès, que té *open* i *opened*. En canvi, el participi de *tancar* només té una forma en les dues llengües: *tancat* en català, *closed* en anglès. En aquests casos, és el context el que ajuda a determinar la interpretació del participi com a estat resultatiu o estat pur, com es mostra a (1). Així mateix, Embick descriu diferents diagnòstics per diferenciar els participis estatus del resultatiu en anglès (vg. Capítol 4, §4.2.1).

buit – buidat, moll – mullat, sec – assecat, etc., per al català (§4.7) i *seco – secado, lleno – llenado, vacío – vaciado*, etc., per al castellà. Com dèiem, el participi regular expressa un estat resultatiu i l'adjectiu expressa un estat que no és necessàriament el resultat d'un esdeveniment previ².

(2) a. Resultatiu: La capsa està buidada / netejada

b. Estatiu: La capsa està buida / neta (tot i que ningú l'ha buidada/netejada)

Per a Embick, les construccions de (2a) són passives resultatives, mentre que les de (2b) són passives estatives, ja que no tenen implicacions eventives. Així mateix, és cert que en català i en castellà, es pot fer servir l'adjectiu estatiu amb implicacions eventives, és a dir, per expressar un estat resultatiu. D'acord amb la proposta d'Embick, hauríem d'assumir, doncs, que alguns adjectius estatus poden arribar a constituir passives resultatives.

(3) a. Un cop neta la casa, podrem sortir a passejar

b. La casa està neta perquè l'he netejada avui mateix

Per tant, els adjectius estatus, del tipus *obert, tancat, sec, buit* o *net*, poden tenir un caràcter purament estatiu o poden denotar un resultat. Segons Embick, si denoten un resultat formen una passiva resultativa i si no denoten cap resultat i, per tant, no tenen implicacions eventives, constitueixen una passiva estativa.

En la nostra proposta, si un adjectiu com *obert, buit* o *net* expressa un estat resultatiu, conforma una passiva resultativa (4a). Ara bé, a diferència del que proposa Embick (2004), considerem que, si expressa un estat pur, la construcció és una construcció atributiva, formada per un verb copulatiu i un adjectiu (4b). En aquest cas, l'estructura atributiva expressa una propietat, no un estat, de manera que constitueix un predicat d'individu. Això enllaça amb el fet que molts parlants construeixen aquests predicats amb el verb *ser* i no amb *estar* (vg. §5.7.1). El que és important és que, en aquest cas, la

(1) a. El túnel ha estat obert pels enginyers (eventiva)

b. El túnel està obert, perquè aquest matí l'han obert (resultativa)

c. El túnel és/està obert, perquè el van construir així (estativa)

² Aquests adjectius (*net, buit, sec*) són diferents dels adjectius resultatius (*malalt, content*) que sempre expressen un estat resultatiu (§4.7).

construcció no és passiva, perquè no hi ha implicacions eventives de cap mena, és a dir, l'adjectiu no es relaciona amb cap eventualitat.

- (4) a. La capsa està buida, perquè l'han buidada aquest matí
- b. La capsa és/està buida, tot i que ningú l'ha buidada

Recordem que, en la nostra proposta, perquè una construcció es consideri passiva ha d'haver experimentat un procés de reducció de l'estructura eventiva i argumental. Per tant, perquè una estructura sigui passiva ha de tenir un participi o un adjectiu que es relacioni amb una eventualitat (això inclou esdeveniments i estats). Aquesta eventualitat, representada en la sintaxi com una estructura eventiva (formada a partir dels nuclis Inici, Procés i Resultat, i el nucli Evt, seguint el model de Ramchand 2018), és reduïda amb la formació del participi o adjectiu, i, com a conseqüència d'aquesta reducció, se suprimeix l'argument extern de l'esdeveniment. Així, el subjecte del participi o adjectiu passiu s'interpreta com el tema o pacient que experimenta els efectes de l'eventualitat descrita pel participi, tant si és un esdeveniment com si és un estat.

Donat que adjectius com *net* o *sec*, quan no tenen implicacions eventives, no es relacionen amb cap eventualitat (com a 4b), no tenen cap estructura eventiva que hagi pogut ser reduïda mitjançant el procés de passivització. Per tant, són adjectius simples i no formen estructures passives, sinó atributives.

La caracterització de la passiva estativa d'Embick es basa fonamentalment en la idea que aquesta construcció no té implicacions eventives. Però és precisament per aquesta manca d'implicacions eventives, en el sentit de relació amb una eventualitat, que considerem que això que Embick anomena "passiva estativa" no és una construcció passiva, sinó una atributiva estativa. Concretament, sol ser una construcció estativa que expressa un predicat d'individu (Carlson 1977; Kratzer 1995). I, si el participi o la construcció en qüestió expressa un estat amb implicacions eventives, aleshores és una construcció resultativa i constitueix un predicat d'estadi.

Així, com dèiem al Capítol 5, quan un adjectiu com *buit* és un adjectiu estatiu sense implicacions eventives, no es relaciona amb cap projecció de l'estructura eventiva del verb. Per tant, té una estructura completament adjectival i el participi és un adjectiu que expressa un predicat d'individu, és a dir, una propietat. En aquest sentit, proposem que una oració com (5a) equival a una oració com (5b).

- (5) a. La capsa és buida, sempre ho ha estat, no l'ha buidada ningú
 b. La capsa és blanca, sempre ho ha estat, no l'ha pintada ningú

6.1.2. La passiva estativa en aquesta tesi

En aquesta tesi considerem que la passiva estativa és la passiva formada a partir dels verbs estatus.

- (6) a. En Joan és {estimat / odiat / admirat / conegut}
 b. La notícia és {esperada / desitjada / sabuda}

Aquestes construccions són passives, en la mesura que la seva formació implica la reducció de l'estructura eventiva i argumental del predicat primigeni que té, com a conseqüència, el moviment de l'argument intern a la posició prototípica de subjecte gramatical. Com en la passiva eventiva i en la resultativa, la formació de la passiva estativa implica la supressió de l'argument extern, que, en cas d'aparèixer, només pot aparèixer com a adjunt.

- (7) En Joan és odiat (per tots els habitants del poble)³

Com demostrarem al llarg d'aquest capítol, la passiva formada a partir dels verbs estatus no és eventiva, ja que denota un estat, no un esdeveniment. Per tant, en la mesura que és una construcció passiva i que denota un estat, considerem que aquesta és la noció adequada de passiva estativa. A continuació, mirarem de definir què entenem per “verb estatiu” i aportar diagnòstics que ens permetin identificar-los.

6.1.2.1. Estats i esdeveniments

Des de Vendler (1967) i Dowty (1979), s'ha considerat que els estats s'oposen als esdeveniments (activitats, realitzacions i assoliments) per la seva denotació no processiva o no dinàmica, és a dir, que no avança ni canvia en el temps (*apud* Marín 2018). Així, expressen estats verbs com els que tenim a (8):

³ Per a la possibilitat d'introduir el sintagma-*per* amb la preposició *de* en la passiva estativa, vg. §6.6.2.

- (8) admirar, agradar, apreciar, bastar, conèixer, costar, creure, desitjar, detestar, estimar, ignorar, importar, interessar, odiar, pesar, saber, sobrar, témer, etc.

L'absència de canvi es reflecteix en el fet que quan algú o alguna cosa es troba en un estat, s'hi manté sempre, en tot moment, per breu que sigui. Aquesta propietat s'ha anomenat "propietat del subinterval estricte" (Bennet i Partee 1972, *apud* Fábregas i Marín 2017): si un estat és vertader respecte d'un interval I , ho és també per a qualsevol interval I' , per petit que sigui. Per tant, la propietat característica dels estats és que són predicats homogenis, no experimenten cap canvi intern (Dowty 1979; Krifka 1989; Filip 1999; Maienborn 2005; Marín 2018; *i.a.*). És el cas de les oracions de (9):

- (9) a. La Maria odia els espinacs
b. En Joan estima el seu fill

En aquest sentit, s'han proposat una sèrie de diagnòstics que permeten diferenciar els estats dels esdeveniments⁴. Per exemple, una prova força usada en la bibliografia, tot i que no exempta d'excepcions, és la possibilitat d'aparèixer en forma progressiva. Els estats són reticents a acceptar el temps progressiu, mentre que els esdeveniments, de manera general, l'accepten (Vendler 1967; Dowty 1979; Marín 2000, 2018; Berro 2015).

- (10) a. *La Maria està odiant/detestant les verdures
b. *En Jaume està pesant vuitanta quilos
c. En Pere està {saltant/escrivint una carta}

Un altre diagnòstic molt utilitzat és el de la interpretació habitual en temps present. Els verbs que denoten esdeveniments, quan estan conjugats en present, poden tenir una lectura habitual, és a dir, s'interpreta que l'acció es dona durant un cert temps de manera repetida o periòdica. En canvi, aquesta lectura no és possible amb els estats, encara que estiguin en present.

⁴ Com nota Marín (2018), és difícil trobar proves que permetin identificar clarament els estats, ja que la majoria de diagnòstics són diagnòstics en negatiu, és a dir, diagnòstics que els estats no passen. Es podria dir que els estats es caracteritzen en bona mesura per les proves que no superen.

- (11) a. *La Maria odia els espinacs {cada dia / una vegada i una altra}
 b. *La pel·lícula dura una hora {cada mes / cada tres dies}
- (12) a. Els lladres violen la llei {cada dia / cada dos per tres}
 b. En Joan diu la mateixa paraula {cada matí / una vegada i una altra}

Així mateix, en català o en castellà, els estats no són compatibles amb la perífrasi *parar de* (De Miguel 1999; Marín i McNally 2011; Marín 2011, 2018).⁵

- (13) a. *La Maria ha parat d'estimar en Jordi
 b. *En Jaume ha parat de pesar vuitanta quilos
 c. La Maria ha parat de saltar

En aquest sentit, una altra prova que demostra que els estats no són processius és que són incompatibles amb modificadors que incideixin en el desenvolupament de la situació (De Miguel 1999; Coll-Florit 2009; Marín 2018).

- (14) a. *La Maria odia la fruita lentament/a poc a poc
 b. *En Jaume pesa vuitanta quilos lentament/a poc a poc
 c. En Joan escriu la tesi lentament/a poc a poc

Finalment, com apunta Maienborn (2005), els estats no accepten la referència anafòrica mitjançant l'expressió "això va passar..." (15), a diferència dels predicats que denoten esdeveniments (16). Aquest diagnòstic s'assembla molt al diagnòstic de les clàusules pseudoescindides del tipus "el que va passar és que...", que els estats també rebutgen (17). En tots dos casos, els estats rebutgen la recuperació mitjançant el verb *passar*, perquè aquest verb fa referència a un esdeveniment.

- (15) a. La Maria odiava les verdures. *Això va passar durant l'any passat
 b. En Joan estimava en Pere. *Això va passar fa dos dies
- (16) a. La Maria demanava almoïna. Això va passar durant la postguerra
 b. En Joan llaurava els camps dels senyors. Això va passar fa dos anys

⁵ Tot i que Dowty (1979) considera que en anglès els estats són compatibles amb *to stop*, en català només són compatibles amb *deixar de*, però no amb *parar de*: *La Maria {ha deixat/*ha parat} d'estimar en Jordi*.

- (17) a. *El que va passar és que la Maria va odiar les verdures⁶
b. *El que va passar és que en Joan va estimar en Pere
- (18) a. El que va passar es que la Maria va robar una bicicleta
b. El que va passar és que en Joan va denunciar el lladre

Pel que fa als estats, no constitueixen una classe homogènia. Des de Vendler (1967), se n'han proposat classificacions molt diverses. Ens interessa especialment explorar la classificació que distingeix els estats davidsonians dels estats kimians (Maienborn 2005).

6.1.2.2. Estats-D i estats-K

Davidson (1967) postula que els esdeveniments (activitats, realitzacions i assoliments) tenen un argument eventiu que els estats no tenen. Per tant, la caracterització dels estats en la seva proposta es basa, justament, en l'absència d'aquest argument. Posteriorment, alguns autors proposen que tots els predicats tenen aquest argument eventiu, inclosos els estats (Higgimbotham 1985; Parsons 1999). Aquesta és la perspectiva o l'aproximació neodavidsoniana dels estats. En aquestes aproximacions, els estats tenen un argument eventiu addicional, com qualsevol altra eventualitat.

Precisament com a resposta a aquestes aproximacions neodavidsonianes, sorgeix la proposta de Maienborn (2005, 2007, 2011), seguida en estudis com els de Rothmayr (2009), Fábregas i Marín (2012, 2017) i Jaque (2014). Maienborn procura aclarir el concepte d' "esdeveniment" per poder diferenciar-lo del d' "estat". Concretament, seguint Davidson (1967), defineix els esdeveniments com "entitats espaciotemporals particulars amb participants integrats funcionalment" (Maienborn 2005: 279). L'autora proposa tres diagnòstics per diferenciar els esdeveniments dels estats. Així, els esdeveniments:

- (19) a. poden servir com a complements d'infinitiu de verbs de percepció
b. es combinen amb modificadors locatius i temporals

⁶ És cert que aquests exemples milloren considerablement en temps present o imperfet: *El que passa és que en Joan estima en Pere / El que passava és que en Joan estimava en Pere*. Això s'explica precisament perquè aquests són els temps verbals que es fan servir per descriure situacions estables i propietats, en canvi, el passat perifràstic o el perfet s'usen per descriure esdeveniments: "amb el passat s'introdueixen els esdeveniments delimitats temporalment [...], l'imperfet; en canvi, s'usa en les descripcions o les situacions estàtiques que no fan progressar la narració" (GIEC 2016: §24.4.4.4).

c. es combinen amb adverbis de manera, complements de companyia, etc.

Ara bé, Maienborn nota que aquests diagnòstics per identificar l'eventivitat no els passen només els verbs eventius, sinó també un grup de verbs que s'havien inclòs entre els estatus. Es tracta dels verbs estatus que Dowty (1979) havia identificat com "problemàtics": *stand* ('estar dret'), *sit* ('estar assegut'), *lie* ('estar tombat'), etc. Com observa Maienborn, aquests verbs poden funcionar com a predicats en infinitiu amb verbs de percepció i admeten modificadors eventius locatius, de manera, etc.

- (20) a. I saw the child sit on the bench
b. Carol sat motionless at the table

(Maienborn 2011: 819-820)

Maienborn etiqueta aquest grup de predicats com "estats davidsonians" o "estats-D" i els defineix com una classe estativa (en el sentit de no dinàmica)⁷, però dotada de propietats lingüístiques eventives que indiquen la presència d'un argument davidsonià (això és, eventiu). Com nota Silvagni (2017: 112), sense cap explicació justificativa, Maienborn inclou en aquest grup alguns predicats que tradicionalment s'havien considerat dinàmics i, des de Vendler, s'havien estudiat com a esdeveniments (típicament, activitats). Es tracta de predicats com ara *wait* (esperar) o *sleep* (dormir).

Als estats-D, Maienborn hi oposa els "estats kimians" o "estats-K"⁸, que són aquells predicats que responen negativament a les proves d'eventivitat identificades per la lingüista. En aquest grup hi situa verbs com ara *weigh* (pesar) o *own* (posseir).

- (21) a. *I saw the tomatoes weigh 1 pound
b. *The tomatoes weighed 1 pound besides the carrots
c. *Bardo owned thriftily much Money

(Maienborn 2011: 819-820)

⁷ Hi ha altres propostes de classificació dels verbs estatus, com ara entre verbs estatus simples i causatius (Fábregas i Marín 2012; Marín i Sánchez-Marco 2012; García-Pardo 2018).

⁸ Com el mateix nom indica, Maienborn relaciona aquests estats amb la teoria de Kim (1976), segons la qual, per sota dels esdeveniments, hi ha relacions més primitives entre propietats i objectes en un temps determinat (*apud* Silvagni 2017). Aquesta idea es correspon al contingut dels verbs estatus que Maienborn anomena "kimians".

Per tant, els estats-K es defineixen com objectes abstractes que exemplifiquen una propietat P en un posseïdor x i un temps t (Maienborn 2005: 303). Així, els estats-K es distingeixen dels estats-D i de la resta d'esdeveniments per ser ontològicament més pobres: l'entitat a la qual es refereixen, pel fet de ser abstracta, no pot ser percebuda, ni localitzada en l'espai, ni variar en la seva realització.

La caracterització dels estats kimians de Maienborn és la següent:

(22) Propietats ontològiques dels estats kimians:

- a. no són accessibles a verbs de percepció i no es poden ubicar en l'espai
- b. són accessibles a altres operacions cognitives
- c. es poden ubicar en el temps

Aquestes propietats es corresponen, respectivament, als tres diagnòstics següents:

(23) Diagnòstics lingüístics per als estats kimians:

- a. no poden funcionar com a complements en infinitiu de verbs de percepció ni combinar-se amb locatius
- b. són accessibles per a la referència anafòrica
- c. es poden combinar amb modificadors temporals

Seguint Silvagni (2017), en aquesta tesi considerem que els únics verbs estatus són els verbs que denoten estats kimians, ja que són els únics que no superen cap dels diagnòstics eventius que recull Maienborn, tal com els exposàvem a (23). Per tant, si assumim que els verbs que expressen estats kimians són els únics verbs estatus, la caracterització de (22) i els diagnòstics de (23) corresponen, realment, a la caracterització i la identificació dels estats (això és, dels verbs estatus). D'acord amb aquests diagnòstics, considerarem estatus verbs com *admirar*, *agradar*, *estimar*, *conèixer*, *costar*, *importar*, *mesurar*, *saber*, *odiar*, *pesar*, *detestar*, etc.

- (24) a. *Vaig veure la Maria odiar la fruita {a Barcelona / a Palma}
b. La Maria detesta els espinacs. Això s'acabarà aviat
c. {De petita / l'any passat} odiava les verdures

Així, en la línia de Silvagni (2017), considerem que els estats davidsonians són, en realitat, esdeveniments (vg. §6.5.4). Per tant, la passiva estativa és la passiva que es forma a partir dels verbs estatius kimians, que, en la nostra teoria, són els únics verbs estatius.

6.1.3. Els verbs estatius en aquesta tesi

D'acord amb la definició de verb estatiu que hem adoptat, en aquesta tesi distingim quatre tipus de verbs estatius: els verbs psicològics d'experimentador subjecte (§6.5.1.1), els verbs psicològics d'experimentador datiu (§6.5.1.2) (Lakoff 1970; Postal 1971; Belletti i Rizzi 1988; Grimshaw 1990; Pesetsky 1995; *i.a*), els verbs locatius (§6.5.2) i els verbs de mesura⁹ (§6.5.3) (Bosque 1999; Bosque i Gutiérrez-Rexach 2009; GIEC 2016: §21.2.3).

(25) Verbs estatius

a. Verbs psicològics

- d'experimentador subjecte: *admirar, témer, odiar, estimar*

- d'experimentador datiu: *agradar, importar, repugnar*

b. Verbs locatius: *rodejar, envoltar, cobrir, bloquejar*

c. Verbs de mesura: *pesar, costar, valer, mesurar*

Si hi apliquem alguns dels diagnòstics que, segons Maienborn (2005), caracteritzen els estats kimians, i, en la nostra proposta, identifiquen els verbs estatius, veurem que aquests verbs hi encaixen perfectament. Així, aquests verbs no poden funcionar com a complements en infinitiu de verbs de percepció ni combinar-se amb locatius (26), són accessibles per a la referència anafòrica (27) i es poden combinar amb modificadors temporals (28).

(26) a. *Vaig veure la Maria estimar/admirar en Pere {a Barcelona / a Palma}

b. *Vaig veure les verdures agradar a la Maria {a València / a Mollet}

c. *Vaig veure en Jaume pesar vuitanta quilos {a París / a Madrid}

d. *Vaig veure les muntanyes envoltar el poble {a Ribes / a Broto}

⁹ Com veurem, els verbs de mesura poden tenir la lectura de verb d'acció quan el complement és un vertader complement directe: *En Joan pesa el sac de patates*. En parlem a §6.5.3. Evidentment, aquí ens referim sempre a la versió estativa d'aquests verbs: *El sac pesa tres quilos*.

- (27) a. La Maria estima/admira en Pere. Això s'acabarà aviat
b. A la Maria li agraden les verdures. Això s'acabarà aviat
c. En Joan pesa vuitanta quilos. Això s'acabarà aviat
d. Les muntanyes envolten el poble. Això s'acabarà aviat (les tomaran)
- (28) a. {De petita / l'any passat} la Maria estimava/admirava en Pere
b. {De petita / l'any passat} a la Maria li agradaven les verdures
c. {De petit / l'any passat} en Jaume pesava vuitanta quilos
d. {Fa molts anys / en el segle XII} les muntanyes envoltaven el poble

Ara bé, com veurem, no tots els verbs estatus admeten la passiva estativa; concretament, només admeten la passivització els psicològics d'experimentador subjecte i els locatius. En canvi, els psicològics d'experimentador datiu i els verbs de mesura la rebutgen de manera sistemàtica.

- (29) a. *Les patates són agradades {a la Maria / per la Maria}
b. *Vuitanta quilos són pesats per en Jaume

6.2. Denotació semàntica

Donat que la passiva estativa es forma a partir de verbs estatus, lògicament, denota un estat. Concretament, en aquest apartat veurem que (i) el participi d'un verb estatiu no pot formar una passiva eventiva, encara que es combini amb el verb *ser*, i (ii) l'estat que denota és un predicat d'individu.

Com vèiem al Capítol 5 (§5.4.2), els verbs estatus no permeten la formació d'una passiva resultativa. Això és lògic perquè, d'acord amb les definicions que hem proposat en aquest estudi, la passiva resultativa denota el resultat d'un esdeveniment sintàcticament present a l'estructura, per tant, si el verb base és estatiu, no descriu ni inclou cap esdeveniment i, en conseqüència, tampoc en pot descriure el resultat.

- (30) a. *La Maria està estimada / odiada / admirada
b. *La resposta està coneguda / sabuda / esperada

Així mateix, al Capítol 3 (§3.8.2), vèiem que els verbs estatus permeten formar una estructura passiva, que és la que obtenim en combinar el participi d'aquests verbs amb el verb *ser*.

- (31) a. Els elefants són temuts pels nens
 b. Els pares són estimats pels fills
 c. La cantant és admirada per tots els seus companys de l'acadèmia

Ara bé, aquesta construcció passiva no és una passiva eventiva. Recordem que en aquesta tesi defensem que la passiva eventiva denota un esdeveniment. Si el verb primigeni és un verb estatiu, sembla clar que la construcció passiva que es formi a partir d'aquest verb no podrà expressar un esdeveniment. Ho demostrem amb alguns diagnòstics proposats per Marín (en premsa).

6.2.1. La passiva dels verbs estatus no és eventiva

Marín (en premsa) descriu una sèrie de diagnòstics que permeten demostrar que la construcció passiva formada a partir d'un verb estatiu no té interpretació eventiva. En el fons, es tracta dels diagnòstics que s'han utilitzat tradicionalment per diferenciar els esdeveniments dels estats.

Segons Marín, un primer diagnòstic que demostra que la passiva dels verbs estatus no és eventiva és que no admet la lectura habitual en present, a diferència del que passa amb les passives eventives. En aquest sentit Marín entén “habitual” com la interpretació d'una acció que es repeteix periòdicament. Així, l'autor afirma que la construcció passiva d'aquests verbs “no se interpreta como habitual en presente porque denota un estado –o incluso una propiedad– que no implica un cambio de estado previo”.

- (32) a. La Maria és odiada/temuda pels treballadors (*cada dia)
 b. La porta és oberta/colpejada pels treballadors (cada dia)

Una altra prova que aporta Marín és el temps progressiu. Així, la passiva estativa no admet el progressiu, a diferència del que passa amb la passiva eventiva.

- (33) a. *La Maria està essent odiada/temuda
 b. La casa està essent construïda/dissenyada

Així mateix, mentre que les passives eventives admeten modificadors adverbials, com ara de manera o de lloc, les passives dels verbs estatus no:

- (34) a. *El professor de la casa fou temut {amb estil/dues vegades/elegantment}
b. La casa va ser dissenyada {amb estil/dues vegades/elegantment}
- (35) a. *La Maria és odiada/temuda a la cuina
b. La casa va ser construïda a l'altre costat del llac

Noteu que aquest diagnòstic és especialment interessant en el cas dels adverbis orientats a l'agent (*amb estil, elegantment*), perquè permet intuir que l'iniciador de l'estat no és agentiu, sinó més aviat una causa estativa.

Finalment, les passives de verbs estatus no poden ser complements (ni en infinitiu ni en gerundi) de verbs de percepció.

- (36) a. *Vaig veure la Maria {ser/essent} odiada (per en Pere)
b. Vaig veure en Pere {ser/essent} insultat

Per tant, sembla que a partir de tots aquests diagnòstics podem concloure que les passives de verbs estatus no denoten esdeveniments, sinó estats. Donat que els verbs estatus no denoten un esdeveniment, és lògic que no puguin formar una construcció passiva eventiva, que, per definició, expressa un esdeveniment, i que tampoc permetin la formació d'una passiva resultativa, que expressa el resultat d'un esdeveniment.

A diferència de les passives resultatives, les estatives denoten predicats d'individu (Marín 2016, en premsa) –això és important perquè altres verbs que també s'han considerat estatus, com ara *enfadar* o *molestar* constitueixen predicats d'estadi i no formen passives estatives, sinó passives resultatives (vg. §6.5.4).

6.2.2. La passiva estativa denota predicats d'individu

Com vèiem al Capítol 5 (§5.5.3), un predicat d'estadi és un predicat que expressa una propietat transitòria d'un individu (*content, cansat*); en canvi, un predicat d'individu és un predicat que expressa una propietat permanent o força estable d'un individu (*quadrúpede, intel·ligent*) (Milsark 1974; Carlson 1977; Kratzer 1995). Per tant, els predicats d'individu denoten estats inherents o permanents. En aquest sentit, s'ha equiparat la idea d' "estat inherent" a la de "propietat". S'assumeix, doncs, que els predicats d'individu denoten propietats estables, duradores i intrínsecament lligades a una entitat (un individu).

Kratzer (1995) reinterpreta la diferència entre predicats d'estadi i predicats d'individu en termes argumentals: la diferència entre els dos tipus de predicats és que els d'estadi contenen un argument eventiu (l'argument eventiu davidsonià) que els predicats d'individu no tenen. Pel que fa als verbs, en la proposta de Kratzer, els verbs estatus (els estats de Vendler 1967) constitueixen predicats d'individu i els verbs eventius formen predicats d'estadi. Aquesta hipòtesi es confirma, per exemple, amb el fet que els verbs estatus no es poden acotar temporalment.

- (37) a. *Quan la Maria sap espanyol, el sap bé
 b. Quan la Maria parla francès, el parla bé

(traduïts de Marín 2018: 272)

Per tant, la nostra hipòtesi és que, donat que els verbs estatus denoten predicats d'individu, la passiva formada a partir de verbs estatus (això és, la passiva estativa) també denota un predicat d'individu. Una prova que ho demostra és que el participi dels verbs estatus no es pot combinar mai amb el verb *estar*, i només es pot combinar amb *ser*.

- (38) a. *El director està estimat/odiat per tot el poble
 b. *El cantant està admirat per tothom
 c. *La resposta està coneguda per tots els estudiants

Com han demostrat molts autors, en llengües com el castellà o el català, de manera general, el verb *estar* es combina amb predicats d'estadi i *ser* es combina amb predicats d'individu (Leonetti 1994; Fernández Leborans 1994; Marín 2016; Silvagni 2017; *i.a.*). Per tant, que la passiva estativa es formi sempre amb el verb *ser* i rebutgi de manera sistemàtica el verb *estar* constata que la construcció expressa un predicat d'individu.

Així mateix, com que expressen predicats d'individu, les passives estatives no poden funcionar com a predicats secundaris (39), no es poden quantificar (40), i tampoc poden funcionar com a construccions absolutes temporals (41) (Fábregas i Marín 2015; Silvagni 2015, 2017; Marín 2018, en premsa). Com es mostra en els exemples, aquest comportament contrasta amb el dels predicats d'estadi, que sí que poden aparèixer en tots aquests contextos.

- (39) a. *La Maria va parlar amb el seu pare molt estimada/admirada/coneguda

- b. La Maria va parlar amb el seu pare molt borratxa
- (40) a. *Cada cop que la Maria és odiada/estimada/coneguda, el seu germà pateix
b. Cada cop que la Maria està borratxa, el seu germà pateix
- (41) a. *Amb la Maria admirada/coneguda/respectada, el seu marit no surt de casa
b. Amb la Maria borratxa, el seu marit no surt de casa

Marín (en premsa) encara aporta altres diagnòstics. Per exemple, segons l'autor, hi ha una sèrie de verbs quasicopulatiu en castellà, com ara *andar*, *ir*, *venir*, *quedar(se)*, que només admeten la combinació amb predicats d'estadi. Aquests verbs no es poden combinar amb participis de verbs estatus, ja que l'oració resultant és agramatical.

- (42) a. *N'Albert {ve/va/segueix} estimat/odiat
b. La Marta {ve/va/segueix} borratxa

(traduïts de Marín, en premsa: 13)

Marín també destaca el diagnòstic de la coordinació. Els adjectius que denoten predicats d'individu es poden coordinar amb el participi d'un verb estatiu (i no d'un verb eventiu) (43a). En canvi, els predicats d'estadi no es poden coordinar amb un participi estatiu, però sí, per exemple, amb un participi d'un verb eventiu (43b).

- (43) a. En Joan sembla intel·ligent i {estimat/*preocupat}
b. La Maria sembla contenta i {*detestada/animada}

(traduïts de Marín, en premsa: 14)

Per tant, des d'un punt de vista semàntic, la passiva estativa sempre denota un estat que és un predicat d'individu, de manera que expressa una propietat estable del subjecte.

6.3. Propietats sintàctiques

Les principals característiques sintàctiques de les passives estatives es poden resumir de la manera següent:

- (44) Característiques sintàctiques de la passiva estativa

- (i) El participi és adjectival
- (ii) Supressió de l'argument extern i ascens del tema
- (iii) El sintagma preposicional no denota un agent, sinó un experimentador o una causa estativa
- (iv) Com que expressa un estat, no admet modificadors eventius o dinàmics
- (v) Com que expressa un predicat d'individu, no es pot formar amb *estar*

Sobre les restriccions dels verbs estatus en relació als modificadors eventius, n'hem parlat al llarg dels apartats anteriors (vg. §6.2.1, §6.2.2), i sobre la relació entre els predicats d'individu i el verb *ser*, n'hem parlat a l'apartat §6.2.2. En els apartats següents, ens centrarem en la naturalesa adjectival del participi i en les propietats del subjecte temàtic. També revisarem la frontera entre construcció passiva estativa i construcció copulativa atributiva simple. De la interpretació del sintagma preposicional, en parlarem més endavant, a l'apartat §6.6.

6.3.1. Participi adjectival

Seguint Marín (en premsa), assumim que el participi de la passiva estativa és adjectival (cf. Gehrke i Marco 2015). D'entrada, si apliquem els diagnòstics que hem presentat al Capítol 2 (§2.6.2) per identificar els participis adjectivals, veurem que el participi de la passiva estativa els supera tots. Així, per exemple, pot aparèixer en posició prenominal, a diferència d'un participi eventiu.

- (45) a. L'admirat/estimat/temut director
- b. L'anhelat/desitjat/esperat premi

(adaptats de Marín 2000)

- (46) a. *El construït edifici
- b. *El trencat got
- c. *L'assassinada dona

En alguns casos, el participi pot aparèixer amb el prefix *iN-*, a diferència del que passa amb els participis verbals, que el rebutgen sistemàticament:

- (47) a. Era una notícia inesperada
- b. Les conseqüències impensades

c. Una acció impremeditada

(48) a. *L'edifici inconstruït

b. *El got intrenat

c. *La dona inassassinada

A més, els participis de verbs estatus admeten sovint modificadors de grau anteposats (Bosque 1999; McIntyre 2013) (49), a diferència dels participis verbals (50).

(49) a. Una persona molt/poc/bastant respectada/estimada

b. La cançó és força coneguda

(50) a. *L'edifici va ser força evacuat

b. *Soleimaní va ser {molt/poc} detingut/empresonat/maltractat/assassinat per Trump

c. *El document va ser {molt/poc} signat pels rectors

I es poden coordinar amb altres adjectius (51), cosa que també resulta impossible amb els verbals (52) (McIntyre 2013).

(51) a. Era una dona famosa i admirada

b. El monstre era cruel i temut

(52) a. *El got és petit i buidat

b. *L'edifici és alt i construït/evacuat

c. *Una dona assassinada i barcelonina

Per tant, sembla clar que el participi es comporta com un element adjectival, més que com un element verbal. De fet, alguns d'aquests participis ja estan lexicalitzats com a adjectius, com demostra el fet que tinguin entrada pròpia als diccionaris¹⁰, contràriament

¹⁰ Per exemple:

(2) conegut -uda (DIEC2, s.v. 'conegut')

1 adj. [LC] De què es té coneixença. El món conegut.

2 adj. [LC] Que molta gent coneix, notori. Un escriptor molt conegut.

3 m. i f. [LC] Persona que hom tracta amb poca o molta freqüència sense tenir-hi intimitat. Es tenen molts coneguts, però pocs amics.

al que passa amb els participis que senzillament expressen esdeveniments perfectius o estats resultatius. Així doncs, els participis estatus són els participis que, de manera més freqüent, es lexicalitzen totalment en adjectius, la qual cosa posa de manifest que són els participis més propers a la categoria adjectival.

6.3.2. Ascens de l'argument intern

Com hem vist al Capítol 4 (§4.3.2), defensem que, en el cas dels participis adjectivals, el subjecte es correspon semànticament amb l'argument intern del verb, que s'ha mogut a la posició prototípica de subjecte gramatical (contra McIntyre 2013 i Bruening 2014).

En l'equivalent actiu d'una construcció passiva estativa, el subjecte de la passiva s'origina com a tema. I en la passiva estativa el subjecte gramatical se segueix interpretant com el tema del verb a partir del qual es forma el participi.

- (53) a. La Maria odia en Joan
 b. En Joan és odiat (per la Maria)
- (54) a. Tots els estudiants admiren en Pere
 b. En Pere és admirat (per tots els estudiants)

Tant en l'activa com en la passiva, la relació temàtica (entre el verb i el tema) és idèntica, la qual cosa vol dir que en les dues estructures, activa i passiva, el subjecte (tema) s'ha de generar en la mateixa posició, això és, com a argument intern del verb (vg. HUAT, Baker 1988).

A més, dels dos grups de verbs psicològics que hem identificat a l'apartat §6.1.3 com a verbs estatus, només els verbs transitius permeten la formació de la passiva estativa. Així, els verbs psicològics d'experimentador datiu, tot i ser verbs estatus, no permeten la

(3) estimat -ada (DIEC2, s.v. 'estimat')

1 adj. [LC] Que és objecte d'amor. Tot això són records de persones molt estimades. Retornà, finalment, als paratges estimats de la seva joventut.
 2 m. i f. [LC] Persona amb qui hom manté relacions amoroses. Havia rebut carta del seu estimat.

formació de la construcció passiva estativa, perquè no tenen argument intern, és a dir, no són transitius¹¹.

- (55) a. *Els confits són agradats per en Pere
- b. *La crisi és importada per en Pere

Sintàcticament, l'experimentador d'aquests verbs apareix en forma de complement indirecte i el tema en forma de subjecte. Per tant, aquests verbs no tenen complement directe. Això és interessant perquè, de nou, es demostra que amb la formació de la passiva estativa, tot i que el participi és adjectival, el complement directe es mou a la posició de subjecte (contra McIntyre 2013, Bruening 2014). Si el verb no té complement directe, no permet la formació del participi adjectival ni de la passiva estativa.

Els verbs estatus transitius permeten la formació de la passiva estativa perquè tenen argument intern acusatiu i, durant el procés de passivització, aquest argument es mou a la posició de subjecte gramatical. En el cas dels verbs psicològics transitius, donat que aquests verbs tenen un subjecte experimentador, l'argument intern sovint s'interpreta com la causa d'allò que experimenta el subjecte (l'estima, l'odi, el temor, l'admiració, etc.). “En el cas dels verbs psicològics, el tema sovint s'anomena estímulo, o també causa, activador de l'emoció o subjecte/objecte de l'emoció” (Royo 2017: 33). Així, si diem que *La Maria tem els llops*, interpretem que *els llops* són la causa del temor de la Maria. En tot cas, sabem que s'origina com a argument intern precisament perquè és el subjecte gramatical de la passiva estativa (*els llops són temuts per la Maria*).

- (56) a. En Joan és admirat pels seus estudiants
- b. La notícia és molt esperada

Per tant, sintàcticament, sabem que en la passiva d'un verb estatiu, el participi és adjectival i que durant el procés de passivització l'argument intern es mou a la posició de subjecte gramatical.

¹¹ Per a alguns autors, són transitius però no poden assignar acusatiu (vg. Rigau 1990 i les referències allà citades).

6.3.3. La frontera entre passiva estativa i copulativa atributiva

Que el participi de la passiva estativa sigui adjectival i denoti un predicat d'individu, fa que la construcció sigui molt propera a la copulativa atributiva. Això es pot demostrar a partir de dos diagnòstics que caracteritzen les construccions atributives i que les passives estatives també superen (GIEC 2016: §18.6, §23.2)

- (i) el participi (i els seus complements) es pot pronominalitzar per *ho*
- (ii) admet modificació de grau

Així, sabem que el participi té un comportament molt proper a l'atribut perquè, juntament amb el complement, es pot pronominalitzar per *ho*, com el predicat nominal d'una copulativa, i a diferència del participi de les passives eventives (GIEC 2016: §23.2.2c).

- (57) a. No era conegut de tothom? No, no *ho* era pas, (de) conegut de tothom (GIEC 2016: §23.2.2c)
- b. ?Els premis a alumnes seran lliurats avui; ahir *ho* van ser els premis a mestres (GIEC 2016: §18.6.1.1.)

A més, com dèiem, aquesta construcció admet modificació de grau.

- (58) El senyor Agustí era molt/força/poc estimat

Per tant, aquestes construccions són pràcticament idèntiques a les construccions copulatives que expressen un predicat d'individu: en tots dos casos s'expressa un estat no eventiu, que es presenta com una propietat inherent del subjecte i que es forma amb el verb *ser*.

- (59) a. En Joan és conegut/respectat/estimat
- b. En Pere és alt/simpàtic/feliç

Ara bé, tot i que assumim que, en efecte, es tracta d'estructures molt properes, el cert és que hi ha una petita diferència: la passiva estativa es relaciona amb una eventualitat, i la copulativa atributiva no. És a dir, perquè es pugui formar una passiva estativa, ha

d'haver tingut lloc l'eventualitat descrita pel verb. Així, si ningú no coneix en Joan, no podem dir que en Joan és conegut. Per tant, la passiva estativa es relaciona amb una eventualitat que implica, almenys, dos participants, el tema i l'experimentador, de manera que la propietat del subjecte temàtic no depèn únicament d'ell mateix, sinó també de l'experimentador. Si no hi ha un experimentador que senti un determinat estímul, aleshores no es pot formar la passiva estativa.

En canvi, la propietat que s'expressa amb una copulativa atributiva no depèn de cap eventualitat; és una propietat que es relaciona únicament amb el subjecte i que, per tant, depèn exclusivament d'aquest argument. Per exemple, per dir que en Pere és alt, no és necessari que s'hagi produït cap eventualitat i tampoc cal que cap altre participant hagi fet o experimentat cap acció ni cap sentiment.

Una prova que demostra aquesta diferència és que les passives estatives admeten sintagmes amb *per* o *de* que expressen l'experimentador de l'estat descrit, és a dir, que recullen l'altre participant necessari de l'eventualitat, però, en canvi, les copulatives atributives no admeten aquesta mena de sintagmes.

- (60) a. En Joan és respectat de/per tothom
- b. *En Joan és alt/simpàtic de/per tothom

Aquesta diferència es transcriu en una diferència sintàctica evident: mentre que les passives estatives contenen alguna projecció de l'estructura eventiva, això és, alguna projecció verbal, els adjectius purs no en contenen cap. Si tenen estructura interna, no tenen cap projecció relacionada amb una eventualitat, sinó únicament les projeccions pròpies de l'adjectiu (vg., per exemple, Fábregas 2007, 2017).

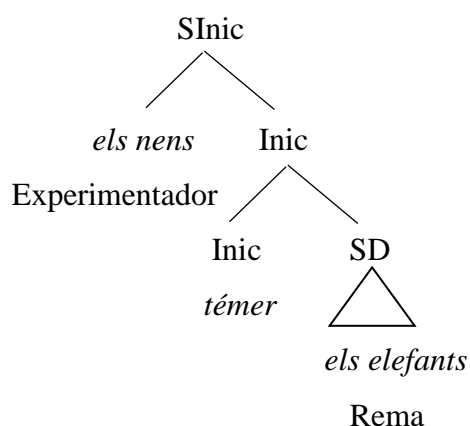
Per tant, en aquesta tesi considerem que la línia que separa una estructura passiva d'una estructura copulativa atributiva "pura" és la relació amb una eventualitat i, en conseqüència, la lexicalització d'alguna projecció eventiva. Així, una construcció passiva sempre lexicalitza alguna projecció eventiva, però una copulativa atributiva no.

6.4. Proposta d'anàlisi

Com assenyalàvem al Capítol 1, segons Ramchand (2008: 63), un verb estatiu només projecta el SInic, que és un estat. Aquest nucli Inic no té valor de causa perquè no es projecta el SProc. "Since the *init* does not have *procP* as its complement in this case, it is not interpreted as causal, but simply as a state." Per tant, aquesta projecció té un

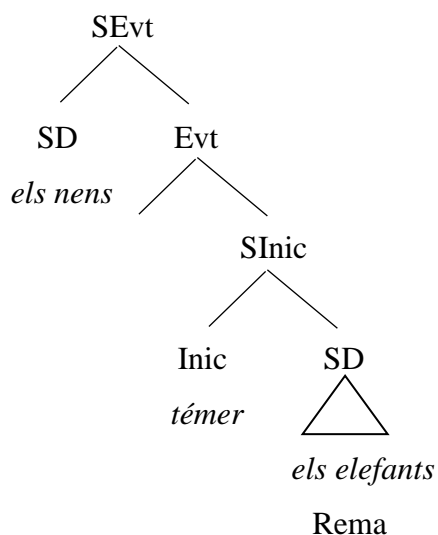
valor purament estatiu i el subjecte del verb s'interpreta sempre com un experimentador (*holder*) de l'estat. A més, aquesta estructura pot tenir un Rema, que ajuda a descriure l'estat. Un predicat com *els nens temen els elefants* té l'estructura de (61).

(61) Estructura dels verbs estatus a Ramchand (2008)

Si adaptem aquesta estructura a les propostes de Ramchand (2018), seguint la lògica argumental d'aquest treball, assumim que l'iniciador dels verbs estatus, tot i que no és pròpiament un agent, també es genera com a especificador de SEvt, perquè és un argument extern. En la línia de Ramchand, assumim que, en el cas dels verbs estatus, també és possible que SInic no projecti especificador. Per tant, l'estructura de (61) passa a concebre's com l'estructura de (62).

(62) Estructura dels verbs estatus seguint Ramchand (2018)

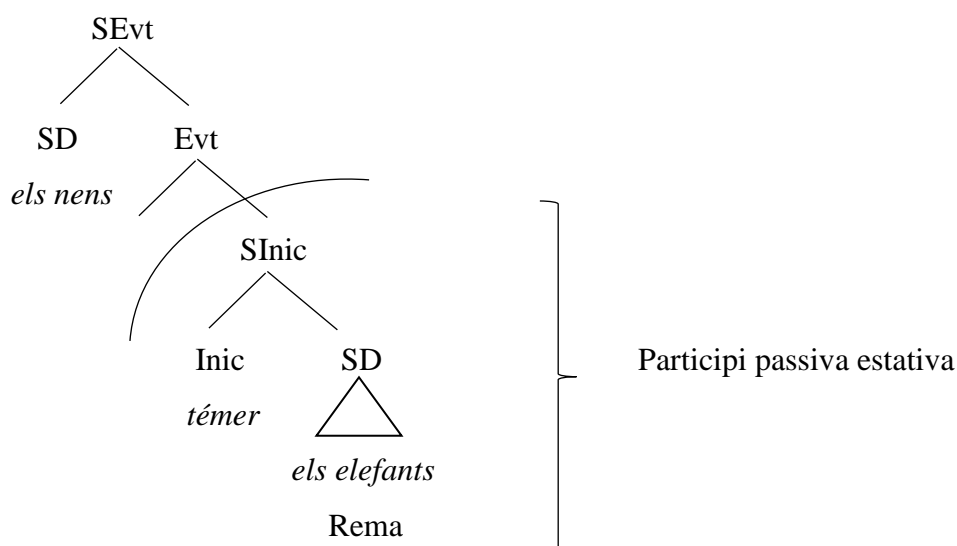
6.4.1. El participi de la passiva estativa

El que proposem és que la construcció passiva estativa és la lexicalització de la projecció SInic. Per tant, de manera semblant al que passava en la formació de la passiva eventiva, el procés de reducció de l'estructura eventiva i argumental es basa, en aquest cas, en l'exclusió de la projecció SEvt. Com que l'argument extern (experimentador o causa estativa, segons el predicat) s'introdueix en aquesta projecció, queda exclòs de la passiva estativa i, en cas que s'hi vulgui introduir, només podrà aparèixer com a adjunt en forma de sintagma preposicional (vg. §6.6).

Segons la nostra proposta, aquests verbs permeten la formació d'una estructura passiva perquè tenen una projecció verbal o subeventiva, SInic. Ara bé, com que no tenen SProc, la passiva no s'interpreta com a passiva eventiva. En aquest sentit, donat que el SInic s'interpreta com a projecció purament estativa en absència del SProc, això explica que els verbs que només tenen SInic, en passivitzar-se, formin sempre passives estatives.

Així mateix, també assumim que el SD que funciona com a Rema es pot moure al domini situacional per rebre cas i satisfer el PPA i/o els requeriments de cas, exactament igual que ho fan els especificadors de les projeccions subeventives, i és així com acaba essent el subjecte gramatical d'una estructura passiva.

(63) Estructura de la passiva estativa

Per tant, aquesta anàlisi permet explicar per què predicats com *émer els elefants*, *estimar els pares* o *admirar la cantant* permeten la formació d'una estructura passiva.

- (64) a. Els elefants són temuts pels nens
 b. Els pares són estimats pels fills
 c. La cantant és admirada per tots els seus companys de l'acadèmia

En definitiva, proposem que, en efecte, existeix un tipus de passiva que és la passiva estativa, però aquesta passiva estativa no és la que identifica Embick (2004). Recordem que, per a Embick, una passiva estativa és aquella estructura que no té cap implicació eventiva. Es tracta d'estructures de l'estil de *be open* o *be empty* en anglès. Nogensmenys, com hem indicat prèviament a l'apartat §6.1.1, en aquest estudi considerem que aquestes estructures no són estructures passives, sinó que són estructures copulatives atributives, precisament perquè no es relacionen amb cap eventualitat. En canvi, les passives estatives són les passives que es relacionen amb una eventualitat, concretament, amb la descripció d'un estat: *estimar, témer, odiar, conèixer, saber, pesar, costar, envoltar*, etc.

Per tant, la classificació que proposem en aquest estudi dels tres tipus de passives és la següent:

- (65) a. Passiva eventiva: l'edifici va ser construït/evacuat/cremat (per..)
 b. Passiva resultativa: l'edifici està construït/evacuat/cremat (per..)
 c. Passiva estativa: els elefants són temuts/admirats (per..)

- (66) Estructures estatives però no passives: la capsa és/està buida, però ningú l'ha buidada

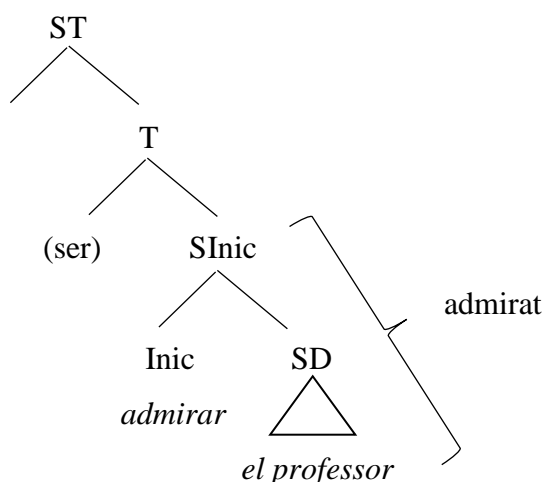
6.4.2. El domini situacional de la passiva estativa

Pel que fa al domini situacional, com que la passiva estativa es forma amb el verb *ser*, proposem que només lexicalitza una projecció situacional: ST. De fet, com passava en la passiva eventiva, el verb pot no aparèixer i, si apareix, només funciona com a suport lèxic dels trets de temps i concordança.

- (67) a. Un professor admirat pels seus estudiants
 b. El professor és admirat pels seus estudiants

Per tant, si el participi apareix sol, s'entén que lexicalitza tota l'estructura eventiva de la passiva estativa, és a dir, tant les projeccions del domini eventiu com la del domini situacional. Si, en canvi, la construcció es lexicalitza mitjançant dos ítems lèxics, el verb *ser* lexicalitza la projecció situacional ST i el participi lexicalitza l'estructura del domini eventiu, en aquest cas, SInic.

(68) Domini situacional i eventiu de la passiva estativa

Així doncs, el verb *ser* apareix en les construccions en què el domini situacional només té la projecció ST. En el cas de les passives, això passa amb la passiva eventiva i amb la passiva estativa. En la passiva resultativa apareix el verb *estar* perquè el domini situacional té les projeccions SP i ST, i en els temps de perfet apareix l'auxiliar *haver* perquè el domini situacional inclou SPerf, SP i ST.

6.5. Aplicació de l'anàlisi

La nostra proposta d'anàlisi permet fer, almenys, dues prediccions. La primera és la que ja hem assenyalat a l'apartat §6.1.3: els verbs estatus intransitius no permeten la formació de la passiva estativa. Això és perquè no hi ha argument intern a l'estructura i, per tant, no hi ha cap argument que es pugui moure al domini situacional en el procés de passivització. Aquest és el cas dels verbs psicològics amb experimentador datiu, com *agradar*, i proposarem que també és el cas dels verbs de mesura, com ara *pesar*.

La segona predicció és que molts verbs que tradicionalment s'han considerat estatus però no permeten la formació de la passiva estativa són, en realitat, verbs eventius. És el cas dels verbs del tipus *preocupar-se* o *governar*.

6.5.1. Els verbs psicològics

D'acord amb la GIEC (2016: §21.5), s'anomenen verbs psicològics o d'afecció psíquica els verbs que expressen estats psicològics (estats mentals, emocions o sentiments) o bé un canvi d'estat psicològic. Els verbs psicològics tenen dos arguments: la persona que experimenta l'emoció o el sentiment (experimentador) i l'objecte o causa del sentiment (el tema) (Cabré i Mateu 1998; Solà 2009; GIEC 2016, *i.a.*). En anglès, se solen classificar en dos tipus: un tipus amb experimentador subjecte i un tipus amb experimentador objecte (Lakoff 1970; Postal 1971; Grimshaw 1990; Pesetsky 1995; *i.a.*). Pesetsky (1995) anomena aquests dos grups, respectivament, *Subject Experiencer verbs* i *Object Experiencer verbs*.

D'acord amb l'estudi de Belletti i Rizzi (1988) sobre els verbs psicològics de l'italià, aquests verbs es classifiquen en tres tipus, segons tres configuracions sintàctiques diferents: els verbs del tipus I són transitius amb l'experimentador subjecte i el tema objecte, com és el cas de *témer*; els del tipus II són verbs transitius amb l'experimentador objecte i el tema subjecte, com ara *preocupar*; i els del tipus III són verbs intransitius amb l'experimentador datiu i el tema subjecte, com *agradar*¹².

(69) a. Gianni teme questo (tipus I)

b. Questo preoccupa Gianni (tipus II)

c. A Gianni piace questo / Questo piace a Gianni (tipus III)

(Belletti i Rizzi 1988: 291-292)

A la GIEC (2016: §21.5) els verbs psicològics es classifiquen en quatre tipus sintàctics¹³:

- (i) Els verbs de la classe de *agradar* seleccionen un complement datiu (l'experimentador) i solen dur el subjecte (que s'interpreta com a tema) en posició postverbal: *A les criatures els agraden els confits*. Es comporten com *agradar* els verbs *abellir*, *desagradar*, *desplaure*, *doldre*, *importar*, *interessar*, *remordir*, etc.

¹² En català, Rosselló (2002) anomena, respectivament, A, B i C aquests tres tipus de verbs psicològics.

¹³ Per a un estudi sintàctic detallat dels verbs psicològics en català, vg. Cabré i Mateu (1998).

- (ii) Els verbs que presenten l'alternança inacusativa/causativa. Es tracta de construccions com *Els negocis ja no l'obsessionen* ('ja no fan que esdevingui obsessionat') i *Ella ja no s'obsessiona (amb els negocis)*, en què *obsessionar* és un verb transitiu amb sentit causatiu i *obsessionar-se* n'és el correlat pronominal no transitiu que pren com a subjecte el complement directe (interpretat com a experimentador) del verb causatiu. En aquest cas, la forma pronominal té un valor incoatiu i designa el procés que condueix a un canvi d'estat. Són molts els verbs psicològics causatius que admeten la versió pronominal incoativa: *aclaparar*, *acomplexar*, *acovardir*, *alegrar*, *avergonyir*, *commoure*, *emocionar*, *esverar*, *ofendre*, etc.
- (iii) Els verbs del tipus *preocupar*, que també admeten la construcció causativa i la pronominal. Per exemple, podem dir *La situació política preocupa l'empresariat*, en què l'experimentador és el complement directe, o *L'empresariat es preocupa (a causa de la situació política)*, en què l'experimentador és el subjecte oracional. Els verbs de la classe de *preocupar* es distingeixen dels de la classe de *obsessionar* perquè tendeixen a admetre encara una altra construcció en què l'experimentador va en datiu i el subjecte sol aparèixer en posició postverbal: *Li preocupa la situació política, a l'empresariat*. Un verb semblant a *preocupar* és *molestar*.
- (iv) Els verbs transitius estatus que expressen sentiments: *admirar*, *apreciar*, *detestar*, *enyorar*, *estimar*, *lamentar*, *menysprear*, *odiar*, *témer*. *La meva germana enyora la mare*.

Sovint es considera que tots els verbs psicològics són estatus. Ara bé, en aquesta tesi considerem que, de tots aquests verbs, els únics que vertaderament són verbs estatus són els de (i), d'experimentador datiu (*agradar*) i els de (iv), d'experimentador subjecte (*témer*).¹⁴ D'acord amb la nostra proposta, els verbs de (ii) i (iii) són verbs eventius (vg. §6.5.4). Això explica per què no permeten formar la passiva estativa i, en canvi, sí que permeten formar la passiva resultativa.

¹⁴ Aquests dos tipus corresponen, respectivament, als tipus II (*agradar*) i I (*témer*) de Belletti i Rizzi (1988).

- (70) a. En Pere {*és/està} obsessionat pels negocis
 b. La Maria {*és/està} preocupada per l'economia

6.5.1.1. D'experimentador subjecte

Els verbs psicològics d'experimentador subjecte seleccionen dos arguments: un experimentador, que s'expressa sintàcticament com el subjecte del predicat, i un tema/estímul¹⁵, que s'expressa com un complement directe. El tema/estímul se sol anomenar també “target of emotion” (Pesetsky 1995), ja que és l'element que genera l'emoció o el sentiment que acull l'experimentador.

Aquests verbs són els únics verbs estatus que permeten la passivització i, concretament, que permeten formar una construcció passiva estativa. D'una banda, aquests verbs contrasten amb els verbs del tipus *empipar-se* o *preocupar-se*, tradicionalment considerats estatus, perquè els de subjecte experimentador permeten la formació d'una passiva estativa i els del tipus *empipar-se* no:

- (71) a. La Joana és molt admirada/estimada (pels seus estudiants)
 b. *La Joana és molt enfadada/preocupada (pels seus estudiants)

En la nostra proposta, això s'explica perquè els verbs del tipus *témer* són estatus, però els del tipus *empipar(-se)* no, com explicarem a §6.5.4.1.

Així mateix, els verbs d'experimentador subjecte també contrasten amb els d'experimentador datiu, ja que els primers admeten la passivització i els segons no.

- (72) a. En Jaume és molt estimat/conegut
 b. *En Jaume és molt agradat

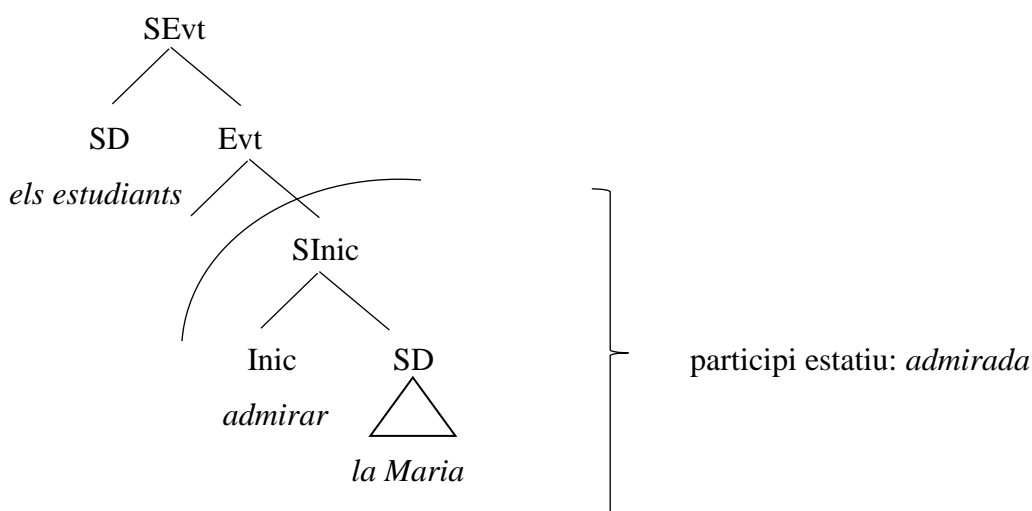
En aquest cas, l'explicació és, senzillament, la transitivitat: mentre que un verb com *estimar* o *témer* és transitiu, un verb com *agradar* no ho és (vg. §6.5.1.2). Per tant, sembla que els verbs d'experimentador subjecte són els únics verbs psicològics que compleixen tots els requisits per poder formar una passiva estativa: són verbs estatus i tenen un

¹⁵ Per a la semàntica, les interpretacions i les restriccions sobre aquest tema en castellà i català, vg. Laca (1990), Serés i Espinal (2019), i les referències allà citades.

argument intern que es pot passivitzar, això és, que es pot moure al domini situacional amb la formació del participi passiu, per satisfer el PPA i/o els requisits de cas.

Així, aquests verbs tenen únicament la projecció subeventiva SInic, i la de transició SEvt, en la qual es genera l'argument extern, en aquest cas, l'experimentador. L'argument intern es genera com a Rema de SInic i és l'argument que es mou al domini situacional amb la formació de la passiva estativa.

(73)

6.5.1.2. D'experimentador datiu

Pel que fa a l'anàlisi dels verbs psicològics estatus que tenen un experimentador datiu, del tipus *agradar* o *importar*, n'apuntarem algunes notes per poder entendre la seva incapacitat per formar construccions passives estatives, però sense aprofundir gaire en els detalls de l'anàlisi (per a anàlisis formals més detallades, vg. Rigau 1990; Cabré i Mateu 1999; Campos 1999; Marín i McNally 2011; Fàbregas i Jiménez-Fernández 2017; *i.a.*).

De manera general, aquests verbs seleccionen dos arguments, un tema o estímul, que s'expressa sintàcticament com a subjecte gramatical, i un experimentador, que s'expressa com a complement indirecte.

- (74) a. A la Maria li agraden els gelats
 b. A en Pere li importa la salut del seu fill

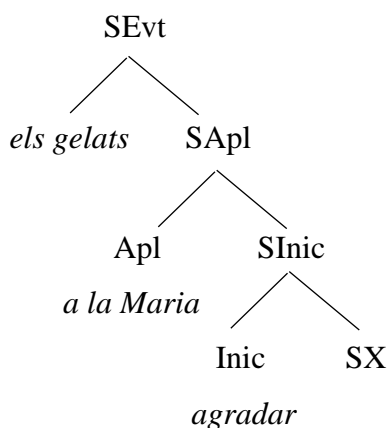
Pel que fa a l'estructura eventiva d'aquests verbs, podem assumir que el subjecte (*els gelats, la salut del seu fill*) es genera com a especificador de SEvt, ja que funciona com a

argument extern. En aquest sentit, com que és l'estímul que provoca l'estat, es pot interpretar com una causa. De fet, Royo (2017: 218), afirma que “semànticament en les oracions amb verbs DatExp (experimentador datiu) hi ha un component de causa externa conceptual (estímul), en la mesura que les característiques dels gelats *causen o fan* que en la Maria hi hagi un estat permanent de grat cap als gelats”. Evidentment, com el mateix autor nota, no es tracta d'una causa esdevenimental, sinó d'una causa estativa que es manté en un estat. Per tant, donat que aquest argument és una causa, entenem que, estructuralment, s'ha d'originar en la mateixa posició que els arguments externs i, en la proposta de Ramchand (2018), aquesta posició és l'especificador de SEvt.

Pel que fa a l'experimentador datiu, d'acord amb les anàlisis formals més consolidades, assumim que es genera com un aplicatiu en forma de SP (Cuervo 2010; Fábregas i Marín 2015; Fábregas, Jiménez i Tubino 2017). D'acord amb la distinció de Pylkkänen (2002) entre aplicatiu alt i aplicatiu baix, i seguint Cuervo (2003), considerem que l'experimentador d'aquests predicats és un aplicatiu alt, d'una banda, perquè la construcció és intransitiva i no té cap complement directe, i, de l'altra, perquè l'aplicatiu no estableix cap relació de possessió ni de transferència entre dos individus, sinó que afegeix un argument a l'esdeveniment. A més, les construccions amb datius introduïts per aplicatius alts indiquen que “the event is oriented to the dative” (Cuervo 2003: §4). Cuervo ja assenyala que els predicats del tipus *gustar* en castellà tenen un aplicatiu alt que l'autora qualifica d'estatiu. Per tant, el complement indirecte s'adjunta per sobre del verb, de manera que té una relació directa amb l'esdeveniment. En aquest cas, com que el verb és estatiu, només té una projecció subeventiva, SInic, a banda de la projecció de transició SEvt. Per tant, l'aplicatiu es genera per sobre del SInic¹⁶.

¹⁶ Pel que fa a la posició de l'aplicatiu en verbs del tipus *agradar*, l'estructura que proposem s'assembla a les de Cuervo (2003), Royo (2017: 428) i Fábregas, Jiménez i Tubino (2017), només que la nostra s'adapta al model nanosintàctic de Ramchand (2008, 2018).

(75)

A partir d'aquesta estructura, hi ha dues maneres d'explicar per què els verbs del tipus *agradar* no permeten la formació de la passiva estativa: **la Maria és agradada*.

Una possibilitat és assumir que la passiva estativa lexicalitza l'estructura del predicat únicament i exclusivament fins a la projecció SInic que, donat que el verb és estatiu, normalment és l'única projecció subeventiva que té. En aquest cas, tant l'argument estímulo com l'argument experimentador queden fora de l'estructura que lexicalitza la passiva estativa i, per tant, amb la formació de la passiva no hi ha cap argument que es pugui moure per satisfer el PPA i/o els requeriments de cas.

Una altra possibilitat seria assumir que la passiva estativa pot lexicalitzar l'estructura fins a la projecció de l'aplicatiu, però com que l'aplicatiu és un sintagma preposicional, no es pot passivitzar: en les llengües romàniques, si un SD/SN es troba darrere d'una preposició, no es pot moure (Campos 1991; Abels 2003)¹⁷. De nou, en aquest cas, no hi hauria cap argument SD/SN que es pogués moure per satisfer el PPA i/o els requeriments de cas. L'argument estímulo queda fora de l'estructura lexicalitzada per la passiva estativa i l'argument experimentador no es pot moure perquè es troba immobilitzat per la preposició (a més, tampoc li cal moure's per rebre cas, perquè la preposició ja n'hi assigna.)

¹⁷ Aquestes estructures són diferents de les estructures que proposàvem al Capítol 3 per a la passivització de complements indirectes. En el cas de les passives del tipus *el president preguntat* o *l'home disparat* proposem que l'estructura a partir de la qual es forma la passiva no té aplicatiu. Així, la passiva es genera a partir d'una estructura idèntica a la dels verbs de *locatum* de Hale i Keyser (1993, 2002) en què el receptor de la pregunta es genera com a argument intern del predicat i és precisament per això que es pot moure a la posició de subjecte amb la passivització: <posar el president amb pregunta> → <preguntar el president> → <el president preguntat>. Per tant, en aquest cas no hi ha aplicatiu.

Totes dues opcions són possibles i les dues reflecteixen la mateixa idea: tot i que els verbs psicològics d'experimentador datiu són verbs estatus, no permeten la formació de la passiva estativa per motius estructurals. Amb la formació de la passiva, aquests verbs no tenen cap argument que es pugui moure a un domini superior per satisfer els requeriments del PPA.

6.5.2. Els verbs locatius

Un altre tipus de verbs que considerem estatus són els verbs que s'han anomenat "locatius" (Kratzer 2000; Rothmayr 2009; Jaque 2014; García-Pardo 2018). De manera general, aquests verbs denoten una relació espacial entre dues entitats. Es tracta de verbs com ara *envoltar*, *obstruir*, *flanquejar*, *rodejar* o *cobrir*. Segons Bosque (2014: 63), "they involve spatial interpretations, in the sense of physical effects of actions totally or partially affecting the space occupied by the theme." Aquests verbs han rebut diferents noms en la bibliografia: "verbs estatus causatius" (Kratzer 2000), "verbs d'alternança instrumental" (Rothmayr 2009), "verbs d'extensió" (*extent verbs*) (Bosque 2014), "verbs locatius" (García-Pardo 2018). Seguint García-Pardo, en aquesta tesi els anomenarem verbs locatius. Com mostren els exemples següents, aquests verbs poden tenir una interpretació estativa, també anomenada no dinàmica, com a (76a), o una interpretació eventiva, també anomenada dinàmica o activa, com a (76b).

(76) a. Les muntanyes rodegen el poble

b. El policia va rodejar el lladre (en cinc minuts)

(traduïts de García-Pardo 2017: 95)

Ens centrarem aquí en la versió estativa d'aquests verbs. Per tant, analitzarem predicats com ara: *les muntanyes rodegen el poble*, *les estovalles cobreixen la taula*, *el riu envolta la ciutat*, *la carretera flanqueja el riu*, etc.

Contra Bosque (2014), Fábregas i Marín (2012, 2017) i Silvagni (2017), i en la línia de García-Pardo (2016, 2018)¹⁸ considerem que els verbs locatius, en la seva versió no

¹⁸ García-Pardo considera aquests verbs estatus causatius. En aquesta tesi considerem que tots els verbs estatus són causatius en la mesura que impliquen una causa estativa que genera l'estat (estructuralment, és l'argument extern generat a SEvt). Per tant, no hi ha necessitat de diferenciar aquests verbs locatius d'altres verbs estatus.

dinàmica, són verbs estatus. Hi ha diversos diagnòstics que ho demostren. D'entrada, el temps progressiu resulta estrany i poc natural amb gairebé tots aquests predicats:

- (77) a. ??Les muntanyes estan rodejant el poble
- b. ??La carrereta està flanquejant el riu
- c. ??El riu està envoltant la ciutat

Així mateix, aquests verbs no són compatibles amb *parar de* o *deixar de*¹⁹, a diferència dels verbs eventius (Fábregas i Marín 2012, 2017).

- (78) a. *Les muntanyes van parar de rodejar el poble
- b. *La carretera va parar de flanquejar el riu
- c. ??El riu va deixar d'envoltar la ciutat²⁰
- (79) a. Els autors van parar/deixar d'escriure/editar/publicar llibres
- b. Espero que parin d'espia les nostres trucades

Així mateix, aquests verbs no poden ser antecedents de fórmules com “això va passar”, a diferència dels verbs eventius (Fábregas i Marín 2012, 2017).

- (80) a. Les muntanyes rodejaven el poble. ??Això va passar mentre...
- b. La carretera flanquejava el riu. ??Això va passar mentre...
- (81) a. En Pere va netejar tota la casa. Això va passar mentre...
- b. El director va vigilar tots els meus moviments. Això va passar mentre...

Finalment, aquests verbs no tenen una lectura habitual quan estan en present.

- (82) a. *Les muntanyes rodegen el poble {cada dia/cada mes}
- b. *La carretera flanqueja el riu {cada any / cada dilluns}
- (83) a. En Joan fuma (deu cigars) {cada dia / cada mes}
- b. N'Antonio publica (molts articles) {cada setmana / cada dia}

¹⁹ Com havíem assenyalat, *deixar de* accepta millor la combinació amb els verbs estatus.

²⁰ Només seria bona en un context discursiu mitològic, de narració fantàstica, de conte... però, aleshores, tindria una altra interpretació.

Així mateix, seguint el raonament d'aquesta tesi, el fet que aquests verbs permetin la formació d'una passiva estativa amb *ser* també subratlla el seu caràcter estatiu²¹.

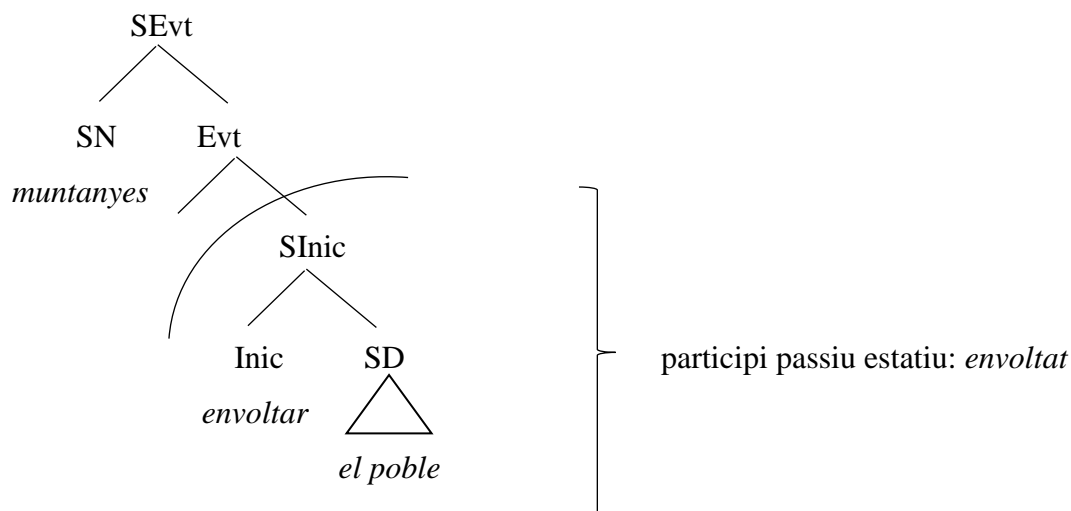
- (84) a. El pla de l'Estany *és envoltat* per diversos pujols (Salvador Ginesta, *La comarca del Bages*, p. 113)
- b. Roma *és envoltada* per una muralla de 19 km.
(<https://www.enciclopedia.cat/cronologia/roma-es-envoltada-una-muralla-de-19-km>, consultat: 10.05.2020)
- c. El vell abocador ara *és cobert* de romaní i espígol (poema “Retorn”, de Joan Margarit)
- d. Aviat endevinem l'ermita, la qual *és rodejada* de xiprers (Josep Insa, *De les Muntanyes de Prades a L'Ebre*, p. 38)
- e. El coll de Noufonts *és flanquejat*, a l'un i a l'altre cantó, per sengles cims (Antoni M. Casas, *Núria: excursions per la geografia i la història de la Vall*, p. 84)

En la nostra proposta, els parlants que fan servir *estar* en aquestes construccions, mostren la tendència que assenyalàvem a l'apartat §5.7.1, d'inserir *estar*, que està especificat com [SP, ST], en estructures en què només lexicalitza [ST], la qual cosa, tot i no ser l'opció òptima, és possible si assumim el Principi del Superconjunt.

Noteu, a més, que la causa de l'estat, introduïda com a adjunt, pot estar encapçalada per la preposició *de* (vg. §6.6.2). Per tant, considerem que aquests predicats són estatius, de la mateixa manera com ho són els verbs psicològics d'experimentador subjecte i els verbs de mesura. Així, proposem que tenen l'estructura dels verbs estatius de Ramchand i, per tant, només tenen el nucli eventiu SInic, a més del SEvt, que introdueix la causa estativa. Com veïem en el cas dels verbs psicològics d'experimentador subjecte, la passiva estativa lexicalitza la projecció SInic. De nou, el procés de reducció de l'estructura eventiva i argumental es basa en l'exclusió de la projecció SEvt.

²¹ És cert que en català és cada vegada més freqüent formar aquesta passiva amb el verb *estar*. De nou, això es relaciona amb l'evolució dels verbs *ser* i *estar* i, concretament, amb la interferència del castellà en el català. En castellà, aquestes passives es formen amb *estar*: *El pueblo está rodeado de montañas*.

(85) El poble és envoltat de muntanyes

Per tant, coincidint amb Fábregas i Marín (2012, 2017), considerem que el participi d'aquests verbs no expressa un resultat, sinó un estat.

The interpretation of their participle is not resultative, just as it is the case with state verbs, [...]. The event denotes keeping two entities in some relation, and the participle construction expresses the same state relation, only that through a participle.

(Fábregas i Marín 2012: 13)

Finalment, com hem assenyalat a l'inici d'aquesta secció, aquests verbs tenen una versió eventiva i una versió estativa.

- (86) a. El policia va rodejar el lladre
 b. Les muntanyes rodegen el poble

Quan la construcció és eventiva, el subjecte té un valor de causa eventiva, de manera que sol ser animat i agentiu, i la interpretació és que desencadena un canvi d'estat. En canvi, quan la construcció és estativa, el subjecte no té aquest valor eventiu, i s'interpreta com una causa estativa, és a dir, és un subjecte no agentiu, típicament inanimat, i tota la construcció, tot i ser transitiva, expressa un estat. El que proposem és que en tots dos casos, l'argument extern s'introdueix com a especificador de SEvt, ara bé, quan el predicat és eventiu, l'estructura és una culminació resultativa que conté els nuclis Procés

i Resultat, per la qual cosa l'argument extern té una interpretació de causa eventiva; en canvi, quan el predicat és no eventiu, només té Inici. En aquest sentit, com apunta Ramchand, el nucli Inici, en absència del nucli Procés, s'interpreta com a nucli estatiu.

Aquesta proposta permet explicar per què quan el verb és eventiu, permet formar la passiva eventiva, que lexicalitza l'estructura d'un predicat que conté Inici i Procés, i, en canvi, quan és estatiu, no permet la formació de la passiva eventiva.

- (87) a. El policia va rodejar el lladre
 b. El lladre va ser rodejat pel policia
- (88) a. Les muntanyes rodegen/rodejaven el poble
 b. ^{??}El poble va ser rodejat per les muntanyes²²

6.5.3. Els verbs de mesura

Finalment, hi ha un altre grup de verbs estatus. Es tracta dels verbs de mesura, com ara *pesar*, *costar*, *valdre*, *durar* o *mesurar* (Bosque 1999; Real Puigdollers 2008; Bosque i Gutiérrez-Rexach 2009; GIEC 2016: §21.2.3). Com passava amb els verbs psicològics d'experimentador datiu, aquests verbs, tot i ser estatus, no permeten la formació de la passiva estativa.

- (89) a. *Tres euros són costats per aquesta ràdio
 b. *Dos quilos són pesats pel sac
 c. *Sis anys van ser durats per l'expedició

En aquest cas, proposem que la impossibilitat de formar la construcció passiva es relaciona amb la naturalesa del complement que acompanya aquest tipus de verbs. Com s'assenyala a la GIEC (2016: §21.2.3) i com nota també Real-Puigdollers (2008), el complement dels verbs de mesura comparteix algunes propietats amb el complement directe, però no és ben bé un complement directe. Una diferència essencial és que el complement dels verbs de mesura no té mai un valor referencial, ja que no designa una entitat concreta. En aquest sentit, es veu bé la diferència semàntica entre un veritable complement directe i un complement quantitatiu en casos en què un mateix verb, per exemple el verb *pesar*, admet totes dues possibilitats. Així, aquest verb, de manera

²² Vg. nota 20 d'aquest mateix capítol.

semblant al que passava amb els verbs locatius, té dues versions: una eventiva (90a) i una estativa (90b).

- (90) a. L'encarregat pesa vuitanta sacs cada matí
- b. L'encarregat pesa vuitanta quilos

D'acord amb la GIEC, a l'oració de (90a), *l'encarregat* és un agent, *pesar* és un verb d'acció i *vuitanta sacs* és un tema. En canvi, a l'oració de (90b), *pesar* és un verb estatiu, ja que indica una propietat i no una acció, *l'encarregat* no és un agent, sinó més aviat un experimentador, i *vuitanta quilos* assenyala un nivell o grau en una escala. Ens interessa, doncs, aquest ús estatiu dels verbs de mesura i el tractament del complement que els acompanya. En aquests casos, com vèiem, el verb no permet la formació d'una estructura passiva (91a) i tampoc la perífrasi progressiva amb *estar* (91b), la qual cosa constata que el verb, en aquests usos, és estatiu.

- (91) a. *Vuitanta quilos són pesats per l'encarregat
- b. *L'encarregat està pesant vuitanta quilos

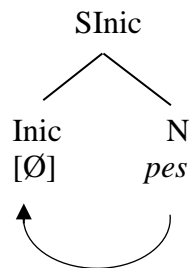
Per tant, el que és important quan aquests verbs tenen caràcter estatiu és que el seu complement no és un vertader complement directe, sinó un sintagma de mesura, que quantifica la matèria, propietat o magnitud que descriu el verb. Com noten Bosque i Gutiérrez-Rexach (2009: 531), aquests sintagmes han de ser compatibles amb el contingut lèxic del verb: *costar* selecciona sintagmes de mesura que denotin preus o temps (*costa tres euros / costa tres hores arribar-hi*), *durar* o *trigar* seleccionen sintagmes que denoten intervals de temps (*dura una hora / triga cinc minuts*), etc. En altres paraules, han de ser objectes hipònims, això és, objectes la semàntica dels quals s'inclogui o estigui relacionada amb la semàntica del verb.

- (92) a. En Joan pesa vuitanta {quilos/*litres}
- b. La pel·lícula va durar {una hora/*una casa}

El comportament dels verbs estatus de mesura es pot abordar a partir de diferents aproximacions. En aquesta tesi fem una proposta basada en l'operació d'incorporació. Seguint Real-Puigdollers (2008), proposem que aquests verbs, en la versió estativa, tenen

una estructura interna idèntica a la dels verbs intransitius denominals, com ara *ballar*, en la proposta de Hale i Keyser (1993, 2002). Segons els autors, aquests verbs són internament transitius, en el sentit que tenen una estructura transitiva formada per un nucli verbal buit i un complement N. El nom és el que consta a l'arrel de cada verb: *pes*, *cost*, *mesura*, etc. Així, aquest N s'incorpora al nucli verbal buit i es forma el verb. L'operació d'incorporació²³ implica copiar tota l'arrel fonològica de *ball* en l'arrel buida que correspon al verb. Com que el verb és estatiu, proposem que el nucli verbal és un nucli Inic.

(93) Estructura del verb *pesar*

Pel que fa al SD del subjecte, seguint la proposta de Ramchand (2018), assumim que es genera directament com a especificador de SEvt i l'especificador de SInic no es projecta.

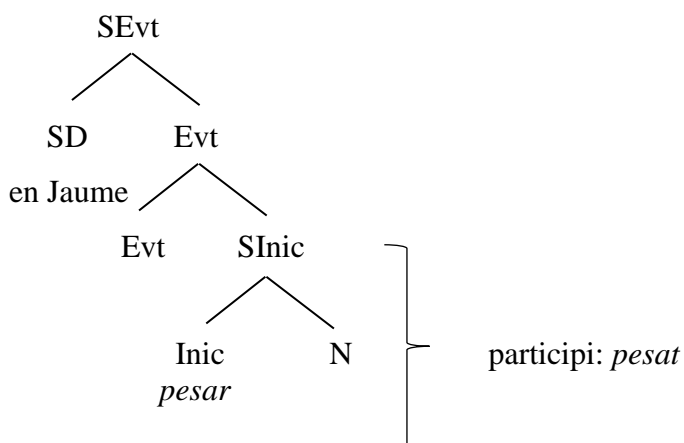
A partir d'aquí, proposem que el complement dels verbs de mesura és un objecte hipònim i hi apliquem l'anàlisi dels objectes hipònims de Haugen (2009) (vg. Capítol 5, §5.5.1.2.2). Com veïem al Capítol 5, segons Haugen, una arrel no cognada es pot inserir en la posició d'una còpia superior o inferior després de l'operació de moviment. Així, quan un conjunt de trets s'insereix en la posició sintàctica del complement de V i s'incorpora, aleshores és possible materialitzar aquests trets en més d'una arrel, assumint que diverses arrels poden materialitzar un conjunt de trets específics. Com hem vist, el complement d'aquests verbs és sempre un complement hipònim, és a dir, que té els

²³ Assumim un procés d'incorporació i no de conflació (Haugen 2009; Mateu 2012), perquè la conflació és un procés de *Merge* que implica que l'arrel (per exemple, *pes*) es genera directament sota el nucli verbal. Amb una aproximació basada en la conflació, el complement dels verbs de mesura es pot generar com un complement directe normal, de manera que una anàlisi en aquests termes no reflectiria la diferència entre els dos tipus de complement i no permetria explicar per què el verbs de mesura, a diferència d'altres verbs transitius, no es poden passivitzar.

mateixos trets lèxico-semàntics del verb. Per tant, la idea és que, un cop el nom del nucli N s'ha incorporat al verb, es pot tornar a introduir un nom al nucli N, sempre que tingui trets idèntics al nom prèviament incorporat.

En aquest punt, la nostra proposta és la mateixa que fèiem per als participis de verbs preposicionals: la nostra hipòtesi és que el participi es crea abans de la inserció de l'objecte hipònim. Per tant, un cop s'ha format el verb, abans que s'insereixi l'objecte hipònim, es crea el participi passiu. Ara bé, en aquest punt, si el subjecte es genera com a especificador de SEvt i l'objecte (hipònim) encara no s'ha introduït a l'estructura eventiva, aleshores no hi ha cap argument que es pugui moure al domini situacional per satisfer el PPA i/o els requeriments de cas. És per això que l'estructura passiva resultant és agramatical.

(94)

En conseqüència, no és possible formar una estructura passiva a partir d'un verb de mesura.

(95) *Vuitanta quilos són pesats (per en Jaume) / *En Jaume és pesat vuitanta quilos

6.5.4. Predicats no estatus

Entre les classificacions que s'han proposat per dividir els verbs estatus en diferents tipus, hi ha un conjunt de propostes que els separen en dos tipus segons si són estats simples o estats causatius (Pesetsky 1995; Pylkkänen 1999; Arad 2002; García-Pardo 2018, *i.a.*). Així, s'ha proposat que els estats causatius tenen un component causatiu

addicional que els primers no tenen. De manera general, s’han distingit, almenys, dos tipus de verbs estatus causatius:

- (96) a. Psicològics: *empipar(-se)*, *enfadar(-se)*, *avorrir(-se)*, *molestar(-se)*,
ofendre(‘s), *preocupar(-se)*
- b. Estats davidsonians transitius (Fábregas i Marín 2012): *governar*, *vigilar*,
presidir, *regnar*

En aquesta tesi defensem que aquests verbs que s’han anomenat “estatus complexos” o “estatus causatius” no són, de fet, verbs estatus, sinó que són verbs eventius.

6.5.4.1. Del tipus *ofendre(‘s)* i *empipar(-se)*

En aquesta tesi proposem que els predicats del tipus *empipar(-se)*, *enutjar(-se)*, *ofendre(‘s)*, *avorrir(-se)*, *molestar(-se)*, *preocupar(-se)*, *distreure(‘s)* no són verbs estatus, sinó eventius (Silvagni 2015, 2017). Com vèiem, alguns autors els consideren estatus complexos o causatius (García-Pardo 2018), d’altres consideren que són estatus, però que denoten predicats d’estadi o estats acotats (Marín 2000). En aquest sentit, segons Kratzer (1995), els verbs estatus constitueixen predicats d’individu i els verbs eventius expressen sempre predicats d’estadi. Per tant, d’això se’n segueix que si un participi expressa un predicat d’estadi, aleshores el verb primigeni ha de ser eventiu.

Una prova que demostra que els verbs estatus formen predicats d’individu és que no es poden acotar temporalment. A diferència d’aquests verbs, el participi d’un verb com ara *enfadar-se* o *preocupar-se* sí que es pot acotar temporalment.

- (97) a. *Quan la Maria és coneguda, tothom riu
b. Quan la Maria està empipada/preocupada, tots patim

Per tant, si un participi com *empipada* o *preocupada* es pot acotar temporalment és que denota un predicat d’estadi i, si denota un predicat d’estadi, això vol dir que el verb primigeni és eventiu, i no estatiu.

Silvagni (2015, 2017), seguint Kratzer (1995) i Hoekstra (1992), també assumeix que els verbs que constitueixen predicats d’estadi són sempre verbs eventius, mentre que els que expressen predicats d’individu són els únics verbs estatus. Pel que fa als verbs

eventius, l'autor proposa que poden expressar esdeveniments dinàmics o no dinàmics, però si expressen predicats d'estadi són sempre eventius.

El que mostra Silvagni és que els predicats d'estadi no dinàmics (entre els quals hi situa, per exemple, *estar empipat*) es comporten exactament igual que els predicats eventius. Així, si als verbs de l'estil d'*empipar-se* o *preocupar-se* hi apliquem els diagnòstics tradicionals que permeten diferenciar predicats d'individu de predicats d'estadi o, el que és el mateix, que permeten diferenciar estats d'esdeveniments, veurem que aquests verbs es comportem com els verbs eventius. Ho mostrem amb alguns exemples amb el participi *empipat*. A diferència del que passa amb els participis de verbs estatius, un participi com *empipat* permet la modificació eventiva (98), pot funcionar com un predicat secundari (99), es pot quantificar (100) i permet formar clàusules absolutes de valor temporal (101).

(98) a. L'Anna està empipada a la seva habitació

b. *L'Anna és odiada a la seva habitació

(99) a. L'Anna va parlar amb el seu pare molt empipada

b. *L'Anna va parlar amb el seu pare molt odiada

(100) a. Cada cop que l'Anna està empipada, el seu marit pateix

b. *Cada cop que l'Anna és odiada, el seu marit pateix

(101) a. Amb l'Anna empipada, el seu germà no vol sortir de casa

b. *Amb l'Anna odiada, el seu germà no vol sortir de casa

D'acord amb la nostra proposta, una última prova del caràcter eventiu d'aquests verbs és que no permeten la formació d'una passiva estativa.

(102) *La Maria és empipada/preocupada

Per tant, el comportament d'aquests verbs és igual que el dels verbs eventius. Segons Silvagni, es tractaria de verbs eventius no dinàmics, és a dir, esdeveniments que no avancen en el temps ni en l'espai. Ara bé, si assumim que dinamicitat i eventivitat són la mateixa cosa, els esdeveniments són sempre dinàmics. De fet, els verbs de l'estil d'*empipar-se* es poden conjugar en forma progressiva (De Miguel 1999; Marín 2000), a

diferència dels verbs estatus²⁴ (103) i també poden ser el complement de perífrasis com ara *parar de* o *deixar de* (104).

- (103) a. La Maria s'està empipant/preocupant
 b. *La Maria està detestant les verdures
- (104) a. Para/Deixa de preocupar-te, si us plau
 b. *Para/Deixa de conèixer la història de Catalunya

El que volem apuntar amb aquests diagnòstics és que aquests verbs tenen un comportament clarament eventiu, i que no hi ha motius per proposar que conformen un subtipus independent de verbs eventius (com ara “eventius no dinàmics”).

Així, la construcció passiva que es forma a partir d'aquests verbs quan es combinen amb *estar* és una passiva resultativa (105), i no una passiva estativa.

- (105) a. La Maria està empipada
 b. Els pares estan preocupats

Sabem que aquestes construccions són passives resultatives per dos motius. El primer és que el participi es combina amb el verb *estar*, la qual cosa indica que la construcció expressa un estat que és un predicat d'estadi (Leonetti 1994; Fernández Leborans 1994; Marín 2016; Silvagni 2017; *i.a.*). El segon és que la construcció expressa un estat que és el resultat d'un esdeveniment previ. Una prova que ho demostra és que aquesta construcció es relaciona amb un esdeveniment.

- (106) a. La crisi econòmica preocupa la Maria
 b. La Maria es preocupa (per la crisi econòmica)
 c. La Maria està preocupada (per la crisi econòmica)

Si no es dona l'esdeveniment previ, aleshores no es dona la proposició que expressa la passiva resultativa. Per tant, la passiva d'aquests verbs sempre expressa un estat resultat d'un esdeveniment previ. Una persona està enfadada o preocupada si prèviament s'ha

²⁴ Coll-Florit (2009) nota que alguns verbs estatus purs permeten, donat el context adequat, la forma progressiva. Per exemple: *Estic desitjant sortir d'aquí / Hi ha gent que m'està odiant.*

enfadat o preocupat per alguna cosa. Noteu el contrast amb els adjectius estatus (no resultatius) (vg. §4.7, §5.7):

- (107) a. La capsa és/està buida, però ningú l'ha buidada
- b. La Maria està preocupada, #però res l'ha preocupada

Per tant, sense esdeveniment, no existeix l'estat que expressen aquests participis. En altres paraules, la passiva d'aquests verbs amb *estar* és sempre una passiva resultativa. I això ens porta a una propietat important d'aquests verbs: l'alternança transitiva o causativa (GIEC 2016: §21.5), també anomenada alternança causativa-incoativa (Gonçalves i Raposo 2013). De manera general, aquests verbs alternen dues versions²⁵: poden ser transitius causatius, com a (108a) i (109a), o intransitius pronominals, com a (108b) i (109b).

- (108) a. La notícia va sorprendre la Maria
- b. La Maria es va sorprendre amb la notícia
- (109) a. La teva actitud preocupa la Joana
- b. La Joana es preocupa per la teva actitud

Tant en la versió transitiva com en la intransitiva, el verb és eventiu. En la versió transitiva, el predicat selecciona dos arguments, un experimentador, que pot aparèixer en acusatiu o en datiu²⁶, i un estímul o causa, que s'expressa com a subjecte. En la versió

²⁵ Alguns verbs es resisteixen més a la versió causativa. Per exemple, com nota Royo (2017: 16), *empipar* admet més fàcilment la variant causativa que *enfadar*.

- (4) a. En Joan empipa la Maria
- b. ?En Joan enfada la Maria

²⁶ Aquests verbs (*preocupar*, *sorprendre*), en la versió transitiva, participen en l'alternança datiu/acusatiu, de manera que l'experimentador es pot expressar com a complement directe o indirecte: *això la/li preocupa molt* (vg. Cabré i Mateu 1998; Solà 2009; Pineda 2016; Royo 2017; entre d'altres). D'acord amb la GIEC (2016: §21.5), la forma amb què apareix l'experimentador afecta la interpretació del predicat. Així, quan l'experimentador va en datiu:

[...] no tenen sentit causatiu, sinó que s'acosten sintàcticament i semànticament a un altre tipus de verbs psicològics: els de la classe de *agradar*. [...] usats transitivament tenen un valor causatiu (*No la preocupeu més*), en la forma pronominal expressen el procés que

incoativa o pronominal, se suprimeix l'argument d'estímul o causa, de manera que només s'expressa l'experimentador, que apareix en forma de subjecte. Si la causa es vol expressar en l'oració, s'ha d'introduir com un adjunt en forma de SP: *amb la notícia* (108b), *per la teva actitud* (109b).

El que és interessant és que alguns verbs tenen un significat lèxico-semàntic diferent segons la versió en què apareixen. Per exemple, en el cas del verb *molestar(-se)*, la versió transitiva significa “causar molèstia, contrariar, fer enfadar” i la pronominal equival a “sentir-se ofès” (vg. Royo 2017: 313; GIEC 2016: §21.5c). De fet, el verb *ofendre('s)* també presenta un canvi de significat: la versió transitiva significa “causar ofensa” i la intransitiva significa “sentir-se ferit en la dignitat” (DIEC2, s.v. *ofendre*)²⁷. Curiosament, els verbs que canvien de significat són els que permeten formar tant la passiva eventiva (110) com la resultativa (111).

- (110) a. La Maria va ser ofesa pels insults masculistes
 b. El president va ser molestat mentre pescava
- (111) a. La Maria està ofesa
 b. El president està molestat/molest

El comportament d'aquests verbs contrasta amb els del tipus *preocupar(-se)* o *enfadar(-se)*, ja que aquests últims no permeten la formació d'una passiva eventiva.

- (112) a. *Els meus pares van ser preocupats per la directora
 b. *La Maria va ser enfadada per l'escàndol de la terrassa

A diferència dels verbs del tipus *ofendre('s)*, els del tipus *preocupar(-se)* no canvien de significat si canvia la configuració sintàctica. És a dir, la semàntica d'un verb com

conduïx a un canvi d'estat psicològic (*Es va preocupar molt*), i quan porten el complement en datiu indiquen l'estat psicològic que experimenta la persona afectada (*Li preocupa el seu possible divorci*). Aquesta tercera opció, tot i ser força estesa, no és d'ús general.

²⁷ Precisament perquè canvien de significat, Royo (2017) considera que els dobles *molestar/molestar-se* i *ofendre/ofendre's* no participen en l'alternança causativa/incoativa, sinó que cada versió del verb (transitiva i incoativa) són verbs diferents.

preocupar(-se) o *enfadar(-se)* es manté tant si es fa servir el verb en la versió transitiva causativa com si es fa servir en la versió pronominal.

El que proposem és que, en el cas dels verbs del tipus *empipar(-se)*, *preocupar(-se)* o *enfadar(-se)*, la passiva eventiva queda bloquejada per l'existència de la versió pronominal del verb (de nou, fem referència a l'operació de *blocking* de Ramchand 2018, vg. §3.8.6.2). El significat que expressaria la passiva eventiva d'aquests verbs és exactament el mateix que expressa la versió pronominal:

- (113) a. *La Maria va ser empipada (per tanta insistència) = La Maria es va empipar (per/amb tanta insistència)
b. *Els meus pares van ser preocupats (per la notícia) = Els meus pares es van preocupar (per/amb la notícia)
c. *En Pere va ser enfadat = En Pere es va enfadar

Noteu que, en el cas dels verbs del tipus *ofendre 's*, la passiva eventiva del verb causatiu no equival semànticament a la versió pronominal perquè, com dèiem, la versió causativa i la pronominal tenen significats diferents.

- (114) a. La Maria va ser ofesa pels comentaris masclistes ≠ La Maria es va ofendre {pels/amb els} comentaris masclistes
b. En Pere va ser molestat mentre pescàvem ≠ En Pere es va molestar mentre pescàvem

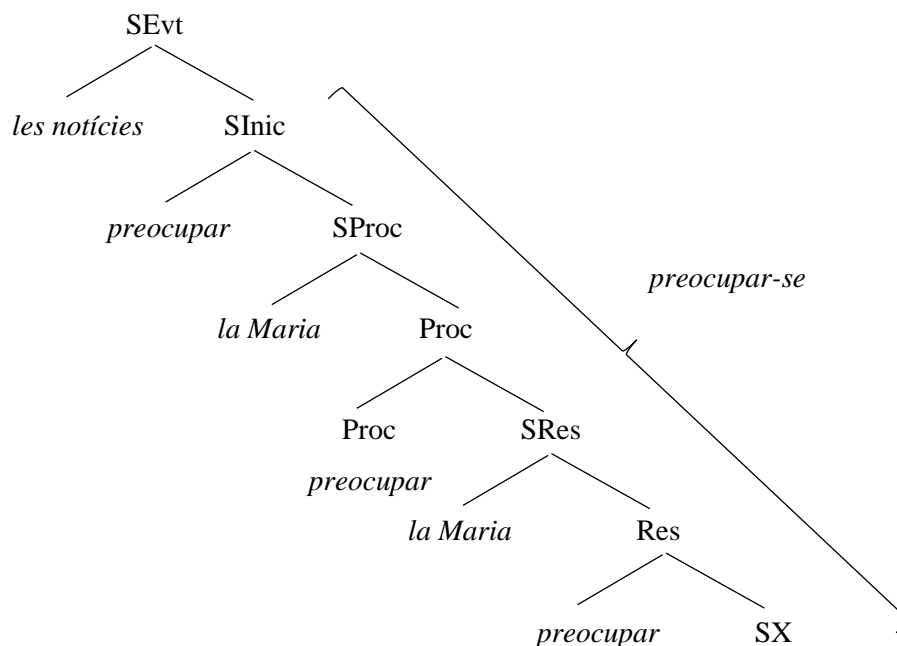
Mentre que a (114a) la interpretació de la construcció passiva formada a partir del verb causatiu és que els comentaris masclistes es fan amb l'objectiu d'ofendre la Maria, en canvi, en la versió pronominal interpretem que, tot i que els comentaris no es fan amb la intenció d'ofendre ningú, la Maria s'ofèn, és a dir, se sent ferida. De manera semblant, mentre que a (114b), la passiva eventiva del verb causatiu s'interpreta com un esdeveniment en què algú molesta en Pere intencionadament, probablement perquè l'interromp mentre pesca, en canvi, en la versió pronominal interpretem que, tot i que ningú pretén molestar intencionadament en Pere, en Pere es molesta, és a dir, se sent ofès o molest per alguna cosa que algú fa o diu. És precisament perquè els significats són diferents que la passiva eventiva no és bloquejada. En canvi, quan la semàntica de la versió causativa i la pronominal és exactament la mateixa, la passiva eventiva de la versió

causativa queda bloquejada per l'existència mateixa de la versió pronominal, ja que ambdues construccions expressarien el mateix.

Pel que fa a l'anàlisi formal, ens centrarem en el cas dels verbs en què es dona una alternança real, de manera que les dues versions del verb tenen el mateix significat lèxico-semàntic: *preocupar(-se)*, *empipar(-se)*, *enfadar(-se)*, etc. El fet que, en aquests casos, la passiva eventiva de la versió causativa quedi bloquejada per la versió pronominal, ens fa pensar que l'estructura d'aquestes dues construccions ha de ser la mateixa i, per tant, que la versió pronominal també inclou la projecció causativa SInic: si la passiva eventiva lexicalitza l'estructura eventiva del predicat fins a SInic, SInic inclòs, i veiem que la passiva eventiva queda bloquejada per la versió pronominal del verb, això vol dir que la versió pronominal ha de lexicalitzar les mateixes projeccions subeventives que la passiva eventiva, la qual cosa implica que ha de lexicalitzar SInic.

En aquest sentit, proposem que la versió pronominal (*preocupar-se*, *enfadar-se*, *empipar-se*) es deriva a partir de la versió causativa del verb (*preocupar*, *enfadar*, *empipar*). La versió causativa d'aquests verbs té una estructura eventiva formada per les tres projeccions SInic, SProc i SRes, a més del SEvt, que és on s'introdueix l'argument extern. L'argument estímulo o causa, com que funciona com a argument extern, s'introdueix com a especificador de SEvt, i l'experimentador, que és el complement directe o indirecte, és l'especificador de SProc i SRes, ja que és l'argument que experimenta tota l'acció descrita pel predicat. El que proposem és que passar de la versió causativa a la versió pronominal implica exactament la mateixa operació de reducció eventiva i argumental que implica crear la passiva eventiva: el pronom *se* fa que es lexicalitzi l'estructura eventiva del predicat fins a SInic, SInic inclòs. Això comporta l'exclusió del SEvt i, per tant, la supressió de l'argument extern. En conseqüència, l'argument intern, és a dir, l'experimentador, s'ha de moure a la posició de subjecte oracional, per satisfer el PPA.

(115) Estructura eventiva que lexicalitza la versió pronominal

Com es pot veure a l'estructura de (115), la formació de la versió incoativa o pronominal del verb implica exactament la mateixa operació que implica formar la passiva eventiva. Com que la gramàtica té disponible al repertori lèxic la versió pronominal d'aquests verbs, la formació de la passiva eventiva queda bloquejada per l'existència mateixa d'aquesta versió pronominal.

Alhora, a banda d'explicar per què la passiva eventiva no es pot formar a partir de la versió causativa del verb, això també explica per què no es pot formar a partir de la versió pronominal: de nou, si tenim present l'operació del bloqueig, la passivització no es pot aplicar sobre la versió pronominal, perquè ambdues construccions tenen la mateixa estructura eventiva, com es pot veure a l'estructura de (115).

(116) a. La Maria es va preocupar → *La Maria va ser preocupada

b. En Joan es va empipar → *En Joan va ser empipat

D'altra banda, la passiva resultativa es pot formar a partir de la versió causativa i també de la versió pronominal, ja que en ambdues versions el verb té les projeccions eventives Procés i Resultat.

- (117) a. Les notícies preocupen la Maria → La Maria està preocupada
 b. La Maria es preocupa → La Maria està preocupada

En aquest sentit, una predicció de la nostra anàlisi és que la passiva resultativa d'aquests verbs, donat que tenen SProc i SRes, podrà expressar un estat resultant (reversible) i un estat meta (no reversible) (vg. Capítol 5, §5.3.2.1). En efecte, això és cert, com demostra la possibilitat de combinar aquests participis amb l'adverbi *encara*.

- (118) La Maria (encara) està empipada/preocupada/enfadada

Pel que fa al sintagma-*per*, la passiva resultativa només admet causes directes (vg. Capítol 5, §5.8.1), que s'introdueixen com a adjunts de SProc, però no causes indirectes, ja que s'introduïrien com a adjunts de SInic, però aquesta projecció queda exclosa de l'estructura passiva resultativa.

- (119) a. La Maria està enfadada per les coses que li ha dit en Pere
 b. *La Maria està enfadada per la seva mare

D'altra banda, en el cas dels verbs del tipus *ofendre*(*s*), donat que la versió causativa i la pronominal tenen significats diferents, podem assumir que es tracta, senzillament, de dos verbs diferents i que, per tant, el verb pronominal no es forma a partir del verb causatiu. Així, l'existència d'un no bloqueja el rendiment sintàctic de l'altre. En tot cas, el que ens interessa d'aquests verbs és que, tant el verb causatiu com el verb incoatiu, són eventius i, per tant, quan es combinen amb *estar*, formen passives resultatives. En aquest sentit, en tots dos casos la passiva resultativa pot expressar un estat resultant o un estat meta, la qual cosa demostra que el verb eventiu lexicalitza les projeccions SProc i SRes.

- (120) a. En Joan ofèn la Maria → La Maria (encara) està ofesa
 b. La Maria s'ofèn → La Maria (encara) està ofesa

6.5.4.2. Del tipus *governar*

Un altre grup de verbs que s'han considerat estatus causatius és el conjunt de verbs identificat per Fábregas i Marín (2013) com "estats davisonians transitius", adoptant la terminologia de Maienborn (2005). Es tracta de verbs com ara *governar*, *vigilar*, *presidir*,

protegir, sostenir, coordinar, supervisar, etc. També García-Pardo (2017, 2018) considera que aquests verbs són estats causatius. Fábregas i Marín (2017), a diferència de García-Pardo, consideren aquests verbs eventius no dinàmics. En aquesta tesi, considerem que aquests verbs són activitats, seguint Bosque (2014). Per tant, són verbs eventius atèlics. Ara bé, com veurem, tenen un comportament lleugerament diferent del de les activitats canòniques.

D'entrada, podem demostrar que aquests verbs són eventius a partir de diferents diagnòstics. Per exemple, admeten el temps progressiu i admeten modificadors eventius (121), i poden formar una estructura clivellada amb la construcció “el que X fa és...” (122). De fet, en relació amb aquesta última prova, aquests verbs també admeten l'anàfora amb “això va passar/passava...” (123).

(121) a. La policia està vigilant l'edifici (constantment / dia i nit / amb càmeres)

b. El president està governant el país (d'una manera envejable / injustament)

(122) a. El que els policies fan és vigilar l'edifici

b. El que el president fa és governar el país

(123) a. Els policies vigilaven l'edifici. Això passava mentre la vigilància estava prohibida al país

b. El president governava el país. Això passava mentre es descobrien les seves estafes

Així mateix, aquests verbs poden tenir una interpretació habitual en present i també es poden combinar amb les perífrasis *parar de* o *deixar de*.

(124) a. Els policies vigilen l'edifici cada dia

b. El mateix partit governa cada any

(125) a. Espero que parin de vigilar-nos

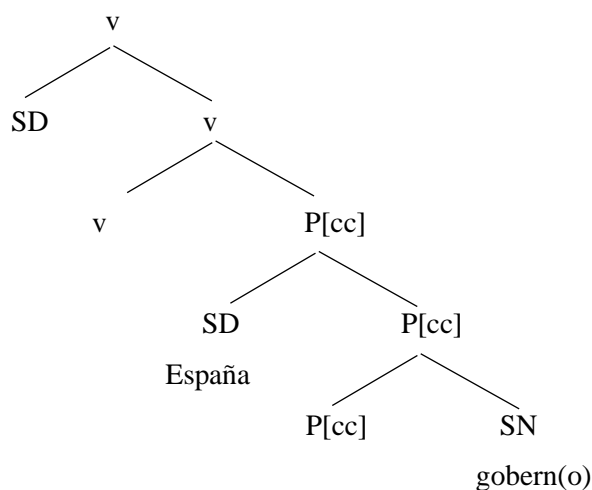
b. Espero que aquest partit deixi de governar aviat

De nou, contrastar aquests exemples amb el comportament dels verbs estatus canònics emfasitza la diferència i posa de manifest que els del tipus *governar* són eventius.

- (126) a. *La Maria odia les verdures cada dia
 b. *Espero que la Maria pari d'odiar les verdures

Per tant, sembla clar que els verbs del tipus *governar* no són estatus, sinó eventius. En aquest sentit, Fábregas i Marín (2012, 2017) argumenten que aquests verbs comparteixen alguns trets amb les activitats (descriuen esdeveniments atèlics) i alguns trets amb els estats (són no dinàmics), però no encaixen totalment en cap de les dues classes aspectuals de Vendler (1967). És per això que els autors classifiquen aquests verbs com esdeveniments no dinàmics. Pel que fa a l'anàlisi, Fábregas i Marín sostenen que aquests verbs contenen una preposició a la seva estructura interna. En la seva anàlisi, els autors proposen que la preposició és una preposició estativa (concretament, de coincidència central) i, per tant, aquests verbs tenen una estructura semblant a la dels verbs de *locatum* de Hale i Keyser (1993, 2000). Per tant, un predicat com *governar Espanya* internament seria “tenir Espanya en/sota govern”. Així, Fábregas i Marín postulen una operació d'incorporació d'un conjunt P + N en el nucli verbal.

(127)

(Fábregas i Marín 2017: 481)

Per tant, segons Fábregas i Marín, el verb selecciona un sintagma preposicional, que té com a especificador l'argument intern del predicat (Espanya) i, com a complement, un N. Aquest N s'incorpora a la preposició i, després, el conjunt P+N s'incorpora al verb.

Una altra possibilitat seria analitzar aquests verbs com activitats (en la línia de Bosque 2014). Fábregas i Marín (2013: 8) no conceben la dinamicitat com a sinònim d'eventivitat, sinó com una noció semàntica relacionada amb el moviment: “Being dynamic: denoting (abstract) movement within a time period in some quality space (Lombard 1979).” És per això que consideren que els verbs del tipus *governar* no són dinàmics i, per tant, no són activitats. Si assumim que aquesta noció de dinamicitat, entesa com a moviment, és purament lèxica o semàntica, podem assumir que aquests verbs constitueixen activitats, i no és necessari reflectir la manca de dinamicitat en l'estructura.

Ara bé, sembla clar que predicats del tipus *governar el país* són diferents de predicats com *empènyer el cotxe*. Precisament, una de les proves que posa de manifest aquesta diferència és la formació de la passiva resultativa. Les activitats canòniques com *empènyer el cotxe*, en formar la passiva resultativa, denoten un estat resultat d'un esdeveniment previ que s'interpreta com acabat (128a). En canvi, un predicat com ara *governar el país* o *vigilar la sala*, en la passiva resultativa, denoten un estat resultatiu, però d'un esdeveniment que s'interpreta com a acció en progrés (128b). En aquest sentit, aquests participis s'han anomenat “participis d'acció en progrés” (McIntyre 2013), “participis passats no delimitats” (Bosque 2014) i, com dèiem, “participis estatus causatius” (García-Pardo 2017).

- (128) a. El cotxe està empès → l'acció d'empènyer el cotxe ja ha acabat
b. El país està governat (per Sánchez) → l'acció de governar el país està en progrés

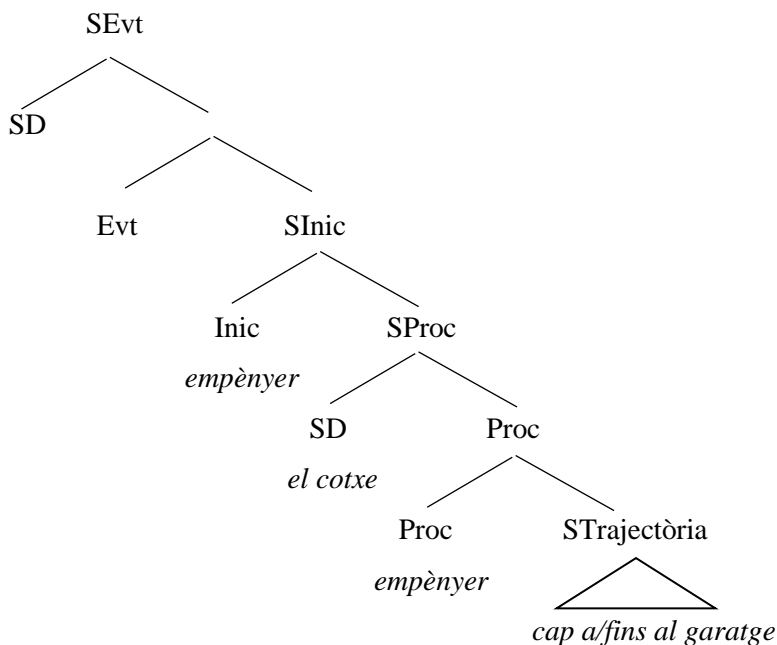
A més, com vèiem al Capítol 5 (§5.4.3.1), les activitats del tipus *empènyer el cotxe* no permeten crear un estat meta, de manera que només permeten la formació d'un estat resultant. En canvi, els predicats del tipus *governar* permeten la creació d'un estat resultant i d'un estat meta.

- (129) a. El cotxe (*encara) està empès
b. El país (encara) està governat (per Sánchez)

Com indica Ramchand (2008), l'estructura eventiva dels predicats que constitueixen activitats conté els nuclis Inici i Procés. A més, aquesta estructura pot contenir una Trajectòria no delimitada (*unbounded path*), que no altera l'atelicitat del predicat.

Aquesta Trajectòria és lexicalitzada per un altre ítem lèxic que no és el verb, típicament un sintagma preposicional.

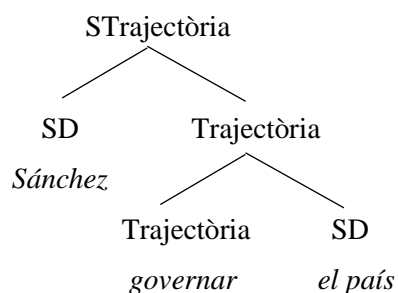
(130) Empènyer el cotxe (cap a / fins al garatge)

Com es mostra a l'estructura, en un predicat com *empènyer el cotxe*, el verb només lexicalitza els nuclis Inici i Procés, però mai la Trajectòria.

El que volem explorar és una possible anàlisi de les activitats del tipus *governar* com predicats l'estructura eventiva dels quals té una Trajectòria no delimitada que és lexicalitzada pel verb. És a dir, el verb lexicalitza tres nuclis subeventius: Inici, Procés i Trajectòria (no delimitada). En aquest sentit, la Trajectòria és un sintagma complet, que té com a especificador el subjecte gramatical (per exemple, *Sánchez*) i com a complement l'argument intern (el país). El nucli d'aquest sintagma es lexicalitza com a part del verb.

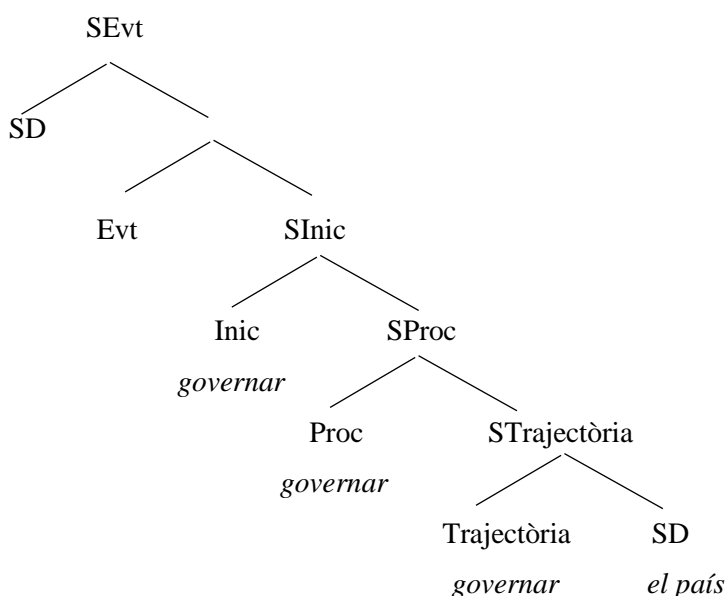
(131)

Aquesta anàlisi connecta amb la de Fábregas i Marín (2012, 2017), ja que, en totes dues propostes, aquests verbs seleccionen una estructura relacional (SP/STrajectòria) que dona compte de les propietats especials d'aquests verbs. En la nostra proposta alternativa, en lloc de proposar una preposició de coincidència central que justifiqui el caràcter no dinàmic del verb, assumim que la dinamicitat (entesa com a moviment) forma part de la semàntica del verb i apostem per proposar que el verb lexicalitza un component de Trajectòria que, en lloc de relacionar-se amb l'estativitat, justament al contrari, dona compte del caràcter sempre duratiu i no delimitat del predicat. Així, en un model com el de Ramchand (2008), el Sintagma Trajectòria que proposem estableix una relació entre l'argument extern i l'argument intern semblant a la relació entre Figura i Fons. Per tant, aquest Sintagma Trajectòria té un rendiment sintàctic i eventiu molt semblant al dels elements relacionals, com les preposicions.

Per tant, proposaríem una estructura com la de (132). Recordem que, en un model com el de Ramchand (2018), com que l'argument extern s'insereix com a especificador de SEvt, hem d'assumir que el Sintagma Trajectòria no projecta especificador.

(132) Governar el país

Una prova que podria demostrar que aquests verbs lexicalitzen una Trajectòria és, precisament, que, a diferència d'altres activitats, no admeten mai un sintagma preposicional que expressi una trajectòria. És especialment significativa la diferència entre dos predicats semànticament propers com ara *conduir el país* i *governar el país*. El

primer admet un SP Trajectòria, de manera que això vol dir que aquesta Trajectòria no està lexicalitzada en el verb. En canvi, el segon no l'admet, la qual cosa indicaria, en la nostra teoria, que la trajectòria ja està lexicalitzada en el verb mateix.

- (133) a. Empènyer el cotxe fins al garatge
 b. Conduir el país cap a l'èxit
 c. *Governar el país cap a l'èxit

Aquesta diferència té conseqüències directes en la interpretació de la passiva resultativa: la combinació d'aquests participis amb *estar* denota un estat que és el resultat d'un esdeveniment, però aquest esdeveniment no s'interpreta com a acabat, sinó que s'interpreta com un esdeveniment que encara està en progrés. Així, si diem que *el país està governat per incompetents*, estem dient, en realitat, que *el país està essent governat per incompetents* (García-Pardo 2018). De fet, una proposició com *el país està governat per Sánchez*, només és certa mentre dura l'esdeveniment de la proposició *Sánchez governa el país*. En el moment en què l'esdeveniment acaba, aleshores la proposició ja no és certa. Això no passa amb tots els predicats. Quan diem que *el document està signat pel rector*, l'esdeveniment en què el rector signa el document ja ha acabat, però l'estat descrit per la construcció <*està signat*> segueix sent cert.

Per tant, la interpretació és que el subjecte “recorre” la Trajectòria que, com que no és delimitada, fa que el predicat tingui sempre un sentit duratiu, d'acció en progrés. Així, la passiva resultativa denota l'estat resultat d'un esdeveniment en progrés.

- (134) a. El cotxe està empès ≠ El cotxe està essent empès
 b. El cotxe està conduït ≠ El cotxe està essent conduït
 (135) a. La sala està vigilada pel director = La sala està essent vigilada pel director
 b. L'entrada està protegida per l'exèrcit = L'entrada està essent protegida per l'exèrcit

Evidentment, aquesta proposta ens porta a redefinir el concepte “Trajectòria”, ja que la concepció que assumim aquí no coincideix exactament amb la de Ramchand (2008).

Des d'un punt de vista sintàctic, assumim que la Trajectòria pot ser una projecció eventiva i que pot estar lexicalitzada pel verb, tal com assumeix, per exemple, Fábregas (2007) en el cas d'alguns verbs de moviment: “The path component can be either

lexicalised by the verb, if its lexical entry includes this part of the structure [...], or it has to be lexicalised by another preposition [...].” (Fábregas 2007: 173).

Per tant, la Trajectòria pot ser un SD/SN o un SP, que sintàcticament serà el complement del verb, o bé pot ser una projecció del verb, això és, un nucli eventiu que el verb lexicalitza. En aquest cas, la trajectòria no serà un complement del verb, sinó un nucli de la seva estructura que en determinarà una sèrie de propietats, com, per exemple, la (a)telicitat.

Des d'un punt de vista semàntic, com assenyalem al Capítol 1, considerem que la Trajectòria és una escala que mesura el progrés del procés (vg. §1.4.3). Com dèiem, segons Ramchand (2008), una trajectòria pot ser delimitada (*bounded*) o no delimitada (*unbounded*). Si la Trajectòria és delimitada, implica un punt final o culminació de l'esdeveniment, de manera que el verb en què es troba o al qual complementa es pot interpretar com un esdeveniment tèlic, és a dir, que té un punt de culminació. En aquest cas, la Trajectòria mesura o descriu els diferents estadis del procés, des de l'inici fins a la culminació. En canvi, si la Trajectòria és no delimitada, descriu una escala no tancada, de manera que descriu els diferents estadis temporals d'un procés que no té culminació i que, per tant, no es pot interpretar mai com a esdeveniment culminat (tèlic). Si un verb lexicalitza com a part de la seva estructura eventiva una trajectòria no delimitada, l'esdeveniment té una lectura d'acció no acabada, això és, d'acció en progrés. A (136) il·lustrem la diferència entre Rema, Trajectòria delimitada i Trajectòria no delimitada (vg. Capítol 1, §1.4.3).

(136) a. *Veure el cim*

el cim → Rema: [●]

b. *Veure una pel·lícula*

una pel·lícula → Trajectòria delimitada: [.....●]

c. *Governar el país*

governar → Trajectòria no delimitada: [.....]

Tornant a la passiva, d'una banda, aquests verbs (*governar, vigilar, etc.*) permeten formar la passiva eventiva, perquè tenen Inic. D'altra banda, permeten formar una estructura passiva resultativa amb *estar* que pot expressar tant un estat resultant com un estat meta. En aquest punt, és important notar dues coses. La primera és que, com assenyala Kratzer (2000), amb els verbs que denoten activitats, els estats resultants són

poc naturals, però, tot i així, es poden formar, si hi aportem un context adequat. Per exemple, si la tasca d'una persona és anar vigilant cases, de manera que cada dia en vigila una de diferent, en un moment donat pot dir *Aquestes cases d'aquí ja estan vigilades, i aquelles d'allà encara no*. O si la feina d'algú és coordinar diferents projectes, en el sentit d'organitzar i repartir les tasques entre diferents persones, en un moment determinat podria dir: *Aquests projectes ja estan coordinats, ara em falten aquells*.

La segona observació important és que aquests verbs permeten formar un estat meta tot i que no lexicalitzen un Sintagma Resultat, la qual cosa resulta inesperada, donada la nostra teoria inicial. En aquest punt, hi ha diverses possibilitats d'anàlisi. En la línia de l'anàlisi que explorem aquí, una possibilitat seria proposar que, quan la Trajectòria d'un predicat és lexicalitzada pel verb, i no per un altre ítem lèxic, la passiva resultativa pot lexicalitzar únicament aquesta Trajectòria i el resultat seguirà essent la creació d'un estat meta. En aquest sentit, una prova que demostra que la passiva d'aquests verbs pot denotar un estat meta, és a dir, reversible, és que admet la combinació amb l'adverbi *encara*. Ara bé, com que no es lexicalitza un SRes, les restriccions que aquesta projecció eventiva imposen ja no s'apliquen. Així, per exemple, l'estat meta admet la combinació amb sintagmes-*per* i altres adverbis eventius que, precisament, modifiquen la Trajectòria de l'esdeveniment.

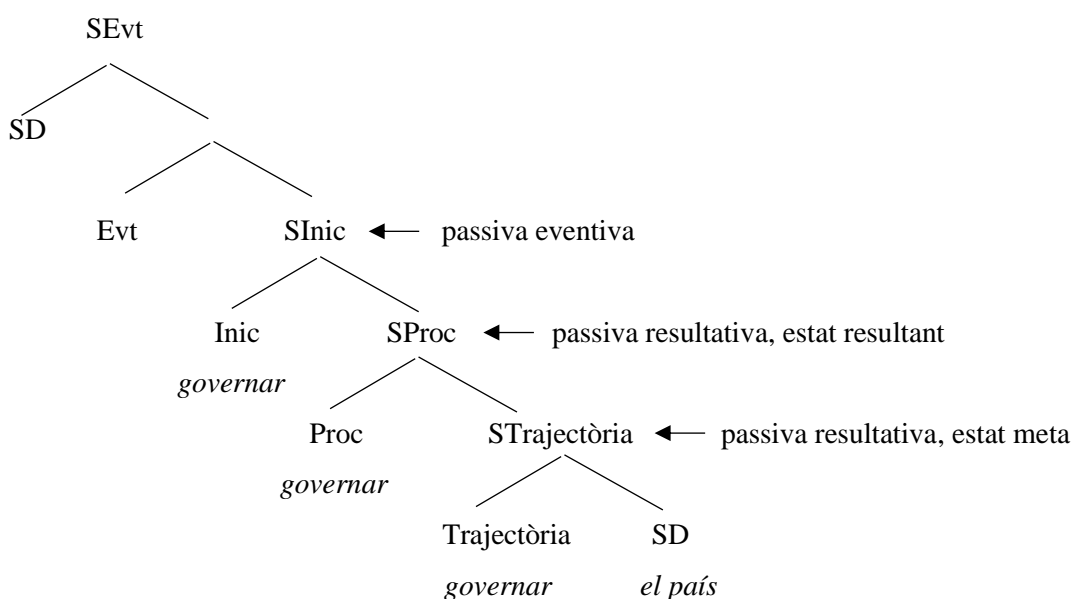
- (137) a. El país encara està governat {pels socialistes / de manera caòtica}
 b. L'edifici encara està vigilat {per guàrdies / constantment / amb càmeres}

Com dèiem, la passiva resultativa d'estat resultant lexicalitza les projeccions SProc i STrajectòria, i la d'estat meta lexicalitza únicament STrajectòria. Com que en tots dos casos la Trajectòria és present en l'estructura de la passiva resultativa i, a més, és una Trajectòria no delimitada, aquesta construcció sempre té una interpretació durativa, és a dir, d'acció en progrés. Això fa que sigui una construcció molt pròxima a la passiva eventiva. En altres paraules, la interpretació de la passiva eventiva amb *ser* i la de la passiva resultativa amb *estar* és gairebé la mateixa.

- (138) a. El país és governat pels socialistes
 b. El país està governat pels socialistes

Com es pot apreciar, les dues oracions de (138) s'assemblen molt. Ara bé, hi ha un matís (força subtil) que les diferencia. La passiva eventiva de (138a) subratlla el contingut accional o eventiu del predicat i també el seu caràcter agentiu; en altres paraules, es descriu un esdeveniment dut a terme per un agent. En canvi, la passiva resultativa de (138b) subratlla la propietat resultant de ser governat. És per això que accepta de manera més natural adjectius i adverbis qualificatius: *el país està ben/mal governat (pels socialistes)*.

(139)

6.6. El sintagma preposicional

Les passives estatives, com les eventives i les resultatives, permeten que s'introdueixi l'argument extern en la construcció. També en aquest cas es tracta d'un adjunt que és opcional i, si hi apareix, és, típicament, en forma sintagma preposicional.

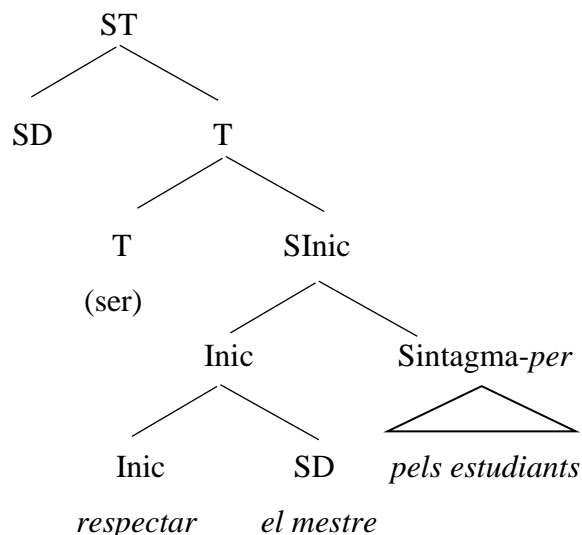
(140) a. El mestre era molt respectat (pels estudiants)

b. La Joana és molt coneguda (per tothom)

6.6.1. Adjunt estructural

Com que la passiva estativa només té una projecció subeventiva, que és SInic, el sintagma preposicional només es pot originar com a adjunt d'aquesta projecció²⁸.

(141)

Com vèiem, els participis de les passives estatives són adjectivals. En relació amb aquesta propietat, el sintagma-*per* d'aquestes construccions no expressa un agent, sinó un experimentador (el mestre és admirat pels estudiants) o una causa estativa (el poble és envoltat de muntanyes). Evidentment, això s'explica perquè el verb no denota un esdeveniment del qual el SD del sintagma-*per* es pugui interpretar com un agent, sinó que denota un estat l'argument extern del qual, en lloc d'interpretar-se com a agent, s'interpreta com a experimentador o causa estativa. En aquest sentit, a més, es comporta més com un modificador adjectival que com un complement agent.

Això enllaça amb el fet que les construccions que aquí hem identificat com “passives estatives”, s'han considerat sovint “atributives estatives” (Bartra 2002; GIEC 2016: §23.2.2c), ja que l'estructura és molt pròxima a una atributiva, com vèiem a §6.3.3 (vg. també “Hipòtesi Atributiva”, Bartra 1984). De fet, la GIEC indica que els participis que constitueixen aquestes atributives estatives en combinar-se amb el verb *ser* provenen, típicament, de verbs transitius estatus i, concretament, s'indica que els més freqüents són els que expressen estats psicològics o estats intel·lectuals i seleccionen un subjecte

²⁸ Com dèiem al Capítol 5, per motius de simplicitat expositiva, assumim que els adjunts es generen en aquesta posició, com a adjunts sota la projecció SX, seguint García-Pardo (2016, 2018).

experimentador, com ara *admirar*, *conèixer*, *estimar*, *oblidar*, *odiar*, etc. Per tant, s'identifica exactament el conjunt de verbs que, en la nostra teoria, formen construccions passives estatives.

Una prova que demostra el caràcter adjectival i estatiu d'aquestes construccions és que, en dialectes com el balear o el gironí, permeten introduir el complement del participi amb la preposició *de* (Bartra 1984, 2002; GIEC 2016). En parlem amb més detall a l'apartat §6.6.2.

(142) El senyor Agustí, mestre d'aquesta vila, era estimat/respectat/odiat/admirat *de* tothom

En canvi, com dèiem a §6.3.3, una passiva eventiva no permet que l'adjunt de l'agent s'introdueixi amb aquesta preposició.

- (143) a. *Soleimaní va ser detingut/empresonat/maltractat/assassinat de Trump
b. *El gerro va ser trencat de la tempesta
c. *El document va ser signat del director

Així mateix, Bartra (1984: 16) assenyala que el sintagma preposicional de la passiva estativa, quan està omès, s'interpreta semànticament com un “per tothom” i no com un “per algú”, com s'interpreta la manca de SP en qualsevol altra construcció passiva. Per exemple, si algú diu *El meu avi va ser respectat tota la vida*, la interpretació no és “respectat per algú”, sinó “respectat per tothom”. Aquesta observació és interessant perquè connecta directament amb una restricció que s'ha observat sovint pel que fa al sintagma-*per* de la passiva estativa: el sintagma-*per* ha de ser genèric, i no pot ser plenament referencial (Bartra 1984, 2002; De Miguel 1992; Gehrke 2015; Gehrke i Marco 2015, Marín, en premsa).

(144) El professor és odiat per tots els seus alumnes / ??per en Joan

Això subratlla el caràcter no agentiu d'aquests complements (Bosque 1999), i, en últim terme, remarca el caràcter no verbal del participi (Marín, en premsa). De fet, Bosque (1999) anomena aquests sintagmes-*per* “pseudo-agentius”, precisament perquè es poden introduir amb la preposició *de*.

6.6.2. La preposició *de* i altres complements excepcionals

Com vèiem, les construccions passives estatives permeten que el complement del participi s'introdueixi amb la preposició *de*²⁹.

(145) Era conegut/admirat/respectat de tothom

Bosque (1999) assenyala que, en castellà, el complement també pot aparèixer sovint introduït amb *de*.

(146) aborrecido de todos, odiado de sus semejantes, amado de cuantos tiene alrededor, temido de la gente, respetado de todos sus compañeros, querido de cuantos le conocieron

Com explica Bosque (1999: §4.4.5.1), la possibilitat de tenir l'experimentador introduït per la preposició *de* demostra el caràcter clarament estatiu de la construcció³⁰: “La preposición *de*, en tanto, se emplea en la actualidad de forma mayoritaria en las construcciones estativas.”³¹ Això enllaça amb l'observació de Funes (2016: 46): “*de* se especializa en contextos estáticos (mientras que *por* aparece en contextos dinámicos), lo

²⁹ Fora de les construccions estatives, Bartra (2002: §16.2.2.2), nota que, en alguns contextos, la preposició *de* pot aparèixer acompanyant altres participis, especialment si van sense verb auxiliar: *Com rosegat de rates, Allò ignorat de la Generalitat*.

³⁰ Bartra (1984: 14) nota que alguns participis, com ara *seguit*, *precedit* o *acompanyat* també poden tenir el complement introduït amb la preposició *de*: *La primera part anava seguida d'un descans*.

³¹ Bosque (1999: §4.4.5.1) classifica l'ús d'aquesta preposició segons el tipus de construcció estativa en què apareix:

- a) predicados de afección (*aborrecido de todos*)
- b) predicados estativos que indican forma, posición y locación (*vive rodeado de enemigos*)
- c) en la lengua antigua, más raramente en la actual, los complementos con la preposición de incidían también sobre predicados de influencia (*de Dios seas perdonado*)

De fet, en relació amb (c), en català també es pot dir *beneït de Deu*, tot i que és una forma arcaica:

(5) *Esteu beneïts de Deu*

(<http://www.santesperit.org/sites/default/files/images/butlletins/Butlleti389.pdf>, consultat: 30.05.2020)

que justifica su elección, porque el significado básico de *de* es el de posesión, una relación estática.”³²

- (147) a. En Joan és respectat de tothom
b. El poble és rodejat de muntanyes

Així, quan la construcció es relaciona amb un esdeveniment dinàmic, la preposició *de* no és bona:

- (148) a. *Els soldats han estat morts dels guerrillers
b. *En Josep era criticat dels seus germans
c. *L'exposició ha estat inaugurada de l'alcalde

(Bartra 1984: 17)

- (149) a. *El vestit està dissenyat de Carolina Herrera
b. *El llibre està escrit de Cervantes
c. *Les pistes estan amagades de la Maria

No obstant això, hi ha un conjunt de verbs que, aparentment, constitueixen un clar contraexemple a la generalització que acabem de fer: els verbs de creació. En els dialectes balear i gironí, aquests verbs presenten un comportament diferent del que exhibeixen la resta de verbs eventius, ja que sembla que poden formar la passiva resultativa amb el verb *ser* i, a més, introduir el SD de l'experimentador amb la preposició *de*. De fet, en lloc de la preposició seguida d'un SD, també la podem trobar seguida d'un pronom personal tònic (normalment, només en tercera persona) i, fins i tot, en alguns casos, l'experimentador pot aparèixer directament en forma de pronom possessiu, sense preposició (Bartra 1984, 2002; GIEC 2016: §23.2.2d).

³² Funes (2016: 37) sosté:

El hablante elige *de* en contextos de predicaciones estáticas, con pacientes poco afectados, más allá del grado de determinación del agente y paciente, y de si es [+humano] o [-humano]. El hecho de que la preposición *de* sea elegida por el hablante en las predicaciones estáticas se relaciona con el significado básico que tiene *de*, que es el de posesión (Funes, 2015). En tanto, el hablante elige la preposición *por* en contextos de predicaciones dinámicas, donde se observa la correlativa alta afectación del paciente.

- (150) a. Això és fet meu
 b. Les tovalloles són brodades de la nena
 c. Aquest dibuix és fet teu?

(Bartra 1984: 16)

- (151) a. La brusa és brodada de l'àvia
 b. Aquest pastís és fet d'ell
 c. És fet teu/vostre aquest pastís?

(GIEC 2016: 23.2.2d)

En aquests casos, amb els verbs de creació, el complement pot ser representat pel possessiu, possibilitat que, com explica (Bartra 2002: 16.2.2.2), no existeix en el cas de les passives estatives: **És {oblidat / respectat / estimat} meu*. Per això, segons Bartra (2002: 16.2.2.2), el complement d'aquestes oracions es podria anomenar genitiu: “Més que no pas passives, són construccions perfectives en les quals el complement genitiu denota, alhora que l'agent, un participant amb una relació de possessió o pertinença amb l'objecte resultant de l'acció”. Per exemple: *Mengeu pastissets! Són fets meus*. Bartra nota que aquesta és la mateixa relació semàntica que s'expressa arreu del territori simplement amb el possessiu, sense el participi del verb *fer*: *Aquest quadre és teu? És molt bonic!, Les lioneses són meves, però els bombons són comprats a la pastisseria*.

Així, en relació amb aquesta lectura de possessió, Bartra (1984, 2002) sosté que aquestes oracions són estructures atributives. L'autora explica que les oracions atributives es caracteritzen pel seu valor no dinàmic o estatiu i demostra que oracions com les de (150) i (151) són estatives perquè no permeten que s'hi insereixi un adverbi dinàmic (152).

- (152) a. La casa ha estat pintada per en Joan dos cops
 b. *La casa és pintada d'en Joan dos cops

(Bartra 1984: 17)

Així mateix, l'autora nota que en aquestes construccions, el predicat no pot aparèixer en forma progressiva:

- (153) a. En Ton està essent operat pel millor cirurgià de Barcelona
 b. *El quadre està essent pintat d'en Tàpies

Aquests sintagmes preposicionals tampoc es poden coordinar amb complements agents “autèntics”.

(154) *Aquesta màquina va ser feta meva i per en Pau

També a la GIEC (2016: §23.2.2d) s’indica que “aquestes oracions amb participis de verbs de creació s’han de considerar estatives, més que no passives.” Concretament, “són oracions atributives que prediquen una propietat del subjecte”. Algunes proves que ho demostren són el fet que sempre van en present i que poden pronominalitzar el participi juntament amb el complement.

(155) Aquest paisatge és pintat d’en Vayreda, però aquell no ho és pas

Ara bé, quan l’iniciador està introduït per la preposició *per*, aleshores l’estructura sí que és una passiva, com demostra el fet que pot anar en passat.

(156) El quadre de la dreta va ser pintat *per* una amiga de la família (GIEC 2016: §23.2.2d)

Com dèiem, segons Bartra, aquestes construccions dels verbs de creació amb la preposició *de* són atributives i la seva proposta és que la preposició *de* és “un element comodi assignador de Cas, per tal com el tret [+N] no li permet al PP d’assignar Cas al SN que regeix” (Bartra 1984: 21).

El cert és que no és fàcil explicar com és que aquestes construccions admeten la preposició *de*. És possible que la construcció (en el sentit de *template*) sigui una construcció fixada o estigui parcialment lexicalitzada. Concretament, sembla una construcció fixada que es fa servir per denotar una propietat del subjecte, com bé indica la GIEC. És a dir, quan els parlants utilitzen aquestes construccions, posen el focus en la descripció d’una propietat del subjecte i no en l’estat resultatiu que recull el participi. Per tant, la construcció emfasitza una propietat, amb la qual cosa podem dir que expressa un predicat d’individu, i això podria explicar per què es formen amb *ser*. Si la construcció es fa servir com una oració atributiva que descriu una propietat, més que no com una estructura passiva que remarca un estat resultatiu, això podria explicar que, com passa

amb les passives estatives, el complement del participi pugui aparèixer amb la preposició *de*.

Una prova que demostra que aquestes estructures estan parcialment fixades és que, per exemple, el temps del verb ha de ser sempre present. En passat o en futur l'estructura ja no funciona:

- (157) a. ??El mocador va ser brodat de la meva àvia
 b. ??La caricatura serà feta meva

I, a més, el verb ha de ser un verb de creació, i no pot ser de cap altre tipus semàntic o aspectual, la qual cosa sembla idiosincràtica.

- (158) a. ??La casa és netejada de l'àvia
 b. ??El document és signat meu

Per acabar, és important notar que, en la nostra teoria, la presència de la preposició *de* garanteix que el participi amb el qual es combina és adjectival, però no implica que qualsevol participi adjectival admeti la preposició *de*. Com es desprèn dels exemples de (158), el participi de les passives resultatives és adjectival, però com que prové d'un verb eventiu, no accepta la preposició *de*. Així mateix, una passiva que sigui eventiva no acceptarà mai el complement introduït per la preposició *de*.

6.7. Recapitulació

En aquest capítol hem redefinit la idea de passiva estativa. D'entrada, hem demostrat que el que autors com Embick (2004) consideren passives estatives no són, en realitat, construccions passives. Així, hem determinat que construccions com ara *ser/estar net* o *ser/estar sec* constitueixen oracions copulatives atributives, donat que no es relacionen amb cap eventualitat i, senzillament, denoten un estat sense cap implicació eventiva. Per tant, el predicat no és un participi, sinó un adjectiu simple, sense cap projecció eventiva. Pel que fa a l'estat que expressen aquests adjectius, hem vist que descriuen un estat que és un predicat d'individu, això és, una propietat (per això, en català, es poden combinar amb *ser*).

Hem proposat una nova definició de passiva estativa: la passiva estativa és la passiva formada a partir de verbs estatus. En aquest sentit, hem determinat que els verbs

vertaderament estatus són els que expressen estats kimians (Maienborn 2005), això és, estats homogenis, sense cap canvi intern. Per tant, són estats que respecten la “ propietat del subinterval (estricte)” (Bennet i Partee 1972): si són vertaders respecte a un interval *I*, ho són també per a qualsevol interval *I'*, per petit que sigui (Dowty 1979; Krifka 1989; Filip 1999; Maienborn 2005; Marín 2018; *i.a.*). En aquest sentit, hem distingit quatre tipus de verbs estatus:

(159) Verbs estatus

a. Verbs psicològics

- d'experimentador subjecte: *admirar, témer, odiar, estimar*

- d'experimentador datiu: *agradar*

b. Verbs locatius: *envoltar, flanquejar, cobrir, obstruir*

c. Verbs de mesura: *pesar, costar, valer, mesurar*

D'aquests quatre tipus, hem vist que només els verbs psicològics d'experimentador subjecte i els verbs locatius permeten la formació de la passiva estativa. Això s'explica perquè són els únics que compleixen els dos requisits necessaris per poder formar aquesta construcció: a més de ser estatus, tenen un argument intern que es pot moure a la posició de subjecte gramatical durant el procés de passivització.

D'altra banda, hem demostrat que alguns verbs que tradicionalment s'han considerat estatus són, de fet, verbs eventius. Es tracta de dos tipus de verbs: els psicològics del tipus *enfadar(-se)* i els causatius del tipus *governar*. Hem mostrat que en tots dos casos hi ha arguments que posen de manifest el caràcter eventiu del predicat i, per tant, ens porten a postular que aquests verbs compten amb la projecció eventiva Sintagma Procés. Això explica que aquests verbs no permetin la formació de la passiva estativa amb *ser*, i formin la passiva resultativa amb *estar*.

Chapter 7. Conclusions

Words are, in my not so humble opinion, our most inexhaustible source of magic.

J. K. Rowling

In this dissertation we have studied the syntax and semantics of passive constructions in Catalan. Our main concern has been to identify and analyse different passive configurations in Catalan and provide a unifying proposal to analyse passives cross-linguistically. We have conducted our research from the neoconstructionist view that the internal syntax of the VP determines its formal event structure and the thematic interpretation of its arguments, conceived as entailments from event structure. This means that we have assumed that lexical aspect is configurationally derived from event structure. Consequently, aspect and event structure are the core basis to account for the formation of passive structures as well as the restrictions observed in these constructions.

The key contribution of the whole dissertation is a new outlook on the formation of passive structures as lexicalisation patterns of event structure in a nanosyntactic model, such as the one presented in Ramchand (2008, 2018). We have gone beyond the analysis of passives and their properties not to find out what grammar tells us about passives, but what passives tell us about grammar and, specifically, to discover what the (im)possibility of creating each type of passives tells us about the internal structure of predicates.

We have articulated this research around three research questions, presented in Chapter 1 (§1.1.3), and repeated in (1) below. For each question, we have proposed an initial hypothesis which constituted the starting point of the research. Now we can confirm that our three initial hypotheses are right.

(1) Research questions and hypothesis

(a) What formal operations are involved in the creation of a passive construction?

Hypothesis 1: The formation of a passive construction involves a reduction of the event and argument structure of a predicate.

Confirmation: Yes. We have shown that the creation of a passive structure always involves the reduction of the event and argument structure of a predicate. In this sense, there is, at least, one eventive projection that is always suppressed

during the passivisation process: EvtP (Ramchand 2018), which is the projection that introduces the external argument. In resultative passives, apart from the reduction of event and argument structure, a stativisation process also takes place.

- (b) How do lexical aspect and argument structure determine the possibility of creating specific passive structures?

Hypothesis 2: Lexical aspect and argument structure determine the possibility of creating specific passive structures precisely because passivisation is a syntactic operation based on the reduction of event structure and, hence, it operates on the event projections lexicalised by a predicate and the arguments related to these projections.

Confirmation: Yes. We have shown that the possibility of creating each type of passive construction (eventive, resultative and stative) depends on the event structure of a predicate. For instance, a predicate without InitP does not allow the creation of the eventive passive; and a predicate without ResP does not allow the creation of a resultative passive expressing a target state.

- (c) How many different passive constructions are there in Catalan and what syntactico-aspectual primitives does each construction contain?

Hypothesis 3: In Catalan, there are, at least, three passive constructions: eventive, resultative and stative (following Embick 2004). Regarding the syntactico-aspectual primitives that each one of these constructions contains, our initial hypothesis was that each passive construction lexicalises specific projections from the event structure proposed in Ramchand (2008, 2018): Initiation, Process and Result.

Confirmation: Yes. We have shown that in Catalan there are three passive constructions: eventive, resultative and stative. In this sense, we have found out that resultative passives can be divided into two different groups, depending on whether they express a resultant state or a target state (Kratzer 2000). We have also reformulated the definition of “stative passive” provided by Embick (2004) and we have proposed that the stative passive is the passive structure created from stative verbs. Finally, we have also confirmed that each passive construction lexicalises specific projections from the event structure proposed in Ramchand (2008, 2018): eventive passive lexicalises the event structure up to InitP,

resultative passive expressing a resultant state lexicalises the event structure up to ProcP, resultative passive expressing a target state only lexicalises ResP and stative passive only lexicalises InitP.

7.1. Summary of findings

Chapter 1 has been dedicated to the goals, research questions and hypotheses of this dissertation, as well as to the description of the theoretical framework that we have been following in the formal proposal. We have presented a revision of the guidelines and theoretical assumptions of the minimalist approach, which has led us to explore the division of labour between syntax and the lexicon. Having revised the differences between lexicalist and neoconstructionist models, we have argued in favour of a neoconstructionist approach to linguistic analysis. Specifically, we have adopted a nanosyntactic approach to event and argument structure based on Ramchand's (2008, 2018) model. Thus, we have assumed that event structure is composed of three subeventive projections: Initiation (InitP), Process (ProcP) and Result (ResP). We have incorporated the changes presented in Ramchand (2018), as summarised in (2).

- (2) a. The external argument is introduced as a specifier of EvtP (and not in InitP). Hence InitP is the locus for causation, but not for the external argument anymore.
- b. Subeventive projections are allowed not to project a specifier position.

Besides, we have proposed some modifications regarding the denotation of eventive heads in Ramchand's model, as presented in (3).

- (3) a. ResP is only present in those predicates that express a consecutive state (that is, a result state). This basically means that ResP is only present in the event structure of result verbs (Rappaport Hovav & Levin 1998; Rappaport Hovav 2008).
- b. Path (PathP) is a rhematic complement of ProcP that introduces a scale and measures the progress of the process until the endpoint. Rheme is also a rhematic complement of ProcP. However, it does not introduce a scale, but only the endpoint of the process.

Another important theoretical assumption that we have adopted from Ramchand's (2018) model is that the structure of a sentence or a predicate is organised in different domains. Ramchand proposes that there are three domains to be distinguished:

(4) Domains, according to Ramchand (2018)

- a. The domain of symbolic event concepts: it contains the lexical conceptual content of verbs and it does not include temporal information. In this thesis, we call it the eventive domain, since it is the domain of event structure (that is, where the heads *Init*, *Proc* and *Res* are displayed).
- b. The domain of spatiotemporal properties: this is the domain where tense and aspect are expressed. We call it the situational domain, since with the transition from the eventive domain to the domain of spatiotemporal properties, a predicate acquires temporal and aspectual features and, by doing so, the event becomes a situation.
- c. The domain of properties of assertion: this is the zone of the clause where speaker-oriented meanings reside.

We have worked on the description and the structure of only two of these three domains: the eventive and the situational domains. According to Ramchand, there are specific projections that work as the transition from one domain to another. Specifically, we have assumed the idea that *EvtP* is the transition from the eventive domain to the situational domain (and it is also the locus for the external argument).

Once we have established this distinction between the two domains at work, we have determined that the situational domain, apart from the transitional head *EvtP*, contains, at least, three functional projections: *TenseP/AspectP* (represented as *TP*), a *Prepositional Phrase (PP)* related to states (specifically, stage-level states) and a *Perfect Phrase (PerfP)* (Iatridou et al. 2003; Pancheva 2003; Pancheva & von Stechow 2004), related to the perfect. Apart from these three heads, we have not gone in depth into other possible projections in this domain (we assume there may be other projections) or the head that works as a transition to the domain of properties of assertion.

In **Chapter 3** we have dealt with the description and analysis of eventive passive in Catalan. First, we have sought to delve into the semantic and syntactic properties of this construction. From a semantic perspective, eventive passives always describe an event in which the grammatical subject corresponds to the Theme/Patient of the verb, and, despite the fact that the agent is excluded as an argument of the structure, eventive passive semantically expresses causation. As for the syntax, among other properties, we have shown that (i) the participle is verbal, (ii) the creation of an eventive passive is only possible from eventive transitive verbs and (iii) the formation of the eventive passive does not alter the lexical aspect of the predicate.

As for the analysis, we have revised previous accounts of passives, departing from the famous transformational proposal (Chomsky 1957) and moving to more recent analyses, such as the one based on Smuggling (Collins 2005) or those based on event structure (Gehrke & Grillo 2009). In line with Gehrke & Grillo, we have also assumed that passive is a syntactic operation that applies to event structure. In this sense, assuming the nanosyntactic model presented in Ramchand (2008, 2018) and taking into account all the changes suggested in Chapter 1, we have proposed that the formation of an eventive passive is the lexicalisation of the event structure of a predicate up to the projection Initiation Phrase (InitP), InitP included. Since the eventive passive describes an event, we have proposed that, apart from InitP, the event structure must have a Process Phrase (ProcP). This means that, to be a good input for the formation of an eventive passive, a verb must have InitP and ProcP (ResP may certainly be present in the structure, but it is not necessary).

Since the eventive passive lexicalises the event structure just up to InitP, this means that Event Phrase (EvtP) is excluded and, therefore, the external argument is excluded as well, given that it is introduced as the specifier of EvtP. With this analysis, we can explain why the eventive passive has a causative interpretation (as it lexicalises InitP), but it cannot express the external argument as an argument (only as an adjunct, *i.e.* the *by*-phrase). We have explored the predictions and consequences of this analysis.

One important contribution of this chapter is the description of the data on passivisation of indirect objects in Catalan and Spanish. While it is traditionally assumed that indirect objects cannot be passivised in these languages, we have provided some data that show that, apparently, it is possible. Most of examples come from ditransitive verbs of communication (*preguntar* ‘to ask’, *replicar* ‘to reply’, *contestar* ‘to answer’) and verbs of contact (*pegar* ‘to hit’, *disparar* ‘to shoot’, *regalar* ‘to gift’). Our proposal is that

this passivisation is not based on a ditransitive structure in lexical syntax, but rather a structure similar to that of verbs of *locatum* proposed by Hale & Keyser (1993, 1998), in which the receiver of the verb is not, in fact, an indirect object, but the internal argument of the verb.

Finally, we have proposed that, along with the eventive projections InitP, ProcP, (ResP), the eventive passive also contains a projection from the situational domain: TP. TP can be lexicalised through the participle itself or by another lexical item. If it is lexicalised by another item, it is the verb *ser*, since it is specified as [TP].

(7) Eventive passive: TP > InitP > ProcP > (ResP)

- Excluded: EvtP

In Chapter 4 we have dealt with the semantic and syntactic properties of resultative passive in Catalan. This has led us to go for an in-depth description of the differences between pure and result states (Embick 2004), and target states and resultant states (Parsons 1990; Kratzer 2000). We have evidenced the need to discuss the terms “result”, “resultative” and “resultant”, that sometimes seem to be incorrectly mixed in the literature.

Regarding the semantics of resultative passives, we have shown that this construction expresses a result state, that is, a state which is the result of a previous event that is syntactically present in the structure (in line with Embick 2004). At the same time, there are two types of resultative passive: the one that codifies a resultant state, this is, an irreversible or permanent state, and the one that describes a target state, a reversible or temporal state (Kratzer 2000).

As far as the syntax of resultative passives is concerned, among other properties, we have shown that (i) the participle is adjectival, (ii) it involves the movement of the internal argument to subject position (cf. McIntyre 2013; Bruening 2014), (iii) the creation of a resultative passive is only possible from eventive transitive verbs and (iv) the formation of the resultative passive does alter the lexical aspect of the predicate, since it makes the event become a state. As for the combination <*estar* + participle>, we illustrated its two possible readings, as a resultative state and a pure state (that is, without eventive implications).

We have studied the syntactic and semantic behaviour of resultative deponent participles and, finally, we have explored the properties of stative and resultative adjectives, as well as their similarities with resultative participles.

Chapter 5 is devoted to the analysis of resultative passives in Catalan. We have argued that the formation of a resultative passive involves two operations, instead of one: reduction of the event structure of the predicate and stativisation of the structure. Since this passive configuration always expresses a state, we have considered it necessary to postulate an additional mechanism that creates a state from an event.

Regarding the event structure lexicalised by a resultative passive, we have revised some previous accounts of adjectival passives, such as the proposals made by Embick (2004), McIntyre (2013), Bruening (2014) and Anagnostopoulou (2003, 2017). In line with Anagnostopoulou, we have proposed that the two types of resultative passive (that is, the target state passive and the resultant state passive) correspond to two different lexicalisation patterns. Hence, our proposal is that if a resultative passive lexicalises the event structure of a verb up to ProcP (ProcP included), the result is the creation of a resultant state. If a resultative passive lexicalises the event structure of a verb up to ResP, the result is the creation of a target state. In this latter case, ResP is the only head lexicalised by the passive construction. In both cases, InitP and EvtP are excluded.

We have explored in detail the application of this analysis and we have analysed all the predictions and restrictions postulated by it. Three of the most important predictions are that (i) all eventive transitive verbs allow the creation of at least one type of resultative passive, which is the resultant state passive, since they all have ProcP, (ii) only result verbs also allow the creation of a target state passive, (iii) the resultant state passive has eventive implications, since it contains ProcP, whereas the target state passive has no eventive implications; this means that resultant state passives allow eventive modifiers and *by*-phrases, whereas target state passives reject them. The profound examination of these hypotheses has shown them to be true.

Concerning the stativisation mechanism, we have proposed that it is accomplished by the projection of a preposition (P) in the situational domain of the resultative passive. In this sense, we have evaluated traditional evidence that shows that participles involve a P in their internal structure. Furthermore, we have analysed a new piece of evidence: passivisation of prepositional verbs. Similar to the case of passivisation of indirect objects, passivisation of prepositional verbs is said not to be possible in Catalan and

Spanish. Nevertheless, we have illustrated that there are some cases of passive participles created from prepositional verbs. With the proposed analysis, we have shown that the possibility of passivising such verbs is related to the presence of a P in participial structures. This P, we argue, is a P of central coincidence (Hale 1984), and it makes the event become a state; specifically, it creates a state that is a stage-level predicate (Milsark 1974; Carlson 1977; Kratzer 1998). Hence, the creation of a resultative passive involves reduction of event structure up to ProcP or ResP, and projection of a P in the situational domain. This P is projected after TP.

Therefore, in addition to the eventive projections ProcP and/or ResP, the resultative passive contains two projections from the situational domain: PP and TP. These projections can be lexicalised through the participle itself or by another lexical item. If they are lexicalised by another item, it should be the verb *estar*, since it is specified as [PP, TP].

(8) Resultative passive

a. Resultant state: PP > TP > ProcP > (ResP)

- Excluded: EvtP, InitP

b. Target state: PP > TP > ResP

- Excluded: EvtP, InitP, ProcP

Chapter 6 has been dedicated to the description and analysis of the stative passive in Catalan. We have challenged the definition proposed by Embick (2004) for the stative passive and we have shown that it has to be reconsidered. According to Embick, the stative passive does not have any eventive implication, in the sense that it is not related to any eventuality (which involves events and states). We argue that if a construction is not related to any eventuality, then it cannot be a passive, so that it is a simple copulative structure with an adjective.

We have defined the stative passive as a passive construction created from a stative verb. It is passive, because it is related to an eventuality whose Theme is expressed as the grammatical subject of a predicate, and it is stative, owing to the stative nature of the base verb. In this sense, we have defined “stative verbs” as the verbs that express Kimian states (Maienborn 2005): specifically, this is the case of subject experiencer and dative experiencer psych verbs, measure verbs and locative verbs. From all these stative verbs, only subject experiencer psych verbs and locative verbs allow the creation of stative

passives because, apart from being stative, they are the only ones which are really transitive. By contrast, we have shown that some verbs which are traditionally considered stative are not really stative, but eventive (in line with Fábregas & Marín 2012, 2017; Silvagni 2017). This is the case of, at least, two types of verbs: psych verbs such as *preocupar(-se)* ('to be worried'), and causative verbs like *governar* ('to govern').

In regard to the formal analysis of stative passives, in line with Ramchand (2008, 2018), we have assumed that stative verbs only lexicalise a projection InitP, apart from EvtP. In this vein, we have proposed that the formation of a stative passive is the lexicalisation of the projection InitP, which implies the exclusion of EvtP. As for the situational domain, the stative passive only contains one projection: TP. This means that, when the structure is lexicalised by two lexical items, the item that lexicalises the situational domain is the verb *ser*. Semantically, stative passives express individual-level states.

(9) Stative passive: TP > InitP

- Excluded: EvtP

Eventive passive		TP > InitP > ProcP > (ResP)	Excluded: EvtP	<i>El got va ser trencat per en Joan</i> 'The glass was broken by Joan'
Resultative passive	Resultant state	PP > TP > ProcP > (ResP)	Excluded: EvtP, InitP	<i>El got (*encara) està trencat per en Joan</i> 'The glass is (*still) broken by Joan'
	Target state	PP > TP > ResP	Excluded: EvtP, InitP, ProcP	<i>El got encara està trencat (*per en Joan)</i> 'The glass is still broken (*by Joan)'
Stative passive		TP > InitP	Excluded: EvtP	<i>En Joan és admirat (pels seus estudiants)</i> 'Joan is admired (by his students)'

Table 13. Summary of the structural properties of each passive construction

Our analysis has led us to suggest some notes on the analysis of other constructions, apart from passives, such as the perfect participle, active participles and gerunds.

Perfect participle	EvtP > InitP / ProcP / ResP ¹ [Haver ('have'): PerfP > PP > TP]	<i>En Joan ha comprat patates</i> 'Joan has bought potatoes'
Active participle	PP > TP (Asp: perfective) > EvtP > InitP > ProcP > (ResP)	<i>En Joan està sopant</i> Lit. 'Joan is dined' Intend. 'Joan has dined'
Gerund	PP > TP (Asp: imperfective) > EvtP > InitP / ProcP / ResP	<i>En Joan està sopant</i> 'Joan is dinning'

Table 14. Structural properties of perfect participles, active participles and gerunds

¹ None of these projections is obligatory. The perfect participle lexicalises all the event projections of the verb, whatever they are. The same holds for the gerund.

Similarly, we have also analysed the structure of resultative and stative adjectives in Catalan. We have explored the parallelisms between resultative participles and resultative adjectives, that is, resultative participles (*netejat* ‘cleaned’, *buidat* ‘emptied’, *accontentat* ‘made happy’, *embrutat* ‘made dirty’) always express a resultant state, while resultative adjectives (*content* ‘happy’, *brut* ‘dirty’) express a target state. Regarding adjectives, we have specified the difference between resultative adjectives, which always express a result (*content*, *brut*), and stative adjectives, that can express a resultative state or a pure state, that is, a state without eventive implications (*net* ‘clean’, *buit* ‘empty’). Below we illustrate all the possible uses of the participle *netejat* (‘cleaned’) and the adjective *net* (‘clean’).

<i>netejat</i> (‘cleaned’)	Resultative participle	Resultative passive (resultant state) [PP > TP > ProcP > ResP]	Stage-level predicate	<i>La casa està netejada</i> (<i>perquè l’hem netejada</i> <i>aquest matí</i>) ‘The house is cleaned (because we cleaned it this morning)’
<i>net</i> (‘clean’)	Resultative adjective	Resultative passive (target state) [PP > TP > ResP]	Stage-level predicate	<i>La casa està neta</i> (<i>perquè l’hem netejada</i> <i>aquest matí</i>) ‘The house is clean (because we cleaned it this morning)’
	Stative adjective	Attributive copulative (no verbal heads)	Individual-level predicate	<i>La casa és / està neta</i> (<i>tot</i> <i>i que ningú l’ha</i> <i>netejada</i>) ‘The house is clean (although nobody has cleaned it)’

Table 15. Structural properties of resultative participles, resultative adjectives and stative adjectives

7.2. Main contributions

This dissertation has made, at least, four important contributions related to data analysis and theoretical considerations on passives.

First, data on passives in Catalan have been subjected to a formal analysis. As far as we are concerned, this has not been done in a complete way in many studies so far (Bartra 1984, 2002, 2016; Ramos 2000, 2004; Gavarró & Parramon 2016). Therefore, one important contribution of this dissertation is to append Catalan data and contrasts to the scenario of theoretical analyses of passives. In this sense, we have taken into account dialectal and generational variation, as well as diachronic evolution, which significantly enriches our data analysis.

As for the data, the second interesting contribution has been the analysis of unexpected passive constructions in Catalan and Spanish. These are the cases of passivisation of indirect objects and passivisation of prepositional verbs. These structures are unexpected, inasmuch as they are predicted to be impossible. However, we have shown that they are possible and grammatical, given the suitable conditions. As far as we know, these data had not been analysed before.

Regarding the analysis, the dissertation makes two important contributions. First, our proposal is intended to be unifying, in the sense that it takes into consideration observations from different authors and models and tries to account for all of them through a sole analysis. For instance, we have paid attention to different interpretations that a resultative passive can display (target state, resultant state), to the restrictions each passive imposes (that is, the possibility of combining with eventive modifiers, prefixes, the combination with different verbs, the alternance between *ser* and *estar*, etc.), to the (im)possibility of having a *by*-phrase, etc. And we have also paid attention to the restrictions imposed by the base verb, which has led us to revise the event structure of all aspectual classes (Vendler 1967), the structures of unergative and unaccusative verbs, the properties of stative verbs, etc. We have compiled all these observations, information and contrasts and we have designed an analysis which is intended to account for them all.

And this is related to the last important contribution of our analysis, which is that our proposal connects the analysis of passives with other different phenomena. This makes this dissertation complete and exhaustive. In this sense, apart from passives, we have described and analysed active participles, gerunds, deponent participles, stative and resultative adjectives, and we have also gone for an in-depth description and analysis of different types of verbs, such as unaccusatives, unergatives, statives, psych verbs, prepositional verbs, etc. Therefore, we have gone beyond the pure properties of passive constructions, connecting their analysis to many other phenomena.

7.3. Future research

As is commonly the case, the path that we have begun here with this study has opened other lines of research that go beyond the distance we could travel in this dissertation. Specifically, there are, at least, three phenomena related to the passive whose analysis seem promising: pronominal passive, middle voice and nominalisations.

First of all, an open question is what the analysis of the pronominal passive in languages such as Catalan or Spanish should be:

(10)

- a. Ahir es va signar el tractat de pau
 yesterday PR. PAST.3SG sign the treaty of peace
 ‘Yesterday the treaty of peace was signed’
- b. L’ any passat es van vendre tres cases
 the year last PR. PAST.3PL sell three houses
 ‘Last year three houses were sold’

In the light of the formal account proposed in this dissertation, our intuition is that these passive constructions are very similar to eventive passives. Hence, perhaps the pronoun present in these structures makes the predicate lexicalise the event structure up to InitP, in a similar vein as we proposed for pronominal verbs like *preocupar-se* (‘be worried’) and *enfadar-se* (‘be angry’).

Another construction, which seems to fall in between periphrastic and pronominal passives is the so-called middle voice. In languages such as Catalan, Italian or Spanish, middle voice is created by adding the pronoun *se*, which works as a reflexive.

(11)

- a. El got es va trencar
 the glass PR.REFLEX. PAST.3SG break
 ‘The glass broke’

- b. La porta es va tancar
 the door PR.REFLEX. PAST.3SG close
 ‘The door closed’

These structures are different from pronominal passives because while the interpretation of pronominal passives involves an external argument, the interpretation of a middle passive does not, so, we may infer that the subject performs and experiences the action at the same time. For instance, in *the glass broke*, we understand that the glass broke itself, that is, there is no external argument. By contrast, in (10), we understand that the action was performed by an external argument that does not coincide with the Theme.

Finally, it would be interesting to study the relation between nominalisations and passives. According to Grimshaw (1990), there are two types of nominals: process and result nominals. Process nominals denote an event, result nominals denote the output of an event. In (12) below, the noun *examination* is a process nominal and *exam* is a result nominal.

- (12) a. the examination of the students at noon
 b. the exam

(Alexiadou 2001: 11)

In this sense, among many other differences, process nouns obligatorily take internal arguments, while result nominals never do so (13), and process nouns can take agent-oriented modifiers, while this is not possible with result nouns (14).

- (13) a. the examination of the papers (process)
 b. *the exam of the papers (result)
- (14) a. the instructor’s intentional examination of the student
 b. *the intentional exam is desirable

(Alexiadou 2001: 11)

Similarly, the pronominal genitives can only be interpreted as agents with process nominals. Those genitives that appear with result nouns are possessives.

(15) a. (*)The instructor's examination

b. The instructor's examination of the papers

(Alexiadou 2001: 12)

Note that (15a) is grammatical if the NP is interpreted as a possessive modifier. But if it is construed as an agentive subject, the sentence is ungrammatical. The *instructor* cannot be the agent of the examination. By contrast, in (15b), the *instructor* is necessarily interpreted as the agent of the examination. In this sense, *by*-phrases appear in non-argumental contexts with result nouns, but denote arguments with process nominals.

(16) a. a picture by a painter

b. the destruction of the city by the enemy

(Alexiadou 2001: 12)

These differences between process and result nominals are very similar to the differences pointed out in this dissertation between resultative passives that express a resultant state and resultative passives that express a target state, respectively. In this sense, Alexiadou (2001: 16) makes some observations that, in fact, sound very similar to the description of the structure proposed for target state and resultant state passives in this dissertation.

[...] process nominals include nominal as well as projections that we standardly associate with verbal clauses. Specifically, event nominals include [...] projections linked to the expression of eventivity and Viewpoint Aspect. Result nominals, on the other hand, lack such verbal projections (see also Schoorlemmer 1995, Borer 1999, van Hout and Roeper 1998 for related views). As a consequence, externally, process nominals behave like nouns. Internally, however, they display verbal properties.

In addition to these three main phenomena, it would be interesting to go for a more in-depth study of specific predicates, such as statives and their boundary with non-dynamic eventive verbs, consecutive and non-consecutive achievements, unaccusative predicates and their subtypes, stative and resultative adjectives, etc.

Needless to say, studying all these questions would take this dissertation too far afield. We thus stop the discussion on this spot, with the expectation that future work will shed light on the remaining issues and challenges that the analysis of passive constructions still

faces. The present dissertation ends here, with the hope of having made a contribution that, although modest, helps to advance in the theoretical study of the passive and, in general, of linguistic structures.

I el que compta és l'esforç de cada dia
compartit tenaçment amb els qui creuen
que cada gest eixampla l'esperança,
que cap dia no es perd per als qui lluiten.

Miquel Martí i Pol

8. Bibliografia

- Abels, Klaus (2003). *Successive Cyclicity, Anti-Locality, and Adposition Stranding*. Tesi doctoral. University of Connecticut.
- Abney, Steven (1987). *The English Noun Phrase in its Sentential Aspect*. Tesi doctoral. MIT.
- Acedo-Matellán, Víctor (2010). *Argument structure and the syntax-morphology interface. A case study in Latin and other languages*. Tesi doctoral. Universitat de Barcelona.
- Acedo-Matellán, Víctor (2016). *The morphosyntax of transitions: A case study in Latin and other languages* (Vol. 62). Oxford: Oxford University Press.
- Ackema, Peter i Ad Neeleman (2004). *Beyond morphology: Interface conditions on word formation* (Vol. 6). Oxford: Oxford University Press.
- Ackema, Peter i Ad Neeleman (2007). “Morphology ≠ syntax” Dins *The Oxford handbook of linguistic interfaces*, editat per G. Ramchand i C. Reiss. Oxford: Oxford University Press, 325-352.
- Agenjo, Dolores (2019). “Alternancia locativa en español: rasgos aspectuales y estructuras eventivas.” *LinRed: Lingüística en la Red* 16, 6.
http://www.linred.es/articulos_pdf/LR-articulo-07042019.pdf
- Agostinho (d’), Celina (2020). *The acquisition of the passive in European Portuguese*. Tesi doctoral. Universitat Autònoma de Barcelona.
- Alarcos Llorach, Emilio (1966). “Pasividad y atribución en español.” *Estudios de gramática funcional en español*. Madrid: Gredos, 331-342
- Alexiadou, Artemis (2001). *Functional structure in nominals: Nominalization and ergativity* (Vol. 42). Amsterdam: John Benjamins Publishing.
- Alexiadou, Artemis (2014). “Active, middle, and passive: the morpho-syntax of Voice.” *Catalan Journal of Linguistics*, 13, 19-40.
- Alexiadou, Artemis i Elena Anagnostopoulou (2008). “Structuring Participles.” Dins *Proceedings of the 26th West Coast Conference on Formal Linguistics*, editat per C. B. Chang i H.J. Haynie. Somerville, MA: Cascadilla Proceedings Project, 33-41.
- Alexiadou, Artemis, Elena Anagnostopoulou i Florian Schäfer (2006). “The properties of anticausatives crosslinguistically”. Dins *Phases of interpretation*, 91, editat per M. Frascarelli. Berlin: Mouton de Gruyter, 187-211.
- Alexiadou, Artemis, Elena Anagnostopoulou i Florian Schäfer (2015). *External Arguments in Transitivity Alternations: A Layering Approach*. Oxford: Oxford University Press.
- Alexiadou, Artemis, Berit Gehrke i Florian Schäfer (2014). “The argument structure of adjectival participles revisited.” *Lingua*, 149, 118-138.
- Alexiadou, Artemis i Florian Schäfer (2006). “Instrument subjects are agents or causers.” Dins *Proceedings of WCCFL*, 25, editat per D. Baumer, D. Montero i M. Scanlon. Somerville, MA: Cascadilla Proceedings Project, 40.48.

- Anagnostopoulou, Elena (2003). "Participles and Voice." Dins *Perfect Explorations*, editat per A. Alexiadou, M. Rathert i A. von Stechow. Berlin: Mouton de Gruyter, 1-36.
- Anagnostopoulou, Elena (2017). "Voice, manners, and results in adjectival passives." Dins *The Verbal Domain*, editat per R. D'Alessandro, I. Franco, i Á. Gallego. Oxford: Oxford University Press, 105–128.
- Anagnostopoulou, Elena (2018). "Exploring manners and results in resultant and target state participles based on instrument verbs." Xerrada al IV Workshop on Aspect and Argument Structure of Adverbs/Adjectives and Prepositions/Participles. Barcelona: Universitat Pompeu Fabra
- Anderson, Mona (1979). *Noun phrase structure*. Tesi doctoral. University of Connecticut.
- Andrews, Avery D. (1990). "Unification and morphological blocking." *Natural language & linguistic theory*, 8(4), 507-557.
- Arad, Maya (2002). "Universal Features and Language-Particular Morphemes." Dins *Theoretical Approaches to Universals*, editat per A. Alexiadou. Amsterdam: John Benjamins, 15-39.
- Arche, María Jesús (2006). *Individuals in Time. Tense, aspect and the individual/stage distinction*. Amsterdam: John Benjamins.
- Arche, María Jesús (2012). "On the aspectuality of the individual-level/stage-level dichotomy." *Borealis—An International Journal of Hispanic Linguistics*, 1(2), 109-132.
- Arche, María Jesús, Antonio Fábregas i Rafael Marín (2014). "Argument structure and aspect in adjectives and participles: Where are we?" *Lingua* 149, Part B, 95-117.
- Arche, María Jesús, Antonio Fábregas i Rafael Marín (2017). "Towards a unified treatment of Spanish copulas." Dins *Romance Languages and Linguistic Theory*, 11, editat per S. Perpiñán, D. Heap, I. Moreno-Villamar i A. Soto-Corominas. Amsterdam: John Benjamins, 33-52.
- Armstrong, Grant (2017). "Spanish participios activos are adjectival antipassives". *The Linguistic Review* 34 (1), 1-37. <https://doi.org/10.1515/tlr-2016-0007>
- Aronoff, Mark (1976). "Word formation in generative grammar." *Linguistic Inquiry Monographs Cambridge, Mass.*, (1), 1-134.
- Arsenijevic, Boban (2006). *Inner aspect and telicity: The decompositional and the quantificational nature of eventualities at the syntax-semantics interface*. Tesi doctoral. University of Leiden. LOT Dissertation Series 142.
- Ausensi, Josep (2018). "The semantics of *kill*, *murder* and *slay*." Xerrada al congrés Enpoints, Scales and Results in the Decomposition of Verbal Predicates. 30 de gener.
- Badia i Margarit, Antoni Maria (2004). *Moments clau de la història de la llengua catalana* (Vol. 21). Universitat de València.
- Baglini, Rebekah (2012). "Thescalar source of stative passives," in Ana Aguilar Guevara, Anna Chernilovskaya, and Rick Nouwen (eds), *Proceedings of Sinn und Bedeutung* 16. Utrecht, The Netherlands: MIT Working Papers in Linguistics, 29-41.
- Baker, Mark C. (1988). *Incorporation: A theory of grammatical function changing*. Chicago: University of Chicago Press.

- Baker, Mark C., Kyle Johnson i Ian Roberts (1989). "Passive arguments raised." *Linguistic Inquiry* 20 (2), 219–251
- Ballesta i Roig, Joan Manuel (1987). "Algunes consideracions entorn entorn dels verbs copulatius en català." *Llengua i literatura*, 359-375.
- Baños Baños, José Miguel (2009). *Sintaxis del latín clásico*. Madrid, Liceus.
- Bartra, Anna (1984). "Alguns sintagmes agents excepcional." *Estudis gramaticals* 1, 7-25.
- Bartra, Anna (2002). "La passiva i les construccions que s'hi relacionen." Dins *Gramàtica del Català Contemporani*, dirigida per J. Solà, M. R. Lloret, J. Mascaró i M. Pérez Saldanya, volum 3, Barcelona: Empúries, 2111-2179.
- Bartra, Anna (2016). "Els components de la passiva. Una perspectiva diacrònica." *Caplletra. Revista Internacional de Filologia* 61, 295 - 327.
- Bassols de Climent, Mariano (1971). *Sintaxis latina*. Madrid: CSIC, 2.
- Batlle, Mar (2002). *L'expressió dels temps compostos en la veu mitjana i la passiva pronominal*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.
- Batllori, Montserrat (1992). "Preliminary Remarks on Old Spanish Auxiliaries: *haber*, *ser* and *estar*." *Catalan Working Papers in Linguistics*, 2, 87-112.
- Batllori, Montserrat (2003). "Sincronia i diacronia de *ser* i *estar*." Dins *Actes del Tretzè Col·loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes*, editat per S. Martí, M. Cabré, F. Feliu, N. Iglésias i D. Prats. Girona: Universitat de Girona, 43-54.
- Batllori, Montserrat i Francesc Roca (2004). "Grammaticalization of *ser* and *estar* in Romance." Xerrada al 8th Diachronic Generative Syntax Conference. Yale, *Yale University*, 24-27 de juny.
- Beavers, John (2011). "On affectedness." *Natural Language & Linguistic Theory*, 29(2), 335-370.
- Beavers, John i Andrew Koontz-Garboden (2012). "Manner and result in the roots of verbal meaning." *Linguistic inquiry*, 43(3), 331-369.
- Beavers, John i Andrew Koontz-Garboden (2019). *The roots of verbal meaning*. Oxford Studies in Theoretical Linguistics. Oxford: Oxford University Press,
- Beck, Sigrid (2006). "Focus on again." *Linguistics and Philosophy* 29, 277–314.
- Belletti, Adriana (1990). *Generalized verb movement: Aspects of verb syntax*. Torino: Rosenberg & Sellier.
- Belletti, Adriana (ed.). (2004). *Structures and beyond: the cartography of syntactic structures* (Vol. 3). Oxford: Oxford University Press.
- Belletti, Adriana i Luigi Rizzi (1981). "The syntax of 'ne': some theoretical implications." *The Linguistic Review*, 1(2), 117-154.
- Belletti, Adriana i Luigi Rizzi (1988). "Psych-verbs and T-theory." *Natural Language and Linguistic Theory*, 6, 291–352.
- Bello, Andrés (1847). *Gramática de la lengua castellana destinada al uso de los americanos, Santiago de Chile*. Edició de 1988. Crítica de R. Trujillo (amb les notes RJ Cuervo), Madrid, Arco/Libros, 2.
- Bennet, Michael i Barbara Partee (1972). "Toward the Logic of Tense and Aspect in English." Ms. Distribuït per Indiana University Linguistics Club.

- Benveniste, Emile (1960). “Être et avoir dans leurs fonctions linguistiques.” Dins *Problèmes de linguistique générale*, E. Benveniste (1966). Paris: Gallimard, 187-207.
- Berro, Ane (2015). *Breaking verbs. From event configuration to syntactic categories*. Tesi doctoral. UPV/EHU i Université Bordeaux Montaigne.
- Berro, Ane (2019). “Basque adjectival participles: Stative, resultative or experiential.” *Glossa: a journal of general linguistics*, 4 (1).
- Biber, Douglas, Stig Johansson, Geoffrey Leech, Susan Conrad i Edward Finegan (1999). *Grammar of Spoken and Written English*. London: Longman.
- Bonet, Eulàlia (1991). *Morphology after syntax: Pronominal clitics in Romance*. Tesi doctoral. MIT.
- Borer, Hagit (1984). “The Projection Principle and Rules of Morphology.” Dins *Proceedings of the 14th Annual Meeting of NELS*, editat per C. Jones i P. Sells. Amherst, MA: GLSA, 16-33.
- Borer, Hagit (1994). The projection of arguments. Dins *Functional Projections*, editat per E. Benedicto i J. Runners, Amherst: GLSA, 19-47.
- Borer, Hagit (1998). “Morphology and Syntax”. Fins *The Handbook of Morphology*, editat per A. Spencer i A. Zwicky. Oxford: Blackwell, 151-190.
- Borer, Hagit (2003). “Exo-skeletal vs. endo-skeletal explanations: Syntactic projections and the lexicon.” *The nature of explanation in linguistic theory*, 31-67.
- Borer, Hagit (2005a). *Structuring Sense*, volum I. *Name only*. Oxford: Oxford University Press.
- Borer, Hagit (2005b). *Structuring Sense*, volum II. *The normal course of events*. Oxford University Press.
- Borer, Hagit (2013). *Structuring Sense*, volume III. *Taking Form*. Oxford: Oxford University Press.
- Borgonovo, Claudia (1999). “Participios activos”. *Nueva revista de filología hispánica*, 47(2), 281-303.
- Bosch, Joan (2018). “Un tast de català d’Elna (10). Els participis”. *InfoMigjorn*, 1.363, 2-8.
- Bosque, Ignacio (1989). *Las categorías gramaticales*. Madrid: Síntesis.
- Bosque, Ignacio (1990). “Sobre el aspecto en los adjetivos y en los participios.” Dins *Tiempo y aspecto en español*, coordinat per I. Bosque. Madrid: Cátedra, 177-211.
- Bosque, Ignacio (1999). “El sintagma adjetival. Modificadores y complementos del adjetivo. Adjetivo y participio.” Dins *Gramática Descriptiva de la Lengua Española*, coordinat per I. Bosque i V. Demonte. Madrid: Espasa Calpe, 217-310.
- Bosque, Ignacio (2014). “On Resultative Past Participles in Spanish.” *Catalan Journal of Linguistics*, 13, 41–77.
- Bosque, Ignacio i Javier Gutiérrez-Rexach (2009). *Fundamentos de sintaxis formal*. Madrid: Ediciones Akal.
- Bresnan, Joan W. (1982). “The passive in lexical theory.” Dins *The Mental Representation of Grammatical Relations*, editat per J. Bresnan. MIT Press Series on Cognitive Theory and Mental Representation. Cambridge, MA: MIT Press, 3–86.

- Brucart, Josep M. (1990). “Pasividad y atribución en español: un análisis generativo.” Dins *Estudios de lingüística de España y México*, editat per V. Demonte, B. Garza Cuarón, R. Barriga i B. Reyes. México: Universidad Nacional Autónoma de México, 179-208.
- Brucart, Josep M. (2005). “Las construcciones atributivas de localización.” Dins *Palabras, norma, discurso: en memoria de Fernando Lázaro Carreter*, editat per L. Santos Río, J. Borrego Nieto, J. Felipe García Santos, J. Gómez Asencio i E. Prieto de los Mozos. Salamanca: Ediciones Universidad de Salamanca, 185-204.
- Brucart, Josep M. (2010). “La alternancia *ser/estar* y las Construcciones atributivas de localización.” Dins *Actas del V Encuentro de Gramática Generativa*, editat per A. Avellana. Maestría de Lingüística, Universidad Nacional del Comahue, 115-152.
- Brucart, Josep M. (2012). “La alternancia *ser/estar* en las lenguas iberorrománicas.” Presentació. Cátedra de Altos Estudios del Español. Universidad de Salamanca, 25 d’octubre de 2012.
- Brucart, Josep M. i Ángel J. Gallego (2016). “Aspectos formales e interpretativos de la subordinación adverbial.” Dins *Las relaciones interoracionales en español. Categorías sintácticas y subordinación adverbial*, editat per M.V. Pavón Lucero. Berlín: De Gruyter Mouton, 161-199.
- Brucart, Josep M. i Teresa M. Xiqués (2018). “Some issues about the perfect.” *Catalan journal of linguistics*, 17, 5-18.
- Bruening, Benjamin (2011). “Pseudopassives, expletive passives, and locative inversion.” University of Delaware, unpublished ms.
- Bruening, Benjamin (2014). “Word Formation is Syntactic: Adjectival Passives in English.” *Natural Language and Linguistic Theory*, 32, 363 – 422.
- Burton, Philip (2016). “Analytic passives and deponents in Classical and Later Latin.” Dins *Early and Late Latin: Continuity or Change?*, editat per J. Adams i N. Vincent. Cambridge: Cambridge University Press, 163-179.
- Burzio, Luigi (1986). *Italian syntax: A government-binding approach* (Vol. 1). Springer Science & Business Media.
- Cabré, Teresa i Jaume Mateu (1998). “Estructura gramatical i normativa lingüística: a propòsit dels verbs psicològics en català.” *Quaderns: revista de traducció*, (2), 65-81.
- Caha, Pavel (2009). *The nanosyntax of case*. Tesi doctoral. University of Tromsø.
- Camacho, José (2012). “*Ser* and *estar*: The Individual / Stage level distinction and aspectual predication.” Dins *The Handbook of Spanish Linguistics*, editat per J.I. Hualde, A. Olarrea i E. O’Rourke. Oxford: Blackwell, 453-476.
- Campos, Héctor (1991). “Preposition stranding in Spanish?” *Linguistic Inquiry*, 22(4), 741-750.
- Campos, Héctor (1999). “Transitividad e intransitividad.” Dins *Gramática Descriptiva de la Lengua Española*, coordinat per I. Bosque i V. Demonte. Madrid: Espasa Calpe, 1519-1574.
- Cano, María Ángeles (2014). “¿Cómo interactúan la información del léxico y la configuración sintáctica? Divergencias entre el neoconstruccionismo y el lexicalismo.” *Revista española de lingüística*, 44(2), 7-37.

- Carlson, Gregory (1977). *Reference to kinds in English*, Tesi doctoral. University of Massachusetts, Amherst.
- Carnie, Andrew (2007). *Syntax: A generative introduction*. Oxford: Blackwell.
- Carrasco, Félix (1973). "Sobre el formante de la 'voz pasiva' en español." *Revista Española de Lingüística*, 3/2, 331-341.
- Casalicchio, Jan (2019). "Gerunds become prepositional infinitives in Romance Small Clauses: The effects of later Merge to the syntactic spine." *Probus*, 31(1), 75-117.
- Chomsky, Noam (1957). *Syntactic Structures*. The Hague/Paris: Mouton.
- Chomsky, Noam. (1965). *Aspects of the theory of syntax*. Cambridge, MA: MIT Press
- Chomsky, Noam (1971). "Conditions on Transformations." *Linguistics Club*. Indiana University.
- Chomsky, Noam (1981). *Lectures on Government and Binding: The Pisa Lectures*. Dordrecht: Foris.
- Chomsky, Noam (1982). *Some concepts and consequences of the theory of government and binding*. Cambridge, MA: MIT press.
- Chomsky, Noam (1986). *Barriers*. Cambridge, MA: MIT press.
- Chomsky, Noam (1992). "A minimalist program for linguistic theory." *MIT Occasional Papers in Linguistics*, 1.
- Chomsky, Noam (1995). *The minimalist program*. Cambridge MA: The MIT press
- Chomsky, Noam (2000). "Minimalist Inquiries. The Framework", dins *Step by step: Essays on Minimalist Syntax in Honor of Howard Lasnik*, editat per R. Martin, M. Martins i J. Uriagereka. Cambridge: MIT Press, 89-155.
- Chomsky, Noam (2001). "Derivation by phase." Dins *Ken Hale: A life in Language*, editat per M. Kenstowicz. Cambridge: The MIT Press, 1 – 52.
- Chomsky, Noam (2005). *On phases*. Ms. MIT.
- Chomsky, Noam (2015). "Problems of projection: Extensions." Dins *Structures, strategies and beyond: Studies in honour of Adriana Belletti*, editat per E. Di Domenico, C. Hamann i S. Matteini. Amsterdam: John Benjamins, 1-16.
- Chomsky Noam i Howard Lasnik (1993). "Principles and parameters theory." *Syntax: An international handbook of contemporary research*, editat per J. Jacobs A. von Stechow, W. Stemefeld i T. Vennemann, Berlin: De Gruyter, 506-569.
- CICA: Corpus Informatitzat del Català Antic. Dirigit per Joan Torruella (ICREA- UAB), amb la col·laboració de Manuel Pérez Saldanya (UV-IEC) i Josep Martines (UA-IEC), <<http://cica.cat/>>.
- Cinque, Guglielmo (1999). *Adverbs and functional heads: A cross-linguistic perspective*. Oxford University Press.
- Coll-Florit, Marta (2009). *La Modalitat de l'acció: anàlisi empírica, reformulació teòrica i representació computacional*. Tesi doctoral. Universitat Oberta de Catalunya.
- Collins, Chris (2005). "A smuggling approach to the passive in English." *Syntax*, 8.2, 81-120.
- Comrie, Bernard (1976). *Aspect*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Comrie, Bernard (1985). *Tense*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Conti Jiménez, Carmen (2004). "Construcciones pasivas con estar." *ELUA. Estudios de Lingüística*, 18, 21-44.

- Coromines, Joan (1971). “La passiva pronominal és generalment correcta i sovint no ho és la passiva amb ésser.” Dins *Lleures i converses d'un filòleg*. Barcelona, Club Editor, 77-82.
- Crespí, Isabel (2017). “Passives inesperades en català contemporani: el cas dels falsos complements indirectes.” *Borealis—An International Journal of Hispanic Linguistics*, 6 (2), 155-180.
- Crespí, Isabel (en premsa). “Sobre alguns participis actius amb verbs de moviment.” *Caplletra. Revista Internacional de Filologia*.
- Crespo, Luis (1946). “Los verbos ser y estar explicados por un nativo.” *Hispania*, 29, 45-55.
- Cruse, D. Alan (1973). “Some thoughts on agentivity.” *Journal of Linguistics* 9, 11-23.
- Cuenca, Maria Josep (1996b). *Sintaxi fonamental: les categories gramaticals*. Barcelona: Empúries
- Cuenca, Maria Josep (2003). “Cognició, pragmàtica i gramàtica.” *Revista de sociolingüística*, 4, 2-7.
- Cuervo, Maria Cristina (2003). *Datives at large*. Tesi doctoral. MIT.
- Cuervo, Maria Cristina (2010). “La estructura de expresiones con verbos livianos y experimentante.” *Cuadernos de la ALFAL nueva serie* 1, 194-206.
- Curell, Hortènsia (1990). *The Present Perfect in English and in Catalan. Uses and Meanings*. Tesi doctoral. Universitat Autònoma de Barcelona.
- Curell, Hortènsia (2002). “The present perfect in English and in Catalan.” Dins *Meaning Through Language Contrast*, vol. 1, editat per K. Jaszczolt i K. Turner. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company, 101-115.
- Curell, Hortènsia (2003). “El perfect en català.” Dins *Verbal periphrasen in den (ibero)romanischen Sprachen*, editat per C. Pusch i A. Wesch. Hamburg: Helmut Buske Verlag, 35-46.
- Davidson, Donald (1967). “The logical form of action sentences.” Dins *The Logic of Decision and Action*, editat per N. Rescher. Pittsburg: University of Pittsburg Press, 81-96.
- De Miguel, Elena (1992). *El aspecto en la sintaxis del español: perfectividad e impersonalidad* (Vol. 37). Ediciones de la Universidad Autónoma de Madrid.
- De Miguel, Elena (1999). “El aspecto léxico.” Dins *Gramática Descriptiva de la Lengua Española*, coordinat per I. Bosque i V. Demonte. Madrid: Espasa Calpe, 2971-3060.
- De Miguel, Elena (2004). “Qué significan aspectualmente algunos verbos y qué pueden llegar a significar”, *Estudios de lingüística*, 1, 167-106.
- De Miguel, Elena i Marina Fernández-Lagunilla (2000). “La interfaz léxico-sintaxis: el clítico culminativo.” Dins *Sobre el lenguaje: Miradas plurales y singulares*, editat per E. De Miguel, M. Fernández Lagunilla i F. Cartoni. Madrid: Ediciones de la Universidad Autónoma de Madrid, 141-159.
- Deloor, Sandrine (2011). “Los valores temporales y no temporales del adverbio ya.” Dins *Estudios de tiempo y espacio en la gramática española*, editat per E. Hernández Socas, C. Sinner i G. Wotjak. Bern: Lang, 29-42.

- Demirdache, Hamida i Myriam Uribe-Etxebarria (2000). “The primitives of temporal relations.” Dins *Step by step: Essays on Minimalist Syntax in Honor of Howard Lasnik*, editat per R. Martin, D. Michaels i J. Uriagereka. Cambridge, MA: MIT Press, 157-186.
- Demirdache, Hamida i Myriam Uribe-Etxebarria (2008). “Scope and Anaphora with Time Arguments: the Case of 'Perfect' Modals”. *Lingua* 118, 1790–1815.
- Demonte, Violeta (1983). “Pasivas léxicas y pasivas sintácticas en español.” Dins *Serta philologica: F. Lázaro Carreter: natalem diem sexagesimum celebranti dicata*. Madrid: Cátedra, 141-157.
- Demonte, Violeta (1991). “Linking and Case: The Case of prepositional verbs.” Dins *Theoretical Analyses in Romance Linguistics*, editat per C. Laeufer i T. A. Morgan. Amsterdam: John Benjamins, 415 – 456.
- Demonte, Violeta (1995). “Dative alternation in Spanish.” *Probus* 7, 5-30.
- Demonte, Violeta (2011). “Los eventos de movimiento en español: construcción léxico-sintáctica y microparámetros preposicionales.” Dins *Estudios sobre perífrasis y aspecto*, editat per J. Cuartero Otal, L. Fernández i C. Sinner. München: Peniop, 16-42.
- Di Tullio, Ángela (2008). “Participios y adjetivos”. Dins *Categorización lingüística y límites intercategoriales*, editat per J. Pena Seijas i M.J. Rodríguez Espiñeira. Universidad de Santiago de Compostela, 99-125.
- Diesing, Molly (1992). *Indefinites*. Cambridge, MA: The MIT Press.
- Dowty, David R. (1979). *Word Meaning and Montague Grammar*. Dordrecht: Reidel
- Dowty, David R. (1991). “Thematic proto-roles and argument selection.” *Language*, 67(3), 547-619.
- Embick, David (2003). “Locality, listedness, and morphological identity.” *Studia linguistica*, 57(3), 143-169.
- Embick, David (2004). “On the Structure of Resultative Participles in English.” *Linguistic Inquiry*, 35:3, 355–92.
- Engelberg, Stefan (1999). “The magic of the moment: What It Means to Be a Punctual Verb”. Dins *Proceedings of the Twenty-Fifth Annual Meeting of the Berkeley Linguistics Society*, editat per S. Chang, L. Liaw i J. Ruppenhofer. Berkeley: Berkeley Linguistics Society, 109-121.
- Engelberg, Stefan (2000). “Verb Meaning as Event Structure”. Dins *LACUS Forum XXVI. The Lexicon*, editat per K. Melby i A. R. Lommel. Fullerton. CA: LACUS, 257-268.
- Ernout, Alfred i François Thomas (1951). *Syntaxe latine*. Paris: Librairie C. Klincksieck.
- Fábregas, Antonio (2005). “La definición de la categoría gramatical en una morfología orientada sintácticamente: nombres y adjetivos.” Tesi doctoral. Universidad Autónoma de Madrid.
- Fábregas, Antonio (2007). “An Exhaustive lexicalisation account of directional complements.” Dins *Nordlyd: Tromsø Working Papers on Language & Linguistics* 34.2, editat per P. Svenonius, G. Ramchand, M. Starke i T. Taraldsen. Tromsø: University of Tromsø, 165-199.

- Fábregas, Antonio (2008). “Categorías híbridas en morfología distribuida: el caso del gerundio.” Dins *Categorización lingüística y límites intercategoriales*, editat per eds. M. J. Rodríguez Espiñeira i J. Pena. Santiago: Ediciones de la Universidad de Santiago de Compostela, 57-87.
- Fábregas, Antonio (2009). “An argument for phrasal spell-out: Indefinites and interrogatives in Spanish.” Dins, Nordlyd: Special issue on nanosyntax 36.1, editat per P. Svenonius, G. Ramchand, M. Starke i T. Taraldsen. Tromsø: University of Tromsø, 129-168.
- Fábregas, Antonio (2012). “A guide to IL and SL in Spanish: Properties, problems and proposals.” *Borealis—An International Journal of Hispanic Linguistics*, 1 / 2, 1-71.
- Fábregas, Antonio (2014). “Un análisis sintáctico de dos tipos de causante.” *Estudios de Lingüística de la Universidad de Alicante*, 28, 191–214.
- Fábregas, Antonio (2016a). *Las nominalizaciones*. Madrid: Visor Libros.
- Fábregas, Antonio (2016b). “Cómo, cuándo y dónde *donde, como* y *cuando* se emplean como preposiciones.” Dins *Las relaciones interoracionales en español. Categorías sintácticas y subordinación adverbial*, editat per M.V. Pavón Lucero. Berlín: De Gruyter Mouton, 201-232.
- Fábregas, Antonio (2017). *Morphologically derived adjectives in Spanish*. Ms. University of Tromsø.
- Fábregas, Antonio i Ángel Jiménez-Fernández (2016). “Extraction from gerunds and the internal syntax of verbs.” *Linguistics*, 54(6), 1307-1354.
- Fábregas, Antonio, Ángel Jimenez-Fernández, i Mercedes Tubino (2017). “What’s up with dative experiencers?” *Romance Languages and Linguistic Theory*, 12, 29-48.
- Fábregas, Antonio i Rafael Marín (2012). “Deriving IL and SL in verbal states.” Xerrada al *Going Romance*. Universidad Católica de Lovaina.
- Fábregas, Antonio i Rafael Marín (2013). “Entre estados y eventos: Un análisis construccionista de las actividades no dinámicas.” Xerrada al XLII Simposio de la Sociedad Española de Lingüística. Madrid.
- Fábregas, Antonio i Rafael Marín (2015). “Deriving individual-level and stage-level psych verbs in Spanish.” *The Linguistic Review*, 32(2), 227–275
- Fábregas, Antonio i Rafael Marín (2017). “On non-dynamic eventive verbs in Spanish.” *Linguistics*, 55(3), 451–488.
- Fábregas, Antonio i Michael T. Putnam (2020). *Passives and middles in Mainland Scandinavian: Microvariation through exponency* (Vol. 338). Berlín: de Gruyter.
- Felú, Elena (2008). “La codificación de los participios adjetivos activos”. Dins *Categorización lingüística y límites intercategoriales*, editat per , dins J. Pena Seijas i M.J. Rodríguez Espiñeira. Santiago: Universidad de Santiago de Compostela, 165-180.
- Fellbaum, Christiane i Anne Zribi-Hertz (1989). *The middle construction in French and English: a comparative study of its syntax and semantics*. Bloomington: Indiana University Linguistics Club.
- Fernández Leborans, María Jesús (1994). “Las Construcciones con el verbo *estar*: aspectos sintácticos y semánticos.” *Verba* 22, 253-284.

- Fernández Leborans, María Jesús (1995). “Sobre construcciones absolutas”, *Revista española de lingüística*.” 25(2), 365-396.
- Ferrater, Gabriel (1981). *Sobre el llenguatge* (Vol. 2). Barcelona: Edicions dels Quaderns Crema.
- Fiengo, Robert (1980). *Surface structure: The interface of autonomous components*. Harvard: Harvard University Press.
- Filip, Hana (1999). *Aspect, Eventuality Types and Nominal Reference*. New York: Routledge, Taylor & Francis Group (Garland).
- Flobert, Pierre (1975). *Les Verbes Déponents Latins des Origines à Charlemagne*. Paris: Les belles lettres.
- Fontana, Josep Maria (2015). “Towards a truly minimalist account of 'auxiliary' + participle constructions: the grammatical and lexical encoding of events and states.” Seminari a la Universitat Pompeu Fabra, 13/03/2015
- Freeze, Ray (1992). “Existentials and other locatives.” *Language*, 553-595.
- Freidin, Robert (1975). “The analysis of passives.” *Language*, 384-405.
- Funes, María Soledad (2016). “Caracterización de las construcciones pasivas con complemento agente explícito.” *Anuario de Letras, Lingüística y Filología*, vol. IV, sem. 1, 33-68.
- Gallego, Ángel J. (2007). *Phase theory and parametric variation*. Tesi doctoral. Universitat Autònoma de Barcelona.
- Gallego, Ángel J. (2010a). “El complemento de régimen verbal.” *LEA: Lingüística española actual*, 32.2, 223-258.
- Gallego, Ángel J. (2010b). “On the prepositional nature on non-finite verbs.” *Catalan Journal of Linguistics* 9, 79 – 102.
- Gallego, Ángel J. i Juan Uriagereka (2009). “Be = Ser + P.” Handout de la xerrada presentada al Colloquium on Generative Grammar. Euskal Herriko Unibertsitatea/University of the Basque Country, Vitoria-Gasteiz.
- Gallego, Ángel J. i Juan Uriagereka (2016). “Estar = Ser + X.” *Borealis—An International Journal of Hispanic Linguistics*, 5 / 1, 123-156.
- García-Pardo, Alfredo (2016). “Agents and causers are (in-)direct causers.” Presentació de pòster al West Coast Conference on Formal Linguistics 34. University of Utah.
- García-Pardo, Alfredo (2017). “Past participles with and without *estar*”. Handout del seminari al CLT. 26.05.2017
- García-Pardo, Alfredo (2018). *The Morphosyntax of States Deriving Aspect and Event Roles from Argument Structure*. Tesi doctoral. University of Southern California.
- Gavarró, Anna i Xavier Parramon (2017). “On the adjectival interpretation of passives in acquisition.” *Lingua* 185, 11-24
- Gehrke, Berit (2012). “Passive states.” Dins *Telicity, Change, and State: A Cross-Categorical View of Event Structure*, editat per V. Demonte i L. McNally. Oxford: Oxford University Press, 185-211.
- Gehrke, Berit (2015). “Adjectival participles, event kind modification and pseudo-incorporation.” *Natural Language & Linguistic Theory*, 33(3), 897-938.
- Gehrke, Berit, i Nino Grillo (2007). “Aspects on passives.”, *Proceedings of ConSOLE XIV*, 121-141.

- Gehrke, Berit i Nino Grillo (2009). “How to become passive.” Dins *Explorations of phase theory: Features, arguments, and interpretation at the interfaces*, editat per K. Grohmann. Berlín: Mouton de Gruyter, 231-268.
- Gehrke, Berit i Cristina Sánchez Marco (2015). “Las pasivas psicológicas.” Dins *Los predicados psicológicos*, editat per R. Marín. Madrid: Visor, 145–184.
- GEIEC = Institut d’Estudis Catalans (2018). *Gramàtica essencial de la llengua catalana* [en línia]. Barcelona: IEC. <http://geiec.iec.cat>
- Gibert-Sotelo, Elisabeth (2017). *Source and negative prefixes: On the syntax-lexicon interface and the encoding of spatial relations*. Tesi doctoral. Universitat de Girona.
- Gibert-Sotelo, Elisabeth (2020). “Los participios adjetivales: clasificación y análisis sintáctico.” Ms. Universitat Rovira i Virgili.
- GIEC = Institut d’Estudis Catalans (2016) *Gramàtica de la llengua catalana*. Institut d’Estudis Catalans.
- Gil, Irene (2019). “El análisis del participio.” Conferència presentada al III Congrés Internacional sobre l’Ensenyament de la Gramàtica. 23-25 de gener de 2019.
- Gili Gaya, Samuel (1943). *Curso superior de sintaxis española*. Barcelona: Bibliograf (1961).
- Ginebra, Jordi (2015). “Neologia i gramàtica: entre el neologisme lèxic i el neologisme sintàctic.” *Caplletra. Revista Internacional de Filologia* 59, 137-157.
- Giorgi, Alessandra i Fabio Pianesi (1997). *Tense and aspect: From semantics to morphosyntax*. Oxford University Press on Demand.
- Goldberg, Adele E. (1995). *Constructions: A construction grammar approach to argument structure*. Chicago: University of Chicago Press.
- Goldberg, Adele E. (2006). *Constructions at work: The nature of generalization in language*. Oxford: Oxford University Press.
- Goldberg, Adele i Laura Suttle (2010). “Construction grammar.” *Cognitive Science*, 1(4), 468-477.
- Gonçalves, Anabela i Eduardo P. Raposo (2013). “Verbo e sintagma verbal”. Dins *Gramática do português*, coordinada per E. Raposo, M.F. Bacelar do Nascimento, M. A. Coelho da Mota, L. Segura i A. Mendes. Portugal: Fundação Calouste Gulbenkian. Capítol 28.
- González Calvo, José Manuel (1991).” Notas sobre las estructuras llamadas pasivas con 'ser' en español (I)”. *Anuario de estudios filológicos*, Vol. 14, 183-198.
- Gràcia, Lluïsa (1989) *Els verbs ergatius en català*. Ciutadella: IME.
- Grice, Herbert Paul (1975). “Logic and conversation.” Dins *Syntax and Semantics: Speech acts* (vol. 3), editat per P. Cole i J.L. Morgan. New York: Academic Press, 41-58.
- Griera, Antonio (1931). *Gramàtica històrica del català antic*. Barcelona: Impremta de la Casa de Caritat.
- Grimshaw, Jane (1990). *Argument structure*. Cambridge, MA: MIT Press.
- Gumiel, Silvia, Norberto Moreno i Isabel Pérez-Jiménez (2015). “Comparison classes and the relative/absolute distinction: a degree-based compositional account of the *ser/estar* alternation in Spanish.” *Natural language & linguistic theory*, 33(3), 955-1001.

- Gutiérrez Araus, María Luz (1978). *Las estructuras sintácticas del español actual*. Madrid: SGEL
- Gutiérrez Ordóñez, Salvador (1986). *Variaciones sobre la atribución* (Vol. 5). Universidad de León: Centro de Estudios Metodológicos e Interdisciplinarios.
- Haegeman, Liliane i Jacqueline Guéron (1999). *English Grammar - A Generative Perspective*. Oxford: Blackwell.
- Hale, Kenneth (1984). "Notes on World View and Semantic Categories: some Warlpiri Examples". Dins *Features and Projections*, editat per P. Muysken i H. van Riemsdijk. Dordrecht: Foris, 233-254.
- Hale, Kenneth i Samuel J. Keyser (1993) "On argument structure and lexical expression of syntactic relations", dins *The View from Building 20*, editat per K. Hale i S.J. Keyser. Cambridge, MA: MIT Press, 53-109.
- Hale, Kenneth i Samuel J. Keyser (1994). "Constraints on argument structure." Dins *Heads, Projections and Learnability*, editat per B. Lust, M. Suñer i J. Whitman. Hillsdale: Erlbaum, 53-71.
- Hale, Kenneth i Samuel J. Keyser (1997). "On the Complex nature of simple predicators." Dins *Complex predicates*, editat per A. Alsina, J. Bresnan i P. Sells. Stanford, CA: CSLI Publications, 29-65.
- Hale, Kenneth i Samuel J. Keyser (1998). "The basic elements of Argument Structure." Dins *MIT Working Papers in Linguistics 32, Papers from the UPenn/MIT Roundtable on Argment Structure and Aspect*, editat per H. Harley. Cambridge, MA: MIT Press, 73-118.
- Hale, Kenneth i Samuel J. Keyser (2000). *Aspect and the syntax of argument structure*. Ms. Cambridge, Massachusetts: Massachusetts Institute of Technology.
- Hale, Kenneth i Samuel J. Keyser (2002). *Prolegomenen to a Theory of Argument Structure*. Cambridge MA: MIT Press.
- Halle, Morris (1973). "Prolegomena to a theory of word formation." *Linguistic inquiry*, 4(1), 3-16.
- Halle, Morris (1997). "Distributed morphology: impoverishment and fission." Dins *MITWPL 30: Papers at the Interface*, editat per B. Bruening, Y. Kang i M. McGinnis. Cambridge MA: MIT Press, 425-449
- Halle, Morris i Alec Marantz (1993). "Distributed morphology and the pieces of inflection". Dins *The view from building 20: Essays in linguistics in honor of Sylvain Bromberger*, editat per K. Hale i J. Keyser. Cambridge MA: MIT Press, 111-176.
- Halle, Morris i Alec Marantz (1994). "Some key features of distributed morphology." Dins *Papers on phonology and morphology, MITWPL 21*, editat per A. Carnie i H. Harley. Cambridge MA: MIT Press, 275-288.
- Harley, Heidi (1995). *Subjects, events, and licensing*. Tesi doctoral. Massachusetts Institute of Technology.
- Harley, Heidi (1999). Denominal verbs and aktionsart. Dins *MIT Working Papers in Linguistics*, 35, editat per L. Pyllkkänen, A. van Hout i H. Harley. Cambridge MA: MIT Press, 73-85.

- Harley, Heidi (2005). "How do verbs get their names? Denominal verbs, manner incorporation, and the ontology of verb roots in English." Dins *The syntax of aspect*, editat per N. Erteschik-Shir i T. Rapoport. Oxford: OUP, 42-64.
- Harley, Heidi (2013). "External arguments and the Mirror Principle: On the distinctness of Voice and v." *Lingua*, 125, 34-57.
- Harley, Heidi i Rolf Noyer (1999). "Distributed morphology." *Glott international*, 4(4), 3-9.
- Haspelmath, Martin (1994). "Passive participles across languages." Dins *Voice: Form and function* 27, editat per B.A. Fox i P.J. Hopper. Amsterdam: John Benjamins, 151-178.
- Haugen, Jason D. (2009). "Hyponymous objects and late insertion." *Lingua* 119, 242-262.
- Haverling, Gerd (2010). "Actionality, tense, and viewpoint." Dins *New perspectives on historical Latin syntax*, 2, editat per P. Baldi i P. Cuzzolin. Berlin i Nova York: Mouton de Gruyter, 277-523.
- Hernández Alonso, César (1982). "La llamada pasiva en español." *Lingüística española actual*, IV, 83-92.
- Hernanz, Maria Lluïsa (1994). "Concordancia, rección y aspecto: las construcciones absolutas en español." *II encuentro de lingüistas y filólogos de España y México*, coordinat per B. Garza, J.A. Pascual i A. Alonso. Salamanca: Junta de Castilla y León-Universidad de Salamanca, 367-402.
- Hernanz, Maria Lluïsa i Avel·lina Suñer (1999). "La predicación: la predicación no copulativa. Las construcciones absolutas." Dins *Gramática descriptiva de la lengua española*, editat per I. Bosque i V. Demonte. Cap. 39. Madrid: Espasa Calpe.
- Higginbotham, James T. (1997). *Location and causation*. Oxford: University of Oxford
- Hoekstra, Teun (1992). "Aspect and Theta Theory." Dins *Thematic Structure: Its Role in Grammar*, editat per I. M. Roca. Berlin: Foris, 145-174.
- Hornstein, Norbert (1990). *As time goes by*. Cambridge, Ma: MIT Press.
- Horvath, Julia i Tali Siloni (2008). "Active lexicon: Adjectival and verbal passives." Dins *Current issues in generative Hebrew linguistics*, editat per S. Armon-Lotem, G. Danon i S. D. Rothstein. Amsterdam: John Benjamins, 105-134.
- Iatridou, Sabine, Elena Anagnostopoulou, i Roumyana Izvorsky (2001). "Observations about the form and meaning of the perfect." Dins Ken Hale. *A life in language*, editat per M. Kenstowicz. Cambridge: The MIT Press, 189-238.
- Jackendoff, Ray (1977). *X' Syntax: A Study of Phrase Structure*. Cambridge Mass: MIT Press.
- Jackendoff, Ray (1983). *Semantics and cognition*. Cambridge MA: MIT press.
- Jackendoff, Ray (1990). *Semantic Structures*. Cambridge, MA: MIT Press.
- Jaeggli, Osvaldo (1986). "Passive." *Linguistic Inquiry*, 17, 587-622.
- Jaque, Matías (2014). *La expresión de la estatividad en español: niveles de representación y grados de dinamicidad*. Tesis doctoral. Universidad Autónoma de Madrid.
- Jespersen, Otto (1924). *The philosophy of grammar*. New York: Norton Library.

- Katz, Graham (2003). "On the stativity of the English perfect." Dins *Perfect Explorations*, editat per A. Alexiadou, M. Rathert i A. von Stechow. Berlin: Mouton de Gruyter, 205-234.
- Katz, Jerrold J. i Paul M. Postal (1964). *An Integrated Theory of Linguistic Descriptions. Research Monograph*, 26. Cambridge MA: The MIT Press.
- Kay, Paul i Charles J. Fillmore (1999). "Grammatical constructions and linguistic generalizations: the What's X doing Y? construction." *Language*, 75(1), 1-33.
- Kayne, Richard (1993). "Toward a modular theory of auxiliary selection." *Studia linguistica*, 47(1), 3-31.
- Kayne, Richard (1994). *The Antisymmetry of Syntax*. Cambridge, Mass.: MIT Press
- Kenny, Anthony (1963). *Action, Emotion and Will*. London: Routledge.
- Kim, Jaegwon (1976). "Events as property exemplifications." Dins *Action theory. Proceedings of the Winnipeg Conference on Human Action*, editat per M. Brand i D. Walton. Dordrecht, Boston: Reidel, 159-177.
- Kiparsky, Paul (2005). "Blocking and periphrasis in inflectional paradigms." Dins *Yearbook of morphology 2004*, editat per G. Booij i J. van Marle. Dordrecht: Springer, 113-135.
- Klein, Wolfgang (1992). "The present perfect puzzle." *Language* 68, 525-551.
- Klein, Wolfgang (1994). *Time in Language*. London: Routledge.
- Kratzer, Angelika (1994). *The event argument and the semantics of voice*. Ms., University of Massachusetts, Amherst.
- Kratzer, Angelika (1995). "Stage-level and Individual-level predicates." Dins *The Generic Book*, editat per G. Carlson i F. J. Pelletier. Chicago: Chicago University Press, 125-175.
- Kratzer, Angelika (1996). "Severing the external argument from its verb." Dins *Phrase structure and the lexicon*, editat per J. Rooryck i L. Zaring. Dordrecht: Springer, 109-137.
- Kratzer, Angelika (2000). "Building statives." Dins *Proceedings of the 26th Meeting of the Berkeley Linguistics Society*, vol. 26,1, editat per L. Conathan, J. Good, D. Kavitskaya, A. Wulf i A. Yu. Berkeley, CA: Berkeley Linguistics Society, 385-399.
- Kratzer, Angelika (2004). "Building Resultatives." ms., University of Massachusetts, Amherst.
- Krifka, Manfred (1989). "Nominal reference, temporal constitution and quantification in event semantics." Dins *Semantics and Contextual Expression*, editat per R. Bartsch, J. van Benthem i P. van Emde Boas. Stanford, CA: CSLI Publications, 75-115.
- Krifka, Manfred (1992). "Thematic relations and links between nominal reference and temporal constitution." Dins *Lexical Matters*, editat per I. A. Sag i A Szabolcsi. Stanford, CA: CSLI Publications 29-53.
- Laca, Brenda (1990). "Generic objects: some more pieces of the puzzle." *Lingua* 81, 25-46.
- Lakoff, George (1970). *Irregularity in syntax*. New York: Holt, Rinehart and Wilson.

- Lambrecht, Knud (1994). *Information structure and sentence form: Topic, focus and the mental representation of discourse referents*. Cambridge studies in Linguistics. Cambridge: Cambridge University Press.
- Larson, Richard K. (1988). "On the double object construction." *Linguistic inquiry* 19.3, 335-391.
- Lázaro Carreter, Fernando (1968). *Diccionario de términos filológicos*. Madrid: Gredos.
- Lázaro Carreter, Fernando (1980). "Sobre la pasiva en español." *Estudios de Lingüística*, editat per F. Lázaro Carreter. Barcelona: Crítica, 61-72
- Leech, Geoffrey N. (1970). *Towards a Semantic Description of English*. Bloomington: Indiana University Press.
- Lenz, Rodolfo (1920). *La oración y sus partes*. 4a edició. Santiago de Chile: Editorial Nascimento.
- Leonetti, Manuel (1994). "Ser y estar: estado de la cuestión." *Barataria* 1, 182-205.
- Levin, Beth (1993) *English verb classes and alternations: A preliminary investigation*. Chicago: University of Chicago Press.
- Levin, Beth (2000). "Aspect, lexical semantic properties, and argument expression." Dins *Proceedings of the 26th Meeting of the Berkeley Linguistics Society*, vol. 26,1, editat per L. Conathan, J. Good, D. Kavitskaya, A. Wulf i A. Yu. Berkeley, CA: Berkeley Linguistics Society, 413-429.
- Levin, Beth (2009). "Lexical Semantics of Verbs IV: Aspectual Approaches to Lexical Semantic Representation." Course LSA 116. UC Berkeley. July 2009
- Levin, Beth i Malka Rappaport (1986). "The formation of adjectival passives." *Linguistic Inquiry*, 17(4), 623-661.
- Levin, Beth i Malka Rappaport Hovav (1995). *Unaccusativity: At the syntax-semantics interface. Linguistic Inquiry Monograph*. Cambridge, MA: MIT Press.
- Levin, Beth i Malka Rappaport Hovav (1998). "Morphology and lexical semantics." Dins *The Handbook of Morphology*, editat per A. Spencer i A. Zwicky. Oxford: Blackwell.
- Levin, Beth i Malka Rappaport Hovav (2010). "Lexicalized scales and verbs of scalar change." Dins *46th Annual Meeting of the Chicago Linguistics Society*, editat per R. Baglini, T. Grinsell, J. Keane, A. Roth i J. Thomas. Chicago: Chicago Linguistics Society, 8-10.
- Levin, Beth i Malka Rappaport Hovav (2013). "Lexicalized meaning and manner / result complementarity." Dins *Studies in the composition and decomposition of event predicates*, editat per B. Arsenijević, B. Gehrke i R. Marín. Dordrecht: Springer, 49-70.
- Levinson, Stephen (1983). *Pragmatics*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Lewandowski, Wojciech (2014). *La alternancia locativa en castellano y polaco: un análisis tipológico-construccional*. Tesi doctoral. Universitat Autònoma de Barcelona.
- Lima Júnior, João C. i Marina R.A. Augusto (2017). "PassiveP and the distinction between eventive, resultative, and stative passives." *Diadorim* 19, 27-52.
- Lombard, L. (1979). "Events". *Canadian Journal of Linguistics* 9, 177-212.

- Loporcaro, Michele (2003). "The unaccusative hypothesis and participial absolutes in Italian: Perlmutter's generalization revisited." *Italian Journal of Linguistics*, 15, 199-264.
- Luján, Marta (1980). *Sintaxis y semántica del adjetivo*. Madrid: Cátedra.
- Luján, Marta (1981). "The Spanish copulas as aspectual indicators." *Lingua*, 54(2-3), 165-210.
- Lynam, G. (1989). "The passive, Adjectives and Thematic Structure." Ms. Department of Linguistics, University College Dublin.
- Maienborn, Claudia (2005). "On the limits of the Davidsonian approach: The case of copula sentences." *Theoretical Linguistics*, 31, 275–316.
- Maienborn, Claudia (2007). "On Davidsonian and Kimian states." Dins *Existence: Semantics and Syntax*, editat per I. Comorovski i K. von Heusinger. Dordrecht: Springer, 107-30
- Maienborn, Claudia (2009). "Building ad hoc properties: On the interpretation of adjectival passives." Dins *Proceedings of Sinn und Bedeutung 13*, editat per A. Riester i t. Solstad, T. Stuttgart: University of Stuttgart, 31-46.
- Maienborn, Claudia (2011). "Event semantics." Dins *Semantics. An International handbook of natural Language meaning*, editat per K. Von Heusinger, C. Maienborn i P. Portner. Boston: De Gruyter Mouton, 802-829.
- Manacorda de Rosetti, María Isabel (1961). "La frase verbal pasiva en el sistema español." *Estudios de gramática estructural*, editat per A.M. Barrenechea i M. Manacorda de Rosetti. Buenos Aires: Paidós, 71-90
- Marantz, Alec (1984). *On the Nature of Grammatical Relations*. Linguistic Inquiry Monographs. Vol. 10. Cambridge MA: The MIT Press.
- Marantz, Alec (1995). "A late note on late insertion." Dins *Explorations in Generative Grammar: A Festschrift for Dong-Whee Yang*, editat per Young-Sun Kim, Byung-Choon Lee, Kyoung-Jae Lee, Kyun-Kwon Yang i Jong-Kuri Yoon. Seoul: Hanakuk, 396-413.
- Marantz, Alec (1997). "No escape from syntax: Don't try morphological analysis in the privacy of your own lexicon." *University of Pennsylvania working papers in linguistics*, 4(2), 201-225.
- Marantz, Alec (2001). Words. *WCCFL XX Handout, USC*.
- Marantz, Alec (2002). "Words and Things." Handout sobre Derivational Morphology. MIT.
- Marantz, Alec (2005). "Generative linguistics within the cognitive neuroscience of language." *The Linguistic Review*, 22(2-4), 429-445.
- Marantz, Alec (2007). "Restitutive re- and the first phase syntax/semantics of the VP." Xerrada a la University of Maryland.
- Marantz, Alec (2009). "Roots, re-, and affected agents: can roots pull the agent under little v." Xerrada al congrés Roots, Universitat de Stuttgart.
- Marcos Marín, Francisco (1980). *Curso de gramática española*. Madrid, Cincel
- Marín, Rafael (1997). "Participios con aspecto de adjetivos: entre la diacronía y la morfología." *Moenia*, 3, 365-376.

- Marín, Rafael (2000). *El componente aspectual de la predicación*. Tesis doctoral. Universitat Autònoma de Barcelona.
- Marín, Rafael (2002). “De nuevo sobre construcciones absolutas.” *Círculo de Lingüística Aplicada a la Comunicación*, 10.
- Marín, Rafael (2004a). *Entre ser y estar*. Madrid: Arco Libros.
- Marín, Rafael (2004b). “Sobre pasivas adjetivales.” *Verba*, 31, 455-471.
- Marín, Rafael (2009). “Spanish individual-level and stage-level adjectives revisited.” Ms. Université Lille.
- Marín, Rafael (2011). “Casi todos los predicados psicológicos son estativos.” *Sobre estados y estatividad*, editat per Á. Carrasco. Espanya: Muenchen: Lincom Europa, 26-44.
- Marín, Rafael (2015). *Los predicados psicológicos. Debate sobre el estado de la cuestión*. Madrid: Visor.
- Marín, Rafael (2016). “Ser y estar.” Dins *Enciclopedia de lingüística hispánica*, editat per J. Gutiérrez Rexach. Londres: Routledge.
- Marín, Rafael (2018). “Los estados y el argumento davidsoniano.” *Borealis—An International Journal of Hispanic Linguistics*, 7(2), 267-279.
- Marín, Rafael (en premsa). “Las pasivas de verbos psicologicos de experimentant sujeto.” *RSEL*.
- Marín, Rafael i Antonio Fábregas (en premsa). “Participles and gerunds.” Dins *Routledge Handbook of Spanish Morphology*, editat per A. Fábregas, V. Acedo-Matellán, G. Armstrong i I. Pujol Payet.
- Marín, Rafael i Louise McNally (2011). “Inchoativity, change of state, and telicity: Evidence from Spanish reflexive psychological verbs.” *Natural Language and Linguistic Theory*, 29(2), 467-502
- Marín, Rafael i Cristina Sánchez Marco (2012). “Verbos y nombres psicológicos: juntos y revueltos.” *Borealis-An International Journal of Hispanic Linguistics*, 1 (2), 91-108.
- Markantonatou, Stella, A. Kaliakostas, V. Bouboureka, E. Kordoni i V. Stavrakaki (1996). “Μία (λεξική) σημασιολογική περιγραφή των ρηματικών επιθέτων σε –τός.” *Studies in Greek Linguistics* 17, 187-201.
- Martínez Linares, Maria Antonia (2015). “El disco está besado por Justin, la novela ya está leída: a propósito de las construcciones resultativas con estar.” *ELUA*, 29, 191-220
- Massanell Mar i Jaume Mateu (2018). “Gran bé vos ha vengut: Existential constructions and auxiliary selection in Old Catalan.” *Estudis Romànics*, 40, 89-115.
- Mateu, Jaume (1997). “On relational semantics: a semantic theory of argument structure.” Tesina de màster. Departament de Filologia Catalana. Universitat Autònoma de Barcelona.
- Mateu, Jaume (2000a). “Why can't we wipe the slate clean? A lexical-syntactic approach to resultative constructions.” *Catalan Working Papers in Linguistics*, 8, 71-95.
- Mateu, Jaume (2000b). “La semàntica relacional de l'estructura argumental i la seva aplicació a una alternança lexicosemàntica del català.” *Llengua i literatura*, 281-309.

- Mateu, Jaume (2001). "On the relational semantics of transitive denominal verbs." Dins *Current issues in generative grammar*. Alcalá de Henares: Servicio de Publicaciones de la Universidad de Alcalá, 143-164.
- Mateu, Jaume (2002). *Argument structure: Relational construal at the syntax-semantics interface*. Tesi doctoral. Universitat Autònoma de Barcelona.
- Mateu, Jaume (2005). "La selecció de l'auxiliar en els verbs intransitius del català antic: alguns aspectes descriptius i explicatius." *Caplletra. Revista Internacional de Filologia*, 38, 211-240.
- Mateu, Jaume (2008). "On the Lexical Syntax of Directionality/Resultativity: The Case of Germanic Preverbs." Dins *Syntax and Semantics of Spatial P*, editat per A. Asbury, J. Dotlacil, B. Gehrke i R. Nouwen. Amsterdam i Philadelphia: John Benjamins, 221-250.
- Mateu, Jaume (2012). "Conflation and incorporation processes in resultative constructions." Dins *Telicity, change, and state: A cross-categorical view of Event structure*, editat per V. Demonte i L. McNally. Oxford: Oxford University Press, 252-278.
- Mateu, Jaume (2017) "En torno a la sintaxis y la semántica del ablativo absoluto en latín." Dins *Relaciones sintácticas: homenaje a Josep M. Brucart y M. Lluïsa Hernanz*, editat per Á. Gallego, Y. Rodríguez i J. Fernández Sánchez. Barcelona: Universitat Autònoma de Barcelona, 503-518.
- Mateu, Jaume i Laia Amadas (1999). "Extended argument structure: Progressive as unaccusative." *Catalan Working Papers in Linguistics*, 7, 159-174.
- Mateu, Jaume i Gemma Rigau (2010). "Verb-particle constructions in Romance: A lexical-syntactic account." *Probus* 22, 241-269.
- Meillet, Antoine (1912). "L'évolution des formes grammaticales." *Scientia (Rivista di Scienza)* 12, 384-400.
- Meltzer, Aya (2007). "Adjectival passives and adjectival decausatives in Hebrew." *Anuario del Seminario de Filología Vasca Julio de Urquijo*, 41.2, 209-224.
- Meltzer-Asscher, Aya (2010a). "Present participles: Categorical classification and derivation". *Lingua* 120, 2211-2239.
- Meltzer-Asscher, Aya (2010b). *Adjectives and argument structure*. Tesi doctoral. Tel Aviv University.
- Meltzer-Asscher, Aya (2011). "Adjectival passives in Hebrew: evidence for parallelism between the adjectival and verbal systems." *Natural Language and Linguistic Theory*, 29, 815-855.
- Mendikoetxea, Amaya (1999). "Construcciones inacusativas y pasivas." Dins *Gramática Descriptiva de la Lengua Española*, coordinat per I. Bosque i V. Demonte. Madrid: Espasa Calpe, 1575-1629.
- McCawley, James D. (1968). "The role of semantics in a grammar." Dins *Universals in Linguistic Theory*, editat per E. Bach i R. T. Harms. New York: Holt, Rinehart & Winston, 125-69.
- McCoard, Robert W. (1978). *The English perfect: tense-choise and pragmatic inferences*. Amsterdam: North-Holland.

- McIntyre, Andrew (2013). "Adjectival passives and adjectival participles in English." Dins *Non-canonical passives*, editat per A. Alexiadou i F. Schäfer. Amsterdam: John Benjamins, 21-41.
- Milsark, Gary (1974). *Existential Sentences in English*. Tesi doctoral. Massachusetts Institute of Technology.
- Moens, Mark i Mark Steedman (1988). "Temporal ontology and temporal reference." *Computational linguistics*, 14(2), 15-28.
- Morant, Marc (2008). *L'alternança datiu/acusatiu en la recció verbal catalana*. Tesi doctoral. Universitat de València.
- Mourelatos, Alexander P. D. (1978). "Events, states and processes." *Linguistics and Philosophy*, 2, 415-434.
- Nelson, Lynn C. (2018). *Internal Structure of Semelfactive Predicates in English*. Tesi doctoral. The University of Montana.
- Oniga, Renato (2014). *Latin: a linguistic introduction*. OUP Oxford.
- Pancheva, Roumyana (2003). "The aspectual makeup of perfect participles and the interpretations of the perfect." Dins *Perfect Explorations*, editat per A. Alexiadou, M. Rathert i A. von Stechow. Berlin: Mouton de Gruyter, 277-306.
- Pancheva, Roumyana i Arnim Von Stechow (2004). "On the present perfect puzzle." Dins *Proceedings of NELS 34*, 2, editat per K. Moulton i M. Wolf. Stony Brook University, 469-484.
- Pantcheva, Marina B. (2011). *Decomposing path. The nanosyntax of directional expressions*. Tesi doctoral. University of Tromsø.
- Par, Anfós (1923). *Sintaxi catalana segons los escrits en prosa de Bernat Metge*. Halle, Max Niemeyer.
- Par, Anfós (1924). *Notes lingüístiques y d'estil sobre les inscripcions y cartes de Catalunya anteriors als segle XIV*. Impremta de la Casa de Caritat.
- Parsons, Terence (1990). *Events in the Semantics of English. A Study in Subatomic Semantics*. Cambridge, MA:MITPress.
- Partee, Barbara (1984). "Nominal and temporal anaphora." *Linguistics and Philosophy* 7, 243-286.
- Pena, Jesús (2005). "Nombres deverbales con lectura de adjetival". Dins *Palabras, norma, discurso: en memoria de Fernando Lázaro Carreter*, editat per L. Santos Ríu, J. Borrego Nieto, J. Felipe García Santos, J. Gómez Asencio i E. Prieto de los Mozos. Salamanca: Ediciones Universidad de Salamanca, 881-896.
- Pérez Saldanya, Manuel (1998). *Del llatí al català: Morfosintaxi verbal històrica* (Vol. 22). València: Universitat de València.
- Pérez Saldanya, Manuel (2002). "Les relacions temporals i aspectuals". Dins *Gramàtica del Català Contemporani*, dirigida per J. Solà, M. R. Lloret, J. Mascaró i M. Pérez Saldanya, volum 3. Barcelona: Empúries, 1567-2662.
- Pérez Saldanya, Manuel (2007). "Gramaticalització i reanàlisi: funció i estructura en el canvi sintàctic." Dins *Lingüística teòrica: anàlisi i perspectives II*, coordinat per T. Cabré. UAB: Servei de Publicacions, 13-28.

- Pérez Saldanya, Manuel i Gemma Rigau (2018). “De l’ experiència viscuda a l’ anàlisi gramatical.” Dins *Joan Sola, una memòria viva*, editat per S. Bonet, N. Nogué i E. Salvat. Barcelona: Edicions Universitat de Barcelona, 97-100.
- Pesetsky, David (1995). *Zero syntax: Experiencers and Cascades*. Cambdrige, MA: MIT Press.
- Pineda, Anna (2016). *Les fronteres de la (in)transitivitat. Estudi dels aplicatius en llengües romàniques i basc*. Col·lecció Cum Laude, 6. Barcelona: Institut d’Estudis Mon Juïc.
- Pineda, Anna i Ane Berro (2020). “Hybrid intransitives in Basque.” *Glossa: a journal of general linguistics*, 5(1): 22, 1-28.
- Pinkster, Harm (1985). “The development of future tense auxiliaries in Latin.” *Glotta*, 63(3./4. H), 186-208.
- Pollock, Jean Yves (1989). “Verb movement, universal grammar, and the structure of IP.” *Linguistic inquiry*, 20(3), 365-424.
- Poser, William J. (1992). “Blocking of phrasal constructions by lexical items.” Dins *Lexical matters*, editat per I. A. Sag i A. Szabolcsi. Stanford, CA: Center for Study of Language & Information, 111–30.
- Postal, Paul M. (1971). *Cross-over phenomena*. New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Postal, Paul. M (2004). *Skeptical Linguistic Essays*. Oxford/New York: Oxford University Press.
- Pustejovsky, James (1991). “The syntax of event structure.” *Cognition*, 41, 47-81.
- Pustejovsky, James (1995). *The Generative Lexicon*. Cambridge: The MIT Press.
- Pylkkänen, Liina (1999). “Causation and external arguments.” Dins Papers from the UPenn/MIT Roundtable on the Lexicon, WPL 35, editat per L. Pylkkänen, A. van Hout i H. Harley. Cambridge, MA: MIT Press, 161-83.
- Pylkkänen, Liina (2002). *Introducing Arguments*. Tesi doctoral, MIT. [També Pylkkänen, Liina (2008): *Introducing Arguments*. Cambridge: The MIT Press.]
- Ramchand, Gillian C. (2004) “Time and the event: The semantics of Russian prefixes.” *Norlyd* 32, 323-361.
- Ramchand, Gillian C. (2008). *Verb meaning and the lexicon: A first-phase syntax* (Vol. 116). Cambridge: Cambridge University Press.
- Ramchand, Gillian C. (2011). “Minimalist semantics.” Dins *The Oxford Handbook of Linguistics Minimalism*, editat per C. Boeckx. Oxford: Oxford University Press, 449-471.
- Ramchand, Gillian C. (2014). “On structural meaning vs. conceptual meaning in verb semantics.” *Linguistic Analysis*, 39, 1-2, 207-243.
- Ramchand, Gillian C. (2018). *Situations and syntactic structures: Rethinking auxiliaries and order in English*. Cambridge: MIT Press.
- Ramos, Joan Rafel (2000). *Ésser, estar i haver-hi en català antic: Estudi sintàctic i contrastiu*. València: Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana. Barcelona: Publicacions de l’ Abadia de Montserrat.
- Ramos, Joan Rafel (2002). “El SV II: La predicació no verbal obligatòria.” Dins *Gramàtica del Català Contemporani*, dirigida per J. Solà, M. R. Lloret, J. Mascaró i M. Pérez Saldanya, volum 3, Barcelona: Empúries, 1953-2016.

- Ramos Joan Rafel (2004). “Les estructures amb ésser + participi passat: problemes d’ambigüitat formal.” *Caplletra. Revista Internacional de Filologia*, 36, 55-72.
- Ramos, Joan Rafael (2005a). “Els auxiliars dels temps compostos en català medieval.” *Caplletra. Revista Internacional de Filologia* 38, 179-209.
- Ramos, Joan Rafel (2005b). “Les alternances acusatiu/datiu: perspectiva normativa i dialectal.” Dins *Jornades de la Secció filològica de l’IEC a l’Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana*. Barcelona: IEC, IIFV, 151-159.
- Ramos, Joan Rafel (2005c). “El complement indirecte: l’alternança datiu/acusatiu.” *Estudis romànics*, 27, 93-112.
- Raposo, Eduardo P., Maria Fernanda Bacelar do Nascimento, Maria Antónia Coelho da Mota, Luísa Segura i Amália Mendes (coords.) (2013). *Gramática do português* (vols. I i II). Fundação Calouste Gulbenkian.
- Rapp, Irene (1996). “Zustand? Passiv? Überlegungen zum sogenannten ‘Zustandspassiv’”. *Zeitschrift für Sprachwissenschaft*, 15 (2), 231-265.
- Rapp, Irene (1997). *Partizipen und semantische Struktur. Zu passivischen Konstruktionen des 3. Status*. Tübingen, Stauffenburg Verlag.
- Rappaport Hovav, Malka (2008). “Lexicalized meaning and the internal temporal structure of events.” Dins *Theoretical and crosslinguistic approaches to the semantics of aspect*, editat per S. Rothstein. Amsterdam: John Benjamins, 13-42.
- Rappaport Hovav, Malka (2014). “Building scalar changes.” Dins *The Syntax of Roots and the Roots of Syntax*, editat per A. Alexiadou, H. Borer i F.Schäfer. Oxford: Oxford University Press, 259-251.
- Rappaport Hovav, Malka i Beth Levin (1988). “What to do with theta-roles.” *Syntax and Semantics*, 21, 7-36.
- Rappaport Hovav, Malka i Beth Levin (1998) “Building Verb Meanings”. Dins *The Projection of Arguments: Lexical and Syntactic Constraints*, editat per M. Butt i W. Geuder. CSLI Publications, Center for the Study of Language and Information. Stanford CA: Stanford University, 97-134.
- Rappaport Hovav, Malka i Beth Levin (2010). “Reflections on Manner/Result Complementarity.” Dins *Syntax, Lexical Semantics, and Event Structure*, editat per in M. Rappaport Hovav, E. Doron, i I. Sichel. Oxford: Oxford University Press, 21-38.
- Real Academia Española (1931). *Gramática de la lengua española*. Madrid: Espasa Calpe.
- Real Academia Española (2009). *Nueva gramática de la lengua española*. Madrid: Espasa.
- Real Puigdollers, Cristina (2008). “Mesurant els verbs de mesura: reflexions al voltant de les nocions de transitivitat i complement.” *Llengua i literatura*, 269-298.
- Real Puigdollers, Cristina (2013). *Lexicalization by phase: The role of prepositions in argument structure and its cross-linguistic variation*. Tesi doctoral. Universitat Autònoma de Barcelona.
- Reichenbach, Hans (1947). *Elements of symbolic logic*. New Vork: Macmillan.
- Reinhart, Tanya, i Tali Siloni (2005). “The Lexicon-Syntax parameter: Reflexivization and other arity operations.” *Linguistic Inquiry* 36, 389-436.

- Rigau, Gemma (1988). "Els predicats no verbals i l'efecte d'inespecificitat." *Estudi General*, (8), 51-64.
- Rigau, Gemma (1990). "Les propietats d'agradar: Estructura temàtica i comportament sintàctic." *Caplletra. Revista Internacional de Filologia* 8, 7-20.
- Rigau, Gemma (1997). "Locative sentences and related constructions in Catalan: ésser / haver alternation." *Anuario del Seminario de Filología Vasca Julio de Urquijo*, 40, 395-421. <http://www.ehu.es/ojs/index.php/asju>
- Rigau, Gemma (1999). "La estructura del sintagma nominal: Los modificadores y el nombre." Dins *Gramática Descriptiva de la Lengua Española*, coordinat per I. Bosque i V. Demonte. Madrid: Espasa Calpe, 363-393.
- Rigau, Gemma (2013). "La preposició silent d'alguns verbs de moviment local." *Els Marges: revista de llengua i literatura*, 100, 125-132.
- Ritter, Elizabeth i Martina Wiltschko (2009). "Varieties of INFL: Tense, location, and person." Dins *Alternatives to cartography*, editat per J. van Craenenbroeck. Berlín: Mouton de Gruyter, 153-202.
- Rizzi, Luigi (1997). "The fine structure of the left periphery." Dins *Elements of grammar*, editat per L. Haegeman. Dordrecht: Kluwer, 281-337.
- Roberts, Ian (1987). *The Representation of Implicit and Dethematized Subjects*. Dordrecht: Foris.
- Rodríguez Espiñeira, María José i Jesús Pena (2011). "El contraste aspectual entre infinitivo y participio como predicados secundarios." Dins *60 problemas de gramática: dedicados a Ignacio Bosque*, editat per M.V. Escandell, M. Leonetti i M.C. Sánchez López. Madrid: Akal, 191-197.
- Romero, Juan (1997). *Construcciones de doble objeto y gramática universal: dativos, posesivos y predicción secundaria*. Tesi doctoral. Universidad Autónoma de Madrid.
- Romeu, Juan (2014). "A vs. en in Spanish Locatives." Dins *Major Trends in Theoretical and Applied Linguistics* 1, editat per N. Lavidas, T. Alexiou i A.M. Sougari. Berlín: Mouton de Gruyter, 459-474.
- Rosen, Carol (1997). "Auxiliation and serialization: On discerning the difference." Dins *Complex predicates*, editat per A. Alsina, J. Bresnan i P. Sells. Stanford, CA: Center for the Study of Language and Information, 175-202.
- Ross, John R. (1967). *Constraints on variables in syntax*. Tesi doctoral. MIT.
- Roselló, Joana (2002). "El SV, I: Verb i arguments verbals." Dins *Gramàtica del Català Contemporani*, dirigida per J. Solà, M. R. Lloret, J. Mascaró i M. Pérez Saldanya, volum 2, Barcelona: Empúries, 1853-1949.
- Rothmayr, Antonia (2009). *The structure of stative verbs*. Amsterdam: John Benjamins Publishing.
- Royo, Carles (2017). *Alternança acusatiu/datiu i flexibilitat semàntica i sintàctica dels verbs psicològics catalans*. Tesi doctoral. Universitat de Barcelona
- Salvà, Sebastià (2018). "Past participle agreement in majorcan catalan." *Llengua & literatura*, 28, 53-79.
- Scalise, Sergio (1984). *Generative Morphology*. Dordrecht: Foris.

- Schlücker, Barbara (2005). “Event-related modifiers in German adjectival passives.” Dins *Proceedings of Sinn und Bedeutung 9*, editat per E. Maier, C. Bary i J. Huitink. Nijmegen: Radboud University, 417-30.
- Serés, Dària (2020). *The expression of genericity in languages with and without articles. Russian as compared to English and Romance*. Tesi doctoral. Universitat Autònoma de Barcelona.
- Serés, Dària i Maria Teresa Espinal (2019). “Internal argument of psychological verbs and their interpretations.” Dins *Proceedings of the IX Nereus International Workshop. Morphosyntactic and semantic aspects of the DP in Romance and beyond*, editat per N. Pomino. Konstanz: Universitat de Konstanz, 91-108.
- Siegel, Dorothy (1973). “Nonsources of unpassives.” Dins *Syntax and Semantics*, volum 2, editat per J. P. Kimball. Brill, 301-317.
- Silvagni, Federico (2015). “Ser-I, Estar-S.” *Lingue e Linguaggio*, 14(2), 215–232
- Silvagni, Federico (2017). *Entre estados y eventos: un estudio del aspecto interno del español*. Tesi doctoral. Universitat Autònoma de Barcelona.
- Simoni, Maria Elena (2005). “Una clase de verbos preposicionales en la interficie léxico-sintaxis.” *Cuadernos de Lingüística del IUOG*, 12, 77 – 88.
- Smith, Carlota (1991). *The Parameter of Aspect*. Dordrecht: Kluwer Academic Publishers.
- Solà, Joan (1994). *Sintaxi normativa: estat de la qüestió* (Vol. 65). Barcelona: Empúries.
- Solà, Joan (2009). *Plantem cara. Defensa de la llengua, defensa de la terra*. Barcelona: La Magrana.
- Starke, Michal (2001). *Move dissolves into merge: a theory of locality*. Tesi doctoral. University of Geneva.
- Starke, Michal (2005). Nanosyntax class lectures. Primavera 2005. University of Tromsø.
- Starke, Michal (2009). “Nanosyntax: a short primer to a new approach to Language.” Dins *Nordlyd: Tromsø Working Papers on Language & Linguistics* 36.1, editat per en P. Svenonius, G. Ramchand, M. Starke i T. Taraldsen. Tromsø: University of Tromsø, 1-6.
- Starke, Michal (2011). “Towards elegant parameters: variation reduces to the size of lexically stored trees.” Xerrada al congrés Workshop on linguistic variation in the minimalist framework, Barcelona.
- Stechow (von), Arnim (1995). “Lexical decomposition in syntax.” Dins *Lexical Knowledge in the Organization of Language*, editat per U. Egli, P. Pause, C. Schwarze, A. von Stechow, i G. Wienold. Amsterdam: John Benjamins, 81-177.
- Stechow (von), Arnim (2001). “The janus face of aspect.” Ms. Universität Tübingen.
- Stechow (von), Arnim (2003). “Feature deletion under semantic binding: Tense, person, and mood under verbal quantifiers.” Dins *Proceedings of the Thirty-third Annual Meeting of the North East Linguistic Society*, editat per M. Kadowaki i S. Kawahara. Amherst, MA: GLSA, 397-403.
- Stowell, Tim (1996). “The phrase structure of tense.” Dins *Phrase structure and the lexicon*, editat per J. Rooryck i L. Zaring. Dordrecht: Springer, 277-291.

- Suñer, Avel·lina (2002). “Les construccions adjuntes en gerundi i participi.” Dins *Gramàtica del Català Contemporani*, dirigida per J. Solà, M. R. Lloret, J. Mascaró i M. Pérez Saldanya, volum 3, Barcelona: Empúries, 3027-3093.
- Suñer, Avel·lina (2013). “La diátesis de los participios en construcción absoluta: microvariación en la lengua escrita de los semicultos.” *Lingüística*, 29(2), 51-91.
- Suñer, Avel·lina (2016). “Simetries de mirall en l’ordre intern de les construccions absolutes: del català antic al català actual.” *Caplletra: revista internacional de filologia*, (61), 259-294.
- Svenonius, Peter (2004). “Limits on P: filling in holes vs. falling in holes.” *Nordlyd*, 31(2), 431 – 445.
- Svenonius, Peter (2005). “The nanosyntax of the Icelandic passive.” Handout de la xerrada presentada al congrés Lund Grammar Colloquium. 3 de maig, Tromsø.
- Svenonius, Peter (2010). Spatial p in English. *Mapping spatial PPs: The cartography of syntactic structures*, 6, 127-160.
- Svenonius, Peter (2012). “Structural decomposition of spatial adpositions.” Handout de la xerrada presentada al congrés The meaning of P. 24 de novembre, Ruhr Universität Bochum.
- Svenonius, Peter (2016). “Spans and words.” Dins *Morphological metatheory*, editat per D. Siddiqi i H. Harley. Amsterdam: John Benjamins, 201-222.
- Svenonius, Peter, Gillian Ramchand, Michal Starke i Tarald Taraldsen (2009). *Tromsø working papers on language and linguistics: Nordlyd 36.1, Special issue on Nanosyntax*. Tromsø: University of Tromsø.
- Talmy, Leonard (1985). “Lexicalization patterns: Semantic structure in lexical forms.” Dins *Language typology and syntactic description*, 3(99), editat per T. Shopen. New York: Cambridge University Press, 57-149.
- Taraldsen, Knut Tarald (2010). “The nanosyntax of Nguni noun class prefixes and concords.” *Lingua*, 120(6), 1522-1548.
- Tarriño, Eusebia T. (2009). “XVI. Formas nominales del verbo.” Dins *Sintaxis del latín clásico*, coordinada per J. Baños Baños. Madrid: Liceus, 469-494.
- Torrego, Esther (2002). “Aspect in the Prepositional System of Romance”. Dins *Current issues in Romance languages*, editat per T. Satterfield, C. Tortora i D. Cresti. Amsterdam: John Benjamins, 337-357.
- Travis, Lisa (2000). “Event structure in syntax.” Dins *Events as Grammatical Objects: The Converging Perspectives of Lexical Semantics and Syntax*, editat per C. Tenny i J. Pustejovsky. Stanford, CA: CSLI Publications, 145-185.
- Trujillo, Ramon (1988). “Sobre las construcciones pasivas.” *Lingüística española actual*, X, 237-248.
- Truswell, Robert (2011). *Events, phrases, and questions*. Oxford: Oxford University Press.
- Uriagereka, Juan (2001). “Adjectival Clues.” Ponència convidada al congrés Acquisition of Spanish & Portuguese / Hispanic Linguistics Symposium. University of Illinois at Urbana-Champaign, 11-14 d’octubre.
- Varela, Soledad (1990). *Fundamentos de morfología*. Madrid: Síntesis.
- Varela, Soledad (ed.). (1993). *La formación de palabras*. Madrid: Taurus Universitaria.

- Vendler, Zeno (1957). "Verbs and Times", *Philosophical Review* 56, 143-160.
- Vendler, Zeno (1967). *Linguistics in Philosophy*. Ithaca: Cornell University Press.
- Verkuyl, Henk J. (1989). "Aspectual classes and aspectual composition." *Linguistics and Philosophy*, 12(1), 39-94.
- Verkuyl, Henk J. (1993). *A Theory of Aspectuality*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Vincent, Nigel (1982). "The development of the auxiliaries habere and esse in Romance." Dins *Studies in the Romance verb*, editat per N. Vincent i M. Harris. London: Croom Helm, 71-96.
- Wasow, Thomas (1977). "Transformations and the lexicon." Dins *Formal Syntax*, editat per P. Culicover, T. Wasow i J. Bresnan. New York: Academic Press, 327-360.
- Wittek, Angelika (2002). *Learning the meaning of change-of-state verbs: A case study of German child Language*. Berlín: de Gruyter.
- Zagona, Karen (1990). "Times as temporal argument structure." Ms. Massachusetts Institute of Technology.
- Zagona, Karen (2009). "*Ser* and *Estar*: Phrase structure and aspect." Dins *Proceedings of 2008 Chronos*, editat per C. Nishida i C. Russi. Austin, TX: University of Texas, 1-25.
- Zato, Zoltan. (2014) "Qualia Structure in Spanish Prepositional Verbs: When the verb resorts to a preposition." *Borealis—An International Journal of Hispanic Linguistics*, 3 / 1, 49-81. <http://dx.doi.org/10.7557/1.3.1.2752>